



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DEN SEIDELINSKE SLÆGTSBOG

UDARBEJDET AF
MOGENS SEIDELIN

I

DE ÆLDSTE SLÆGTLED OG
KREDSEN OM DEM

KØBENHAVN . MCMXLIII

INDHOLD

| | | Side |
|--|--|-------------|
| | Forord | VII |
| | Tidligere Stamtavler over Slægten Seidelin..... | IX |
| | Forkortelser..... | XII |
| Nr. FØRSTE SLÆGTLED 1—31 | | |
| 1. | Michel Seidel, Byfoged i Helsingør..... | 3 |
| | Hans 1. Hustru Margrethe Baltzersdatter..... | 20 |
| | Hendes Slægtninge | 22 |
| | Michel Seidels 2. Hustru Trine Reinholdtsdatter..... | 29 |
| ANDET SLÆGTLED 33—64 | | |
| | Michel Seidels 8 Børn | 35—64 |
| 2. | Anne Michelsdatter | 35 |
| | ~ 1) Erik Nielsen Bager i Helsingør | 36 |
| | ~ 2) Jørgen Baltzersen, Borgmester i Helsingør | 39 |
| | ~ 3) Leonart Lauritzen Grøtcher, Tolder i Bergen..... | 40 |
| 3. | Maren Michelsdatter ~ Hans Olufsen, Borgmester i Helsingør | 41 |
| 4. | Lisbeth Michelsdatter..... | 42 |
| | ~ 1) Hans Jørgensen, Handelsmand i Helsingør..... | 45 |
| | ~ 2) Christopher Hermansen Holstein i Helsingør | 47 |
| 5. | Jacob Michelsen Greve, Præst i Skaane | 48 |
| 6. | Karine Michelsdatter | 48 |
| 7. | Margrethe Michelsdatter..... | 48 |
| 8. | Dorethe Michelsdatter | 50 |
| | ~ Jørgen Andersen, Borgmester i Helsingør..... | 50 |
| | Dennes 2. Hustru Dorethe Holgersdatter..... | 53 |
| | Dorethe Michelsdatters og Jørgen Andersens Børn..... | 54 |
| | Dorethe Holgersdatters og Jørgen Andersens Børn | 57 |
| 9. | Else Michelsdatter..... | 61 |
| TREDIE SLÆGTLED 65—97 | | |
| | Lisbeth Michelsdatters 5 Børn..... | 67—97 |
| 10. | Michel Hansen | 67 |
| 11. | Dorithe Hansdatter (Seidelin)..... | 67 |
| 12. | Hans Hansen Seidelin, Holmens Provst | 70 |
| | Hans Hustru Sophia Davidsdatters samt Claus Iversens og Megtele Villums- | |
| | datter Fuirens Aner | 74—88 |
| | Tavle over disse Aner | Tavle I 88 |
| | Sophia Davidsdatters fædrene Slægt..... | Tavle II 88 |
| 13. | Provst Jørgen Hansen Seidelin, Slotspræst i Skanderborg..... | 90 |
| | Hans Svigerfader, Generalvisitør Nikkel Kock..... | 92 |
| 14. | Hans Christophersen Holstein | 97 |
| FJERDE SLÆGTLED 99—157 | | |
| | Dorithe Hansdatter (Seidelin)s 4 Børn | 101 f. |
| | Provst Hans Hansen Seidelin's 5 Børn | 103—131 |
| 19. | David Hansen Seidelin..... | 103 |
| 20. | Lisabeth Hansdatter (Seidelin) ~ Hans Drejer..... | 103 |

| | | |
|-----|---|---------------|
| 21. | Konferensraad Hans Seidelin, Amtmand, Direktør ved Generalpostamtet, adlet | 104 |
| 22. | Apoteker Friderich Seidelin i Nykøbing F. | 121 |
| 23. | Giedske Hansdatter (Seidelin) | 131 |
| | Provst Jørgen Hansen Seidelins 6 Børn | 131—157 |
| 24. | Provst, Magister Nichel Seidelin i Skanderborg..... | 131 |
| 25. | Dorethe Jørgensdatter Seidelin paa Slumstrup | 139 |
| 26. | Lisbeth Jørgensdatter Seidelin ~ Regimentskriver Lauritz Detlevsen Møller . | 140 |
| 27. | Else Jørgensdatter Seidelin ~ Sognepræst Anders Knudsen Thoustrup i Aarslev | 145 |
| 28. | Mette Jørgensdatter Seidelin | 148 |
| | ~ 1) Sognepræst Caspar Lindfeld i Borup | 149 |
| | ~ 2) Sognepræst Jens Lassen (Lydichsen) i Borup..... | 154 |
| 29. | Sognepræst Hans Jørgensen Seidelin i Ovsted..... | 154 |
| | FEMTE SLÆGTLED | 159—280 |
| | Laurids Michelsen Grøtchers 3 Børn | 161 |
| | Dorithe Jensdatter (Malmø)s 6 Børn | 161 f. |
| | Konferensraad Hans Seidelins 3 Børn | 162—189 |
| 39. | Sophia Seidelin..... | 162 |
| | ~ 1) Magister Iver Brink i København..... | 166 |
| | ~ 2) Biskop Christian Ramus i Odense | 171 |
| 40. | Konferensraad Hans Seidelin (den yngre)..... | 177 |
| | Apoteker Friderich Seidelins 10 Børn | 189—233 |
| 42. | Sognepræst Hans Friderichsen Seidelin i Glosunde | 189 |
| 43. | Apoteker Claus Seidelin i Nykøbing F..... | 200 |
| 47. | Provst David Seidelin i Gamtofte..... | 214 |
| | ~ Sophia Elisabeth Brinch | 229 |
| | Provst, Magister Nichel Seidelins 4 Børn | 233—239 |
| 52. | Ide Nichelsdatter Seidelin ~ Palle Møller i Bryrup | 233 |
| 53. | Kirstine Nichelsdatter Seidelin ~ Provst Christopher Nielsen Bøgh i Trige.... | 236 |
| 54. | Witta Nichelsdatter Seidelin ~ Krigsraad Niels Langballe..... | 237 |
| | Dorethe Jørgensdatter Seidelins 4 Børn | 239 ff. |
| | Lisbeth Jørgensdatter Seidelins 8 Børn..... | 241 ff. |
| | Else Jørgensdatter Seidelins 7 Børn..... | 243—258 |
| 68. | Sognepræst Jørgen Seidelin i Vonsild..... | 243 |
| 69. | Ide Andersdatter Thoustrup ~ Sognepræst Hans Jørgensen Kiærsgaard | 244 |
| 70. | Edel Andersdatter Thoustrup ~ Provst Otto Christian Christophersen Lihme.... | 247 |
| 71. | Riise Andersdatter Thoustrup ~ Forpagter Peder Jørgensen..... | 248 |
| 72. | Elisabeth Andersdatter Thoustrup ~ Forpagter Thøger Christensen Rougtved | 250 |
| 73. | Sophie Andersdatter Thoustrup ~ Christen Nielsen Meiling | 252 |
| 74. | Sognepræst Knud Andersen Thoustrup i Aarslev | 255 |
| | Sognepræst Hans Jørgensen Seidelins 6 Børn | 258—280 |
| 75. | Provst Jørgen Seidelin i Stenderup (Eltang og Vilstrup)..... | 258 |
| 76. | Ide Birgitte Seidelin ~ Sognepræst Knud Jacobsen Schmidt (Gadberg) i Hylke | 263 |
| 77. | Justitsraad, Overauditor Søren Seidelin..... | 265 |
| 78. | Holger Seidelin, Sogndegn i Ovsted | 271 |
| 79. | Berte Kirstine Seidelin ~ Sognepræst Søren Seemann | 273 |
| 80. | Cathrine Mette Seidelin ~ Niels Jørgensen Møller, Ejer af Skovgaard | 276 |
| | Legatfortegnelse..... | 281 |
| | Navneregister | 283 |
| | Ordforklaringer..... | 301 |
| | Oversigtstavle over de i dette første Bind omtalte 5 ældste Slægtled..... | Tavle III 302 |

FORORD

Efter i godt en halv Snes Aar at have beskæftiget mig med at indsamle Oplysninger om min Slægt, dels gennem talrige Undersøgelser i Arkiver og Biblioteker samt paa Steder, hvortil Slægtens Medlemmer har været knyttet, og dels ved enten skriftlig eller direkte Henvendelse til mange Hundreder af Slægtens Medlemmer samt til andre Personer, der med en enestaaende Venlighed og Imødekommenhed har skaffet mig mange stærkt paaskønnede Oplysninger, er det mig en stor Glæde nu at kunne udsende denne første Del af »Den Seidelinske Slægtsbog«.

Den nu foreliggende første Del omfatter kun Slægtens 5 ældste Slægtled, begyndende med Stamfaderen, Byfoged MICHEL SEIDEL i Helsingør, der udgør første Slægtled; andet Slægtled omfatter hans 8 Børn, hvorimod der i tredie Slægtled kun er medtaget nogle faa af hans Børnebørn (hans øvrige Børnebørn er nævnt under deres Forældre i andet Slægtled), nemlig hans Datter LISBETH MICHELSDATTERS 5 Børn, af hvilke 2 antog Navnet SEIDELIN. Kun 3 af LISBETH MICHELSDATTERS Børn efterlod sig Børn, og fjerde og femte Slægtled omfatter da disse hendes 3 Børns 15 Børn og 51 Børnebørn. Ialt er der saaledes omtalt 80 Personer, fordelt paa 5 Slægtled.

Hvert Slægtled omtales for sig; først MICHEL SEIDEL, derefter hans Børn o. s. v. Søskende vil saaledes altid følge lige efter hinanden.

De 80 Personer er betegnede med fortløbende Løbenumre. Bogstaverne a, b, c o. s. v. angiver den paagældendes Nummer i Søkendeflokken.

Som nævnt boede MICHEL SEIDEL i Helsingør, og det samme var Tilfældet med hans 8 Børn, ligesom en stor Del af hans senere Efterkommere stadig blev boende i Byen ved Øresund. Dette gjaldt dog ikke hans Datter LISBETH MICHELSDATTERS Efterkommere; blandt hendes Børn (tredie Slægtled) er de 2 Brødre, der er Stamfædre til hele den Seidelinske Slægt; den ældste af dem er Provst HANS HANSEN SEIDELIN ved Holmens Kirke i København, hvis Efterkommere næsten alle forblev Øst for Lillebælt — paa Sjælland, Lolland, Falster og Fyn; den yngste Søn JØRGEN HANSEN SEIDELIN blev derimod Slotspræst i Skanderborg, og Størstedelen af hans talrige Efterkommere er gennem mange Generationer blevet boende i Jylland.

Som det vil ses, er Oplysningerne om en Del af de 80 Personer ret omfattende — nogle vil sikkert synes, at der er taget for meget Stof med. Dette bevirker, at det gaar noget ud over Overskueligheden, hvilket man imidlertid har søgt at raade Bod paa ved den øverst paa Siden anbragte Kolumnetitel samt ved over hver Side at anføre, hvilket Slægtled man befinder sig i. Til samme Formaal medvirker, at der ved hvert Ægtepar er anført, hvor deres Børn nedenfor omtales, ligesom der forud for hvert Kuld Søskende angives, hvor Forældrene findes. Endvidere henvises til Indholdsfortegnelsen foran og især til Oversigtstav-

len bag i Bogen. Paa sidstnævnte er 59 Personer opstillede, idet 21, der er døde som Børn, er udeladt for Overskuelighedens Skyld.

Foruden Oversigtstavle og Navneregister samt Legatfortegnelse findes bag i Bogen en alfabetisk Fortegnelse over en Del af de citerede, nu forældede Udtryk med Angivelse af disses Betydning.

I de — meget faa — Tilfælde, hvor en Person har flere Fornavne, og det vides, hvilket af disse der benyttedes som Kaldenavn, er dette Navn skrevet med Versalier, det eller de øvrige derimod med Kapitæler.

De talrige Mennesker, der har hjulpet mig under mit Arbejde med Udarbejdelsen af nærværende Slægtsbog, bringer jeg herved min hjerteligste Tak. Dette gælder ikke mindst de Arkiver og Biblioteker, hvor de mange Undersøgelser er foretaget, og hvis Personale har været mig behjælpelig med mangt og meget.

En særlig Tak retter jeg til Lensbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Langesø, til S. SEIDELIN A/S, København, og til Formanden for dette Firmas Bestyrelse, Frøken INGER HJORT, Klampenborg, for megen Interesse og Hjælp paa forskellig Maade samt for økonomisk Bidrag til Trykningen.

I særlig Grad takker jeg Bibliotekar, Mag. art. ALBERT FABRITIUS, København, som med aldrig svigtende Interesse og Omhu har givet mig mange gode Raad og værdifulde Oplysninger.

Odense, Juli 1943.

Mogens Seidelin

Læge.

TIDLIGERE STAMTAVLER OVER SLÆGTEN SEIDELIN

Af tidligere Stamtavler over Slægten foreligger der 3 trykte. Den ældste af disse er »Seidelinernes Slægtsregister« i GIESSINGS »Jubel-Lærere« (1783, 2. Dels 2. Bd., S. 292—312). Ejeren af Adressekontoret og Bogtrykkeriet i Odense, FRIDERIC SEIDELIN, der døde 1822, efterlod sig en haandskreven Bog »Seideliniana«^{a)}, i hvilken han har samlet en Del Optegnelser om sin Slægt. Denne Bog, der skriver sig fra 1799, indeholder i sit første Afsnit (S. 1—55), »Seidelinernes Genealogi«, en Stamtavle — ligesom i Giessings Slægtsregister opstillet efter Indrykningssystemet — over Slægtens ældste 7 Slægtled (ialt omfattende 227 Personer), begyndende — fejlagtigt — med Borgmester i Helsingør HANS HANSEN SEIDELIN som Slægtens Stamfader.

Frideric Seidelins »Seidelinernes Genealogi« og Giessings »Seidelinernes Slægtsregister« indeholder saa mange Afsnit praktisk taget ordret ens (f. Eks. om de 2 Brødre HANS og JØRGEN SEIDELINS Deltagelse i Svenskekrigen, om NICHEL SEIDELINS Opvækst m. m.), at den ene af dem maa have benyttet den anden som Kilde, eller de begge maa have deres Oplysninger fra en ældre fælles Kilde. Desværre meddeler ingen af dem noget om, hvor de har deres Oplysninger fra, saa det har ikke været muligt at udrede dette Problem nærmere.

Som bekendt indeholder Giessings »Jubel-Lærere« en Del unøjagtige Oplysninger, og mange af Fejlene fra Giessings »Seidelinernes Slægtsregister« genfindes ogsaa i senere Stamtavler over Slægten Seidelin. En stor Del af disse Fejl har det været muligt at paavise ved

a) »Seideliniana«, en Samling af »Manuscripta« vedrørende Slægten Seidelin, »samlede og sammenskrevne af FRIDERIC SEIDELIN, Odense 1799« (en Søn af Provst DAVID SEIDELIN i Gamtofte, S. 214), er en haandskreven Bog i sort, stift Bind; den er paa 220 Sider, c. 18 cm bred og c. 22 cm høj; paa Bogens Ryg staar trykt: Seideliniana. Bogen, der ejes af FRIDERIC SEIDELINS Sønnensøns Sønnedatter Fru PAULA HOLMER (født SEIDELIN) i Malmø, og af hvilken en Afskrift (i Uddrag) ejes af nærværende Bogs Forfatter, indeholder følgende:

S. 1—55 »Seidelinernes Genealogi«.

59—71 Provst David Seidelins Selvbiografi (se S. 214).

71—73 Provstinde Sophia Elisabeth Seidelins Biografi (se S. 220).

74 Tanker over Provst Hassels Parentation 17. Februar 1759 ved Grev Wedells Grav, og

75 Kæmpevisen paa Gehejmæraadinde Reventlows Fødselsdag 25. August 1764, begge af Provst David Seidelin.

76 Inskription paa Provstinde Seidelins Ligplade (se S. 230).

77 Tanker ved Provstinde Seidelins Død (se S. 230).

78—89 Provst David Seidelins Sørgetale over Grevinde Eleonore Hedevig Rantzau (født v. Plessen) 13. Juni 1770.

89—109 Provst David Seidelins Sørgetale over Grev Christian Rantzau 24. April 1771.

110—132 Provst David Seidelins Jubeltale 6. April 1788 (se S. 217—223).

133—141 Sognepræst Christian Seidelins Hæderstale s. D. (se S. 223 ff.).

142 f. Jubelvers til Provst David Seidelin af samtlige Børn og Børnebørn (se S. 225 f.).

144—147 Jubelvers til Provst David Seidelin af Degnen M. Schær (se S. 226).

148—158 Æreminde over Provst David Seidelin (se S. 226 f.).

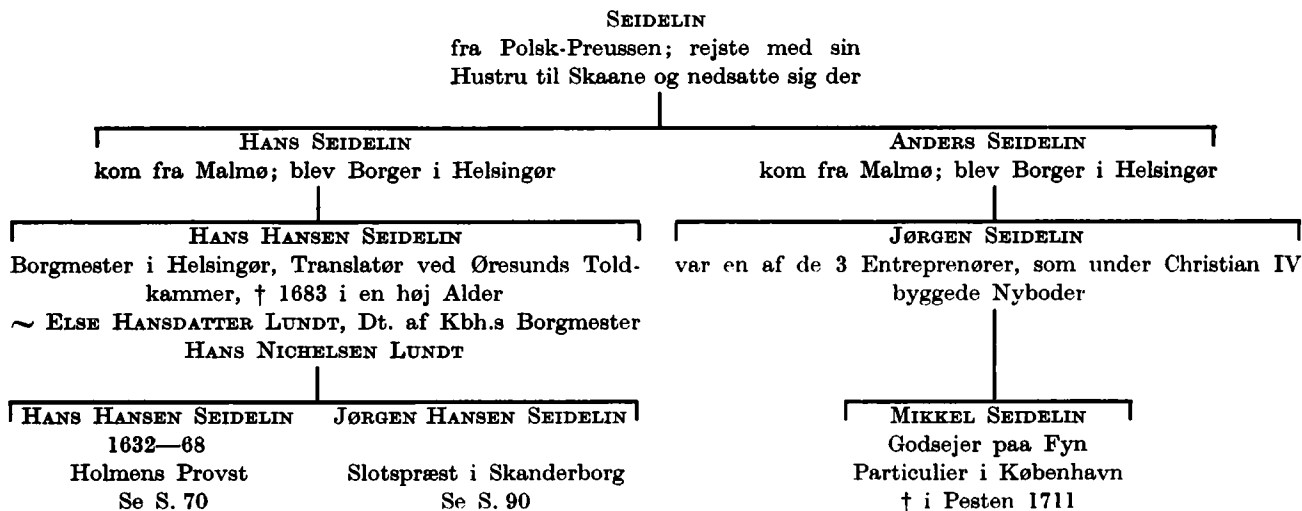
159—163 Provst David Seidelins Erindringer til sine Børn (se S. 228 f.).

165—213 Seideliniana, Samling af Digte til Nytaar, Fødselsdage o. l., mest fra og til Frideric Seidelin og hans Forældre og Søkende samt deres Omgangskreds i Odense.

214—217 »Bedrøveligt Klagemaal« af Magister Iver Brink ved hans Trolovede, Anne Cathrine Alsteens Død (se S. 167).

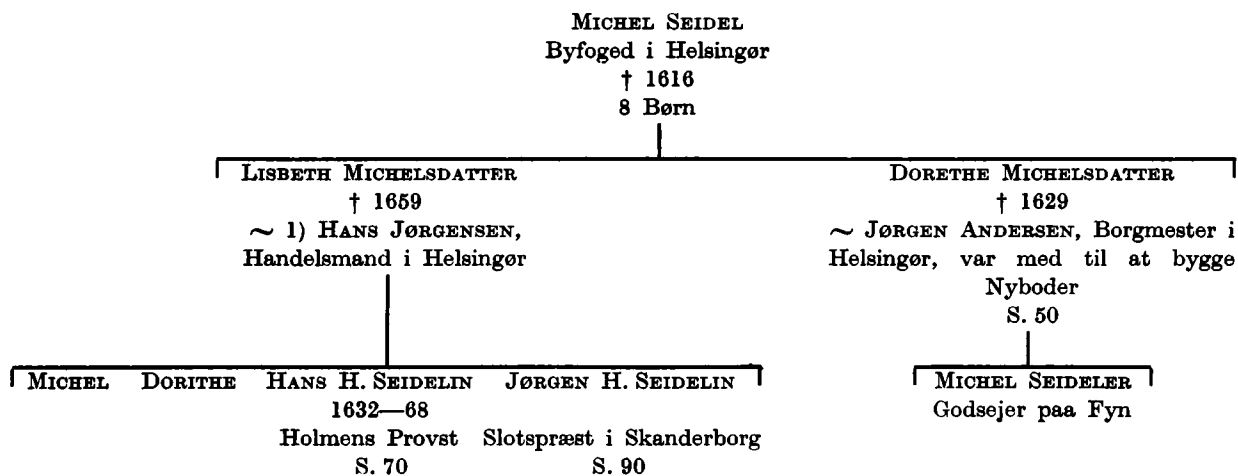
grundige Arkivundersøgelser, hvorfor man haaber og tror, at ingen af dem har sneget sig med ind i nærværende Værk.

Hvad Slægtens ældste Slægtled angaar, opstillede Giessing dem paa følgende fejlagtige Maade, og saaledes genfindes de da ogsaa i »Stamtavle over Familien Seidelin« fra 1877:



Hertil er at bemærke, at der aldrig har været en Borgmester i Helsingør ved Navn HANS HANSEN SEIDELIN, at Københavns Borgmester HANS NICHELSEN LUNDT (1602—54) indgik Ægteskab 1633 og altsaa ikke kan være Morfader til den 1632 fødte HANS HANSEN SEIDELIN, samt at HANS og JØRGEN SEIDELINS Fader var Handelsmand i Helsingør HANS JØRGENSEN. — Godsejer MICHEL SEIDELERS (S. 57) Fader, Borgmester i Helsingør JØRGEN ANDERSEN (S. 50), var ganske rigtigt en af de 3 Entreprenører, der byggede Nyboder, men han hed ikke SEIDELIN, og der er intet Holdepunkt for, at han var beslægtet med HANS og JØRGEN SEIDELIN; derimod var hans første Hustru Moster til disse to.

Den rigtige Opstilling af de ældste Slægtled tager sig saaledes ud:



For en Fuldstændigheds Skyld skal det i denne kronologiske Oversigt over tidligere Stamtavler ogsaa nævnes, at I. G. BURMAN BECKER blandt sine Stamtavler ogsaa har en, fra 1830'erne, over Slægten Seidelin (i Tavleform^a).

^a) Det kgl. Bibl., Ny kgl. Saml. Fol. 1299 f.

I Midten af 1840'erne kom blandt Kaptajn J. C. L. LENGNICKS Stamtavler en Stamtavle over Slægten Seidelin paa 13 smaa Sider. Lengnick havde hertil bl. a. benyttet Frideric Seidelins »Seideliniana«, som han havde laant af dennes Sønesøn Historikeren Paulus Seidelin^a).

Historikeren, cand. philol. PAULUS SEIDELIN († 1872) interesserede sig ogsaa meget for sin Slægts Historie, men der foreligger intet trykt fra hans Haand. Blandt hans efterladte Papirer^b), der fra hans Svigersøn Lektor Larpents Bo i 1936 kom til Det kongelige Bibliotek i København, findes — foruden nogle genealogiske Noter samt nogle faa Breve, han har modtaget som Svar paa udsendte Forespørgsler — dels en c. 3¼ Meter lang Rulle, paa hvilken der i Tavleform er opført mange Hundreder af Slægten Seidelins Medlemmer (for nogle Personers Vedkommende er en Del af disses Aner desuden indføjet paa Tavlen, der saaledes ialt kommer til at strække sig over 15 Slægtled), og dels 36 Tavler, paa hvilke er opført Størstedelen af Slægten Seidelin med Kvindelinier samt Anetavler for en stor Del af de indgiftede Personer. Det store Materiale er dog væsentligst samlet fra let tilgængelige Kilder, hvorimod der næppe er meget nyt Stof. En stor Del af de fejlagtige Oplysninger fra Giessings »Jubel-Lærere« genfindes saaledes ogsaa her.

I 1877 udgav Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Aarhus F. E. SEIDELIN »Stamtavle over Familien Seidelin«, der er den eneste, trykte, selvstændige Stamtavle over Slægten. For de ældre Generationers Vedkommende har Forfatteren bygget paa »Seidelinernes Slægtsregister« i Giessings »Jubel-Lærere«, ligesom han af Dr. phil. Burman Becker laante den faa Aar tidligere afdøde Historiker Paulus Seidelins Samlinger^c). Desværre genfindes derfor ogsaa mange af Giessings Fejl i Stamtavlen fra 1877. For de yngre Slægtleds Vedkommende har Pastor F. E. Seidelin udført et stort Samlerarbejde, saaledes at hans Stamtavle omfatter ikke mindre end 1589 Personer — foruden 514 indgiftede. Da Stamtavlen er en lille Bog i Oktavformat paa 107 Sider, er Oplysningerne om hver enkelt Person meget sparsomme; gennemsnitligt omtales hver Person paa 1¼ Linie.

a) Ifølge Breve til Kaptajn Lengnick fra Apoteker David Seidelin i Skanderborg og Apoteker Ivar Brink Seidelin i Frederikssund (Det kgl. Bibl., Ny kgl. Saml. Fol. 745 f. (29) og 745 e (65)).

b) Det kgl. Bibl., Ny kgl. Saml. 2100 og 2105 Fol.

c) Brev fra F. E. Seidelin til Burman Becker, dat. Aarhus 22. Marts 1876 (Det kgl. Bibl., Ny kgl. Saml. 2100 Fol.).

FORKORTELSER

| | |
|-------|-----------------------|
| * | født. |
| ~ | ægtede; gift ... med. |
| † | død. |
| Alb. | Album. |
| Bev. | Bevilling |
| d. A. | dette Aar. |
| Dl. | Daler. |
| Dt. | Datter. |
| Fdk. | Fjerdingskar. |
| Fjkr. | — |
| Htk. | Hartkorn. |
| Kbg. | Kirkebog. |
| konf. | konfirmeret |
| Konf. | Konfirmation |
| Mk. | Mark. |
| Rbd. | Rigsbankdaler. |
| Rd. | Rigsdaler. |
| S. | Side. |
| S. | Søn. |
| Sdl. | Slettedaler. |
| Sk. | Skilling. |
| Skp. | Skæpper. |
| Sp. | Sognepræst. |
| SR. | Seigneur. |
| s. A. | samme Aar. |
| s. D. | samme Dag. |
| s. M. | samme Maaned. |
| sst. | sammesteds. |
| Tdr. | Tønder. |

FØRSTE SLÆGTLED

MICHEL SEIDEL



Michel Seidels Segl. Dobbelt Størrelse. I Seglet læses hans Navn: MICHEL SEIDEL, samt i Midten hans Initialer: M. S. [I Rigsarkivet, København. Indkomne Breve til Danske Kancelli 24. Febr. 1607, Skifte efter ALEXANDER LEJEL.]

Stamfaderen til den danske Slægt SEIDELIN er MICHEL SEIDEL, der er født omkring Midten af det 16. Aarhundrede. Ifølge Helsingør Tingbog (15. Juli 1605) (se S. 14) er MICHEL SEIDEL »barnefødt udi Kiøbstaden Verder, udi en Ægte-Seng, af gode, fine og ærlige Forældre, som hans Geburtsbrev klarlig og vidtløftig indeholder.« Antagelig er hans Fødeby en af de tyske Byer Werder i Pommern eller Østpreussen, men Undersøgelser, der i dette Øjemed er foretaget paa Universitetsbiblioteket i Greifswald, har desværre været uden Resultat. Undersøgelse af MICHEL SEIDELS Herkomst vanskeliggøres i høj Grad af, at kun faa Arkivalier er bevaret fra Tiden før Trediveaarskrigen, samt deraf at SEIDEL var et meget almindeligt forekommende Navn.

Herudover vides intet om Michel Seidel, før han den 4. August 1589 fik Skøde paa en Gaard i Helsingør, hvor han var Handelsmand og senere som Raadmand og Byfoged kom til at høre til de fornemste Borgeres Kreds.

9. December 1594 blev Michel Seidel udnævnt til Byens Kæmner for det følgende Aar. 8. November 1596 blev han Raadmand, og 12. Juli 1602—August/Oktobre 1611 var han Byfoged i Helsingør. 21. Oktober 1611 blev han atter Raadmand. Han døde i August 1616.

Michel Seidel var gift 2 Gange; medens hans sidste Ægteskab var barnløst, havde han i første Ægteskab 1 Søn, der døde barnløs, og 7 Døtre, af hvilke den enes 2 Sønner antog Morfaderens Navn med Hunkønsendelsen -in: SEIDELIN.

Michel Seidels Navn er langt hyppigst skrevet Michell Seidell, men desuden træffes Formerne Michel, Michil, Michill; Seidel, Seydel, Seydell og enkelte Gange Seidill, Zeidel og Zeidell. I hans Segl, der desuden indeholder Mærket MS, staves hans Navn MICHEL SEIDEL.

Undertiden kaldes han MICHEL GREVE, hvilken Betegnelse — Greve = Foged — hidrører fra hans Byfogedvirksomhed. Michel Seidels eneste Søn antog Navnet GREVE som Slægtsnavn.

De helsingørske Arkivalier er bevaret fra et usædvanligt tidligt Tidspunkt; saaledes er Tingbogen, der begynder 1549, den ældste bevarede Tingbog i Danmark, og Skifteprotokollerne er bevarede allerede fra 1571; det har derfor — væsentligst ved Gennemgang af de lange Rækker af Tingbøger og Skifteprotokoller samt af Byens og Kirkernes Regnskaber — været muligt at samle en Del Oplysninger, dels om Michel Seidel og hans Familie samt de andre gamle helsingørske Slægter, dels om Livet, som det formede sig i Helsingør paa den Tid. Da Tingbøgerne dog væsentligst var Retsprotokoller og derfor især indeholder Arvestridigheder, Drabs-, Tyveri- og Injuriesager, faar man naturligvis et noget fortegnat Indtryk af Helsingør-Borgernes daglige Liv.

Michel Seidel kom til Helsingør omtrent paa den Tid, da Christian IV blev Konge, eller maaske snarere nogle Aar før Frederik II's Død. Helsingør havde paa dette Tidspunkt c.

5000 Indbyggere. Efter at det 15. Aarhundrede havde været en Blomstringsperiode for Byen, fra hvilken Tid bl. a. dens 2 Kirker og 3 Klostre stammer, begyndte med det 16. Aarhundrede en Nedgangsperiode, da Byen hjemsoegtes af Ulykker: den plyndredes af Lübeckerne 1523, der atter 1535 under Grevens Fejde indtog den, hvorpaa den Aaret efter blev tilbageerobret. Gentagne Pestepidemier hærgede Byen i dette Aarhundrede, saaledes bortrev Epidemien i 1583 c. 1200 Mennesker, medens Antallet af Døde under normale Forhold kun beløb sig til c. 60 aarligt. Trods alt dette kom Byen dog atter til Kræfter i Slutningen af det 16. Aarhundrede, dels ved Sundtoldens stigende Betydning, dels ved Frederik II's Opførelse af Kronborg 1574—83, saa at den omkring Aar 1600 var en ret anselig By.

Den danske Borgerstand, som Michel Seidel nu kom til at tilhøre, var i sidste Halvdel af det 16. Aarhundrede en Stand, der var i god Fremgang, og hvis Medlemmer baade var i Besiddelse af Dygtighed og Virkelyst.

Første Gang Michel Seidels Navn træffes, er den 4. August 1589, da han faar Skøde fra JENS CHRISTENSEN, Skriver i Køge, paa en Gaard »liggende paa østre Side udi Kampergaden her udi Helsingør, næst norden op til David Wedderborns Gaard og sønden op til Salig Claus Nielsens Arvingers Gaard.«

Den nuværende Kampergade i Helsingør ligger lige Nord for Axeltorvet; den har Navn efter en Mand ved Navn ANDRIS KAMPEN (antagelig fra Byen Kampen i Holland), der omkring 1550 boede ved det nordøstlige Hjørne af Axeltorvet. Paa Michel Seidels Tid brugtes Navnet Kampergade blot for at betegne en Gade, der førte op til Andris Kampens Hus, hvorfor Navnet dengang foruden om den nuværende Kampergade ogsaa anvendtes om dennes Fortsættelse Groskenstræde samt om den nordligste Del af Bjerpegade. Da det imidlertid af Helsingør Bys Regnskaber (1590/91 ff.) fremgaar, at Michel Seidel boede i 2. Fjerding — Byen var af de 3 Syd-Nord forløbende Gader St. Annagade, Bjerpegade og Stjernegade inddelt i 4 Fjerdinger, af hvilke 2. Fjerding udgjorde den Del af Byen mellem St. Annagade og Bjerpegade — har Michel Seidels Gaard antagelig ligget i det nuværende Groskenstræde eller paa den østre Side af den nordligste Del af Bjerpegade (derimod næppe i den nuværende Kampergade, der hører til 3. Fjerding).

JENS CHRISTENSEN i Køge havde kun ejet Gaarden i faa Maaneder, idet han havde købt den ved Skøde af 16. Juni s. A. af Abraham Jensen, Rigens Skriver.

Af de 2 Nabogaarde ejedes den ene af David Wedderborn, der havde faaet Skøde paa den nogle faa Maaneder tidligere — 14. April — af sin Fader Richardus Wedderborn, den anden af Arvingerne efter Byfoged Claus Nielsen.

Skødet af 4. August 1589 fra JENS CHRISTENSEN, Skriver i Køge, til Michel Seidel lyder:

»Vi Borgemestre, Raad og Byfoged udi Helsingør gøre vitterligt for alle med dette vort aabne Brev, at Aar Christi 1589 Mandagen den 4. Augusti paafaldt, paa vort Raadhus, nærværende menige Borgere [som] den Dag Ting søgte, opstod ærlig velagt[ede] Mand Oluf Pedersen vor Medbroder og Raadsforvandt med os her ibidem, med skriftlig og forsegleet Fuldmagt af ærlig Mand Jens Christensen Borger i Køge, som nu til Tinge blev oplæst og findes udi Bys Forvaring indlagt, var nu i Dag det fjerde forfulde Ting, han lovlig opbød en Gaard, Hus, Bygning, Jord og Grund, som for.ne Jens Christensen af velbyrdig Abraham Jensen Rigens Skriver nogen Tid siden købt og bekommet haver, og han nu igen fra sig solgt og afhændet haver til »fornumstig Mand Michill Seidill« og hans Arvinger, liggende paa østre Side udi Kampergaden her udi Helsingør, næst norden til David Wedderborns Gaard og sønden op til Salig Claus Nielsens Arvingers Gaard. Og ingen Gensigelse var mod samme Lovbud udi nogen Maade. Thi fremstod bemeldte Oluf Pedersen inden Tinge og nu i Dag udi lovlig Tingslyd efter for.ne sin Fuldmagts Indhold skødte og afhændte for.ne Gaard, Hus, Bygning, Jord og Grund fra forbemeldte Jens Christensen, hans Hustru og deres Arvinger, fødte og ufødte, og indtil for.ne Michill Seidell og hans Arvinger, den ene efter den anden til evig Tid at have, nyde, bruge og beholde til evindeligt Ejendom eje skullendes, med al sin Rettig-

hed og Tilliggelse udi Længde og Bredde oppe og neder, som den nu bygget, begreben og forefunden er, efter Adkomme og Købebrevs Lydelse derpaa tilforn gaaen og given er, intet undertaget i nogen Maade. Efter at dette Skøde er saa for sig gaaet, da er det ogsaa stadfæstet blevet, fuldbyrdet og ved Magt meldt inden Tinge, efter Loven og Bys Skik, som det sig bør udi alle Maade. Til hvis ydermere Vidnesbyrd, at saa for os til Tinge gaaet og fare er, som forskrevet staaer, vi haver ladet hænge vor Stads Sekret her neden under og for. ne Oluf Pedersen haver herhos beseglet til Stadfæstning. Actum ut supra.

Dette for. ne Skøde stadfæster Morten Skriver, Frantz Pedersen og Peder Holst.«

Raadmand OLUF PEDERSEN, der var JENS CHRISTENSENS Fuldmægtig ved Gaardens Salg til Michel Seidel, var Morbroder til dennes første Hustru.

Af Helsingør Bys Regnskaber fremgaar, at Michel Seidel fra 1589/90, altsaa aabenbart før han købte ovennævnte Gaard, betalte 3 Sk. aarlig i Leje af en Have i 4. Fjording, den vestlige Del af Byen, Vest for Stjernegade.

Michel Seidel blev gift første Gang mellem 1586 og 1592; da hans første Hustru MARGRETHE BALTZERSDATTER havde forskellige Slægtninge i Helsingør — saaledes var hendes Morbroder OLUF PEDERSEN som nævnt Raadmand dér — og utvivlsomt selv er opvokset i Helsingør, har Michel Seidel sikkert først truffet hende efter at være kommet dér til Byen. Hun døde 1611, altsaa efter c. 20 Aars Ægteskab. I dette Ægteskab var 8 Børn; i Overensstemmelse med Tidens Skik og Brug har Michel Seidel holdt Amme til sine Børn; Kirke-regnskaberne for St. Olai Kirke anfører saaledes, at »24 Julius 1601 ringedes med de smaa Klokker for Michel Seidels Ammes Barn« (ved dets Begravelse).

Hvornaar Michel Seidel blev Borger i Helsingør, vides ikke bestemt, da Navnene paa dem, der aflagde Borgered, paa denne Tid indførtes i en speciel »Borgerskabsbog«, der ikke længere er bevaret. Næste Gang man træffer ham i Helsingør Tingbog, optræder han imidlertid i Egenskab af Borger, idet han og 11 andre Borgere i Helsingør »med dette vort aabne Brev gør vitterligt for alle, at Aar Christi 1591 Mandagen den 8. Novembris paa Helsingørs Raadhus vare vi med Dannemænd flere, [som] samme Dag Ting søgte, forsamlede; da var skikket udi Rette for ærlige, vise og velagte Mænd, Borgemestre, Raad og Kongens Foged en Skipper ved Navn HAAGEN DIRICHSEN, hjemme udi Kongelv, som er befunden for nogen Tid siden at have stjaalet en Baad med tvende Tove og et Anker, og det tilsammen ført over Borde ned udi sin Krejer og det nederlagt udi Baaden, hvorover for. ne HAAGEN DIRICHSEN med samt en hans Baadmand var indsat udi Stadsfængsel.« Nu blev først Baadsmændene ført for Retten og bekendte, hvordan han og Skipperen havde erhvervet de nævnte Tyvekoster, som Skipperen dog havde sagt, at han havde købt. Skipperen søgte først at bortforklare Tyveriet, men maatte snart »gaa til Sandhed og bekendte sig at have stjaalet samme Anker og Tov og Baad og dermed at have ilde gjort og forset sig og var begærende for Guds Skyld Naade og ikke Ret, og at han maatte nyde sit Liv og komme til Løsen for Sølv og Penge.« Da det blev tilkendegivet, at HAAGEN DIRICHSENS Hustru var i Besiddelse af »velbyrdig HENRICH GYLDENSTJERNES og andre gode Mænds Skrivelser om Benaadning paa hans Liv«, blev HAAGEN DIRICHSEN igen indsat i Stadsfængslet, idet Domsafsigelsen udsattes indtil videre, — men den naaede aldrig at finde Sted; thi om Sagens ejendommelige Afslutning beretter den følgende Indførsel i Tingbogen: »Ikkun siden nogen kort Tid efter at for. ne HAAGEN DIRICHSEN var igen indsat, haver han undergravet de nederste store Sten udi Grundvolden i Fængslet og opgravet sig paa den anden Side i Raadhus Porten, og er saaledes bortkommen »oc Rømt sin Weeyg.«

Al Magten i Købstæderne, der ved Overgangen fra Middelalderen til den nyere Tid havde et udpræget Selvstyre, var samlet hos Raadet — der bestod af 2 Borgmestre og 10 Raadmænd — i Forening med Byfogden. Da Borgmestrene valgtes ud af Raadmændenes Kreds, og da Raadet ydermere supplerede sig

selv, maa Byforfatningen absolut karakteriseres som aristokratisk. Den indeholdt dog et ikke ringe demokratisk Element, idet »Menigheden« (Borgerskabet) i en vis Grad deltog i det offentlige Liv; denne Borgernes Deltagelse kunde dels foregaa paa den Maade, at de optraadte in pleno som »Menighed«, hvilket i Reglen vist foregik saaledes, at Øvrigheden paa Ting forelagde Sagen for de Borgere, der den Dag søgte Tinget, og æskede disses Mening om Sagen; dels førtes visse Forhandlinger mellem Raadet paa den ene Side og et Udvalg paa 6, 8, 12, 16, 24 eller 30—40 Borgere paa Borgerskabets Vegne paa den anden Side. I Reglen udnævntes disse Borgere kun med et enkelt bestemt Formaal for Øje, og naar dette bestemte Hverv var fuldført, vendte de tilbage til de almindelige Borgeres Rækker. I det mindste tilsyneladende blev Helsingør styret paa meget demokratisk Vis, idet næsten intet sattes i Værk, uden at Menigheden først gav sin Mening til Kende; det gælder næsten alle Anliggender af finansiel, økonomisk og merkantil Natur eller vedrørende Byens Forfatning (Valg af Borgmestre, Raadmænd og Byfoged, Forandring af Kæmnervæsenet, Ansættelse af Hørere, Organister og kommunale Bestillingsmænd samt Forhøjelse af deres Løn, og Ordning af Lavsvæsenet). Hvor stor en Del af Magten der i Virkeligheden laa hos Borgerne, og hvor megen reel Betydning alle disse Forhandlinger med Menigheden eller Udvalgene havde, er det meget vanskeligt at blive klar over. Alene det, at Borgerne i de 99 af 100 Tilfælde gaar med Raadet og samtykker i dets Bestemmelser og Forslag, viser, at Borgernes Deltagelse i Bystyrelsen sikkert har været af mere formel end reel Natur.

Fra 1592 træffes Michel Seidel nu jævnlige blandt de Borgere, der søgte Tinget, — i Helsingør var der normalt Tingdag hver fjortende Dag, ofte dog noget hyppigere. I Løbet af 4 Maaneder i 1592 udnævntes han saaledes til at overvære ikke mindre end 9 Skifteforretninger; og 14. Marts 1592 foretog han sammen med 7 andre »Dannemænd«, der var udnævnt dertil den foregaaende Tingdag, Opmaaling af 9 Jorder, hvoriblandt »Margrethe Clausdatters Gaard paa Kampergaden næst norden op til Michel Seidels«.

16. Oktober 1592 er Michel Seidel blandt de 8 Mænd, der udnævntes til »at besigtige, hvis Skade gjort er paa Bys Jord« ved Gravning, og 14 Dage senere meddelte de 8 Mænd som Resultat af deres Undersøgelse, »at der er meget ilde gravet imellem begge Adelveje, saa der synes stor Farlighed synderlig for dennem, der fremkommer agende om Nattertide, og siger ydermere at være gravet ulovligen.«

Michel Seidel var nu blevet Rodemester. Byen var som nævnt delt i 4 Fjerdinger, og i hver af disse var 8 Rodemestre. I en Lavsskraa fra 1606 (fra København) gives en Oversigt over disses Virksomhed: De skulde hver i sit Distrikt kende Menighedens Vilkaar og Tilstand, have Opsyn med rejsende og paase, at ingen mod kgl. Majestæts Mandat husede Hudstrøgne, Løsgængere, Selvfødinge og andet »skadeligt og fordærveligt Gesinde«. Aarlig skulde de skrive Mandtal over Menigheden, hvorefter Indkvarteringen fordeltes, og Skatten og andre offentlige Byrder paalignedes. Selve Fordelingen og Opkrævningen tilkom det ligeledes Rodemestrene at udføre. De eftersaa 2 Gange aarlig alle Ildsteder og havde Tilsyn med Slukningsredskaberne i deres Rode; opstod der Ildløs, »hvilken Gud naadeligen længe afvende«, skulde de give Møde med deres Spande og Stiger samt sørge for, at der fandtes tilstrækkeligt Vand, og at Husejerne ophængte Lygter, for at man kunde skelne mellem hæderlige Folk og alskens løst Pak, der kun indfandt sig for at plyndre. Rodemestrene fik ikke egentligt Vederlag for deres Arbejde, men i flere Stæder var de fri for aarlig Byskat.

22. Maj 1592 blev alle 32 Rodemestre i Helsingør — hvoriblandt Michel Seidel som Rodemester i 2. Fjerding — tilsagt »at have god Opsyn med Fyrstederne«.

Som nævnt var Michel Seidel Handelsmand; der er næppe Tvivl om, at han som saadan har handlet med alle Slags Varer. Da der 6. Juni 1592 blev gjort Udlæg i CHRISTEN BAGERS Bo, gjorde Michel Seidel Fordring paa 4 Daler 1 Ort for 2 Tønder Mel; Grunden til, at Christen Bagers Kreditorer fik gjort Udlæg i hans Bo, var, at han skulde forlade Byen; om Aarsagen hertil oplyser Tingbogen: »Samme Dag blev CHRISTEN BAGER og JENS PEDERSEN for-

vist af Byen, at rømme inden trende Solskin for et slemt Hus, de haver oppeholdet, den kristne Menighed til stor Forargelse.«

Foruden Mel hørte Øl til de Varer, Michel Seidel solgte, thi 30. Oktober s. A. »paaminder Borgemestre og Raad og alvorligen tilsiger efterskrevne Borgere [af hvilke 13 nævnes ved Navn, hvoriblandt MICHEL SEIDEL, CLAUS »RWKOP« (S. 30) og JACOB LANG (S. 61)], som sælger »Tydstøll« [tysk Øl], at enten de forskriver eller sender deres Bud efter Rostocker Øl, da skulde de forskafe det, som godt er, og skal vrages af nogle Borgere, som Borgemestre og Raad vilde dertil betro, og dersom findes Mangel og Brøst, skal det tilbagesendes igen.« LAURITZ LUKASSEN, PEDER RHAMSØ, PEDER SKRÆDDER og ANDERS PEDERSEN SNEDKER blev af Øvrigheden »tilbetroet at prøve Tydstøl, naar det udskibes her for Byen, ved den Ed, de haver svoret Kongen og Byen.«

Samme Dag blev Michel Seidel og 3 andre Borgere tilsagt »at forlige ANDERS og DAVID BYSVEND om den Skade, David har udi hans Øje bekommet af Anders Bysvends Spyd.«

Michel Seidel er nu aabenbart ved at blive velhavende, thi 11. Juni 1593 køber han »en Havejord paa Bys Grund, liggende vesten for Hans Niensens Vejermaal«; 26. November s. A. faar han af Rasmus Skrædder Skøde paa »en Havehævd, liggende ud mod Gammel Kloster [Navnet paa det Sted, hvor oprindelig Sortebrødrenes St. Nicolaj Kloster laa, ved den nuværende Munkegade i den sydvestlige Del af Byen] paa Hellig Geistes [Hospitalets] Grund«, og 28. Januar næste Aar faar han af Lauritz Schallerød, boende i Sørup, Skøde paa »et Hus og Bygning liggende paa Bys Grund sønden for den ny Kirkegaard [Kirkegaarden ved Nygade, anlagt 1580] og vesten for Lauritz Smed.« 25. Februar blev 8 Mænd »til Ting udnævnt til at maale den Bys Jord, som Michel Seidel haver købt af Lauritz Schallerød.« Ved Maalingen 2 Dage efter fandtes »Bredden af vester i øster« at være 22 sjællandske Alen, »Længden af Nor i Sønder« c. 40 Alen, hvilket »giver en Daler Jordskyld.«

En Del Aar senere, efter at Michel Seidel var blevet Byfoged, fik han 8. November 1602 Skøde af »Else Salig Hans Mulis Efterleverske, som bor i gammel Kro i Frederiksborg«, paa »tvende Boliger paa Hospitals Grund.«

Senere ejer Michel Seidel en Gaard ved »Svingelen«, et Led, der fandtes ved den sydvestlige Ende af den nuværende Stengade (ud for Nr. 3), og som skulde hindre Kreaturerne i at løbe ud paa Alfarvej og ind i Byen. Den 8. Februar 1604 maalttes »Michell Seydells Jordsmon, som ligger hos Svingelen. Bredden langs Adelgaden imellem Oluf Glarmesters og Peter Skomagers Hus af Øster udi Vester var 22 Alen, og Længden igennem Gaarden og til Oluf Hagensens Jordsmon var 59 Alen.« Og 14. Marts 1608 omtales en Bolig (som Rasmus Olsen Spillemand sælger til Michel Pedersen Skomager), »liggende paa Hospitals Grund norden for Stengaden imod Svingelen, imellem Michel Seidels, kgl. Majst.s Byfogeds Gaard og Carsten Skomagers Hus.«

Ved sin Død boede Michel Seidel i »Hovedgaarden imod Slottet«. Da det ikke er lykkedes at finde Michel Seidels Skøde paa denne Gaard, drejer det sig sikkert om den i 1610 afdøde Raadmand CLAUS RUHOFDTS Gaard paa Stengades Sydside i Nærheden af Slottet, hvilken Gaard Michel Seidel kom i Besiddelse af ved sit andet Ægteskab med RUHOFDTS Enke (S. 29). Hermed passer det ogsaa godt, at denne Hovedgaard efter Michel Seidels Død tilfaldt RUHOFDTS 3 Børn (S. 19).

Desuden ejede Michel Seidel ved sin Død 3 Gaarde, af hvilke den ene laa ved Svingelen, samt 2 Boliger ved det gamle Kloster og 1 Bolig ved Stranden (S. 19).

15. Juli 1594 »paaklager« Michel Seidel paa Raadhuset »nogen Sæd, hannem er sket for

nær af hans Nabo«, og 3 Mænd »udnævnes af Tinge at bese Sæden, om den er lovlig«, men Resultatet af deres »Besigtigelse« er ikke indført i Tingbogen.

9. December 1594 »tilskikkedes Michel Seidel sammen med PETER POULSEN at være Bys Kæmner udi tilkommendes Aar«. Som saadan havde han bl. a. med Køb og Salg af Byens Jorder at gøre.

6. Juli 1596 blev Michel Seidel sammen med 3 andre Mænd udnævnt at forlige PETER SKRÆDDER og KNUD IBSEN. Striden mellem disse 2 skyldtes, at »Knud Ibsens Hustru Else Poulsdatter haver ilde talet paa Peder Skrædders Hustru Ingebørrig Pedersdatter, kaldet hender en Vindrøker, en Drukkensæk og anden Uquemsord.« Peder Skrædder havde derfor »givet Klagemaal over Else Poulsdatter«, og denne tilspørgeres da 21. Juni for Retten, »om hun véd andet med Peder Skrædder og hans Hustru, end hvis ærlig og godt er, da skal hun det sige, svarer dertil, hun ved intet andet end hvis ærligt og godt er om dennem at sige.« »Peder Skrædder skyder da sit og sin Hustrus og Datters Skudsmaal, om nogen véd med dennem enten Fuldskab eller Drukkenskab eller andet, som deres Ære kunde være for nær, begiærer, de vilde give hannem Skudsmaal, som han og de haver fortjent til. Borgere og menige Tingmænd gave hannem et godt ærlig Skudsmaal og Vidnesbyrd, de aldrig haver andet hørt eller spurgt om dennem andet end hvis ærligt er.« Ligeledes skyder Knud Ibsen og Else Poulsdatter deres Skudsmaal, »om nogen haver dennem at beskyld«. Da der intet yderligere foreligger om denne Sag, er det antagelig lykkedes Michel Seidel og de 3 andre Borgere at faa et Forlig bragt i Stand mellem Modstanderne.

8. November 1596 blev Michel Seidel — samtidig med CLAUS RUHOFT, hvis Enke Michel Seidel siden ægtede (S. 29) — udnævnt til Raadmand i Helsingør. Tingbogen fortæller herom: »Den 8. Novembris vare i Jesu Navn paa Helsingørs Raadhus med hveranden forsamlet ærlige, vise og velagte Mænd FREDERIK LEJEL, GUDMIND NIELSEN Borgemestere, MADS LAURITZEN, ANDERS HESS, JENS HOLM, PETER HOLST, CONRAD BUVINCKHUSEN Raadmænd og MICHELL SNØCHELL Kongens Foged.« Efter at en Del Sager var forhandlet, »æskedes frem CLAUS RWHOFFD og MICHELL SEIDELL at skulle gøre deres Ed, efter der fattedes Raadmænd, og svore og lovede med oprakte Fingre, at de vilde være Kongelig Majestæt huld og tro, hjælpe den fattige saavel som den rige, hvis Lov og Ret var, bad dennem saa sandt Gud skulde hjælpe.«

Efter at have været Raadmand i 5½ Aar blev Michel Seidel i Slutningen af Juni eller Begyndelsen af Juli 1602 udnævnt til Byfoged i Helsingør, hvilken Stilling han beklædte i 9 Aar, hvorefter han atter var Medlem af Raadet til sin Død 5 Aar senere.

Vi vil nu se lidt paa Raadet, som Michel Seidel blev Medlem af, samt paa Byfogedembedet, som han kom til at beklæde.

RAADET, som, naar det var fuldtalligt, bestod af 2 Borgmestre og 6—8 Raadmænd, sad inde med saa godt som hele Magten i Byen, og dets Medlemmer tilhørte Byens mest velhavende og indflydelsesrige Købmandsfamilier, ialt kun nogle ganske faa Slægter; i Almindelighed stod de fleste af Raadets Medlemmer hinanden nær ved Slægt- eller Svogerskab.

En væsentlig Aarsag til den næsten enevældige Magt, Raadet sad inde med, var, at Raadet supplerede sig selv; de valgte blev ganske vist derefter fremstillet paa Tinge, og Menigheden tilspurgtes, om de udvalgte »kendtes duelige at sidde i Raad og Ret«, hvorefter »den ganske Almue samtykte og kendte dem gode nok.« Selv om Styret tilsyneladende var temmelig demokratisk, har det sikkert reelt været ret aristokratisk, idet »Almuen« saa godt som altid »samtykte« Raadets Bestemmelser.

En vis Grad af Velstand maa have været en absolut Betingelse for at kunne komme ind i Raadet, da Bestillingen var ulønnet bortset fra de næppe store Sportler, og megen Tid kunde desuden ved Bestillingen stjæles fra det private Erhverv. Rigdom alene var dog ikke tilstrækkelig, den maatte ogsaa være

erhvervet paa en særlig Maade, idet Haandværkere var udelukkede fra Sæde i Raadet, der saaledes ene rekrutteredes fra Købmandsstanden.

Hvad Valg af Borgmestre angaar, da foretoges disse undertiden af Kongen, men da det hørte til de meget store Sjældenheder, at en Ikke-Raadmand blev Borgmester, betød dette ikke reelt nogen Indskrænkning i Raadets Magt.

Efter Valget fandt Edsaflæggelsen og Indsættelsen Sted; drejede det sig om en Raadmand, foretoges denne Højtidelighed af Borgmestrene; var Talen derimod om en saadan, tilkom det Lensmanden at ind sætte ham, og Kongen eller Lensmanden at edfæste ham.

I Almindelighed forblev baade Borgmestre og Raadmænd i Embede til deres Død, en Regel fra hvilken der dog, hyppigst for Borgmestrene, haves adskillige Undtagelser; Aarsagen hertil kunde være Alder og Svagelighed eller hyppigere »Afgang i Næring og Bjærgning«.

Hverken Borgmestre eller Raadmænd oppebar nogen egentlig Lønning, men der var dog til Embedet — som betegnende nok jævnlig kaldes »en Tynge« — knyttet en Række Indtægter, af hvilke de hyppigst forekommende var Embedsjord og det Udbytte, Raadet havde af denne, Eneret til at holde en Vinkælder (i Raadhuskælder) med Detailhandel og Udsækning, Afgifter af Øl og Vin, som indførtes i Byen; endvidere Vejerpengene — Indtægten af Byens Vægt, paa hvilken adskillige Varer skulde vejes, — og Maale- eller, som de ogsaa benævnes, Tøndepengene, der betaltes for Udmaalingen af Korn. Endelig var Magistraten fritaget for aarlig Byskat.

Raadets Hovedopgave var Byens Styrelse, men foruden denne administrative Virksomhed tog det ogsaa Del i Retsplejen. Raadet repræsenterede Byen i Forholdet udadtil, skulde haandhæve og forsvare Borgerne, havde Overopsyn med Kommunens Finansvæsen, medvirkede ved Skatteligningen, bestyrede Skifte- og Overformynderivæsenet; endelig var det dets Pligt at »holde god Orden og Politik« og at paase, at de kongelige Forordninger overholdtes.

BYFOGDEN — eller »Kongens Foged«, som han ofte kaldes, — var ikke Medlem af Magistraten (Borgmestre og Raadmænd). Han var Kongens Repræsentant over for Byen og var Kongens eneste virkelige Embedsmand i Købstaden.

Medens Borgmestrene og Raadmænd som omtalt normalt beklædte deres Embede paa Livstid, synes det modsatte ofte at have været Tilfældet med Byfogden.

Byfogden var først og fremmest Retsbetjent; hans vigtigste Hverv var at forestaa Bytinget, paa hvilket han var Dommer. »Han skal skaffe hver Mand Lov og Ret«, hedder det i Bestallingerne; men foruden de heraf følgende Forretninger som Opkrævning af Sagefald, d. v. s. de Retsbøder, der tilfaldt Kongen, Udpantning m. m. havde han tillige Opsyn med den offentlige Orden og Sikkerhed i Byen og skulde sammen med Magistraten tilse, at Regeringens Foranstaltninger som f. Eks. de talrige Udførselsforbud overholdtes. Paa Kongens Vegne oppebar Byfogden forskellige Indtægter som den store Told (Udførselstold for Øksne) og den lille Told (Indførselstolden for Varer til Byen), Accisen af Øl og Vin, Møllernes Maltafgift, Sagefald, Førlovspenge (Afgift af Gods, der førtes ud af Byen), Danearv (den Kongen tilfaldne Arv efter en afdød, der ikke efterlod sig Arvinger) o. l., saaledes som det fremgaar af de bevarede Regnskaber.

En Gang aarligt skulde Byfogden gøre Regnskab for sine Oppebørsler, der paa forsvindende faa Undtagelser nær indbetaltes direkte til Rentekammeret, men næsten hvert Aar maatte Regeringen gennem Lensmændene give Byfogderne Tilhold herom.

En god Oversigt over Byfogdens Virksomhed i en større By giver en Række enslydende, københavnske Bestallinger fra Slutningen af det 16. Aarhundrede. Han skulde, hedder det, overalt ramme Kongens og Rigets Gavn og Bedste, forhjælpe hver Mand til Lov og Ret, have flittig Tilsyn med, at Kongens Sager i Byen ikke undersloges og fortiedes, samt forhøre alle Sager, af hvilke der kunde tilfalde Kongen noget Sagefald, og paase, at dette udrededes. Skete der noget Manddrab i Byen, var det hans Pligt at sørge for, at Gerningsmanden blev paagrebet.

De bevarede Byfogedregnskaber viser, at Byfogden foruden sine egentlige Hverv meget ofte fik overdraget de mest forskellige Kommissioner af Kongen, som at betale dennes Regninger af de kongelige Indtægter i Byen eller gøre Indkøb for ham; dette var særlig Tilfældet paa et Sted som Helsingør, der frembød en saa enestaaende Lejlighed til at forsyne sig med udenlandske Varer.

Oprindeligt maa Byfogden som Kongens Repræsentant have været den kommunale Øvrigheds overordnede eller i det mindste ligestillede, men ved denne Tid var Rækkefølgen Borgmestre, Raad og Byfoged.

Byfogedbestillingen lagde Beslag paa ikke ringe Tid. Bytinget holdtes mindst 1 Gang hver fjortende Dag, ofte 1 Gang ugentlig, og hertil kom Udpantning og lignende Forretninger samt Deltagelse i Magistratens Forhandlinger og Byens almindelige Styrelse. Da Byfogden ligesom Borgmestre og Raadmænd var næringsdrivende, influerede hans Stilling som Embedsmand ofte lidet heldigt paa hans Købmands- eller øvrige Erhverv.

Som kongelig Embedsmand modtog Byfogden Løn; en meget almindelig anvendt Lønningsmaade var at give Byfogden Andel i Sagefaldet, hyppigst vistnok en Tiendedel; men i Slutningen af det 16. Aarhundrede gik man mere over til at give Byfogden en fast aarlig Pengeløn, og dette var vistnok Tilfældet i Helsingør paa Michel Seidels Tid. Disse Lønninger toges af Sagefaldet og de andre kongelige Indtægter, der gik i Byfogdens Kasse — en Ordning, der selvfølgelig let kunde give Anledning til Bedrageri.

De Betingelser, der krævedes for at kunne blive Byfoged, var ikke mange eller store. Selv om det ikke udtrykkelig fordredes, har Byfogden som oftest før sit Valg været Borger i Byen. Desuden skulde han være ægte født, noget der jo endog fordredes ved Indtrædelsen i Lavene. Da ALEXANDER LEJEL under en privat Retssag (S. 14), som MICHEL SEIDEL havde anlagt mod ham, udtalte, at han ikke vidste, om Byfogden (MICHEL SEIDEL) var »god nok at gaa imod udi Rette, efterdi han ikke vidste hans Herkomst, og om han var ærlig og ægte født«, kunde MICHEL SEIDEL straks tilbagevise denne Fornærmelse ved at fremlægge sit »Geburtsbrev«. Juridiske Kundskaber var naturligvis uundværlige for Byfogden, men ofte var det smaat bevendt i saa Henseende. Ja, i 1603 blev saaledes Byfogden i Odense »forskaanet« for sin Bestilling, da han hverken kunde læse eller skrive, — og han havde dog trods disse Mangler siddet i Embedet i 6 Aar.

I Helsingør holdtes Raadets Møder i et mindre Rum paa Raadhuset, »Raadstuen«, hvor Borgmestre og Raadmænd samledes »inden lukte Døre«, medens en større Sal benyttedes til Bytinget. I Helsingør holdtes Raadstuemøderne i Reglen sammen med Bytinget, hyppigst hver fjortende Dag, og saaledes at der først forhandlede Sager »paa Raadstuen« og dernæst »ude paa Raadhuset for den menige Mand«. Ved Raadsmøderne skulde alle Medlemmerne være til Stede, og man maatte betale Mulkt for Udeblivelse; gennemgaaende synes man dog efter de Lister over de tilstedeværende ved Møderne, der findes indført i Tingbøgerne, at have været ret paapasselig til at møde.

Til de allervigtigste af Raadets mange Hverv hørte dets Deltagelse i Retsplejen. Der fandtes paa denne Tid 2 Domstole i Købstæderne: Bytinget — Underretten og Borgernes egentlige Værneting — og Raadstueretten, der bestod af Borgmestre og Raadmænd. I Helsingør var Jurisdiktionen gennem hele det 16. Aarhundrede dog ordnet saaledes, at baade Byfogden og den samlede Magistrat mødte saavel paa Tinge som i Raadstuen. Byfogden forekommer stadig som Medudsteder af alle retslige Dokumenter og opfattes næsten som Medlem af Raadet.

Ligesom begge Retter som nævnt holdtes paa Raadhuset, omend i forskellige Lokaler, indførtes Raadstue- og Bytingssager i samme Protokol, »Tingbogen«. Dette vedblev indtil 1611 — da Michel Seidel gik af som Byfoged — efter hvilken Tid de 2 Retter fik hver sine Protokoller, og Magistraten kun i særlige Tilfælde overværede Forhandlingerne paa Bytinget, der fra da af bestod af Byfogden, Byskriveren, Raadskammeren og de 8 Tingmænd, der fra nu af aarlig udtoges af Raadet.

Angaaende Forholdet mellem Byting og Raadstueret oplyser en Vedtægt fra 1606, at alle »store« eller »svære« Sager skulde forelægges Raadstueretten, uden at det nærmere oplyses, hvilke disse Sager har været. I Helsingør synes Raadstueretten dog at have været en Slags Sø- og Handelsret, under hvilken f. Eks. Toldsvigsager sorterede, og som tillige i mangfoldige Tilfælde virkede som Forligskommission. Undertiden foregik blot Forhørene i »Raadstuen«, medens selve Dommen fældedes paa »Raadhuset«, d. v. s. Bytinget.

Foruden de 2 nævnte Former for Retsmøder: Byting og Raadstuemøde, eksisterede der i enkelte Købstæder, hvortil ogsaa Helsingør hørte, endnu en tredje Domstol, der synes at være indrettet for at lette især Bytingets Arbejde. Det er det saakaldte »Fogedbord«, til hvilket Byfogden, nogle Raadmænd og Byskriveren mødte, derimod aldrig hele Magistraten. Det holdtes, som Navnet siger, i Byfogdens Hus og synes at have været en Slags Politiret, i det mindste behandledes der hovedsageligt Injuriesager samt Forvisning af Løsgængere og utugtige Kvinder, som det vrимlede af i Helsingør. De Sager, der ikke kunde føres til Ende ved Fogedbordet, skulde fortsættes paa Bytinget.

Nogle Uddrag af Helsingørs Tingbøger fra Michel Seidels Byfogedtid vil kunne give et Indblik i hans Byfogedvirksomhed samt bidrage til at danne et Tidsbillede fra

Helsingør omkring Aar 1600. De nedenfor refererede Sager bidrager til at give et Billede af Byfoged MICHEL SEIDEL; saaledes tyder hans Eftergivenhed over for ALEXANDER LEJEL og hans Adfærd over for Tyven, der frøs i Arresten, paa at han har været en nogenlunde forstaaende og human Mand i en ikke alt for human Tidsalder.

Det vides ikke bestemt, om MICHEL SEIDEL er blevet udnævnt til Byfoged i Juni eller Juli 1602. 12. Juli var han første Gang som »Kongens Foged« sammen med de 2 Borgmestre og 3 Raadmænd »paa Helsingør Raadhus forsamlede at holde Ting«. — I de 2 foregaaende Aar havde Michel Seidel flere Gange »siddet i Byfogdens Sted«, naar den daværende Byfoged PEDER HANSEN KOLLING »ikke var hjemme« og til Tider maaske ogsaa p. G. a. Sygdom var forhindret i at passe sit Embede.

I August 1602 »lader Borgemestre, Raad og Kongens Foged tilvare Borgerne, som holde Svin, at de skal dennem holde af Byen og udi Skoven; dersom de findes paa Gaden, skulde de inddrives i Hospitalet, og ikke bekomme dennem igen.«

I Oktober »advarer Borgemestre, Raad og Byfoged Borgerne, at de ikke skal bruge udi Salg og Køb at maale med end de Tønder og Skæpper, som kgl. Majestæt naadigst haver forordnet, og ingen skal udlane deres Tønder til Fremmede, men de skal leje dem paa Vejerboden, og dersom nogen fordrister sig derimod at gøre, stande sin egen Eventyr [selv staa til Ansvar derfor] efter kgl. Majestæts Brevs Lydelse.« Samtidig advarer Myndighederne Borgerne, »at de skal lade fremkomme deres Skat, Jordskyld, Husleje, Haveleje og hvis andet de ere Byen skyldige, item deres Frøkenskat, de ere taxeret og skreven for, og dermed møde i Morgen paa Raadhuset Klokken slet 8, Borgemestre og Raad vilde selver dér være til Stede.«

13. Januar 1603 giver Michel Seidel, Kongens Foged, paa Helsingør Raadstue (altsaa ved Raadstuemøde) »Klagemaal over KIELD VOGNMAND, at han med mange onde og Uquems Ord haver hannem overfaldet, skjældet hannem og talet hannem meget ilde til. Sættes i Bys Kiælder til videre Beskeden.«

Januar—Marts »opbyder« Michel Seidel paa 4 Ting »et hvidt Drifte-Svin, som er ridset i det venstre Øre; desligest en ogsaa et Sosvin med 4 Grise, som ogsaa er Drift; om nogen kendes derved, haver god Vitterlighed og Bevis, da kan de bekomme deres eget igen.«

2. April »oplæses kgl. Majst.s Forbudsbrev, at ingen Kobber maa udføres af Landet, men skal sælges til kgl. Majst.s Behov.«

4. April var de 2 Borgmestre, 6 Raadmænd og Byfogden forsamlede paa Raadhuset. »Da forberedte ærlige Mænd vare inde paa Raadstuen, optændtes en hastig Ild udi BRODER JENSENS Bryggers, som gjorde stor Skade paa Korn og Bygning, saa hver løb hjem til sit, og den Dag paa Raadhuset intet bestiltes.«

11. Juli »tilsiges Borgerne at holde deres Staldrum færdige, naar kgl. Majst. kommer til Byen, maa findes rigtige.«

24. November »indførte kgl. Majst.s Byfoged Michel Seidel udi 5 Dannemænds Nærværelse Borgemester GUDMAND NIELSEN udi HANS FÆRGEMANDS Bo og Hus og satte ham for Bordenden efter et aabent Brevs Lydelse, som Fogden under sit Segl til Borgemester GUDMAND NIELSEN udgivet haver.«

12. December »forkynder Michel Seidel, kgl. Majst.s Byfoged, paa velb. MOGENS ULFELD Lensmand paa Kronborg hans Vegne, at Helsingørs Borgere eller andre, som haver Skib eller Skuder liggendes udi kgl. Majst.s Havn her for Slottet, at de dennem med det allerførste dér af Havnen forskaffer.«

17. December anklagede Michel Seidel AAGE MONSEN, fordi »han hans Hustru og Børn med mange Uquemsord haver tiltalet, tilmed truet og undsaagt hannem og dennem, begiærendes, at han vilde stille Borgen, at han saadan Modvillighed derefter ikke gøre skulde, eller og at han selv skulde blive Borgen.« »AAGE MONSEN svarede, at hvis i saa Maade sket var, det var sket i Drukkenskab, lovenes til Michel Seidel paa sin Ære og Redelighed, at han herefter saadant ikke mere gøre vilde og [bad], at han hannem sin Forsmædelse denne Gang vilde tilgive og hannem benaade; hvorpaa han en streng Orfrid under sin egen Haand til Michel Seidel udgav.«

6. Februar 1604 lader Byfogden »efter velb. MOGENS ULFELDS, Lensmand paa Kronborg, hans Befaling til Ting forkynde, at der skal holdes almindelig Herredag udi Kiøbenhavn den 14. Maj førstkommandes.«

Nu var det atter galt med Svinene. Ligesom i andre Købstæder huserede Svinene ogsaa i Helsingørs Gader, ja endog paa Kirkegaarden, hvor deres Uvæsen i 1585 var gaaet saa vidt, at de gravede Lig op.

Regeringen udstedte Brev paa Brev mod denne Uskik, og Øvrigheden førte aarelange Kampe mod Svinene, men det lykkedes dog aldrig at drive dem ud af Byen, ud i Skovene. I Modsætning til andre Byer havde man i Helsingør anlagt Svinestier paa selve Gaden eller rettere paa de private Fortove, hvor afdelte Rum under Vinduerne og ved Dørene tjente dels til Hjem for Svinene, dels som Skarnkiste for Husets Beboere.

19. Marts giver Byfogden »alle Helsingørs Borgere og Indbyggere lovlig Varsel, at de tiltænker at holde deres Svin af Gaden, desligeste ogsaa at de afskaffer de Skarnkister, som de haver for deres Døre, saafremt de ikke vilde straffes efter Privilegierne,« — og igen 23. Juli: »hvem her udi Byen vil holde Svin, da skal de dennem holde paa Skovene, saa de ikke findes paa Gaden, meget mindre paa Kirkegaarden. Og dersom nogen fordrister sig herimod at lade sine Svin gange paa Kirkegaarden eller Gaden, da skal de straks optages og drives udi Hospitalet og ikke igen skulde afløses.« »Borgemestre og Raad sender HANS KOCK og PÆDER MALER til M. ANDERS CHRISTENSEN Kapellan og lader hannem advare, at eftersom hans Svin hertildags ofte er bleven fundet paa Kirkegaarden, da skal han dennem herefter holde derfra, og saafremt de herefter dér findes, da skal de udi lige Maade udi Hospitalet drives.«

Samtidig forkyndes, »at hvem som helst her udi Byen, der haver Geder, de skulde dennem afskaffe uden saa er, at de selv haver nogen Ejendom, paa hvilken de dennem kunde holde.«

21. Juli »blev udi samtlige Borgemestres og Raadets Nærværelse 8 Dannemænd opkaldet paa Raadhuset at skulle granske og bese Byens Salttønder. Det er udi saa Maade berammet, samtykt og besluttet, at nu herefter skal Helsingørs Bys Salttønder holde udi sit rette Maal sex strygen [strøgede] Skæpper og tre strygen Fjerdinger af en Skæppe.« 2 Dage efter forkynder Byfogden paa Tinge, »eftersom Bys Skæppe og Tønde 21. Juli næst forleden er blevet lignet, at hvem som haver nogen uret Skæppe eller Tønde, de skulde lade den ligne hos CLAUS SVARER, Byens svorne Ligner, og dersom nogen herefter befindes at have uret Skæppe eller Tønde, da skulde de, som med saadan Skæppe og Tønde omgaar, udi alle Maade straffes som vedbør.«

En Fare, som til Stadighed truede Købstæderne, var Ildebrande, der optraadte med kortere eller længere Mellemrum og ofte kunde lægge Størstedelen af Byen i Aske. Det var derfor ganske nødvendigt, at Øvrigheden, gerne en Gang om Aaret, holdt Tilsyn med Ildstederne for at se, om alt var i lovlig Orden. Det gjaldt ved disse meget ilde sete Eftersyn om at sikre sig, at alle Byens Beboere dels overhovedet holdt Skorstene og ikke lod sig nøje med de gammeldags Røghuller, hvis Brandfarlighed var alt for indlysende, dels holdt Skorstenene ved lige og ikke atter lod dem forfalde. Endnu paa Michel Seidels Tid kunde man træffe Skorstene lavet alene af Træ, — Mursten var dyre; eller Ildstedet kunde være lappet og hullet, maaske stoppet med halvt smuldret Ler eller endog med en Klud eller en Halmvisk, hvor det nogenlunde gik an for Ilden.

13. August forkynder Byfogden, »at eftersom han med nogen anden Dannemænd af Borgerne efter aarlig Sædvane var ganget omkring at besigtige Ildstederne herudi Byen, og efterdi saare mange befandt sig at være ulovlige, advarede han endnu den ganske Almue, at de for Ulykke at forekomme vilde gjøre deres Ildsteder saa lovlige, som det sig bør. Eller ogsaa om nogen saadanne ulovlige Ildsteder herefter blev funden, da skulde de ikke alene nederslaas, men de ogsaa, som saa trodselig saadanne ulovlige Ildsteder holde, skulde straffes som vedbør.«

11. September »fremkom samtlige Bartskeer herudi Byen og beklagede paa KIRSTINE ANDERS SVENDSENS, som nu ofte var falden udi deres Haandværk med Patienter og saargjorte Folk at læge, og beviste hinder over, at nu haver en Patient under Haanden, hvilken havde lovet hende 4 Daler for sin Skade at læge. Og eftersom iblandt andre en Artikel udi deres Skraa findes, som formelder, at hvem der befindes, som ikke er udi Bartskeer-Lav, at læge eller forbinde nogen Saar eller Skade, da skal den, sig saadant understander, saa ofte det sker og befindes, erlægge fra sig 12 Daler. Efter den Lejlighed blev KIRSTINE ANDERS SVENDSENS af Borgemestre og Raad paalagt at skulle lægge fra sig 12 Daler.«

2. November »var ANNA SKIPPER LAURITZES [Hustru?], som kaldes det lange Glas, en Rufferske, med samt tvende andre Skiøger ved Navn METTE CHRISTENSDATTER, kaldes Tagge, født udi Landskrona, og en anden Skiøge ved Navn ANNE SVENDSDATTER, født udi Kiøbenhavn, hvilke lange Glas havde hos sig udi Huset, kaldet for Retten for deres utugtige og utilbørlige Levnedes Skyld, saa ogsaa for de havde haft inde hos dennem nogle letfærdige Mands Personer, hvilke vare komne af det lange Glases Hus og overfaldet og ildeslaget en Borger ved Navn ANDERS MURERMESTER, som og selv nu for Retten hart klagede saavel over for. ne Rufferske og Skiøger som ogsaa over bemeldte Mands Personer, som hannem saa ilde slaget havde. Udi lige Maade var fremkaldet for Retten en anden Skiøge ved Navn ANNE JENSDATTER,

kaldes Rakkerbalgen, født udi Mariager. Hvilke forskrevne Ruffersker og Skiøger, endog de efter Salig Koning Friderich den Andens Højlovlig udi Hukommelse hans Brev og Mandats Udvisning havde fortjent straks at stubes [piskes] til Kagen, saa haver ligevel Borgemestre, Raad og Kongens Byfoged for deres mangfoldige Bønners Skyld benaadet dennem denne Gang udi saa Maade: at det lange Glas, efter hun endnu er allehaande skyldig udi Byen, da maa hun have 8 Dages Frist og Respit her at fortøve og sin Giæld at betale, men dersom hun derefter lader sig her udi Byen finde, skal hun paagribs og stryges til Kagen. De andre tre Skiøger blev forelagt inden Solens Undergang at undvige Byen eller i lige Maade komme til Kagen og der hudstryges.«

Den ene af de 3 Skøger, der forvistes fra Byen, nemlig ANNE JENSDATTER, blev 4 Uger efter »igien paagreben, med en Baadsmand, som kaldte sig CLAUS HANSEN, født udi Falster, udi OLUF SAVSKÆRERS Hus; og efterdi CLAUS HANSEN ved sin Ed svor, at han vilde ægte hende, da blev hun med den Straf, hun havde burdet at udstande, forskaanet udi saa Maade, at dersom bemeldte CLAUS HANSEN vil tage hinder til Ægte, da vil Borgemestre, Raad og Kongens Foged dennem herudi ikke gjøre Hinder, men de skulde med hverandre forse sig straks her fra Byen, og dersom de herefter skulde antræffes, skal Kagen være deres Ret. Men OLUF SAVSKÆRER, som samme Skarnsfolk havde behuset, blev forelagt, at dersom han herefter nogen saadan Løstgighed lader bedrive udi sit Hus, da skal han straffes som vedbør.«

28. Januar 1605 »byder og befaler Michel Seidel, kgl. Majst.s Byfoged, efter højstbemeldte kgl. Majst.s Brevs og Mandats Indhold alle Helsingørs Borgere og Indvaanere, at ingen herefter skal understaa sig at behuse eller beherberge nogen fremmede eller udenlandske Folk, være sig enten Mands eller Kvindes Person, som ikke haver god »Paswort« eller Besked med at fare, uden de det ansiger Øvrigheden. Om nogen fordrister sig derimod at gjøre, da at skulle straffes som vedbør uden Naade.«

8. September 1603 »gav ærlig og velagt Mand JOHAN WILLUMSEN Raadmand [Tavle II D 1] Klagemaal over hans Svoger ALEXANDER LEJEL [sst. D 2], at han [ALEXANDER] er indkommen i hans Hus til hannem, som han sidder for sin Bordende, med en Øxe i Haanden, overfaldet hannem, mente skulde blive myrdet af hannem uden al Skyld og Brøde; og da opstod JOHAN WILLUMSEN og med hans Folks Hjælp satte hannem ud for Døren og slog Døren i for hannem. Derefter kommer ALEXANDER LEJEL med dragen Værgen for Døren, æsker hannem ud, sigendes: Her ud Din Skielm og Tyv; da oplod JOHAN WILLUMSEN sit Vindved, bad hannem gaa fra Døren, da slog ALEXANDER LEJEL med hans dragen Værgen til Vindvet og slog vel ti eller XII Ruder ud. Og dette er det andet Vold, som han klager over ALEXANDER LEJEL. JOHAN WILLUMSEN begiærer Dom i denne Sag, om han ikke bør at lide paa hans Hals for disse 2 Vold.«

ALEXANDER LEJEL hørte til den meget ansete helsingørske Købmands- og Embedsmandsslægt LEJEL; baade hans Fader og Farfader (Tavle II C 1 og B 1) havde saaledes været Toldere og Borgmestre i Helsingør; ALEXANDER LEJEL synes at have været Slægtens »sorte Faar«, hvis væsentligste Beskæftigelse var at ligge i langvarige Processer, vistnok hyppigst med sin Svoger Raadmand JOHAN WILLUMSEN og Byfogden MICHEL SEIDEL.

Kun nogle faa Uger efter JOHAN WILLUMSENS ovennævnte Klagemaal over sin Svoger, lod »MICHEL SEIDEL kgl. Majst.s Byfoged ALEXANDER LEJEL stævne for nogle Uquemsord med Skiælden paa hans gode Navn og Rygte og anden Ubeskedenhed han hannem havde sagt og fremført, hvilke Ord forbemeldte MICHEL SEIDEL vilde have udaf ALEXANDER LEJEL for Rette bevist, formenendes sig ikke at burde sidde udi det Sæde [Byfogedembedet], han var indsat iblandt andre Dannemænd, om han de Ord kunde overbevises, som ALEXANDER LEJEL tilsagt havde. — Saa fremkom [17. Oktober] ALEXANDER LEJEL og inden Tinge MICHEL SEIDEL samme Uquemsord udi Venlighed afbad, sigendes at saadant var sket udi Drukkenskab, og at han med Michel Seidel intet andet vidste, end alt hvis en ærlig, from og uberygtet Dannemand vel egner og anstaar. Og derpaa rakte hverandre Haand og bleve venligen og vel forligte.«

I de følgende 1 ½ Aar synes der ikke at have været nogen aaben Stridighed mellem ALEXANDER LEJEL og MICHEL SEIDEL, men i Foraaret 1605 kom det til en ret langvarig Proces mellem dem, foraarsaget af, at begge mente sig fornærmet af Modparten. Sagen, der reelt ingen større Interesse har, har Betydning derved, at den oplyser os om MICHEL SEIDELS Fødested.

11. Februar 1605 havde ALEXANDER LEJEL stævnet Borgmester GUDMAND NIELSEN (S. 28), af hvem han fordrede udleveret sin afdøde Fader, Borgmester og Tolder FREDERIK LEJELS Kvitteringer, som ved Skiftet efter FREDERIK LEJEL var blevet ham betroet af samtlige FREDERIK LEJELS Arvinger; GUDMAND NIELSEN nægtede at levere Kvitteringerne fra sig, førend samtlige Arvinger fordrede dem af ham, og heri gav Borgmestre og Raad ham Medhold i den Dom, de afsagde 15. April.

Under den Ordstrid, som den 11. Februar opstod mellem ALEXANDER LEJEL og Borgmester GUD-

MAND NIELSEN paa Bytinget, hvor begge Borgmestre, 5 Raadmænd og Byfogden var til Stede, udtalte Byfogden MICHEL SEIDEL, at »efterdi ALEXANDER LEJEL begiærte sin Æskning indskrevet udi Stadsbogen, da maatte ligesaavel Borgemester GUDMANDS Gensvar indføres derhos udi Bogen.« Dette finder ALEXANDER LEJEL aabenbart ikke retfærdigt, thi han beskylder nu Byfogden for at »gøre hvis som er imod Kongens og Byens Lov og Ret.« Men en saadan Beskyldning kan MICHEL SEIDEL ikke finde sig i. »Byfogden staar op af sit Sæde og begiærer for Retten, at ALEXANDER hannem saadanne Ord maatte skielligen overbevise, og begiærer af Borgemestre og Raad, at de vilde forordne en anden Dannemand, [som] hans Sted kunde fortræde [sidde i Byfogedembedet] til Sagens Udgang, og som til Ting kunde forordne, hvis fornøden var efter Loven og Recessen. NIELS JENSEN Raadmand forordnes udi Byfogdens Sted, hvilken opnævner 8 Dannemænd; disse tilspørger ALEXANDER LEJEL, om han vil staa ved de Ord, han Byfogden havde tilsagt. ALEXANDER svarer Ja, at han derpaa vilde stande og svare, hvor han skal. MICHEL SEIDEL skyder ved første Ting sit Skudsmaal, om nogen hannem véd noget uærligt eller ubilligt at beskylde. Han fik et godt Skudsmaal.«

Paa de følgende 3 Tingdage, d. 25. Februar, 11. Marts og 15. April »taler MICHEL SEIDEL ALEXANDER LEJEL til for de Skiældsord han haver hannem til Ting tilsagt, at han skulde lovligen overbevise hannem dennem.«

Paa Tinget d. 11. Marts indtraf følgende Sammenstød:

»ALEXANDER svarede, at han ikke ved, om han vilde MICHEL noget derpaa svare, eller om MICHEL var god nok at gaa imod udi Rette, efterdi han ikke vidste hans Herkomst, og om han var ærligen og ægte født. Da begiærer MICHEL SEIDEL Forlov at træde af Retten, saalænge inden han kan gange hjem udi sit Hus at hente sit Geburds Brev, paa det ALEXANDER sig ikke skulde kunne have at støde paa hans Herkomst og ærlige Fødsel. Og der han igen kom paa Tinget, fremlagde han sit Geburds Brev, skrevet paa Pergament og udgivet under Stads Segl til Verder, hvilket Brev blev offentlig læst til Ting, indeholdende udi sin Mening, at Michel Seidel er barnefødt udi Kiøbstaden Verder, udi en Ægte-Seng, af gode, fine og ærlige Forældre, som samme Brev udi sig selv klarlig og vidtløftig noksom indeholder.«

Derefter fremlagde ALEXANDER LEJEL sit »Forsæt« (skriftligt Indlæg i Sagen) imod MICHEL SEIDEL; dette indeholder først en Fremstilling af Sagen vedrørende Faderens Kvitteringer, som han fordrer af GUDMAND NIELSEN. Dernæst gaar han over til at bevise sin Paastand om, at MICHEL SEIDEL gør imod Lov og Ret:

»Først mener jeg, at MICHEL SEIDEL haver gjort imod Lov og Ret den Tid, som alle Mand vitterligt er, at han med Gevald vilde overvælde og opbryde mit Hus og førte mig lov-ufordelt og lov-ufordelt [uden at være overbevist eller sagsøgt efter Loven] som en Rømningsmand eller Misdæder, der ikke er vederhæftig, udi Stadsfængsel og Hægtelse, og af Had og Avind forment mine Tjenere og Tjenerinder at forskaffe mig udi saadant utilbørligt Fængsel min nødtørftige Underhold med Mad og Drikke.

Til det andet, efterdi jeg saa lov-ufordelt er overfalden og fængslet, og siden ingen videre Sag er tillagt, tykkes derudi være sket over Lov, og kgl. Majst.s Sag derudi være »fordult« og understukket.

Til det tredie haver MICHEL SEIDEL taget et 8 Mands Vinde [Vidnesbyrd] over mig, da jeg formedelst min Svaghed ikke kunde 2. Ting personligen møde til Vedermaals Tale [Forsvarstale], det og ikke er lovligt, efterdi jeg ikke var lovlig forfulgt til 4. Ting. . . . End haver han for en siddendes Ret med Undsigelse truet mig, hvilket ej heller er ret, efter jeg byder mig under Lov og Ret med hannem«, og ALEXANDER slutter med at begære »en retfærdig kristelig Dom«.

Disse Angreb modgik MICHEL SEIDEL i sit Gensvar, som han indlagde paa Tinget d. 15. April:

»For det første idet han mig beskylder at have gjort imod Lov og Ret, da jeg skal have villet med Overvold opbryde hans Hus og hannem lov-ufordelt som en Rømningsmand der udtage og forvare udi Stads Fængsel, dertil svarer jeg, at den Tid ALEXANDER LEJEL for nogen Tid siden forleden her udi Byen begyndte at øve nogen større Modvillighed og Overdaadighed, som er imod vores Stads Privilegier og udi andre Kiøbstæder ikke hørt, lidt eller tilstedt bliver, efterdi saadan Modvillighed er Aarsag at give andre et ondt Exempel udi saadan en ærlig og fornem »Gemein«, hvorfor Borgemestre og Raad hannem haver sendt Bud at ville udi bedste Mening for hans salige Forældres Skyld raadført hannem til det bedste, hvilket Bud han ikke alene foragtet haver, men med ubeskeden Ord det saavel som mig angrebet, og efterdi der begiæredes af hannem, at han skulde sætte Borgen for samme Modvillighed, vilde han det ikke gjøre, og derfor efter samtlige Borgemestres og Raads Befaling indsat udi Stads Fængsel og selv bleven Borgen.

For det andet det han angiver, at hans Sagesfald skal være bleven »fordylt« og understukket, som han til kgl. Majst. forfalden er. Dertil svarer jeg, at hvis Mangel ALEXANDER LEJEL herpaa haver, kan han lade erkjendige og opkaste udi mit Regnskab, som jeg samme Aar haver indleveret udi kgl. Majst.s Rente-

kammer, skal derom findes noksom Bevis, og at ALEXANDER maa tage disse og andre Skiældsord udi sin Barm, indtil han kan optænke noget andet, som saa lidet er sandt som dette forskrevne.

Belangendes for det tredie at han ikke var til Vedermaals Tale, saa er det hver Mand vitterligt, at han noksom var til Vedermaals Tale, der han sigtede mig. . . Men det, jeg hannem til Tinge skal have truet og undsagt, vil jeg ikke benægte, thi efterdi han allerede tilforn haver mig med Skiældsord overilet og overfaldet, hvilket han siden til Tinge igen haver igenkaldet den 17. Oktober A^o 1603, som Stads Bog det skal udvise, og efterdi jeg altid skal sidde til Huggebænks med hannem og lide hans unyttige og modvillige Skiældsord, hvilket jeg Gud ske Lov ikke haver fornøden at lide, sagde og svarede jeg derfor, at hvis mig ikke over hans modvillige Skiældsord kunde vederfares Ret, da vilde jeg selv hævne mig over hannem. Og efterdi, gunstige Venner, Borgemestre og Raad, han nu anden Gang mig med saadan Uquemsord udi Godt Folks Paahørelse haver offentlig til Tinge angrebet, og jeg formærker ingen Forbedring at kunne følge, er min venlige Bøn til Eder, at hannem vilde tilholde, at maa bevise mig over, hvis Ord han udi Godt Folks Nærværelse mig haver tilsagt, eller han derfor maatte blive straffet som vedbør.«

Da ALEXANDER ønskede at svare paa dette Indlæg, udsattes Sagen til næstfølgende Ting, og d. 29. April fremkom han da atter med et nyt Forsæt, i hvilket han gentog sine Beskyldninger mod MICHEL SEIDEL, ja fremdrog andre Sager, i hvilke han mente, at MICHEL havde gjort imod Lov og Ret.

Der var nu 1 ½ Maanedes Pause i Sagen. D. 17. Juni skulde Borgmestre og Raad fælde Dom i Sagen; imidlertid var paa denne Dag hverken ALEXANDER LEJEL selv eller nogen paa hans Vegne til Stede at svare for Retten; »blev omsider givet tilkende, at han skulde være forrejt til Lolland«. »Efterdi MICHEL SEIDEL stod hart paa at ville have Dom efter vores [Borgmestres og Raads] forrige Tilsagn, da ombeder vi venlig MICHEL SEIDEL, at han vil lade hvile med hvis Tiltale, han kunde have til bemeldte ALEXANDER LEJEL, til han kommer tilbage igen, hvilket MICHEL SEIDEL for vores Forbøns Skyld bevilgede.«

15. Juli »blev MICHEL SEIDEL tilspurgt, om han udi denne Sag anderledes var Dom begiærendes, end at han maa kendes fri for denne ALEXANDER LEJELS Beskyldning, eller ogsaa om han [ALEXANDER] derfor bør at lide. MICHEL svarer, at for Slotsherrens og flere gode Riddermænds saa og for andre gode, ærlige Dannemænds, desligeste for hans afgangne Forældres, Slægts og Venners Skyld vil han med altingest lade falde og ikke udi nogen Maade stande hannem efter hans Ære og Lempe; begiærte derfor alene, at Borgemestre og Raad vilde kende og dømme, om han for disse hans Skiældsord bør at lide og undgjælde eller ogsaa aldeles fri og angerløs at blive.«

Derefter fælder Borgmestre og Raad Dommen, som i Tingbogen fylder ikke mindre end 15 Sider; langt Størstedelen er dog en kronologisk Gennemgang af hele Sagen, og selve Dommen fylder kun nogle faa Linier; det udtales, at ALEXANDER LEJELS Beskyldning »synes at være sket af ALEXANDER LEJELS Uforstand og i Hastmodighed«, og Borgmestre og Raad finder, »at bemeldte MICHEL SEIDEL bõt for denne ALEXANDER LEJELS Tiltale aldeles fri og angerløs at være, og ingen af Parterne denne Rettergang at komme til Hinder eller Skade udi nogen Maade.«

12. September 1605 lod MICHEL SEIDEL Byfoged stævne THOMAS SERESEN, »anklagendes hannem for en Seddel med mange trodsige og unyttige Truselsord, som han hannem udi samme Seddel havde tilskrevet. Desligeste ogsaa tiltalede han hannem for, han tvende Gange er kommet drukken udi hans Hus og hannem dér med Uquemsord overilet. THOMAS SERESEN svarede, at han forgangen Tirsdag Aften var kommet til Claus Roluffsen at drikke Øl for sine Pendinger, og da havde MICHEL SEIDEL været der og ladet hannem følge af Døren, kaldendes hannem en Skabhals, hvorover han berattede sig at være blevet fortørnet og i samme Hastmodighed skrevet MICHEL samme Seddel til, hvilket han nu angrede og fortrød.«

20. Januar 1606. Da saavel den nuværende som den forrige Byskriver ofte har beklaget sig til Byfogden over, at »den største Part af Borgerne og andre ikke vil løse fra hannem de Skøder, som til Tinge udganger, og formedelst hvilke Byskriveren til Tinge og ellers med Skriven haver stor Umage, saa befaler kgl. Majst.s Byfoged paa samtlige Borgemestres og Raads Vegne alle Helsingørs Borgere saavel som Fremmede, som her til Tinge noget Skøde skulde eller vilde annamme, at de skal være forpligtet, straks naar Skødet er ganget, førend de ganger af Tinget, at give Byskriveren sin Daler, som hannem bør, for Skødebrevet, derimod skal Byskriveren ogsaa være forpligtet, dennem efter deres Anfordring inden 14 Dage der næst efter at tilstille et nøjagtigt Skødebrev paa Pergament efter den Form og Stil, som Skødebreve plejer iblandt Godtfolk at gøres og forfattes.«

Samme Dag tiltalte kgl. Majst.s Byfoged RASMUS BØDKER, fordi et Kvindfolk hemmelig havde født sit Barn udi hans Hus, samt PEDER NIELSEN »for det Gadeløb og Larm han om Nattetide laver i Gaderne.«

Hvad først sidstnævnte Sag angaar, saa »bekendte NIELS JENSEN Raadmand ved sin Helgens Ed, at han havde hørt et Selskab om Morgenen imellem 3 og 4, som havde ganget Gadeløb med en Tromme, og de var trede Gange kommet ved hans Dør; dér han hørte, at saadant ikke vilde tage Ende, stod han op og gik udi sin Gadedør at ville se, hvad der var paa Færde; da sagde nogle af hans Naboer, som ogsaa var opstanden, at det var Peder Nielsen, Jon Hyrde og nogen anden Selskab med samt et Kvindfolk, som ogsaa var i Følge med dem.«

»CONRAD BUWINCKHAUSEN Borgemester svor ved den Ed, han havde gjort til Gud og Kongen, at den Dag, som han med MICHEL SEIDEL og NIELS JENSEN havde været udi Hellebæk, da var han ogsaa udi Hammermøllen; dér kom Oluf Nordmand Bøsseskytte til hannem, og iblandt anden Tale havde han sagt hannem, hvilken stor Alarm der havde forgangen Nat været paa Gaden med en Tromme, som der var bleven slagen Larm paa, ikke anderledes end at han og de andre, som holdt Vagt paa Kronborg, ikke vidste andet, end Hertug Carl eller nogen Fjende havde været for Haanden. — Og dér de nu drog igen med hverandre fra Hellebæk til Byen [Helsingør], da bød NIELS JENSEN dennem ind med sig i sit Hus. Midler Tid, som de der sidder, kom PEDER NIELSEN med sit Selskab for NIELS JENSENS Hus med en Tromme og slog Larm derpaa. Dér MICHEL [SEIDEL] det hørte, sagde han, dér kommer det Skarns Selskab igen med den Tromme, de bør at faa Skam for Umagen. Saa gik MICHEL ud paa Gaden til dennem, men hvad Ord de der havde med hverandre, vidste han [Borgmestren] ikke, efterdi han blev inde udi Stuen. Og en liden Stund derefter saa han, at de kom over Hals og Hoved med hverandre ind af Døren, og da hørte han, at MICHEL hannem [PEDER NIELSEN] nogle Gange forelagde og befalede udi Kongens Navn at antvorde sit Væрге fra sig, men han det ikke vilde gøre, givendes MICHEL mange unyttige og utilbørlige Ord, og maatte MICHEL med Vold tage Værgen fra hannem, førend han det vilde slippe.«

For disse Forseelser stævnedes Byfogden PEDER NIELSEN og begærede først Dom over ham af Borgmestre og Raadmænd; men den 24. Februar tilkendegiver MICHEL SEIDEL, at »for Godtfolks Bøns Skyld haver han hannem denne Gang saadan Modvillighed efterladt, og hvis de Skiældsord belanger, han hannem tilforn havde tilsagt, spørger han hannem endnu til, om han noget véd med hannem, som kunde hans gode Navn og Rygte spille, at han det nu offentlig vilde give tilkende. Dertil svarer PEDER NIELSEN og afbeder hannem offentlig, at han vil forlade hannem, hvis han haver forset sig imod hannem, sigendes sig intet andet at vide om eller med hannem end al den Del ærligt og godt er og en ærlig Dannemand vel anstaar i alle Maader. Efter forskrevne Lejlighed sagde MICHEL SEIDEL, at han for de Ord og Skændsel, PEDER NIELSEN hannem tilsagt havde, intet var af hannem begiærendes, men hvad Kongens og Byens Sag belanger, vilde eller turde han ikke efterlade hannem og begiærte, at PEDER NIELSEN derfor skulde stille hannem Borgen.«

Samtidig med at PEDER NIELSEN og hans Selskab »løb med en Tromme Fastelavn paa Gaden«, fødte MAGDALENE HANSDATTER hemmelig sit Barn udi RASMUS BØDKERS Hus. MAGDALENE »havde udi 12 Uger været udi DORETHE BØDKERS Hus og tjent hende; men nu for 2 eller 3 Dage forleden havde hun lagt sig syg; da var DORETHE BØDKERS iblandt ganget til hende og spurgt hende, om hun ikke vilde stande op; da havde MAGDALENE svaret hende, at hun var saa ilde tilpas, at hun ikke gad stande op, og paa sidsten var hun [DORETHE] med MARINE POULS i Kælderen — Klokken kunde være syv om Morgenen — gaaet ind til forskrevne Kvindfolk; da bad DORTHE hende, at hun skulde staa op at lade rede sin Seng, efterdi den paa 3. Dag ikke var bleven redt, da bad bemeldte Kvindfolk hende, at hun maatte have Hvile og blive liggendes; saa tog DORTHE og kastede Klæderne op paa hende og følte hende paa Brysterne, og som hun fornam, at der var Mælk i dem, sagde hun til hende, enten haver du født et Barn eller du vil føde. Men samme Kvindfolk benægtede det; dog sagde DORTHE hart Ja dertil, at hun havde født et Barn; saa bekiendte hun da, at hun havde født et Barn udi Bryggerset, og at det nu laa under hendes Hovedgiærde, og der de lettede, fandt de Barnet liggende under hendes Hovedgiærde imellem Hoveddynen og Underdynen og var svøbt i et Klæde over Hovedet og Livet, og dér de tilspurgte hende, hvem der var Fader til samme Barn, nævnede hun en Skomagervend IVER, som skulde være hendes Fæstemand og nu tjente udi Kiøbenhavn.«

Der blev nu forhørt en halv Snes Vidner, hvoriblandt 4 Jordemødre, »der alle bekendte ved deres Helgens Ed, læggende højre Haand paa venstre Bryst, at Barnet havde brunt og rødt og blaat Tegn paa Halsen og var blodigt inden for Huden, og at Halsen kunde vrides hid og did hvorhen man vilde; men dog vidste de ikke, om Barnet havde bekommet dette Tegn paa Halsen udi Fødselen, eller om det var menneskelig Gierning, om Moderen havde omkommet Barnet eller ikke.«

Efter MAGDALENES eget Udsagn »skulde der have fejlet nogle Uger udi, at hun ikke gik med sit Foster

sin fulde Tid ud.« 3 Jordemødres Vidnesbyrd gik imidlertid ud paa, »at Barnet var fuldkommet, og at hun dermed havde ganget hendes Tid ud.«

3. Februar udnævntes 16 Mænd, hvoriblandt ERIK BAGER (S. 36) og SVEND BOESEN (S. 28), som »skal gøre deres Toug« [afsige Vidnesbyrd] om MAGDALENE HANSDATTER. Disse 16 Mænd blev den 31. Marts »af Byfogden tilspurgte, om de idag vilde gøre deres Toug, hvortil de svarede Ja.« Efter en Gennemgang af Sagen afgiver de følgende Udtalelse: »Saa kunde vi ikke andet sige og kende, end at forskrevne MAGDALENE HANSDATTER jo er Aarsag til sit Fosters Død og bør derfor at lide paa hendes Liv, uden saa at kgl. Majst. og den høje Øvrighed hende vilde benaade.«

»Borgemestre og Raadmænd samt Byfoged befaler, at man udi Stadens Fængsel skulde lade forvare MAGDALENE HANSDATTER, og byder Stadens Tjenere, at de skulde have grangivelig Agt, om hun havde nogen Kniv eller andet paa sig, hvormed hun paa hendes eget Liv kunde gøre sig Skade. Men Kvinden det hartelig ved hendes Ed benægtede, at hun slet ingen Kniv eller andet havde hos sig, hvorefter hun kunde selv gøre sig nogen Skade. Dog paa sidsten der Stadens Tjenere med Flid ledte hos hende, fandt de en Kniv forborget og indstukket i Quorden [Korden, Linningen] paa hendes Kjortel, hvilken de frembar.«

Desværre foreligger der intet om, hvorvidt MAGDALENE blev benaadet, eller hun maatte »lide paa hendes Liv.«

3. Februar (1606) »forbyder Borgemestre, Raadmænd og kgl. Majst.s Byfoged alvorligen til Tinge, at ingen Fiskere sig herefter skulde fordriste eller understaa, nogen Garn eller Fiskeredskab at udsætte eller udrede imellem Løverdage og Søndag, desligeste paa andre Helligdage, men de skulde udrede dennem om Søndagen, naar Aftensang haver Ende. Og hvem der fordrister sig til at gøre herimod, de skulde have alle deres Fiskeredskaber forbrudt til Hospitalet herudi Byen med samt hvis Fisk, de opfisket haver, og derforuden straffes som de, der Sabbaten og Guds Bud foragtet haver.«

I Sommeren 1606 er MICHEL SEIDEL og ALEXANDER LEJEL atter indviklede i en langvarig Retssag. Under denne kommer ALEXANDER den 18. August med fornærmelige Udtalelser over for Byfogden, idet han »tilsiger MICHEL SEIDEL, at han staar og gøgler for Retten, og at han ikke er værd eller god for at være Byfoged, men ogsaa imod samtlige Borgemestre og Raad. MICHEL svarede og begiærte af ALEXANDER, at han vilde lade hannem være uforagt, sigendes at det Embede, som Gud og kgl. Majst. hannem havde tilbetroet, det vilde han som en ærlig Mand forestande den Stund han er ved samme Bestilling, som han for Gud vil ansvare og være for kgl. Majst. bekiendt.«

Samme Dag tiltaler JOHAN WILLUMSEN Svogeren ALEXANDER LEJEL for, at denne Dagen før »var kommet udi JOHAN WILLUMSENS Hus og havde skiældet hannem for en Tyv, Skiælm og Horensøn, og kaldt Borgemester GUDMAND NIELSEN [S. 28], som sad ved JOHAN WILLUMSENS Bord, en gammel Tyv, og der han bad hannem gaa af Huset, udtog han [ALEXANDER] inde udi Stuen ved hans Bordende en Daggert, og dersom han [JOHAN WILLUMSEN] den ikke med den venstre Haand havde afslaget, og hans Hustru var kommen derimellem, da havde han stukket hannem i hans eget Hus.«

24. November 1606 og 27. April 1607: »Michel Seidel efter kgl. Majst.s Brevs Indhold alvorligen advarer og tilsiger alle Borgere og Indvaanere, at ingen af dennem efter denne Dag skulde understaa sig at huse eller herberge Drengene eller Piger, som er tjenesteløse og ikke haver god Bevis med dennem, hvorfra de sidst ere kommen, saafremt de ikke samt forskrevne tjenesteløse Folk vilde forvises af Byen.«

19. Januar 1607 »lader Borgemestre og Raad advare menige Mand, at de tiltænker at holde rent for deres Fortaa [Fortov] og afskaffe alle Møddingerne paa Gaden.«

9. Marts »paalægger Borgemestre og Raad alvorligen samtlige Brolægge, at de ikke skulde lægge nogen Broer eller Rendestene paa Gaderne, førend det bliver dennem udvist af Mester Thiell, Mester Evert, Gert Billedhugger og Willum Frandtzen, hvilke tilforn herom haver fanget Commission, dermed at skulle have flittig Indseende.«

8. Juni »advarer kgl. Majst.s Byfoged, at hvem som ikke haver lovlige Ildsteder eller Skorstene, inden 14 Dage gjør dennem lovlige, som det sig bør; hvis de ikke inden forskrevne Tid ere lovlige, og han med flere Dannemænd omgaar dem at besigtige, og findes de ulovlige, skal de nederslages, og de derfor skulde stande til Rette som vedbør.«

14. Marts 1608 »alvorligen paaminder og advarer kgl. Majst.s Byfoged Michel Seidel alle Helsingørs Borgere og andre, som køber Huse og Gaarde, som ere liggendes paa Byens, Kirkens, Hospitals og Skolens Jorder, at de først tager Lejebrev af bemeldte Steder, ellers skal dennem ej Skøde gives til Tinge, før saadant sket er.«

Samtidig »advarer Michel Seidel alle Helsingørs Borgere, som bruger Lispund Vægt udi deres Huse,

at de tiltænker dennem at afskaffe og lade veje paa Vejerboden, hvis der i Køb og Salg bør at vejes, paa det enhver kan vederfares, hvis billigt og ret er, under den Straf som vedbør.«

11. April advarer han »menige Borgere og Almue, at de sig ikke skulde understaa eller fordriste, nogen Tørv at skære eller skære lade imellem Helsingør og Hellebæk; hvo derimod gjør, skal straffes som vedbør, og derefter kan vide sig at rette enhver.«

21. November »lader kgl. Majst.s Byfoged advare alle Færgemændene, at ingen efter denne Dag sig skulde understaa eller fordriste at overføre nogen her fra Byen og over til Skaane uden Borgemestres, Raadmænds og Fogdens Vidskab, under den Straf som vedbør.«

I Foraaret 1608 overleverede velbyrdige ERIK VASSPYD til Vindinge en Tyv ved Navn ELIAS BIRCKHOLT til MICHEL SEIDEL, som hensatte ham i Helsingør Fængsel i Raadhuskælderen. »Formedelst stor Frost og Kulde entledigede MICHEL SEIDEL hannem af Raadhuskælderen og antvordede sin Tjener hannem i Hænder at forvare i hans Hus.« Fangen overførtes saa til CLAUS Fogedsvends Hus; »da Kulden slap, befalede MICHEL SEIDEL sine Tjenere at lade indsætte Tyven igjen i Kælderen«, men inden dette var sket, lykkedes det Tyven at undslippe. PETER NIELSEN af Laugholm forklarede siden herom for Retten, »at han kom sildig om Aftenen og begjærte Hus hos CLAUS Fogedsvend, dér Klokken var 8, og dér han var indkommen, bad CLAUS hannem gaa til Bords; da gik JØRGEN Fogedsvend ud og bad CLAUS, at han vilde se til Tyven, hvilket CLAUS lovede, og sad de hos hverandre, til Klokken var 11, og da kom JØRGEN igen og spændte Jernet af Tyvens Fødder og om Hænderne. — Og om Morgenen dér JØRGEN fornam, at Tyven var borte, da sagde han til CLAUS, jeg haver Skyld derudi, bedende, at han vilde sla hannem i Jernet igen i Tyvens Sted.«

11. April stævnedes CHRISTEN JENSEN paa ERIK VASSPYDS Vegne MICHEL SEIDEL for, at Tyven ELIAS BIRCKHOLT var undkommen af Fogedsvendenes Hus. Efter at MICHEL SEIDEL havde forklaret Sagens Omstændigheder, forespurgte Borgmestre og Raadmænd CHRISTEN JENSEN, »om han vilde annamme MICHEL S Tjenere, efterdi Tyven er undkommen formedelst deres Uagtsomhed, hvortil han svarede Nej.« 25. April tilbyder MICHEL SEIDEL CHRISTEN JENSEN sine 2 Tjenere samt de Tyvekoster, der fandtes paa Tyven, da han blev paagrebet, men CHRISTEN JENSEN svarede, at »han alene æskede Tyven ELIAS af MICHEL SEIDEL.«

MICHEL SEIDEL havde imidlertid bragt i Erfaring, at Tyven var blevet anholdt i Hobro for et nyt Tyveri. Han henvender sig derfor til Kongen og begærer, »at Tyven maa blive overleveret til ham, saa han ikke skal komme i den største Skade paa Grund af hans Undvigelse.« Kongen befaler da den 30. April Borgmestre og Raad i Hobro, at de skal lade MICHEL SEIDEL faa bemeldte Tyv, »der ikke af den Grund skal undgaa sin velfortjente Straf.«

Ikke mindre end 4 Gange i Løbet af 1610 og 1611 henvendte Kongen sig til sin Byfoged i Helsingør, MICHEL SEIDEL, med Ordre til at skaffe Lensmanden JOKIM BÜLOW et fornødent Antal Tønder til Øl, som denne skulde lade brygge; den fornødne Mængde Humle skulde Tolderne i Helsingør skaffe til Veje. Det drejede sig de 3 Gange om 4, 4 og 9 Læster Malt (1 Læst = 22 Tønder), som JOKIM BÜLOW »skulde lade brygge i Øl til Kongens Orlogsskibe« og »til Holmen og Skibene, da der ikke her i Byen [København] kan brygges saa meget Øl, som behøves.«

21. Juni 1611 udgik der kgl. Missive til Byfoged MICHEL SEIDEL om hos Smedene i Helsingør at lade lave 40 Økser efter det Mønster og af det Staal og Jern — 15 Lispund Jern og 20 Skaalpund Staal — som sendtes ham, »saa Økserne iligen og uden al Forsømmelse kunde blive forfærdigede og sendte til Kiøbenhavn til Anders Hansen, Skriver paa Bremerholm.«

25. Maj 1608 valgte Danmarks Rigsraad samt Ridderskabets og de gejstlige og borgerlige Stænders Fuldmægtige Kong Christian IV's 5aarige Søn CHRISTIAN til Tronfølger. Den helsingørske borgerlige Stands Fuldmægtige ved denne Lejlighed var de 2 Borgmestre GUDMAND NIELSEN (S. 28) og CONRAD BUWINCKHUSEN, Byfoged MICHEL SEIDEL samt Raadmanden JOHAN WILLUMSEN (Tavle II D 1).

I Efteraaret 1611 fratraadte Michel Seidel sit Byfogedembede og blev atter Raadmand. I den Anledning »skyder Michel Seidel Raadmand, fordum kgl. Majst.s Byfoged, paa fire Ting [i Oktober og November] hans Skudsmaal, hvorledes han sig udi samme sin Bestilling haver foreholdet; om nogen véd hannem med Billighed noget at beskylde, vil han svare hver Mand lige og ret. — Menige Mand gav hannem et godt Skudsmaal og Vindesbyrd.«

Michel Seidel er paa dette Tidspunkt aabenbart den mest kendte Beboer i den Gade,

hvor han bor, hvorfor denne nu benævnes efter ham, — egentlige Gadenavne er jo af langt nyere Dato. St. Olai Kirkes Regnskab over Begravelsespenge anfører saaledes, at »6. Januar 1614 ringedes Spirklokkerne for en Quindes Barn i Michel Greves Stræde«.

I August 1616 døde Michel Seidel. Dødsdatoen kendes ikke, men ligger mellem d. 19. og d. 26. August.

Den 20. November s. A. holdtes der i Helsingør Skifte efter ham mellem hans Enke TRINE REINHOLDTSDATTER og hans efterladte 8 Børn af første Ægteskab, af hvilke de 2 ældste Døtre ANNE og MAREN var gift henholdsvis med ERIK NIELSEN BAGER og HANS OLUFSEN; Formynder for Enken var Jens Ravn, og de 6 yngste Børns Formyndere var: for LISBETH MICHELSDATTER hendes trolovede Fæstemand Hans Jørgensen, for JACOB MICHELSEN Trud Behnen, for KAREN Hans Nielsen, for MARGRETHE den ældste Søsters Mand Erik Nielsen Bager, for DORETHE Christen Søffrensen, og for ELSE den næstældste Søsters Mand Hans Olufsen.

Byfoged Michel Seidels Bo beløb sig ialt til en Værdi af omkring 7.000 Rd. Gældsposterne udgjorde tilsammen c. 5.900 Rd., saaledes at der blev godt 1.000 Rd. tilovers til Deling mellem Arvingerne.

Michel Seidel efterlod sig følgende Jordegods:

»Den Hovedgaard imod Slottet, som salig Michel Seidel iboede«. Hovedgaarden, der af de 8 Vurderingsmænd vurderedes til 2.000 Rd., overdroses til Michel Seidels 3 Stedbørn — Enkens Børn af hendes første Ægteskab med Raadmand CLAUS RUHOFDT — som Arv efter deres 6 Aar tidligere afdøde Fader. Med Hovedgaarden fulgte »Bryggerredskaber (Kedel og Kar), Jernkakkelovnen i Stuen, 1 Tresur i Stegerskammeret, Panelværket og Bænke, som er nagelfast«. — Den ældste Stedsøn CHRISTOPHER RUHOFDT fik endvidere 3 Messing-Lysestager, 13 Gryder, 2 Kedler, 2 Bækkener, 2 Bordkranse, 1 Kobberpande m. m. til en Værdi af 20 Rd., »eftersom han haver paa nogen Tid været udi Hispanien, og Michel Seidel midlertid intet haver kostet paa hannem at underholde.«

»Den Gaard, [Svigersønnen] HANS OLUFSEN udi bor, med Bryggerredskab, Kakkelovn, Panel og andet mere« solgtes til HANS OLUFSEN for 1.000 Rd., og

»Den Gaard, Didrik Mahr ibor, med Bryggerredskab og andet mere« solgtes til Svigersønnen HANS JØRGENSEN for 1.000 Rd.

I »den Gaard ved Svingelen, Søffren Lund ibor,« og som var vurderet til 600 Rd., fik Sønnen JACOB MICHELSEN sin mødrene Arv paa 500 Rd.; de resterende 100 Rd. i Gaarden deltes ligeligt mellem Michel Seidels Enke paa den ene og hans 8 Børn paa den anden Side.

»2 Boliger ved det gamle Closter [160 Rd.], 1 Have derhos [45 Rd.] og 1 Bolig ved Stranden, som Flasken udhænger [60 Rd.],« tilfaldt alle Niels Hammer, Foged paa »Skielinge«, der havde 300 Rd. til gode.

»Tegelwongen [130 Rd.] og 1 stor Have ved Christen Søffrensens Wong [60 Rd.]« tilfaldt ligeledes halvt Enken og halvt de 8 Børn.

De ved Salget af de ovenfor nævnte 2 Gaarde til de 2 Svigersønner indkomne 2.000 Rd. fordeltes saaledes, at Michel Seidels 4 Døtre LISBETH, KAREN, DORETHE og ELSE hver fik udbetalt 250 Rd. som Arv efter deres Moder, og den 5. Datter MARGRETHE 180 Rd., ialt 1.180 Rd., og Resten betaltes til forskellige Kreditorer.

Datteren MARGRETHE fik de resterende 70 Rd. af sin mødrene Arv udbetalt i 12 Sølvkeer, 26 Taffelskeer, 1 Krus med et Sølvlaag og 1 Stob.

Efter at endnu c. 50 Kreditorers Fordringer paa c. 1.000 Dl. var honorerede, fordeltes det resterende Gods saaledes, at Enken fik Halvdelen, og af den anden Halvdel fik hver af

de 7 Døtre en Niendedel, nemlig 57½ Dl. 1 Mk. 5 Sk., og Sønnen de resterende 2 Niendedele, 115 Dl. 2 Mk. 10 Sk.

Den Halvdel, som saaledes udlagdes til de 8 Børn som deres fædrene Arv, udgjordes af:

Linklæder for ialt 74 Dl., nemlig 15 Par Lagen, 20 Duge, hvoraf en var besyet med Silke, 1 Par Vuggelagen, 5 Haandklæder, 5 Par Pudevaar, 6 Pudevaar, 5 gamle Duge, 1 Haardug at rejse med, 14 Alen Lærred (74 Dl.).

Senge- og Bænkekklæder: 7 Hoveddyner, 8 Puder, 6 Dynner, 3 Dundynner, 3 Bænkedyner, 2 Glindingsdyner, 2 grønne »Mandelsnidt« Dynner, 10 Hynder, 1 grønt Dækken, 7 Sengekklæder, 2 Stykker grønt Sperlagen, 2 Stk. rødt Sperlagen og 3 Stk. gult Makei Sperlagen; 1 grøn og brun Silkekappe og 1 grøn og hvid Silkekappe (ialt 84 Dl.).

2 Messingkedler, hvoraf den ene var en Fodkedel, 3 smaa Kedler, 1 Par Stager, 6 Pund gammelt Messing samt en liden Gryde (ialt 4½ Dl.).

Trævarer: 4 Trækister, 1 langt Bord, 1 Slagbænk, 2 Bagstole, hvoraf den ene var grøn, 1 Kurvestol, 2 Skiver, 1 Sengested, noget adskilligt gammelt Træfang paa Loftet, 2 Tønder Salt, nogle gamle Tønder og Kar i Kiældereren og 2 Blokke i Gaarden, 1 lang forbenet Bøsse [beklædt med Ben], 1 Skivsav [Rundsav?] samt 1 Træsverd og 1 Slagsværd (ialt 57 Dl.).

Jernfang (10 Dl.): 1 Harnisk med Stormhage[?] og Staalhandsker, 1 Økse, 1 Kedelhage og 1 Ildfork.

Michel Seidels Gangklæder, vurderet til 49 Dl. 3 Mk.: 1 gammel, sid [lang, vid] Ulveskins Kjøle, 1 gammel Fjældfras Hue, 1 gammel Sobels Fløjels Hue, 1 Kappe med slidt Fløjel under, 1 gammel Kappe, 1 Par »Kafps« [Kaffa, en Art Fløjl] Bukser, 1 gammel foret Kjøle, 1 gammel Tafts Trøje, 1 Klædetrøje, 1 Par gl. Klædebukser, 1 blaa Atlaskes Munster Klædning besat med Guldsnore, 1 gammel Saiens Trøje og 1 gammel indsprængt Klædetrøje.

Og til Slut Glas og Tavler for 5 Dl. 2½ Mk. og 4 Faar for 2 Dl. 3 Mk. 12 Sk.

MICHEL SEIDELS FØRSTE HUSTRU MARGRETHE BALTZERSDATTER

ægtede MICHEL SEIDEL omkring 1590 — mellem 1586 og 1592.

Hendes Fader var BALTZER BARTSKÆRER, om hvem der kun vides, at han endnu i 1578 boede i Helsingør, men i 1581 var bosiddende i Marstrand i Sverige.

MARGRETHE BALTZERSDATTERS Moder, hvis Navn vistnok var MARINE PEDERSDATTER, var Søster til den velhavende Raadmand OLUF PEDERSEN i Helsingør. Hun døde c. 1578, men det vides ikke, om hun er død i Helsingør eller i Marstrand.

»1. Maj 1581 skød Mester BALTZER BARTSKÆRER, nu boende i Marstrand, sit og sin Hustru MARINES Skudsmaal om deres Omgængelse, mens de her boede [i Helsingør], og ingen skyldte dennem andet end godt.« Paa de 2 næste Tingdage den 22. Maj og 5. Juni »skød OLUF PEDERSEN sin Svogers Skudsmaal«.

Aarsagen til, at Mester BALTZER ønskede sit Skudsmaal beskrevet, kendes ikke; antagelig var det, fordi han nu agtede at indgaa nyt Ægteskab (i Marstrand) efter sin Hustru Marines Død.

Paa den 4. Tingdag den 26. Juni blev »alle Bartskeererne i Helsingør sammenkaldede paa Raadstuen, da Borgemestre og Raad, efterdi BALTZER BARTSKÆRER haver paa den Tid, han her bosad, været Embedsbroder med dennem, vilde forhøre deres Ord og Vidnesbyrd, før man vilde give beskrevet samme Skudsmaal; derfor, hvis de vide noget at skælde enten hannem eller hans Hustru eller vide med dennem noget deres Ære anrørende, da skulde de det nu fremsige og tilkendegive. Svarede alle Bartskeererne, at hvis Mester BALTZER paa hans Embeds Vegne anligger, vide de ikke andet hannem over at sige end godt. Men han og hans Hustru MARINE holdt et sælsomt Hus, mens de her boede, saa som hannem ikke vel anstod blandt hans Embeds Brødre. Synderlig gav de for, at Mestermanen [Bøddelen] skulde have været hos ham engang og drukket, og da danset med BALTZERS Hustru. Dog ingen af dem vilde for sande hannem det tilsige. Noget andet paa deres Æres Vegne bekendte de ikke at vide med dennem.«

Maaske har MARINES Dans med Mestermændene været Aarsag til, at BALTZER BARTSKÆRER maatte fortrække fra Helsingør.

C. 1578 døde som nævnt MARGRETHE BALTZERSDATTERS Moder, og der vides intet om, hvorvidt MARGRETHE senere har haft nogen Forbindelse med sin Fader.

Heller ikke vides det, om BALTZER BARTSKÆRER har haft andre Børn end MARGRETHE, men disse maa i saa Fald være døde smaa, thi ved Mormoderens Død 1586 var MARGRETHE eneste Barnebarn.

Efter Moderens Død kom MARGRETHE i Huset hos sin Mormoder ANNE i Helsingør. Morfaderen (PEDER?), om hvem der intet vides, var tidligere død, og Mormoderen var nu gift igen, med JESPER SKRÆDDER. Hos disse tilbragte MARGRETHE BALTZERSDATTER sine 8 Barn- og Ungdomsaar til Mormoderens Død 1586.

Ligesom MICHEL SEIDEL (i hvert Fald de første Aar) boede ogsaa JESPER SKRÆDDER i 2. Fjerding, d. v. s. den Del af Byen, der ligger mellem St. Anna Gade og Bjergegade; JESPER SKRÆDDERS Gaard synes at have ligget i St. Anna Gade.

(Om MARGRETHE BALTZERSDATTERS Slægtninge se yderligere nedenfor S. 22—29).

Mellem 1586 og 1592 blev MARGRETHE BALTZERSDATTER gift med MICHEL SEIDEL; antagelig har Brylluppet fundet Sted kort efter, at MICHEL SEIDEL i 1589 havde købt en Gaard i Kampergade i Helsingør.

I dette Ægteskab var 8 Børn, 1 Søn og 7 Døtre, der alle levede ved Moderens Død 1611. Desuden har der i det mindste været 1 Barn, der er død lille; St. Olai Kirkes Regnskabsbog oplyser, at den 12. August 1603 »ringedes alle Klokkerne for MICHEL SEIDELS Barn«.

I Overensstemmelse med Tidens Skik og Brug havde Michel Seidel Amme til sine Børn; »den 24. Julius 1601 ringedes med de smaa Klokker for MICHEL SEIDELS Ammes Barn«.

Efter c. 20 Aars Ægteskab døde MICHEL SEIDELS første Hustru MARGRETHE BALTZERSDATTER 1611 og blev begravet den 26. Marts, da alle St. Olai Kirkes Klokker »ringedes for MARGRETE MICHELL GREFFUIS«.

Den 11. September s. A. skiftede »ærlig og velagt Mand MICHEL SEIDEL, kgl. Majst.s Byfoged og Raadmand her udi Helsingør, med sine Børn, han udi det hellige Ægteskab avlet haver med sin forrige afgangne Hustru«.

MICHEL SEIDEL »overregnede og overslog alt sit Gods, være sig af Guld, Sølv, Klenodier, rede Penninge, Huse, Gaarde og Grunde inden Byen og uden Byen, desligeste indhavende Gods, Bo og Boskab, ved hvad Navn det er eller være kan, samt anden Provision af Malt og Korn, som kunde findes, hver efter sit Navn, udi Kælderen, deslige hvis Fiskerredskab, som for Haanden vare, beløb sig i en Summa alt dette forskrevne til vj^M iij^C xiiij Rixdr. [= 6.313 Rd.].«

Efter Fradrag af Gæld, som MICHEL SEIDEL var skyldig »til Kongelig Majestæt samt til andre Godtfolk«, blev der 3.263 Rd. tilbage, som han havde at skifte med sine Børn. Heraf tilkom den ene Halvdel, 1.631 ½ Rd., ham selv, den anden Halvdel hans 8 Børn, men »af sin gode Vilje vil han dog give og fornøje samtlige sine Børn j^M viij^C [= 1.800] Rd., hvorudaf Sønnen JACOB MICHELSEN skal have 400 Rd., og hver Datter 200 Rd., for hvilket fornævnte MICHEL SEIDELS faderlige Hjertelag imod sine Børn begge Svogere [d. v. s. Svigersønner, de 2 ældste Døtres Mænd] saavel som de andre Børns Formyndere sig imod hannem højlig betakkede.«

Efter den afdødes »egen yderste og sidste Vilje og Begiæring« skulde de 4 smaa umyndige Pigebørn, »eftersom de 2 ældste [gifte] Døtre med fri Bryllupskost ere udstyret«, have 3 Guld-ringe, 7 Smykker, 2 forgyldte Sølvkæder, 1 forgyldt Messingkæde, 5 Perlesnore og »1 liden

Perlesnor at smykke Brude med«, samt en Del Guld- og Sølvmonter — ialt til en Værdi af 350 Rd. Den 7. Datter blev dog ikke forbigaaet: »Belangendes LISABET MICHELSDATTER lovede Faderen, at dersom Gud sparede hannem sit Liv, til den Tid hun bliver mandvoksen, da vil han i lige Maade gøre hende en fri Bryllups Kost, men dersom han efter Guds Vilje før skulde skilles fra denne Verden, da skulde LISABET og JACOB« have Del sammen med de andre smaa Søstre i det nævnte Guld og Smykker m. m.

Endvidere lovede MICHEL SEIDEL »at holde sine umyndige Børn til Guds frygt, Skolegang og anden ærlig Optugtelse og forsørge dem med det nødtørfte til Kost, Klæde og Føde.«

»Belangendes de 2 ældste Døtre, som er udi Mands Vold, lovede MICHEL SEIDEL at ville nu med første Lejlighed fornøje sin Svoger [Svigerson] ERIK NIELSEN og HANS OLSEN enhver 200 Rd., udi Jordegods eller udi andre Maader dennem tilfredsstille.«

Og »hermed er dette Skifte udi al Venlighed og Ende besluttet.«

8 Børn: Andet Slægtled, S. 35—64.

MARGRETHE BALTZERSDATTERS SLÆGTNINGE.

(Se S. 21).

Skiftet efter MARGRETHE BALTZERSDATTERS Mormoder ANNE foretoges den 22. Juni 1586. Arvingerne var paa den ene Side ANNES Mand JESPER SKRÆDDER, paa den anden Side hendes Søn Raadmand OLUF PEDERSEN og hendes Datterdatter MARGRETHE BALTZERSDATTER; sidstnævntes Væрге var Raadmand (siden Borgmester) GUDMAND NIELSEN (der senere ægtede Raadmand OLUF PEDERSENS Enke) (S. 28).

JESPER SKRÆDDER og OLUF PEDERSEN enedes om, at JESPER skulde indkræve »al tilstaaende Gæld [tilgodehavende], som beløb sig til LXIII Daler og endnu mere Gæld, hvilken JESPER nu paa denne Tid ikke kunde komme i Hu«, samt skulde betale al bortskyldig Gæld, der »beløb sig til LXIII Daler, — og skal OLUF PEDERSEN intet videre have dermed at gøre, men dermed alting at være klaret.«

Alt indehavende Gods, som fandtes i Boet, deltes i tvende Parter, af hvilke JESPER SKRÆDDER fik den ene; den anden Halvdel deltes mellem OLUF PEDERSEN og MARGRETHE BALTZERSDATTER, der fik henholdsvis to og en Trediedel af den.

Det var ikke store Mængder Gods, OLUF og MARGRETHE arvede: 1 Sølvkande, nogle Sølvringe, 2 Sølvskeer (af Klippingsølv); af Tin: Fade, Tallerkner, Kander, Potter, Kovsken og andet nyt og gammelt; af Kobber: 2 gamle Gryder og 1 Brændevinspande med Hjelm; af Messing: 3 Lysestager, 2 Bordkranse, 1 Lyseplade og 1 gammelt Bækken. 1 Ildtang og 1 Trækse. 1 Par halvslidte Hørgarnslagner, 3 Par Blaargarnslagner og 1 Hørgarnsdug. 2 gamle Agedyner og 3 Hynder; 3 gamle Sengedyner, 2 gamle Hoveddyner og 3 gamle Sengeklæder; af Træværk: 2 Fyrreskiver, 1 Fyrreskab, 1 Foldestol og 1 Haandkværn. »Margrethe annammede straks til sig sin Mormoders Gangklæder«, nemlig 1 sort, engelsk Kaabe, 1 brun Saiens Underkjortel og 1 brunt, engelsk Skørt med Lammeskind.

Der var dog lidt, der ikke blev delt mellem Arvingerne; »OLUF PEDERSEN godvillig samtykte JESPER at maa beholde den opredte Seng i Stuen med alle sine Klæder og Tilbehøring, som den nu forefindes.«

Skiftet var saaledes tilsyneladende endt i Venlighed, men senere gør JESPER forskellige Krav gældende over for OLUF PEDERSEN, bl. a. kræver han Betaling for de 8 Aar, »han havde holdt OLUF Søsterdatter MARGRETHE BALTZERSDATTER til Underholding, Mad og Øl, si-

den hendes Moder døde,« og »paa det at OLUF PEDERSEN engang kunde blive JESPER med Klammer og Trætte undslagen, tilbød han endnu at ville betale Pigens Kost, og da omsider er med begge Parters Samtykke saa bevilget, at OLUF PEDERSEN paa sin Søsterdatters Vegne skal give og betale JESPER SKRÆDDER for de VIII Aars Kost, hvert Aar VIII Daler, er LXIII Daler.« Disse 64 Daler fordeltes paa samme Maade som den øvrige Arv, saaledes at JESPER fik 32 Daler, OLUF 21 og MARGRETHE 11 Daler.

Et andet Stridsemne mellem JESPER SKRÆDDER og OLUF PEDERSEN var 7 forgyldte Spænder, som OLUF havde hos sig, men som JESPER paastod at have Part i; »OLUF PEDERSEN beskedeligen berettede dennem at være betalt for lang Tid siden, og JESPER havde derfor bekommet »Damstøl« [dansk Øl] og andet mere, det dog JESPER benægtede. Da, paa det at OLUF kunde blive hannem og hermed kvit og med videre Mundspilde undslagen«, fremlagde OLUF (28. August 1587) de 7 Par Spænder paa Skiftet; de vurderedes til 17 Ort. »OLUF beholdt Spænderne med JESPER'S Samtykke og betalte JESPER derfor 8½ Ort.«

Endnu manglede der imidlertid at tages Bestemmelse om »den Gaard, som JESPER ibor paa Hospitals Grund, og udi hvilken Halvparten var tilfaldet OLUF PEDERSEN og MARGRETHE BALTZERSDATTER.« Den 18. Oktober 1587 forhandlede herom, »og blev endeligen saa forligt og bevilget, at JESPER SKRÆDDER maa beholde OLUF'S og MARGRETHE'S Andel udi Gaarden og skal herfor betale dem 90 Daler samt for Husleje 10 Daler, hvilke 100 Daler han til trende St. Michelsdage 1588, 89 og 90 skal betale. Og hermed er nu altingest om Gaarden dennem imellem klart og forligt udi alle Maade.«

JESPER SKRÆDDER har aabenbart haft lidt vanskeligt ved at komme ud af det med Folk. Ogsaa tidligere hører man herom; den 7. Maj 1576 blev han saaledes stævnet for Retten af Oluf Ipsen for at have sagt, »at Oluf er ikke den Mand, han vil gaa i Hus til«, og »at Oluf's Moder er bandsat«.

3 Aar efter MARGRETHE BALTZERSDATTERS Mormoders Død er JESPER SKRÆDDER atter gift, og denne Hustru synes ligesom den forrige at have heddet ANNE.

10. November 1589 skødte JESPER SKRÆDDER »fra sig, sin Hustru og begges Arvinger, til Hans Wulner, Borger her i Helsingør, sin halve Gaard paa Hospitals Jord og Grund, paa nørre Side paa Sudergaden, mellem den anden Bolig, Jesper Skrædder nu selv ibor, og Dirich von Hoffs Gaard.«

Den 3. Januar 1602 »ringedes« St. Olai Kirkes 3 store Klokker for JESPER SKRÆDDER (til hans Begravelse). Den 8. Februar valgtes Anders Persen Snedker til Formynder for hans Enke ANNE.

Skiftet efter JESPER SKRÆDDER foretoges 15. Juni 1602. Han efterlod sig ingen Børn. Hans Arvinger var paa den ene Side Enken, paa den anden Side hans Slægtninge, nemlig hans Farbroders Datter MARINE MICHELSDATTER samt en JEP JENSEN, dennes Hustru og muligvis flere. Paa Enkens Vegne mødte Anders Persen Snedker, og paa de øvrige Arvingers Vegne Niels Thygesen, Kronborg Slots Ridefoged.

JESPER SKRÆDDERS Hus og Bolig vurderedes til 80 Daler.

»Da der findes megen Gæld og kun lidet Gods og Boskab, som ikke kan vel adspredes, samtykte Niels Thygesen godvilligen, at Anne Jesper Skrædders skal give Marine Michelsdatter 15 Daler som dennes Arvelod, Halvparten at betale til St. Michelsdag og den anden Halvpart til St. Mortensdag nu førstkomendes.«

JESPER SKRÆDDERS Enke ANNE overlevede ham i 10 Aar; den 27. Januar 1612 ringedes St. Olai Kirkes 3 store Klokker for hende.

Som omtalt var den velhavende

RAADMAND OLUF PEDERSEN

MARGRETHE BALTZERSDATTERS Morbroder. Han blev den 10. August 1579 — sammen med DAVID LEJEL (Tavle II C 3, Farbroder til den tidligere omtalte ALEXANDER LEJEL) — valgt til Raadmand i Helsingør. Herom fortæller Tingbogen, »at Mønigheden blev paa Raadhuset

foreholdet, at det var fornødent at indkalde tvende Mænd at sidde udi Raad og Ret og hjælpe det, som ret er, og foregav Borgemester Jørgen Mahr at være givet Stemmer af menig, Borgemestre og Raad paa DAVID LEJEL og OLUF PEDERSEN; dersom menig Mand kendte dennem gode og duelige til saadant Kald og Bestilling, at hver nu vilde svare, det hannem tyktes. Og menige Almue svarede Ja og samtykte; og de gjorde deres Ed.«

Ugedagen derefter, den 17. August, blev Oluf Pedersen tilforordnet at være Bisidder for Smedene efter David Hansen.

I Oktober og November s. A. opbyder Oluf Pedersen »sin Gaard, han nu ibor, paa Hjørnet til Sostrædet [nu Søstræde; Navnet stammer antagelig fra, at en Person ved Navn v. Soest har ejet en Hjørnegaard ved det Stræde]«, som han havde solgt til Peder Guldsmed, og samtidig købte Oluf Pedersen Peder Guldsmeds Gaard nede paa Stengaden, som Peder Guldsmed havde købt af Erik Munks Arvinger.

1587 var Raadmand Oluf Pedersen »Bys Kæmner«.

12. Februar 1588 fik han og hans Hustru KARINE NIELSDATTER af Tolder FREDERIK LEJEL (Tavle II C 1) Skøde paa en Gaard, som FREDERIK LEJEL kort Tid før havde købt af Peter Bering, Borger i København, »liggende paa St. Olai Kirkes Grund vesten for det Bys Stræde, som løber fra Algaden [Stengade] ud med Mads Lauritzens Raadmands Gaard og ned til Stranden, sydøst op til Mads Lauritzens Gaard og nordvest for den Hævd og Bygning, Claus Nielsen Byfoged tilkommer«. Ved St. Olai Kirkes Grund betegnedes den Karré, der omfattede hele Pladsen mellem Stengade og Hestemøllestræde fra Sofiegade til St. Annagade. Inde i denne Karré laa St. Olai Kirke, omgivet af Byens Hovedkirkegaard, St. Olai Urtegaard, og Husene i Karréen vendte med deres aabne Baggaarde direkte ud til Gravene.

22. Juni 1590 var Oluf Pedersen for sidste Gang til Stede ved Raadsmøde paa Raadhuset. Antagelig har han p. G. a. Sygdom det sidste Aars Tid af sin Levetid ikke været i Stand til at deltage i Byens Styrelse. Det vides ikke, hvornaar han er død eller begravet. Begravelsen har dog antagelig fundet Sted i 1591 eller de første 4 Maaneder af 1592, thi fra denne Periode eksisterer der ikke Oplysninger om Begravelsespenge i St. Olai Kirkes Regnskabsbøger. Sikkert vides det, at han er død inden 22. Maj 1592, thi den Dag blev der udtaget 8 Mænd til at overvære Skiftet efter ham.

Inden sin Død »haver OLUF PEDERSEN med hans kiære Hustru KARINE NIELSDATTER udi Olufs Velmagt og levende Liv med deres Venners Bevilling og Samtykke, efter Testamentes Lydelse, hvilket Oluf selv og Michel Seidel Borger her sammesteds underskrevet haver, af christelig Betænkende velvilligen foræret og givet fra dennem og deres Arvinger til Sancti Olai Sognekirke her ibidem et Hundrede gode gamle Daler, hvilke ærlige Mænd Gudmand Nielsen Raadmand [S. 28] og Michel Seidel til os [Kirkens Kasserere] paa Kirkens Vegne overantvordet haver. Af dette Hundrede Daler haver Lauritz Rasmussen Grovsmed og Borger her sammesteds af Kirken paa aarlig Rente XLV Daler. De øvrige LV Daler er ikke udsat paa Rente endnu, Aarsagen at Kirken dennem selv var behøvende til adskillig Bygning med den ny Præstegaard og ellers.« (Kirken havde c. 1589 købt en ny Præstegaard i Sofiegade, omtrent der hvor nu Sofiegade 6 er, lige over for St. Olai Kirke, paa Sofiegades Østside, til den nye Sognepræst SØREN TORNDAL (Tavle II C 3)).

Desuden gav Oluf Pedersen 200 Dl. til de Husarme, og ved sit Testamente skænkede han til Hospitalet 22 Dl., som Jesper Skrædder var ham skyldig.

I Juni 1592 holdtes Skiftet efter OLUF PEDERSEN. Hans Arvinger var Enken KAREN NIELSDATTER, hvis Værge var Borgmester FREDERIK LEJEL (Tavle II C 1), og hans Søsterdatter MARGRETHE BALTZERSDATTER, hvis Formynder var hendes Mand MICHEL SEIDEL.

Hvad hans efterladte Jordegods angaar, som ialt vurderedes til 1.565 Dl., bestemtes det, at hans Enke skulde beholde Hovedgaarden, som hun boede i, »med de 3 nye Boder, som stander bygget paa Kirkens Jord udi det liden Stræde, hvilket løber fra Stengaden ned mod Stranden«; Hovedgaarden og de 3 Boder vurderedes tilsammen til 1.500 Dl. Desuden beholdt Enken »den liden Have paa Hospitals Jord ved Grøften imellem Marine Hans Nielsens og Gudmind Nielsens Haver«. (Grøften var Betegnelsen paa et Vandløb, der dannede Afløb fra en Del Søer og Damme, og som banede sig Vej ned gennem den dybe Kløft, der endnu ses mellem den franske Krigergrav og Rosenkildevejen, fortsatte ind til Rosenkildestenten, mod Sydøst langs med den vestlige Side af den nuværende Fiolgade, drejede derefter i en Bue Vest for »Gammel Kloster« (det oprindelige Sortebrødrekloster, St. Nikolaj Kloster, der laa mellem de nuværende Graabrødrestræde (uheldigt Navn!) og Munkegade) og fortsatte ned til Stranden parallelt med og Vest for Klostergade og Gyldenstræde). Endnu efterlod Oluf Pedersen sig 2 Haver paa Bys Grund, der begge »annammedes« af Michel Seidel; den ene vurderedes til 40 Dl., den anden, som laa paa Støjlebakken, til 10 Dl.

Gælden beløb sig ialt til 658½ Dl., heriblandt 300 Dl. til Borgmester FREDERIK LEJEL og 300 Dl. til afdøde Borgmester FRANDS LAURIDSENS Enke BENTE.

Naar Jordegodset og Gælden gjordes op mod hinanden, blev Enken endnu MICHEL SEIDEL 403 Dl. skyldig, af hvilke hun lovede at betale de 200 Dl. til førstkommende Helligtrekongersdag (1593) og Resten til St. Mikkelsdag s. A.

Af 11 Læster (1 Læst = 22 Tønder) 4½ Pund Byg, som Oluf Pedersen havde til gode hos Præster og Bønder, havde han givet Michel Seidels ældste (paa det Tidspunkt eneste?) Barn ANNE MICHELSDATTER 2 Læster Byg og sin Hustru KAREN NIELSDATTER Resten, hvilket Korn Michel Seidel og Enken nu selv maatte indkræve hos de paagældende.

Oluf Pedersens Bo bestod iøvrigt af følgende, som deltes mellem Arvingerne, Enken Karine og Michel Seidel:

1 Sølvkande og 1 Sølvkovsken, »som Michel Seidel for Venskabs Skyld godvilligen overlod til Karine«, Sølvkander og -skeer m. m. (199 Lod), 61 Lod forgyldt Sølv, 6 Guldringe af rhinsk Guld, 151½ Daler 1 Ort i Guld og rede Penge.

Kobberkedler (206 Pund), Kobbergryder (124 Pund), alle Haande Slags Messing (36 Pund), Tinfade og -kander, store og smaa, Tintallerkner m. m. (386 Pund) og 1 Tinflaske (10 Skaalpund).

Af Linklæder tilfaldt hver af de 2 Arvinger: 8½ Par Hørgarns Lagner, 10 Par Blaargarns Lagner, 19 Skiveduge, hvoriblandt 2 lange Duge; 8 Haandduge (Haandklæder), 8 Pudevaar, 1 Stykke Blaargarn 50 Alen langt, »det skiftedes i 2, hver bekom 25 Alen«; 7 Stk. grove Sengeklæder, 3 Sengeklæder, 2 Stk. Sperlagen, hvoraf 1 var hjemmegjort, 2 Stk. Kapper til Sengen, 50 Alen Hørgarns Lærred, som »berettes være hos Væveren«, 10 Sengedyner, 13 Hoveddyner, 4 Dunpuder, 3 Dundyner, 2 Bænkedyner, 4 Hynder og 2 Agedyner.

Endvidere fandtes i Boet: Bryggerkedel, -kar og andre Bryggerredskaber, Brændeved i Gaarden, Fiskeriredskab, Baad, Sejl, Anker og Tov; Liberiet (Bogsamlingen), hvoriblandt 1 dansk Bibel og 1 tysk Bibel.

Angaaende Gangklæderne bevilgedes, »at Michel Seidel annammer salig Oluf Pedersens Klæder og Karine Olufs beholder sine egne«.

I Værelserne fandtes iøvrigt:

»Udi Nederkammeret i Gaarden« 1 Skive af Eg, 1 Kiste med Jern paa, 1 anden gammel Kiste og 1 gammel Kistebænk; »paa et af Strandkamrene« 2 Senge og 1 Skive, 1 Kiste og 1 slet Bænk; »paa det andet Kammer der næst op til« 1 Træseng og 1 Skive; »paa det Kammer til Gaden over Stuen« 2 Senge og 1 Skive; »udi et andet Kammer der næst op til« 2 Fyrresenge; »neden i Gaarden« 2 gamle slette Senge og noch en gammel Seng; »paa det Kammer ved Salen stander 3 slette Senge og 1 gammel Skive«; »paa Salen« 1 Fyrreseng, endnu 1 Seng og 1 gammel Skive; »udi Stuen« fandtes den største Skive, 1 liden Skive, 1 Vraaskab, 1 Foldestol og 2 Slagbænke; »paa Stuekammerset« fandtes 1 Foldestol og 2 Forsæder, og »udi Spisekammerset stander 1 gammel Kiste og 1 anden Kiste«.

I Kælderen fandtes 22 Tønder Mjød, 17 Lispund Voks, 1 Fjerding Honning, 2 Tønder saltet Kød, 3 Tønder Lüneburger Salt, 1 Tønde Mel og 4 Tønder groft Mel, og i et Kammer i Gaarden endnu 2 Tønder groft Mel. »I Kælderen til Gaden« fandtes 3 Læster (1 Læst Salt = 12 Tønder) og 10 Tønder hvidt spansk Salt, og »udi den Kælder under de Vaaninger ud til det lidet Stræde« 27 saltede Huder samt ½ Tønde skaanske Sild. Endvidere fandtes 20 Sider Flæsk samt »Bergerfisk og anden Tørrefisk«.

I Kælderen og paa Loftet fandtes tilsammen 22 Sække Korn, og sidstnævnte Sted desuden 16 Læster og 10 Tønder Malt, 7 Sække Humle, af hvilke den ene var »opskaaret«, samt »Træskuffer og finske Spande«.

Endnu var der 1 Bryggerkedel, »som Michel Seidel annammer«, 1 Tønde »Sementeralk« (Cement), 1 Sten og 2 Fjerdinger Hamp; Flaadholt (Flaad, af Træ, til at holde Fiskegarn flydende), 6 Jernstænger, samt »udi Salterboden til Stranden« 3 Læster graat Salt.

Af levende Kvæg fandtes 1 sort Ko og 1 Kalv, som Karine annammede sammen med 11 unge og gamle Svin, hvorimod Michel fik den røde Ko.

Ligeledes beholdt Karine 1 jernbeslagen Vogn, og Michel fik ½ Ame Vinsæk (= c. 2 Ankre).

Hvad »Fettalli« (Løvnedsmidler) angik, »enten det fandtes udi Spisekammer eller udi Stegerset, haver Michel Seidel undt og givet Karine Olufs hans Part derudi.«

Og »hermed endes dette Skifte og blev venligen og vel forligt.«

Efter Tidens Skik og Brug gav MICHEL SEIDEL efter Skiftets Afslutning, 3. Juli 1592, Borgmester FREDERIK LEJEL, der var Formynder for OLUF PEDERSENS Enke KARINE, »et fuldt og fast Afkald«. MICHEL SEIDELS Afkald havde følgende Ordlyd:

»Vi efterskrevne Jørgen Mahr Borgemester, David Hansen, Mathis Lauritzen, Gudmand Nielsen Raadmænd, og Rasmus Lange, kgl. Majst.s Byfoged i Helsingør, gjøre vitterligen med dette vort aabne Brev, at Aar Christi 1592 Mandagen den tredie Juli paafaldt paa vort Raadhus nærværendes menige Borgere den Dag Ting søgte; opstod ærlig beskeden Mand MICHEL SEIDEL Borger hersammesteds givendes for og tilkende, efterdi nogen Tid forleden Gud Almægtigste havde hedenkaldet OLE PEDERSEN fordem Raadmand hersammesteds, som var hans Hustrus Margrethe Baltzers Datters Moderbroder, og hun var næste Arving til hans efterladendes Gods, at han nu paa for.ne sin Hustrus Vegne havde oppebaaret og til sig annammet al den Lod og Part, hende med Rette kunde lodne og tilfalde efter hendes Moderbroder salig Ole Pedersen baade udi Guld og Sølv, løst og fast, rørendes og saa urørendes, intet undertaget i nogen Maade, og efter samme Bekendelse gav for.ne Michel Seidel til ærlig velagt Mand FREDERIK LEJEL, kgl. Majst.s Tolder og Borgemester hersammesteds, vor kære Medbroder, paa Karine Oluf Pedersens Vegne et fuldt og fast Afkald og fuldkommen Kvittering for al den Arvepart efter salig Ole Pedersen, baade udi Jordegods og indhavende Gods rørende og urørende, løst og fast, intet undertaget, hvis det helst er, være eller nævnes kan inden eller uden Exception, givendes for.ne Karine Ole Pedersens Efterleverske og alle hendes Arvinger kvit, ledig og kraftesløs for al ydermere Tiltale og Krav for Arv efter for.ne salig Ole Pedersen, udaf hannem, hans Hustru Margrethe Baltzersdatter, begge deres Børn og alle deres Arving[er] og Forvandre, nærværendes eller kommendes efter denne Dag; lovede og tilsagde, dette Afkald skal være og blive fast uryggeligen holdet af hannem, hans Hustru og Børn og alle deres Arving[er], fødte og ufødte til øvig Tid, aldrig efterklages eller paaæskes i nogen Maade, til hvis ydermere Vidnesbyrd, at saa for os i Dag inden tilgaaet og sket er, som forskrevet stander, haver vi ladet hænge vor Bys Indsegl herved under, og for.ne Michel Seidel for sig, sin Hustru, begge deres Børn og Arving haver her hos beseglet til Stadfæstning.«

Kun 2 Maaneder efter Skiftet efter Oluf Pedersen gav Michel Seidel 31. Juli 1592 paa sine egne og paa Oluf Pedersens Enke Karines Vegne Skøde til PETER SMED (v. BRUNSWIG) paa Halvdelen af en Gaard, i hvilken Peter Smed med sin Hustru KARINE MARCUSDATTER tidligere havde arvet den anden Halvpart.

Den paagældende Gaard, som Peter Smed selv iboede, var beliggende »paa Bjerget« (i Kampergade) »mellem Niels Røbslager og Jørgen Jensen, og mellem Jacob Kandestøber og Mathis Hakkelskærer«.

At Gaardens anden Halvpart tidligere ejedes af Peter Smeds Hustru KARINE MARCUSDATTER, kunde tyde paa et Slægtskab mellem hende og Oluf Pedersen eller dennes Hustru

Karine Nielsdatter, og der er da næppe heller Tvivl om, at de 2 Kariner har været beslægtede, selv om man ikke med fuld Sikkerhed kan paavise hvorledes (se nedenfor).

RAADMAND OLUF PEDERSENS HUSTRU

KARINE (eller KAREN) NIELSDATTER

Oluf Pedersen var allerede saa tidligt som i 1573 — 6 Aar før han blev Raadmand — (han kaldes paa dette Tidspunkt ogsaa Oluf Brændevin, hvilket antagelig betyder, at han har været Brændevinsbrænder) — gift med KARINE NIELSDATTER, som overlevede ham i c. 27 Aar. Kort efter hans Død kom hun i Ægteskab med Borgmester i Helsingør GUDMAND NIELSEN (se nedenfor), hvem hun ligeledes overlevede. Saa vidt vides, var begge Ægteskaber barnløse.

Karine Nielsdatters Moder var »MARGRETHE SVÆRDFEGERS« (= Vaabensmeds (Enke?)), efter hvem der holdtes Skifte i Helsingør 11. Februar 1573. Om Karine Nielsdatters Fader NIELS vides intet sikkert, men han synes dog at være identisk med den ved samme Skifte tilstedeværende NIELS SØRENSEN, med hvem Oluf Pedersen forhandlede om Arven efter sin Svigermoder, og som paa det Tidspunkt (1573) var gift med KARINE MARCUSDATTER (hvem NIELS SØRENSEN, forudsat at de 2 Niels'er er identiske, saaledes aabenbart har ægtet efter MARGRETHE SVÆRDFEGERS'S Død).

Ved nævnte Skifteforhandling i 1573 købte Oluf Pedersen af Niels Sørensen — med dennes Hustru Karine Marcusdatters Samtykke — for 620 Mark den Gaard, som Oluf da iboede, og som tidligere havde tilhørt Niels Sørensens Svigerfader MARCUS JØRGENSEN.

Fra de 620 Mark fradroges de 217 Mark, som tilfaldt Oluf Pedersen i Arv efter hans Svigermoder; de resterende 403 Mark skulde han betale Niels Sørensen med en Trediedel til hver af de følgende 3 Paasker.

Karine Marcusdatters Fader hed MARCUS JØRGENSEN. Hendes Farfader, JØRGEN SAXEN, var Raadmand i Helsingør omkring 1500.

Som lige nævnt var KARINE MARCUSDATTER i 1573 i Ægteskab med NIELS SØRENSEN, der boede i en Gaard »paa Bjerget« (den højtliggende nordlige Del af Helsingør, mellem de nuværende St. Annagade, Kongensgade, Stjernegade, Kampergade og Groskenstræde).

Efter Niels Sørensen skiftedes der 10. Januar 1585, paa hvilket Tidspunkt Karine Marcusdatter var gift med PETER GRAVENHORST GROVSMED v. BRUNSWIG, hyppigst blot kaldet PETER SMED. I første Ægteskab havde hun kun eet Barn, nemlig »Drengen MARCUS NIELSEN, der er beslagen med en stor og vanskelig Sygdom og Skrøbelighed, som udi dette Liv ikke er Bedring paa at forvente, og derfor behøver stor Umage, Tilsyn og Varetægt med anden Omkost og Besværing, som medfølger.« Ved Skiftet bestemtes, at »Peter Gravenhorst med sin Hustru Karine skal uskiftet kvit og frit beholde Gaard og Grund, som Niels Sørensen før iboede, liggende paa Bjerget her udi Helsingør, samt alt indehavende Gods, .. mod at de forsyner Drengen Marcus, saa længe han lever.« Marcus døde inden 1595.

1594 døde »Peter Smeds Kvinde« KARINE MARCUSDATTER og begravedes 4. Oktober paa St. Olai Kirkegaard i Helsingør. 12. December s. A. vurderedes hans Gaard paa Bjerget til 130 Dl.

5. Marts 1595 holdtes der Skifte efter KARINE MARCUSDATTER. Da hun ingen Børn efterlod sig, skiftede Peter Smed med hendes 6 Slægtninge, nemlig paa hendes Moders Side Kusinen MARGRETHE PEDERSDATTER (deres Mødre var Søstre), der var Enke efter Sognepræst Rasmus Lauritzen ved St. Olai Kirke i Helsingør, og ELLINE PEDERSDATTER, Enke efter Jens Faxe i Slangerup; og paa hendes Faders Side: hendes Farbroder Jens Saxens Datter KIRSTINE JENSDATTER, der boede i Aarhus og var Enke efter Laurits Skriver, og hendes Farbroder Raadmand i Helsingør Anders Saxens 3 Døtre: BENTE ANDERSDATTER, gift med Raadmand, senere Tolder i Helsingør David Hansen (S. 77 og Tavle II C 6), TRINE ANDERSDATTER, gift med Thomas Trenker, og KAREN ANDERSDATTER, vistnok siden gift med Johan v. Förden. Det bestemtes, at Peter Smed skulde betale hver af de 6 Medarvinger 15 Dl. og selv beholde Gaarden paa Bjerget.—

2. August 1596 gav de nævnte Arvinger Peter Gravenhorst Grovsmed »et fuldt og fast Afkald for Arv, dennem er tilfalden efter deres Slægt og Byrd, salige Karine Marcusdatter, Peder Smeds afgangne Hustru.«

PETER SMED er død efter 1596, men naar vides ikke. Hans Navn træffes flere Gange i Helsingørs Tingbøger fra de følgende Aar, men det kan ikke udelukkes, at det kan dreje sig om en anden Person af samme Navn. Saaledes nævnes 26. Maj 1600 »Peter Smed, Borger«, og 11. April 1608 skøder »gammel Peder Smidt til Richardus Skrædder sit Hus og Bolig, liggende i Sudergaden, nord for Bys Ting, østen Hans Arendtzen Slagters og vesten til Peder Tønnes Huse og Boliger.« 18. September 1613 og 29. Marts 1614 vurderedes Peder Sørensen Smeds Gods (denne Peder Smed havde da nylig mistet sin Hustru ved Navn Maren Christensdatter).

Faa Aar efter Raadmand Oluf Pedersens Død (1591 el. 1592) kom hans Enke KARINE (KAREN) NIELSDATTER — inden 1598, vistnok c. 1594—95 — i Ægteskab med Borgmester GUDMAND (GUDMIND, GUDMUND) NIELSEN i Helsingør.

HVOR GUDMAND NIELSEN stammer fra, vides ikke. Han kom til Helsingør c. 1577; da han i 1604 skyder sit Skudsmaal, anfører han nemlig, at han da har boet der i Byen i 27 Aar.

Gudmand Nielsen var første Gang gift med Jørgen Sandersens Enke ELSE HENRIKSDATTER, efter hvem der skiftedes 12. Oktober 1591 og 11. Januar 1604 (Afkald 23. Januar 1604). I dette Ægteskab var (mindst) 5 Børn^{a)}.

4. Maj 1584 blev Gudmand Nielsen Raadmand og 15. December 1595 Borgmester i Helsingør.

Den 31. Marts 1595 fik han af Hospitalsforstander Jens Holm Skøde paa »trende Hospitals Havejorder, som ligger næst op til Svingelen, uden Svingelen allernæst vesten op til Bys Grøft«, af hvilke Raadmand OLUF PEDERSEN tilforn havde besiddet den ene, og een af de andre havde JØRGEN SANDERSEN tidligere haft i Leje. (Disse 2 Mænds Enker havde Gudmand Nielsen ægtet).

Den 12. Juni 1598 skødede Christen Bager paa Rasmus Bryggers Vegne til »Borgemester Gudmind Nielsen, hans Hustru Karine Nielsdatter, begge deres Børn og Arvinger, en Have, som er liggendes ude paa Sletten [den lave Forstrand Nord for selve Helsingør By] paa den vestre Side Reberbanen imellem Svend Boesens og Laurits Klokous Haver.«

»30. April 1604 opstaa ærlig, viis og velagt Mand GUDMAND NIELSEN Borgemester for Rette og gjør sit Skudsmaal med efterskrevne Ord: »I ærlige Mænd, Borgemester, Raad og Byfoged, jeg haver udi tyve Aar siddet inden Døre [paa Raadhuset, d. v. s. i Raadet] med de gode Mænd, som er ved Døden afgangne, og Eder, som igen lever. Desligeste: ærlige Mænd, Borgere, jeg haver ved 27 Aar boet her udi Helsingør; saa staa jeg her i Dag og skyder mit Skiel og Skudsmaal til Eder alle, om jeg nogen af Eder haver med Vilje gjort nogen Uret, da er jeg overbødig at stande derfor til Rette, eller om nogen véd mig

^{a)} Gudmand Nielsen og Else Henriksdatter havde (mindst) følgende 5 Børn:

1. Niels Gudmandsen. Skifte 7. December 1611 i Helsingør. Gift.
2. Jørgen Gudmandsen. Skifte 24. April 1628 i Helsingør. Gift.
3. Christopher Gudmandsen. Skifte 22. Februar 1612 i Helsingør. Ugift?
4. Marcus Gudmandsen. Skifte 11. Januar 1604 i Helsingør. Afkald 23. s. M.
5. Poul Gudmandsen. Præst i Örkelljunga Sogn i Kristianstads Len (paa Grænsen mellem Skaane og Halland). † efter 1615.

Else Henriksdatter havde tidligere været gift med Jørgen Sandersen, efter hvem der skiftedes i Helsingør 28. Februar 1577. Afkald 31. Juli 1592. I dette Ægteskab var (mindst) følgende 3 Børn:

1. Hans Jørgensen, † mellem Juli 1592 og Februar 1593. Skifte 23. Februar 1593 og 11. Januar 1604 i Helsingør. Afkald 12. Marts 1593 og 23. Januar 1604.
2. Marine Jørgensdatter, † efter 1604. ~ (efter 1592?) før 1593 Niels Truidtzen, Borger i Landskrona, † efter 1604.
3. Karine Jørgensdatter, † før 1591, begr. i St. Olai Kirke i Helsingør. ~ Svend Boesen i Helsingør, begr. 21. August 1618 sst. (St. Olai). Skifte 25. s. M. Børn?

Sidstnævnte Svend Boesen var gift 3 Gange, nemlig med:

- 1) Karine Jørgensdatter, † før 1591. Børn? Ingen Børn levede i 1618.
- 2) Marine Richardusdatter. Skifte 4. Marts 1601 i Helsingør. 4 Børn:
 - a. Rasmus Svendsen, † efter 1618.
 - b. Anna Svendsdatter, † mellem 1601 og 1618.
 - c. Karine Svendsdatter, † efter 1618. ~ Jens Rasmussen, Borger i København.
 - d. Niels Boesen eller Svendsen, † efter 1618.
- 3) Boeld (Bodel) Frandsdatter, begr. 23. Januar 1620 i Helsingør (St. Olai). Børn? Ingen Børn levede i 1618.

noget at beskyldte, det min Ære og ærlige Navn er anlangendes, saa begiærer jeg mit Skudsmaal, saadant som jeg det haver forskyldet.« Borgemester, Raad og kgl. Majst.s Byfoged saavel som samtlige Danne-mænd, som til Tingte vare, gave alle fornævnte Borgemester Gudmand Nielsen et godt, ærligt Rygte og Skudsmaal, sigendes, at han havde været, boet og omganget med dennem udi Liv og Levned, Handel og Vandel, saa som det en ærlig og christelig god Dannemand vel egner, sømmer og anstaar, hvilket de han-nem vilde være gestændige, hvor og naar han det af dennem er begiærendes eller han vil tilsige.« 25. Juni fik Gudmand Nielsen sit Skudsmaal beskrevet.

Borgmester GUDMAND NIELSENS Gaard laa paa Stengade, paa Hjørnet af Hovedvagtstræde. Den nuværende Gaard, Stengade Nr. 42, var omkring Aar 1600 delt i 2, af hvilke Hjørnegaarden (paa det sydlige Hjørne af Stengade og Hovedvagtstræde) tilhørte Borgmester GUDMAND NIELSEN, den anden Tolder DAVID HANSEN (S. 77). Den 3. November 1607 omtales en Gaard, som Hans Pedersen skøder til Rasmus Bager, »liggende paa Adelgaden [Stengade] paa St. Olai Kirkes Jord imellem Borgemester GUDMAND NIELSENS og JACOB LANGS Gaarde«; denne Gaard maa være den, som DAVID HANSEN tidligere ejede; JACOB LANG (S. 61) ejede Gaardene nuværende Nr. 38 og 40 paa Stengade.

1615 døde Borgmester GUDMAND NIELSEN og blev begravet 13. Marts i St. Olai Kirke. 26. Maj s. A. skiftedes der efter ham mellem hans Enke KAREN og hans 2 Sønner JØRGEN og POUL af hans første Ægteskab. KAREN tilfaldt Hovedgaarden, som hun iboede, samt en Bolig ved Svingelen, som Jens Andersen iboede, de 2 Boliger ved den tyske Kirke, som Peder Huen og Jørgen Skolapper iboede, samt en Bolig, som tidligere tilhørte Maren Engelberts. JØRGEN og POUL GUDMANDSEN tilfaldt bl. a. 3 Parter i deres fædrene Gaard, som Jørgen iboede, og i hvilken den 4. Part tidligere var tilfaldet dem i Arv efter deres Moder.

KARINE NIELSDATTER overlevede sin anden Mand i 3 Aar. Hun døde 1618 og blev begravet den 28. Juni, da »alle St. Olai Kirkes Klokker ringedes for salig KARINE GUDMAND NIELSENS«. Den 30. s. M. skiftedes der efter hende mellem hendes Brødreborn, nemlig CHRISTEN, JENS og ANDERS ANDERSEN, alle 3 Borgere i Helsingør, MARGRETHE ANDERSDATTER, »Indvaanerske« sammesteds, JØRGEN ANDERSEN, Borger i Aalborg, MARINE PEDERSDATTER, gift med Anders Simensen Bager, ANNA PEDERSDATTER, gift med Søffren Beck, Borger i Helsingør, samt JØRGEN PEDERSEN, som var borttrømt til fremmede Lande efter et Drab i Køge.

MICHEL SEIDELS ANDEN HUSTRU TRINE (KAREN) REINHOLDTSDATTER (GERDSDATTER)

MICHEL SEIDEL har næppe været Enkemand ret lang Tid, før han atter indgik Ægteskab, nemlig med TRINE REINHOLDTSDATTER, Enke efter Raadmand i Helsingør CLAUS RUHOFT. Hun havde i sit første Ægteskab (mindst) 3 Børn, hvorimod hendes Ægteskab med Michel Seidel var barnløst.

Om TRINE (KAREN) REINHOLDTSDATTER, ogsaa kaldet GERDSDATTER, vides saa godt som intet. Hun overlevede Michel Seidel, der døde i 1616, men det vides iøvrigt ikke, hvor og hvornaar hun døde.

Hendes Fader hed GERD (eller GERLICH) REINHOLDT, men derudover vides der iøvrigt heller intet om ham, ikke engang om han boede i Helsingør. Det har ikke været muligt at identificere ham med nogen ved Navn GERD, GERLICH eller REINHOLDT i Helsingør; (alene i 1. Fjerding boede der i 1591/92 7 Personer ved Navn Gert).

(Faderen kan muligvis være GERT REINOLD(SEN) Skrædder i Helsingør, men der foreligger intet Holdpunkt herfor. — Om Gert Reinold(sen) Skrædder oplyser Helsingør Tingbog for 27. Oktober 1589 og 16. April 1591, at han var Svigersøn af afdøde Peter Perlestikker († mellem 1580 og 1589) i København, som efterlod sig Enken Anne, der da (1589) var gift igen, med Hans Nielsen, Borger i København, og hvis (Annes) Søster Karine havde været gift med Michel Lucht, Skrædder i Helsingør, og nu var gift med Hans Varingberg, Bødker i Helsingør. Gert Reinolds Svigermoder Anne Perlestikkers havde i sit Ægteskab med Peter Perlestikker 2 Børn, nemlig Dorithe, gift med Gert Reinold, og Marine, gift med Knud Brygger. Gert Reinold Skrædder boede i 1589 i en Gaard i Sudergaden i Helsingør, som tidligere tilhørte Michel Lucht. 16. April 1591 stævnedes Gert Reinold(sen) Skrædder af sin Hustrus Stedfader Hans Nielsen for Retten i Helsingør, der dømte ham til inden 8 Dage at rømme Gaarden i Sudergaden, da han havde solgt sin Andel i Gaarden til Hans Nielsen. Kort efter bor han i en anden Gaard, som han imidlertid pantsætter allerede 23. August s. A. (1591).)

Som nævnt var Michel Seidels anden Hustru Enke efter Raadmand

CLAUS RUHOFTD.

Hans Efternavn findes i 2 Former: RUKOP og RUHOFTD (Kopf = Hoved), men findes iøvrigt stavet paa mange forskellige Maader: Ru(g)hoffuit, Ruckhoudt, Ru Hoffd, Rwcop o. s. v. Claus Ruhofdt stammer utvivlsomt fra Tyskland. Hans Navn er saa, efter at han er kommet til Helsingør, forandret til en mere dansk Form. I Helsingør var han i 3 Aar, 1597—1600, Kirkeværge ved den tyske St. Mariæ Kirke. Ved hans Begravelse var det dog den danske St. Olai Kirkes Klokker, der ringede for ham.

Allerede saa tidligt som 1581(82)—89 nævnes han i Helsingør Bys Regnskaber — blandt »unge Karle«; indtil 1586(87) omtales han som »Claus til [= hos] Lauritz Offuerdicks«. I Regnskaberne opføres han 1589—90 som boende i 3. Fjerding, fra 1590(91) i 4. Fjerding.

1591—92 var Claus Ruhofdt »Bys Kæmner« i Helsingør sammen med Svend Boesen.

»13. April og 24. April 1592 haver Borgemestre og Raad gjort saadan Forordning om Bys Arbejde, at Mester Thill Vagtmester med Svend Boesen og Claus Ruhofdt, som nu er Bys Kæmnere, skulde hver Dag efter Vagtmester Seddel gaa omkring i Byen og tilsige Arbejdsfolk, eftersom daglig behov gøres, og hvem sig forsømmer og tilsagt er, at den ikke kommer frem paa Arbejdet, skal bøde iij [3] Mk. End skal ingen Kvindfolk eller nogen umyndige Dreng vise frem udi samme Arbejde. De, som ikke haver Tyende eller Lejekarl for sig, da skulde de gaa selv paa Bys Arbejde, enten det skal være paa Torvet eller paa Husene, uden al Forsømmelse.«

4. November 1594 fik Claus Ruhofdt Skøde paa en Trediepart i Hendrich Kleinsmeds Vang, og 11. April 1597 paa yderligere en Sjettepart i samme Vang »liggende paa Helsingør Bys Grund, vesten op imod Kongens Skov.«

8. November 1596 blev CLAUS RUHOFTD og MICHEL SEIDEL højtideligt paa Helsingørs Raadhus udnævnt til Raadmænd; »de svore og lovede med oprakte Fingre, at de vilde være Kongl. Majst. huld og tro, hjælpe den fattige saavel som den rige«. (Se S. 8).

1. Januar 1597 — 1. Maj 1600 var Claus Ruhofdt Kirkeværge ved den tyske Kirke i Helsingør, St. Mariæ Kirke.

1. Maj 1598 fik han Skøde paa en Gaard i Helsingør, som ejedes af Herman v. Delden i København, men da beboedes af Hans v. Bøcklem. Den paagældende Gaard, som salige Niels Sørensen lod opbygge, laa »paa Sønderside af Stengaden, osten næst op til Richardus Wedderborns Gaard og vesten til den Gaard, Peder Elling Guldsmed en Tid lang ejede, og som nu Niels Jensen Viborg [S. 39] bor udi.«

9. Juli 1599 og igen 7. Juli 1600 var Raadmand Claus Ruhofdt blandt de 9 Mænd i 4. Fjerding (og Raadmand Michel Seidel blandt de 7 i 3. Fjerding), der »udmeldtes at skulle beskue Borgernes Ildsteder ude i Byen«.

29. Oktober 1599 »opstaar Claus Rughoff Raadmand [paa Raadhuset] og giver Klagemaal over Hans Nielsen Teglmester, at han haver overfaldet hannem udi sin egen Vang og kaldet hannem Tyv og Skiælmer, er derfor Ret over hannem begiærendes. Teglmesteren beder ham om Naade og ikke om Retten, siger sig have været øvermaadig drukken og véd aldeles intet med Claus Ruchhoffd end dette som ærligt og godt er. Borgerne, der til Ting vare, gjorde Bøn for hannem, at strengeste Ret ikke hannem skulde overgaa. For menige Borgeres og Dannemænds Bøns Skyld efterlod bemeldte Claus Ruchhoffd hans Tiltale til for. ne Hans Teglmester, dog han skal være hannem ubevaret [ikke befatte sig med ham] og derpaa udgive hans Forpligtelsebrev.«

1602 arvede Claus Ruhofdt paa sin Hustru KAREN GERLICH REINHOLDTSDATTERS Vegne Halvparten af en »Stenhusgaard her i Helsingør paa Søndersiden af Stengaden imellem velbyrdig Henrich Ramels Ejendomshuse og Willum Hybertzens Hovedgaard« efter salig WIL-LUM KRÆMMERS Enke ANNA, tidligere Borgerske i Helsingør. Den anden Halvpart af Gaarden tilfaldt ligeledes Claus Ruhofdt, nemlig ved Skøde af 22. November 1602 fra W(E)INHOLT JØRGENSEN, Borger i Deventer, hvem den var tilfaldet som Arv efter nævnte ANNA, der var hans Hustru SILLE LAMBERTSDATTERS Moster. Desværre vides der intet om, hvorledes KAREN GERLICH REINHOLDTSDATTER var beslægtet med samme ANNA (og derigennem med SILLE LAMBERTSDATTER). — 11. Oktober s. A. havde W(E)INHOLT JØRGENSEN givet Claus Ruhofdt Afkald efter Skiftet efter nævnte Anna Willum Kræmmers.

Claus Ruhofdts Gaard laa paa Sydsiden af Stengaden — i den Ende af Stengade nærmest Slottet — og hørte saaledes til den sydligste Husrække i Helsingør paa den Tid, idet Bebyggelsen i hele den nuværende Strandgade paa begge Sider af Gaden kun var i sin allerførste Begyndelse. Købmandsgaardene paa Sydsiden af Stengade strakte sig næsten helt ned til Stranden, som forløb omtrent dér, hvor nu Strandgade findes. Selve Strandbredden var endnu ubebygget.

1604 fik Michel Seidels senere Svingersøn Erik Nielsen Bager Skøde paa en Gaard, beliggende »neder ved Stranden imellem Claus Ruhoffditzs Raadmands Gaard, han nu ibor, og afgangne Hvide Sidtzes Arvingers Gaard.«

12. Maj 1607 fik Claus Ruhofdt af Borgmestre og Raad, »efter Kgl. Majst.s aabne Mandats Indhold, Befaling til, at han skulde sammen med tvende andre Dannemænd Hermand Rhos og Rubbert Bryckhausen smage alle Slags Vine og Priserne paa enhver Slags sætte, hvorledes Vinhandlerne den sælge skulde.«

1610 døde Raadmand CLAUS RUHOFT. St. Olai Kirkes Regnskabsbog beretter, at »14. Augusti ringedes alle Klokkerne for Claus Ruchkoop«.

Den 31. December s. A. holdtes der Skifte efter ham mellem hans Enke TRINE GERDSDATTER og deres 3 Børn, CHRISTOPHER CLAUSEN, ANNE CLAUDATTER og MATTIS CLAUSEN.

Jordegodset bestod af »en muret Stenggaard paa Adelgaden [Stengade] mod Slottet, liggendes næst op til Willum Hybertzens Gaard« (vurderet til 2.000 Dl.), »en Gaard neder paa Stengaden hart imod Svingelen« (1.000 Dl.) og »en Have hart udi imod Hospitals Port« (100 Dl.).

»Moderen haver med sin egen og sine Børns Formyndere altingest med Flid overvejet og indgaaet efterskrevne Contract: At Moderen skal beholde alt hendes Jordegods af Bo og Boskab, være sig rede Pendinge, Sølv, Guld og andet Gods det er eller nævnes kan, af rørendes og urørendes Gods uskiftet, selv indkræve hendes tilstaaendes Giæld og derimod betale al bortskyldig Giæld, Begravelse og al Omkostning, og give sine 3 Børn rede Penge ij^M [2.000] Rdl. og derforuden Føde og Klæde og med christelig Optugtelse sine 3 Børn forsørge, indtil de bliver myndige.«

ANDET SLÆGTLED



MICHEL SEIDELS 8 BØRN

AF 1. ÆGTESKAB MED MARGRETHE BALTZERSDATTER

(Se S. 3 og 20).

2. a. ANNE MICHELSDATTER, * c. 1590, † (før) 1660.

Gift 3 Gange: 1) (1607) med ERIK NIELSEN BAGER i Helsingør, † 1629. (Mindst) 8 Børn. 2) c. 1630 med JØRGEN BALTZERSEN, Borgmester i Helsingør, † 1648. Mindst 1 Søn. 3) c. 1649 med LEONART LAURITZEN GRØTCHER, Toldforvalter i Norge, Tolder i Bergen, † 1667. Ingen Børn.

Af de 76 Messingpiller, der danner Korgitteret i St. Olai Kirke i Helsingør, og som bærer Givernes Navne samt et Aarstal, læses paa den 1. (fra Nord) følgende Inskription: Leonardt Lavridtzsøn Anna Michelsdaater 1652.

I 1640 solgte Byfoged Jørgen Baltzersens Hustru Anne Michelsdatter noget Øl til Thomas Siersens Hustru Margrethe. Til at holde Regnskab brugtes paa den Tid et simpelt Middel, Karvestokken, en Stok, i hvilken man med en Kniv skar Skurer (Karve), idet hver Skure svarede til en bestemt Værdi, et Læs Grus, en Kande Vin o. s. v. I de 2 Karvestokke, der hørte sammen, og af hvilke Kreditor og Debitor fik hver sin, skulde Mærkerne selvfølgelig udskæres ens og samtidig. Men i dette Tilfælde har Byfogdens Kone nok undladt dette; thi den 19. November 1640 vidnede Margrethes Pige Gertrud for Retten »ved hendes Ed med oprakte Fingre, at nu forgangen Sommer om de Tider, Kirsebærrøene vare modne, leverede Margrethe hende udi Penge ni slette Daler, hvoriblandt var et Stykke Guld paa halvottende Mark, saa og en Karvestok paa Øl, hun af Byfogden bekommet havde. Samme Tid bar hun fornævnte Penge, Karvestok og et Fad Kirsebær hen i Byfogdens Hus og leverede baade Kirsebær og Pengene til Anne Jørgen Baltzersens, og talte Anne Pengene paa hendes Bord og sagde, det var alt rigtigt. Saa annammede Anne Stokken og skar ud paa den, hvis som blev betalt; dog paa hendes egen Stok skar Anne ikke af; og bar saa Stokken ind i hendes Contor igien, kom saa ud og gav Gertrud 4 Sk. til Drikkepenge.«

† 1660 (eller før). Da hun ikke synes at være begravet i Helsingør, er hun muligvis død i Norge.

Den 10. Oktober 1660 holdtes der Skifte efter hende i Helsingør mellem hendes (tredie) Mand LEONART LAURITZEN og hendes 2 Sønner, NIELS ERIKSEN af hendes første, og ERIK JØRGENSEN af hendes andet Ægteskab. Der blev dog intet at dele mellem Arvingerne, da Gælden oversteg Formuen. LEONART LAURITZEN lovede at betale al Gælden, før han rejste fra Helsingør.

Jordegodset bestod af Hovedgaarden paa Stengaden, som vurderedes til 1.400 Dl., 2 Boliger ved Svingelen »med en hosliggende Have« (330 Dl.), 2 »Vaaninger« uden for Byen (400 Dl.), 1 Vejrmølle »med hosliggende Jord« (650 Dl.), 1 Bolig »ved den ny Kirkegaard [den nuv. Kgd. ved Nygade] med hosliggende Have« (120 Dl.), samt 1 ½ Mands- og 1 ½ Kvinde-Stade »i den danske Kirke« (St. Olai), vurderet til henholdsvis 45 og 30 Dl.

Anne Michelsdatter havde 51 Dl. til gode fra sin afdøde Broder Jacob Michelsens (Greves) Bo. Anne Michelsdatters første Mand, med hvem hun indgik Ægteskab c. 1607, var den rige

ERIK NIELSEN BAGER

i Helsingør. Hun var paa det Tidspunkt kun c. 17 Aar og saaledes langt yngre end Erik Bager, som havde været gift 4 Gange tidligere, og hvem hun overlevede i c. 31 Aar. I Ægteskabet var (mindst) 8 Børn, af hvilke de 6 døde smaa.

Erik Bager havde i sine første 4 Ægteskaber^{a)} (mindst) 11 Børn, af hvilke kun 2 — Sønerne NIELS og FRANDS — levede, da han ægtede Anne Michelsdatter.

Erik Bagers Gaard laa i Stengade, Hovedgaden i Helsingør; den nuværende Ejendom Stengade Nr. 46 (paa Stengades Sydøstside, mellem Hovedvagtsstræde og Bramstræde) var dengang delt paa langs i 2 Gaarde, der begge strakte sig fra Stengade helt ned til Strandgade; af disse var Erik Bagers Gaard den vestligste, nærmest Hovedvagtsstræde; den østlige havde et endnu fornemmere Herskab, idet den ejedes af kongelig Majestæts Tolder HANS v. MECKELBORG († 1624), senere, fra 1637, af en af Danmarks største Købmænd, GØDERT BRAEM (Tavle II E 26), og efter dennes Død af hans Enkes nye Ægtefælle, Toldskriver ANDERS NIELSEN BØGVAD. — Øst for denne Gaard, i Stengade Nr. 48, boede Tolder HERMAN HOLSTEIN og senere dennes Søn CHRISTOPHER HOLSTEIN (S. 47), der var Erik Bagers Svoger, idet deres Hustruer var Søstre, Døtre af MICHEL SEIDEL. — Gaarden Vest for Erik Bagers Gaard, Stengade Nr. 44, ejedes af Borgmester JØRGEN BALTZERSEN, der ægtede Erik Bagers Enke Anne Michelsdatter (S. 39).

Erik Bagers nævnte Gaard paa Stengaden laa i 3. Fjerding; allerede i 1589 findes han omtalt i denne Fjerding (i Byens Regnskaber), hvor han saaledes aabenbart har boet gennem en lang Aarrække.

Hvornaar Erik Bager købte sin Gaard paa Stengade, vides ikke, men det er i hvert Fald sket inden 1605, thi Tingbogen fra dette Aar beretter om en lille Stridighed mellem ERIK BAGER og hans Nabo mod Øst, kgl. Majestæts Tolder HANS v. MECKELBORG: »Erik Nielsen Bagers Hus stander næst vesten op til Hans Meckelborgs Kælderhals inde udi Gaarden, under hvilket Erik Bagers Huses Tagdrof over for ne Kælderhals er lagt en Trærende, hvilken er fastgjort med den ene Ende paa Hans Meckelborgs Hjørnestolpe, som stander vesten i Gadehuset inde i Gaarden. — Efter Bys Maalestang og Jordebrevens Udvisning befandt de næst forleden Mandag d. 14. Oktober til Tinge opnævnte 8 Dannemænd, at bemeldte Erik Bagers Tagdrof falder for nær ind paa Hans Meckelborgs Jordsmon, og Renden skal Erik Bager at skaffe eller borttage, medmindre han det kan have i Hans Meckelborgs Minde og Samtykke.«

Den 4. Juni 1599 udnævntes Erik Bager til Oldermænd for Bagerne »udi Christen Bagers Sted, som en lang Tid haver været Oldermænd og herefter skal være forskaanet«, og 1. Maj 1607—1. Maj 1610 var han Kirkeværge ved St. Olai Kirke.

Erik Bagers Navn træffes talrige Gange i Helsingørs Tingbøger:

C. 1594 fik han med sin anden Hustru Gese Frandsdatter »Gaarden med en liden Have«, som hendes første Mand Poul v. Aken Skrædder havde efterladt sig.

1598 solgte Erik Bager til Lauritz Michelsen et lille Stykke Ejendoms Jord, som Lauritz Michelsens Strandhuses Østergavl paastander.«

^{a)} Se Noten S. 38 f.

7. Marts 1603 skødede Erik Bager til Willum Rhose, der var Formynder for afdøde Hans Bagers Datter Janneken Hansdatter, en Vejrmølle, som Willum Rhose samme Dag solgte videre til Niels Olsen Bager, Borger i Helsingør.

Senere ejer Erik Bager atter en Mølle, thi den 16. Oktober 1620 blev hans Møllersvend Jacob Michelsen Fynbo begravet, »som blev mordet ihjel paa Erik Bagers Mølle.«

1603 købte Erik Bager af Hr. Peder Mogensen dennes Fader Mogens's Gaard »paa Sletten, liggendes paa Østerside Reberbanen.« Aaret efter stævnedes Erik Bager imidlertid af Søren Olsen af Hornbæk, der »formente sig paa sin Hustrus Vegne, efterdi hans Hustru var Hr. Peder Mogensens Faders Søster, efter Loven at være næst til at købe og beholde samme Gaard.« Søren Olsen »erbød sig at ville erlægge og igien fuldgjøre Erik Bager, hvis Pendinge han for samme Gaard havde udlagt og betalet.« »Borgemestre og Raad afsagde, at for. ne Gaard bør efter Loven at komme til de næste udi Slægt og Frændskab, som var Hr. Peder Mogensens Faders Søster, og at Erik Bager den burde igien at afstaa, dog at hannem hans rede Pendinge og Betaling igien bliver tilstillet og fornøjet.«

Den 10. December 1604 købte Erik Bager »af Mester Hans Møller, kgl. Majst.s Mundkok, afgangne Peter Herrendorfs Arvingers Gaard, liggende nede ved Stranden imellem Raadmand Claus Ruhofds Gaard og afgangne Hvide Sidses Arvingers Gaard.«

Den 3. Juni 1605 købte Erik Bager »af Anders Slagter den Sorte, en Bod liggende ved den ny Kirkegaard«, og den 10. November 1606 »af Hans Hansen Slagter en Bolig sønden for den ny Kirkegaard.«

Den 9. Maj 1593 blev Helsingørs Bagere paa Raadhuset »tilsagt og paalagt, at de efter denne Dag bager deres Brød som efterfølger, at en Hvede Skonroggen skal veje syv Lod, og en Skonroggen af Rug skal veje tretten Lod. Dersom nogen findes herimod at giøre brødig, skal den brødige uden al Middel have forbrudt ti Mark, hvilket Bagerne selver, saa mange til Stede vare, haver samtykt og bevilligt.«

I 1599 og 1600 klagede Bagerne til Borgmestre og Raad over, at Folk med andre Bestillinger »indfalder udi deres Bagerembede og i saa Maade gør dennem Afbræk«, idet de bager Brød og sælger det paa Torvet. Den 18. Januar 1600 var Borgmestrene Frederik Lejel og Gudmand Nielsen samt Raadmændene, hvoriblandt Michel Seidel og Claus Ruhofdt, og 24 menige Borgere forsamlede paa Raadstuen. Bagerne, der var tilsagt, maatte nu »bevise deres Klagemaal.« Det kneb noget for Bagerne at angive, hvilke bestemte Personer de havde sigtet til i deres Klage, men nogle blev dog »navngivet«: Peder Skrædder, Jørgen Preen Skomager, Ole Glarmester og Claus Svarver [= Drejer]. »Af Smedene kan de ingen navngive uden Svend Kragmagger ene. Af Købmænd, som i deres Bagerembede indfalder, navngiver de Willum Smed og Henrich Snedker ved Stranden, som haver ladet sig fornemme, at han paa et Aars Tid haver forbagt otte eller X Læster Mel.« »Bagerne tilspurgtes, om de klager paa nogen af Borgemestre og Raad, at de indfalder udi deres Embede. Svarede samtligene Nej.« »Peder Skrædder, Cort Vejer, Hermind Brygger og Ole Glarmester, som vare angivet at holde Brød fal, indkom siden og tilsagde samtligene, at kunde Bagerne dermed blive hjulpet, da vilde de ikke holde herefter Brød fal.« »Menige Lavsbrødre udi Bagerembedet gave deres Samtykke til, at Enker samt andre fattige Folk, der haver en ringe Næring, vel maa bage og holde Brød fal paa deres Vinduer.« — »Paa det sidste tilsagdes Bagerne, at eftersom de stander saa hart paa deres Skraa og vil den have ved Magt holdet, da skal de ogsaa forpligtet være, at bage Brødet, saa det kan holde sin Vægt, ved den Straf som deres Skraa klarligen formelder.« Herefter blev Byens 13 Bagere tilspurgt, hvor stort deres Forraad af Rug og Hvede var, og hver Bagers Brød ophentedes paa Raadstuen, at man kunde se, »om det holder Vægten efter Skraaens Lydelse.« »Erik Nielsen, Bagernes Oldermænd, siger sig have halvanden Læst Rug og otte Pund Hvede«, hvorimod 2 af hans Embedsbrødre, Hans Christensen Bager og Moens Bager, »bekender, at de har hverken Rug eller Hvede.« Til Slut vejedes til Sammenligning et 2 Skillings Rugbrød af Helsingborgs Brød og et 4 Skillings Brød. »Det skete altsammen udi de ærlige Mænds, Borgemestres, Raads og de fire og tyve Borgeres Overværelse.«

† 1629; ved hans Begravelse den 24. April ringede alle Klokkerne paa St. Olai Kirke for ham.

Den 23. Maj s. A. holdtes der Skifte efter ERIK BAGER mellem hans Enke ANNE MICHELSDATTER, deres Søn NIELS ERIKSEN, samt Erik Bagers Søn af hans andet Ægteskab, FRANDS ERIKSEN. »Arvingerne bleve i Venlighed fordragne saaledes, at Enken skal nyde og beholde alt Bo, Gods og Ejendom, baade rørligt og urørligt, med al tilstaaende Giæld og Formue, og selv betale al bortskyldig Giæld, som tilkræves kan, saa det bliver Børnene uden Skade,

og derover skal hun give Børnene for deres fædrene Arv 800 Dl. Mønt. Frands Eriksens Lod, 400 Dl., skal hun erlægge hannem Halvparten til St. Hansdag og Resten til Paaske førstkommendes uden nogen Rente. Niels Eriksens Lod, som er 400 Dl. Mønt, skal hun beholde uden Rente og derfor underholde hannem med Føde, Klæde og christelig Optugtelse, indtil han bliver 18 Aar gammel.«

Anne Michelsdatter og Erik Nielsen Bager havde (mindst) 8 Børn:

- I. BARN, begr. 16. November 1607 i Helsingør (St. Olai Kirkes Regnskab).
- II. BARN, begr. 23. Marts 1609 sst.
- III. BARN, begr. 3. November 1614 sst.
- IV. OLUF ERIKSEN, * før 1616, † mellem 1616 og 1629.
- V. NIELS ERIKSEN, * c. 1618, † efter 1660. Omtales i Skiftet efter Frands Eriksen 5. April 1644 som »salig Frantz Eriksens Halvbroder Niels Eriksen tjenendes Kongl. Majst.«, og i Skiftet efter Moderen 10. Oktober 1660 som »Niels Eriksen Kongl. Maytz. Støckhopmand paa Boringholm«.
- VI. SØN, begr. 13. August 1619 i Helsingør (St. Olai).
- VII. SØN, * c. 1620, begr. 15. Februar 1627 sst., 6 Aar gl.
- VIII. SØN, * c. 1625, begr. 1. Juni 1628 sst., 3 Aar gl.

Note til S. 36.

Erik Nielsen Bager

Erik Nielsen Bagers 5 Hustruer.

- ~ 1) Pernille (eller Johanne) Truelsdatter, begr. 23. April 1594 i Helsingør (St. Olai). Skifte 17. Oktober s. A. Dt. af Truels Skrædder (i Skaane) († før 1600) og Hustru († før 1600). 4 Børn:
- A. Niels Eriksen, * før 1594. Skifte 16. Januar 1616 i Helsingør.
 - B. Pernille Eriksdatter, * før 1594, † 1600—01. Skifte 18. Marts 1601.
 - C. Hans Eriksen, * før 1594, † 1600—01. Skifte 18. Marts 1601.
 - D. Barn, begr. 21. April 1594 i Helsingør (St. Olai).
- ~ 2) c. 1594 Gese (Giesse) Frandsdatter, * før 1574, † 1600, begr. 14. Juli i Helsingør (St. Olai). Skifte 19. August s. A. Dt. af Frands Bager i Helsingør († 1573, begr. 28. November sst. (St. Olai), Skifte 30. Marts 1574) og dennes 2. Hustru Boild Laursdatter (Lauritzdatter) († 1608, begr. 19. April i Helsingør (St. Olai), Skifte 13. Maj s. A. ~ 2)? Niels. ~ 3) (eller 2)? før 1580 Helli Olsen^{a)} (Helge Olufsen) (Overskærer, »Offuersker«) († efter 1620, Søn af Oluf Hellesen († c. 1579. Skifte 19. August 1579. Afkald 6. Juni 1580. ~ 2) Beritte, † efter 1580, hun ~ 1) Erik Munk, † før 1576) og 1. Hustru Dorithe (Skifte 3. November 1575. Afkald 18. Januar 1579)).
- (Oluf Hellesen havde i sit 1. Ægteskab med Dorithe 3 Børn: Helle Olsen (~ Boild Laursdatter), Anna Olufsdatter (~ Jacob Lange, se S. 61) og Kirstine Olufsdatter (~ Niels Guldsmed)).
- Gese Frandsdatter ~ 1) 1587 eller 1588 Poul Hoch (Poul v. Aken) Skrædder i Helsingør, Skifte 30. Oktober 1594. 2 Børn: Margrethe Poulsdatter, * før 1594, † mellem 1594 og 1600. Skifte 19. August 1600 i Helsingør; Poul Poulsen, * før 1594, † efter 1600.
- Erik Bagers og Gese Frandsdatters 3 Børn:
- E. Barn, * efter 1594, † 1598, begr. 13. August i Helsingør (St. Olai).
 - F. Barn, * efter 1594, † 1600, begr. 3. Oktober sst.
 - G. Frands Eriksen, * mellem 1594 og 1600. Skifte 5. April 1644 i Helsingør. ~ Anne Jacobsdatter, † efter 1659 (1679?). — 15. April 1659 blev »ærlig og gudfrygtig Quinde Anne salig Frands Eriksens, hendes Bo og Gods registreret og vurderet, efter hendes egen skriftlig Begjæring, og det af Aarsag formedelst at hun nu en velbedaget skrøbelig Quinde er og ej somledes længer, som til des er sket, hendes Næring kan søge, men er foraarsaget hendes Husholdning at afskaffe og sig hos en hendes Venner at opholde.« — Hun er vel sagtens identisk med den »Anne Sal. Frandtz Erichsens«, der den 19. December 1679 blev begr. i Kapellet i St. Olai Kirke i Helsingør. — 1. Juni 1631 blev »Frandtz Erichsens navnløse Barn« begravet paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

^{a)} Se S. 63.

- ~ 3) Margrethe Hindrichsdatter, † 1602, begr. 1. September i Helsingør (St. Olai). Skifte 16. Oktober s. A. Dt. af Hindrich Bager (antagelig † efter 1592).
 Hun ~ 1) c. 1592 Hans Pedersen Bager i Helsingør, Skifte 9. Juli 1600 sst. 2 Børn: Janneken Hansdatter, * mellem 1592 og 1600, † efter 1602 (boede 1602 i Helsingborg?); Henrich Hansen, * mellem 1592 og 1600, † før Moderen. Skifte 16. Oktober 1602 i Helsingør.
 Erik Bagers og Margrethe Hindrichsdatters 2 Børn:
 H. Barn, * c. 1601, † 1602, begr. 19. August i Helsingør (St. Olai).
 I. Gese Eriksdatter, * c. 1601, † 1602, begr. 10. September sst.
- ~ 4) c. 1603 Marine Lauritzdatter, † 1606, begr. 9. August i Helsingør (St. Olai). Skifte 28. s. M.
 Marine Lauritzdatter havde været gift 2 Gange tidligere:
 ~ 1) Niels Willumsen. Skifte 22. Oktober 1595 i Helsingør. 2 Børn: Johanne Nielsdatter, * før 1595, † før 1606; Anders Nielsen, * før 1595, † efter 1606.
 ~ 2) c. 1595 Niels Jensen Viborg, † 1602 eller 1603. Skifte 17. Januar 1603 i Helsingør. 1 Dt.: Anna Nielsdatter, * mellem 1595 og 1603, † mellem 1603 og 1606.
 Erik Bagers og Marine Lauritzdatters 2 Børn:
 J. Marine Eriksdatter, * 1602 eller 1603, † 1603, begr. 9. Maj i Helsingør (St. Olai).
 K. Barn, begr. 17. Januar 1604 sst.
- ~ 5) c. 1607 ANNE MICHELSDATTER, Skifte 10. Oktober 1660 (S. 35).
 Om hendes og Erik Bagers 8 Børn samt om hendes 2 senere Ægteskaber se henholdsvis S. 38 og nedenfor.

Kun efter c. 1 Aars Enkestand blev Anne Michelsdatter c. 1630 gift anden Gang med

JØRGEN BALTZERSEN.

Af Anne Michelsdatters Børn af hendes første Ægteskab med Erik Bager var nu, da hun indgik sit andet Ægteskab, kun eet i Live, nemlig den c. 12aarige NIELS ERIKSEN; af hendes første Mands Børn i hans tidligere Ægteskaber levede ligeledes kun eet, FRANDS ERIKSEN, der var 30—35 Aar gammel.

Jørgen Baltzersen blev 22. Oktober 1632 Byfoged i Helsingør, den samme Stilling, som hans afdøde Svigerfader MICHEL SEIDEL tidligere havde beklædt. Den 5. September 1642 udnævntes han til Raadmand og 22. Februar 1647 til Borgmester i Helsingør, men døde allerede Aaret efter, at han var blevet Borgmester, og blev begravet den 30. Juli 1648 i St. Olai Kirke i Helsingør; »alle Klokkerne ringedes«.

Jørgen Baltzersen ejede en Gaard paa Stengade, nemlig den nuværende Nr. 44, der dengang strakte sig fra Stengade helt igennem til Strandgade, langs med — og Øst for — Hovedvagtstræde. Nabogaarden (mod Øst), den vestligste af de 2 Gaarde, der udgjorde den nuværende Nr. 46, ejedes af ERIK NIELSEN BAGER, hvis Enke Jørgen Baltzersen som nævnt ægtede.

Ved Jørgen Baltzersens Død levede kun eet Barn, nemlig den 18aarige ERIK JØRGENSEN, og det er tvivlsomt, om Jørgen Baltzersen og Anne Michelsdatter overhovedet har haft flere Børn.

Den 22. Oktober 1649 holdtes der Skifte mellem ANNE MICHELSDATTER, hvis Lavvæрге var hendes Svoger CHRISTOPHER HOLSTEIN, og Sønnen ERIK.

Jordegodset bestod af Gaarden, »liggendes ved Stengaden, som Anne salig Jørgen Baltzersens nu selv ibor, med tvende Jernkakkellovne, Panelle og alt, hvis nagelfast er, saa og en Bryggerkedel, som er indmuret«; Gaarden vurderedes til 1.550 Dl. Mønt; endvidere »en Vejrmølle med hosliggende Jord« (700 Dl.), »tvende Vange udi Marken her for Byen« (300 Dl.), »tvende Boliger med en Have uden Svingelen« (300 Dl.), »tvende Boliger ved den ny Kirkegaard« (150 Dl.), »en Bolig udi Slotsgaden« (60 Dl.) samt »en halv Mandestol paa 1 ½ Stade paa Mellemgulvet i St. Olai Kirke og en halv Kvindestol paa 1 ½ Stade ibidem for 45 Dl.« Jordegodset beløb sig saaledes ialt til 3.105 Dl.

Endvidere opførtes følgende Poster paa Boets Indtægtsside: 400 Lod Sølv à 3 Mark (300 Dl. Mønt), 1 Skippund Tin [= 320 (Skaal)Pund, à 1 Mark] (80 Dl.), 1 Skippund og 6 Lispund Kobber [1 Lispund = 16 (Skaal)Pund, à 1 Mark] (104 Dl.), 10 Lispund Messing à 12 Mark (30 Dl.), Linklæder for 300 Dl., Sengeklæder for 150 Dl., Sengetæpper og Sperlagen for 100 Dl., Bænkedyner og Hynder for 150 Dl., Sengesteder, Kister, Borde og Bænke for 150 Dl., Heste og Vognredskab for 150 Dl., 1/6 Skibspart i det Skib, som Peder Andersen af København førte (150 Dl.), 2 Parter i hendes [Anne Michelsdatters] egen Skude (300 Dl.), 20 Tdr. Malt og Byg paa Lofterne (60 Dl.).

Alt i alt beløb Boets samlede Formue og Indtægt sig til 5.989 Dl. Efter Fradrag af Gælden, som udgjorde 3.504 Dl., blev der 2.485 Dl. tilbage til Skifte og Deling.

I Stedet for at dele Godset mellem Moderen og Sønnen blev det besluttet, at Moderen skulde give Sønnen 1.500 Sletdaler som hans fædrene Arv. Men næfterdi bemeldte Erik Jørgensen endnu ej Moderens Hjælp kan undvære, da er bevilget, at hun Capitalen fri foruden nogen Rente eller Afgift hos sig i hendes Bo maa indbeholde, saa længe han hos hende forblivendes vorder. Midlertid vil og skal hun hannem med nødvendigtig Kost, Klæder og anden Paahold, eftersom hun hertil gjort haver, fri forsyne og underholde, saa at han aldeles intet af denne sin Hovedstol skal fortære eller skal komme hannem til Afkortning i nogen Maade. Men naar han til godt Folk fra Moderen enten sin Kost og Klæder at tjene udkommer, eller i andre Maader fri kunde vorde forsynet, saa at han Moderens Hjælp ikke behovede, da skal hans Capital fra den Tid af begynde at forrentes, som skal komme Hovedstolen til Formering, hannem til Gavn og Bedste, som det sig bør.«

Anne Michelsdatters og Jørgen Baltzersens Søn:

ERIK JØRGENSEN, * c. 1631, † efter 1660 (Skiftet efter Moderen). Derudover vides intet om ham.

Atter var ANNE MICHELSDATTER blevet Enke; kun c. 1 Aar efter JØRGEN BALTZERSENS Død indgik hun imidlertid — c. 1649 — Ægteskab for tredje Gang, nemlig med den mere end 30 Aar yngre

LEONART LAURITZEN GRØTCHER,

der var født den 21. Marts 1623 i Helsingør som Søn af (den S. 67 omtalte) Toldskriver i Helsingør LAURITZ MICHELSEN († 1635, begr. 8. Marts i St. Mariæ Kirke i Helsingør) og dennes første Hustru MARGRETHE LENERTZDATTER (Skifte 21. Juni 1626 i Helsingør). — Leonart Lauritzen Grøtchers Broder Slotsskriver MICHEL LAURITZEN (S. 67) var gift med en Søsterdatter (DORITHE HANSDATTER (SEIDELIN)) af Broderens Hustru ANNE MICHELSDATTER.

Leonart Lauritzen Grøtcher^{a)} kom 1635 — kun c. 12 Aar gammel — i Tjeneste hos Lagtingsskriveren i Ringsted CARSTEN SØRENSEN, hvor han var i 3 Aar. 1640 kom han til den hollandske Resident CARL VON CRACOW i Helsingør, efter hvis Død i 1647 han drev Handel for egen Regning i Helsingør, indtil han den 10. Februar 1659 blev Toldskriver ved Øresundstolden i Helsingør — den samme Stilling, som hans Fader havde beklædt. Knap ½ Aar efter blev han imidlertid — den 4. Juli 1659 — udnævnt til Toldforvalter nordenfjelds i Norge samt Tolder i Bergen.

Der er næppe Tvivl om, at Toldforvalterens Brodersøn LAURIDS MICHELSEN GRØTCHER (S. 101) efter sin Moders Død 1662 er kommet i Huset hos Farbroderen i Bergen, fra hvilken Skole han blev Student 1669. (Foruden at han var Toldforvalterens Brodersøn og Gudbarn, var hans Moder Søsterdatter af Toldforvalterens første Hustru. Han blev siden Kapellan hos Sognepræst ANDERS GARMANN i Hammer, der var Broder til Toldforvalterens anden Hustru, og hvis Hustrus Søster han siden selv ægtede).

† Søndag den 13. Oktober 1667 i Bergen. Han havde samme Dags Morgen »været i Froprædiken i Kirken og ledsaget en Brudgom til og fra Kirke«; derefter »faldt han ante meri-

^{a)} Oplysningerne om ham stammer delvis fra: E. A. Thomle: Nogle Oplysninger om de ældste Slægtled af Familien Garmann i Norge. (S. 160). (Nogle af Oplysningerne om Leonart Lauritzen Grøtcher i Thomles Bog har dog vist sig at være forkerte).

diem ned af en Svale ved sit Hus og slog sig hastelig til Døde, an. ætat. 45.^a). Den 18. Oktober blev han begravet i Bergens Domkirke.

Efter sin første Hustrus Død ~ 2) 20. November 1661 i Bergen (efter Bev. af 18. Februar s. A.) BOEL GARMANN, * 1643 i Bergen, † 1733 sst. Dt. af HERMAN GARMANN (* 12. August 1612 i Haderslev, Tolder i Bergen, Generaltoldforvalter nordenfjelds, Raadmand, Præsident og Kommercedirektør i Bergen, † 3. April 1674 sst.) og 1. Hustru MARGRETHE BUCK (* 16. September 1618 i Bergen, † 24. September 1669 ved Forlis paa Rejse fra Bergen til København). — Boel Garmann, der var Søster til den S. 101 omtalte Sognepræst ANDERS GARMANN i Hammer, blev gift 2) c. 1670 i Bergen med FREDERIK KOHLMANN, der 28. August 1670 udnævntes til Tolder i Bergen.

LEONART LAURITZEN GRØTCHERS første Ægteskab med ANNE MICHELSDATTER var barnløst.

3. b. MAREN (MARINE) MICHELSDATTER, antagelig * i Begyndelsen af 1590'erne. Hun blev som ganske ung Pige gift med HANS OLUFSEN, senere Raadmand og Borgmester i Helsingør, som døde 1630, efterladende sig Enken med 5 Børn i Alderen fra 18 til 7 Aar.

Maren Michelsdatter overlevede sin Mand c. 24 Aar. Hun døde antagelig den 5. September 1654, denne Dag foretoges nemlig Besegling af hendes Gods i Helsingør. Registrering og Vurdering af hendes Bo fandt Sted den 30. Juni 1655. (Da saavel St. Olai Kirkebog som Kirkens Regnskabsbog mangler fra denne Tid, kendes hendes Begravelsesdag ikke).

Hendes Arvinger var de 2 Døtre, MARGRETHE, gift med BASTIAN LEGA, kgl. Majst.s Spore-mager i Frederiksborg, og KAREN, gift med HERMAND CLAUSING VEJER, samt Sønnen ARENDT MICHELSEN.

Maren Michelsdatter efterlod sig en Hovedgaard, som hun selv boede i, »med 1 hosliggende Vaaning«, med 2 Jernkakkellovne i hver, — hvilket ialt vurderedes til 1.600 Sletdaler. Desuden følgende Stolestader i St. Olai Kirke: »½ Kvindestol ved Kapellet under Buen, som man ganger ind i Kapellet i St. Olai Kirke« (40 Dl.), »½ Stol i de smaa Stole bag Prædike Stolen ved den nørre Side« (70 Dl.) og »1 Stade paa det gamle Pulpitur ved den nørre Side« (4 Dl.).

Det fremgaar imidlertid ikke af Skifteprotokollen, hvorledes hendes Efterladenskaber fordeltes mellem Arvingerne.

Maren Michelsdatters Mand, med hvem hun blev gift før 1611, var

HANS OLUFSEN (OLSEN).

Denne, der 1. Maj 1621—1. Maj 1624 var Kirkeværge ved St. Olai Kirke, udnævntes 14. Maj 1626 til Raadmand i Helsingør, og 5. April 1630 til Borgmester, hvilket Embede han dog kun beklædte nogle faa Maaneder, idet han døde i August s. A. (1630) og blev begravet den 21. August, ved hvilken Lejlighed »alle St. Olai Kirkes Klokker ringedes«.

Først 6 Aar senere — den 27. Februar 1636 — holdtes der Skifte efter ham mellem hans Enke og deres 5 Børn. Det bestemtes, at hver af Sønnerne skulde have 500 og hver af Døtrene 250 Daler Mønt i fædrene Arv. »For Renten af de 4 Børns Arv anlovede Moderen at underholde dennem til Kost, Klæder, Lærdom, Skolegang og christelig Optugtelse, indtil de selv kan fortjene Klæde og Føde eller og udi andre Maader, ved Guds Forsyn, kan blive forset, om Gud Allermægtigste sparer hende Livet. Derimod skal Moderen beholde alt sit Gods og Boskab, rørendes og urørendes, intet undertagendes, og al tilstaaendes Giæld, og selv betale al bortskyldig Giæld, Boet kræves kan i nogen Maader. — Hermed var de fornøjet paa alle Sider og rakte hverandre deres Hænder, og dermed dette Skifte klart.«

^a) Ifølge Biskop Jens Bircherods Dagbog. (Personahist. Tidsskr. 1927, S. 65).

I Skiftet nævnes følgende Jordegods, som hans Enke MAREN MICHELSDATTER da ejede (1636): »Hendes Hovedgaard, hun selv ibor; en Bolig dernæst hosliggende, som Elias Knapmager nu ibor, item 4 Boliger i »Soustreden« [nu Søstræde, Navnet hidrører antagelig fra en Person ved Navn v. Soest], saa og 2 Boliger i Jacob Klippings Stræde.«

Om HANS OLUFSENS Slægt vides kun, at han havde en Søster i Byen Laholm i Halland, efter hvem hendes Broderbørn arvede 40 Daler Mønt; Skiftet efter hende skal være dateret »Laugholm, den 5. Marts Anno 1634«. → Ifølge St. Olai Kirkes Regnskabsbog begravedes den 1. August 1619 »MARINE HANS OLSSENS Søster« og 11. Juni 1625 »HANS OLSSENS Søstersøn«; det kan dog ikke udelukkes, at det her kan have drejet sig om en anden ved Navn Hans Olsen. — Muligvis var Hans Olsen Broder til den S. 53 omtalte HOLGER OLSEN; noget sikkert Holdepunkt herfor foreligger dog ikke.

Maren Michelsdatter og Hans Olufsen havde (mindst) følgende 9 Børn:

- I. BARN, † 1618, begr. 6. November i Helsingør (St. Olai).
- II. MICHEL HANSEN, * c. 1618, Bager i Helsingør, † 1654 (eller før). Besegling af hans og hans Hustrus Gods fandt Sted 5. September 1654, Registrering og Vurdering 12. Maj 1655; ved Vurderingsforretningen »fordrer Borgmester Jørgen Andersen [S. 50] 20 Dl. 2½ Mk. for Salig MICHEL BAGERS, hans Hustrus og tvende deres Børns Begravelser Bekostninger.«
~ APPELLUNO, † 1654 (eller før). — De havde mindst 3 Børn, nemlig 2, der blev begravede før 1655, samt Sønnen ARENDT MICHELSEN, der levede 1655; han var da Arving efter sin Farmoder.
- III. SØN, * c. 1619, † 1629, begr. 13. September i Helsingør (St. Olai), »10 Aar gl.«
- IV. CHRISTENZE HANSDATTER, * c. 1621, † mellem 1636 og 1655.
- V. »HANS OLUFSENS LILLE BARN«, † 1623, begr. 18. Maj i Helsingør (St. Olai).
- VI. MARGRETHE HANSDATTER, * c. 1624, † efter 1657.
~ før 1655 BASTIAN LEGA, kgl. Majestæts Sporemager i Frederiksborg, † efter 1657. Børn?
- VII. HANS HANSEN, * c. 1627, † mellem 1636 og 1655. Muligvis identisk med den »Hans Olsens Søn«, der blev begravet 23. Juni 1636 paa den danske Kirkegaard i Helsingør (St. Olai), »12 Aar gl.«
- VIII. DØDFØDT BARN, begr. 23. Marts 1628 i Helsingør (St. Olai).
- IX. KAREN HANSDATTER, * c. 1629, † efter 1659.
~ mellem 1651 og 1655 HERMAND CLAUSING (CLAUSEN) VEJER i Helsingør, † efter 1662. Mindst 3 Børn:
 - A. HANS, døbt 31. Marts 1657 i Helsingør (St. Olai). Fadderne var Borgmester JØRGEN ANDERSEN (S. 50), Raadmand JACOB HOLGERSSEN (S. 54), LEONART LAURITZEN (S. 40), Mosteren »MARGRETHE BASTIAN SPOREMAGERS af Friderichsborg« og JOHAN KRUSES Datter ELSEBE.
 - B. JACOB, døbt 28. November 1658 i Helsingør (St. Olai).
 - C. DIDERICH, døbt 23. December 1659 sst.
Den 16. Januar 1659 blev »HERMAND VEJERS Barn« begravet paa den danske Kirkegaard i Helsingør (Hans eller Jacob?).

4. c. LISBETH MICHELSDATTER, * midt i 1590'erne.

Fra hende nedstammer Slægten SEIDELIN, idet 2 af hendes Sønner — HANS og JØRGEN, der begge blev Præster — antog deres Morfaders, Byfoged MICHEL SEIDELS Navn med Hunkønsendelsen -in: SEIDELIN.

Lisbeth Michelsdatter var først gift med Handelsmand i Helsingør HANS JØRGENSEN, med hvem hun havde 3 Sønner og 1 Datter, nemlig en Søn MICHEL, der døde ung, Datteren

DORITHE, der var gift 2 Gange og havde 4 Børn, samt de 2 Sønner HANS og JØRGEN, der tog Navnet SEIDELIN. HANS SEIDELIN blev Sognepræst ved Holmens Kirke i København og Holmens Provst, og JØRGEN SEIDELIN blev Slotspræst i Skanderborg. I sit andet Ægteskab med CHRISTOPHER HOLSTEIN havde Lisbeth Michelsdatter 1 Søn, der døde som Barn.

Lisbeth Michelsdatters 5 Børn omtales nedenfor (S. 67, 67, 70, 90 og 97).

Lisbeth Michelsdatter, der overlevede begge sine Mænd, døde 1659, begravet 21. Januar 1659 i St. Olai Kirke i Helsingør — nøjagtigt 3 Uger før Stormen paa København.

Hun døde saaledes midt under Krigen mellem Danmark og Sverige; knap $\frac{1}{2}$ Aar før hendes Død var Karl Gustav gaaet i Land ved Korsør, det skete Lørdagen den 7. August 1658; da Efterretningerne herom næste Dag, om Søndagen ved Middagstid, naaede til Helsingør, idet de 2 Rigsraader Axel Urup og Otte Krag hurtig rejste fra København til Kronborg for at fremskynde Slottets Forsyning med Proviant og Forøgelsen af Krigsberedskaben, opstod der stor Uro og Opstandelse i Helsingør; Borgere og Soldater stimlede sammen i Gaderne og diskuterede Nyhederne, og saavel Borgere som Soldater stod Natten mellem den 8. og 9. August under »fuld Gevær« og ventede Fjenden. Den 11. August ankom en svensk Flaade og lagde sig mellem Helsingør og Helsingborg. Kl. 1 Natten mellem den 16. og 17. August ankom Wrangel til Helsingør med 4 Fod- og 1 Rytterregiment, ialt 3000 Mand, og besatte straks den store Bygning, hvori Øresunds Toldkammer var; allerede samme Dag skød Kronborgs Forsvarere Toldbygningen sammen, saa at Svenskerne maatte forlade den over Hals og Hoved. Efter at Svenskernes Belejring havde varet i 19 Dage, overgav Kronborg sig den 6. September Kl. 9 om Formiddagen, hvorefter Oberst Fersen med 300 Mand rykkede ind og besatte Slottet. Efter mange samtidige og overensstemmende Vidnesbyrd blev Belejringen ført med ganske overordentlig Kraft, idet Svenskerne ikke sparede noget Middel for hurtigt at blive Herre over Slottet; den Modstand, de mødte af Kronborgs 3—400 Mands danske Besætning, overgik langt, hvad de havde ventet.

En god Maanedes Tid senere — den 29. Oktober — fandt et voldsomt Søslag Sted i Øresund ud for Helsingør imellem en hollandsk og en svensk Flaade.

Det følgende Foraar dannedes en Sammensværgelse, bestaaende af Lorens Tuxen, Hans Rostgaard, Henrik Gerner, Student Gregers Hansen, Bygmesteren paa Kronborg Oluf Stenvinkel m. fl., med det Formaal ved List at tilbageerobre Kronborg fra Svenskerne. Gennem et Brev fra Gregers Hansen, hvilket faldt i Svenskernes Hænder kun 5 Dage, før Planen skulde virkeliggøres, blev Svenskerne klare over, hvad der forestod. Den af Svenskerne nedsatte Kommission til Opklaring af Sagen dømte 14 skyldige, og 29. Juli 1659 blev Oluf Stenvinkel henrettet »uden for Svingelen« i Helsingør.

Først over 1 Aar efter Lisbeth Michelsdatters Død fandt Fredsslutningen Sted — den 27. Maj 1660. Efter Fredsslutningen drog hele den svenske Hær til Helsingør for derfra at blive transporteret over Sundet.

Skiftet efter Lisbeth Michelsdatter beretter, at Oberst TAUBE var indkvarteret i hendes Hovedgaard den sidste Tid hun levede og nogen Tid derefter, samt at LISBETH og hendes 2 Sønner HANS og JØRGEN dels havde sendt det »Løsøre af Klæder, Kobber, Tin, Messing og andet, som de haver kunnet salvere og i Forvaring bringe« over til LISBETHS Datter DORITHE i Malmø, og dels havde »nedsat noget i LENERT LAURIDTZENS [LISBETHS Svoger, S. 40] gewelth Kiælder, af hvilket Gods, nemlig Linklæder, af Fugtighed nogle ere blevne fordærvet.«

Først næsten 4 Aar efter Lisbeth Michelsdatters Død fandt Skiftet efter hende Sted, den 18. Oktober 1662. Arvingerne var hendes 2 Sønner HANS og JØRGEN (SEIDELIN) samt deres afdøde Søster DORITHES 4 Børn.

Lisbeth Michelsdatter efterlod sig et temmelig stort og rigt Bo, der ialt beløb sig til 4.119 Dl. 2 Mk. 3 Sk. Naar hertil lagdes de udestaaende Fordringer — »den tilstaaende Giæld« — kom Boets samlede Formue op paa 5.067 Dl. 1 Mk. 11 Sk. Boets Gæld — »den bortskyldige Giæld« — udgjorde ialt 3.275 Dl. 1 Mk. 2 $\frac{1}{2}$ Sk., saaledes at der blev 1.792 Dl. 8 $\frac{1}{2}$ Sk. tilbage til Skifte og Deling mellem Arvingerne. Heraf fik Sønnerne HANS og JØRGEN (SEIDELIN)



St. Olai Kirke i Helsingør. Før Spirets Anbringelse 1897—98.

hver 2 Femtedele, nemlig 716 Dl., den sidste Femtedel (358 Dl.) tilfaldt Datteren DORITHES 4 Børn.

Lisbeth Michelsdatter efterlod sig følgende Jordegods:

»Hovedgaarden paa [Sydsiden af] Stengaden med 3 Jern Kakkelovne, den ene med 4 Messingpiller og 4 Skruer; en hosliggende Bolig, som Hartvig Maer bewohner, med 1 Jern Kakkelovn; en Bolig med 1 Jern Kakkelovn op til Porten ved Hovedgaarden; 2 Boliger op til Muren ved Stranden« (ialt vurderet til 2.250 Dl. Mønt). — Af disse 2.250 Dl. tilfaldt 750 Dl. den latinske Skole i Helsingør, 50 Dl. St. Olai Kirke, 100 Dl. Clemmet Petersen i Slagelse, 491 Dl. hver af de 2 Sønner i Arv efter deres Moder, og endelig tilfaldt 358 Dl. Datteren Dorithes 4 Børn i Arv efter deres Mormoder.

Endvidere »4 Boliger liggendes i Bagstrædet bag Gammel Kloster [vurderet til 200 Dl.; tilfaldt Raadmand Hans Hansen], 1 Bolig liggendes over for Gammel Kloster, som Christen Lædertover ibor, [60 Dl., tilfaldt Jørgen Buhr], noch 2 Boliger næst op til [120 Dl., til Sønnen Hans Seidelin som hans fædre Arv], 1 Gaard med 2 Boliger i Kongens Gade med 1 Jern Kakkelovn udi, som S. Annanias Kruse tilforn havde ejet [450 Dl., heraf fik hver af de 2 Sønner 225 Dl. som deres mødre Arv], 1 Vang i Marken [250 Dl.] og 1 Have Jord oven for Grøften i Gammel Kloster [50 Dl., tilfaldt begge Christian Rumble].«

Hun efterlod sig følgende Stolestader i St. Olai Kirke: »2 ½ Mands Stolestader næst op til Brudgommens Stol [50 Dl., tilfaldt Raadmand Hans Hansen], 2 Mandsstader ved Fonten bag Pilen [30 Dl., tilfaldt Jørgen Buhr] og 3 Kvinde Stolestader paa Mellemgulvet [à 30 Dl. = 90 Dl. Det ene tilfaldt Jørgen Niemand paa Kirkens Vegne, de 2 andre Sønnen Hans Seidelin som hans fædre Arv].«

Trævarer: 3 Borde, 5 Senge og Sengesteder, 5 Skabe, 3 Kistebænke og andre Bænke, 2 Spejle, 3 Kister, 10 smaa Tavler, 4 gamle dantziger Stole og 2 smaa grønne Stole, samt 1 Flaskefor.

Linkklæder: 4 lange Damaskes Duge, 25 Drejls Duge, 8 Lagner, 2 Mandsskjorter, 11 Stykker Sperlagen, 1 Par Pudevaar og 1 fint Drejls Haandklæde.

Sengeklæder: 6 Dynner, 1 fordærvet Olmerdugs Dyne, 6 Hoveddynner, 4 Sengedyner, 1 gammel Læderdyne og 1 gammel Overdyne.

Bænkeklæder: 7 Bænkedyner, 6 flamske Hynder, 8 Trips Hynder og 6 syede Glindings Hynder.

Sølv: 3 Sølvkander, 6 Sølvskeer, 1 Fløjlsbog med Sølvbeslag, 9 Rigsdaler og 2 dobbelte Rosenobler [Sølvmonter].

Tin: 12 Fade, 1 Vandfad, 3 Dusin og 3 Tallerkner, 3 Kander og 2 Sengepotter.

Messing: 7 Bækkener, 10 Lysestager, 1 gammel Kedel og 1 gammel Røgelse Kar.

Kobber: 2 Mortere og 1 Støder, 5 Gryder, 4 Kedler, 4 Fade, 1 gammel Tertepande og 1 gammelt Sejerværk uden Klokke. Sejerværket arvede Sønnen Jørgen Seidelin.

Af Bøger efterlod Lisbeth Michelsdatter sig 4, nemlig en dansk Bibel (6 Dl.), som Sønnen Jørgen Seidelin arvede, en Jydske Lovbog (2 Dl.), som tilfaldt Hospitalsfoged Mads Pedersen, og 2 Psalmebøger (à 8 Sk. = 1 Mk.), der tilfaldt Jørgen Buhr.

Sønnerne Hans og Jørgen Seidelin arvede de 12 Skilderier, som hun efterlod sig, nemlig »11 Stykker om Joseph [à 3 Mk.] og 1 Stykke bag Kakkellovnen [12 Sk.]«.

Sønnerne HANS og JØRGEN SEIDELIN krævede hver 1.000 Kurant Daler som Arv efter deres afdøde Fader HANS JØRGENSEN ifølge Skiftekontrakten. Medens Datteren DORITHE tidligere havde faaet sin fædrene Arv udbetalt, henstod nemlig Sønnernes Arv hos deres Moder og Stedfader CHRISTOPHER HOLSTEIN. »Borgemester og Raad derimod svarede og formentede, at efterdi begge Sønnerne havde været i Moderens Hus og haft deres Underholdning, først saavidt Contracten Moderen tilholder, men siden fremdeles til deres Studering og Underholdning her paa Stedet, saa og paa andre Steder, . . . da, efter Overvejelse, er saaledes »forabschedit« og nu derom endelig sluttet, at Hr. Hans og Hr. Jørgen Hansønner« hver skal have 300 Dl. i Arv efter deres Fader. (Om Sønnerne HANS og JØRGEN SEIDELINS Arv efter deres Forældre se ogsaa S. 71 og 90).

HANS JØRGENSEN

var LISBETH MICHELSDATTERS første Mand. De indgik Ægteskab mellem 1616 og 1619. Hans Jørgensen var Handelsmand i Helsingør, men derudover vides der intet om ham, heller ikke om hvor han stammede fra.

† 1639, begravet den 7. Juli i St. Olai Kirke i Helsingør. Til hans Begravelse »ringedes alle Kirkens Klokker«, og »de 2 bedste af Kirkens Ligklæder var udlaant«.

Den 8. Oktober 1640 holdtes der Skifte efter ham i hans Gaard paa Stengaden mellem hans Enke LISBETH MICHELSDATTER, der paa dette Tidspunkt var trolovet med CHRISTOPHER HERMANSEN HOLSTEIN, og deres 4 Børn, »MICHELL HANSEN nu sine paa 13 Aar gammel, HANS HANSEN Otte Aar gammel, JÜRGEN HANSEN paa Syvende Aar og DORRETE HANS-DATTER Elleve Aar gammel«. Børnenes Formyndere, »som Moderen selv ombedet haver til at være hendes Børns Formyndere«, var Moderens Svoger Jørgen Andersen (senere Borgmester, S. 50), Moderens Svoger Erik Bagers Søn Frands Eriksen (S. 38), Hospitalsmester Peder Graa (Moderens Svoger? S. 49) og Johan Hansen.

Efter Fradrag af Gælden blev 7.000 Kurant Daler tilovers til Skifte og Deling mellem Moderen og Børnene. »Paa det at Moderen hendes Gods udspreedt maa nyde og beholde, og Børnene deres fædrene Arv udi een Summa kan bekomme, er saaledes imellem Moderen og Børnene forhandlet, at hun skal give hendes Børns Formyndere for al hvis Arv og Gods, det være sig udi Jordegods, Guld, Sølv, rede Penge, tilstaaendes Giæld, Kobber, Tin, Messing, Linden, Ulden, Gang- og Bænkeklæder, samt al anden indhavende Boskab og ganske Formue, rørendes og urørendes, ved hvad Navn det helst nævnes eller haves kan, aldeles

intet i nogen Maader undertaget, tilsammen halvfjerde Tusinde Curant Daler, hvoraf er paa enhver Broderlod et Tusind Curant Daler, og paa Søsterens Part et halvt Tusind Curant Daler, hvilken deres tilfaldne Arv Moderen er bevilget hos sig udi Boet fri foruden nogen Rente at maa indbeholde, til Børnene komme til deres Aar og Alder, at de deres Klæder og Føde selv kunde fortjene, dog hun Børnenes Formyndere for deres fædrene Arv lovlig og nøjagtig skulde forsikre udi hendes bedste Bo og Gods, som det sig bør. Midler Tid vil og skal hun dennem med nødtørftig Føde, Klæder, ærlig Disciplin og Optugtelse fri forsyne og underholde, saa de aldeles intet af denne deres fædrene Arv skulde fortære, eller skulde komme dennem til Afkortning i nogen Maade.«

Datteren DORITHE har antagelig faaet udbetalt sin fædrene Arv, da hun i 1649 indgik Ægteskab. Derimod henstod de 2 Sønner HANS'S og JØRGENS fædrene Arveparter endnu i Boet ved Moderens Død og udbetaltes dem først ved Skiftet efter hende i 1662. Som det fremgaar af dette Skifte (S. 45), blev deres fædrene Arv imidlertid nedsat fra 1.000 Kurant Daler til 300, da Moderen havde underholdt dem under deres Studeringer.

Ved Skiftet efter Hans Jørgensen i 1640 levede kun de nævnte 4 Børn. Der er dog næppe Tvivl om, at Lisbeth Michelsdatter og Hans Jørgensen har haft flere Børn, der er døde som smaa (før 1640). I Regnskabsbøgerne for St. Olai Kirke nævnes da ogsaa blandt begravede nogle Børn af (en) Hans Jørgensen. Da det imidlertid er temmelig givet, at der paa det Tidspunkt har boet flere ved Navn Hans Jørgensen i Helsingør, og det er umuligt at holde disse ude fra hinanden, er disse begravede Børn ikke nævnt blandt Lisbeth Michelsdatters og Hans Jørgensens Børn under Tredie Slægtled (S. 67—97), men de skal i Stedet for anføres her:

28. Marts 1623 ringedes alle Klokker for Hans Jørgensens Barn.

3. August 1623 ringedes Spirklokkerne for Hans Jørgensens Barn.

25. Juni 1626 ringedes Spirklokkerne for Hans Jørgensens Barn ved Svingelen, 8 Dage gammel.

29. April 1628 ringedes alle Klokkerne for Hans Jørgensens Datter.

15. Maj 1628 ringedes alle Klokkerne for Hans Jørgensens Datter under 7 Aar.

14. Oktober 1629 ringedes Sogne- og Spirklokkerne for Hans Jørgensens Barn 5 Aar.

23. November 1629 ringedes med Sogne- og Spirklokkerne for Hans Jørgensens Datter over 7 Aar.

8. Oktober 1630 ringedes Sogneklokkerne for (Unge) Hans Jørgensens Barn 3 Uger gammel.

13. Februar 1632 begravet Hans Jørgensens mindste Søn 3 Fjerding Aar gammel, paa den danske Kirkegaard, med Sogne- og Spirklokker.

16. Januar 1636 Hans Jørgensens Barn 5 Uger gammel jordet paa den danske Kirkegaard, med Sogne- og Spirklokkerne.

20. Februar 1636 Hans Jørgensens Datter begravet udi danske Kirke. For Graven at aabne — 12 ½ Dl., for alle Klokkerne — 3 ½ Dl.

11. Oktober 1639 Hans Jørgensens Søn lagt i Kirken. Sogne- og Spirklokkerne.

Ogsaa i Forbindelse med andre Begravelser nævnes Hans Jørgensens Navn. Saaledes blev »Hans Jørgensens Amme« begravet i 1619, og det samme var Tilfældet 1625. Baade 1629 og 1636 begravedes »Hans Jørgensens Søstersøn«, begge var 14 Aar gamle. 1625 »ringedes Spirklokkerne for Hans Jørgensens Bryggersvend«, 1636 blev »Hans Jørgensens Børns Skolemester jordet paa danske Kirkegaard«, samme Aar blev hans Tjenestepige jordet samme Sted, Aaret efter blev hans Karl jordet paa den ny Kirkegaard (ved Nygade), og 1639 blev »Hans Jørgensens Bryggersvends uægte Barn jordet paa danske Kirkegaard.«

Lisbeth Michelsdatters og Hans Jørgensens 4 Børn: Tredie Slægtled, S. 67—97.

Kun c. 1 Aar efter Hans Jørgensens Død indgik Lisbeth Michelsdatter c. 1640 atter Ægteskab, nemlig med

CHRISTOPHER HERMANSEN HOLSTEIN,

der var »Indvaaner« i Helsingør, † 1655 (eller før).

CHRISTOPHER HOLSTEINS Fader HERMAN HANSEN HOLSTEIN var født i Braunschweig. Fra 1620 til efter 1635 var han Renteskriver i Rentekammeret, fra 30. Marts 1641 Tolder i Helsingør, hvor han blev begravet den 27. December 1660 i St. Olai Kirke. Besegling af hans Bo foretoges den 17. December 1660. Hans Hustru ANNE IVERSDATTER, efter hvem der holdtes Skifte i Helsingør den 21. Maj 1655, var Datter af IVER BERTELSEN (fra Middelfart), som 1559 blev Professor i Retorik ved Københavns Universitet, fra 1565 til 1567 var Sognepræst i Stege, 1571 Abbed i Ringsted Kloster og 1572 i Sorø Kloster, fra 1580 atter Abbed i Ringsted Kloster, hvor han døde 1583. CHRISTOPHER HOLSTEINS Mormoder hed ELSE MULE.

Paa en af de 76 Messingpiller, der danner Korgitteret i St. Olai Kirke i Helsingør, og som er skændede af Byens Borgere og bærer Givernes Navne samt et Aarstal, læses paa Pillen Nr. 48 (regnet fra Nord):

Hermand Holstein
Brvnopolitanus
Anna Ifvers Daater
Anno 1652

CHRISTOPHER HOLSTEINS Moder ANNE IVERSDATTER døde mellem 1652 og 1655. Skiftet efter hende holdtes den 21. Maj 1655 i Helsingør mellem hendes Mand HERMAN HOLSTEIN paa den ene Side og paa den anden Side Sønnen WILLUM HERMANSEN, Borger i København, Svigerdatteren LISBETH MICHELSDATTER, WILLUM JØRGENSEN (der vistnok var ANNE IVERSDATTERS Dattersøn) samt IVER HANSEN og METTE HANSDATTER MULE, hvis Slægtskab med den afdøde ikke fremgaar af Skifteprotokollen.

24. Februar 1662 gav Kapellanen ved St. Olai Kirke i Helsingør HANS HANSEN (SEIDELIN) for sig selv og sine Søskende, paa deres afdøde Moders og Stedfader CHRISTOPHER HOLSTEINS Vegne, Afkald til sidstnævntes Broder WILLUM HERMANSEN HOLSTEIN, Borger i København, for den Arv, der var tilfaldet deres Moder LISBETH MICHELSDATTER efter hendes Svigermoder ANNE IVERSDATTER. Endvidere gav WILLUM HOLSTEIN, der var Herman Holsteins eneste dalevende Barn, Afkald til HANS HANSEN (SEIDELIN) for den Arv, der var tilfaldet ham efter CHRISTOPHER HOLSTEIN. Hvorefter »Hr. HANS HANSEN og WILLUM HERMANSEN takkede hverandre for god og nøjagtig Rigtighed i alle Maader.«—Samtidig skødede WILLUM HERMANSEN HOLSTEIN til Raadmand i Helsingør DAVID MELUM sin afdøde Fader Tolder HERMAN HOLSTEINS Gaard, »som han her selv ibor og strækker sig af Nør i Sønder fra Stengaden og neder til Strandgaden«.

Tolder HERMAN HOLSTEIN skal have ejet Gaarden nuværende Nr. 48 i Stengade, og senere skal Sønnen CHRISTOPHER HOLSTEIN have ejet samme Gaard, der strakte sig helt fra Stengade til Strandgade mellem Hovedvagsstræde og Bramstræde.

Gaarden Vest for den tilhørte tidligere Tolder HANS V. MECKELBORG, ved hvis Død 1624 den gik over til Sønnen, Raadmand ABRAHAM V. MECKELBORG, hvis Enke Anne Brun 1637 blev gift med Købmanden GØDERT BRAEM, der samtidig flyttede ind i Gaarden og 2 Aar senere blev Tolder i Helsingør. 1646 eller 1647 flyttede Braem til København (hvor han døde 1655), og han lejede nu Gaarden ud til den hollandske Resident i Helsingør. Braems Enke DORITHE CHRISTENSDATTER (Søster til Provst DAVID CHRISTENSEN, Tavle II E 22 og 26) giftede sig mellem 1655 og 1658 med Toldskriver ANDERS NIELSEN BØGVAD, der saaledes fik Gaarden.

Den næste Gaard mod Vest tilhørte ERIK NIELSEN BAGER (S. 36), der var gift med LISBETH MICHELSDATTERS ældste Søster. GØDERT BRAEMS og ERIK BAGERS Gaarde udgjorde tilsammen den nuværende Gaard Stengade Nr. 46.

Christopher Holstein skal desuden have ejet Gaarden Stengade Nr. 22. Denne Gaard, der er fra Christian IV's Tid, blev nyopbygget i 1695 af Toldinspektør Joh. Fr. Meyer.

Da Regnskabsbøgerne for St. Olai Kirke mangler fra Tiden 1. April 1652—1. April 1658, vides det ikke, hvornaar Christopher Holstein er begravet. Kun vides det, at han er død før 21. Maj 1655, da der holdtes Skifte efter hans Moder. Den 31. Oktober s. A. foretoges Registrering og Vurdering af hans eget Bo, som skulde skiftes mellem hans Enke LISBETH MICHELS-DATTER og hans Fader Tolder HERMAN HOLSTEIN.

Christopher Holstein efterlod sig det samme Jordegods og de samme Stolestader i St. Olai Kirke, som hans Enke senere efterlod sig ved sin Død (S. 44).

1 Søn: Tredie Slægtled, S. 97.

5. d. JACOB MICHELSEN GREVE, der er Byfoged («Greve») MICHEL SEIDELS eneste Søn, er * omkring Aar 1600.

11. Oktober 1609 skrev Kong Christian IV »til Mester HANS STEFFENSEN om MICKELL SEIDELL Byfoged i Helsingør hans Søn udi Sorø Skole at indtage, naar nogen Plads ledig bliver.«

Den 19. Marts 1618 blev »Jacobus Michaelis Gravius« immatrikuleret ved Københavns Universitet.

Jacob Michelsen Greve gjorde Tjeneste som Rektor ved Skolen i Halmstad (i Halland), da han i 1624 eller 1625 af JØRGEN URUP blev kaldet til Præst ved Bosjökloster, hvor han kun var 1½ Aar. 13. Maj 1626 udnævntes han til Præst i Fulltofta og Östra Espinge i Lunds Stift, hvortil han var kaldet af MOGENS GYLDENSTIERNE til Fulltofta, Befalingsmand paa Varberg.

Ved Biskoppens Visitats 1634 befandtes alt at være »i ordentligt skick«.

I 1645 maatte Jacob Michelsen Greve flygte til Kristianstad paa Grund af Svenskernes Hærgninger.

Han var deputeret ved Hyldningerne i 1648 og 1655.

† 1656, begravet i Fulltofta Kirke.

~ ANNE MOGENSDATTER, der var en Præstedatter fra Halland, paa mødrene Side af adelig Slægt.

Det vides ikke, hvornaar hun døde. Ligesom Manden blev hun begravet i Fulltofta Kirke.

Ingen Børn.

6. e. KARINE MICHELSDATTER, * kort efter 1600.

† mellem 1616 og 1619. Skiftet efter hende holdtes i Helsingør den 14. December 1619 »udi Holger Olufsen [S. 53] Byfogeds Hus«. Til Skifte mellem Arvingerne, der var hendes 7 Søsken, af hvilke de 3 ældste Søstre var gift, de øvrige ugifte, efterlod hun sig 266 Dl., hvoraf hendes 6 Søstre arvede 33 Dl. hver, Broderen JACOB de resterende 66½ Dl.

7. f. MARGRETHE MICHELSDATTER, * mellem 1602 og 1610.

Om hende vides med Sikkerhed kun, at hun levede ugift i 1619.

Der er imidlertid stor Sandsynlighed for, at hun er identisk med PEDER GRAAS Hustru MARGRETHE MICHELSDATTER. Herfor taler baade, at der blandt deres Børns Faddere findes en Del af (MICHEL SEIDELS Datter) MARGRETHE MICHELSDATTERS nærmeste Slægtninge, og at Raadmand JACOB HOLGENSEN (S. 54) ved Skiftet efter PEDER GRAA var Lavværg for dennes Enke, samt at baade LEONART LAURITZEN (S. 40), CHRISTOPHER HOLSTEIN (S. 47) og Apoteker JOHANNES GUDE (S. 56) findes blandt Børnenes Formyndere.

PEDER GRAA døde i 1649 og efterlod sig Enken MARGRETHE MICHELSDATTER med 6 Børn. Af Skiftet 1662 efter (MARGRETHES Søster) LISBETH MICHELSDATTER fremgaar, at PEDER GRAAS Enke MARGRETHE da boede i et LISBETHS Bo tilhørende Hus, for hvilket hun skyldte 10 Dl. i Husleje for $\frac{1}{2}$ Aar.

PEDER GRAAS Enke MARGRETHE MICHELSDATTER blev begravet den 28. Januar 1672 paa den danske Kirkegaard i Helsingør, hvor hun »blev lagt næst sønden ved Willum Ramses Sten mellem Ane Bertels Hus og Baghuset« (de Huse, der omgav Kirkegaarden, laa med deres Baggaarde aabne ud til Gravene); for Jorden betaltes 6 Mk., for alle Klokkerne yderligere 14 Mk.

Den 21. s. M. — 1 Uge før hendes Begravelse — holdtes Skiftet efter hende mellem hendes 3 Børn, nemlig Sønnerne PEDER og HANS GRAA, der begge var i Norge, og af hvilke i hvert Fald PEDER var gift, samt Datteren CHRISTENTZE PEDERSDATTER, der var gift med ANDERS SEIGERSEN Guldsmed (i Helsingør).

~ mellem 1619 og c. 1625 PEDER CHRISTOPHERSEN GRAA, Hospitalsmester?
† 1649, begravet 18. November paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

Skiftet efter ham holdtes 29. April 1651 mellem hans Enke, som Raadmand JACOB HOLLIGERSEN (S. 54) var Lavværges for, og deres 6 Børn; den ældste var sin egen Værges, Formyndere for de øvrige 5 var Apoteker JOHANNES GUDE (S. 56), LEONART LAURITZEN (S. 40), GALLAS CLAUSEN, CHRISTOPHER HOLSTEIN (S. 47) og JACOB STRACKEN.

Margrethe Michelsdatter og Peder Christophersen Graa havde (mindst) følgende 10 Børn:

- I. PEDER PEDERSEN GRAA, boede 1672 i Norge og var da gift. Da ingen af dette Navn nævnes i Skiftet efter Faderen 1651, er Fornavnet muligvis forkert, og han er antagelig identisk med CHRISTOPHER (eller NIELS).
- II. MICHEL PEDERSEN GRAA, * c. 1625, † 1658, begravet 8. April i Helsingør (St. Olai).
- III. CHRISTOPHER PEDERSEN GRAA, * c. 1628. Tjente 1651 i Norge; hans Formynder var da Apoteker JOHANNES GUDE. Muligvis identisk med den 1672 nævnte PEDER GRAA i Norge (ellers † før 1672).
- IV. LISEBET PEDERSDATTER, * c. 1638. Enten hun eller det næste Barn er utvivlsomt identisk med det hjemmedøbte Barn, der fremstilledes i St. Olai Kirke 11. April 1639, men hvis Navn ikke nævnes i Kirkebogen. † mellem 1651 og 1672.
- V. NIELS PEDERSEN GRAA, * c. 1640, † mellem 1651 og 1672.
- VI. MARENE PEDERSDATTER, døbt 10. April 1640 i St. Olai Kirke i Helsingør, † før 1651.
- VII. HANS PEDERSEN GRAA, døbt 2. Februar 1642 i St. Olai Kirke i Helsingør. Var 1672 i Norge.
- VIII. CHRISTENTZE PEDERSDATTER, * c. 1643. Var 1672 gift med ANDERS SEIGERSEN Guldsmed (vistnok i Helsingør).
- IX. BALTZER PEDERSEN GRAA, døbt 7. December 1645 i St. Olai Kirke i Helsingør. Fadderne var Kirkens Sognepræst PEDER LANGE, i hvis Sted stod hans Søn RASMUS LANGE; endvidere IVER PEDERSEN; Raadmand JØRGEN BALTZERSENS Stedsøn NIELS ERIKSEN (S. 38); JOHAN APOTEKERS Hustru KAREN (S. 56) og JØRGEN ANDERSENS Datter DORETHE (S. 58).
† 1646, begravet 21. April paa den danske Kirkegaard i Helsingør.
- X. MARGRETHE PEDERSDATTER, døbt 23. Juli 1647 i St. Olai Kirke i Helsingør. Fadderne var Toldskriver JØRGEN BEYER, JOHAN WILDER, Brygger RASMUS HOLST, Raadmand

JACOB HOLGERSSENS Hustru MARGRETHE (S. 54) og SIVERT BECKERS Hustru KIRSTINE.

† 1650, begravet 24. April paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

8. g. DORETHE MICHELSDATTER, * mellem 1604 og 1611.

Ved Skiftet efter hendes Fader 1616 bestemtes det, at Dorethes Svoger HANS JØRGENSEN (S. 45) skulde »forsørge Dorethe med Klæde, Føde og christelig Optugtelse, til hun bliver 12 Aar gammel.«

† allerede 1629, begravet 5. Juli i Helsingør (St. Olai).

Først ved Skiftet efter hendes Mand blev Datteren MARGRETHES mødrene Arv den 22. Marts 1666 fastsat til 800 Dl.

Hun blev gift som ganske ung — mellem 1619 og c. 1626 — med

JØRGEN ANDERSEN^a),

der var en velhavende Købmand i Helsingør, hvor han 25. Juni 1646 blev Raadmand og ½ Aar efter — den 22. Februar 1647 — Borgmester. 1. Maj 1631—1. Maj 1634 var han Kirkeværgen ved St. Olai Kirke sst.

† 1661, begravet 27. Januar 1661 i St. Olai Kirke i Helsingør.

Jørgen Andersens Forældre skal have heddet ANDERS JØRGENSEN og KAREN; der vides iøvrigt intet om hans Familie.

Jørgen Andersen havde med sin første Hustru DORETHE MICHELSDATTER, Byfoged MICHEL SEIDELS Datter, mindst 2, muligvis 5 Børn, af hvilke kun 2 Døtre blev voksne. I sit andet Ægteskab med DORETHE HOLGERSDATTER († 1650) havde han 7 eller 8 Børn, af hvilke en af Sønnerne, MICHEL JØRGENSEN, antog Navnet SEIDELER (S. 57), utvivlsomt fordi han — MICHEL — var opkaldt efter MICHEL SEIDEL. Flere af MICHEL JØRGENSEN SEIDELERS Sønner kaldte sig SEIDELIN.

Borgmester Jørgen Andersens Hovedgaard laa paa Stengade, det nuværende Nr. 43, paa det vestlige Hjørne af Stjernegade, som derfor i halvandet Hundrede Aar gik under Navnet »Jørgen Andersens Stræde«, indtil den senere skiftede Navn til Stjernegade efter Værtshuset »Stjernen«, der tidligere (1592) havde ligget paa samme Hjørne. Jørgen Andersens Gaard er et stort 2 Etages Bindingsværkshus, hvis nuværende Ydre dog ganske er forvansket ved Indsættelse af store Spejlglasruder. Ifølge Skiftet efter Borgmester Jørgen Andersen 1664 bestod Hovedgaarden dengang af følgende Værelser: Den store Stue, 2 Sengekamre, Gaardkammeret, Ammestuen, Forstuekammeret, Skolen, Salen, Ryttersalen, Kælderen til Gaden, Pakhuset, Kælderen til Gaarden, Køkkenet og Bryggerset.

Af Skiftet efter Svigersønnen IVER BOLLESEN 1680 fremgaar, at Borgmester Jørgen Andersens Gaard fra Paasken 1670 til Paaske 1682 beboedes af følgende Lejere: Paaske 1670 — Paaske 1671 den hollandske Resident LE MAIRE. Paaske 1671 — Mikkelsdag 1674 Raadmand JØRGEN LARSEN. Mikkelsdag 1674 — Mikkelsdag 1677 Borgmester KNUD WALTER († December 1676). Mikkelsdag 1677 — Mikkelsdag 1678 SANDER WADEL (ALEXANDER VADDEL, † i København, begravet 23. November 1678 i St. Olai Kirke i Helsingør). Mikkelsdag 1678 — Paaske 1681 PEDER FROBØES (eller FRØBOES). Paaske 1681 — Paaske 1682 Toldskriver LAURITZ SØRENSEN. — Lejen udgjorde for det meste 50 Dl. aarligt.

Borgmester JØRGEN ANDERSENS og hans første Hustru DOROTHEA MICHELSDATTERS Navne samt Aarstallet 1652 findes paa 1 af de 76 Messingpiller (Nr. 29 fra Nord), der danner Kor-

^a) Kaldes fejlagtigt Jørgen Andersen Seidelin i Giessing: »Jubel-Lærere« (1783, 2. Del, 2. Bd. S. 312) og i F. E. Seidelin: »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877, S. 107).

gitteret i St. Olai Kirke i Helsingør. Paa den næste Pille (Nr. 30) findes hans og hans anden Hustru DOROTHEA HOLGERSDATTERS Navne og samme Aarstal.

Jørgen Andersen var en af de 3 Entreprenører, der byggede Nyboder, ligesom han var med til at opføre den saakaldte St. Anna rotunda, en Kirke, som Christian IV lod bygge i København uden for Østerport.

Den 9. Januar 1636 sluttede Christian IV Overenskomst med »JØRGEN ANDERSEN, Borger og Indvaaner i Helsingør,« samt med VILLUM MORTENSEN, Tolder samme Sted, og JACOB MADSEN paa Christianshavn om »Opbyggelsen og Forfærdigelsen af alle hvis Baadsmænds Vaaninger, som kan behøves, ved St. Anne Bro«, altsaa om Opførelsen af de Boder i Nyboder, der endnu ikke var opført, og saaledes at de 3 Entreprenører afholdt alle Udgifter imod en Betaling af 220 Rd. for hver Bolig. Samme Sommer skulde 100 Boliger være færdige inden 3 Uger efter Mikkelsdag, og de andre inden Vinteren. Naar en Række Huse var opført, skulde de synes, om de var saa godt byggede som de, der tidligere var opført.

En af Christian IV's Bygninger, der paa Grund af de pengeknappe Tider aldrig fuldendtes, var en Kirke uden for Østerport, St. Anna rotunda, der var beliggende mellem Volden, Sølgade og Rigenegade, nærmest sidstnævnte Gade. I Sommeren 1640 paabegyndtes Opførelsen af Kirken, og der udnævntes endda en Præst til Kirken, idet Kongen den 26. April 1643 udstedte Kaldsbrev til Sognepræst i Karleby paa Falster MARCUS CHRISTENSEN. St. Anna rotunda skulde være Sognekirke for den nye By uden for Østerport, men da man efter Københavns Belejring 1658—60 fandt, at Trinitatis Kirke, der var opført 1637—51 og indviet 1656, passende kunde anvendes dertil, bestemte Kongen 14. Juni 1660, at dennes Sogn til Dels skulde bestaa af »de Huse og Gaarde, som tilforn ere forordnede til den runde S. Anna Kirke«; Dagen efter tillod Kongen Magistraten paa Christianshavn, at den maatte hente Sten fra St. Anna Kirke, og 1663 nedbrødes den.

Opførelsen af St. Anna Kirke var overdraget »JACOB MADSEN, Borgemester udi Christianshavn, JONAS HEINEMARCK, kgl. Majst.s Tolder i Øresund, og JØRGEN ANDERSEN, Raadmand udi Helsingør.« Disse 3 indgav 27. Januar 1647 til Rentekammeret en Fortegnelse over deres Udgifter til St. Anna Kirke fra 27. Juli 1640—26. Maj 1646, — ialt beløbende sig til 96.427 Rd. 3 Ort 21 Sk. 2 Alb. Efter Fradrag af et Beløb, som tidligere var udbetalt dem, blev Kongen dem endnu skyldig 49.338 Rd. 9 Sk., hvoraf en Trediedel til Jørgen Andersen, nemlig 16.446 Rd. 3 Sk. I Aarene 1652—57 modtog Jørgen Andersen — efter Frederik III's Anordning af 11. April 1652 — fra Tolderen i Aalborg den til St. Annæ Bro paabudne Told i Aalborg, Stavanger og Marstrand — ialt 6.695 Rd. For det resterende Beløb — 9.751 ½ Rd. 32 Sk. — som Kongen endnu skyldte Borgmester Jørgen Andersen, fik hans Arvinger efter hans Død overdraget 195 Tdr. Hartkorn Krongods paa Fyn (»udi Hindsgavls Amt«^a).

Skødet^b) paa dette Gods fra Frederik III til Jørgen Andersens Arvinger, hans 5 Børn, er dateret den 7. November 1665. Det paagældende Gods, der laa paa Vest-Fyn, bestod af:

1 Afgift af Stribs Aalegaard. I Avlby, Vejby Sogn, 3 Gaarde, 1 Halvgaard, 3 Gadehuse, Avlby Mølle og Rubæks Mølle. I Kavslunde Sogn: 3 Gaarde og 3 Gadehuse i Skrillinge og 1 Gaard i Voldby. 1 Halvgaard i Rorslev og 1 Halvgaard i Blanke, Rorslev Sogn. 1 jordeggen Halvgaard i Baaring, Asperup Sogn. I Ingslev Sogn og By 1 jordeggen Gaard, 1 jordeggen Halvgaard og 1 Halvgaard. I Bylderup, Nørre Aaby Sogn, 1 Gaard, 3 Halvgaarde og 1 Boel. 1 Halvgaard i Udby Sogn og By. I Hønnerup, Gelsted Sogn, 1 jordeggen Gaard og 1 jordeggen Halvgaard. Samt i Tanderup Sogn: 1 Halvgaard i Rue og 2 ¾ Gaard, 1 Halvgaard og 1 Boel i Haare.

Det var dog kun ret kort Tid, Jørgen Andersens Børn ejede dette Gods. Allerede 1671 solgte hans

^a) Disse Oplysninger stammer fra Bilag til det nedenfor nævnte Skøde.

^b) Kronens Skøde 7. November 1665. Skattekammerets Skødekopibog M. 204. Bilag. (Rigsarkivet, København).

Svigerson Apoteker JOHANNES GUDE sin Del af det fynske Gods til Jacob von Fuirén i København; 1674 og 1695 solgte Datteren MARGRETHE JØRGENDATTER, Borgmester JACOB HOLGERSSENS Enke, sin Part deraf, og 1680 solgte Svigersønnen Toldskriver IVER BOLLESEN 2 Gaarde og 1 Boel i Bylderup, Nørre Aaby Sogn, samt 1 Gaard i Ingslev. Sønnen Provst JØRGEN JØRGENSEN i Kristiania solgte noget af sin Arvepart i 1676, og Resten skødede (han selv og senere) hans Enke til hans Broder MICHEL JØRGENSEN SEIDELER, der ved 14 Skøder i Aarene 1673—96 solgte de ham tilfaldne Parter af Godset. (Samtlige Skøder tinglæstes paa »Fyenbo Landsting«).

Som nævnt døde Borgmester Jørgen Andersen 1661 og blev begravet 27. Januar 1661 i St. Olai Kirke i Helsingør.

Først den 11. Oktober 1664 paabegyndtes det store og langvarige Skifte efter ham; Arvingerne var hans 5 Børn.

Borgmester Jørgen Andersen efterlod sig følgende Jordegods:

»Hovedgaarden med 5 Jern Kakkelovne med 1 ny Bryggerkedel med Bryggekar [2.000 Dl. Mønt]; 3 Boliger liggende ved Hovedgaarden med 1 Jern Kakkelovn i hver Bolig [500 Dl. Mønt]; salig JØRGEN HOLGERSSENS [S. 54 og 68] Gaard med 1 Jern Kakkelovn med 4 Messing Piller, med Huset til Stranden, samt 2 Boliger i Strædet [1.300 Dl.]; det Hus, Johanne Skottens ibor, med 1 Jern Kakkelovn [150 Dl.]; Daniel Skomagars Gaard med 1 Jern Kakkelovn [300 Dl.]; en Vaaning, Peder Pedersen Færgemand ibor [300 Slette Daler]; en Bolig imellem Kirkerne [en af Datidens mange Betegnelser for den nuværende Sophiegade], Jens Skrædder ibor [60 Dl.]; en Bolig i St. Anne Gade, Arent Wulff ibor [200 Dl.]; tvende smaa Boliger i Bøddelgaden under Linden [200 Dl.]; en Bolig, Gudmand Glarmester ibor, item 3 smaa Boliger ved Ladegaarden med et lidet Haverum bagtil [500 Dl.]; og endelig »Rasmus Skrivars Have [150 Dl.], Heste Møllen med en Bolig hos [300 Dl.], samt det Hus, Anders i Rosen ibor [600 Dl.]« — ialt til en Værdi af 6.560 Dl.

Af Markjord efterlod Borgmesteren sig et Stykke [vurderet til 700 Dl.] »imellem Gurre Vej og den Vej ved Kokkens Have«, en Vang ligeledes ved Gurre Vej, »strækkende sig fra Peder Jensens Have til Henrik Felbereders Vang« [114 Dl.], samt et lidet Stykke Jord ved den nye Kirkegaard [15 Dl.]; — ialt 829 Dl.

Jørgen Andersen havde 5 Stolestader i den tyske Kirke [St. Mariæ Kirke] »i en Stol midt paa Gulvet« [145 Dl.]; i den danske Kirke [St. Olai Kirke] havde han: »2 Stader i den 4. Kvindestol fra det øverste midt paa Gulvet [80 Dl.], 1 Stade i den 5. Kvindestol [30 Dl.], 1 Kvindestol med 2 Stader udi den smalle Gang ved Gangen op til Orgelværket [40 Dl.], og 2 Mandestole, som er de 2 første mod den liden Kirkedør oppe ved Koret [30 Dl.]«. Desuden tilkom der Boet 1/7 Part af følgende 8 Stader: »2 Stolestader i den Stol, som Johannes Gude paastaar vurderet for 40 Dl., 2 Kvindestader i den 5. Stol midt paa Gulvet [60 Dl.], 1 Kvindestol paa 3 Stader ved nærre Mur [40 Dl.], 1 Mandestade i den 15. Stol paa Mellemgulvet for 15 Dl.« Samtlige Stolestader beløb sig til 347 Dl.

Jørgen Andersen efterlod sig noget Bøndergods i Jylland, nemlig i »Ræffuen« (= Revn?), i »Hemmit«, i »Wggersleff«, og noget Jordegods i Mariager By, samt »1 Stykke Tørvemose liggende oven for den sorte Sø op ved Teglstrup imod Jørgen Beiers Mose«.

Endvidere efterlod han sig en Del Tømmer, Lægter, Tagsten, Mursten o. l.; desuden Malt, Rug, Byg, Ærter og saltet Fisk; Sølv og Guld, Perler, Kobber-, Messing-, Tin- og Jerngenstande, Sengeklæder, Lin-klæder, Bænkedyner og Gangklæder.

I Stuen fandtes følgende 12 »Skilderier«: »5 Stykker om den verloren Søn, 1 Salvator Mundi [Verdens Frelser], Om Christi Nadvere, Om Munchen og Nonnen, Om den samaritanske Quinde, Prinsessen, 1 Vinterstykke og 1 Mand Postur«.

Endvidere efterlod han sig 1 stor og 1 liden Hængevogn, 3 Arbejdsvogne, 1 Plov, 36 Øltønder, samt følgende levende Kvæg: 9 Heste, 5 Køer, 27 Faar og Lam, og 7 Stykker gamle og unge Svin.

Blandt Boets Tilgodehavender var 795 Dl., som Jørgen Andersen 1657 og 1660 havde bekostet paa Sønnen JØRGEN JØRGENSENS Studeringer og Udenlandsrejser, og 300 Dl., som Sønnen MICHEL JØRGENSEN (SEIDELER) havde faaet »til sin Handels Begyndelse« til en Rejse til Riga.

Det største Tilgodehavende var dog de 9.751 ½ Rd. fra Hans Kongl. Majst., for hvilket Beløb Arvingerne i 1665 af Frederik III fik Skøde paa 195 Tdr. Hartkorn Krongods paa Vest-Fyn (se S. 51).

Skiftet efter Borgmester Jørgen Andersen varede i over 4 Aar. Den 8. Januar 1668 blev for alle Arvingerne »Hans Kongl. Majst. vores Allernaadigste Herre og Arvekonnings naadigste Brev og Befaling til Borgemestre og Raad af Dato Kiøbenhavn den 12. xbr [= December] 67 forelæst, om de sig nu vilde bequemme til Skiftets Endelighed og Slutning udi Mindelighed at afhandle, paa det Hans Kongl. Majst.s Brev udi al Underdanighed og Lydighed kunde blive efterkommet, som det sig bør.«

Grunden til, at Skiftet trak saa længe ud, var dels, at det drejede sig om et meget stort Bo, dels at der opstod en langvarig Arvestrid mellem Sønnerne JØRGEN og MICHEL JØRGENSEN paa den ene Side og deres Søsters Mand IVER BOLLESEN paa den anden Side.

Disse Stridigheder drejede sig væsentligst om Arven efter deres Moder DORETHE HOLGERSDATTER, og Resultatet blev, at JØRGEN og MICHEL JØRGENSEN hver arvede 1.600 Dl. efter deres Moder, og IVER BOLLESEN 800 Dl. paa sin afdøde Hustrus Vegne, foruden at de hver fik deres Del af det fynske Gods.

Efter DORETHE MICHELSDATTERS Død 1629 ægtede Jørgen Andersen c. 1631 (mellem 1630 og 1633)

DORETHE HOLGERSDATTER,

med hvem han havde 7 eller 8 Børn, af hvilke en af Sønnerne MICHEL JØRGENSEN (S. 57) antog Navnet SEIDELER, og en Del af dennes Efterkommere kaldte sig SEIDELIN.

DORETHE HOLGERSDATTERS Broder JACOB HOLGENSEN, siden Borgmester, ægtede senere sin Søsters Steddatter, JØRGEN ANDERSENS Datter MARGRETHE af hans første Ægteskab med DORETHE MICHELSDATTER (S. 54).

† 1650, begravet 4. August i St. Olai Kirke i Helsingør.

Paa Grund af »Svenskens Indfald« kunde hendes Mand imidlertid ikke holde Skifte efter hende; først i 1667—68 ved Skiftet efter ham fik Børnene deres mødrene Arv udbetalt, nemlig Sønnerne JØRGEN og MICHEL JØRGENSEN hver 1.600 Dl. og Svigersønnen IVER BOLLESEN paa sin Hustrus Vegne 800 Dl., foruden at de alle 3 fik hver deres Andel af det fynske Gods. (Da der efter Skifteprotokollen ikke synes at være flere end disse 3 Børn, der arver Dorethe Holgersdatter, er de aabenbart de eneste dalevende (1668) af Jørgen Andersens Børn af hans andet Ægteskab).

Jørgen Andersens 7 (8) Børn af andet Ægteskab med Dorethe Holgersdatter: se nedenfor S. 57.

Dorethe Holgersdatter var Datter af Byfoged og Raadmand i Helsingør HOLGER OLUFSEN (OLSEN) og BARBARA JACOBSDATTER, der begge døde 1629.

Faderen HOLGER OLUFSEN var oprindelig (Ride)Foged paa Gundestrup (i Skaane), under hvilken Betegnelse han første Gang træffes i Helsingørs Tingbøger i 1605, da han tiltaler Herman Olufsen Brygger for Gæld, hvorfor Borgmestre og Raad paalægger Herman at betale Holger Olufsen »inden trende Solemarker«.

24. November 1606 fik Holger Olufsen af samme Herman Olufsen Brygger Skøde paa en Gaard i Helsingør »paa Bjerget sønden næst op til Paaske Tømmermands Gaard«.

Endnu i 1607 var han Foged paa Gundestrup, men er antagelig kort efter kommet til Helsingør, hvor han 24. Januar 1615 blev Byfoged, og hvor han derefter fra 14. Maj 1626—25. Maj 1629 var Raadmand. Samme Efteraar døde han selv, hans Hustru og 3 af deres Børn. Holger Olufsen blev begravet 11. Oktober 1629 (St. Olai) sammen med sine 2 smaa Børn.

Byfoged Holger Olsens Gaard kaldtes »den blaa Gaard« og svarede saaledes til Toldbroporten, der ogsaa var blaa.

(7. Juni 1619 begravedes Holger Olufsens Søster i Helsingør, og 3. Juli s. A. Holger Olsens Amme sst. (St. Olai)).

Holger Olufsens Hustru, som han ægtede i December 1610, var BARBARA JACOBSDATTER^a), Datter af JACOB LANG og ANNA OLSDATTER. Barbara Jacobsdatter blev begravet 17. September 1629 i St. Olai Kirke, og 3. Oktober s. A. blev deres 3 Aar gamle Datter begravet.

Foruden disse 3 Børn, der døde smaa, havde Holger Olufsen og Barbara Jacobsdatter endnu 4 Børn, der alle levede, da der holdtes Skifte efter Forældrene 9. Marts 1630 og 28. Maj 1633, nemlig:

- A. JACOB (WEIDLAND) HOLGERSEN, † 1669. Borgmester i Helsingør. ~ c. 1646 MARGRETHE JØRGENSEN-DATTER, † 1711. Dt. af Borgmester Jørgen Andersen og 1. Hustru Dorethe Michelsdatter. (Se nedenfor).
 B. DORETHE HOLGERSDATTER, † 1650. ~ c. 1631 Borgmester JØRGEN ANDERSEN, † 1661, hvis 2. Hustru hun var. (Se S. 50 og 53).
 C. JØRGEN HOLGERSEN, † 1641. Skibsløjtnant. ~ mellem 1635 og 1638 MARGRETHE ERTMANDSDATTER, † 1638. (Se S. 68).
 D. OLUF HOLGERSEN. Skifte 5. Marts 1647 i Helsingør. Til Skifte mellem Arvingerne var 6.871 Dl., der deltes i 2 Broderlodder à 2.748 Dl. til Broderen Jacob Holgersen og den afdøde Broder Jørgen Holgersens Datter Barbra (S. 70), og 1 Søsterlod paa 1.374 Dl. til Svogeren Jørgen Andersen.

DORETHE MICHELSDATTERS OG JØRGEN ANDERSENS (2, MAASKE 5) BØRN:

- I (?) BARN, † 1623, begr. 15. Oktober i Helsingør (St. Olai).
 II (?) BARN, † 1625, begr. 23. Marts sst.
 III MARGRETHE JØRGENSEN-DATTER, * c. 1627.

Hendes og hendes Mands Navne — Jacob Holgersøn Margareta Jørgens D. — samt Aarstallet 1652 findes paa en af de 76 Messingpiller (Nr. 34 fra Nord), der indeslutter Koret i St. Olai Kirke i Helsingør.

Hun arvede 800 Dl. efter sin Moder (ved Aftale mellem Arvingerne efter hendes Fader 22. Marts 1666).

1665 tilfaldt hende en Del af det S. 51 omtalte Jordegods paa Fyn. 1674 solgte hun og hendes 3 Børn heraf Avlby Mølle til NIELS(?) NIELSEN HINDSTRUP i Middelfart, og 1 Gaard i Blanke, Rorslev Sogn, samt 1 Ejendoms Bondegaard i Baaring til OLUF SØRENSEN i Rorslev Margaard, og 1695 til Præsident NIELS LASSEN paa Hindsgavl den hende tilfaldne Part i en Gaard i Voldby, Kavslunde Sogn, som CLAUS KNUDSEN beboede. (Skøderne læst paa Fyenbo Landsting 10. Februar 1675, 26. Januar 1676 og 25. November 1696).

I en Optegnelse fra 1704 over, hvad hver Indbygger i Helsingør ernærede sig ved, siges det om Borgmester Jacob Holgersens Enke, at hun »har rigelige Intrader af hendes anselige Jordegods«. Hun var meget velhavende og har vistnok efter sin Mands Død — hun overlevede ham i 42 Aar — beholdt hans 3 Gaarde paa Stengaden i sit Eje — 1704 ejede hun i hvert Fald Gaarden Nr. 36 paa Hjørnet af Stengade og Grollowstræde. Samtidig skiftede »Borgmester Jacob Holgersens Stræde« Navn til »Margrethe Jacob Holgersens Stræde«, hvilket Navn det bevarede, til det omkring hendes Død i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede fik sit nuværende Navn Grollowstræde efter FR. GROLLOW.

† 1711, »84 Aar gammel«, begr. 23. Juli i St. Olai Kirke i Helsingør »ved den lille Kirkedør«.

~ c. 1646 JACOB (WEIDLAND) HOLGERSEN, Søn af Byfoged og Raadmand i Helsingør HOLGER OLUFSEN og BARBARA JACOBSDATTER (om disse se S. 53). — Hans Søster DORETHE blev ved sit Ægteskab med JØRGEN ANDERSEN Stedmoder til Broderens senere Hustru.

^a) Om Barbara Jacobsdatters Slægt se S. 61—64.

Jacob Holgersen blev 25. Juni 1646 Raadmand og 15. December 1667 Borgmester i Helsingør.

Borgmester Jacob Holgersen var Helsingørs største Grundejer. Han ejede 3 Gaarde paa Stengaden, de nuværende Nr. 36, 38 og 40, af hvilke i hvert Fald de 2 sidste tidligere havde været i hans Morfader Jacob Langs Eje (S. 61).

Jacob Holgersens Svoger IVER BOLLESEN arvede i 1660'erne efter deres fælles Svigerfader, Borgmester JØRGEN ANDERSEN, bl. a. en Have i St. Nicolai Kloster Stræde, som tidligere havde tilhørt Rasmus Skriver; æfter Iver Bollesens Løfte og Samtykke med Haandstrækning maa Jacob Holgersen Raadmand have Nøgle til Haven og sin fri Gang derigennem hans Livs Tid.«

† 1669, begr. 12. Marts i St. Olai Kirke i Helsingør. 3 Børn:

A. ELLEN JACOBSDATTER (WEIDLAND), døbt 22. August 1647 i Helsingør (St. Olai). Fadderne var Morfaderen, Borgmester JØRGEN ANDERSEN; RASMUS LANGE, øverste Kapellan ved St. Olai Kirke; Mosterens Mand Apoteker JOHANNES GUDE; Sognepræst ved St. Olai Kirke PEDER LANGES Enke KAREN, samt Mormoderens Søster LISBETH MICHELSDATTER, CHRISTOPHER HOLSTEINS Hustru.

ELLEN JACOBSDATTER og hendes Mand skænkede en Alterbog med Fløjlsbind og Sølvbeslag til Holmens Kirke; den fornyedes og forbedredes 1704 af Datteren og Svigersønnen MOGENS LEEGAARD. 1759 fandtes Alterbogen ubrugelig, hvorfor den nuværende Alterbog anskaffedes.

1689 boede hun og hendes Mand i Kapellanboligen i Hjørnehuset Laxegade Nr. 284 (nu Nr. 27).

† efter 1695.

~ 24. April 1677 »udi Huset Kl. 12« i Helsingør (St. Olai) JENS RICHARDBSEN STUD (STOUD), 10. December 1669 nederste og 10. September 1676^a) øverste Kapellan ved Holmens Kirke i København. Ordineret 9. August 1676 i Vor Frue Kirke sst.

† 1693^b), 6. Juli indsat i Koret i Holmens Kirke, 11. Juli i sin Svigermoders Begravelse i St. Olai Kirke i Helsingør. 4 Børn:

1. MARGARETA JENSDATTER STUD, døbt 13. April 1678 i København (Holmens Kbg.).

† Januar 1711 i København »af et indvortes stærk Slag, laa i 6 Dage«; 30. Januar indsat i Holmens Kirkes nye Kapel, 3. Februar ført til Helsingør, hvor hun s. D. Kl. 6 om Aftenen begravedes i sine afdøde Forældres Begravelse i St. Olai Kirke.

~ 17. Januar 1694 i København (Holmens) MOGENS MADSEN LEEGAARD, * 1665-1693 nederste, 1697 øverste Kapellan ved Holmens Kirke i København. Magister 1698. Var konstitueret Sognepræst og Provst, medens Sognepræsten og Provsten, Magister IVER BRINK (S. 166) 1708—09 var i Udlandet. (1710 ægtede IVER BRINK MOGENS LEEGAARDS Svigermoders Halvkusine SOPHIA SEIDELIN).

† 1711 »46 Aar gl.«, begr. 19. August i Urtegaardsgangen i Holmens Kirke i København. Børn?

2. NIELS JENSEN STUD, døbt 5. Juli 1679 i København (Holmens Kbg.).

3. JACOB JENSEN STUD, døbt 10. Juli 1680 sst.

4. RICHARD JENSEN STUD, døbt 6. December 1682 sst.

En af JENS RICHARDBSENS Sønner blev 16. April 1683 nedsat i Mormoderens (»MARGRETHE JACOB HOLGERSENS«) Begravelse i St. Olai Kirke i Helsingør, og 2. Maj 1687 nedsattes et andet af hans Børn sst.

B. HOLGER (WEIDLAND) JACOBSEN, døbt 25. Oktober 1648 i Helsingør (St. Olai). Fadderne var Sognepræst ERIK HANSEN i Græsted og Maarum, tidligere Kapellan ved St. Olai Kirke; »Hr. PEDER NIELSEN; GALLAS CLAUSING Kræmmer«; Moderens Stedmoder DORETHE HOLGERSDATTER;

^a) Han blev saaledes øverste Kapellan efter Jens Hansen Winther (Tavle II F 23), der samtidig blev Sognepræst ved samme Kirke, og hvis Hustrus Søsters Mands (den tidligere Sognepræst ved samme Kirke Hans Seidelins) Kusines Datter han (Jens Richardsen Stud) Aaret efter ægtede.

^b) Ikke † 6. September 1693.

samt LAURITZ MICHELSENS Datter MARGRETHE (S. 68).

Raadmand i Helsingør 28. September 1673.

† 1676, begr. 7. December i Kapellet i St. Olai Kirke.

C. JØRGEN JACOBSEN WEIDLAND, døbt 4. Januar 1650 i Helsingør (St. Olai).

Borger og Vejer i Helsingør.

† 1676, begr. 6. Februar i St. Olai Kirke »ved Korpillen ved den lille Kirkedør i sin Farfader, salig Holger Olsens Begravelse«. Skifte 28. Januar s. A.

IV KAREN JØRGENS DATTER, * c. 1628.

† 24. November 1701 »73 Aar gl.«, begr. 1. December i St. Olai Kirke »i Nørregang ved Quindestolene No. 18, 19.« Skifte 2. December s. A.

Hun efterlod sig »Hovedgaarden paa Stengaden« samt »3 smaa Boliger i Jørgen Andersens Stræde«. Da »Hovedgaarden i sig selv er inderlig forfalden baade paa Fag og Tag, kan den ikke højere vurderes end for 300 Dl.« Boets samlede Værdi beløb sig til 618 Dl., men Gælden var endnu højere, 848 Dl., hvorfor der intet blev tilovers til Arvingerne. Da Svigersønnen PETER REGELSEN var Boets største Kreditor (for ialt 665 Dl.), beholdt han Gaarden paa Stengaden og Boets Løsøre.

~ c. November 1645(?) JOHAN(NES) GUDE (GUDEN). Han kaldes stadig Apoteker i Helsingør, men har næppe haft Privilegium. 1644 stævnedes han af Apoteker SILVESTER HAGENWALD for at gøre Indgreb i dennes Rettigheder. Navnet »JOHANNES APOTEKER« beholdt han til sin Død.

Den ham i 1665 tilfaldne Del af det S. 51 omtalte fynske Jordegods solgte han til JACOB VON FUIREN i København ved Skøde, dateret Helsingør den 21. Oktober 1671 (læst paa Fyenbo Landsting 29. November s. A.).

Apoteker Johannes Gude boede paa Stengaden, nuværende Nr. 80, i den østlige Ende af Gaden, nærmest Kronborg.

† 1684, begr. 2. Februar i St. Olai Kirke i Helsingør.

JOHANNES GUDE ~ 1) c. 1640 LISBETH NETTELBLAD. Skifte 20. August 1645 i Helsingør. 2 Døtre. (LISBETH NETTELBLAD ~ 1) c. 1633 MIKKEL FÜRSTENWERDER, Apoteker i Helsingør, † 1639, begr. 26. (ikke 24.) April paa den danske Kirkegaard sst. Skifte 13. Juni 1640. 2 Børn).

Karen Jørgensdatters og Johannes Gudes 6 Børn:

A. HERMAND GUDEN, døbt 21. eller 24. Juni 1646 i Helsingør (St. Olai). Fadderne var Morfaderen JØRGEN ANDERSEN, Mosterens Mand JACOB HOLGERSEN, Mormoderens Svoger(?) PEDER GRAA (S. 49) samt Mormoderens 2 Søstre ANNE og LISBETH MICHELS DATTER (S. 35 og 42).

† 1647, begr. 25. Juli paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

B. JØRGEN GUDEN, døbt 8. August 1647 i Helsingør (St. Olai). Blandt Fadderne var Barnets Moders Stedmoder, JØRGEN ANDERSENS Hustru DORETHE HOLGERS DATTER.

† som Barn?

C. ELISABETH GUDEN, døbt 22. Marts 1649 i Helsingør (St. Olai). Fadderne var PEDER JONASSEN CHARISIUS, CHRISTOPHER HOLSTEIN (S. 47), PEDER CORFITZEN HØTER, PETER BROCKMANN'S [Hustru] ANNA og Mosteren MARGRETHE, JACOB HOLGERSENS Hustru.

Levede ugift i 1701.

D. DORETHE GUDEN, døbt 11. Maj 1651 i Helsingør (St. Olai). Boede 1702 som Enke i Hovbo.

~ MATHIAS ABEL, Præst i Oker (Asker?) i Norge, † før 1701.

E. CATHRINE JOHANS DATTER GUDEN, * c. 1653.

(Er maaske identisk med Skoleholdersken »CATARINA REGELS«, der i 1704 boede i Raadhuskælderens, Stengade 61 i Helsingør).

Hun ejede som Enke en Del Gaarde og Huse i København, af hvilke 3 nedbrændte ved Københavns Brand 1728, nemlig Rosengården 118, Fiolstræde 198 og Gammel Mønt 131. Nogle Vaaninger og 6

Huse i Ny Adelgade, »i Gangen«, Nr. 183, som hun ligeledes ejede, blev dog skaaet af Branden. Selv har hun sikkert boet i en af de nedbrændte Gaarde, thi efter Branden bor hun sammen med en Pige hos kgl. Majst.s Vejermester ved Søetaten PETER WARTBERG i Laxegade 278, hvor der da ialt boede 16 Personer.

† efter 1728.

~ PETER REGELSEN, Handelsmand i København, † mellem 1702 og 1728. Børn?

F. JØRGEN GUDEN, * c. 1655. † ?

V HOLGER JØRGENSEN, *? Det vides ikke, om han er af JØRGEN ANDERSENS første eller andet Ægteskab. Begr. 30. Januar 1659 i St. Olai Kirke i Helsingør.

BORGMESTER JØRGEN ANDERSENS 7 BØRN AF 2. ÆGTESKAB MED DORETHE HOLGERSDATTER:

(Skønt disse 7 Børn ikke er Michel Seidels Børnebørn, medtages de dog her, da en Del af Sønnen MICHEL JØRGENSEN SEIDELERS Efterkommere kaldte sig SEIDELIN. Denne »Slægt« SEIDELIN er dog, saa vidt vides, uddød ved Borgmester i Odense MICHAEL SEIDELINS Død 1806).

I BARN, * c. 1632, † 1633, begr. 28. August, 1 ½ Aar gl., paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

II JØRGEN JØRGENSEN, * c. 1632 i Helsingør. Student 1651 fra Helsingør. Uvist naar tog han teologisk Embedseksamen. Ifølge Skiftet efter Faderen 1664 havde denne 1657 og 1660 bekostet 795 Dl. paa Sønnens Studeringer og Udenlandsrejser.

Af den ham 1665 tilfaldne Del af det fynske Gods (se S. 51) solgte han 1676 til LAURITZ PEDERSEN paa Bubbølgaard i Ingslev Sogn sin Part i BERTEL NIELSENS Gaard i Ingslev Sogn og By. Resten af hans Del af Godset skødede han enten selv eller senere hans Enke til hans Broder MICHEL JØRGENSEN SEIDELER.

Han blev først nederste Kapellan ved St. Olai Kirke i Helsingør, ordineret 13. Juli 1659, 1665 øverste Kapellan sst. — efter sin Faders første Hustrus Søstersøn HANS SEIDELIN (S. 70). 1667 Magister. Fra 27. Februar 1669—1686 Sognepræst i Kristiania og Stiftsprovst paa Bragenæs. † antagelig 1686, senest 1688. •

~ KAREN MADSDATTER, * 1. Februar 1643 i Helsingør, døbt 5. s. M. (St. Olai). Dt. af MADS MORTENSEN (ROSENVINGE?) (1641 Tolder i Helsingør, † 1667, synes ikke at være begravet i Helsingør, i hvis St. Olai Kirke han havde Stolestader til sin Død) og CATHARINE (TRINE) CHRISTOPHERSDATTER TRØNER^a) († mellem 1657 og 1699. 2 Døtre).

KAREN MADSDATTER er efter sin Mands Død aabenbart rejst til København, thi her træffes hun i 1705^b) — hun ejede da en Begravelse i Helligaands Kirke i København.

† efter 1705.

Børn?

III MICHEL JØRGENSEN SEIDELER. Han er opkaldt efter sin Faders første Svigerfader, Byfoged MICHEL SEIDEL, og foruden dennes Fornavn antog han senere ogsaa hans Efternavn med Tilføjelsen -er. Hans Efterkommere — eller i hvert Fald vistnok de fleste af dem — optog Navnet SEIDELIN som Slægtsnavn. Men denne »Gren« er altsaa ikke ved Blodets Baand forbundet med Byfoged MICHEL SEIDEL eller med den fra ham nedstammende »egentlige«, store Slægt SEIDELIN.

I 1659 stod han Fadder til sin Søstersøn HOLGER HANSEN NIEMAND, der blev døbt i St. Olai Kirke i Helsingør.

^a) Hendes Broder Raadmand i København Hans Christophersen Trøners Datterdatters Søn Apoteker i Nakskov Georg Simon Jessen blev gift med Apoteker i Nykøbing F. Claus Seidelins (S. 200) Datter Maren Sophie Seidelin.

^b) Ifølge Skiftet efter Byfogedfuldmægtig Hans Jensen (S. 102).

Af Skiftet efter hans Fader 1664 fremgaar, at Sønnen Michel »af sin salig Fader havde annammet 300 Dl. til hans Handels Begyndelse, paa en Rejse til Riga.« Michel er altsaa blevet handelsuddannet. 1662—65 betalte han »Vangeleje« i Helsingør, hvor han da vel har været bosiddende disse Aar, og endnu i 1668 vides han at have boet i Helsingør, hvor Sønnen JØRGEN da blev født.

1665 fik Michel Jørgensen og hans Søsken af Frederik III Skøde paa 195 Tdr. Hartkorn Gods paa Vest-Fyn for 9.751 ½ Rd., som Kongen var deres Fader skyldig. (Se om Godset S. 51). Michel Jørgensen var den eneste af Familien, der bosatte sig paa Fyn, hvor han i Aarene 1673—90 omtales som »Michel Jørgensen Seideler, Indvaaner udi Middelfart«. (Sønnen HANS angives (fejlagtigt?) at være født i København 1679). 1677 benævnes Michel Jørgensen Seideler »Kgl. Majst.s Proviantskriver«. 1685 har han muligvis en kortere Tid boet i København. Om Efteraaret 1690 nævnes han som »Borger og Indvaaner udi Fredericia«.

I Aarene 1673—96 solgte Michel Jørgensen Seideler ved 14 Skøder de ham tilfaldne Parter af det nævnte Jordegods paa Vest-Fyn. Det sidste Skøde er dateret København den 24. Marts 1696. Maaske har han paa dette Tidspunkt for bestandig forladt den fynske Jord og taget Ophold i Hovedstaden, hvor han antagelig har tilbragt sine sidste Aar. Det vides ikke, om han, inden han til sidst slog sig ned i København, har boet en Tid i sin Fødeby Helsingør, fra hvis Skole 2 af hans Sønner blev Studenter 1690 og 1700.

Ifølge Giessings »Jubel-Lærere« (1783) og Historisk Tidsskrift IV (1843, S. 113) skal »Michel Seidelin^a), en rig Godsejer fra Fyn, der siden flyttede til Kiøbenhavn, hvor han levede af sine Midler«, være død i København af Pesten 1711 i en høj Alder.

~ 1665 (Bevilling 31. Januar) ELLEN ANDERSDATTER. Hun levede vistnok i 1696, men derudover vides der intet om hende. Det vides heller ikke, om Michel Jørgensen Seideler muligvis har været gift flere Gange.

De foreliggende Oplysninger om deres Børn er ret mangelfulde. Giessing (1783) anfører, at »af hans 11 Sønner levede 5.« Om de 6, der saaledes skal være døde tidligt, vides intet, og GIÆSSINGS Oplysninger — der ikke altid er helt korrekte (der er dog intet, der i dette konkrete Tilfælde taler imod, at de skulde være rigtige) — er det eneste Holdepunkt der findes, for at de hos GIÆSSING anførte 5 Sønner virkelig er Michel Jørgensen Seideler's Sønner. — Kun 1 eller 2 af de 11 Børn er født i Helsingør. De øvrige Børn er antagelig født i Middelfart, men Kirkebogen herfra findes desværre først fra 1709.

Hans Børn og øvrige Efterkommere vil først blive omtalt i et senere Bind.

IV DORETHE JØRGENS DATTER, døbt 7. Marts 1641 i Helsingør (St. Olai).

Hendes Navn »Dorothea Jørgens Daatter« samt Aarstallet 1656 findes paa en af de 20 Messingpiller (Nr. 9 fra Syd), der indeslutter Daaben i St. Olai Kirke, — sammen med et Vaaben, der øverst viser en fransk Lilje, og midt i hvilket en Haand strækker sig frem gennem en Sky; Haanden bærer et Hjerte, oven paa hvilket der sidder en flyvende Fugl.

Hendes Part af det fynske Gods (se S. 51) bestod af 7 Tdr. Hartkorn, som hun arvede efter sin Moder — 3 Gaarde i henholdsvis Gelsted, Avlby og Bylderup — og 20 Tdr. Hartkorn i Arv efter Faderen — 3 Gaarde i Tanderup Sogn, i Ry (= Rue?) og i Rorslev By.

† 1667, 26 Aar gammel, kort efter at være blevet gift anden Gang, begravet 29. Marts i St. Olai Kirke i Helsingør.

^a) I de samtidige Kilder træffes han aldrig under Navnet Seidelin, men benævnes stadig kun Michel Jørgensen Seideler. — Giessings forkerte Benævnelse af ham — »Michel Seidelin« — genfindes ogsaa i F. E. Seidelin: Stamtavle over Familien Seidelin. (1877, S. 107).

~ 1) 1657 i Helsingør HANS RASMUSSEN NIEMAND, Søn af Brygger i Helsingør RASMUS HANSEN NIEMAND (* 1584^a), Skifte 16. Juni 1645 i Helsingør) og ELLINE DAVIDSDATTER († efter 1645).

Brygger i Helsingør, † mellem 1659 og 1663.

2 Børn (se S. 60).

Hans og hans første Hustru MAREN TODESDATTERS Navne samt Aarstallet 1652 findes paa en af de 76 Messingpiller (Nr. 21 fra Nord), der indeslutter Koret i St. Olai Kirke i Helsingør.

HANS RASMUSSEN NIEMAND ~ 1) MAREN TODESDATTER, efter hvem der holdtes Skifte i Helsingør 19. August 1657. 2 Børn:

- A. KIRSTINE HANSDATTER NIEMAND, * c. 1636, † mellem 1667 og 1680. ~ før 1667 HERMAND FRIES, Foged paa Esrom Kloster (1667), 1680 »boende paa Kagerup«, † efter 1680. 4 Børn, der alle levede 1680: SOPHIA, * c. 1664; FREDERIK, * c. 1665; MAREN, * c. 1667; CATHRINE, * c. 1668.
- B. POUL HANSEN NIEMAND, * c. 1638, † 1668, begr. 12. April i Helsingør (St. Olai). ~ 20. April 1662 i Helsingør (St. Olai) KIRSTEN ANDERSDATTER (mindst 3 Børn, af hvilke 2 Døtre paa 17 og 11 Aar levede 1680), Dt. af ANDERS LARSEN Brygger i Helsingør († efter 1680).

Kort før sin Død blev Dorethe Jørgensdatter ~ 2) 1664 eller 1665 IVER BOLLESEN, * 4. Oktober 1631 i Varde. Kaldes 1667 Kontrollør ved den lille Toldbod i Helsingør. 28. Marts 1670 Toldskriver i Helsingør. Raadmand sst.

I St. Olai Kirke i Helsingør fandtes tidligere^b) »i Gangen lige over for nederste Ende af Børnestolen en Sten, hvorover staar:

I H S

Iver Bollesen, kongl. M. Told-Skriver.

føed i Varde d. 4 Octob. 1631,

død i Helsingør d 29 Augusti 1680.«

† 29. August 1680 i Helsingør, begravet 9. September ved Fonten i St. Olai Kirke. For Begravelsen betalte hans Enke 401 Rd. 4 Mk. Registrering efter ham fandt Sted paa hans Dødsdag, Skiftet 13. Oktober s. A. Ingen Børn.

Iver Bollesens Hovedgaard i Helsingør laa paa Stengaden. Her boede han baade ved sin Hustrus Død 1667, og da han selv døde 13 Aar senere. 1667 omtales den som »en Gaard med en Jernkakkellovn i Stuen med 2 Messingpiller og 6 Knapper, og en Jernkakkellovn i Stuen ved Stegerset, 1 Bryggerkedel, 4 Kar, 3 gamle Haver, nogle gamle Øltønder og en gammel Kedel, Panel og alt, hvis nagelfast er.«

Desuden ejede han i 1667 et Hus i Pilestræde i København, samt i Helsingør »en Have med en Lysthus udi, ved Rosenkilden«, og 1680 »en Bolig ved Rosenkilden med Kakkellovn og hosliggende Have.«

Af Skiftet efter Iver Bollesen fremgaar, at der desuden tilkom ham 225 Dl. i hans Svigerfader, afdøde Borgmester JØRGEN ANDERSENS Hovedgaard, 75 Dl. i de 3 Boliger derved, 75 Dl. i hans Svigermoders afdøde Broder (S. 54) JØRGEN HOLGERSENS Bolig, 150 Dl. i 2 Boliger med 1 Pakhus i Jacob Holgersens Stræde (hvilke ogsaa havde tilhørt JØRGEN HOLGERSEN) samt 1 Stolestade i St. Olai Kirke.

Iver Bollesens Andel i det fynske Gods (S. 51), som var tilfaldet hans Hustru Dorethe Jørgensdatter som Arv efter hendes Forældre, beløb sig til en Værdi af 791 Dl. 4 Sk.

Af Dyr efterlod Toldskriveren sig 2 Køer og 4 Faar.

Alt i alt beløb hans efterladte Bos samlede Formue sig til 3.511 Dl. 2 Mk. 13 ½ Sk., eller — naar hertil føjes de udestaaende Fordringer — 4.643 Dl.

Blandt de udestaaende Fordringer var 95 Dl., som »Magister TOMMAS KINGGØE Biskop udi Fyen er skyldig for en Caross.«

Boets Gæld udgjorde 2.258 Dl., hvorefter der blev 2.385 Dl. tilovers til Deling mellem Arvingerne. Heraf arvede Enken GJERTRUD HEISTER den ene Halvdel; hendes Lavværges var Borgmester CORFITZ

^a) Norsk Tidsskrift for Genealogi 1910, S. 16.

^b) Ifølge Sognepræst Peder Orsleffs Fortegnelse over Inskriptioner, Epitaphier og Malerier i St. Olai Kirke i Helsingør (1738), i Det kgl. Bibl. i Kbh. (Ny kgl. Samling 4^o 647, S. 151 ff.). — Stenen findes ikke mere i Kirken.

BRAEM, der var gift med hendes Søster IDE MARGRETHE HEISTER. Den anden Halvdel tilfaldt Iver Bollesens 2 Søstre KIRSTEN BOLLESDATTER, gift med Hans Jensen Rost i Varde, og ELLEN BOLLESDATTER, gift med Sognepræst i Tikøb og Hornbæk (senere Provst og Magister) Wichmann Olufsen Hasebarth; endvidere hans Broder MARCUS BOLLESEN, Sognepræst i Udby og Ørslev, Præstø Amt, samt hans afdøde Broder NIELS BOLLESSENS 4 Børn: BOLLE, FRANDS og IVER NIELSEN samt SARRE NIELSDATTER.

Iver Bollesen ~ 1) SARA ABRAHAMSDATTER (hun ~ 1) RASMUS . ., mindst 2 Børn), † 1664 »efter langwardendis Siugdomb«, begr. 25. Maj paa den danske Kirkegaard i Helsingør. Skifte 19. Juli s. A.

Iver Bollesen ~ 3) 1670 (Bevilling 19. Marts) GJERTRUD HEISTER, Dt. af HANS HERMAN HEISTER og ANNICHE. (Gjertrud Heister ~ 2) 4. Juli 1682 »i Huset« i Helsingør (St. Olai) LORENTZ PEDERSEN BECHER (BACHE?), Raadmand i Helsingør, † 1682. ~ 3) 15. April 1684 »i Huset« i Helsingør (St. Olai) JOHAN VINCHEL.

Dorethe Jørgensdatters og Hans Rasmussen Niemand's 2 Børn:

A. MAREN HANSDATTER NIEMAND, døbt 26. September 1658 i Helsingør (St. Olai). Hendes Formynder ved Skiftet efter Moderen 1667 var hendes Onkel Apoteker JOHANNES GUDE. Efter hendes Moders Død lovede hendes Stedfader IVER BOLLESEN »af egen fri Vilje og god Affection, som han bærer til Børnene for deres salig Moders Skyld, at vil underholde Sønnen Holger med Føde, Klæde, Skolegang og god Disciplin; Datteren angaaende, da haver hendes Formynder med Vennerne straks at handle, om nogen af dennem paa lige Condition vilde hende til dennem tage, og hvis ikke, da skal Formynderen hende sielv straks til sig annamme og med maadelig, dog nødtørftig, og hæderlig Underhold med Kost, Klæder og sømmelig Lærdom forsyne, saavidt hendes Rente nogenledes vil tilstede, indtil hun det sielv kan fortjene, eller forsynet vorder.«

† 1698, begr. 24. Juli i Kristiania.

~ 3. December 1679 sst. FRANTZ PEDERSEN BERGMANN^a), Købmand og Stadskaptajn i Kristiania.

† 1698, begr. 27. Juli sst. Efterlod ved Skifte 1. August. s. A. 26.151 Rd. til 8 Børn.

B. HOLGER HANSEN NIEMAND, døbt 11. September 1659 i Helsingør (St. Olai). Blandt Fadderne var Morbroderen »MICHEL JØRGEN ANDERSENS Søn«, Moderens Halvsøster JACOB HOLGERSSENS Hustru MARGRETHE, og Barnets Halvsøster KIRSTINE HANS NIEMANDS Datter.

Hans Formynder ved Skiftet efter Moderen 1667 var hans Morbroder Kapellan ved St. Olai Kirke JØRGEN JØRGENSEN; efter dennes Forflyttelse til Kristiania overtoges Formynderskabet af Farbroderen JØRGEN NIEMAND, og senere — p. G. a. Farbroderens Sygdom og Svaghed — af ANDERS PEDERSEN ØLSTYKKE »med en anden Dannemand hannem til Assistentz i Henseende at ANDERS PEDERSEN ikke kan læse og skrive.«

Efter hans Moders Død lovede Stedfaderen IVER BOLLESEN »Sønnen [Stedsønnen] hos sig paa to Aars Tid fra Michaeli [Mikkelsdag] næstkommende at regne at ville beholde og ham imidlertid med fri nødtørvende Kost, Klæde, Skolegang og god Disciplin underholde.«

Hans Arv efter Moderen (1669) var 1.492 Dl. — 717 Dl. i det fynske Gods, 174 Dl. i IVER BOLLESSENS Hovedgaard, 150 Dl. i Borgmester JØRGEN ANDERSENS Gaard, 50 Dl. i 3 hosliggende Boliger i Jørgen Andersens Stræde, 50 Dl. i JØRGEN HOLGERSSENS Vaaning, 101 Dl. i Løsøre samt 1 Stolestade (10 Dl.) og 1 Sejerværk (4 Dl.) — og endnu 235 Dl.

† 1678 som Tjener hos Assessor i Kommercekollegiet HENRIK HØYER, begr. 13. November i St. Nikolai Kirke i København i et Kirken tilhørende Gravsted i nordre Kirkegang.

Skiftet efter ham holdtes i Helsingør 9. Marts 1680. Til Skifte mellem Arvingerne var 1.877 Dl. — hans mødrene Arv: 1.292 Dl., hans fædrene: 585 Dl. Heraf arvede hans afdøde Halvbroder POUL NIEMANDS 2 Døtre (paa 17 og 11 Aar) den ene Halvdel, og den anden deltes ligeligt mellem hans Søster MAREN og hans afdøde Halvsøster KIRSTINE NIEMANDS og HERMAND FRIES'S 4 Børn.

V BARBARA JØRGENDATTER, døbt 28. Oktober 1642 i Helsingør (St. Olai).

† før 1664, antagelig ogsaa før 1658.

VI HANS JØRGENSEN, døbt 7. Januar 1644 i Helsingør (St. Olai).

† før 1664, antagelig ogsaa før 1658.

VII PEDER JØRGENSEN, døbt 6. Januar 1647 i Helsingør (St. Olai).

† mellem 1652 og 1664, antagelig før 1658.

^a) Norsk Tidsskrift for Genealogi 1910, S. 235.

9. h. ELSE MICHELSDATTER.

Om Byfoged MICHEL SEIDELS yngste Barn vides kun, at hun er født mellem 1604 og 1611, samt at hun levede i 1619, da der holdtes Skifte efter hendes Søster KARINE. Svogeren HANS OLUFSEN (S. 41) var da Formynder for hende. Efter Faderens Død 1616 bestemtes det, at »Hans Olufsen skal forsørge Else med Klæde, Føde og christelig Optugtelse, til hun bliver 12 Aar gammel, men naar hun bliver 12 Aar gammel, skal hende gives Rente udaf hendes Penge og hende selv forsørge.«

Navnet Else Michelsdatter træffes senere i forskellige Forbindelser i Helsingør, saaledes bar Jørgen Snedkers Hustru dette Navn (Skifte efter hende 1639), og det samme var Tilfældet med Jens Svendsen Vognmands (Søn døbt 1641 (St. Olai)) og Jørgen Hansen Vognmands (Søn døbt 1647 (St. Olai)) Hustruer, og 14. Marts 1634 blev Else Michelsdatters 11 Uger gamle uægte Barn begravet paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

Det vides ikke, om MICHEL SEIDELS Datter er identisk med nogen af de her nævnte Personer af samme Navn.

Note til S. 54.

Barbara Jacobsdatters Slægt.

Borgmester JØRGEN ANDERSENS anden Svigermoder BARBARA JACOBSDATTER var Datter af JACOB (JOCHUM) LANG(E), efter hvem der gaves Afkald i Helsingør 22. April 1611.

JACOB LANG fik 5. November 1577 Skøde paa sin Svigerfader OLUF HELLESENS Gaard i Helsingør »sønden for Stengaden mellem Claus Tyskes og Hans Willumsens Gaarde«. Og i de følgende Aar træffes Jacob Langs Navn gentagne Gange i Tingbøgerne (hvori ogsaa Skøderne indførtes). 16. November 1584 fik han af sin Svoger NIELS GULDSMED Skøde paa en Gaard »paa Kampergaden næst sønden for den Gaard, Rasmus Brygger nu ibor, og næst vesten for den Gaard, Knud Jensen købte af Peter Bødker«. 28. Januar 1594 skødede Hans Plovmand til ham »en Bolig ved Stranden næst op til Jacob Langes Gaard«, 1595 fik han af Gerdrith Moens Skaanings Skøde paa »et øde Stykke Jord liggende paa Hjørnet vesten op til den Bolig, hun nu ibor«, 1597 Skøde paa tvende Boliger paa St. Olai Kirkes Grund samt paa en Kirkejord. 16. Oktober 1598 skødede Jacob Lang »en Bolig liggende næst op til Mads Jydes« til Bent Andersen Plovmand, af hvem han samtidig fik Skøde paa en Bolig »liggende næst op til Jacob Langes Vedhammer[?] i det lidet Stræde«. 11. December s. A. fik han af Byfoged Michel Snøchills Enke Kirstine Hansdatter og Børn Skøde paa en Bolig »paa det nordøstre Hjørne i Soestræde« [nu Søstræde]. 26. Marts 1599 Skøde af Jep Tømmermand paa »en liden Bolig liggende paa Kirkens Grund«, og 21. Marts 1603 »af St. Olufs [Olai] Kirke Skøde paa tvende Kirkejorder, af hvilke Johan Mott, Bøsemester paa Kronborg, og Folckert Jansen Styrmand paabor den ene, Jep Brygger den anden i Mellemgaden«. 8. August s. A. fik han Skøde paa Claus Tyskes Gaard, og s. D. fik Claus Tyske af Jacob Lang Skøde paa den Gaard, som denne tidligere havde købt af Moens Skaaning. 29. April 1605 fik han af Michel von Königsberg Skøde paa »Hus og Bolig, liggende her hart imod Sletten sønden op til Margrethe Klehels Hus og norden op til Niels Madsens Have«. 3. Juni s. A. af Michel Jensen Flynderup, Borger i Helsingør, Skøde paa en Gaard i Kampergaden, og 8. Juni 1607 Skøde paa »en liden Bolig i afgangne Mads Lauritsens Stræde« af Jens Stigsen Skrædder, hvem den var tilfaldet i Arv efter hans Hustru Kirstine Hansdatters Moder.

Den 14. April 1593 modtog St. Olai Kirke 4 Dl. af Jacob Lang »for en Sten hannem bevilligedes at maatte lægge paa Kirkegaarden«.

I 1604 opførte Jacob Lang sin egen Gaard paa Stengaden, det nuværende Nr. 40, paa Stengadens Sydside mellem Hovedvagtstræde og Grollowstræde. Paa Jacob Langs gamle Bindingsværkshus sidder den Dag i Dag en lille Trætavle med følgende Indskrift:

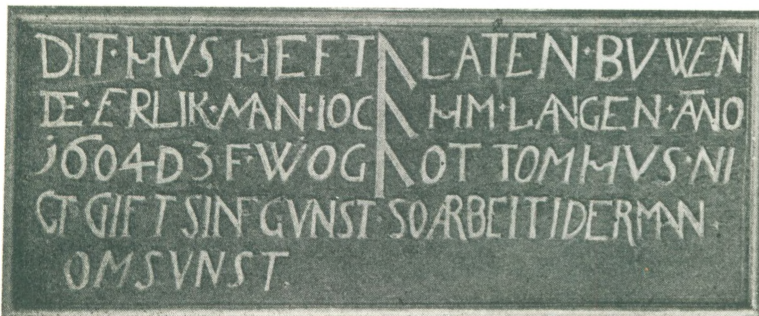
DIT. HVS HEFT LATEN. BUWEN
DE. ERLIK. MAN. IOCHM. LANGEN. ÅNO
1604 D 3 F. WO GOT TOM HVS. NI
CT. GIFT SINF GVNST. SO ARBEIT IDERMAN.
OMSVNST.

(Dette Hus har den ærlige Mand Jochm Langen ladet bygge Anno 1604 d. 3. F(ebruar). Hvor Gud ikke giver sin Velsignelse til Huset, der arbejder enhver forgæves).

En Tid boede Jacob Lang i denne Gaard (Nr. 40), men det er dog Nabogaarden, den nu ombyggede Nr. 38 — langs Grollowstrædes Østside — (muligvis identisk med CLAUS TYSKES Gaard, som Jacob Lang købte 1603), som 1609 kaldes hans Hovedgaard, medens Nr. 40 »østen op til« betegnes som »den Gaard M. HALL nu udi bor«. Mester HALL er den engelske Lods JAMES HALL, som Christian IV sendte paa Opdagelsesrejse til Grønland, og som siden afgav en nu trykt Beretning herom; det var efter Rejsen, at han med sine Kort slog sig ned i Jacob Langs Hus. I hans Bo fandtes 1611 »to store og 6 smaa Landtavler« [d. e. Kort].

Begge disse Gaarde, Stengade Nr. 38 og 40, ejedes senere af Jacob Langs Dattersøn Borgmester JACOB HOLGERSEN (S. 54), der desuden ejede Nr. 36.

At man ogsaa dengang kendte til Bestikkelse, fremgaar af Tingbogens Beretning om, hvad der skete i 1607. JOHAN WILLUMSEN og NIELS JENSEN Raadmænd blev den 14. August »efter Begiæring entledigede« fra deres Bestilling som Forstandere for de Fattige udi Hospitalet. HANS DAVIDSEN Raadmand overtog godvillig den enes Plads; til at overtage den anden Forstanderplads opfordredes først EGGBRECHT BAGER, derefter WILLUM HUIBENS og til Slut JOCHIM LANG, men »de sig haardeligen undskyldte somme for



Skrøbelighed og somme for anden Ulejligheds Skyld den Bestilling ikke at kunne forestande. Og efterdi dennem vel vitterligt var, at Hospitalet stak udi en stor bundløs Giæld, og tilmed slet ingen Pendinge var udi Forraad, for hvilke man kunde indkøbe imod Vinteren Slagtefæ, Salt og Tørfisk og anden Victualia til Hospitalets Behov, haver derfor forne Dannemænd udaf et christeligt Gemyt overvejet de fattige

Hospitalslemmer deres Bærme og elendige Vilkaar, og enhver af dennem godvilligen af christelig Medlidenhed givet og foræret til Hospitalet L [50] Rdl., paa det de samme Bestilling maatte blive kvit og entlediget, hvilket dennem for den store Nød og Trangs Skyld, som nu Hospitalet udi stikker, blev bevilget«.

15. August 1608 var »Jochim Lang og Erik Bager« blandt de 24 Borgere, der opnævntes til, »naar de blev tilsagt, at finde dennem paa Raadhuset og med Borgemestre og Raad samtykke, hvis de paa Menighedens Vegne vilde foretage, som kunde være Byen til Forbedring«.

Jacob Lang maa være død inden 22. April 1611, da hans Sønner og Svigersøn gav Afkald til hans Enke for deres fædrene Arv. Imidlertid findes der intet Skifte efter ham i Skifteprotokollen, ligesom det heller ikke er lykkedes at finde hans Begravelse i St. Olai Kirkes Regnskaber.

Jacob Langs Hustru var ANNA OLUFSDATTER (OL(Ε)SDATTER), efter hvem der holdtes Skifte i Helsingør 16. December 1634. Arvingerne var hendes Datter BARBARA JACOBSDATTERS og dennes Mand Raadmand HOLGER OLUFSENS 4 Børn. Boets samlede Formue udgjorde 4.734 Dl., Gælden 468 Dl. Datterdatterens Arv havde saaledes en Værdi af 609 Dl., hver af de 3 Dattersønners 1.218 Dl. JACOB HOLGERSEN arvede Hovedgaarden paa Stengaden, som hans Mormoder selv boede i ved sin Død (1.200 Dl.), samt en Have ved Caspar Finckes Mølle. JØRGEN HOLGERSEN fik »den Gaard næst op til Hovedgaarden, som Karen Jacob Langes haver tilforn iboet«. OLUF HOLGERSEN fik »den Gaard ved Torvet, som Tønnes Ottesen ibor, med den Bolig der bag hos, som Beritte Helles ibor og skal sidde fri der udi hendes Livstid, liggende paa de Oxers Grunde« (400 Dl.). JØRGEN ANDERSEN fik paa sin Hustru DORETHE HOLGERSDATTERS Vegne Ladegaarden i Soestræde.

Af Jacob Langs og Anna Olufdatters Børn kendes kun følgende 3, der alle levede i 1611, da de gav deres Moder Afkald for Arv efter Faderen:

A. JACOB LANG, † 1619, begr. 31. Juli i Helsingør (St. Olai). Ved Skiftet efter ham 15. Juni 1620 blev Arvingerne, som var hans Enke, hans Moder og hans Søster BARBARA, »venligen forligte« om, at Enken skulde beholde Hovedgaarden, som hun boede i, og at hans Moder og Søster skulde have »den Gaard i Kampergade, som Badstue Manden ibor, med en Bolig ud til Strædet«, endvidere et Hus i St. Anna Gade, som Jesper Skibbygger tidligere havde ejet, samt et Hus paa Sanden [den sandede Strækning Øst for Sophiegade og Karmeliterklosteret], som afdøde Jacob Lang fik af Gabriel Dander; »derfor-

uden skal KAREN JACOB LANGES give dennem for deres Anpart af Sølvpendinge, tilstaaendes Giæld og alt rørligt Gods 400 Dl. Currant at betale med det første, item den største Sølvkande og alle salig Jacob Langes Gangklæder, ulden og linnede; og selv skal hun svare til al bortskyldig Giæld. Belangendes 200 Dl. Mønt, som er 160 Dl. Currant, salig Jacob Lange haver testamenteret til fattige Skolebørn, som er faderløse og hjælpeløse, skal hun give Brev paa til Skolen med det første og derudi forklares, hvormed samme Penge og den aarlige Afgift skal forholde«.

~ KARINE (KAREN). Hun betalte den 28. April 1624 til St. Olai Kirke »for en Sten at lægge paa hendes salig Husbonde paa Kirkegaarden«. Om Karine vides iøvrigt kun, at hun antagelig levede endnu i 1629, thi i August d. A. begravedes »Karen Jacob Langes Tjenestepige« og »Karen Jacob Langes Bryggersvend«. Som det fremgaar af ovennævnte Skifte, levede der ingen Børn i 1620.

B. OLUF JACOBSEN LANG, † mellem 1611 og 1620. I Sydskipet i St. Mariæ Kirke i Helsingør findes en Ligsten (114 × 178 cm) med Indskriften: Olluf Jacobsen Lange 1616.

~ ELLEN (ELLINE) ANDERSDATTER, † før 1634. I 1611 omtales hendes 2 Stedbørn RASMUS og HANS MØLLER. — Ingen Børn levede i 1634.

C. BARBARA JACOBSDATTER, † 1629.

~ December 1610 HOLGER OLUFSEN, Byfoged og Raadmand i Helsingør, † 1629. 7 Børn. (Se S. 53).

Borgmester JØRGEN ANDERSENS Svigermoder BARBARA JACOBSDATTERS Moder ANNA OLUFSDATTER var Datter af Skrædder i Helsingør OLUF HELLESEN († mellem 1577 og 1579. Skifte i Helsingør 19. August 1579. Afkald 6. Juni 1580) og dennes første Hustru DORITHE († før 1576. Afkald 18. Januar 1579. 3 Børn).

Enten OLUF HELLESEN eller hans Hustru DORITHE har sikkert været beslægtet med Sognepræst CLAUS KNUDSEN († 1625) i Torup paa Halsnæs ved Frederiksværk, thi ved Skiftet 8. Maj 1593 i Helsingør efter Raadmand MADS LAURITZENS første Hustru MARINE CLAUDSDATTER arver MADS LAURITZEN den ene Halvdel, medens den anden Halvdel arves af hendes Fader Sognepræst CLAUS KNUDSEN, JACOB LANGE paa sin Hustrus Vegne, NIELS GULDSMED i Holbæk paa sin Hustru KIRSTINE OLUFSDATTERS (se nedenfor) Vegne, og TRUELS TRUELSEN paa sine egne Vegne. — Slægtskabet mellem disse indbyrdes er det ikke lykkedes at udrede.

OLUF HELLESEN stammede fra Kongeelv i Norge (nu i Sverige, Kungälv ved Göteborg). 11. Juli 1575 lod han paa Tinge i Helsingør læse et Brev »udgiven af Borgemestre og Raad i Konge Elv udi Norge, lydende om hans Faders og Moders Ægte Samquem og deres Navne, som gjorde deres Bryllup, og at de var ægte præstgivne sammen udi Konge Elv«.

1576 nævnes Oluf Hellesen atter i Helsingør Tingbog; han ejede da en Gaard »udi Oluf Hellesens Stræde paa Bjerget« i Helsingør.

Oluf Hellesen ~ 2) før 1576 BERITTE, † efter 1580. Hun ~ 1) ERIK MUNK (hed egentlig ERIK KNUDSEN) († før 1576), der ejede en Gaard sønden for Stengaden, hvilken Gaard hans Søstersøn LAURITZ NIELSEN JUDE 25. Februar 1577 skødede til Raadmand Frantz Laursen, der 1. Juli s. A. skødede den til Peter Guldsmed.

Oluf Hellesen og hans første Hustru Dorithe havde følgende 3 Børn:

A. HELLE (HELLI, HELGE) OLUFSEN (OLSEN) (OVERSKÆRER), Borger i Helsingør, † efter 1620.

Han fik 6. Juni 1580 af Svogrene JACOB LANG og NIELS GULDSMED Skøde paa deres Parter i Faderen OLUF HELLESENS Gaard paa Bjerget i Helsingør.

12. August 1594 »anklagede Helge Overskærer Christoffer Lauritzen barnefødt i Kiøbenhavn for, at han voldeligen havde overfaldet ham paa Gaden og med hans egen Kniv gjorde hannem Saar. — Eftersom Christoffer aldeles intet har at bøde med, skal han rømme Byen inden i Morgen 8 Slet«.

~ mellem 1573 og 1580 BOILD LAURSDATTER, † 1608. Hun ~ 1) FRANDS BAGER, † 1573 (se S. 38).

FRANDS BAGERS og BOILD LAURSDATTERS Svigersøn POUL HOCH (v. AKEN) Skrædder (S. 38) blev c. 1587 gift og nedsatte sig i Helsingør, hvor der paa hans Hustrus Vegne tilfaldt ham en sjette Part i hans afdøde Svigerfader Frands Bagers »liden Gaard (liggende sønden for Stengaden østen op til salig Claus Nielsen Byfogeds Gaard)«, som hans Svigermoder Boild og hendes nuværende Mand Helle Olsen nu beboede. Poul Hoch vilde »paa denne sjette Part udi Gaarden bygge og gøre sin egen Bolig for sig selv«, men de Borgere, der udnævntes til at bese Grunden, udtalte 17. Juni 1588, »at da samme Gaard udi sig selv er snæver og liden, kan Kongen og Byen ingenlunde være tjent med, at den deles eller bygges til flere eller mere end aleneste en Bolig, saafremt Kongelig og Bys Tynge og Rettighed skal

deraf fuldgøres og udredes, som det sig bør«. Det blev derfor Helge Olsen og Poul Hoch Skrædder »udi Kongl. Majst.s Navn forelagt, at en af dennem skal drage ud af Gaarden, de nu ibor, thi at der formedelst Kgl. Majst.s og Bys Tynge ikke kan tilstedes mere end en Mand at besidde Gaarden«. — 26. November 1593 fik Poul v. Aken Skrædder af sin Hustrus Broder HANS FRANSEN Skøde paa en Gaard, som dennes Fader, afdøde FRANDS BAGER, tidligere havde ejet.

B. ANNA OLUFSDATTER, Skifte 1634.

~ før 1579 JACOB (JOCHUM) LANG(E), † mellem 1608 og 1611. (Se ovenfor).

C. KIRSTINE OLUFSDATTER, † efter 1579.

~ før 1579 NIELS GULDSMED, † efter 1593. Han fik 6. Juni 1580 af Svogrene JACOB LANG og HELLI OLSEN Skøde paa deres Parter i en af Svigerfaderen OLUF HELLESENS Gaarde i Helsingør. 16. November 1584 skødede Niels Guldsmed, nu »Indvaaner udi Marstrand«, til JACOB LANG en Gaard paa Kampergaden i Helsingør. 1593 boede Niels Guldsmed i Holbæk. Det vides ikke, hvornaar han døde, eller om de havde nogen Børn.

TREDIE SLÆGTLED

LISBETH MICHELSDATTERS 4 BØRN

AF 1. ÆGTESKAB MED HANDELSMAND HANS JØRGENSEN

(Se S. 45).

10. a. MICHEL HANSEN, * c. 1627, † mellem 1640 og 1662. Er sandsynligvis død ugift; dersom han har haft nogen Børn, maa disse være døde inden 1662, thi som Arvinger efter Moderen 1662 nævnes kun hans 2 Brødre og hans afdøde Søsters 4 Børn.

11. b. DORITHE HANSDATTER (SEIDELIN), * c. 1629, † 1662.

Ved Skiftet efter Faderen 1640 arvede Dorithe 500 Kurant Daler, og desuden »haver Moderen LISEBET MICHELSDATTER med hendes Fæstemand CHRISTOFFER HERMANDSENS egen gode Vilje og Samtykke, af hendes egen Hovedlod given og foræret hendes Datter Dorrite Hansdatter foruden hendes tilfaldne fædrene Arv, naar Gud vil hun kommer i Ægteskab, en ny opredt Seng, saa god som To Hundrede Kurant Daler, og derforuden skal og maa hun beholde den Perlesnor, hun nu haver. End haver bemeldte CHRISTOPHER HERMANDSEN af god og Christelig Affection af sin egen Hovedlod — naar Gud vil han hendes Moder haver ægtet, og Dorrite i Ægteskab kommer — given og foræret bemeldte Dorrite To Hundrede Kurant Daler Hovedstol, som hende tillige med denne hendes fædrene Arv og hendes Moders Gave ufejlbar skal blive tilstillet og leveret, som det sig bør.«

† Marts 1662. Da hun ikke synes at være begravet i Helsingør, er hun antagelig død i Malmø.

~ 1) 1649 MICHEL LAURITZEN (MIKKEL LARSEN) (GRØTCHER), * mellem 1608 og 1623. Underskriver paa Frederiksborg, senere Slotsskriver paa Kronborg. † 1650, begr. 19. Maj i St. Mariæ Kirke i Helsingør. Deres Ægteskab »warede wed ichun 48 uger«.

1 Søn: Fjerde Slægtled, S. 101.

21. Januar 1651 holdtes der Skifte i Helsingør efter Michel Lauritzen. CHRISTOPHER HOLSTEIN (S. 47) var Lavværg for sin Steddatter Dorithe Hansdatter. Michel Lauritzen efterlod sig »en Gaard paa Stengaden oppe imod Slottet med 2 Jernkakkellovne, tilliggende Have, Panille og alt hvis nagelfast er«, der vurderedes til 600 Sletdaler, »tvende Boliger i Kongensgade med 1 Jernkakkellovn i den ene Bolig [200 Sdl.], og 2 Boliger i Soestrædet [nu Søstræde] [250 Sdl.]«. Tilsammen udgjorde Jordegodset og det indhavende Gods 2.033 ½ Sdl. 4 Sk.; da den tilstaaende Gæld — Boets Tilgodehavender — beløb sig til 396 Dl. 1 ½ Mk., og den bortskyldige Gæld til 913 Dl. 1 Mk. 12 Sk., blev ialt til Skifte og Deling mellem Moderen og Sønnen 1.516 Dl. 2 Mk.; mellem Moderen og Sønnens Formynder (og Farbroder) LEONART LAURITZEN blev det vedtaget, at Moderen skulde give Sønnen 600 Slettedaler, som det blev bevilget, at Moderen maatte beholde i Boet, indtil Sønnen blev 16 Aar gammel.

Michel Lauritzens Broder, den ovenfor S. 40 nævnte Toldforvalter i Bergen LEONART LAURITZEN, var gift med ANNE MICHELSDATTER, der var Moster til Broderens Hustru.

Michel og Leonart Lauritzen var Sønner af Toldskriver i Helsingør LAURITZ MICHELSEN og dennes

første Hustru. Toldskriver LAURITZ MICHELSEN blev begravet 8. Marts 1635 i St. Mariæ Kirke i Helsingør, og den 18. s. M. foretoges Vurdering af hans efterladte Bo og Formue i hans Hus paa Stengaden. Toldskriver LAURITZ MICHELSEN var gift 2 Gange:

1) med MARGRETHE LENERTZDATTER, efter hvem der skiftedes i Helsingør 21. Juni 1626; »LAURIS MICHELSEN skal give sine 2 Sønner 3.000 slette Daler og forsyne dennem med Klæde, Føde, Skolegang, Lærdom og christelig Optugtelse, enhver indtil han kommer til Lavalder, som er 18 Aar.« — MARGRETHE LENERTZDATTERS Fader kendes ikke; hendes Moder var TRINE JORES (JORRIS), der blev begravet 28. Februar 1628 i Helsingør, og efter hvem der foretoges Vurdering 20. April s. A., og som var Enke efter JOHAN CATER. TRINE JORRIS's hele Formue beløb sig til 1.565 Dl. 3 Mk., den bortskyldige Gæld til 204 Dl. 3 Mk. 3 ½ Sk. Boet deltes mellem JOHAN CATER'S Arvinger og — TRINE JORRIS's Arvinger — LAURITZ MICHELSENS 2 Sønner. — I dette Ægteskab havde Lauritz Michelsen de 2 Sønner Michel og Leonart Lauritzen.

2) før 8. November 1626 med MARGRETHE ERTMANDSDATTER^{a)}, der blev begravet 7. Oktober 1638 i St. Mariæ Kirke i Helsingør. (Hun ~ 2) Skibsløjtnant JØRGEN HOLGERSEN^{b)}, † 1641. Se S. 54). — I dette andet Ægteskab havde Lauritz Michelsen 4 Børn:

a. MARGRETHE LAURITZDATTER, * før 1635, † efter 1648. — Antagelig identisk med den MARGRETHE LAURITZDATTER, der blev gift med PEDER FRANSEN, og efter hvem der foretoges Registrering i Helsingør 31. November 1684.

b. ERTMAND LAURITZEN, * før 1635, † efter 1648. — Antagelig identisk med den ERTMAND LAURITZEN, der blev begravet 28. November 1658 i St. Mariæ Kirke i Helsingør.

c. WENDELLE LAURITZDATTER, * før 1635, † 1636, begravet 1. August i St. Mariæ Kirke i Helsingør. Skifte 15. November 1638^{c)}.

d. JOHAN LAURITZEN, * før 1635, † efter 1648.

DORITHE HANSDATTER (SEIDELIN).

~ 2) 23. Januar 1653^{d)} JENS JENSEN, Borger og Handelsmand i Malmø. † 18. September 1659 (i Malmø?).
3 Børn: Fjerde Slægtled, S. 101 f.

Ved sin Død i Marts 1662 efterlod Dorithe Hansdatter sig 4 forældrelose Børn, den 11—12-aarige Søn LAURIDS MICHELSEN (af første Ægteskab) og — af andet Ægteskab — Børnene DORITHE, HANS og JENS, alle 3 under 6 Aar. I Oktober 1662 — ½ Aar efter at Dorithe Hansdatter var død — holdtes der Skifte efter hendes Moder LISBETH MICHELSDATTER (S. 42); der var her Tale om den Husleje eller Rente, der kunde falde paa disse 4 Børns Lod i Gaarden, og det bestemtes, at »naar Matrikel og Reparation paa Huset paa deres Part er fratagen, og da noget tilovers bliver, skal det tilkomme Børnene, hvilket H. HANS HANSEN og H. JØRGEN HANSEN haver dennem samtykt, eftersom de, saa og LEONART LAURITZEN, haver taget sig Børnene an og dennem fri med Klæder, Føde og christelig Optugtelse vilde forsyne, deres Kapital ubeskaaren, indtil de blive saa aldrende, at de deres Kost og Underholding selv kunde fortjene.« — De 4 Børn er altsaa kommet i Huset hos de 3 nævnte Onkler. Det ældste af Børnene, LAURIDS MICHELSEN, senere Kapellan i Hammer Præstegæld, Bergens Stift, er utvivlsomt kommet til sin Farbroder LEONART LAURITZEN (S. 40), der var Toldforvalter i Bergen. JENS JENSEN, der blev Handelsmand og Overformynder i Bergen, er muligvis ligeledes kommet i Huset hos denne. Hvad de 2 sidste Børn angaar, er HANS, der blev Byfogedfuldmægtig i København, vel kommet til sin Morbroder HANS SEIDELIN, først Kapellan i Helsingør, siden Sognepræst og Provst i København, og DORITHE, hvis første Mand var Sognepræst i Viby ved Aarhus, og hvis anden Mand var Kapellan i Aarhus, er sikkert opvokset hos sin Morbroder JØRGEN SEIDELIN, der var Sognepræst i Sjelle, Skørring og Laasby i Aarhus Stift og fra 1679 Slotspræst i Skanderborg.

^{a)}, ^{b)} og ^{c)} Se Note S. 69 f.

^{d)} Ifølge Skiftet efter Sønnen Byfogedfuldmægtig i København HANS JENSEN (S. 102).

Note til S. 68.

MARGRETHE ERTMANDSDATTER var Datter af ERTMAND TIMMERMAND (ZIMMERMANN) og HENRICHEN WILLUMSDATTER. ERTMAND ZIMMERMANN aflagde Borgered i Helsingør 12. August 1603; han døde den 20. September 1620, 55 Aar gl., og blev begravet i St. Mariæ Kirke i Helsingør (ifølge Gravstensindskrift, Det kgl. Bibl. i Kbh. Gl. kgl. Saml. 4^o 2338); 24. Oktober 1621 foretoges der Arveudlæg efter ham; »hans Efterleverske HENRICHEN WILLUMSDATTER skal give Sønnen SIMEN [SIMON] ERTMANDSEN [† efter 1648] 600 Daler Kurant, Døtrene DRUTKE[N] [se nedenfor] og MARGRETHE ERTMANDSDATTER hver 300 Daler Kurant, og hvis Sønnens Anpart belanger, deraf skal Moderen give hannem aarlig Rente seks af Hundrede, efterdi han formedelst sit Studium sig anden Steds opholder. End blev Sønnen bevilget og tillagt sin Faders Gangklæder til Hjælp at klæde sig med, efterdi Moderen ellers klæder hans Søstre.«

Moderen HENRICHEN WILLUMSDATTER blev gift 2) mellem 1621 og 1626 med ARNOLDUS DE FINE, † 1634. Han var Søn af den kendte Kapelmusiker ARNOLD(US) DE FINE (* i Nederlandene. 1556 Medlem af det danske Hofkapel. 1571 Kapelmester ved samme Kapel. † 1586. Hans 2 Børn af 1. Ægteskab gav hans Enke Afkald 8. Maj 1587 (Helsingør Tingbog). ~ 1) ANNIKE PEDERSDATTER, † 1576 i København. 2 Børn: KARINE og PEDER.) og 2. Hustru BARBARA JERONIMUSDATTER KNOFF (* formentlig i Friedland i Preussen, † 1609 i Aarhus). — ARNOLDUS DE FINE var i Aaret 1600 Elev hos Kapelmester MELCHIOR BORCHGREVINCK, blev 27. August 1603 ansat som Instrumentist ved Christian IV's Hof, fik 1613 Opsyn med Kapellets Instrumenter og erholdt 25. Juli 1620 et Kanonikat (Vikarie) i Roskilde. Afsked 12. December 1627, da Kapellet indskrænkedes som Følge af Krigsbegivenhederne. I 1629 nævnes han som Kautionsist for et Laan til Apoteker JENS PALUDAN i Helsingør, hvor han selv ejede en Gaard, beliggende »paa Lappen«, † 1634, begr. 7. Juli i Helsingør; den (5. August og) 11. December s. A. holdtes der Skifte efter ham; Arvingerne var hans Enke HENRICHEN WILLUMSDATTER samt hans Børn (af et tidligere Ægteskab): 1. CATHRINE ARNOLDIDATTER, ~ MATTIS OLSEN. 2. ARNOLDUS ARNOLDUSEN, der var hjemme indtil Paa-sken 1634, kom i Sorø Skole; vist identisk med den ARNOLD ARNOLDSEN DE FINE, der 1644 blev Sognepræst i Mällby og Tjørnap i Lunds Stift. 3. ANNA ARNOLDIDATTER. 4. BARBRA ARNOLDIDATTER, der var død allerede 11. September 1619 (i København?); Skifte efter hende foretoges sammen med Skiftet efter Faderen i Helsingør 11. December 1634.

HENRICHEN WILLUMSDATTER døde 1648 og blev begravet 15. September i St. Olai Kirke i Helsingør; 12. December s. A. holdtes der Skifte efter hende. Hendes Gaard i St. Anna Gade vurderedes til 700 Dl. Mønt. Jordegodset, det indhavende Gods, den tilstaaende Gæld og den ganske Formue udgjorde tilsammen 1.857 Dl. 1 Mk. 2 Sk. Efter Fradrag af den bortskyldige Gæld (1.441 Dl. 1 Mk. 10 Sk.) blev der 415 Dl. 3 ½ Mk. til Deling mellem hendes Søn SIMON ERTMANDSEN og hendes afdøde Datter MARGRETHES 3 Børn med LAURITZ MICHELSEN; SIMON fik en Broderlod: 277 Dl. 1 Mk., de 3 Børn tilsammen en Søsterlod: 138 Dl. 2 ½ Mk.

Den ovenfor nævnte DRUTKE(N) (TRUDE) ERTMANDSDATTER døde 24. December 1624, 20 ½ Aar gl., og blev begravet i St. Mariæ Kirke i Helsingør (ifølge Gravstensindskrift, Det kgl. Bibl. i Kbh. Gl. kgl. Saml. 4^o 2338); 8. November 1626 blev der i Helsingør skiftet efter hende mellem Moderen HENRICHEN WILLUMSDATTER og den afdøde 2 Søskende. Pigens Stedfader »ARNOLDUS fremlagde en Seddel, at have formedelst salig DRUTKENS langvarige Sygdom udgivet og bekostet paa Doktorer 85 Dl. 1 Mk. 8 Sk., hvilke ARNOLDUS dog omsider efter Formyndernes flittig Begiæring efterlod og afstod uden videre Vederlag.« ARNOLDUS fik 50 Dl. for hendes Begravelse, Moderen og Broderen fik hver 100 Dl. Kurant, Søsteren halvt saa meget.

MARGRETHE ERTMANDSDATTER blev gift 2) mellem 1635 og 1638 med Skibsløjtnant JØRGEN HOLGERSSEN, der var Broder til DORETHE HOLGERSDATTER, der var gift med Borgmester JØRGEN ANDERSEN (S. 53), og til Borgmester JACOB HOLGERSSEN (S. 54).

MARGRETHE ERTMANDSDATTER døde allerede 1638 og blev begravet 7. Oktober i St. Mariæ Kirke i Helsingør. (Den 8. November og) 15. November s. A. holdtes der Skifte efter hende i JØRGEN HOLGERSSENS Hus, men først skiftedes der efter hendes Datter af første Ægteskab WENDELLE (WENDELE) LAURITZDATTER, der var blevet begravet 1. August 1636 i St. Mariæ Kirke, »og befindes efter Skifte Register, at for. ne Pige er tilfalden efter hendes Fader LAURITZ MICHELSEN 28 ½ Dl. 12 Sk. 2 Alb., hvilke Penge er opgangen paa hendes Begravelse og endda derover, derfor efter hende intet haver været at dele og skifte imellem de andre Søskende.« — Det Jordegods, der nævnes i Skiftet efter MARGRETHE ERTMANDSDATTER,

er: »Hovedgaarden oppe og neder med de 2 Boliger i Strædet, med hvis nagelfast er, Panelværk og Kakkelovnen for . . 1.450 Dl., og den Gaard næst op til Jacob Holgersens Gaard for . . 500 Dl.«

I September Maaned 1641 døde »Kongelig Majestæts forrige Skibsløjtnant« JØRGEN HOLGERSEN. »Straks efter hans dødelig Bortgang blev hans efterladte Gods den 16. 7br [= September] 1641 beseglet.« Først 17. Januar 1643 skiftedes der efter ham i hans Broder JACOB HOLGERSENS Hus; hans eneste Arving var hans Datter BARBRA, som JACOB HOLGERSEN var Formynder for; hans efterladte Boliger var: »En Gaard paa Stengaden fra Gaden af tvært igennem til Stranden, med 2 Boliger i Strædet og 2 Stalde ved Stranden . . 2.000 Sdl.«

MARGRETHE ERTMANDSDATTER og JØRGEN HOLGERSEN havde 1 Barn: BARBRA JØRGENSEDATTER, * mellem 1635 og 1638, † mellem 1643 og 1647. Skifte efter hende 6. Juli 1647 i JACOB HOLGERSENS Hus. Arvingerne var hendes 3 Halvsøskende. Til Arv efter hende var 2.600 Dl. 1 Mk. 11 Sk.

12. c. HANS HANSEN SEIDELIN, * 14. Marts 1632 i Helsingør. Provst.

I Giessings »Jubel-Lærere« (1783) nævnes intet om, hvornaar Hans Seidelin er født, medens Broderen JØRGEN SEIDELIN angives at være født 1632. I Wibergs Præstehistorie (1867) og i Stamtavlen over Familien SEIDELIN (1877) anføres, at Hans er født den 14. Marts 1632, og at Broderen Jørgen er født 1632. Herfra stammer antagelig den almindelig udbredte Mening, at de har været Tvillinger; herom foreligger der dog intet sikkert.

Imod at de 2 Brødre skulde være Tvillinger, taler deres (forskellige) Aldersangivelse i Skiftet efter deres Fader 8. Oktober 1640. De benævnes her: »Hanns Hansen Otte Aar gammel, Jürgen Hannsenn paa Siuffuende Aar«. Jørgen er da vel snarere født 1633 (eller 1634).

Sammen med Broderen Jørgen blev Hans Seidelin 16. Maj 1653 Student fra Helsingør Skole. Giessing beretter, at de med Ære fuldendte deres teologiske Studier ved Københavns Universitet og derefter rejste til Udlandet, hvor de traf et Par svenske Studenter, som fik dem til at drage til Upsala Universitet (i hvis Matrikel de dog ikke er indført). Her hørte de, at Karl Gustav havde besluttet at genoptage Krigen, der var standset ved Roskildefreden 1658, og »gaa paa Sjælland for at belejre Kiøbenhavn. Om saadant søgede vore Seideliner at faa af deres Upsalske Venner den mueligste Kundskab, og derpaa lavede sig hemmeligen til Hjemrejsen. De meldede sig straks ved Hjemkomst hos den Kongelige Cabinets-Secretair, CHRISTOPHER GABEL, som befandt deres medbragte Tidende saa vigtig, at han førte dem ind til Kong FRIDERICH selv, som da skal have fattet for dem den første Naade.« Det er dog tvivlsomt, om dette er paalideligt, da man saa ikke kan forstaa, hvorledes man i København kunde være helt uforberedt paa Fjendens Komme^a). Sikrere er det formodentligt, hvad der videre fortælles om dem, at de under Københavns Belejring, »som duelige Personer, der vare færdige at opofre Liv og Blod for deres Fædreland«, viste sig i høj Grad nyttige ved at modarbejde Fjendens Angrebsforsøg. Takket være deres gode Kundskaber i Matematik og Ingeniørvidenskab, samt deres Evne til at tale Svensk var de gentagne Gange i Stand til at udforske, »hvad der forhandlede midt i den svenske Lejr«, — »for saadanne Rapporter vidste Commandanten fast ikke, hvor højt han vilde agte dem«. De skal ogsaa have været med til at opsnappe Maalene paa Svenskernes Stormbroer og Stiger^b), hvorfor man lod Gravene gøre bredere, hvilket havde den ønskede Virkning, at da Stormen gik for

^a) Dette har Nyerup gjort opmærksom paa i »Efterretninger om Kong Frederik den Tredie« (Kbh. 1817), S. 66, Anm., og det gentages siden i Holger Rørdams »De danske og norske Studenter Deltagelse i Kjøbenhavns Forsvar mod Karl Gustav« (Kbh. 1855), S. 98, og i Brickas »Biografisk Lexikon« (Kbh. 1901), XV, S. 529.

^b) Nyerup gør i »Efterretninger om Kong Frederik den Tredie« (Kbh. 1817), S. 196, Anm., opmærksom paa det usikre i Beretningen om SEIDELINERNES Optagelse af Maalet paa Broerne, da det samme tillægges 2 andre Mænd, nemlig LORENS TUXEN og HANS ROSTGAARD. Hammerich indvender dog herimod i »Chr. II og Carl Gustav« (1847), S. 267: »Jeg kan ikke see Grunden, hvorfor ikke Flere skulde kunne være vidende om en Plan, der, ifølge Sagens Natur, ikke let kunde blive en absolut Hemmelighed. Vidnesbyrdene ang. disse Fleres Kundskab om Planerne ere næsten samtidige.«

sig, var Stormbroerne for korte, saa at der næsten druknede flere i Gravene, end der dræbtes fra Voldene.

»Dette gjorde, at Kongen [FREDERIK III] efter Belejringen i egen Allershøjeste Person takkede disse to Brødre, og tillod dem at vælge sig Belønning enten i civil, militair eller geistlig Stand. Efter Commandantens Tilskyndelse skal Kongen gjerne have befordret dem i Krigsstanden, hvortil de lode at være skikkede og skabte, som høje og velvoxne Personer, der nu havde ladet se mange Tapperheds Prøver, men de betakkede sig allerunderdanigst, bedende om Kongens Naade og Befordring i den geistlige Stand at blive Lærere i Guds Kirke, hvortil de fra Ungdom af ganske havde opofret sig, og haabede ved Guds Naade lige saa nidkiær og trolig at tjene Gud og hans Menighed, som de nu efter Formue havde tjent Kongen og Staden. Denne deres Bestandighed behagede Hans Majestæt, som allernaadigst forsikrede dem, at de ej aleneste skulde blive forsørgede med Præstekald, men endog ved forefaldende Vacancer blive Præster i Hovedstaden, for hvis Frelse de havde vovet deres Liv.«

Hans Seidelin blev da ogsaa straks efter Freden — 1660 — øverste Kapellan ved St. Olai Kirke i Helsingør og boede nu 5 Aar i sin Fødeby, indtil han 1665 blev Sognepræst i København. (Kapellianiet overtoges da efter ham af hans Mosters Mands Søn, den S. 57 omtalte JØRGEN JØRGENSEN).

Aaret før Hans Seidelin kom til Helsingør, var hans Moder død; hun blev begravet i St. Olai Kirke den 21. Januar 1659, nøjagtigt 3 Uger før Stormen paa København, men først 18. Oktober 1662 blev der holdt Skifte efter hende. Samtidig fik Hans Seidelin udbetalt sin fædrene Arv, der siden Faderens Død 1639 havde henstaaet hos Moderen, nemlig 300 Daler, for hvilke han fik udlagt 2 Boliger ved Gammel Kloster, der var vurderet til 120 Dl., 2 Kvindestolestader paa Mellemgulvet i St. Olai Kirke (à 30 Dl.) samt for det resterende Beløb Møbler, Husgeraad, Sengeklæder og Linned. Efter Moderen arvede han 716 Dl. 3 Mk. 6 $\frac{1}{3}$ Sk., hvorfor der blev ham udlagt Halvdelen af »den Gaard med 2 Boliger i Kongensgade med 1 Jernkakkelovn, som salig ANNANIAS KRUSE tilforn havde ejet«, og som vurderedes til 450 Dl. (Den anden Halvdel fik Broderen JØRGEN). Det resterende Beløb — 491 Dl. — blev ham udlagt i hans Moders efterladte Hovedgaard paa Stengaden.

11. December 1665 blev Hans Seidelin Sognepræst ved Holmens Kirke i København og Holmens Provst. »M. Hans Seidelin sang sin første Messe Nytaarsdag i Holmens Kirke.« Biskop JENS BIRCHEROD skriver i sin Dagbog: »1666, 1. Januar. Blef M. Hans Hansen Seidelin*) (tilforn øverst Capellan i Helsingør) indsat i Holmens Kirke i Kiøbenhafn til at være Sognepræst ved samme Holmens Meenighed og Proust over Kongl. Mayts. Skibs-Præster, og holdte hand samme Dag sin første Prædiken ibidem.«

Den 10. August 1666 indviede Provst Hans Seidelin Holmens Kirkegaard uden for Østerport eller »Skibskirkegaarden«, som den oprindelig kaldtes, den ældste af Københavns nuværende Kirkegaarde. Kirkens ældste »Register over begravne« meddeler: »1666 St: Laurentii Dag den 10. Augusti blev den ny Kirkegaard uden for Østerport indviet, at begrave Kongl: Betjenters Lig, som ikke har Middel at begraves her inde. Og skete af H: Hans Hansen Seidelino, da denne Steds Sognepræst og Provst. Blev kaldet Skibs-Kirkegaard.«

28. Juni 1667 tog Hans Seidelin Magistergraden, men døde allerede den 20. Juni 1668, i København, kun 36 Aar gammel; han blev begravet 30. Juni i Holmens Kirke.

Paa Bagsiden af Altret i Holmens Kirke findes en Indskrift, hvori det hedder: »Anno

*) Dette er første Gang, Navnet SEIDELIN forekommer. (I Regelen kaldtes han — efter Tidens Skik og Brug — kun HANS HANSEN).

1665 i Novembri maanit bleff M: Torkild vdvald at vere Bisp vdi Aalborg . . . , vdi hans sted bleff Her Hans Hans Seidelinus / da øffuerst Cappellan vdi Helsingør aff Høyestbemelt: Kong: Mays. forordnet at vere denne Stedz Sogne Præst oc Prouist, gjorde der effter sin første Præken ny-Aars dag 1666 her i Kirken. Herre Jesu giff at alting maa Skie dig till ærre. / Anno 1668 Den 20. Juny Døde M: Hans Hanszen Seidelin.«



Sophia Davidsdatter.
Malet af Abraham Wuchters († 1683).
Ejes af Kaptajn L. With-Seidelin, København.

Paa en af de 38 Messingbalustre, der danner Korsranken i Holmens Kirke, læses følgende Indskrift: »Hans Hansen Seidelinvs, Sognepræst og Provist her till Staden, Sophia Davids Daater 1668.«

~ 19. Maj 1661 i St. Olai Kirke i Helsingør — »til Højmessen« — SOPHIA DAVIDSDATTER^a), * 10. April 1643 i Helsingør, døbt 16. s. M. i St. Olai Kirke. Dt. af Provst DAVID CHRISTENSEN^b) (* 1607 i Helsingør. 1633 Magister. 1636 øverste Kapellan ved St. Olai Kirke i Helsingør, 11. Juni 1646 Sognepræst sst. Provst. † 7. December 1658, begr. 14. s. M. i St. Olai Kirke) og GEDSKE FREDERIKSDATTER^c) (* 1623, † 28. December 1696).

Hendes Sønesøn CLAUS SEIDELIN skriver i sin Selvbiografi, at begge hendes Mænd »efterlod hende i maadelig Tilstand og med en Del Børn, men efter saa mange Aars Enkestand havde hun [ved sin Død] ikke formindsket, men snarere formeret sit Gods, thi hun var en brav fornuftig og raffineret Matrone, som vidste godt at holde Hus, og med en friet Mod at

skikke sig i alting. — Hun elskede højt sine tvende Stifdøtre, thi hun havde ved Døden mistet sine egne, hvorfor hun opdrog dem med al Flid. — Ved Skiftet efter hende fik min Sl. Fader nogle Familie Skilderier, som nu staa hos min ældste Broder i Gloslunde Præstegaard, nemlig denne min Sl. Farmoders eget, dernæst min Sl. Moders begge Forældres, Raadmand CLAUS IVERSENS og [hans anden] Kones, hvis Navn var MECHTELE FIUREN, .. saa og en af mine Sl. Morbrødrers, som ikke har været fuldvoksen.«

Sophia Davidsdatter blev efter sin anden Mands Død boende i Gaarden paa Amagertorv nuværende Nr. 15 og 17 (da Matrikel-Nr. 53, nu 43 og 42 A).

Under Pesten i København i 1711 drog hun sammen med sin Sønesøn HANS SEIDELIN (S. 178), der da nylig var blevet Student, og hvis Fader HANS SEIDELIN som Overkrigskommissær var med den danske Hær i Pommern, til sin yngste Søn, Apoteker FRIDERICH SEIDELIN i Nykøbing F., hos hvem de opholdt sig i længere Tid.

† 11. April 1716, 73 Aar og 1 Dag gammel, »forløst ved en stille og sagte Død«, begravet 27. s. M. i St. Nikolai Kirke i København i sin afdøde Mand CLAUS IVERSENS murede Begravelse i den mellemste Kirkegang. 5 Børn: Fjerde Slægtled, S. 103—131.

^a) Om SOPHIA DAVIDSDATTERS Slægt se Tavle II (og S. 88 ff.).

^b) og ^c) Om SOPHIA DAVIDSDATTERS (og CLAUS IVERSENS) Forældre og Aner se Tavle I samt S. 74—85. Provst DAVID CHRISTENSENS Portræt S. 75.

Disse Børns Efterkommere er fortrinsberettigede til Elers Kollegium, da Sophia Davidsdatter var Kusine til Kollegiets Stifter, Etatsraad JØRGEN ELERS (Tavle II F 18). Denne Fortrinsret har adskillige af Sophia Davidsdatters Efterkommere benyttet sig af. 4 af hendes Efterkommere har været Patroner — Værdigheden som Patron eller Denominator (den, der denominerer: udnævner Alumner) tilhører ifølge Kollegiets Fundats den ældste og fornemste inden for JØRGEN ELERS's Slægt og hans Hustrus Slægt. De 4 Patroner blandt Sophia Davidsdatters Efterkommere er: de 3 Søskende Gehejmekonferensraadinde MARIANE MAGDALENE CLAUSINE ROSENØRN (født BRINCK-SEIDELIN, 1817—84) fra 16. Februar 1870, Assessor i Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten i København FREDERIK BRINCK-SEIDELIN (1822—91) fra 14. September 1889 og Frøken MARIE ELISABETH BRINCK-SEIDELIN (1829—1910) fra 8. Oktober 1891, samt Kammerherre, Kommandør PETER ALBERT GROVE (1856—1939) fra 6. December 1933.

Sophia Davidsdatter ~ 2) 1678 (Bevilling 13. Februar) Enkemand CLAUS IVERSEN ASSENS^a), * 23. April 1624. Søn af IVER POULSEN GAMTOFTE^b) (* 29. November 1591. Fra 1618 eller senere Forpagter af Bispebogaard i Gamtofte Sogn ved Assens. ~ 1619. † ?) og Hustru KAREN LAURIDSDATTER^c).

Claus Iversen var en anset Klædekræmmer i København, hvor han ejede nuværende Nr. 15 og 17 paa Amagertorv, som i Grundtaksten af 1668 sattes til 400 Rd., dertil hørte Nr. 18 i Læderstræde. Desuden ejede han nuværende Nr. 21, 23 og 25 i Gothersgade og (1668) Nr. 39, 41 og 43 i Grønnegade. 1658 deltog han i Adresserne om Privilegierne og blev siden en af »De 32 Mænd« (Københavns Borgerrepræsentation), hvilket Ombud han beklædte 1684 og senere, indtil han i 1688, den 31. Juli, blev Raadmand, men døde samme Aar og blev begravet den 28. August i sit Gravsted i den mellemste Kirkegang i St. Nikolai Kirke.

I sit andet Ægteskab med Claus Iversen havde Sophia Davidsdatter ingen Børn.

Af de ved Sophia Davidsdatters Ægteskab med Claus Iversen sammenbragte Børn blev Sophia Davidsdatters 2 Sønner af første Ægteskab med Provst Hans Seidelin, HANS og FRIDERICH SEIDELIN, henholdsvis 1692 og 1699 gift med Claus Iversens 2 Døtre af hans andet Ægteskab med Megtele Villumsdatter Fuiren, DRUDE MARGRETHE CLAUDATTER og KAREN CLAUDATTER.

Claus Iversen fæstede 24. Februar 1662 et Gravsted i den mellemste Kirkegang i St. Nikolai Kirke i København. Deri blev begravet: hans anden Hustru MECHTEL (MEGTELE) FUIREN og 3 Børn 28. Februar 1677; han selv 28. August 1688; hans 2 Sønner af andet Ægteskab: VILLUM CLAUSEN 2. December 1695 og IVER CLAUSEN 30. September 1696; hans ældste Datter, Kancelliraad (senere Konferensraad) HANS SEIDELINS Hustru, 22. April 1711; dennes Svigersøn Magister IVER BRINKS 2 Børn 27. Juli 1711 (antagelig af dennes første Ægteskab); samt Claus Iversens tredie Hustru SOPHIA DAVIDSDATTER (Konferensraad Hans Seidelins Moder) 27. April 1716. — Gravstedet fornyedes 24. Januar 1736 af Konferensraad HANS SEIDELIN († 1740), 27. Juli 1768 af dennes Dattersøn, Magister IVER BRINKS Søn, Konferensraad HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN for 40 Aar, der regnedes fra 24. Januar 1736 — 24. Januar 1776. Sidstnævnte fornyede det atter 8. Oktober 1776, at regne fra 24. Januar s. A.

Claus Iversen havde været gift 2 Gange før sit Ægteskab med Sophia Davidsdatter:

Hans første Hustrus Navn kendes ikke, ligesom det heller ikke vides, hvornaar hun er død. I dette Ægteskab var 1 Søn, JENS CLAUSEN, der ved Faderens Død var Borger i København. Han var gift, og baade han og hans Hustru levede i 1692, da de var med til hans Halvsøster DRUDE MARGRETHE CLAUDATTERS Bryllup med HANS SEIDELIN.

Claus Iversen ~ 2) 1661 (Bevilling 4. April) MEGTELE VILLUMSDATTER FUIREN, der som nævnt blev begravet 28. Februar 1677 i St. Nikolai Kirke. Om hendes Aner se Tavle I samt S. 85—88. — I dette Ægteskab var mindst følgende 5 Børn, der blev voksne:

^a) Raadmand CLAUS IVERSEN ASSENS er ofte blevet forvekslet med CLAUS IVERSEN RAVN, der ligeledes var Raadmand i København (1660—69), og som døde 1669. Denne Forveksling har ogsaa fundet Sted i »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877) og stammer fra Giessings »Jubel-Lærere« (1783, 2. Del, 2. Bd., S. 293). Der er gjort omhyggeligt Rede for Forvekslingen i en Fodnote i Personalhist. Tidsskr. 1881, S. 243. I O. Nielsen: »Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse«, V, omtales CLAUS IVERSEN RAVN S. 434, CLAUS IVERSEN ASSENS S. 450.

^b) og ^c) Om CLAUS IVERSENS — saavel som om hans anden og tredie Hustrus — Forældre og Aner se Tavle I samt S. 74—88.

- a. IVER CLAUSEN, * c. 1669, † 1696, 27 Aar gl., begr. 30. September i St. Nikolai Kirke.
- b. VILLUM CLAUSEN, * c. 1671, † 1695, 24 Aar gl., begr. 2. December i St. Nikolai Kirke.
- c. HENRIK CLAUSEN, * c. 1672. Student 1690 fra Metropolitanskolen. 1707 Sognepræst i Stenderup ved Kolding. † 12. August 1727, 55 Aar gl. Han var Farfader til Sognepræst i Glud og Hjarnø POUL CHRISTIAN CLAUSEN, der var gift med Farfaderens 2 Svogres Fætter Magister NICHEL SEIDELINS Oldebarn ANE MARGRETHE LANGBALLE, — Sønnedatter af WITTA NICHELSDATTER SEIDELIN og Krigstaad NIELS LANGBALLE (S. 237).
- d. DRUDE MARGRETHE CLAUDATTER, * før c. 1675, † 1711. ~ 1692 HANS SEIDELIN. (Se S. 104 og 117).
- e. KAREN CLAUDATTER, * c. 1675, † 1712, 37 Aar gl. ~ 1699 FRIDERICH SEIDELIN. (Se S. 121 og 129).

SOPHIA DAVIDSDATTERS, CLAUS IVERSENS
OG
MEGTELE VILLUMSDATTER FUIRENS
ANER

Paa Tavle I S. 88 er opstillet disse 3 Personers Aner; Tavlen fremstiller saaledes 3 selvstændige Anetavler, nemlig 1 for CLAUS IVERSEN og 1 for hver af hans 2 sidste Hustruer; Opstillingen er foretaget saaledes, at Anetavlen for SOPHIA DAVIDSDATTER (A) findes øverst, i Midten følger CLAUS IVERSENS Anetavle (B) og nederst MEGTELE VILLUMSDATTER FUIRENS (C).

Nedenfor vil der paa de følgende 15 Sider følge en nærmere Omtale af hver enkelt af alle de paagældende Aner, først af Anerne paa Anetavle A, dernæst af dem paa Anetavle B og til Slut af dem paa Anetavle C.

Til Betegnelse af Anerne paa hver af de 3 Anetavler er benyttet Ottokar Lorenz's System, ifølge hvilket hver Ane betegnes med en Brøk, hvis Tæller angiver Antallet af Aner inden for den paagældende Generation, og hvis Nævner angiver Anens Løbenummer inden for Generationen. (Fader og Moder betegnes saaledes 2/1 og 2/2, Farfader 4/1, Mormoder 4/4, Farmoders Fader 8/3 o. s. v.).

A. SOPHIA DAVIDSDATTERS ANER.

- 2/1. DAVID CHRISTENSEN, * 1607 i Helsingør. Student sst. 19. Januar 1625. Magister 28. Maj 1633. 1636 øverste Kapellan ved St. Olai Kirke i Helsingør, ordineret 21. December s. A. af Sjællands Biskop HANS POULSEN RESEN. 14. Juni 1646 Sognepræst sst. Provst i Lyng-Kronborg Herred.

† 7. December 1658, begr. 14. s. M. i Koret i St. Olai Kirke.

I St. Olai Kirke — øverst (østligst) i den nordlige Sidegang — hænger et stort, oliemalet Portræt af Provst David Christensen, der ses staaende, iført Ornat med Pibekrave og med venstre Haand hvilende paa en opslaaet Bibel, der ligger paa et Bord med grønt Tæppe.

Der har tidligere været et andet Portræt af Provsten, thi i en Fortegnelse^{a)} fra c. 1720 over Epitafier i St. Olai Kirke hedder det, at »David Christensens Effigies haver ogsaa staaet udi Sacristiet, men er bleven ved Regn og Leck fordervet«, og i en lignende senere Fortegnelse^{b)} anføres om David Christensens Portræt, at »Dette Skilderi var opraaen og aldeles borte, hvorfor S. DANIEL NEUHAUS Kræmmer lod et nyt male og Rammen forbedre og istandsætte

^{a)} I Det kgl. Bibl. i Kbh. (Gl. kgl. Samling 4° 2337).

^{b)} I Det kgl. Bibl. i Kbh. (Ny kgl. Samling 4° 696) (fra Aar 1740).

Aar 1741 d. 6. Maj. Det blev udflyttet 1749 og kom udi Gangen, da Hr. ORSLEFS Portræt blev indsat.«

DAVID CHRISTENSENS og hans Hustru GEDSKE FREDERIKSDATTERS Navne samt Aars-
tallet 1652 findes paa en af de 76 Messingpiller, der indeslutter Koret i St. Olai Kirke, — paa
den sydligste af Messingpillerne i Kordøren (Nr. 41 talt fra Nord).

Paa en af de 20 Messingpiller (Nr. 10
fra Syd), der indeslutter Daaben, findes
Navnene paa Provst David Christensens 6
Døtre (Tavle II F 20—28) sammen med
Aarstallet 1656.

Medens David Christensen var Kapellan i Hel-
singør, laa han gennem 2 ½ Aar — 1637—40 — i
stadige Processer med CHRISTIAN SPEETS Enke
ANNE, der anklagede ham for brudt Ægteskabs-
løfte, efter at de havde faaet et Barn sammen.
Om Barnet vides der iøvrigt intet. Sagen passe-
rede ialt 5 Instanser, idet Anne først indstævnedes
»Mester David« for Roskilde Domkapitel, under
hvilket Ægteskabssager fra Sjællands Stift hen-
hørte. Ved Dom her 28. Februar 1638 blev David
Christensen frifundet, hvorfor Anne Speets paany
rejste Anklage imod ham, nemlig paa Helsingør
Raadstue, hvor samtlige Borgmestre og Raad-
mænd frifandt ham ved Dom 10. Januar 1639.
Borgmestre og Raad udtalte, at »eftersom vi ha-
ver gjort vores største Flid denne Lejlighed til
Forligelse at henbringe, det M. David og gerne vilde
indgaa, men Anne Speets ingenlunde sig dertil
vilde lade bekvemme og vilde endeligen have Dom
i Sagen; da — efterdi M. David Christensen ikke
haver gjort noget Løfte til Anne Speets selv
om Ægteskab, .. da kunde vi derfor ikke rettere
kende, end M. David Christensen jo bør for Anne
Speets Tiltale fri at være.«

Over Roskilde Landemode passerede Sagen nu til Sjællands Landsting (i Ringsted), hvor Dommen
13. Marts 1639 gik David Christensen imod, idet Landsdommeren, den kendte JØRGEN SEEFELDT, ikke
mente at kunne følge Borgmestres og Raads Dom, idet David Christensen havde lovet i sin Sognepræsts
og Provsts Nærværelse at ville ægte Anne Speets, og endvidere »eftersom en Præstemand bør at være
i Liv og Levned ustraffelig og uden offentlig Forargelse.«

David Christensen appellerede nu Landstingsdommen til Herredagen, der var den Tids øverste Doms-
myndighed; Herredagen var et Møde mellem Kongen og Rigsraadet, og de Rigsraader, der 8. Maj 1640
sammen med CHRISTIAN IV var til Stede for at dømme i Sagen mellem David Christensen og Anne Speets,
var CHRISTIAN THOMESSEN (SEHESTED), JØRGEN URNE, CLAUS DAA, MOGENS KAAS, Rigens Kansler JUST
HØG, CORFITS ULFELDT, JØRGEN VIND og HANNIBAL SEHESTED. — Begge Parterne havde indleveret
skriftlige Indlæg i Sagen. David Christensen udtalte i sit Indlæg, at han kun havde gjort »en hastig ube-
tænkt Ed, som bevises med Guds og kgl. Majst.s Artikel ej at kunne eller burde efterkommes til Guds
Vanære, Samvittigheds Urolighed og forargeligt Eftersyn, dernæst kan ingen overbevise hannem nogen
Forargelse udi sit Embede, og endelig er han og befriet af den gejstlige Kapitels-Ret og af Borgemestre og
Raad, .. da forstod han ikke, efter hvad Grund udi Guds eller Kongens Lov Landsdommeren ikke havde
villet følge Borgemestres og Raads Dom, og hvorefter en hastig og ubetænkt Ed kan tvinges til at efter-
kommes.« Anne Speets var ligeledes mødt i Retten og fremlagde sit skriftlige Indlæg; »hun formodede un-



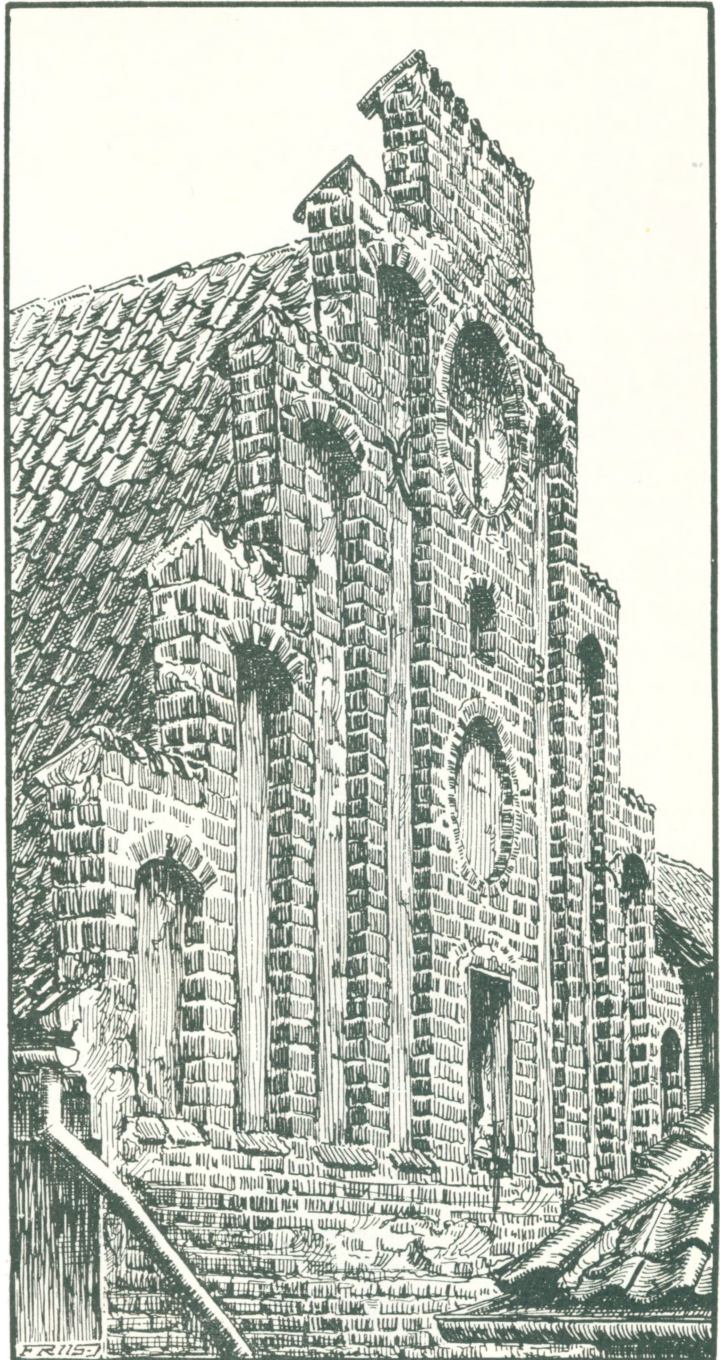
David Christensen. Portræt i St. Olai Kirke, Helsingør.

derdanigst, at Landsdommerens Dom burde ved Magt at blive; af Provst i Nykøbing F. LAURIDS CHRISTENSENS og Kapellan sammesteds NIELS CHRISTENSENS Vidnesbyrd fremgik, at M. David ved mange høje Saligheds Eder udi deres Nærværelse havde lovet hende aldrig at ville forlade, men gjøre hende Ære for Vanære, . . . hvilket Eds Løfte M. David ikke som en hæderlig Præstemand, der har nogen Samvittighed, havde villet holde eller efterkomme, men har foraarsaget hende stor og vidtløftig Proces baade for geistlig og verdslig Ret, halvtredie ganske Aar at drive, og saa M. David ikke aleneste har skilt hende med al hendes Middel, Gods og Formue, men endogsaa hendes Ære og Lempe ganske skanderet og forskærtset og saaledes ført hende udi allerstørste Elendighed og Armod; hun formodede ydmygeligen, at Landsdommeren ingen Uret har gjort, men rettelig dømt, saa hans Dom, som paa M. Davids egen Bekiendelse og hæderlige Vidnesbyrd funderet er, bør ved Magt at blive, og M. David Christensen derforuden forpligtig være at betale hende al hendes Omkostning, som hun formedelst hans edsvorne Løftes Ufuldkommenhed har anvendt, som sig 737 Daler beløber foruden meget mere, som ej saa egentlig kan specificeres«.

Ved Herredagen forligtes Parterne saaledes, at David Christensen gav Anne Speets 700 Sletdaler for langvarig Proces; hvad hans Forseeelse angik, tilgav Kongen ham den, saa han maatte blive ved sit Embede.

Gift med:

- 2/2. GEDSKE FREDERIKSDATTER, * 1623, † 29. December 1696, begr. 5. Januar 1697 i Koret i St. Olai Kirke i Helsingør, ved Sydsiden af Alteret, hvor hendes Mand tidligere var begravet. Besegling 29. December 1696 i Helsingør. 9 Børn: se Tavle II F 20—28.
- 4/1. CHRISTEN DAVIDSEN, * c. 1570 i Helsingør. Fik Borgerskab i Helsingør 4. November 1603. 1605—07 Kirkeværge ved St. Olai Kirke. Raadmand sst. 12. Februar 1610. Toldskriver 30. Oktober 1623. Fastelavns-Borgmester 4. Marts 1622 og 1626—28. † 1659, begr. 3. Maj i St. Olai Kirke i Helsingør. Skifte 5. s. M.



Oxernes Gaard, Strandgade 79. Gavl mod Færgestræde.

Christen Davidsen ejede i Helsingør den Gaard — »Oxernes Gaard« — der langs Gl. Færgestrædes vestre Side strækker sig fra Stengade til Strandgade (Stengade 66 og Strandgade 79), og som med sine 2 middelalderlige takkede Gavle mod Gl. Færgestræde hører til Helsingørs ældste og sandsynligvis er opført af JOHAN OXE c. 1460; fra 1553 ejedes den af den berømte Reformator CHRISTIAN PEDERSEN, midt i 1570'erne tilhørte den Rigs-

hofmesteren PEDER OXE († 1575), som solgte den til FREDERIK II, der lod den indrette som Toldgaard.

~ 1) c. 1603 i Helsingør ANNE (ANNICHE) TOR SMEDE (Søster til den nedenfor omtalte DRUDE TOR SMEDE), * c. 1572 i Flensborg (Nikolaj), † 1604, begr. 18. Oktober i Helsingør. Skifte 28. December s. A. (Hun ~ 1) 24. August 1589 i Flensborg (Nikolaj) HANS MEYER, 16. August 1588 Toldskriver i Helsingør, † 1602 sst. Epitafium over ham og hans Hustru i St. Olai Kirke). Ingen Børn.

~ 2) c. 1605

4/2. SOPHIE HANSDATTER

KNOPPER, * c. 1587, † 1647, begr. 29. April i St. Olai Kirke i Helsingør. 10 Børn: se Tavle II E 21—30.

4/3. FREDERIK PEDERSEN, * c.

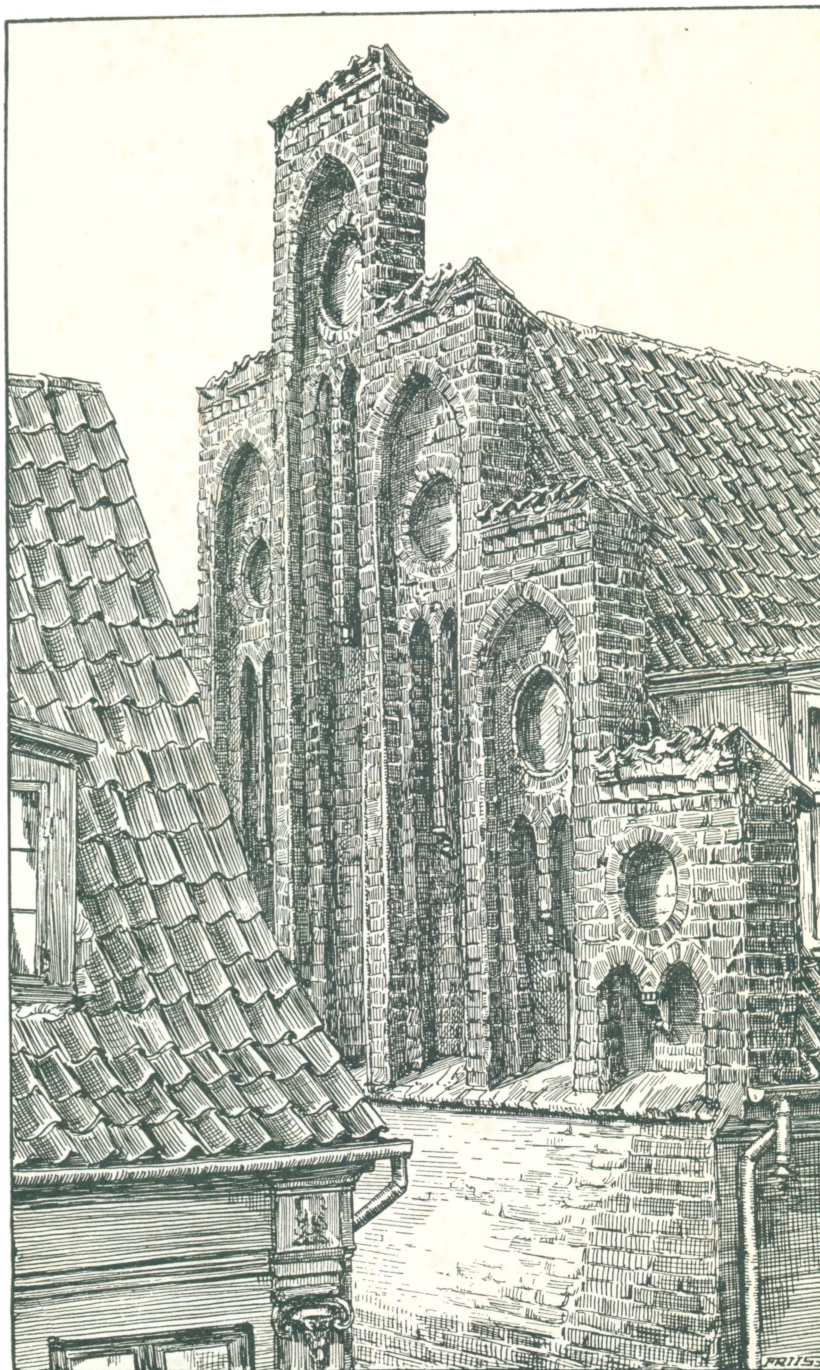
1587 i København. Studerede som ung i Ulandet. Immatrikuleret i Leipzig 1607. Dr. med. i Wittenberg 13. Februar 1609 (De humani corporis fabrica). Immatrikuleret i Leyden 19. April 1611 og 14. November 1613, i Marburg 1612. Praktiserede i København. 1614 Medlem af Danske Kompagni. 17. November 1616 Medikus i Flensborg. Praktiserede atter i København fra 1621: Flygtede 1637 for Pesten til Ditmarsken, hvor han døde s. A. — Gift med

4/4. ANNE, † efter 1648 (da hun stod Fadder til Datterdatteren MARGRETHE DAVIDSDATTER i Helsingør).

8/1. DAVID HANSEN, Toldskriver

i Helsingør 22. April 1560. Raadmand 30. August 1566 — 10. Juli 1579 og igen 16. Juli 1591. Kæmner 1570 og 1575. Hospitalsforstander 6. Maj 1582. Tolder 28. April 1583. † 1597 i Helsingør (inden 14. November).

I Midterskibet i St. Olai Kirke i Helsingør findes et Epitafium over Tolder David Hansen, hans 2 Hustruer, 3 Sønner og 2 Døtre; øverst i Maleriet findes en Fremstilling af Kristi Op-



Oxernes Gaard, Stengade 66. Gavl mod Færgestræde.

standelse; derunder ses til venstre 4 Mænd, alle barhovedede og iført sorte Dragter med hvide Pibekraver; til højre 3 Kvinder med hvidt Hovedtøj og en lille Pige med blondt Haar, alle i sorte Dragter med smal, hvid Krave med en smal, sort Krave udenom, samt med hvide Forklæder; alle 8 knæler paa sorte Skamler og alle med sammenlagte Hænder foran Kroppen.

Som nævnt var David Hansen Kæmner i 1570; han indledte Kæmnerregnskabet for dette Aar med følgende Ord: »Sobrij estote et vigilate / quoniam nescitis horam, quando venturus est filius hominis etc.« (Værer ædru og vaager, eftersom I ikke vide Timen, naar Menneskens Søn kommer etc.).

1579 opførte David Hansen det smukke Gavlhus Stengade 76 i Helsingør, som han lejede ud til Christian IV's bekendte Raadgiver JOHAS CHARISIUS (se nedenfor, C. 4/3).

~ 1) c. 1561 KARINE HANSDATTER (8/2). 6 Børn: se Tavle II D 13—18.



Tolder David Hansens Epitafium.

~ 2) BENTE ANDERSDATTER. Skifte efter hende i Helsingør 15. Marts 1608. 1 Datter: se Tavle II D 19. — Hun var Datter af Raadmand i Helsingør ANDERS SAXEN († 1593) og første Hustru TRUID († 1568). (BENTE ANDERSDATTER ~ 2) HANS PEDERSEN af Malmø, Borgered i Helsingør 4. December 1599, † efter 1608. 2 Børn).

8/2. KARINE HANSDATTER. Skifte efter hende i Helsingør 8. November 1589.

8/3. JOHANNES KNOPPER, * c. 1550 i København (Frue). Student 1570. Var med Faderen paa dennes sidste Rejse og fuldførte — ikke uden Held — dennes ufuldendte Hverv. Han tog siden den juridiske Doktorgrad, forlenedes 1587 med Ringsted Kloster, † 1591 i Ringsted.
~ c. 1582

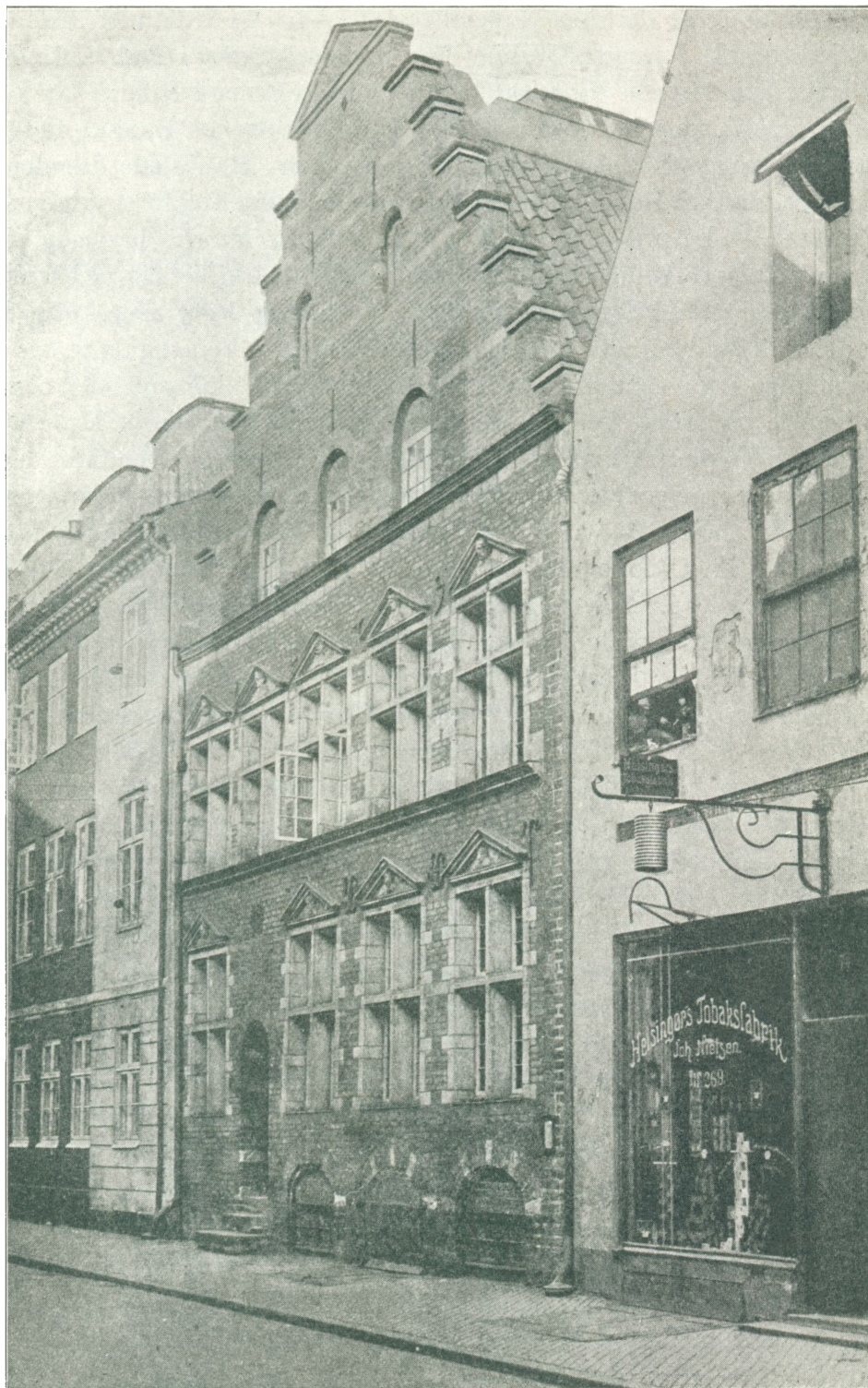
8/4. N. N. JOHANNES KNOPPERS Hustru kendes ikke.

8/5. PEDER SØRENSEN, * c. 1540 eller 1542 i Ribe. — Var den eneste danske Læge, der i det 16. Aarhundrede vandt europæisk Berømmelse.

I Reglen angives 1542 som hans Fødeaar; efter Gravskriften over ham i Vor Frue Kirke, København, skal han være død 1602, 62 Aar gl., og skulde saaledes være født 1539 eller 1540.

Efter at have gaaet i sin Fødebys Skole kom han allerede i en ung Alder til Universitetet, hvor han, inden han endnu havde fyldt sit tyvende Aar, skal have holdt Forelæsninger

over latinsk Poesi. 1562 var han i Frankrig. 28. Oktober 1563 fik han det for en Dr. med. bestemte Kanonikat i Viborg med Forpligtelse til at studere Medicin i Udlandet i 3 Aar,



Tolder David Hansens Gaard, Stengade 76.

men opgav det. 1564 tog han Magistergraden ved Københavns Universitet og var 1564—65 Professor i Pædagogik sst. Hans Interesse gjaldt dog særlig Medicinen og Naturvidenskaberne, hvormed det da ogsaa stemmer godt, hvad der berettes om ham, at han forklarede Læren

om Meteorerne »til stor Beundring og Gavn for sine Tilhørere«, noget, der ellers laa uden for den pædagogiske Professor-Virksomhed.

Da Universitetet 1565 skaffede ham Midler til fortsatte Udenlandsrejser, opgav han med Glæde sin Lærerpost og var derefter November 1565—1571 i Udlandet sammen med Vennen HANS DE PRATO. 13. Januar 1566 blev han immatrikuleret i Padua. Under sin 6 Aars Udenlandsrejse var han vistnok Vinteren 1568—69 i Hjemmet i Ribe; i alt Fald var han i Marts 1569 paa Herregaarden Langesø paa Fyn, hvor Fru SIDSEL BRYSCKE forærede ham det endnu bevarede mærkelige Runehaandskrift af Jyske Lov. Han ejede desuden den mærkelige Fortegnelse over danske Konger, som er skrevet med Runer og først udgivet af O. WORM, senere af LANGEBEK. — I April 1569 var han i Wittenberg, hvorfra han sammen med HANS DE PRATO agtede at tage til Køln. Derfra har han rimeligvis begivet sig til Frankrig, hvor han erhvervede Doktorgraden i Filosofi og Medicin — vistnok 1569 eller 1570. Fra Frankrig begav han sig atter til Italien, hvor han en Tid praktiserede i Venedig og vandt sig et berømt Navn ved sine heldige Kure og ved sit Skrift »Idea medicinæ philosophicæ«, som han i Efteraaret 1570 fuldenkte i Florens. Værket, der er tilegnet Kong Frederik II og udkom i Basel 1571, vakte betydelig Opmærksomhed blandt Europas Læger og Kemikere og har bevaret Peder Sørensens Navn i Lægevidenskabens Historie lige indtil vore Tider.

Efter at Peder Sørensen atter var vendt tilbage til Fædrelandet, udnævnte Frederik II ham i Juli (Bestalling 14. Oktober) 1571 til Kongelig Livlæge. Som saadan forpligtedes han til at vogte over Kongens Liv og Sundhed og, naar som helst det befaledes, at følge med Hoffet paa de dengang saa hyppige Rejser. Den Medicin, han tilberedte for Kongen, skulde han »med allerhøjeste Flid og Troskab tilfly« og ikke lade den komme nogen anden i Hænde. Hvad der om Kongens »Livs Lejlighed og Svaghed« blev betroet ham, maatte han ikke aabenbare for nogen, ligesom han skulde holde hemmeligt, hvad han i det kongelige Kammer kunde erfare om Rigets Anliggender. Som Løn skulde han have aarlig 200 Daler samt frit Underhold eller Kostpenge, en sædvanlig Hofklædning og »fri Hus og Vaaning, hvorudi han sin Medicin bekvemmeligen kan berede.« 18. Oktober 1575 fik han et Kanonikat i Roskilde, og Aaret efter tilstod Kongen ham Foder til 2 Heste; saa længe han blev i København. I Juni 1576 var han med den danske Kongefamilie paa dens Besøg i Mecklenborg, ved hvilken Lejlighed han blev indskrevet i Universitetsmatriklen i Rostock. Samme Aar fik han kongeligt Forleningsbrev paa noget Strøgods paa Sjælland (16 Gaarde og 2 Huse), 1587 fik han og hans Arvinger kongeligt Forleningsbrev paa en jordeggen Bondegaard i Brøns Sogn i Sønderjylland. I København ejede han en Gaard i Kannikestræde, hvor han boede, naar han ikke var paa Rejser med Kongen. Han var til Stede ved FREDERIK II's Død paa Antvorskov den 4. April 1588 og var derefter til sin Død 14 Aar senere Livlæge hos Kong CHRISTIAN IV. — 1602 tænkte han paa at overtage den ledige medicinske Professorplads — vel sagtens for der at faa mere Ro til videnskabelige Arbejder end ved Hoffet, hvis Larm, som han selv udtrykte det, kun lidet begunstigede rolige filosofiske Studier, men blev et Bytte for Pest-epidemien samme Aar.

† 28. Juli 1602 i København, begravet 1. August i S. Rochi Kapel i Vor Frue Kirke. I Kirken fandtes 2 Gravskrifter over ham.

Peder Sørensen fik 1583 af Universitetet et Sølvkredenskar som Brudegave til sit Bryllup, der stod 9. Juni 1583 i Flensborg (Nikolaj). Bruden var:

8/6. DRUDE TOR SMEDE^{a)}, * c. 19. April 1567 i Flensborg (Nikolaj), † 21. September 1610,

^{a)} Stamtavle over Slægten TOR SMEDE (THORSMEDE(N)) i (Svensk) Personhistorisk Tidsskrift XXVII (1926), 31—81.

begr. 24. s. M. i København (Vor Frue). — Peder Sørensen og Drude tor Smede havde 8 Børn, 4 Sønner og 4 Døtre, af hvilke 5 døde tidlig, som det fremgaar af Gravskriften i Vor Frue Kirke. De andre 3 Børn er den ovenfor nævnte Søn FREDERIK PEDERSEN (4/3), den nedenfor nævnte Datter ANNA PEDERSDATTER (C. 4/4) samt Datteren GIESA († 2. Juli 1613, 18 Aar 8 Mdr. 2 Dage gl.^a), begr. i Helligaands Kirken, København), der var gift med Borgmester i København MATHIAS HANSEN (se Tavle II D 1), hvis første eller anden Hustru hun var.

8/7. N. N.

8/8. N. N.

16/1. HANS DAVIDSEN, Raadmand i Helsingør 6. Marts 1531. ~

16/2. MARGRETHE HANSDATTER.

16/5. ALBERT KNOPPERT, * i Zwolle i Nederlandene, † 16. Maj 1576 i Louvain. — Jurist og Diplomat. — Studerede fra 1546 i Rostock, hvor han tog juridisk Doktorgrad. 1549 blev han Professor i Retsvidenskab ved Københavns Universitet, hvis Rektor han flere Gange var (1552—53, 1557—58, 1562—65). 1557—70 var han Vor Frue Kirkes akademiske Værge, og 1. Januar 1561 forlenedes han med et Kannikedømme i Roskilde; endvidere førte han Tilsyn med Universitetsbiblioteket.

Størst Interesse har hans diplomatiske Virksomhed. 1551 var han i England, nærmest dog i privat Sendelse for nogle danske Købmænd, hvoriblandt Tolderen i Helsingør SANDER LEJEL (Tavle II B 1). 1559 var han i Nederlandene, hvor han var med til at forberede FREDERIK II's paatænkte Frieri til RENATA af Lothringen. 1562 forhandlede han i Lifland med den polske Regering. 1563—64 atter i Nederlandene, hvor han gennem VILHELM af Oranien skulde rejse Laan til Dækning af de store Udgifter i Syvaarskrigen mellem Danmark og Sverige 1563—70; Rejsen var vistnok helt resultatløs; og heller ikke lykkedes det Albert Knoppert at løse den rigtignok ogsaa vanskelige Opgave paa Rejser til Nederlandene 1564 og England 1565 og 66 at overbevise de 2 Landes Regeringer om den danske Øresundspærrings Nødvendighed. 1567 og 69 deltog han i Forhandlinger med FREDERIK II's 2 Farbrødre, Hertugerne HANS DEN ÆLDRE og ADOLF, om deres Lensmodtagelse af deres Dele af Slesvig. 1576 blev han sendt til tyske og nederlandske Universiteter for at indhente juridiske Erklæringer til Gunst for Kongen i Lensstridighederne med de ovennævnte Hertuger; han havde allerede fuldent en Del af sit Hverv, da han drog fra Køln til Louvain; i Nærheden af sidstnævnte Sted blev han overfaldet af 3 Røvere, der udplyndrede ham og saarede ham saa haardt, at han en Uge senere døde i Louvain af sine Saar, den 16. Maj 1576.

~ 2) 1570 ANNE. Børn? Hans første Hustru var:

16/6. N. N. Hendes Navn kendes ikke. † 1568, begr. i Vor Frue Kirke i København. 2 Sønner.

16/9. SØREN JESSEN, Købmand i Ribe. Universitetsprogrammet^b) over Sønnen PEDER SØRENSEN (A. 8/5) fortæller, at han var Raadmand, men han findes ikke paa Raadmandslisten i Kinchs »Ribe Bys Historie 1537—1660«.

16/10. BODIL SØRENSDATTER.

^a) Ifølge Peder Resen: Inscriptiones Hafnienses. København 1668, 104—05, og Thomas Bartholin: Cista medica. København 1662, 120—21.

^b) Thomas Bartholin: Cista medica. København 1662, 114.

- 16/11. REINHOLD TOR SMEDE, * c. 1532 i Flensborg (Nikolaj). — Købmand og Raadmand i Flensborg. — Kom c. 1543 i Skole i Strassburg; blev September 1543 immatrikuleret i Wittenberg, hvor han, som det omtales paa hans Epitafium, hørte LUTHER. 1553 døde Faderen, men han synes derefter at have uddannet sig videre i Udlandet. Først 1562 blev han sammen med Svogeren, Raadmand i Flensborg HARDER VAKE, der samme Aar ægtede hans Søster KATRINE TOR SMEDE, optaget som Kompagnon i Moderens store Forretning i Flensborg, som de overtog i Fællesskab efter hendes Død 1565. De gav sammen et Bibliotek til St. Nikolaj Kirke 1580. Samme Aar blev Reinhold tor Smede Raadmand. — Ligesom Moderen var han meget rig, og ogsaa under ham fortsattes Tillidsforholdet mellem Familien tor Smede og Kongehuset; i en gammel flensborgsk Aarbog læser man om et Besøg, Kong FREDERIK II aflagde i Flensborg Dagen efter, at Reinhold tor Smedes Datter GESA 1. Juli 1586 var blevet viet til HANS TIMME: »d. 2ten Juli 1586 kam Ihro Mayst. hier, und wolte nach Dütschland, was averst den folgende dach, als dem 3ten dito mit seinem hrn broder, herzog Hans, vnd den jungen herzog Christian, thor Reinhold tor Schmeden dochter kost, so Joh. Timmen vermehlet worden, op dem rahthuss, alwo sick Ihro Mayst. sehr lustig gemacket, und mit den bürger-fruen dantzet.«
- † 8. November 1584 i Flensborg (Nikolaj). ~ 17. Oktober 1563 i Flensborg
- 16/12. GEDSKE LANGE, * c. 1543 i Flensborg, † 1603, begr. 11. Marts sst. (Nikolaj). Reinhold tor Smede og Gedske Lange havde 3 Sønner og vistnok 7 Døtre, alle født i Flensborg (Nikolaj). Nr. 3 af disse Børn er den ovenfor nævnte DRUDE TOR SMEDE (A. 8/6), Nr. 6 og 8 er de paa Tavle II D 15 og 14 nævnte ANNE (ogsaa nævnt ovenfor S. 77) og DOROTHEA TOR SMEDE.
- 32/1. DAVID THOMESSEN. Borgmester i Helsingør 4. December 1521. 3 Børn: se Tavle II B 1—3.
- 32/3. HANS PERSEN. Raadmand i Helsingør 6. August 1495. Tolder sst. — Han skænkede 1. November 1495 til Helsingør By 2 Væggerum Hus ved St. Olai Kirke (paa Stengades Nordside mellem St. Annagade og Sofiegade) lige over for sin Gaard til en Vejerbod med alt Tilbehør paa Betingelse af, at Indtægterne skulde bruges til, at der daglig i St. Olai Kirke »skal klemtes med den største Klokke . . . naar som Klokken slar tolv, Jesu Christi Pine og Død i Hukommelse til Lov, Hæder og Ære.«
- 32/4. ALHED.
- 32/21. THOMAS TOR SMEDE, * c. 1500, vistnok i Stade. Klædekræmmer i Flensborg. Forstander for Helliggeiststiftelsen 13. April 1551. Raadmand c. 1552. † 16. November 1553 i Flensborg (Nikolaj). ~ c. 1531 sst.
- 32/22. DRUDE (PEDERSDATTER?), vistnok Datter af de nedenfor nævnte PETER JEPSEN og KATRINE JENSDATTER LORUP (A. 64/43 og 64/44), * c. 1510 i Flensborg (Nikolaj). Fortsatte Forretningen i Flensborg efter Mandens Død 1553. Hun vandt Kongehusets uindskrænkede Tillid, blev foruden i Handelssager benyttet i et meget stort Antal Pengesager, og var ved sin Død utvivlsomt Danmarks rigeste borgerlige Kvinde. † 21. Juli 1565 i Flensborg (Nikolaj). — Hun og Thomas tor Smede havde vistnok 3 Sønner og 5 Døtre, alle født i Flensborg (Nikolaj). Det ældste af deres Børn var den ovenfor nævnte Søn REINHOLD (A. 16/11).
- 32/23. HANS LANGE, * c. 1510 i Westfalen. Raadmand i Flensborg. † 19. Maj 1571 sst. ~ c. 1542 sst.

- 32/24. ELSEBE FINCKE, * c. 1522 i Flensborg, † 21. August 1576 sst.
- 64/5. PEDER HANSEN. Raadmand i Helsingør 2. Februar 1469. Borgmester sst. 29. August 1463 og 17. Juli 1492. Tolder. Adlet 1476. † mellem 1492 og 1503. — Hans liljesmykkede Vaaben pranger paa en Slutsten i Laxmandsalen i Vor Frue Klosters Østfløj — Side om Side med Rigshofmester POVL LAXMANDS Skjoldemærke.
Peder Hansens Adelsbrev^a) af 1476 lyder:
- »Wii Christiern meth Gudz Nade Danmarcks Swerriges Norges Wendes og Gothes Koning Hertug i Sleswig oc Hertugh i Holsten Stormarn oc Ditmersken Greffwe i Oldenborgh oc Delmenhorst Giøre alle witterlicht at wii aff wor sønderlige Gwnst oc Nade. Swo oc fore troskab oc willigh thieniste som thenne Breffwisere Pedher Hansen wor elskelige Borgemestere oc toldere i Helsingør oss oc wort Righe Danmarck hertill giort haffwer oc han oc hans rette echte Børn oc affkomme oss wore Arffwinge oc effterkommere Koninge i Danmarck oc Righet her effter trolige gøre oc bewise mwe oc skwlle swolenge the leffwe Tha haffwe wii vnt oc giffwit oc meth thetthe wort obne breff vnne oc giffwe hanom oc forde. hans rette æchtæ Børn oc affkomme Friiheth oc Frelse som andre Riddere oc swene haffwe i wort Righe Danmarck till ewigh tiidh meth skioldh oc hielm som er two Lilier een hwidh oc een blaa then hwidhe i eet blaat Field oc then blaa i eet hwit Field vdi Skiolden oc paa hielmen tw wæsel horn eet hwit oc eet blaat meth een Rosenkrantz blaa oc hwidh omkring hielmen effter thi som her vdi maleth staar. Togh wor oc Kronens rettughet vforsømeth paa wort frii bonde gotz oc købstædhæ gotz Thi forbywthe wii alle ehwo the helst ere eller wære kwnne oc serdeles wore Fogethe oc Embitzmen forne. Pedher Hanssen hans rette æchte børn oc affkomme her vdi at hindre eller hindre ladhe eller vdi nogre Made vforrette vnder wor koningelige Heffnd oc wredhe. In cujus rei testimonium secretum nostrum presentibus duximus appendendum. Datum in castro nostro Haffnensi in vigilia beati Johannis baptiste Anno Dni. millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto.«
- 64/6. ANNE JENSDATTER BADEN. — Hun og Peder Hansen var vistnok Forældre til HANS PERSEN (A. 32/3, ovenfor).
- 64/41. REINHOLD? TOR SMEDE, i Stæde ved Flensborg?
- 64/43. PETER JEPSEN, * c. 1480, † c. 1525 i Flensborg (Nikolaj). ~ c. 1508 sst.
- 64/44. KATRINE JENSDATTER LORUP, * c. 1485 i Flensborg (Nikolaj), † c. 1542 sst. — ~ 2) c. 1530 sst. CLAUS POTTER, * c. 1495, † c. 1541 sst.
- 64/47. JAKOB FINCKE PETERSEN, * c. 1490 i Flensborg (Frue). Raadmand. † c. 1564. ~ c. 1519
- 64/48. BIRGITTE, * c. 1495, † 1550 i Flensborg.
- 128/11. JENS ANDERSEN BADEN. Borgmester i Helsingør 5. Juli 1452.
- 128/12. BERITTE.
- 256/21. ANDERS NIELSEN BADEN. Nævnes 1442. Borgmester i København 1461 og 1466, til 1477. Raadmand sst. 1477 og 1496. — 4 Sønner, hvoraf den næstældste var den lige nævnte Borgmester JENS ANDERSEN BADEN.

B. CLAUS IVERSENS ANER.

- 2/1. IVER POULSEN GAMTOFTE, * 29. November 1591. Gik i Assens latinske Skole 1599—1602, derefter i Odense danske Skole til 1604, 1604—06 i Regneskole hos JOHAN OLUFSEN til St. Petri i Hamborg; han kom saa som Kramboddreng til HANS SKALLE i Assens og var

^a) Magazin til den Danske Adels Historie. Første Bind, S. 3—5 (Kbh. 1824).

hos ham som Dreng og Svend til 1615, hvorefter han var i Tjeneste hos JOHAN SCHULT i København 1616—7. Marts 1618, da han drog hjem til Gamtofte, hvor hans Fader skaffede ham Forpagtningen af Bispebogaard, som dengang laa i Gamtofte Sogn. † ? ~ 1619

2/2. KAREN LAURIDSDATTER. — De havde 3 Børn: CIDSEL IVERSDATTER, * 26. Juli 1620, LAURITZ IVERSEN, * 26. Januar 1622, samt den ovenfor S. 73 nævnte CLAUS IVERSEN (ASSENS), * 23. April 1624.

4/1. POUL ENEVOLDSEN, * 1556 eller 1557 i Sevel mellem Skive og Holstebro. Student fra Odense Skole. 1579 Kapellan ved St. Albani Kirke i Odense. 1585 blev han — efter sin Svigerfader (8/3) — Sognepræst i Gamtofte ved Assens, hvor han var Præst i 58 Aar (og hvor hans Sønesøns Dattersøn DAVID SEIDELIN (S. 214) var Sognepræst 1738—91). † 14. September 1643, 87 Aar gammel, begravet i Gamtofte Kirke.

Biskop JACOB MADSEN skrev efter sin Visitats i Gamtofte 1589 om Poul Enevoldsen, at han havde »et smuk sagte Tenor; bene docet [han prædiker godt].«

Poul Enevoldsen førte Kirkeregnskabet i Baag Herred for Regnskabsprovsten ELIAS EISENBERG og kaldes »Provstens Foged og Fuldmægtig«.

Han havde en poetisk Aare og digtede en Del Salmer, ligesom han ogsaa omarbejdede nogle ældre Salmer. Endvidere har han skrevet rimede Bordbønner og andre Bønner, nærmest for sine Børn.

En betydelig Del af hans aandelige Produktion er endnu bevaret i en haandskreven Bog, der findes i Det kongelige Bibliotek i København (Thott. Saml. 4^o Nr. 1509).

Blandt hans Salmer findes ogsaa Davids 27. Salme »udsat paa Danske Rim under Velbaarne Jørgen Brockenhusis Naffn af P. E. Og siungis onder de Noder, som Konning Frederick d. andens Vise: Mit Haab oc Trøst oc all tillid etc. siungis met.« Salmen begynder saaledes: »Jesus mit Liuss [Lys] og Salighed«, og Versenes Begyndelsesbogstaver danner Navnet »JØRGEN BROCKENHUS«. JØRGEN BROCKENHUS var paa den Tid forlenet med Assens og Gamtofte Provsti, og Gamtofte Præsten var hans Fuldmægtig, hvilket forklarer den nævnte Salmes mærkelige Form; denne Fremgangsmaade var dog dengang ret almindelig.

I Gamtofte Kirkes Kor fandtes tidligere et Epitafium over ham og hans 2 Formænd, nemlig hans Svigerfader ANDERS (B. 8/3) og dennes Fader JEPPE (JACOB) MAAS (B. 16/5). Gravmælet bar følgende latinske Indskrift:

Hac Jacobus & Andreas, hac Paulus in æde
 Coelica Christicolis dogmata tradidimus.
 Hoc Jacobus & Andreas, hoc Paulus in antro
 Suffosso nostras condimus exuvias.
 Una fides nobis erat, unaque norma docendi,
 Nostra unus tumulus corpora trina tenet.
 Nosque una ex clausis vivi revocabimur urnis.
 Surgite quando tuba clanxerit angelica.
 Cum Jubilo angelicam læti rapiemur in aulam.
 Rex coeli nobis gaudia vera dabit.
 Nunc alii curis mundi crucientur acerbis.
 Nobis mors sopor est dulcis & apta qvies.

Paa Dansk lyder Indskriften:

I denne himmelske Bygning [Kirken] har vi: Jacob, Anders og Poul
 Overgivet kristelig Lærdom til dem, som dyrker Kristus.

I denne nedgravede Hule skjuler vi: Jacob, Anders og Poul
 Vort jordiske Hylster.
 Vi havde een Tro, og een Lærenorm,
 Een Gravhøj skjuler vore tre Legemer.
 Og sammen vil vi levende blive kaldt ud af de lukkede Urner.
 Staa op, naar Englens Basun lyder.
 Med Jubel skal vi glade henføres til Englenes Bolig.
 Himlens Konge vil skænke os den sande Glæde.
 Lad nu andre pines af Verdens bitre Bekymringer.
 For os er Døden en sød Søvn og den rette Hvile.

Poul Enevoldsen ægtede 1586 sin Formands Datter:

- 4/2. ANNA ANDERSDATTER (MAAS), * 1561, † 9. September 1620 (eller 1610). 11 Børn.
 4/3. LAURIDS CLAUSEN. Borger og Købmand i Assens.
 8/1. ENEVOLD. Præst i Sevel mellem Skive og Holstebro.
 8/3. ANDERS JEPSEN MAAS, * 1536. Blev 1558 sin Faders Eftermand som Sognepræst i Gamtofte ved Assens. 1577 Provst i Baag Herred. † 1585.
 16/5. JEPPE (JACOB) MAAS, * 1500. 1537—58 Sognepræst i Gamtofte Sogn ved Assens. † 1558.

C. MEGTELE VILLUMSDATTER FUIRENS ANER.

- 2/1. VILLUM FUIREN, * 1603. Nævnes 1633 som Købmand og Borger i København, hvor han var Vinhandler og 1638 blev Medlem af Danske Kompagni. 1648 var han en af de udvalgte Borgere, der valgte Deputerede til Kongevalg; 1658 deltog han i Adresserne til Kongen i Anledning af Privilegierne og blev 14. April 1659 en af »De 32 Mænd« og 13. August 1660 Raadmand i København.

Til den fremragende Plads han saaledes kom til at indtage i København, bidrog sikkert hans Formue og Besiddelser ikke lidt. Han ejede Gammelstrand (nuværende) Nr. 36, 19 Vaaninger i Mikkel Bryggers Gade, 1 Gaard i Peder Hvitfeldts Stræde (hvor der var en Villum Fuirens Gang med Smaahuse), 2 Vaaninger i Fiolstræde, 2 Huse i Springgade og 1 Gaard i Grønnegade samt 1 Have i St. Anne Stræde og 1 Frugthave ved Kongens Have, som han maatte afstaa p. G. a. de nye Fæstningsværker.

† 16. Juli 1664 i sit 61. Aar, begravet 25. s. M. i den søndre Kirkegang i St. Nikolai Kirke i København. Gift med:

- 2/2. DRUDE CHARISIA, † 1649, begravet 22. Marts i sin Mands Gravsted i St. Nikolai Kirke.
 4/1. HENRIK FUIREN (den Yngre). Borger i København. † 1631, begravet 16. November i den søndre Kirkegang i St. Nikolai Kirke, København.

Han fæstede 8. August 1619 et Gravsted i den søndre Kirkegang i St. Nikolai Kirke; her begravedes hans første Hustru 8. August 1619, han selv 16. November 1631, samt VILLUM FUIRENS 2 Børn 26. November 1634 og 2. August 1644.

1625 lod Henrik Fuiren opsætte et Epitafium i St. Nikolai Kirke med følgende Indskrift: »Anno 1625 Henrich Fuiren der Junger hat dies Epitaphium Sehlichen Agnete Wilhelms Tochtern, so den 8 Aug. Anno 1619 im Herren entschlaffen, wie auch den anwesenden Kirstina Peters tochtern seinen lieben hausfrawen vnd dero lieben Kindern In besondern Ehren auffrichten lassen, der Auch selbst in Gott verscheiden den 12 Novembr. 1631.«

~ 2) KIRSTINA PETERSDATTER. — Hans første Hustru var:

4/2. AGNETE WILLUMSDATTER, † 1619, begravet 8. August i Gravstedet i St. Nikolai Kirke i København.

4/3. JONAS CHARISIUS, * 1571 i Nykøbing F., † 1619. — Dansk Diplomat, der som Statsmand af borgerlig Stand indtager en Særstilling i sin Samtid. — Dr. med. og Dr. jur.

Han fik muligvis Hjælp til sine Studier af Stedfaderen, Borgmester i Nykøbing F. POUL ABRAHAMSEN, der aabenbart var en velhavende Mand. Allerede som 18aarig lod Jonas Charisius sig 1589 immatrikulere ved Universitetet i Padua og studerede her — formodentlig især Medicin — indtil Slutningen af 1594 eller Begyndelsen af 1595. Han optraadte her flere Gange som Forhandler paa Studenternes Vegne. 1595 blev han immatrikuleret ved Universitetet i Heidelberg og skal desuden have opholdt sig i Nederlandene, England og Frankrig, sidstnævnte Sted er han muligvis blevet Dr. med.; 1603 tog han juridisk Doktorgrad ved Københavns Universitet. 1598 blev han ansat som »Forvandt« (Sekretær) i Christian IV's tyske Kancelli; hele sit Liv forblev Jonas Charisius i sin Stilling i Tyske Kancelli, og han blev en af dette Kancellis mest benyttede Embedsmænd, baade ved Udarbejdelsen af Statsakter (især latinske) og som »Orator« over for fremmede Gesandter og fremmede Hoffer, samtidig med at han knyttedes til Kongen som »kongelig Raad« eller »Hofraad« — 1600 findes han desuden betegnet som »Dronningens Raad«. I 1599 ledsagede han CHRISTIAN IV paa den berømte Sørejse forbi Nordkap, hvorom han fortæller i en endnu bevaret Dagbog, og paa hvilken han gjorde forskellige botaniske Iagttagelser. Marts 1600 ledsagede han Kansler CHR. FRIIS paa dennes Rejse til Emden, hvor de forhandlede med Dronning Elisabeths Udsending om Englands Ret til at drive Handel og Fiskeri under Norge og Island, og det er sandsynligt, at han er Forfatter af den »Discursus historicus«, som i den Anledning udarbejdedes fra dansk Side. 1602 ledsagede han Rigsraad MANDERUP PARSBERG og Kansler ARILD HUITFELDT paa en Sendelse til Bremen angaaende samme Tvist. Det var handelspolitiske Spørgsmaal, som her kom til at beskæftige Jonas Charisius, og de i Rigsarkivet i København opbevarede Skrivelser fra hans Haand bærer Vidne om, med hvor stor Interesse han omfattede saadanne Spørgsmaal, og hvor stor Betydning han tillagde Handelsens og Industriens Udvikling. Da Kongen i Februar 1604 sammenkaldte Borgmestre og Købmænd fra de nørrejyske og fynske Byer til Møde i henholdsvis Horsens og Bogense for med hans Befuldmægtigede at overveje Midlerne til at fremme dansk Handel og Haandværk, stod Jonas Charisius maaske bag; han fik i alt Fald Fuldmagt til at føre Forhandlingerne paa Kongens Vegne i Horsens, og det har sikkert været ham en Skuffelse, at Møderne — maaske paa Grund af Adelens Modstand — ikke blev til noget. Paa et andet Felt toges Jonas Charisius's Evner og Kundskaber i Brug i 1606, da han var Regeringens Aktor i Sagen mod Jesuiten LAURITZ NIELSEN (»KLOSTERLASSE«). Samme Aar ledsagede han CHRISTIAN IV til England, hvorfra han fulgte GERT RANTZAU paa en Sendelse til Nederlandene; 1607—08 var han, sammen med Rigsraad JACOB ULFELDT, atter i Nederlandene; deres Hverv angik Christian IV's Mægling mellem Nederlandene og Spanien, men Jonas Charisius havde tillige faaet den Op-gave at se at faa hollandske Haandværkere og Købmænd til at udvandre til Danmark; desuden skulde han opkøbe Malerier og Musikinstrumenter. Kort efter Hjemkomsten viste Kongen ham sin Tillid ved at sende ham i en hemmelig Mission til den tyske Kejser, hos hvem han paa den danske Konges og den gottorpske Hertugs Vegne udvirkede, at Primogenitur-Retten anerkendtes for Hertugdømmernes Vedkommende til Forhindring af fremtidige yderligere Delinger af disse Landsdele. Hans Rejse til England 1610 drejede sig vistnok især om Forholdet til Sverige; 1611 virkede han samme Sted for et Ægteskab mellem Kurfyrst FRE-

DERIK V af Pfalz og den engelske Konge JAKOB I's Datter ELISABET (CHRISTIAN IV's Søsterdatter), og han fandt her en særdeles god Modtagelse hos den engelske Konge. 1612 var han med den senere Rigsraad ANDERS SINKLAR i Holland og England for at skaffe Danmark Hjælpetropper til Krigen mod Sverige (Kalmarkrigen 1611—13). 1613 ledsagede han JACOB ULFELDT paa hans Sendefærd til Spanien, hvor de klagede over spanske Piraters Plyndringer i Nordsøen samt forhandlede om Handelen mellem Spanien og Danmark-Norge, uden at der dog blev afsluttet nogen Traktat. Efter Hjemkomsten tog han aktiv Del i Oprettelsen af det første dansk-ostindiske Kompagni (1616), og Januar 1618 sendtes han til Nederlandene, hvor han fra sine tidligere Ophold havde gode Forbindelser, for at faa Hollænderne til at stille sig velvilligt over for Kompagniets Handel og for at virke for en Tilnærmelse mellem Nederlandene og Danmark. Fra Holland gik han til England, hvor hans Hovedopgave var at hævde den danske Konges Højhedsret over Spitsbergen og klage over Skotternes Handel paa Færøerne. I August 1618 var han i Verden for at forhandle om Hertug FREDERIKS Valg til Ærkebiskop i Bremen, Verden og Osnabrück Stifter. I Begyndelsen af 1619 virkede han — i Forbindelse med Christian IV's Planer om at oprette en dansk Klædevareindustri — i Holland og Vesttyskland for at faa Silke-, Uld-, Bomulds- og Linnedvævere til at drage til Danmark; derfra drog han i Marts samme Aar paa en Sendelse til England; paa Hjemrejsen derfra forhandlede han i Bremen om en Overenskomst med Gottorp i Spørgsmaalet om de tyske Stifter, men hindredes i at fortsætte disse Forhandlinger af en pestagtig Sygdom, som samme Aar afbrød den virksomme Mands Liv, endnu før han var fyldt 50 Aar.

† 30. November 1619 i Roskilde, begravet sst. I Roskilde Domkirke rejstes et Marmor-monument over ham, og et Portræt af ham findes i Christian IV's Kapel sst. — ~ 1602

4/4. ANNA PEDERSDATTER, * 1586 i Flensborg, † Juni 1633, begravet i Roskilde. Universitetsprogram over hende 15. Juni 1633.

8/1. HENRIK FUIREN (den Ældre), * c. 1544 i Mecklenborg. Handelsmand i København. 1574 Medlem af Danske Kompagni. Fik 1600 sammen med flere andre københavnske Købmænd Pas paa Narva og Riga. 1609 fik han sammen med 10 andre Borgere Fuldmagt til Prins Christians Valg til Konge. I 1619 undertegnede han som den ældste af Borgerskabet. Kaldes 1620 en af de ældste og bedste Borgere i Byen.

† 28. December 1628, begravet 2. Januar 1629 i den mellemste Kirkegang i St. Nikolai Kirke i København.

8/2. MECHTEL (METTE) HERMANSDATTER, en Borgerdatter. † 28. Juni 1610, begravet 31. s. M. i den mellemste Kirkegang i St. Nikolai Kirke.

8/5. RASMUS CLAUSEN CHARISIUS, * i Karise. Kapellan, senere Provst i Nykøbing F. † tidligt — vist kort efter Sønnens Fødsel 1571.

8/6. CATHARINA, † 1606. ~ 2) POUL ABRAHAMSEN, Borgmester i Nykøbing F., † senest 1603.

8/7. PEDER SØRENSEN, kongelig Livlæge, se A. 8/5 S. 78.

8/8. DRUDE TOR SMEDE, se A. 8/6 S. 80.

16/9. CLAUS? Præst? i Karise?

16/13. SØREN JESSEN, Købmand i Ribe, se A. 16/9 S. 81.

- 16/14. BODIL SØRENSDATTER, se A. 16/10 S. 81.
- 16/15. REINHOLD TOR SMEDE, Købmand og Raadmand i Flensborg, se A. 16/11 S. 82.
- 16/16. GEDSKE LANGE, se A. 16/12 S. 82.
- 32/29. THOMAS TOR SMEDE, Raadmand i Flensborg, se A. 32/21 S. 82.
- 32/30. DRUDE (PEDERSDATTER?), se A. 32/22 S. 82.
- 32/31. HANS LANGE, Raadmand i Flensborg, se A. 32/23 S. 82.
- 32/32. ELSEBE FINCKE, se A. 32/24 S. 83.
- 64/57. REINHOLD? TOR SMEDE, se A. 64/41 S. 83.
- 64/59. PETER JEPSEN, se A. 64/43 S. 83.
- 64/60. KATRINE JENSDATTER LORUP, se A. 64/44 S. 83.
- 64/63. JAKOB FINCKE PETERSEN, Raadmand, se A. 64/47 S. 83.
- 64/64. BIRGITTE, se A. 64/48 S. 83.

HENVISNINGER.

Yderligere Oplysninger om de paa Tavle II nævnte Slægter og Personer vil for en Dels Vedkommende kunne findes i V. Hostrup Schultz: Helsingørs Embeds- og Bestillingsmænd (1906), og i Laurits Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden 1426—1857 (1926—29).

Iøvrigt henvises til følgende Kilder:

Slægtled B.

Nr.

1. Sander Lejel: Brickas Biografisk Lexikon (1887—1905). — Dansk Biografisk Lexikon (1933 ff.). — Historisk Tidsskrift I 5 (1844) 446—61. — Laurits Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden. — Testamente 14. Januar 1549 (i: Aarsberetninger fra Det kgl. Geheimearchiv. III (1861—65) Tillæg).
2. Hans Davidsen: S. 81 og Tavle I (A. 16/1).
3. Povl Fechtel, Møntmester, og hans Børn: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Personalhist. Tidsskr. 1880 204, 1881 308 og 313. — Hist. Tidsskr. I 5 (1844) 457 og 78 ff. (Borgmester i Helsingør Frands Lauridsen, hvis Enke Bente — »Bente Frantz Skrivers« — døde 1603 (Skifte efter hende i Helsingør 26. November 1603), ogsaa i Brickas Biogr. Lex.). — A. U. Isberg: Malmö Stads Historia (Malmö, 1895—1900).

Slægtled C.

Nr.

1. Frederik Lejel: Hist. Tidsskr. I 5 457. — Laurits Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden.
1. Pernille Olesdatters Forældre: O. Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse (1881) III 172 ff. — Pernille Olesdatter er Søster til C 4 Hans Olufsen.
2. Jon Jacobsen Venusinus: Brickas Biogr. Lex.
3. Søren Christensen Torndal: Kirkehist. Samlinger III 4 329—33.
4. Hans Olufsen: O. Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse III 188 f.
6. David Hansen: S. 77 og Tavle I (A. 8/1).

Slægtled D.

Nr.

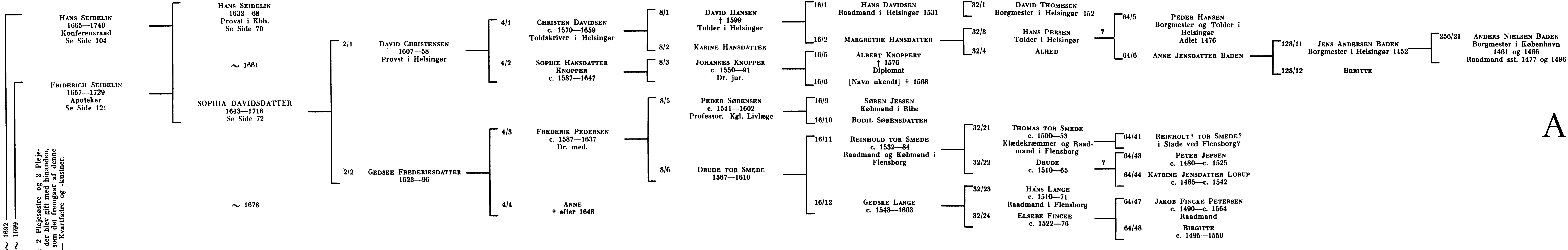
1. Johan (Hans) Willumsen: Broder til Cornelius Willumsen (D 13). Forældre: A. U. Isberg: Malmö Stads Historia II a 85.

--

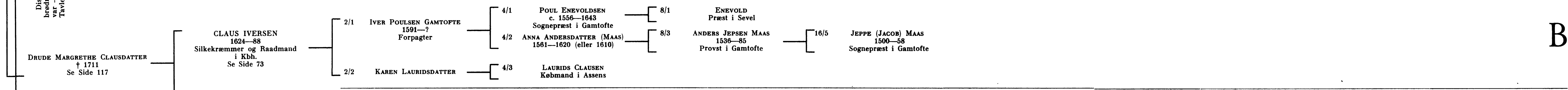
SOPHIA DAVIDSDATTERS, CLAUS IVERSENS

OG

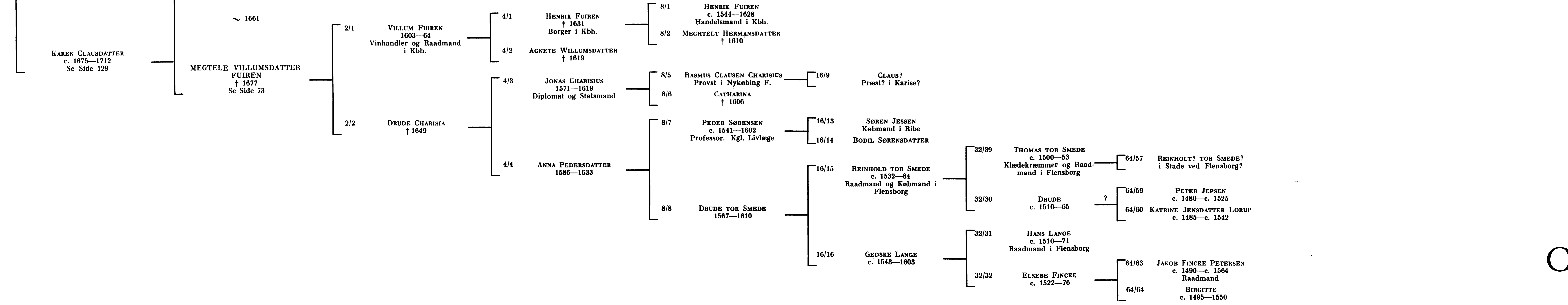
MEGTELE VILLUMSDATTER FUIRENS ANER



A



B



C

SOPHIA DAVIDSDATTERS FÆDRENE SLÆGT

SOPHIA DAVIDSDATTER ER NR. 20 I SLÆGTLED F

Henvisninger: se S. 88 ff.

1. CLAUS JACOBSEN. Handelsmand i Malmo. † 1679.
2. JOHAN JACOBSEN. Handelsmand i Malmo. † April 1667. ~ en Di. af Borgmester Henrik Popp i Lund. 2 Børn.
3. WILLUM JACOBSEN, † ugift 1662?
4. FREDERIK JACOBSEN, † Juli 1664.
5. INGBORG JACOBSDATTER, † 14/10 1649. ~ efter 1638 FEDER BONDESEN, Handelsmand i Malmo. † 23/2 1648. 1 Di.
6. KRISTINE JACOBSDATTER, † Juni 1665. ~ 1648? JACOB CLAUSEN NYLSCHROTT, 1636 Handelsmand, 1644 Raadmand, 1657 Borgmester i Malmo. † April 1667. 3 Døtre.
7. BIRGITHE JACOBSDATTER, * i Malmo. Begr. 9/3 1688 i St. Olai K., Helsingør. ~ c. 1654 HANS HANSEN, Vintapper, 1660 Raadmand, 1669 og 82 Borgmester i Helsingør. Begr. 18/8 1684 i St. Olai K., sst. 10 Børn.
8. ELLINE (ELLEN) JACOBSDATTER, * 6/8 1638 i Malmo. † 7/2 1705 sst. ~ JØRGEN FAXE, Provst i Skærsjö. † for 1705. 8 Børn.
9. HELLE JACOBSDATTER, levede 1640.
10. ANNE JACOBSDATTER, levede 1640.

11. FREDERIK MORTENSEN LÆLIUS, * 15/7 1627. Stud. 1649 Aarhus. 1651—c. 57 i Umlandet (bl. a. Strassburg og Padua). 1660 Legationssekretær ved Freden i Oliva. Indtil 1677 Horvester for danske og engelske Adelsmænd. 1678—83 *Informator for Kronprins Frederik (IV)*. 1683 Kancelliraad. 1699—1700 *Landsdommer* i Nørrejylland (Viborg), 1699 Justitsraad. † 21/11 1702 i Viborg. begr. 11/12 i Viborg Domkirke. ~ c. 1686 ANNA CATHERINE SPEND, levede 1706. Di. af Provst Christen Nielsen Spend i Vordingborg. 0 Børn.
12. CHRISTIAN MORTENSEN LÆLIUS. Stud. 1660 Viborg. 1667—70 *Amtfogeder* over Thisted Amt. 1669 *Borgmester* i Thisted. 1688—99 Ejer, først af Ullerup, senere af Sønder-Ullerup i Sennels Sogn, Thisted Amt. † 19/11 1699 paa Ullerupgaard. ~ (Bev. 177 1672) KRISTEN LAURITZDATTER, Ejer af Sønder-Ullerup efter 1699. † 1712. Børn.
13. CHRISTINA el. HELENA MORTENSEN, levede 1672. ~ CHRISTIAN SPORMAND. *Borgmester* paa Christianshavn 24/9 1662—Okt. 1674. Barn eller Børn.
14. ELLEN el. ABELONE MORTENSEN, levede 1672. ~ 1641 (Bev. 6/9) CHRISTEN NIELSEN BUNDTZ (BONDE), 1639 Sognepræst ved Vor Frue K., Aarhus. 1642—47 ved Domkirken sst. 1647 demt fra Embedet. 1652—† Kannik og Lektor i Teologi ved Gymnasiet i Kristiania. † 1679 (el. 1677). Børn?
15. INGBORG MORTENSEN, † kort efter Vielsen, for 1672. ~ (Bev. 11/6 1664) FRANDS NIELSEN. 0 Børn.
16. ANNA (LÆLIA) MORTENSEN, † c. 1670. ~ 24/7 1667 i Kbh. MOURITS PEDERSEN KØNING, * 1637 i Krogstad ved Moss. 1667 *Professor* i Teologi. 1668 *Biskop* i Aalborg. † 2/5 1672 sst. 1 Søn.

17. DIRICH ALBRETTSEN, Handelsmand i Malma.
18. JØRGEN ELLERS, * 16/8 1647 i Helsingør. *Legatsstifter*. 1672 Sekreter i Danske Kancelli. 1679 Assessor i Kammerkollegiet, 1682 i Højesteret. Kammer-, Kancelli-, Justits- og *Eltsraad*. 1690 Generalløjers Rang. 19/4 1689 omkom hans 2 børn ved Operahusets Brand. Skænkede 1691 30.000 Rdl. til Oprettelsen af *Elers Kollegium* (indviet 18/11 1705) i St. Kannikestræde 9, Kbh. † 18 el. 19/2 1692 i Kbh., begr. 9/3 i Trinitatis Kirke. ~ 27/6 1677 i Huset i Kbh. (Vor Frue Kbh.) ANNE MARGRETHE VANDAL, * 27/7 1654 i Lund. † 17/9 1700 i Kbh., begr. 15/10 i Trin. K. Di. af Sjællands Biskop Hans Vandal og Anne Cathrine Vinstrup. 4 Børn.
19. SOPHIA ELLERS, * 25/7 1649. † 27/9 s. a.
20. SOPHIA DAVIDSDATTER, døbt 16/4 1643 i Helsingør (St. Olai Kbh.). † 11/4 1716, begr. i St. Nikolai K., Kbh. ~ 1) 19/5 1661 i Helsingør HANS HANSEN SEIDELIN, * 14/3 1632 i Helsingør. 1660 Kapl. ved St. Olai K. sst. 1665 Sognepræst v. Holmens K., Kbh., og Holmens *Provst*. † 20/6 1668 i Kbh., begr. 30. s. M. i Holmens Kirke. 5 Børn. ~ 2) 1678 CLAUS IVERSEN (ASSENS), * 23/4 1624. Silkekæmner og Raadmand i Kbh. Begr. 28/8 1688 i St. Nikolai Kirke, København. 0 Børn.
21. ANNA DAVIDSDATTER, døbt 7/7 1644 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Levede Jan. 1697. ~ før 1674 CHRISTEN ROLUFFSEN, *Præst* til Harpelonge i Skaane. Børn?
22. FREDERIK DAVIDSEN KNOPPER, døbt 5/10 1645 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Stud. 1665 Roskilde. 1676 (el. 1680) *Sognepræst* i Gerlev og Draaby, Frøborg Amt. 1677 Magister. 1705 *Provst*. Begr. 4/2 1714 i Gerlev. ~ 1) 31/7 1677 i Vor Frue Kirke, Kbh., METTE ERIKSDATTER TORN, døbt 15/6 1655 i Kbh. (Vor Frue Kbh.). Begr. 9/4 1723 i Vor Frue Kirke, Kbh. — Skilsmisse ved Højesterets Dom 10/6 1678. 0 Børn. ~ 2) (Bev. 28/12 1682) ANNA MARIE LARSDATTER KLINT, begr. 25/7 1701 i Gerlev Kirke. Børn.
23. CATHERINE DAVIDSDATTER, døbt 18/10 1646 i Helsingør (St. Olai Kbh.) (angives alm. at være * 18/9 1647). † 28/3 1699, begr. 13/4 i St. Nikolai Kirke, Kbh. ~ 28/9 1670 i Helsingør JENS HANSEN WINTHER, * c. 1632. Stud. 1655 Holbæk. 1660 Kapl. v. Vor Frelers K. p. Christianshavn. 1663 Kapl., 1676 Sognepræst ved Holmens K. og Holmens *Provst*. 1677 Magister. † 17/9 1686, begr. 27. s. M. i St. Nikolai K. 6 (el. 8) Børn.
24. MARGRETHE DAVIDSDATTER, døbt 14/7 1648 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Levede Jan. 1697. ~ (Bev. 11/10 1679) (hvorf?) MORTEN RASMUSSEN FAXE, (Søn af Provst Rasmus Svendsen i Faxe og Barbara Pedersdatter), Stud. 1662 Helsingør. 1674—77 Højer i Helsingør. Efter 1677? † ml. 1686 og 1697. Børn?
25. LISABETH DAVIDSDATTER, døbt 2/9 1649 i Helsingør (St. Olai Kbh.). † for 1659.
26. CHRISTEN DAVIDSEN, døbt 9/10 1650 i Helsingør (St. Olai Kbh.). † for 1659.
27. PEDER DAVIDSEN, døbt 10/10 1651 i Helsingør. Begr. 17. s. M. paa den danske Kgd. sst. (St. Olai Kbh.).
28. DOROTHEA DAVIDSDATTER (* efter 1651). † for 1659.

29. CHRISTEN DIEDRICHSEN, døbt 23/3 1645 i Helsingør. Begr. 25/3 1652 p. danske Kgd. sst. (St. Olai Kbh.).
30. ELLENE DIEDRICHSDATTER, døbt 24/5 1646 sst. Begr. 22/9 s. a. sst.
31. SOPHIA DIEDRICHSDATTER, døbt 5/9 1647 sst. Levede 1691. ~ (Bev. 23/10 1679) JØRGEN SECKMANN, Tolder i Kristiania. Børn?
32. ANNA DIEDRICHSDATTER, døbt 12/11 1648 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Begr. 15 el. 18/9 1724 i St. Nikolai K., Kbh. (Vor Frue Kbh.). Forsølg 6. s. M. ~ (Bev. 28/8 1680) FREDERIK EISENBERG, (1680) Ridefoged over Kbh.s Amt. 1685—1712 *Byfoged* i Kbh. Begr. 28/10 1712 i St. Nikolai K. Mindst 6 Børn.
33. LAMBERT DIEDRICHSEN, døbt 12/6 1650 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Stilling? ~ JOHANNE STENKOLSDATTER, * ? ? ? 0 Børn.
34. CHRISTIAN HANSEN, døbt 9/2 1640 i Helsingør (St. Olai Kbh.). † for 1650 (for 1647).
35. LIZABETH HANSDATTER, døbt 26/12 1640 sst. † ml. 1656 og 1676.
36. ANNA HANSDATTER, døbt 14/11 1641 sst. Begr. 13/7 1675 i St. Olai K. ~ JOHAN HANSEN (den Unge), 1660 Raadmand i Helsingør. Begr. 3/11 1676 i St. Olai K. Skifte 17. s. M. 4 Børn.
37. SOPHIA HANSDATTER, døbt 9/2 1644 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Levede 1687. ~ NIELS NIELSEN, Raadmand i Helsingør. Levede 1687. Børn?
38. MARIA HANSDATTER, døbt 1/2 1646 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Begr. 13/4 1687 i St. Olai K. sst. Skifte 14. s. M. ~ JOHAN WIRICH (WIRACK) (HASSELMANN), Købmand i Helsingør. Begr. 5/10 1677 i St. Olai K., Helsingør. 0 Børn (i 1687).
39. CHRISTIAN HANSEN, døbt 18/7 1647 i Helsingør. Begr. 3/2 1648 p. den danske Kgd. sst. (St. Olai Kbh.).
40. JENS HANSEN, døbt 11/8 1648 sst. Begr. 22 s. M. sst.
41. DOROTHEA HANSDATTER, døbt 15/7 1649 sst. Levede ugift 1687.
42. KAREN HANSDATTER, døbt 19/9 1651 sst. Levede ugift 1687.
43. ANNA MARGRETHE BRAEM, † ung.
44. JOHAN BRAEM, * 12/4 1648 i Kbh. 1674 Rektor i Helsingør. 1681 Domprovst i Roskilde. 1691 *Biskop* i Aarhus. † 21/5 1713 sst. ~ 24/9 1682 METTE HARBOE, * 29/2 1652 i Frederikshald, † 18/1 1709 i Aarhus. 1 Søn.
45. GOTTHARD BRAEM, * 26/7 1649 i Kbh. 1676 Proviandforvalter og Krigskommissær. 1679 Land-, 1688 *Overkrigskommissær*. 1690 Ejer af Lindholm ved Roskilde. 1694 Deputeret i Generallandkommissariatet. 1701 *Eltsraad*. † 11/7 1702 paa Lindholm, begr. 23/8 i Gevninge. ~ 1) 9/8 1676 i Huset i Kbh. (Vor Frue Kbh.) CATHERINE LANGE (VIL-LIMSDATTER), * 19/3 1658 i Kbh. † 4/5 1694. 12 Børn. ~ 2) 5/4 1695 paa Lindholm ANNA CATHERINE WERDELHANN, begr. 25/4 1728 i Gevninge. 2 Børn.
46. CHRISTIAN BRAEM, * c. 1650. 1683 Assessor i Kommerce-Kollegiet. 1684 Stempel-papirsforvalter. † 13/12 1716 i Kbh., pludselig under Prædikenen. 5 Børn. ~ 1) 1683 (Bev. 20/6) THALE LANGE, begr. 4/12 1691 i Kbh. ~ 2) ELISABETH SECKMANN, † 29/3 1727.
47. ANNA MARGRETHE BRAEM, * 5/10 1652, † 2/6 1703 i Kbh., begr. 4/7 i Vor Frue Kirke. ~ 1) 1677 (Bev. 18/3) JOHAN LAMBERTSEN LIME, * 11/11 1649 i Helsingør. Licent. jur. Toldskriver i Helsingør. Begr. 19/9 1678 i St. Marie Kirke sst. ~ 2) 5/3 1696 i Huset i Helsingør (St. Olai Kbh.) KASPER BARTSOGAL, * 13/8 1625 i Roskilde. 1657 *Professor* i Matematik og Medicin. *Assessor* i Højesteret. 1694 *Eltsraad*. † 4/11 1698 i Kbh., begr. i Vor Frue Kirke. 1 Søn.
48. NIELS ANDERSEN BOGVAD, døbt 8/8 1658 i Helsingør (St. Olai Kbh.). Stud. 1673 sst. Begr. 30/11 1682 i St. Marie Kirke sst.
49. MARGRETHE SOPHIE BOGVAD, * 20/5 1660, døbt 3/6 i Helsingør (St. Olai Kbh.). † 1/4 1721. Begr. s. M. i S. Rochi Kapel i Vor Frue Kirke, Kbh. ~ 10/6 1682 i Huset i Helsingør (St. Olai Kbh.) POUL VINDING, * 8/9 1658 i Kbh. 1681 *Professor* i græsk Sprog. 1686 *Assessor* i Hofretten og i Kancelliet, 1688 i Højesteret. 1693 Justitsraad. 1706 *Eltsraad*. † 27/3 1712, begr. 1/4 i S. Rochi Kapel i Vor Frue K., Kbh. Børn.

21. SOPHIA CHRISTENSEN, * 13/4 1605 i Helsingør. † 25/5 1684 i Kbh., begr. i Trinit. Kirke. ~ 8/2 1646 i Helsingør EGERT ELLERS, * 15/7 1610 i Itzehoe. 1636 *Købmand* i Helsingør, 1655—67 *Borgmester* sst. † 4/10 1667, bisat 15/10 i Vor Frue Kirke, Kbh. 2 Børn.
22. DAVID CHRISTENSEN, * 1607 i Helsingør. 1636 Kapl., 1646 Sognepræst ved St. Olai K., sst. *Provst*. † 7/12 1658, begr. i Koret i St. Olai Kirke. ~ GEDSKE FREDERIKSDATTER, * 1623. † 29/12 1696, begr. i St. Olai Kirke, Helsingør. 9 Børn.
23. ANNA CHRISTENSEN, Registrering 24/11 1668 i Helsingør. ~ ml. 1638 og 45 DIEDRICH CHRISTOPHERSEN, *Toldskriver* i Helsingør. † 26/9 1656, Besejling s. D. Skifte 10/12 s. a. 5 Børn.
24. JOHAN CHRISTENSEN, Islandsk Købmand (1659).
25. KAREN CHRISTENSEN, Begr. 4/8 1676 i St. Marie Kirke, Helsingør. Skifte 12. s. M. ~ HANS JENSEN, Slotfoged paa Kronborg. Begr. 10/10 1655 i St. Marie Kirke, Helsingør. Skifte 8/1 1656. 9 Børn.
26. DORITHE CHRISTENSEN, * c. 1617. † 1677, begr. 16/10 i St. Marie K. ~ 1) 2/11 1645 GØBERT BRAEM, * 18/4 1601 i Hamborg. En af Danmarks største *Købmande*, 1637—46 i Helsingør, derefter i Kbh. *Tolder* i Helsingør 1639—41. † 20/4 1655 i Kbh. 5 Børn. ~ 2) ml. 1655 og 58 ANDERS NIELSEN BOGVAD, 1661 *Toldskriver* i Helsingør. Kammerraad. Begr. 14/12 1687 i St. Marie Kirke, Helsingør. 2 Børn.
27. ALBERT CHRISTENSEN, rejste Sept. 1646 fra Helsingør til Holland, begav sig siden derfra ind ad Strødet, derefter har man ikke haft den ringeste Kundskab om ham.
28. Datter, * c. 1616, begr. 1/10 1629 i Helsingør.
29. Søn, begr. 15/10 1629 i Helsingør, over 7 Aar gl.
30. CHRISTIAN CHRISTENSEN, † ml. 1656 og 59.
31. DAVID POULSEN (FECHTEL), Handelsmand i Amsterdam (1636). † ml. 1636 og 38.
32. HANS POULSEN (FECHTEL).
33. CHRISTEN POULSEN (FECHTEL).
34. JACOB POULSEN (FECHTEL).
35. BENITE POULSDATTER, levede i Kbh. 1681 og 1691 (Testamente Kbh. 29/4 1681 — Konf. 24/5 — og 20/11 1691 — Konf. 28/11). ~ JENS PEDERSEN, † for 1681, begr. i Vor Frue Kirke, Kbh. 0 Børn (i 1681).

29. CHRISTEN DAVIDSEN, 1610 Raadmand i Helsingør. 1625 *Toldskriver*. 1622 og 1626—28 *Fastelavs-Borgmester*. Begr. 3/5 1659 i St. Olai Kirke. Skifte 5. s. M. ~ 1) c. 1603 ANNE (ANNICHE) TOR SMEDE, * c. 1572 i Flensborg (Nikolaj). Begr. 18/10 1694 i Helsingør. Skifte 28/12 s. a. 0 Børn. ~ 2) c. 1605 SOPHIE HANSDATTER KNOPPER, begr. 29/4 1647 i St. Olai Kirke. 10 Børn.
6. DAVID HANSEN, Raadmand i Helsingør 1566—79 og 1591, *Tolder* 1583. † 1597. ~ 1) KARINE HANSDATTER, Skifte i Helsingør 8/11 1580. 6 Børn. ~ 2) BENITE ANDERSDATTER, Skifte sst. 15/3 1608. 1 Barn.
2. HANS DAVIDSEN, Raadmand i Helsingør 6/3 1531. ~ MARGRETHE HANSDATTER, 1 Søn.
15. CHRISTEN DAVIDSEN, 1610 Raadmand i Helsingør. 1625 *Toldskriver*. 1622 og 1626—28 *Fastelavs-Borgmester*. Begr. 3/5 1659 i St. Olai Kirke. Skifte 5. s. M. ~ 1) c. 1603 ANNE (ANNICHE) TOR SMEDE, * c. 1572 i Flensborg (Nikolaj). Begr. 18/10 1694 i Helsingør. Skifte 28/12 s. a. 0 Børn. ~ 2) c. 1605 SOPHIE HANSDATTER KNOPPER, begr. 29/4 1647 i St. Olai Kirke. 10 Børn.
3. DAVIDSDATTER, Vistnok gift med POUL FECHTEL, * c. 1657? Borger i Helsingør (1530). 1541—65 *Mentemester* i København. † c. 1590. Børn.
16. JACOB DAVIDSEN, Borger i Malmo. Levede 1692.
17. LISABETH DAVIDSDATTER, * efter 1574. † 20/2 1590. Skifte 16/12 s. a. i Helsingør.
18. RICHARD DAVIDSEN, * efter 1575. † 30/1 1592 i Helsingør. Skifte 29/11 s. a.
19. KARINE DAVIDSDATTER, † Sept. 1627. ~ efter 1608 POUL FECHTEL, Handelsmand i Malmo. † 1644. 5 Børn.
1. FREDERIK LEJEL, * 1536 i Helsingør. 1566—79 Raadmand, 1583 *Tolder*, 1591 *Borgmester* i Helsingør. Begravet 13/3 1601 sst. ~ 1) PERNILLE OLESDATTER, † 1565. Børn? ~ 2) KRISTINE JENSNDATTER, † ml. 1593 og 1601. 3 Børn. ~ 3) SOPHIA HANSDATTER, † efter 1601. Børn?
2. HANS LEJEL, 1558 Kannik i Roskilde, Forstander for Duesbred-hospitalet sst. † 31/5 1587 sst. ~ CATHERINE DANKERTSDATTER, † ? mindst 3 Børn. ~ 2) JON JACOBSEN VENUSINUS, Provst, Sognepræst v. Helligaands K., Kbh. Kgl. Historiograf. Professor. † 1668.
3. DAVID LEJEL, 1579 Raadmand i Helsingør. Skifte 24/4 1589. ~ c. 1573 MARIE LORENZ- (LAURITZ-?)DATTER, begr. 16/4 1623 i Helsingør. 3 Børn. ~ 2) SØREN CHRISTENSEN TORNDAL, 1590 Sognepræst v. St. Olai K., Helsingør. Provst. † 5/2 1615. Skifte 2/10 1618. 4 Børn.
4. DOROTHEA LEJEL, levede 1580. ~ HANS OLUFSEN, 1565—69 Raadmand, 1569—78 *Borgmester* i København. † 9/11 1578. 3 Børn.
5. Datter, begr. 18/11 1592 i Helsingør.
13. BENTE DAVIDSDATTER, † Dec. 1602 (i Malmo). ~ for 1589 CORNELIUS WILMENSEN, * 1566. 1610 *Borgmester* i Malmo. † 29/11 1617, begravet i St. Petri Kirke sst. i Kirken et Epitafium over ham, »et Mesterstykke i Billedhuggerkunsten. 4 Børn.
14. HANS DAVIDSEN, 1597 Raadmand i Helsingør. 1607 Hospitalforstander. Begr. 11/12 1606 sst. Skifte 29/11 1610. ~ 1) 17/8 1595 i Flensborg (Nikolaj) DOROTHEA TOR SMEDE, * c. 1576 sst. Begr. 25/4 1601 i Helsingør. Skifte 28/11 1610. 1 Barn. ~ 2) c. 1603 ELSEBE KNOPPERSDATTER, levede Marts 1612. 3 Børn.
14. HANS DAVIDSEN, 1597 Raadmand i Helsingør. 1607 Hospitalforstander. Begr. 11/12 1606 sst. Skifte 29/11 1610. ~ 1) 17/8 1595 i Flensborg (Nikolaj) DOROTHEA TOR SMEDE, * c. 1576 sst. Begr. 25/4 1601 i Helsingør. Skifte 28/11 1610. 1 Barn. ~ 2) c. 1603 ELSEBE KNOPPERSDATTER, levede Marts 1612. 3 Børn.
15. CHRISTEN DAVIDSEN, 1610 Raadmand i Helsingør. 1625 *Toldskriver*. 1622 og 1626—28 *Fastelavs-Borgmester*. Begr. 3/5 1659 i St. Olai Kirke. Skifte 5. s. M. ~ 1) c. 1603 ANNE (ANNICHE) TOR SMEDE, * c. 1572 i Flensborg (Nikolaj). Begr. 18/10 1694 i Helsingør. Skifte 28/12 s. a. 0 Børn. ~ 2) c. 1605 SOPHIE HANSDATTER KNOPPER, begr. 29/4 1647 i St. Olai Kirke. 10 Børn.
1. FREDERIK LEJEL, * 1536 i Helsingør. 1566—79 Raadmand, 1583 *Tolder*, 1591 *Borgmester* i Helsingør. Begravet 13/3 1601 sst. ~ 1) PERNILLE OLESDATTER, † 1565. Børn? ~ 2) KRISTINE JENSNDATTER, † ml. 1593 og 1601. 3 Børn. ~ 3) SOPHIA HANSDATTER, † efter 1601. Børn?
2. HANS LEJEL, 1558 Kannik i Roskilde, Forstander for Duesbred-hospitalet sst. † 31/5 1587 sst. ~ CATHERINE DANKERTSDATTER, † ? mindst 3 Børn. ~ 2) JON JACOBSEN VENUSINUS, Provst, Sognepræst v. Helligaands K., Kbh. Kgl. Historiograf. Professor. † 1668.
3. DAVID LEJEL, 1579 Raadmand i Helsingør. Skifte 24/4 1589. ~ c. 1573 MARIE LORENZ- (LAURITZ-?)DATTER, begr. 16/4 1623 i Helsingør. 3 Børn. ~ 2) SØREN CHRISTENSEN TORNDAL, 1590 Sognepræst v. St. Olai K., Helsingør. Provst. † 5/2 1615. Skifte 2/10 1618. 4 Børn.
4. DOROTHEA LEJEL, levede 1580. ~ HANS OLUFSEN, 1565—69 Raadmand, 1569—78 *Borgmester* i København. † 9/11 1578. 3 Børn.
5. Datter, begr. 18/11 1592 i Helsingør.
13. BENTE DAVIDSDATTER, † Dec. 1602 (i Malmo). ~ for 1589 CORNELIUS WILMENSEN, * 1566. 1610 *Borgmester* i Malmo. † 29/11 1617, begravet i St. Petri Kirke sst. i Kirken et Epitafium over ham, »et Mesterstykke i Billedhuggerkunsten. 4 Børn.
14. HANS DAVIDSEN, 1597 Raadmand i Helsingør. 1607 Hospitalforstander. Begr. 11/12 1606 sst. Skifte 29/11 1610. ~ 1) 17/8 1595 i Flensborg (Nikolaj) DOROTHEA TOR SMEDE, * c. 1576 sst. Begr. 25/4 1601 i Helsingør. Skifte 28/11 1610. 1 Barn. ~ 2) c. 1603 ELSEBE KNOPPERSDATTER, levede Marts 1612. 3 Børn.
15. CHRISTEN DAVIDSEN, 1610 Raadmand i Helsingør. 1625 *Toldskriver*. 1622 og 1626—28 *Fastelavs-Borgmester*. Begr. 3/5 1659 i St. Olai Kirke. Skifte 5. s. M. ~ 1) c. 1603 ANNE (ANNICHE) TOR SMEDE, * c. 1572 i Flensborg (Nikolaj). Begr. 18/10 1694 i Helsingør. Skifte 28/12 s. a. 0 Børn. ~ 2) c. 1605 SOPHIE HANSDATTER KNOPPER, begr. 29/4 1647 i St. Olai Kirke. 10 Børn.
6. DAVID HANSEN, Raadmand i Helsingør 1566—79 og 1591, *Tolder* 1583. † 1597. ~ 1) KARINE HANSDATTER, Skifte i Helsingør 8/11 1580. 6 Børn. ~ 2) BENITE ANDERSDATTER, Skifte sst. 15/3 1608. 1 Barn.
2. HANS DAVIDSEN, Raadmand i Helsingør 6/3 1531. ~ MARGRETHE HANSDATTER, 1 Søn.
3. DAVIDSDATTER, Vistnok gift med POUL FECHTEL, * c. 1657? Borger i Helsingør (1530). 1541—65 *Mentemester* i København. † c. 1590. Børn.
16. JACOB DAVIDSEN, Borger i Malmo. Levede 1692.
17. LISABETH DAVIDSDATTER, * efter 1574. † 20/2 1590. Skifte 16/12 s. a. i Helsingør.
18. RICHARD DAVIDSEN, * efter 1575. † 30/1 1592 i Helsingør. Skifte 29/11 s. a.
19. KARINE DAVIDSDATTER, † Sept. 1627. ~ efter 1608 POUL FECHTEL, Handelsmand i Malmo. † 1644. 5 Børn.

1. WILLUM JOHNSSEN, levede 1623.
- ANNA JOHANSDATTER, levede 1662. ~ 1620—21 JACOB CLAUSEN. 1606 i Helsingør, 1615 i Kbh. 1618 Handelsmand i Malmo, 1626 Raadmand, 1630 *Borgmester* i Malmo. † 7/11 1640. 10 Børn.
- KIRSTINE HANSDATTER, * 1602 i Helsingør, † 4/5 1672 i Kbh. ~ 1623 MORTEN MADSEN, * 1596 i Kbh. 1621 Magister. Rektor i Sorø. Lærer for nogle af Christian IV's og Kirstine Munks Børn. 1622 Slotspræst p. Frederiksberg. 1624 Kgl. Konfessionarius. 1627 *Biskop* i Aarhus. 1634 Dr. theol. i Okt. 1648. 2 Sønner og 6 Døtre. (4 af Døtrene levede 1622).
- FREDERIK JOHANSEN, levede 1623.
- ELLINE JOHANSDATTER, levede s. a.
- HANS JOHANSEN, levede s. a.
- INGEBORG JOHANSDATTER, levede s. a.
- HANS LEJEL, * c. 1612. Stud. 1634. Havde som stud. med. Spondium regium 1638—42. 1638 i Leyden, 1640 i Königsgberg. † efter 1642 (havde svagt Helbred).
- Datter, begr. 28/8 1619 i Helsingør.
- Datter, begr. 20/8 1629 i St. Olai Kirke, Helsingør.
- Barn, levede ved Faderens
- Død December 1633.
- DAVID CORNELISEN, Handelsmand i Malmo. Begr. 29/4 1628 sst. ~ JOHANNE HANSDATTER. 0 Børn.
- ALBRET CORNELISEN, 1633 Overkøbmand i Malmo. ~ ANNE.
- WILLUM CORNELISEN, † Okt. 1602.
- Datter, † Juni 1602.
- ANNIREN HANSDATTER, levede 1612.
- DAVID HANSEN, levede 1612.
- HANS HANSEN. Skifte 21/2 1612 i Helsingør.
- DOROTHEA HANSDATTER, levede 1612.
- HANS DAVIDSEN, 1597 Raadmand i Helsingør. 1607 Hospitalforstander. Begr. 11/12 1606 sst. Skifte 29/11 1610. ~ 1) 17/8 1595 i Flensborg (Nikolaj) DOROTHEA TOR SMEDE, * c. 1576 sst. Begr. 25/4 1601 i Helsingør. Skifte 28/11 1610. 1 Barn. ~ 2) c. 1603 ELSEBE KNOPPERSDATTER, levede Marts 1612. 3 Børn.
- SOPHIA CHRISTENSEN, * 13/4 1605 i Helsingør. † 25/5 1684 i Kbh., begr. i Trinit. Kirke. ~ 8/2 1646 i Helsingør EGERT ELLERS, * 15/7 1610 i Itzehoe. 1636 *Købmand* i Helsingør, 1655—67 *Borgmester* sst. † 4/10 1667, bisat 15/10 i Vor Frue Kirke, Kbh. 2 Børn.
- DAVID CHRISTENSEN, * 1607 i Helsingør. 1636 Kapl., 1646 Sognepræst ved St. Olai K., sst. *Provst*. † 7/12 1658, begr. i Koret i St. Olai Kirke. ~ GEDSKE FREDERIKSDATTER, * 1623. † 29/12 1696, begr. i St. Olai Kirke, Helsingør. 9 Børn.
- ANNA CHRISTENSEN, Registrering 24/11 1668 i Helsingør. ~ ml. 1638 og 45 DIEDRICH CHRISTOPHERSEN, *Toldskriver* i Helsingør. † 26/9 1656, Besejling s. D. Skifte 10/12 s. a. 5 Børn.
- JOHAN CHRISTENSEN, Islandsk Købmand (1659).
- CHRISTEN DAVIDSEN, 1610 Raadmand i Helsingør. 1625 *Toldskriver*. 1622 og 1626—28 *Fastelavs-Borgmester*. Begr. 3/5 1659 i St. Olai Kirke. Skifte 5. s. M. ~ 1) c. 1603 ANNE (ANNICHE) TOR SMEDE, * c. 1572 i Flensborg (Nikolaj). Begr. 18/10 1694 i Helsingør. Skifte 28/12 s. a. 0 Børn. ~ 2) c. 1605 SOPHIE HANSDATTER KNOPPER, begr. 29/4 1647 i St. Olai Kirke. 10 Børn.
- KAREN CHRISTENSEN, Begr. 4/8 1676 i St. Marie Kirke, Helsingør. Skifte 12. s. M. ~ HANS JENSEN, Slotfoged paa Kronborg. Begr. 10/10 1655 i St. Marie Kirke, Helsingør. Skifte 8/1 1656. 9 Børn.
- DORITHE CHRISTENSEN, * c. 1617. † 1677, begr. 16/10 i St. Marie K. ~ 1) 2/11 1645 GØBERT BRAEM, * 18/4 1601 i Hamborg. En af Danmarks største *Købmande*, 1637—46 i Helsingør, derefter i Kbh. *Tolder* i Helsingør 1639—41. † 20/4 1655 i Kbh. 5 Børn. ~ 2) ml. 1655 og 58 ANDERS NIELSEN BOGVAD, 1661 *Toldskriver* i Helsingør. Kammerraad. Begr. 14/12 1687 i St. Marie Kirke, Helsingør. 2 Børn.
- ALBERT CHRISTENSEN, rejste Sept. 1646 fra Helsingør til Holland, begav sig siden derfra ind ad Strødet, derefter har man ikke haft den ringeste Kundskab om ham.
- Datter, * c. 1616, begr. 1/10 1629 i Helsingør.
- Søn, begr. 15/10 1629 i Helsingør, over 7 Aar gl.
- CHRISTIAN CHRISTENSEN, † ml. 1656 og 59.
- DAVID POULSEN (FECHTEL), Handelsmand i Amsterdam (1636). † ml. 1636 og 38.

Nr.

1. Mathias Hansen: O. Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse III 207 f. — Hans 1. el. 2. Hustru var Peder Sørensens Datter Giesa, se S. 81.
3. Frederik Frederiksen Lejel: Ang. Skifte efter ham se: Kancelliets Breve 23. August 1606, 24. December s. A., 8. Januar, 10. Februar og 19. April 1607, 23. Marts 1608. — Kancelliets indkomne Breve (Rigsarkivet) 24. Februar 1607.
4. Alexander Hansen Lejel: Kirkehist. Samlinger III 4 335 f.
5. Dankert Lejel: Brickas Biogr. Lex. — Ingerslev: Danmarks Læger og Lægevesen I 338 f.
7. Alexander Lejel: Helsingør Tingbog 20. September 1606 (Landsarkivet i København). — Er vel identisk med den Alexander Lejel, der omtales i Laurits Pedersen: Helsingør i Sundtoldstiden II 128, og i Hist. Tidsskr. I 4 (1843) 147.
9. David Lejel: Helsingør Tingbog 8. Februar og 12. Juli 1602 (p. 97 og 164) (Landsarkivet i Kbh.).
13. Cornelius Willumsen: Broder til Johan (Hans) Willumsen (D 1). — A. U. Isberg: Malmö Stads Historia II a 85 og 102—04.
- 14 og 15. Dorothea og Anna tor Smede: Forældre se S. 82 (A. 16/11 og 16/12). — Slægten tor Smede (T(h)ors(ch)mede(n)): Svensk Personh. Tidsskr. XXVII 1926 31—81.
14. Elsebe Knoppersdatter: vistnok Datter af den S. 78 (A. 8/3) nævnte Dr. jur. Johannes Knopper.
15. Christen Davidsen: S. 76 og Tavle I (A. 4/1).
16. Jacob Davidsen, Borger i Malmø: Maaske identisk med den Handelsmand i Malmø Jacob Davidsen († 1617), der nævnes i A. U. Isberg: Malmö Stads Historia II a 176, II b 36.

Slægtled E.

Nr.

1. Willum (Jo)Hansen: Kan muligvis være identisk med den i Brickas Biogr. Lex. og Dansk Biogr. Lex. nævnte Guvernør og Købmand Willum Leiel, * c. 1593 i Helsingør, † 1654 i Kbh.
2. Jacob Clausen: A. U. Isberg: Malmö Stads Historia II a 122—26.
3. Kirstine Hansdatter: Universitetsprogram over hende 16. Maj 1672. — Christian IV's egenhændige Breve, V 405—07 (med talrige Henvisninger). — Severin Kjær: Erik Grubbe til Tjele og hans tre Døtre (1904) 38 ff.
3. Morten Madsen: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex.
8. Hans Lejel: Personalh. Tidsskr. 1915 148, 1919 105.
21. Sophia Christensdatter: Personalh. Tidsskr. 1888 225. — Universitetsprogram over hende 4. Juni 1684.
21. Eggert Elers: Levnedbeskrivelse i Ligprædiken, der er trykt i Personalh. Tidsskr. 1888 218—24.
22. David Christensen: S. 74 ff. og Tavle I (A. 2/1).
26. Gødert Braem: Brickas Biogr. Lex. — Slægten Braem: Danske patriciske Slægter (1891) I 26—38. — Slægthaandbogen (1900) 45—47. — Danmarks Adels Aarbog 1888, 93—94.

Slægtled F.

Nr.

5. Peder Bondesen: A. U. Isberg: Malmö Stads Historia II a 87 f. og 124.
6. Jacob Clausen Wilschiött: A. U. Isberg: Malmö Stads Historia II a 135—38.
11. Frederik Mortensen Lælius: Worm: Lexicon over lærde Mænd (1771) I 566.
13. Christian Spormand: En Datter af ham nævnes i Personalh. Tidsskr. 1911 67.
14. Christen Nielsen Bundtz (Bonde): Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Severin Kjær: Erik Grubbe til Tjele og hans tre Døtre (1904) 38 ff. — Christian IV's egenhændige Breve, V 405—07 (med talrige Henvisninger).
16. Mourits Pedersen Kønig (Kønig): Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Kirkehist. Samlinger 4 I 346—79.
18. Jørgen Elers: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Personalhist. Tidsskr. 1888 225—36. — Universitetsprogram over ham 9. Marts 1692.
18. Anne Margrethe Vandal: Universitetsprogram over hende 14. Oktober 1700.
20. Sophia Davidsdatter: S. 72 og Tavle I.
22. Mette Eriksdatter Torm: Gerlev Kirkebog (Horns Herred) Daab 4. November 1677 (Landsarkivet i Kbh.). — Højesteretsdom 10. Juni 1678 (Rigsarkivet i Kbh.). — Sjællandske Registre 12. Januar 1680 (sst.). — Personalhist. Tidsskr. 1917 23, 1926 283.

Nr.

23. Cathrine Davidsdatter: Ligprædiken over hende af Michael Henriksen Tistorff 13. April 1699.
 24. Morten Rasmussen Faxe, Søn af Provst Rasmus Svendsen i Faxe (om denne se Kirkehist. Samlinger 4 I 703—21).
 28. Dorothea Davidsdatters Navn nævnes paa en Messingpille omkring Daaben i St. Olai Kirke i Helsingør sammen med Aarstallet 1656.
 32. Frederik Eisenberg: (Personalh. Tidsskr. 1915 273).
 44. Johan Braem: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Slægten Braem: se under Gødert Braem (E 26).
 45. Gothard Braem: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Slægten Braem: se under Gødert Braem (E 26).
 47. Rasmus Bartholin: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex. — Slægten Bartholin: Danmarks Adels Aarbog 1932.
 49. Poul Vinding: Brickas Biogr. Lex. — Dansk Biogr. Lex.

13. d. JØRGEN HANSEN SEIDELIN, * c. 1633 i Helsingør. — Slotspræst i Skanderborg. — I Giessings »Jubel-Lærere« (1783) og Wibergs Præstehistorie (1867) angives han at være født 1632. Han er dog vist snarere født 1633 (eller 1634) (se S. 70).

Sammen med Broderen HANS blev han Student 16. Maj 1653 fra Helsingør. Om de 2 Brødres Deltagelse i Københavns Forsvar under Krigen mod Sverige se S. 70. Jørgen Seidelin skal under Københavns Belejring endog have gjort Tjeneste som virkelig Ingeniør og til sidst som Generalkvartermester.

Ved Skiftet efter Moderen 1662 (S. 43) fik Jørgen Seidelin udbetalt sin fædrene Arv, nemlig 300 Dl. For de 176 Dl. 2 Mk. 12 Sk. fik han udlagt Sengeklæder, Linned, forskelligt Husgeraad, 1 Egeskab (10 Dl.), 1 Egeseng (8 Dl.), 1 gammel Kiste (3 Dl.) samt 1 dansk Bibel (6 Dl.); det resterende Beløb modtog han i Form af Husleje, som Lejerne var skyldige, nemlig af SVEND Skrædder 19 Dl. 1 Mk., af WILLUM JONSEN Skomager 31 Dl. 3 Mk. 8 Sk., af JENS HANSEN Skomager »Husleje skyldig til Michaeli 1662« 12 Dl. 12 Sk., samt »annammer hos [sin — fremtidige? — Svigermoder] ELSE salig NICKEL KOCKIS, hvis hun resterer af Husleje til S. Michaeli Dag 1662«, — 60 Dl. Hans Arv efter Moderen beløb sig til 716 Dl. 3 Mk. 6 $\frac{1}{3}$ Sk., hvorfor der blev ham udlagt Halvdelen af den Gaard med 2 Boliger i Kongensgade, som var vurderet til 450 Dl. (og hvoraf Broderen HANS SEIDELIN fik den anden Halvdel); det resterende Beløb blev ham udlagt i hans Moders efterladte Hovedgaard paa Stengaden.

Det fortælles, at Kommandanten i København gerne vilde have beholdt JØRGEN og HANS SEIDELIN i Krigstjenesten, »men de attraaede gejstlige Embeder og fik af Kongen Løfte om med Tiden at blive ansatte i København.«

Jørgen Seidelin var derefter 1662—79 Sognepræst i Sjelle, Skørring og Laasby Sogne mellem Aarhus og Silkeborg. Han blev ordineret 9. Juni 1662 af Biskop HANS BROCHMAND.

Da Embedet som Sognepræst ved Vor Frue Kirke i København blev ledigt ved ERIK TORMS Død i Juni 1667, rejste Jørgen Seidelin til København for at minde om det Løfte, han havde faaet, om ved Lejlighed at blive Præst i Hovedstaden. Da han imidlertid mærkede, at man paa højere Steder ønskede en anden, gav han frivillig Afkald paa Løftets Indfrielse, hvorimod han fik kongelig Bevilling 11. Juli 1667 (kgl. Konf. 3. Maj 1670) paa at blive Præst ved Skanderborg Slot samt for Skanderup og Stilling Sogne, naar den daværende Sognepræst JESPER HANSEN »enten ved Døden afgaar, eller Kaldet i andre lovlige Maader ledig vorder.« Samtidig skal han have faaet det Løfte, »at Kongen efter hans Død vilde have Naade for hans Hus, og dersom han efterlod sig en værdig Søn, skulde han blive sin Faders Successor.«

1676 blev Jørgen Seidelin tillige Provst i Framlev Herred.

Først 1679 døde Provst JESPER HANSEN i Skanderborg, og Jørgen Seidelin var derefter, de sidste 9 Aar han levede, — 1679—88 — Slots- og Sognepræst i Skanderborg, Skanderup og Stilling; han blev indsat 8. Søndag efter Trinitatis, den 10. August 1679, og blev samme Aar Provst i Hjelslev Herred. 17. Juni 1680 tog han Magistergraden ved Københavns Universitet; i Universitetsmatriklen benævnes han ved denne Lejlighed »Dn. Georgius Johannis Seidelinus, pastor regius arcis Scanderburg, et præpositus nomarchiæ Helmsloviensis«.

En Beretning^{a)} fra 1799 fortæller, efter at have omtalt Jørgen Seidelins Valg til Provst i Magister JESPER HANSENS Sted i Hjelslev Herred: »og som dette Herred støder tæt til Framlev Herred, hvor han tilforn var Provst, blev han endnu anmodet om at være Provst i begge Herreder, men han betakkede sig derfor, thi han var en meget aarvaagen og nidkiær Mand i sit Embede, ja flittig og utrættelig i Arbejde, men frygtede for at give sig selv for meget at bestille, saa meget mere da han allerede begyndte at føle det onde, han tilforn i sine unge Aar havde lidt og udstaaet. Man fortæller om ham, naar nogen vilde tale om hans forrige Bedrifter, eller bringe ham selv til at tale derom, rystede han gierne med Hovedet og sagde: Jam totus mutatus ab illo [Nu er jeg helt forandret fra dengang]. I Schanderborg levede han i 10 Aar og døde uden Tvivl 1689, efter at han allerede i nogle Aar havde set sin ældste Søn, Mag. Nicolaj Seidelin, som ordineret Mand i Præsteembede. Han var gift med Ide Nicols Datter, hvis Fader var en meget fornemme Mand fra Polen, som endte sine Dage i Danmark. Magister Jørgen Hansen Seidelin efterlod sig med bemeldte sin Hustru 2de Sønner og 4 Døtre: — Sønnerne bleve Jubellærere og alle Døtrene anstændig gifte.«

1685 — 3 Aar før Jørgen Seidelins Død — fik han sin 19aarige Søn NICHEL beskikket til Kapellan hos sig; denne blev Sognepræst i Skanderborg efter Faderens Død; det kongelige Løfte om, at Sønnen skulde blive hans Eftermand, blev saaledes opfyldt, medens Faderen levede, »saa at Jørgen Seidelin, endskiønt han blev aldrig Sognepræst i Kiøbenhavn, havde dog højlig Aarsag at prise sin Konges Naade, og det saa meget mere, som Skanderborg Kald (i 1686) blev med Tiender og Tillæg meget forbedret.«

Der er bevaret en Skrivelse^{b)} af 1. November 1681 til »Oberzahlmester«, hvori Slotsprædikant Jørgen Hansen Seidelin og Skolens Rektor og Kantor CLAUS SØRENSEN SCHANDORF anmoder om at faa udbetalt deres Løn »for vores Kirke Tjenester paa Skanderborg Slot.« Den nævnte Skrivelse lyder:

»Velædle og Velbaarne Hr. Cammerraad og
Oberzahlmester, Højgunstige Herre og Patron.

Eftersom Hans Kongelige Majst. allernaadigst haver tilladt os underskrevne en vis solarium aarlig at nyde for vores Kirke Tjenester paa Skanderborg Slot, hvilken naadigste solarium vi hos velædle Hr. Land Commissarium haver begæret, men er os benægtet, indtil Velbaarne Hr. Cammerraads Ordre derpaa udstedes: Da ere vi udi dybeste Ydmyghed af Hr. Cammerraad begærendes, Hans Velbaarenhed vilde anse vores store Umage og Besværing med Prædiken og Sang, som sker om Ugen hver Onsdag, Fredag, Søndag og Helligdag, foruden Aftensangs Prædiken, som falder paa højtidelige Fester om Aaret, til hvilke

forbliffiandis Hr
Cammerraads Wo
Herr og
Eftersom i d. 17. Junij
Claus.
Rektor

Jørgen Hansen Seidelin,
Slotsprædikant.
i Skanderborg Slot,

1681.

Citerede Skrivelse af 1. November 1681.
Gengivet i %, Størrelse.

^{a)} Frideric Seidelins »Seideliniana« (»Seidelinernes Genealogie«) S. 23.

^{b)} Rigsarkivet, København (Partikulære Personer. Jørgen Seidelin. 1. November 1681).

mange Prædikener aarlig at udstaa jeg selv en ordineret Mand maa holde og selv underholde. Formoder derfor den høje Gunst af Hr. Cammerraad, at Ordre til Hr. Land Commissarium maatte gives, at vi vores Løn maatte bekomme, som os resterer fra Philippi Jacobi Ao. 1680 indtil nærværende Tid, saadan Eders Velbyrdigheds høje Gunst mod os fattige Kirke Tjenere Gud vil belønne og vi berømme, forblivendes Velbaarne Hr. Cammerraads Vores Højgunstige Herres og Patrons tjenstydmygeligste

Skanderborg d.
1. Novemb. 1681.

Jørgen Hansen Seidelin
Slots Prædikant
til Skanderborg Slot.

Claus Søffrensen Schandorf
Rector i Skolen og Cantor.«

Fra 1686 og 1688 foreligger 4 Ansøgninger^{a)}, i hvilke »vi fattige Kirketjenere her til Skanderborg Slot«, Jørgen Hansen Seidelin og SCHANDERUP, anmoder Overrentemesteren om Hjælp til Betaling af de kongelige Skatter. 3. April 1688 tales der om »store magtpaaliggende Udgifter baade med Consumption-, Kop- og Quægskat og i Synderlighed denne nu allernaadigst paabudne Defensionskat os paabydes uden Ophold at betale, hvortil vi ganske intet haver, uden hvis vi dertil med vores Løn kan svare.« Ansøgningen af 2. Marts 1686 lyder:

»Til Højædle og Velbaarne Hr. Ober Rentemester.

Det er nu paa det højeste for os fattige Kirketjenere her i Skanderborg at desperere om Hjælp i vor store Trang, saasom os daglig store Udgifter paaligger, og trues idelig af Amtsskriveren med Execution for adskillige Kongl. Skatter, hvortil ingen Raad eller Hjælp kan optænkes, medmindre Eders Excell. af medfødte Fromhed sig til Barmhertighed mod os vil lade bevæge og os noget af forbigangne Aars Løn lade give, hvortil, om Eders Excell. gunstig maatte behage en Ordre til Hr. Land Commissarium at give, vi med noget af Skanderborg Jordebogs Indkomster, som Korntiender eller andet, kunde behjælpes, saasom Eders Excell. selv alene derudi haver at disponere, og til hans gode Villie allerydmygste henstilles. Vi ere saa udborgede, at fast ingen os mere vil creditere. Hr. Ober Rentemester vilde dog for Guds Barmhertigheds Skyld høre vores uafsladelig Raab og Suk, saasom han igen vil formode sig Løn og Bøn-hørelse af den allerhøjeste Gud, hvorom vi daglig vilde bede saasom

Eders Excellences
allerydmygste Tjenere
Jørgen Hansen Seidelin Schanderup«

† 1688 eller 1689, kun c. 55 Aar gammel.

~^{b)} IDE NIKKELSDATTER KOCK, * c. 1638—39 paa Christianshavn. Datter af Generaltoldvisitør NIKKEL HELMER (HOLMER) KOCK († 1645, begr. 16. Februar i St. Mariæ Kirke i Helsingør) og Hustru ELSE JENSDATTER († 3. September 1690, begr. 10. s. M. paa den danske Kirkegaard i Helsingør).

Der vides intet om, hvornaar hun døde.

6 Børn: Fjerde Slægtled, S. 131—157.

JØRGEN SEIDELINS SVIGERFORÆLDRE:

NIKKEL HELMER (HOLMER) KOCK, * i Hertugdømmerne? † 1645. Hans Herkomst er ukendt. 1651 siges det i en Klage over ham, at han engang havde været Kok i Flensborg, og han synes at have haft Tilknytning til Hertugdømmerne; muligvis var han Broder til den »moskovitiske Gesandt« HANS HELMER, hvem han 1641 førte til Moskva, og en Slægtning af den samtidige Byfoged NIKKEL KOCK i Marstrand. I Skiftet efter Nikkel Kock 1649 nævnes en DETLEV HOLMER, som maaske ogsaa har været en Slægtning af ham.

Nikkel Kock var i 1630'erne Borger og Købmand paa Christianshavn, hvor han ejede

^{a)} Rigsarkivet, København (Partikulære Personer. Jørgen Seidelin. 28. Januar og 2. Marts 1686, 10. Februar og 3. April 1688).

^{b)} Vielsen findes ikke i Helsingørs Kirkebøger.

Strandgade 22 og 24 og drev en betydelig Handel med Tømmer, Hamp og lignende Varer, som han ogsaa leverede til Flaaden; i 1637 fragtede han ogsaa et kongeligt Skib, »Følgesvenden«, til Spanien.

I September 1633 opholdt han sig i Glückstadt hos CHRISTIAN IV, i Juni 1634 i Danzig. 1635 sendte CHRISTIAN IV ham i et politisk Ærinde til Kong VLADISLAV IV af Polen; ved Klage over de svenske Toldopkrævere, de bekendte Spieringer, synes han at have indyndet sig hos den polske Konge, der skal have taget ham i sin Tjeneste og endog ophøjet ham i Adelstanden (CHRISTIAN IV kaldte ham gentagne Gange — omend med en vis Ironi — »velbyrdig«). Foreløbig var han dog endnu væsentligst Købmand og oprettede 1636 sammen med HANS TRÆGAARD og HANS HOFMAND et Kompagni (stadfæstet 29. Juni 1636 af Christian IV) til Handel paa Østersøen.

Det følgende Aar — 1637 — udsendtes 2 Orlogsskibe under Nikkel Kocks Ledelse — med de 2 kongelige Sekretærer HENNING POGWISCH og GABRIEL LAXMAND — for at hjembringe CHRISTIAN IV's Broder Hertug HANS's^{a)} Lig fra Narva (i det nuværende Estland); efter 24 Dages Rejse ankom de 27. Marts til København med Liget.

Samme Aar gjorde Christian IV Nikkel Kock til Chef for en Eskadre, der skulde hindre den polske Toldopkrævning for Danzig. November 1637 afsejlede han med »Delmenhorst«, »Lammet«, »De 2 Løver« og »Snarensvend« og ankom 22. November for Danzig, bemægtigede sig næste Nat 2 polske Orlogsskibe, som skulde varetage Toldopkrævningen, detacherede 2 Skibe til Pillav og sejlede hjem.

20. September 1638 fik han Bestalling af Christian IV som Skibskaptajn, fra førstkomende Paaske at regne, og foretog i de følgende Aar flere Rejser til Rusland, dels i egne Handelsforretninger, dels i Kongens Ærinde. Imidlertid besluttede Christian IV at drage Nytte af det Kendskab, Nikkel Kock havde erhvervet til det af de hollandske Brødre PETER og ISAK SPIERINCK organiserede svenske Toldsystem i Preussen og Kurland, ved i 1640 at overdrage ham Visitationen af fremmede Skibe ved de norske Kyster for at hindre Toldsvig. 25. Januar—20. Marts 1640 hvervede Nikkel Kock Skibsfolk i Aabenraa, Sønderborg, Flensborg og Eckernförde, var 7. Maj Chef paa »Snarensvend«, der skulde blive à part, og fik 17. Juli Instruktion til (med »Havhesten«?) at gaa under Norge for at hindre ulovlig Indførsel og besøge alle Havne indtil Flækkerø, hvor han skulde proviantere og afvente nærmere Ordre; denne udfærdigedes 30. September og lød paa, at han med »Havhesten« skulde visitere Skibe i Vestersø.

1641 foretog han 2 Farter (24. April—13. November), hvoraf den første gjordes paa »Markattan« til Riga »med vor affærdigede moskovitiske Gesandt HANS HELMER«. 22. Marts havde Rentemestrene faaet Befaling til at udbetale Nikkel Kock 2.000 Dl., »hvilke vi hannem naadigst have foræret, for hvis Rejse han for os gjort haver«, — maaske den Rejse, paa hvilken Nikkel Kock hentede Hertug HANS's Lig fra Rusland.

11. Maj 1642 fik han Bestalling som Generalvisitør i Norge, men fik dog udbetalt Kostpenge som kgl. Skibskaptajn, saaledes for 21. Maj—20. December, da han førte »Snarensvend«. — Et Brev^{b)} fra Nikkel Kock til Sekretær OTTE BROCKENHUUS af 18. Juni 1642

^{a)} Hertug Hans (Christian IV's Broder), * 26. Juli 1583 paa Haderslevhus. Blev 1601 forlovet med Axinia (Oxenio), Datter af den russiske Czar Boris Godunov. Næste Aar rejste Hertug Hans til Rusland; her blev han syg og døde 28. Oktober 1602 i Moskva. Han blev begravet 24. November i den tyske Kirke i Slaboda uden for Moskva. 1637 førtes hans Lig til Danmark og bisattes 1642 i Roskilde Domkirke.

^{b)} Ifølge »Christian IV's egenhændige Breve« 1642, S. 237, og Fridericias »Danmarks ydre politiske Historie« (1881), II, S. 289. Sidstnævnte Sted betegnes Brevet »Kanslerbreve Nr. 137«. Det har ikke været muligt at finde Brevet hverken i Rigsarkivet eller i Det kgl. Bibl.

er skrevet paa Orlogsskibet »Snarensvend« i Laurkullen i Kristiania Fjord; Seglet viser et Skjold (uden Hjelm), hvori en Blomst og derover Bogstaverne N. K. H.

15. Februar 1643 udnævntes Nikkel Kock til Generalvisitør i Danmark og Norge med Ret til en Femtedel af alt konfiskeret Gods. Skibet »Postillon« tildeltes ham som Visitørskib.

Idet saaledes hele Toldvæsenets Undersøgelsevirkosomhed var stillet under Nikkel Kocks Overledelse, og det paa et Tidspunkt, da Christian IV baade gjorde alt for at faa Toldindtægterne saa højt i Vejret som muligt samt harmedes over de stedfindende Underslæb, blev Nikkel Kock en politisk Personlighed af ikke ringe Betydning. Især gjaldt dette hans Virksomhed m. H. t. Sundtolden. Han naaede næppe sit sandsynlige Forbillede, Spieringerne, i administrativt Talent, men var uden Tvivl deres Ligemand i Hensynsløshed. I Sverige og Holland bidrog hans Visitationer og Konfiskationer stærkt til at opflamme Stemningen mod Danmark, men ogsaa her og i Norge var han ilde lidt. Dette viste sig f. Eks. ved den svenske Krigs Udbrud i December 1643, idet der, da han vilde bringe sine Ejendele i Sikkerhed fra Helsingør til København, rejste sig en Tumult mod ham mellem Borgerne, som maatte standses med Magt. — I en Udtalelse fra 1651 skildres han af sine Fjender som »en uforstandig Kampon, der ellers af Profession havde været en Kok udi Flensborg, som kunde hverken læse eller skrive, en dumdristig, uforfaren, løgnagtig Opsnidere og Drukkenbolt.« At Nikkel Kock ikke kunde skrive, er bevisligt, ligesom det ogsaa er vitterligt, at hans voldsomme Karakter ikke sjældent forførte ham til Overgreb, som da han 1639 for Retten slog HANS KNIP, Borger paa Christianshavn, for Hovedet, eller da han 1642 paa egen Haand indsatte Visitører. — CHRISTIAN IV gjorde nu og da lidt Grin med »sin strenge Kaptajn« og hans polske Adelskab (»velbyrdig«); efter hvad den svenske Resident STRÖMFELT berettede til sin Regering 1. September 1643, var Kongen imidlertid meget misfornøjet med Nikkel Kocks Overgreb som Visitør og havde endog slaaet ham med sin Stok i en Kirke; men selv om hans Adfærd og personlige Optræden ofte kunde støde Christian IV, holdt denne dog Haanden over ham.

1643—45 førte Danmark Krigen mod Sverige og Holland, der endte med Freden i Brömsebro, hvor Sverige fritoges for de ovenfor omtalte Toldafgifter til Danmark, og Holland samtidig opnaaede en Nedsættelse af disse. — Under denne Krig brugtes Nikkel Kock 1644 som Sendebud til de danske Gesandter i Moskva.

Om Nikkel Kock i Moskva havde nogen Forbindelse med Grev VALDEMAR CHRISTIAN (* 1622, † ugift 1656. Søn af CHRISTIAN IV og KIRSTINE MUNK), vides ikke bestemt. Grev VALDEMAR kom i Januar 1644 for anden Gang til Moskva i Anledning af Forhandlinger om Ægteskab mellem ham og den russiske Czar MICHAEL FEODOROVITCH's Datter IRENE, en Forbindelse, som Christian IV af politiske Grunde var meget ivrig for, men som strandede paa det russiske Krav om, at Grev VALDEMAR skulde gaa over til den græsk-katolske Religion. Grev VALDEMAR var i Virkeligheden Fange i Moskva, og Forholdet forværredes kun, da han i Maj 1644 forgæves søgte at flygte. Hofman (»Danske Adelsmænd« (1779) III 229) fortæller, at efter Grev VALDEMARS Flugtforsøg, »reiste den danske General-Toldinspecteur Nicolai Kock, som havde været med i Moskov, til det polske Hof, hvor han begierede, at de russiske Gesandter maatte saa længe anholdes i Polen, til Grev Waldemar var sat paa frie Fod.« Giessing (»Jubel-Lærere« (1783) 2. II. 279) beretter, at Grev VALDEMAR, efter at Flugtforsøget var mislykkedes, »retirerede sig til den polske Gesandt, som var Ridderen Nicol Koch, der tog sig Grevens Sag saa nær, at Czaren søgte at forfølge ham«, samt at Nikkel Kock derefter via Polen drog hjem og berettede om Grev VALDEMARS Skæbne, og derefter

atter sendtes til Polen for at forlange, at de russiske Gesandter skulde saa længe anholdes i Polen, indtil Grev VALDEMAR var sat paa fri Fod. — Hvor meget der ligger til Grund for de her anførte Beretninger, kan ikke afgøres. — I Juli 1645 døde Czar MICHAEL, og dermed ændredes Stillingen, idet hans Søn ALEXEJ gav Grev VALDEMAR Tilladelse til at drage hjem, og i August forlod denne da Moskva; Tilbagerejsen varede imidlertid længe; han opholdt sig en Tid i Polen og Preussen og kom først til København i Maj 1646 — godt et Aar efter at Nikkel Kock var død (i Februar 1645). Heraf vil det fremgaa, at Giessings Beretning om disse historiske Fakta er ukorrekt, naar han videre fortæller, at efter at Czar ALEXEJ havde sat Grev VALDEMAR paa fri Fod, tog denne »Veien til Polen, [hvor Kong ULADISLAUS IV modtog ham med stor Ære i Warskov], drog derfra incognito under Navn af en Mecklenborgsk Edelmand over Hamborg til Kiøbenhavn, havende med sig Nicol Koch med sin Gemahlinde . . . og med hende 3 Døttre«.

Som tidligere omtalt boede Nikkel Kock oprindelig paa Christianshavn. C. 1640 flyttede han til Helsingør, hvor hans Enke blev boende efter hans Død.

I Februar 1645 døde Nikkel Kock og blev begravet 16. Februar i St. Mariæ Kirke i Helsingør (»Nicolaus Holmers Kock, visitirer in die Kirche«).

Til Trods for de høje Stillinger, Nikkel Kock opnaaede i Livet, efterlod han kun Gæld til Kone og Børn, hvilket fremgaar af Skiftet, der holdtes efter ham i Helsingør 20. Januar 1649. Hans Gods og Formue vurderedes her til ialt 787½ Dl., hvortil kom den »visse tilstaaende Gæld«, der beløb sig til 58 Egeplanker samt 3.922 Dl., hvoraf de 1.242 Dl. var underdanigst at fordre hos Hans Kongl. Majst. Den tilstaaende Gæld, der »agtes uvis«, androg godt 2.000 Dl. Den samlede Sum af disse forskellige Poster overskredes imidlertid langt af den bortskyldige Gæld, der beløb sig til 8.894 Rdl. (heraf de 2.000 Rdl. til Højbaarne Grev VALDEMAR).

Nikkel Kocks Hustru var

ELSE JENSDATTER, * ? † 1690.

Der vides intet om hendes Forældre eller øvrige Slægt, udover at en Søster af hende ved Navn ABEL 18. Juni 1652 blev begravet paa den danske Kirkegaard i Helsingør.

Else Jensdatter var Enke i 45 Aar og boede i Helsingør i alle disse Aar, utvivlsomt under ret trange Kaar. Efter Nikkel Kocks Død fik hun »Frihed for borgerlig Tyngde, Indkvartering undtagen«. Af Skiftet efter Nikkel Kock 1649 fremgaar, at hun boede til Leje hos HANS HYBERTZEN og betalte i Husleje fra Paaske 1645 til Paaske 1647 100 Rdl. aarligt, fra Paaske 1647 til Paaske 1649 85 Rdl. aarligt, hvilke 370 Rdl. i Husleje for de 4 første Aar efter Nikkel Kocks Død Toldinspektør SIMON JONASSEN havde udlagt og nu fordrede af Nikkel Kocks Bo. — Endvidere fremgaar det af Skifteprotokollen, at der 9. Maj 1656 blev udtaget en Del af Else Jensdatters Gods og henført til Raadhuset som Udlæg til hendes Kreditorer.

1662 udviser Skiftet efter Else Jensdatters Svigersøn JØRGEN SEIDELINS Moder LISBETH MICHELSDATTER, at »Else Sl. Nikkel Kocks« nu bor til Leje i en Gaard eller Bolig tilhørende Lisbeth Michelsdatters Arvinger.

I sin sidste Levetid boede Nikkel Kocks Enke til Leje hos daværende Tolder, Justitsraad ANDREAS GYNTER og døde i en saadan Fattigdom, at hun ved sin Død skyldte ham nogle Aars Husleje, »men saasom ej videre bliver tilovers, naar den øvrige bortskyldige Gæld er betalt, end 24 Dl. 2 Mk., kan han derfor ej mere bekomme«.

3. September 1690 døde »Else Sl. Nikkel Kocks« og blev begravet 10. September paa den danske Kirkegaard i Helsingør, »alle Klokkerne ringede«.

Nikkel Kock og Else Jensdatter havde følgende Børn:
MARIKEN, * c. 1633.

JØRGEN HOLMER, * c. 1634.

CORFITZ HOLMER, * c. 1637.

IDE NIKKELSDATTER KOCK, * c. 1638—39 paa Christianshavn. ~ **JØRGEN SEIDELIN**, se S. 90.

CHRISTIAN HOLMER, * 1640 paa Christianshavn.

(**NICOLAUS**), * 1641 paa Christianshavn.

REGITZE, døbt 10. November 1643 i Helsingør (St. Olai Kbg.).

KAREN, døbt 20. Juni 1645 i Helsingør (St. Olai Kbg.).

ELSE(?), hun nævnes mærkeligt nok ikke i Skiftet efter Faderen 1649, men ifølge St. Olai Kirkes Regnskabsbog blev hun begr. 7. Oktober 1664 paa den danske Kirkegaard i Helsingør. Muligvis er Navnet forkert, og hun er identisk med **MARIKEN**, **REGITZE** eller **KAREN**.

Ifølge H. D. Lind: »Kong Kristian den Fjerde og hans Mænd paa Bremerholm« (1889), S. 293 f. skal Nikkel Kocks Hustru Else paa Christianshavn have født Børnene **IDE** 1639, **CHRISTIAN** 1640 og **NIKOLAUS** 1641; sidstnævnte og Else nævnes — i Modsætning til de øvrige 7 Børn — ikke i Skiftet efter Faderen 1649.

Ifølge Giessing (»Jubel-Lærere« (1783), 2. II. 280) skal 2 af Døtrene (vistnok **MARIKEN** og **REGITZE**) være blevet gift, den ældste med en Oberstløjtnant, den yngste med en Major.

Om de 3 Sønner **JØRGEN**, **CORFITZ** og **CHRISTIAN HOLMER** vides følgende:

JØRGEN HOLMER, * c. 1634. Toldvisitør i Helsingør. † 3. Marts 1674, begr. 13. s. M. i St. Mariæ Kirke i Helsingør. Skifte 22. November 1677.

~ 4. August 1661 i Helsingør (St. Olai Kbg.) **KAREN PEDERSDATTER**, * ? Begr. 13. Januar 1696 paa St. Johannes Kgd. i Helsingør. (Hun ~ 1) mellem 1653 og 1657 **DAVID VON DER HEIDE**, begr. 25. Marts 1659 paa Johannes Kgd. i Helsingør. Mindst 3 Børn^{a)}). Datter af **PEDER NIELSEN BRYGGER** og **INGEBORG RASMUSDATTER**. Børn:

A. **DAVID HOLMER**, døbt 16. November 1662 i Helsingør (St. Olai Kbg.). Levede 1677.

B. **INGEBORG CATHRINE HOLMER**, hjemmedøbt, i St. Olai K. 15. November 1663. Levede 1677.

C. **MICHEL HOLMER**, døbt 16. Maj 1665 (St. Olai Kbg.). Levede 1677.

D. **ANNA HOLMER**, døbt 2. September 1666 (St. Olai Kbg.). Levede 1677.

E. **ELSE HOLMER**, døbt November 1667, begr. 24. Juni 1669 paa St. Johannes Kgd. (St. Olai Kbg.).

F. Barn, begr. 27. Maj 1668 paa St. Johannes Kgd. (St. Mariæ Kbg.).

CORFITZ HOLMER, * c. 1637. Er utvivlsomt identisk med den i Skiftet efter (Broderen) **CHRISTIAN HOLMER** 1672 nævnte »Leut. Corfitz Holmer«; om denne vides følgende:

Corfitz Holmer var Juli 1664 Regimentsadjutant i Dronningens Livregiment (Dragoner), der den Gang endnu var beredent. Han bekom en opredt Seng anvist i Helsingør til sig »og Quinden« og »noch en Seng til Pige og Børn« (1664); laa i 1667 paa Strib; gennempryglede 11.

^{a)} Det ældste af disse 3 Børn er den S. 142 nævnte Datter, **LISABETH DAVIDSDATTER VON DER HEIDE**, der var gift med sin Stedfaders, Toldvisitør **JØRGEN HOLMERS**, Søsterdatter **LISBETH JØRGENDATTER SEIDELINS** Mand, Regimentskriver **LAURITZ DETLEVSEN MØLLER**.

September 1668 i Nyborg Borgeren HANS LERCHE »och haffde nederstukket og formyrd hannem«, dersom Kaptajn DAVID HESS ikke havde forhindret det. 1670—71 Fændrik i Dronningens Livregiment, der fra 1670 er at regne for et Infanteriregiment. 1672 Løjtnant i samme Regiment, nævnes endnu som Løjtnant 14. Maj 1675, men var i Juli s. A. Kaptajn og Kompagnichef i Regimentet, nævnes som saadan Marts 1676. Hans Kompagni skal 15. Marts 1676 forlægges til Kronborg. — Han var ikke ved Dronningens Livregiment i 1678, og da han paa dette Tidspunkt heller ikke synes at være ved andre Regimenter, er han sandsynligvis død mellem 1676 og 1678. — 1676 deltog de 8 af Dronningens Livregiments 12 Kompagnier i alle Træfninger og Belejringer i Skaane (Den skaanske Krig 1675—79), 1 Kompagni deltog i Gotlands Erobring, og 3 (deriblandt vel Corfitz Holmers) blev paa Kronborg. Han synes imidlertid ikke at være død i Helsingør. Vinteren 1677—78 laa 2 Batailloner i Køge, den 3. i Landskrona. 1678 sejlede de 2 Batailloner i Maj til Norge og kom i August tilbage til Skaane. Den følgende Vinter laa hele Regimentet i Helsingborg.

Der vides intet om hans Hustru og Børn.

CHRISTIAN HOLMER, * 1640 paa Christianshavn. Toldbodsvend i Helsingør. † 1668, begr. 10. August i Helsingør (St. Olai). Skifte 13. August 1672.

~ 21. Januar 1664 i Helsingør (St. Olai) JOHANNE ANDERSDATTER, † 1693, begr. 8. Juni paa den danske Kirkegaard i Helsingør. Skifte 5. s. M. (Hun ~ 2) 1672 Byskriver i Helsingør JACOB (MORSING) JACOBSEN, † 1677, begr. 30. November i St. Olai Kirke. 3 Børn. ~ 3) 31. Maj 1683 »i Huset« i Helsingør (St. Olai) NIELS HANSEN BRYGMAND, † 17. August 1696, begr. 24. s. M. i St. Olai Kirke). Datter af Brygger ANDERS LARSEN. 3 Børn:

- A. NICHEL HOLMER, døbt 19. Februar 1665 i Helsingør (St. Olai). Var i 1693 Korporal i Brabandt. Derefter vides intet om ham.
- B. HELMER HOLMER, døbt 17. Februar 1667 i Helsingør (St. Olai), † mellem 1672 og 1689. Skifte 1. Marts 1689 i Helsingør efter Helmer Holmer, »som opholdt sig her ved Kronborg Garnison.«
- C. ANDERS HOLMER, døbt 23. Februar 1668 i Helsingør (St. Olai), † 1669, begr. 25. Juli paa St. Olai Kirkegaard.

LISBETH MICHELSDATTERS SØN

AF 2. ÆGTESKAB MED CHRISTOPHER HOLSTEIN

(Se S. 47).

14.e HANS CHRISTOPHERSEN HOLSTEIN, døbt 30. Januar 1642 i St. Olai Kirke, Helsingør, † inden 1655.

FJERDE SLÆGTLED

DORITHE HANSDATTER (SEIDELIN)'S BØRN

AF 1. ÆGTESKAB MED SLOTSSKRIVER

MICHEL LAURITZEN (MIKKEL LARSEN) (GRØTCHER)

(Se S. 67).

15. a. LAURIDS (LARS) MICHELSEN GRØTCHER, * 1650 i Helsingør, døbt Mariæ Bebudelsesdag 25. Marts i St. Olai Kirke. Fadderne var hans Moders Mosters Mand Borgmester JØRGEN ANDERSEN (S. 50), JOHAN HANSEN, hans Farbroder LEONART LAURITZEN (S. 40), hans Mor-moder »LISBETH CHRISTOPHER HOLSTEINS« samt (hans Faders Halvsøster?) »MARGRETHE PEDER FRANDSENS« (S. 68).

Han er efter Moderens Død (1662) utvivlsomt kommet i Huset hos sin Farbroder Toldforvalter LEONART LAURITZEN i Bergen (S. 40 og 68), fra hvilken Skole han 1669 blev Student. Inden 1680 blev han personel Kapellan hos sin Svoger i Hammer Præstegæld i Bergens Stift.

† 25. eller 29. November 1690.

~ 15. December 1680 KAREN HANSDATTER LUCHT, † før 1704?

De havde mindst 3, vistnok flere Børn, af hvilke kun 2 levede 1704.

Karen Hansdatter Luchts Søster THALE SOPHIE JOHANNESDATTER LUCHT († 1719 i Bergen) var gift (~ 1676) med ANDERS GARMANN^a), der fra 1663 til sin Død 1704 var Sognepræst i Hammer; hos disse kom Laurids Grøtchers 2 Børn i Huset (efter Moderens Død).

3 Børn: Femte Slægtled, S. 161.

AF 2. ÆGTESKAB MED HANDELSMAND JENS JENSEN

(Se S. 68).

16. b. DOR(I)THE JENSDATTER (MALMØ), * i 1650'erne (i Malmø). Er utvivlsomt opvokset hos sin Morbroder JØRGEN SEIDELIN, Sognepræst i Sjelle, Skørring og Laasby i Aarhus Stift (se S. 68 og 90).

† 16. Maj 1702 (i Aarhus). 19. Juni s. A. Registrering efter hende i Aarhus.

~ 1) 1681 (10. September Bevilling til Vielse i Huset) CHRISTEN JENSEN WIBYE, * i Viby Præstegaard lige uden for Aarhus. Søn af JENS LAURITSEN MARIAGER (* i Mariager. 1624 (kaldet 1621) Sognepræst i Viby og Tiset ved Aarhus. 1661 Provst. † 12. September 1672^b).

^a) Broder til Tolder LEONART LAURITZEN GRØTCHERS anden Hustru BOEL GARMANN (S. 41). Om denne Slægt GARMANN se Personalhist. Tidsskrift 1894, S. 145—162 (E. A. Thomle: Nogle Oplysninger om de ældre Slægtled af Familien Garmann i Norge).

^b) I »Nye Tidender om lærde og curieuse Sager« for 1731, S. 722, læses følgende: »I Viby Kirke udi Aarhus Stift findes en Tavle oprejst over Sl. Hr. JENS LAURIDTSON, som skal have været Præst til Viby og Tiset Sogne udi 51 Aar, og døde Aar 1672 den 12 September. Han staa afskildret paa Tavlen tillige med sine tvende Hustruer, saa og fire Søn-

Student 1657 Aarhus. 1. August 1665 (ord. 13. Oktober s. A.) kaldet af Kommissarius GABRIEL MARSELIS i Amsterdam (Kaldsbrevet kgl. konf. 24. April 1668) til at være Medhjælper hos sin Fader, efter hvis Død 1672 han blev Sognepræst i Viby og Tiset. — Han har skrevet »Summariske rythmiske Erindringer ofver vores heele Catechismum oc Børne-Lærdom til Christelig Welwilligheds Tienneste dediceret mine fromme Med-Christne.« og »Gudelige Hiertesuk oc Betænkninger, rimvis forfattede, i adskillige gudelige Occasioner at bruge.« (begge Kbh. 1684).

† 1686.

2 Børn: Femte Slægtled, S. 161 f.

(Christen Jensen Wibye havde været gift tidligere; der vides intet om hans første Hustru).

~ 2) 168(7) JEPPE JEPSEN (eller JAPHET JAPHETSEN) LILLEBRAND. Student 1680 Nykøbing F. 9. November 1686 residerende Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus. 15. April 1690 tillige Præst ved Hospitalet sst.

† 6. Januar 1696^a). 22. Juni s. A. Registrering efter ham.

4 Børn: Femte Slægtled, S. 162.

17. c. HANS JENSEN, * i 1650'erne i Malmø. Er vel opvokset hos sin Morbroder HANS SEIDELIN, Kapellan i Helsingør, 1665 Provst i København (se S. 68 og 70).

Byfogedfuldmægtig i København hos Byfoged FREDERIK EISENBERG (Tavle II F 32), hvis Hustru var Kusine til nævnte Provst HANS SEIDELINS Hustru: Ugift.

† 3. Marts 1704 i Byfoged EISENBERGS Gaard i Kompagnistræde i København (dav. Matr. Nr. 59, nuv. Matr. Nr. 61), begravet i »Karen Salig Magister Jørgen Jørgensen«s (S. 57) Gravsted i Helligaands Kirke, København.

22. December 1705 holdtes der Skifte efter ham. Blandt hans Ejendele var 142 Bøger. Hans Formue udgjorde ialt 3.339 Rdl., Gælden 1.132 Rdl. De efter Gældens Fradrag tiloversblevne 2.207 Rdl. fordeltes mellem hans Broder JENS JENSEN, der fik Halvdelen, og hans afdøde Søsters 5 Børn, der fik en Fjerdedel, og hans afdøde Halvbroders 2 Børn, der fik den sidste Fjerdedel.

18. d. JENS JENSEN, * i 1650'erne (i Malmø). Kom i Huset hos en af sine 3 Onkler, antagelig sammen med sin Stedbroder hos dennes Farbroder Toldforvalter LEONART LAURITZEN i Bergen (se S. 40 og 68).

Handelsmand og Overformynder i Bergen. † efter 1705.

~ ?

Børn?

ner og fire Døtre. Iblant de 4 Sønner, som staa bag ved ham, ses de tvende i gejstlig Habit; men dette er især at observere, at næst ved ham er intet mere at se af den ene Søn end det bare Hoved; saa og, at Præstens højre Øje er af Malerpenslen med røde Blodpletter ganske overstrøget, hvilket siges saaledes med Flid at være gjort af Mesteren. Dets Betydning skal, eftersom der i Almindelighed fortælles, være denne: At een af forbemeldte Hr. Jenses Sønner skal have givet Faderen dette Mærke ved sit Øje, og at samme Søn siden i Kiøbenhavn begik en Forseelse, hvorfor han mueligen havde bleven pardonneret, men da det blev den høje Øvrighed forebragt, at han havde slaget sin egen Fader, blev han derpaa, uden al Naade, halshuggen.«

Nævnte Epitafium over Sognepræst JENS LAURITSEN MARIAGER, der — uvist hvornaar — er forsvundet, fandtes i Viby Kirkes Kor endnu i 1773, som det fremgaar af en Fortegnelse over Viby og Tiset Sognes Indkomster, forfattet 12. Juli 1773 af Sognepræst CHR. STAUNING. Denne Fortegnelse fra 1773 og en tilsvarende Fortegnelse, forfattet 9. April 1690 af Sognepræst LYDICH LASSEN, findes begge i Viby Præstegaard og er begge trykt i »Kirkebladet« (for Viby Sogn) for 15. Oktober 1936.

I samme Nr. af »Kirkebladet« findes et Billede af en Gravsten, der findes i Viby Kirkes Kor, over Sognepræst JENS LAURITSEN MARIAGER og hans 2 Hustruer, MARGRETHE MORTENSDATTER og KIRSTEN HANSDATTER.

^a) Ifølge Skifte i Landsarkivet i Kbh. efter hans Svoger Byfogedfuldmægtig HANS JENSEN.

PROVST HANS HANSEN SEIDELINS 5 BØRN

med

SOPHIA DAVIDSDATTER

(Se S. 70 og 72).

19. a. DAVID HANSEN SEIDELIN, * 1662, døbt 20. Maj i St. Olai Kirke, Helsingør. Fadderne var Borgmester i Helsingborg EGGERT ELMERS, der var gift med hans Moders Faster (Tavle II E 21); Raadmand i Helsingør JACOB HOLGENSEN, gift med hans Faders Kusine (S. 54), dennes Halvbroder Kapellan ved St. Olai Kirke JØRGEN JØRGENSEN (S. 57), Barnets Mormoder «GEDSKE Salig Mester DAVIDS» (S. 76) samt Barnets Morfaders Søster DORITHE, gift med Toldskriver i Helsingør ANDERS NIELSEN BØGVAD (Tavle II E 26).

I Borgmester EGGERT ELMERS's Ligprædiken 15. Oktober 1667 findes et Digt, underskrevet af DAVID HANSEN SEIDELIN.

Student 1680 fra Metropolitanskolen i København, blev 12. Juli 1680 — sammen med Fætteren NICHEL SEIDELIN (S. 131) — indskrevet ved Københavns Universitet; Baccalaureus 17. Maj 1681.

† 1684, begravet 23. Maj om Aftenen i Holmens Kirke, København.

20. b. LISABETH HANSDATTER (SEIDELIN), * 1663, døbt 17. Maj i St. Olai Kirke, Helsingør. Fadderne var Tolder i Helsingør MAD S MORTENSEN (S. 57), Sognepræst ved St. Olai Kirke sst. HENRIK HENRIKSEN GOISCHE, Raadmand i Helsingør GALLAS CLAUSEN, Toldskriver i Helsingør LAMBERT EBBESENS anden Hustru ANNA FUIREN (Dt. af VILLUM FUIREN og DRUDE CHARISIA, 2/1 og 2/2 S. 85) samt Barnets Faders Mosters Mand Borgmester JØRGEN ANDERSENS Datter af andet Ægteskab DORETHE JØRGENSEN DATTER, der var Enke efter HANS NIEMAND (S. 58).

† 1685. 7. September fik hendes Mand Bevilling til at lade hende begrave om Aftenen, og 17. s. M. nedsattes hendes Lig i hans Gravsted i nordre Kor i St. Nikolai Kirke, København.

~ 1684 (Bev. 4. September til uden foregaaende Trolovelse og Lysning at maatte »sammenvies hjemme udi Huset«. Vielsen har sikkert fundet Sted i hendes Moders og Stedfaders Gaard paa Amagertorv) HANS DREJER (DREYER), der fra c. 1677 var kongelig Majestæts Rejsekasserer. I sin og sin Hustrus Ansøgning om kongelig Konfirmation paa deres Testamente af 24. August 1685 (vgl. Konf. 12. September s. A., altsaa nogle Dage efter hendes Død) skriver Hans Drejer om sig selv, at han »udi otte Aarstid haver været i Hans Kongl. Majst.s Tjeneste, at indsamle af Sjælland, Jylland, Fyen, Lolland og Falster de allernaadigst paabudte Kongl. Kontributioner, og udi denne Tid haft mængen en tung Rejse, baade Dag og Nat, — — og nu jeg haver indladt mig udi Ægteskab, haver Gud besøgt min Hustru med Svaghed og Sygdom —«.

Hans Drejer benævnes 1697 Fuldmægtig, Januar 1698 Kommissarius.

1695—1701 ejede han Fodbygaard 2 km Vest for Næstved samt Sortebrødregaard i Næstved (laa dér, hvor nu den Ostenfeldtske Stiftelse findes). Disse 2 Gaarde købte han af Etatsraad JØRGEN ARENFELDT (til Rugaard paa Mols) (gift med MARIE GRUBBES Søster ANNE MARIE GRUBBE) for 6.700 Rd. ved Købekontrakt af 17. Maj 1695, Skøde af 28. September s. A.

I en Sag mellem Næstved Magistrat, der krævede Hans Drejer for Jordskyld af nogle Huse, der hørte til Sortebrødregaard, og Hans Drejer, der nægtede at betale, da der intet nævnedes om Jordskyld i Skødet, afsagdes der Dom ved Næstved Byting 19. April 1697,

paa Sjællands Landsting 19. Januar 1698, hvor han dømtes til aarlig at betale 9 Sdl. 3 Sk., samt ved Højesteret 3. April 1699 (Domprotokollen mangler).

Ved Proces mellem Etatsraad JØRGEN ARENFELDT og Hans Drejer blev førstnævnte ved Højesteret (13. Maj 1700 og) 26. Juli 1701 dømt til at købe de 2 ovenfor nævnte Gaarde tilbage for 6.700 Rd., det samme Beløb han havde solgt dem for.

Den 3. April 1700 fik Hans Drejer Rang som Kancelliassessor, og 23. August 1709 blev han Kommerceraad.

Hans Ægteskab med Lisabeth Hansdatter var barnløst, muligvis er hun dog død i Barselseng. Han overlevede hende i godt 26 Aar.

† 28. November 1711 i Pestens Tid »paa Landet«, 10. December blev han i Stilhed nedsat i sit Gravsted i nordre Kor i St. Nikolai Kirke, København.

Dette Gravsted fæstede han 13. September 1685^a); foruden ham selv og hans 2 Hustruer er hans Datter ANNA MARIA begravet der, nemlig 5. December 1713. Gravstedet fornyedes 12. Maj 1734. 9. Juni 1768 bekendtgjordes det i Aviser og »Kjøbenhavns Adressecomptoirs Efterretninger«, at dette Gravsted forlængst var forfaldet til Fornylse, men da ingen Arvinger meldte sig, hjemfaldt det til Kirken, der den 26. November s. A. overlod det til Kontrollør FROST.

Hans Drejer ~ 2) 20. April 1688 JOHANNE MARIE POULSON, * 4. Juli 1669 paa Constantinsborg, der dengang hed Stadsgaard, i Ormslev Sogn 1 Mil Vest for Aarhus. Datter af JENS POULSON (* 22. August 1635 i Kolding. Assessor i Kommercekollegiet, Land- og Krigskommissær, 1681 Ejer af Søbygaard, Søby Sogn, Aarhus Amt, † 1687. 1715 opsattes Epitafium over ham og hans Hustru i St. Mortens Kirke i Randers) og MAREN MADSDATTER (* 1. August 1643 i Randers. Ejer af Søbygaard til 1701. † 25. Juni 1723 i Randers). — Johanne Marie Poulson boede som Enke i mange Aar indtil sin Død i København i en Gaard paa Sydøstsiden af Frederiksberggade mellem Nytorv og Kattesundet; Gaarden brændte ved Københavns Brand i Oktober 1728. — † 6. Maj 1747 Kl. 11 om Formiddagen i København, begravet 18. s. M. om Eftermiddagen i sin afdøde Mands Gravsted i St. Nikolai Kirke, København. Hofrets Skifte efter hende 6. Maj s. A.

I sit andet Ægteskab med Johanne Marie Poulson havde Hans Drejer bl. a. Datteren KAREN ELISABETH DREJER (1689—1727), gift med Kancelliraad, Justitsraad SØREN DE HOFMAN (1688—1771) til Skjerrildgaard, der blev adlet 1749, og blandt hvis 10 Børn Datteren JOHANNE MARIE DE HOFMAN (1722—1809) var gift med den bekendte Biskop og Prokansler ERIK PONTOPPIDAN »den Yngre« (1698—1764). — En anden Datter af Hans Drejer og Johanne Marie Poulson er MARGRETHE MARIE DREJER (1690—1754), gift med Provst, Konsistorialassessor POUL NIELSEN GLUD, hvis Datter KAREN ELISABETH GLUD var gift med Sognepræst NICOLAI LANGBALLE, Søn af Krigsraad NIELS LANGBALLE og Hustru WITTA NICHELSDATTER SEIDELIN (S. 237).

21. c. HANS SEIDELIN, * 14. Maj 1665 — 1. Pinsedag — i Helsingør »et Kvarter til 2 om Eftermiddagen^b), døbt 21. s. M. i St. Olai Kirke. Fadderne var Generalmajor EILER HOLCK, der var Kommandant paa Kronborg, Sognepræst VALENTIN STEMANN ved St. Mariæ Kirke i Helsingør, Barnets Morbroder FREDERIK DAVIDSEN (Tavle II F 22), dets Moders Fæster ANNA CHRISTENSDATTER, der var Enke efter Toldskriver i Helsingør DIEDRICH CHRISTOPHERSEN (Tavle II E 23), samt Raadmand i Helsingør RASMUS REGELSENS Enke MARGRETHE JACOBSDATTER.

^a) Skødet af 13. September 1685 i »Begravelses Breves Kopibog 1635—93« S. 115 (Stadsarkivet i København).

^b) Denne Oplysning stammer ligesom en hel Del i det følgende anførte Citater fra HANS SEIDELINS Dagbog, en lille, haandskrevet Bog paa 184 Sider, i Oktav-Format, indbundet i Fløjlsbind. I denne har HANS SEIDELIN i kronologisk Rækkefølge nedskrevet de vigtigste Begivenheder i sit eget og sin nærmeste Families Liv. Bogen slutter med nogle Tilføjelser af HANS SEIDELINS Søn HANS SEIDELIN (om Faderens Død m. m.) samt af dennes Søstersøn HANS DIDERICK BRINCK(-SEIDELIN) (om Morbroderens Død). — Dagbogen ejes nu af HANS SEIDELINS Broder Apoteker FRIDERICH SEIDELINS Sønnens Sønnedatters Dattersøn Boghandler DAN EMMERICH, Odense. En Afskrift af Dagbogen er i nærværende Bogs Forfatters Eje.

Hans Seidelin, der blev adlet 1731, døde 1740 som Konferensraad og Direktør ved Generalpostamtet, samt Ejer af Hagedstedgaard.

Kun 12 Aar gammel kom Hans Seidelin i Aaret 1677 i Tjeneste hos Kancelliforvalter SØREN WESTESEN i Danske Kancelli, hvor han var som Kopist i 12 Aar; han fulgte i de første Par Aar Kancelliet under Krigen i Skaane, var senere (1685) med Christian V paa Rejsen til Norge og desuden med paa talrige andre Rejser. 1689 blev han Generalkommissariats-skriver og var som saadan samme Aar beskæftiget i Jylland ved Indskibningen af det Hjælpekorps, som Christian V stillede til Raadighed for Vilhelm III af England. 1693 træffes han i samme Egenskab ved Belejringen af Ratzeburg, og det berettes, at han »likviderede« om de danske Troppers Forplejning og Underhold i Sachsen-Lauenburg. 20. Juni 1699 udnævntes han tillige til Krigsbogholder ved Rytteriet i Danmark, »hvortil Gud den Allershøjeste forlene mig Lykke og Velsignelse.« Den 7. Marts 1702 ansøgte^{a)} han om at blive Renteskriver efter Renteskriveren JOHAN NIELSEN, som »skal være meget syg, og der tvivles om hans Opkomst«. JOHAN NIELSEN døde Dagen efter, men Seidelin blev ikke hans Eftermand. Senere — den 24. Januar 1708 — blev Seidelin Generalkommissariatssekretær, 19. Oktober 1709 tillige Krigskommissær og 6. Maj 1710 Generalkommissariatsbogholder, »hvorefter jeg det meget store Arbejde, som følger Sekretær-Forretningen, er blevet entlediget. Gud give mig til samme Tjeneste Naade, Lykke og Velsignelse.« 12. September s. A. blev han Overkrigskommissær til Felts »uden nogen min allerunderdanigst Ansøgning. Gud den Allershøjeste give mig til slig Charges tilbørlig Forretning Naade, Lykke, Forstand og Sundhed, at jeg, som min Skyldighed udkræver og min inderlig Attraa og Vilje er, kan tjene slig min naadig Konge og mit Fædrene Land, som det en ærlig Mand anstaar«, og tre Dage senere (15. September 1710) fik han Bestalling som Kancelliraad. »Herre, almægtige evige Gud! være fremdeles min Hjælper og Ledsager, at jeg i mit Kald mig maa skikke og forholde, som en ærlig Tjener hør og bør, og lade Kongens Naade mig fremdeles blive forbeholden.«

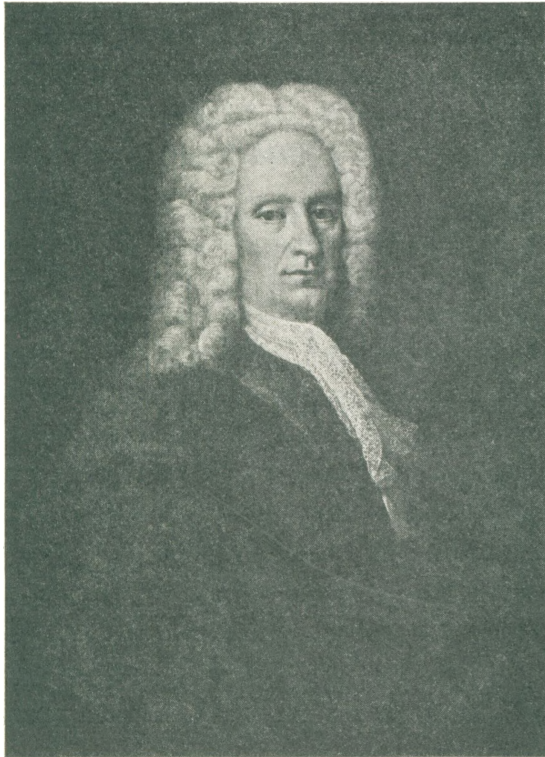


Hans Seidelins Segl 1712. Rigsarkivet, refererede Sager 18. Maj 1712 § 8. Tegnet af Fr. Britze efter Tegning i Hirsch: »Danske og norske Officerer 1648—1814«, i Det kgl. Bibliotek.

Hans Seidelin blev saaledes Overkrigskommissær Aaret efter, at Danmark (1709) var genindtraadt i den store nordiske Krig i Forbund med Rusland og Polen mod det svækkede Sverige. Om han allerede i 1710 har været med i Felten, vides ikke bestemt; i April 1711, da hans første Hustru døde, var han i al Fald i København; maaske har han derefter forladt Byen, inden den frygtelige Pestepidemi, der efter at have hjemsøgt Helsingør i et halvt Aars Tid, i Juni 1711 naaede til København, hvor den i Løbet af det følgende halve Aar bortrev mere end en Trediedel af Hovedstadens Befolkning. I Begyndelsen af August 1711 var Overkrigskommissær Hans Seidelin i den danske Hærs Lejr ved Landsbyen Grande ved Floden Bille 20 km Øst for Hamborg. Den 16. August 1711 »haver Hans Kongl. Majst., uden nogen min allerunderdanigst Ansøgning, allernaadigst skriftlig befalet mig, saa længe Campagnen varer, at forrette Function som Deputeret ved General Commissariatet til Felts. Gud den Allershøjeste forlene mig Kraft og Bistand at udrette min Konges Gjerning, som min Vilje er, med Flid og Troskab, og lade alting vel lykkes.« I den følgende Maaned, da danske og russiske Tropper forberedte Angrebet paa Stralsund, fik han det Hverv at skaffe Oplysning om, hvor mange Smaafartøjer der kunde skaffes til Brug til at føre Tropper over Strela Sund til Rügen. Under Belejringen af Stralsund havde han sammen med Krigskommissær HIMMELSTRUP et meget brydsomt Arbejde med Proviantsendingerne fra Rostock til Belej-

^{a)} Rentekammerets Ansøgninger (Rigsarkivet).

ringstroppe; dels var det forbundet med store Vanskeligheder at skaffe tilstrækkelige Forsyninger til Veje, dels var det ofte svært at fremskaffe det fornødne Antal Køretøjer til at bringe Provianten frem fra Rostock til Stralsund. Da den danske Hærs Hovedstyrke 7. Januar 1712 brød op fra Stralsund, blev Hans Seidelin tilbage sammen med de 6 danske Regimenter, der tillige med et russisk og et sachsisk-polsk Korps skulde opretholde Belejringen. 19. Maj 1712 ophævedes hans Hverv som Generalkommissariats-Deputeret til Felts, idet Kammerjunker HANS CASPAR PLATE denne Dag udnævntes til hans Efterfølger.



Konferensraad Hans Seidelin 1665—1740
Malet af d'Agar († 1715)

Ejes af Kaptajn L. With-Seidelin, København. Kopi ejes af dennes Broder Overretssagfører J. With-Seidelin, København. Et Fotografi af dette Maleri er indlemmet i den Samling af Fotografier af Generalpostdirektører, der findes i Generalpostdirektoratets Konferenceværelse, Centralpostbygningen, Tietgensgade, København. Ifølge Bestemmelsen i Sonnens Testamente af 1751 (§ 4, S. 181) har dette Maleri og Hustruen Drude Margrethe Clausdatters Maleri altid tilhørt Ejerne af Stamhuset Hagedstedgaard og senere af det Brinck-Seidelinske Fideikommis.

Om Hans Seidelin i den følgende Maaned (Juni) er draget med det danske Korps fra Stralsund til Rostock og videre til Wismar, vides ikke, men i Løbet af Sommeren (1712) vendte han i hvert Fald tilbage til København og var siden ikke med i Felten.

Paa Hjemrejsen til København gjorde han Ophold i Nykøbing F., hvor hans Moder og hans Søn paa Grund af Pestepidemien i København havde taget Ophold hos hans Broder Apoteker FRIDERICH SEIDELIN.

I September 1712 var Hans Seidelin atter tilbage i København, hvor der da blev indgaaet »en Ægteskabs Forlovelse« mellem ham og hans tilkommende anden Hustru LENA MARGRETE MUNCH.

11. Juli 1713 blev Hans Seidelin udnævnt til Justitsraad, og samtidig fik han Bestalling som Land- og Krigskommissær i Sjælland, Møen og Lolland-Falster, hvilken Post han beklædte indtil Januar 1724. »Gud hjælpe mig at forestaa alt det, mig anfortroes, saaledes som en allerunderdanigst tro Tjener af min allernaadigst Arve-Konge og Herre hør og bør, saa jeg kan have en naadig Gud og en god Samvittighed, og skal jeg nogen Tid være med at dømme, saa ville Gud blive min bedste

Raadgiver og regere mig med sin værdig Hellig Aand samt oplyse min Forstand, at jeg ej viger fra det, som Ret er, i nogen Maade.«

I December 1716 og Januar 1717 var Seidelin — i 27 Dage — Kommissær ved Ryttergodsets Inddeling i Stevns Herred, hvorfor han ved kgl. Resolution af 19. Maj 1717 fik tillagt 3 Rd. daglig.

7. Januar 1724 udnævntes han til virkelig Etatsraad, »efter at Hans Kongl. Majst. den 4de forhen mig havde ladet opkalde, og sig med stor Naade og Mildhed lod formærke, ikke at forglemme dem, som ham tjente troelig og vel, og derfor gratulered mig til Etats Raad. Den allerhøjeste Gud velsigne og bevare Kongen med det ganske Kongl. Arve-Hus og lade Kongens Navn og Ære hos Gud Allermægtigste blive evindelig.«

Kort efter (24. Januar 1724) blev han Amtmand over Københavns Amt, »efter at Hans Kongl. Majst. forhen den 28. Decembris 1723 allernaadigst [havde] ønsket mig til Lykke med Amtmands Chargen over Kiøbenhavns Amt, hvilken jeg ingen Tid havde søgt, og paa følgende 10. Januarii udi mit Sted beskikket Krigsraad URBAN BRUUN paa Antvorskov til

Krigs- og Land-Commissarius. Gud glæde Kongen med det ganske Kongelige Hus baade timelig og evig, samt give mig den Naade og Lykke, at jeg fremdeles maa tjene Kongen, som en ærlig Mand hør og bør, og altid finde en naadig Herre og Konge.« Amtmandsposten beklædte han indtil 27. Oktober 1730.

Samme Dag (24. Januar 1724) fik han »af det Danske Cancelli Kongelig allernaadigst Befaling mig strax at indfinde udi nu holdende extraordinær Højeste Rets Session. Gud give mig Visdom og Forstand og lade mig saaledes dømme, at jeg ej skal blive fordømt.«

Hans Seidelin fungerede som Assessor i Højesteret fra 25. Januar 1724—5. Marts 1739, og voterede indtil 1730 ret jævnlige; derefter synes han kun af og til at have givet Møde.

Ved Christian VI's Regeringstiltrædelse udnævntes Seidelin 29. December 1730 til Direktør ved Generalpostamtet i Danmark og Norge samt Fyrstendømmerne og Grevskaaberne, hvilket Embede han derefter beklædte indtil sin Død i 1740. »Den allerhøjeste Gud forlene mig Naade i min store Alder, imod at fylde 66 Aar, at forrette samme Direction til Kongens allernaadigste Fornøjelse, samt give Helsen og Helbred og bevare fra fortrædelig Tilfælde, for Jesu Christi Skyld.«

19. Januar 1731 blev han — efter PETER HERSLEB, som Christian VI 13. Oktober 1730, Dagen efter Frederik IV's Død, havde udnævnt til Biskop i Kristiania — udnævnt til Kommitteret i Missionskollegiet og Direktør for Vajsenhuset i København »og skulde tilligemed de andre Tilforordnede iagttage alt, hvis som til Missionens og Waisenhusets Fremtarv og Bedste kan geraade. Den allerhøjeste Gud hjælpe mig saavel herudi, som det er sket udi andre anbetroede Forretninger.« Allerede 27. Juni s. A. blev han imidlertid atter fritaget for disse Hverv.

»1731 den 7. Martii, da Kongen allernaadigst under sin Trone beklædte dette Aars Højeste Rets Begyndelse, sad jeg og min Søn Assessor HANS SEIDELIN tillige samme Dag i Retten, hvilket i forrige Aaringer ikke er sket, formedelst Formening, at Fader og Søn ej vel tillige kunde votere, men da jeg mig derom forespurgte hos Deres Excellence Hr. Gehejme Raad ROSENKRANTZ, svarede han mig, at jeg mig efter tilkommen Kongl. allernaadigst Ordre kunde indfinde. Gud ske Tak, at det gik ret vel af.«

Fra 30. November 1731—21. Oktober 1735 var Hans Seidelin tillige Assessor i Hofretten. »Gud oplyse min Forstand og hjælpe mig at dømme ret.«

Den 28. November 1732, paa Dronning Sophie Magdalenes 32-Aars Fødselsdag, blev Hans Seidelin Konferensraad, samme Dag som hans Søn fik Bestalling som Justitsraad. »Den allerhøjeste Gud ske Tusind Fold Tak og Pris, som vil tænke paa slig ringe Støv og uværdige, som vi ere, til at forfremmes i dette Verdslige til saa anselige Æres Charger; samme fromme naadige Gud bevare os ved sine hellige Engle i den Tid, som for enhver af os endnu kan være tilbage, og ved sin Helligaand styrke vores Hjerter til Gudfrygtigheds, Kiærligheds og Ret-



Drude Margrethe Clausdatter, Konferensraad Hans Seidelins Hustru.
Ejes af Kaptajn L. With-Seidelin, København.

færdigheds Øvelse, samt at tjene vores allernaadigste fromme Konge og det Kongelige Arvehus med Troskab, Flittighed og Ærlighed indtil Enden. Amen.«

Hvor Hans Seidelin har boet i København før og under sit første Ægteskab er ikke oplyst; et Par Aar efter at han var blevet gift anden Gang, købte han ved Skøde af 18. September 1715, tinglæst paa Københavns Byting 6. Juli 1716, Gaarden Lille Strandstræde Nr. 14 i København (nu Matr. Nr. 68 A, udgjorde 1/3 af dav. Matr. Nr. 27 i St. Annæ Øster Kvarter). Gaarden stammer fra 1690'erne og undgik Flammerne, der hærgede København, baade i 1728 og 1795; den nuværende Facade stammer fra 1773.

Hans Seidelin købte Gaarden, som han ejede de sidste 24 Aar af sit Liv, af Frederik IV's Broder Prins CARL, hvis Skøde har følgende Ordlyd:

»CARL af Guds Naade Arve Prins til Danmark og Norge, de Venders og Goters Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Greve til Oldenburg og Delmenhorst, giøre hermed vitterlig, at vi haver solgt, skiødet og afhændet, saasom vi og hermed naadigst sælger, skiøder og afhænder fra os og vores prinselige Arvinger, til vores højst elskede Hr. Broder Hans Kongl. Maj.t's Justits og Cancelli Raad samt Over Krigs Commissarius HANS SEIDELIN, en vores tilhørende Gaard, jordfri Grund og Ejendom, med tilliggende Grund og tilhørende Haveplads, samt derudi befindende Jern Ovn og hvis Mur- og Nagelfast er, item frisk Vand og Vand Rønder i den nye Kanal i Kiøbenhavn udi i lille Strandstrædet, imellem JOCHIM BROCH Bryggers Gaard paa den ene, og Hr. JOHAN MEYER tysk Præst til den reformerte Kirke hans beboende Gaard paa den anden Side, og det fri for alle Skatter og Udgifter til Mikkelsdag førstkomende, hvilken Gaard og Have er i Længde og Bredden, efter Stads Konduktøren afgangne Raadmand ELOVIJ MANGORS Efterleverske JOHANNE HERFORT hendes Attest af Dato 27. August indeværende Aar, saasom udi Bredden foran i den nordre Kant i lille Strandstræde 31 Al. $2\frac{1}{6}$ Kvarter og bagtil i den søndre Kant 48 $\frac{3}{4}$ Alen, fra fornævnte Stræde og ganske igennem paa den østre Side udi Dybden 161 Alen $2\frac{1}{2}$ Kvarter og paa den vestre Side 160 Alen $2\frac{1}{2}$ Kvarter; forskrevne Gaard og Grund med al sin Ejendom som meldt er, og lige som den nu bebyggt og forefindes med Vindver og Udsigt fra Salen og Loftet til bem.te tyske Præsts Have, samt Vandfald i hans Gaard, item et lidet Vindve vedtaget til samme Gaard, intet undtagen, maa bem.te Justits Raad SEIDELIN og hans Arvinger til evindelig Ejendom nyde, bruge og beholde, [fri] for hver Mands Tiltale, som derpaa kunde tale med Rette, og som Justits Raad SEIDELIN for samme Gaard og Grund med des tilhørende Inventarium underdanigst haver gjort os fuldkommen Fornøjelse med To Tusinde Rdr. udi danske Kroner, thi kiender vi for os eller vores prinselige Arvinger og Efterkommere herefter ej nogen mere Lod, Del, Ret eller Rettighed i eller til forbem.te Gaard, Grund, Ejendom og Tilbehør i nogen Maader at have, — — — — til Bekræftelse under vores prinselige Haands Betegning og Kammer Zignet af det kongl. Slot til Frederiksborg d. 18. September 1715.«

I Hofretsskiftet efter Hans Seidelins anden Hustru 1725 gives følgende Fortegnelse over Værelserne i Gaarden i Lille Strandstræde: Salen til Gaarden, Kammerset næst ved ud til Gaarden, 1 Senge-Kammer derved, Skriverstuen næst ved til Gaarden, det inderste Kammers derved, Stor-Stuen til Gaden, Port-Kammeret derved, Mellemstuen, Dagligstuen, Sengekammeret derved, Pigernes Kammer, Køkkenet, Spisekammeret, Borgerstuen, Bryggerset, Havestuen, Salen til Gaarden, det lidet Kammer næst ved, det nye malede Kammer, Gangen næst ved, Loftet over Salen til Gaden, Loftet til Gaarden der næst ved, Lofterne over Sekretærens Værelser, Stalden, Høloftet, Vognhuset, Ølkælder, Saltkælder (under Dagligstuen). — I Stalden fandtes 2 sorte Vognheste, 2 Dækner med Gjorde, 1 Strigle, 1 Børste og 1 Saks, 1 Ridesadel, 2 gamle Sadler, 2 Bidsler, 2 gl. Stænger, 2 Spande med Jernbaand, 1 Lygte, 1 Seng med 1 Over- og 2 Underdyner, 3 Hovedpuder og 1 Par Blaarlærreds Lagen. Paa Høloftet fandtes 3—4 Læs Hø, 1 Hakkelse-Kiste med Kniv, 1 Slibesten og Trug, 1 Høtyv. I



Etatsraad, senere Konferensraad, Hans Seidelins Adelspatent af 6. April 1731.
Ejes af Kaptajn
L. With-Seidelin, København.

Vognhuset: 1 ny Karet med Tilbehør, 1 gl. dito, 1 gl. grøn Rejse-Kaleche-Karet, 1 Arbejds-vogn.

Den ældste Brandtaksation af Hans Seidelins Gaard i Lille Strandstræde er fra 1734; den er imidlertid ret kortfattet. En nøjere Beskrivelse af Gaarden findes i den næste Brandtaksation fra 1754, altsaa samme Aar som Gaarden gik ud af Slægtens Eje. Muremester JACOB SCHIØNNINGS og Tømrermester PEDER HASLINGS Vurdering 1754 lyder:

»Vaarhuset bestaar til Gaden af 13 Fag Mur og Bindingsværk, 2 Etager højt, med en Kvist over 2 Fag samt grundmuret Kælder under, som bruges til Brændekælder, derover en Indkørsel fra Gaden af en Port paa 2 Fag; hernæst er en Stue til Gaden paa 6 Fag, derudi er en aaben Kamin, ziret med Stenhuggerarbejde, derhos en Vindovn paa 4 Messingfodder, Væggene beklædt med Guldlæder, Loftet gibset. Paa

den anden Side af Porten er Vogn Remisser under 5 Fag, derover en Sal, bare Vægge, og over Porten et Portkammer afdelt i 2de Parter, derover i den anden Etage er først 2de Kammere paa 2 Fag, Væggene panelet og betrukne med malet Lærred; hernæst er en Sal paa 3 Fag, derpaa en Vindovn paa Jernfod, Væggene panelet og betrukne med Makej, i Væggen en nagelfast Skiænk; nok en Sal paa 5 Fag, Væggene panelet og betrukne med Tapetzerie; nok en Sal paa 3 Fag, derudi er en Vindovn paa Jernfod, Væggene panelet og betrukne med Voksdug, Loftet gibset; derover er Loftet afdelt, Opgangen er anlagt fra Gaarden udi et Bindingsværks Trappehus paa 2 Fag.

Taxeres og vurderes for 3000 Rd.

Dernæst et Bindingsværks Heltag Sidehus paa 6 Fag, 2 Loft højt, med en Kvist over 2 Fag, samt grundmuret Kælder under, som er afdelt i 2de Parter; derover er en Stue, derudi er en Vindovn paa 4 Messingfodder, Væggene panelet og betrukne med Tapetzerie, Loftet gibset; derover i den anden Etage er en Sal, derpaa er en Vindovn paa Jernfod, Væggene panelet og betrukne med Voksdug, Loftet gibset; derover er Loftet afdelt.

Taxeres og vurderes for 1200 Rd.

Hernæst er et Bindingsværks Heltag Sidehus paa 10 Fag, 2 Loft højt med en Kvist over 2 Fag og grundmuret Kælder under det ganske Hus, som er afdelt i 2de Parter; derover er en Stue, Væggene betrukne med Soft Tapetzerie; nok et Kammer, derudi er en Vindovn paa Jernfod, Væggene betrukne med Voksdug; hernæst er et Køkken med aaben Skorsten, som hviler paa 2de Jernpiller, i Køkkenet en Retterbænk samt Hylder og Reoler paa Væggene; derover i den anden Etage er en Sal, derpaa er en Vindovn paa Jernfod, Væggene betrukne med malet Lærred, Loftet panelet; hernæst er et Kammer paa 3 Fag, derudi en aaben Kamin, paa Væggene malet Lærred, Loftet panelet, hernæst er et fast Bord, Væggene betrukne med malet Lærred, paa Væggene 4 Tinrækker. Derover er Loftet udi et.

*2
 2
 2
 2
 2
 2*
 Hermed underskrevet
 af Provsten Hans H. Seidelins søn
 Hans Seidelin

Citerede Skrivelse af 16. Februar 1731.

let; hernæst er et Kammer paa 3 Fag, derudi en aaben Kamin, paa Væggene malet Lærred, Loftet panelet, hernæst er et fast Bord, Væggene betrukne med malet Lærred, paa Væggene 4 Tinrækker. Derover er Loftet udi et.

Taxeres for 2000 Rd.

Nok et Bindingsværks Halvtag Sidehus paa 16 Fag, 2 Loft højt, med en Kvist over 5 Fag, derunder er først en Forstuegang, hvorudi Trappen er anlagt til de øverste Værelser; dernæst en Stue paa 3 Fag, derudi en Vindovn paa Jernfod, bare Vægge, Loftet gibset; hernæst er et Vaskerhus paa 3 Fag, derudi en aaben Skorsten og indmuret Kedel paa 1 ¼ Tøndes Størrelse; nok en Forstuegang, derudi en italiensk Trappe anlagt; hernæst er en Gang til bag Gaarden; nok en Stue paa 3 Fag, Væggene betrukne med malet Lærred; derover i den anden Etage er en Sal paa 4 Fag, Væggene panelet og betrukne med Tapetzerie, Loftet panelet, nok et lidet Klædekammer, nok en Sal paa 3 Fag, derpaa en Vindovn paa Jernfod, paa Væggene malet Lærred, Loftet panelet; der bag er en Sal paa 3 Fag, derudi en Vindovn paa Jernfod, Væggene betrukne med gammel Tapetzerie, Loftet panelet; hernæst er forbemeldte Trappegang; derhos et Kammer paa 2 Fag, bare Vægge; derover er Loftet udi et; derpaa en opstaaende Vind med Tilbehør.

Taxeres for 1600 Rd.

Paa den anden Side af Gaarden er et Bindingsværks Halvtag Sidehus paa 16 Fag, et Loft højt, med en Kvist over 4 Fag, som er indrettet til Vognremisser, Locum og Skarnkiste samt Staldrum til 7 Heste med behørig Spiltover og Jernhækker, derhos et Kuskekammer paa 2 Fag, Resten ovenover bruges til Fourage-lofter.

Imellem forskrevne Bygninger er et anseligt stort Gaardsrum brolagt, derudi er en Portion fersk Pumpevand med Opstander og Jernpumperedskab, derved er en Vandkam, nok en liden Baggaard, som er indhegnet fra Haven med 4 Fag Plankeværk, derudi er et teglhængt Skur indrettet til Kulhus; endvidere tilstedt en anselig Haveplads indhegnet med 5 Fag Stakitværk og fra Naboen med 25 Fag Plankeværk, som Stedets Ejer holder vedlige; udi Haven et Lysthus af Tømmer og Brædder, teglhængt, Væggene saavel som Loftet panelet, og i Gaarden en nagelfast Lygte.

Taxeres og vurderes for 1200 Rd.

Saa at forbemeldte Ejendom til Forsikring udi Brandforsikringskassen taxeres og vurderes udi en general Summa for 9000 Rd. siger Ni Tusinde Rigs Courant, som alt med vores Hænders Underskrift bekræftes.

Kiøbenhavn den 22. Oktober 1754.

Som Overværende
Jacob Rohde. N. Seyersløw.

P. Hasling.
J. Schiønning.«

Fortegnelsen over Københavns Indvaanere efter Branden 1728 viser, at der paa dette Tidspunkt boede 13 Personer i Hans Seidelins Gaard i Lille Strandstræde: Etatsraad HANS SEIDELIN selv, med 4 Karle og Dreng og 2 Piger; desuden hans Søn Assessor i Højesteret HANS SEIDELIN (der dog midlertidig ikke var til Stede) og 1 Karl eller Dreng; Kammersekretær DREYER og 1 Karl eller Dreng; samt 2 Logerende, nemlig en Student og en Apoteker-svend.

Efter Konferensraad Hans Seidelins Død 1740 var Gaarden i Sønnen Konferensraad HANS SEIDELINS Eje til dennes Død 1752, hvorefter den ejedes af sidstnævntes Søstersøn Konferensraad HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN, der solgte den 1754.

Foruden Gaarden i Lille Strandstræde ejede Hans Seidelin 5 Huse og Vaaninger i København, af hvilke de 4 brændte ved Københavns Brand 1728. Desuden var han 1728 Panthaver (c. 13.000 Rd.) i 8 Huse, der alle brændte i 1728, samt i sin anden Hustrus Stedsøn Apoteker GOTTFRIED BECKERS Gaard og Apotek i Købmagergade, der rantes af samme Skæbne.

Ved Skøde af 13. Juni 1730 (læst paa Sjællands Landsting 11. Juli 1731) købte Hans Seidelin for 22.000 Rd. Kurant Hovedgaarden Hagedstegaard i Hagedsteds Sogn, c. 1 Mil Vestnordvest for Holbæk, af RACHEL SOPHIA MARSCHALCK Baronesse FLETSCHER. I Skødet anføres Godset Hartkorn som følger: Hovedgaardstakst 55 Tdr. 5 Skp. 2 Fdk. Ager og Eng »med derunder beregnede 4 Tdr. 7 Skp. 2 Fdk. 2 Alb. Skovskyld«, Bøndergods Htk. 343 Tdr. 4 Skp. 1 Fdk. 2 Alb., Kirketiender 44 Tdr. 2 Skp. 2 Fdk. 2 Alb., tilsammen 444 Tdr. 4 Skp. 2 Fdk. 2 Alb.

Hagedstegaard nævnes allerede i Kong Valdemar Sejrs Jordebog fra Aar 1231. Af den Hovedbygning, som Kansler JOHAN FRIIS til Hesselager opførte omkring Midten af det 16. Aarhundrede, er der nu kun tilbage Dele af Fløjen (af Granit) og 2 Stokværk af et af Munkesten opført Taarn med en Indskriftsten fra 1555 samt en Sten til Minde om Gaardens Genopførelse 1672, efter at den var nedbrændt i 1670, paa hvilket Tidspunkt den ejedes af Dr. THOMAS BARTHOLIN. 1862 blev Taarnet forhøjet med et Stokværk. Den nuværende Hovedbygning, af Egebindingsværk, bestaar af 3 Fløje i et Stokværk, sammenbygget med det gamle Taarn, og er til Dels opført 1748, altsaa da den var i Slægten (BRINCK-)SEIDELINS Eje. Avlsbygningerne er genopført 1879—80 efter en Brand.

Hagedstegaard ejedes 1730—40 af Hans Seidelin, derefter af Sønnen HANS SEIDELIN indtil 1748, da han skødede den for 20.000 Rd. til sin Søstersøn HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN, som 1768 solgte den til Kammerherre CARL ADOLPH CASTENSCHILD.

Kort Tid efter at have erhvervet dette Jordegods, indgav Hans Seidelin under 16. Februar 1731 nedenstaaende Ansøgning om at blive nobileret, og 6. April 1731 blev han »af sær Kongl. Naade og i allernaadigst Henseende til hans beviste Troskab« optaget i Adelstanden, »saa at han og hans Ægte Børn og Livs Arvinger samt deres Ægte Afkom herefter for rette indfødte Adels Folk af alle og enhver skal agtes og holdes.« — »Gud den Allerhøjeste

forlene os samtlige Naade og Lykke til denne Værdighed og at skikke og forholde, som ærlige tro Undersaatter hør og bør.« — Samtidig blev han »ydermere til et sært Kongelig Naades Tegn« benaadet med følgende Vaaben: Skjoldet delt af blaaf og Sølv: 1° en halv Sølv-Lilje fast paa Delingen. 2° en halv naturligfarvet Ørn fast paa Delingen. Hjelmtegn: Skjoldets Mærker mellem to af blaaf og Sølv vekselvis delte Vesselhorn. — Dette Vaaben, som er gengivet her, synes allerede tidligere (før 1731) at være benyttet af Slægten SEIDELIN. — Det Signet, som Hans Seidelin benyttede i 1712 og 1717, er gengivet S. 105.

Hans Seidelins Ansøgning^{a)} af 16. Februar 1731 til Christian VI lyder:

Stormægtigste
Allernaadigste Arve Konge og Herre!

Fra min Ungdom har Gud forundt mig den Naade, nu paa en 45 Aars Tid at være udi det høje Kongelige Arvehouses Tjeneste, og til Dato udi mit 66de Aar, fra Aar 1685 Copiist udi det Danske Cancelli, og siden i adskillige Kongl. Tjenester og Forretninger saavel til Felts som i andre Maader, til straks in Januario 1724, da jeg allernaadigst blev bestilt til Amtmand over Kiøbenhavns Amt, samt Etats Raad, hvilken sidste Character, tillige med Directeur udi General Post Amtet og Vajsen Huset, samt Committeret udi Missions Collegio, jeg, ved Eders Kongl. Majt.s store Naade, allerunderdanigst betjener. Jeg kan allerunderdanigst ej berømme mig af særdeles Vidskaber, thi Gud bortkaldte min Salig Fader, forrige Sognepræst her til Holmens Kirke, og Provst over Sætaten og Garnisonen, i mine unge Barndoms Aar, hvorover jeg ganske tidlig kom ud at tjene, mens det, hvoraf jeg mig til min Trøst kan berømme, bestaar derudi, at jeg altid haver tjent tro, flittig og ærlig, og for alt gjort behørig Rede og Rigtighed, og hvorudi jeg fremdeles til min Død skal beflitte mig paa; Og som mig er berettet, at Eders Kongl. Majt. af særdeles høj medfødte Kongelige Clemence og Miskundhed allernaadigst gratis vil giøre nogen Distinction paa sine allerunderdanigste tro Tjenere med at benaade dem med adelige Værdigheder, Skjold og Vaaben for sig og Børn, hvoraf nogen Herlighed kan ventes for dem, som besidder Jordegods; da, som jeg isaa vidt haver accorderet om en Sædegaard her i Landet [Sjælland], understaar jeg mig, ikke af nogen særdeles Hoffærdighed eller Æregerrighed, men af Aarsag som meldt, i alledybeste Underdanighed at begiære, at jeg, med mine Børn og deres Descendenter, udi samme høje Kongelige Naade, som tro Danske Adel og lydige Undersaatter, maa antages, og med dem nyde lige Prærogativer og Ære som meldt.

Over mit Vaaben understaar jeg mig i dybeste Underdanighed herved at lade følge en Tegning, om samme ved Familien maa bruges, eller Eders Kongl. Majt. allernaadigst behager derudinden at skal giøres nogen Forandring, som alt med allerunderdanigst Taksigelse imodtages. For Resten skal jeg og min Familie ej efterlade stedse at anholde hos den allerhøjeste Gud at ville bevare Eders Kongl. Majt. med det ganske Kongl. Hus i stedsevarende Sundhed og høj Kongl. Fornøjelse, Glæde og Velstand i mangfoldige Aar, og jeg forbliver til min Død

Eders Kongl. Majt.s

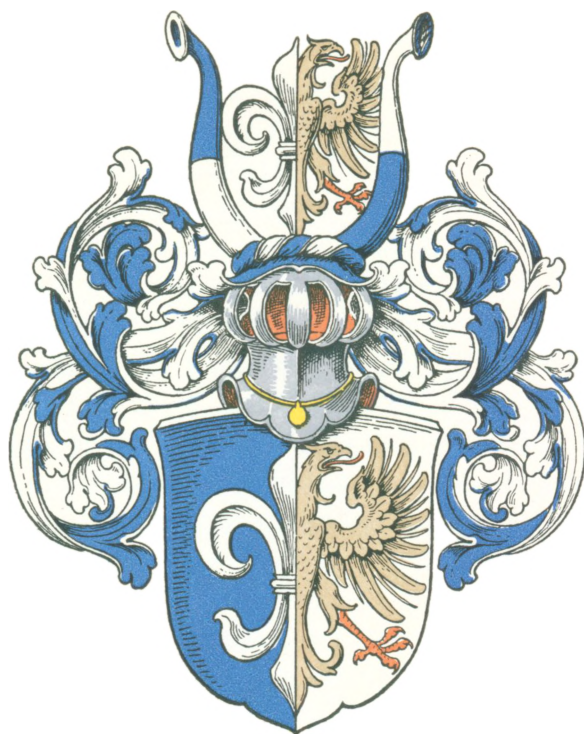
Allerunderdanigste
Tropligtskyldigste Arve Undersaat
og Tjener

Kiøbenhavn den
16. Februarii 1731.

Hans Seidelin.

Af de her gengivne Citater af Hans Seidelins Optegnelser vil man utvivlsomt faa Indtrykket af en vis Religjøsitet; ganske vist kan de stadig tilbagevendende Fraser virke noget stereotypet og udvendigt, og den med denne Tidsperiode fortrolige Læser vil heri — som i den devote Holdning over for Kongehuset — ikke se andet end netop de Fraser, som Skik og Brug fordrede. For Hans Seidelins Vedkommende tør man imidlertid gaa ud fra, at disse Vendinger virkelig dækker over dybere Følelser, idet han ved Fundats af 11. December 1717 (kgl. Konf. 28. Januar 1718) til Indrettelse af en Onsdags-Prædiken i St. Nikolai Kirke stiftede et Legat

^{a)} Indlæg til Adelspatentet (i Rigsarkivet).



**Det Seidelinske og Brinck-Seidelinske Adelsvaaben.
Tegnet af Fr. Britze.**

paa 4.000 Sdl., som »jeg af den allerhøjeste Gud hans mig forundte Velsignelse nedlagde for hans Fødder, og til hans Ære og Lov leverede min kære Svigersøn Mag. IVER BRINK, Sognepræst til St. Nicolai Kirke her udi Kiøbenhavn, med en Fundats, hvorledes samme kunde anvendes til en ugentlig Onsdags Otte Slets Formiddags Prædiken udi St. Nicolai Kirke, og bad jeg tillige, at velbemeldte min kære Svigersøn, uden at gøre mit Navn bekendt, derpaa allerunderdanigst vilde søge kongelig allernaadigst Konfirmation. — Gud give fremdeles hertil sin Naade og Lykke, at den allerhøjeste Guds Navns Ære maa prises, loves og udbrede til evig Tid.«

Som Hans Seidelin havde bestemt i Fundatsen, forrettede Magister BRINK den første Onsdags-Prædiken i St. Nikolai Kirke Aske Onsdag i Fasten, den 2. Marts 1718; Exordium var fra Matthæus-Evangeliet 6, 20: Samler Eder liggende Fæ i Himmelen etc., og Teksten var Pauli Ord, Kolossenserne 3, 16: Kristi Ord bo rigelig iblandt Eder med al Visdom.

Det bestemtes senere, at naar Onsdagsgudstjenesten fandtes uforholden, skulde Kapitalen helt tilfalde Nikolai Skole, hvilket vistnok skete i 1728. 1805 tillagdes Legatet Helligaands og Trinitatis Kirkers Præster, og 1864, da samtlige Kirkeskoler i Kjøbenhavn forenedes til en Borgerskole for Dreng og Piger, »De forenede Kirkeskoler«, overgik det til denne med 1.870 Rd. 12 Sk., hvis Renter anvendtes til Konfirmationshjælp. »De forenede Kirkeskoler« havde 1865—1938 til Huse i Nørregade 37. 1. April 1938 overtog Kjøbenhavns Kommune denne Skole (der under Afviklingen 1938—40 bar Navnet »Kirkeskolen paa Nørregade«), og samtidig — 1938 — overgik denne Skoles Midler saavel som dens Navn til »De forenede Kirkeskoler« (med Undertitel »Sangskolen«) i Fredericiagade 39 (den tidligere »St. Annæ Vester Kommuneskole«).

Konferensraad Hans Seidelin døde 19. Januar 1740 mellem Kl. 21 og 22 i Kjøbenhavn, blev bisat 10. Februar i St. Nikolai Kirke, Kjøbenhavn, og 21. Juni s. A.^{a)} indsat i sin Begravelse i Hagested Kirke. Hans Kiste, der stod i Sakristiet, blev 1882 nedgravet paa Hagested Kirkegaard.

Hans Søn HANS SEIDELIN giver i sin Faders Dagbog følgende Beretning om Faderens Død og Begravelse:

»Anno 1740 den 19. Januarii, som var en Tirsdag, behagede det Gud, Livets og Dødens Herre, om Aftenen imellem Klokken 9 à 10 Slet ved en sagte og salig Død fra denne Verdens Møje til den himmelske Ro og Salighed at bortkalde min allerkjæreste Fader Conference Raad og General Post Directeur HANS SEIDELIN udi hans Alders 74 Aar 8 Maaneder 5 Dage efter 11 Dages ustanden Svaghed, som først kom af en Forkølelse, men siden efter Doctor PIPERS Sigende forandrede sig til en Pløris [Pleuritis = Lungehindebetændelse] og hidsig Feber; otte Dage for hans Død blev han betjent med det højværdige Alterens Sacramente af den øverste Capellan til Holmens Kirke Hr. KØLMER, og efter at denne hellige Forretning med stor Andagt var overstaaet, ønskede han mange Velsignelser over mig og min Hustru CHARLOTTE SYLING, som begge var tilstede, med inderlig Bøn, at vi begge maatte leve længe tilsammen. Hans Forstand lod Gud ham beholde til hans alleryderste, men Maalet forgik ham nogle Timer, førend han døde. Udi hans Sygdom var han taalmodig, ligesom han havde været i sit ganske Liv, og ved saadan Taalmodighed har han igiennemgaaet og overvundet mange Fortrædeligheder. Hans 2de Børn, mig Justits Raad HANS SEIDELIN, og min Søster SOPHIA SEIDELIN, som har til Ægte Hr. Biskop RAMUS over Fyens Stift, har han^{b)} efterladt

^{a)} Ifølge den S. 116 nævnte Indskrift i Hagested Kirke samt ifølge Kall. Saml. Nr. 128 Fol. (Det kgl. Bibl.). Det nævnes ikke i Hagested Kirkebog; Kirkebogen for St. Nikolai Sogn findes ikke fra denne Tid.

^{b)} [her er i Dagbogens Margin tilføjet]: uagtet de mange Skader han har lidt paa store Capitaler, dels ved Sø Skader, dels udi Kjøbenhavns store Brand A° 1728 paa Panter og Ejendoms Huse, og dels ved uvederhæftige og bedrægelige Debitorer.

anselige Midler, som han næst Guds Velsignelse ved sin utrættelige Flid, ordentlige Husholdning og berømmelige Sparsommelighed har samlet, da han selv efter sine Salige Forældre ikkun saare lidt har arvet, saa hans Børn ikke noksom kan takke ham for hans hafte Omsorg for dem, men med et ærbødigt og taknemmeligt Hjerte bør ære hans Støv i hans Grav. Hans Lig blev efter hans eget Forlangende den 10. Februarii om Eftermiddagen bisat i St. Nicolai Kirke i Kiøbenhavn, og blev sammesteds over ham holdet Parentation af Kirkens Sognepræst Hr. BRORSON, som derfor blev betalt 30 Rd., men meget slet acquitterede sig derfra, og forklarede til Text af Davids Psalmer 71 V. 17 og 18, da dog min Sal. Fader selv havde udvalgt sig til Ligtext det 11 Vers af Jacobi Epistels 5 Kap., hvilken og blev udskreven at skulle leveres Sognepræsten, men han benægtede ikke at have faaet den, foruden at bem. Sognepræst under Paaskud, at Tiden var forløbet, ikke oplæste Ord fra Ord de over min Sal. Fader forfattede og ham beskrevet givne Personalia, men i den Sted reciterede deraf ekstraktvis ikkun Data og Fakta, og saaledes forbigik Omstændighederne, som mest releverede Tingen. For og efter Parentationen blev spillet paa Orgelværket, og af 5 Disciple af Vor Frue Skole, siden Kantoren var syg, sjunget 2de Vers af Orgelværket af den Psalme: Hiertelig mig nu længes.

Sangklokkerne lod sig og høre 3 Timer i Rad; udi Kirken var en stor Forsamling af mange høje Standspersoner og andre fornemme Folk, som var inviterede i Kirken at møde.

Sørgeparrene, som fulgte Liget, bestod af følgende 7 Par, nemlig (1) Jeg hans Søn, og Hr. Justits Raad RAMUS, som repræsenterede hans Broder Biskop RAMUS, der, formedelst Bæltet var tilfrossen, ikke kunde med sin Kiæreste min Søster komme til Ligbegiængelsen, (2) Hof Apoteker BECKER, som var min Sl. Faders Stifsøn [S. 121], og hans [den afdødes] Datter Datters Mand Sognepræsten Hr. STEENLOSIUS, (3) Justits Raad HOLMSTED og Navigations Mester LOUS [disse 2 var gift med 2 af den afdødes Svigersøn Magister IVER BRINKS Døtre af første Ægteskab], (4) Etats Raad BRAEM og Kammer Raad DREYER, (5) Den ældste Lieutenant SCHWEDER, og Justits Raad SECHMAN, (6) Den yngste Lieutenant SCHWEDER, og Justits Raad BUURMESTER, (7) Kommandør THURA og Inspektør MEYER.

Derefter blev den Salig Afdødes Lig staaende udi St. Nikolai Kirkes aabne Grav, indtil den 20. Junii, da det paa en af de Rust Vogne, som bruges til de kongl. Lig, efter foregaaende Tilladelse af Ober Staldmester Hans Excellence Hr. Greve af DANNESCHIOLD LAURVIG blev derfra bortført efter den Salig Mands eget Forlangende til hans her i Sjælland efterladte Sædegaard, Hagedsted kaldet, og der i Kirken udi Sakristiet indsat, og fulgte med Liget min Sl. Faders Fuldmægtig HENDRICH HELLESEN, saavel som Monsieur MORTEN SEEHUUS, som med Ligfærden fra første Tid af havde haft at bestille.

Saa far da evig vel, Højtelskte
 Fromme Fader,
 Tak for hver Skilling, som Du Din
 Søn efterlader,
 Dit Støv jeg ære skal, Dit Gods
 jeg bruge vil
 Med al Forsynlighed, saa længe
 jeg er til.

Din Orden, Flittighed, Oprigtighed
 i Handel,

Din Guds Frygt, Ærlighed, og Dyd
 i al Din Vandel,
 Skal Gud forhjælpe mig, jeg
 efterfølge kan,
 At jeg, som Du, kan dø
 en brav og Salig Mand.

H. Seidelin.«

I Hagested Kirke, hvor foruden Konferensraad Hans Seidelin ogsaa hans Søn HANS SEIDELIN og Svigerdatter CHARLOTTA SYLING er begravet, findes 3 Kisteplader, nemlig 1 over hver af de 3 Personer, samt 2 Kartoucher fra et Epitafium med Indskrifter over den ældre Konferensraad Hans Seidelin.

Kistepladen over den ældre Konferensraad Hans Seidelin er fastsømmet paa Korets Nordvæg; den er af Bly og bærer et ovalt, udadbuget Inskriptionsfelt, der er 34 cm højt og 21 cm bredt og omgivet af en løssiddende, fra 7 til 15 cm bred, gennembrudt Straalekrans med Englehoveder og Skyer; øverst findes Lammet med Sejrsfanen, nederst et vinget Timeglas. I det ovale Inskriptionsfelt læses:

See,
 her giemmes til en ærefuld
 Opstandelse
 Den udi Livet Høyædle og Velbaarne
 nu Salige Herre
 H A N S S E I D E L I N
 Herre Til Hagested Gaard,
 Hans Kongl. Majst til Danm og Norge høit betroede Conference
 Etatz- Justitz og Cancellie-Raad samt Directeur over
 General Post Amtet
 Som
 var föed i Helsingöer d: 14 Maij A° 1665 —
 gift med sin første nu Salige Frue
 D R U D E M A R G A R E T H A C L A U S D A A T T E R
 Som efterlod sig ved sin Död een Sön og een Daatter,
 Dernest gift med Frue
 H E L E N A M A R G A R E T H A M U N C H,
 Som døde uden Livs Arvinger
 Denne Salige Herre var begaved af Gud
 med
 Viisdom og Vittighed,
 af Kongen
 med
 Ære og Værdighed
 af alle Mennesker
 med
 Agt og Anseelse

Hvilket alt Sammen viiser sig udi Hans Kiærlighed til Gud
 da den berømmelige Ons Dags Prædiken i St Nicolaj Kirke
 blev anordnet og indrettet af 4000 Danske Croners Gave,
 Udi Hans fyrige og flittige Kierlighed og Nidkierhed for Kongen
 da hand Tiid efter Tiid til saa mange Værdigheder er ophöjet
 baade udi Embeder og Adelstand,

og endelig

Udi hans Kierlighed mod Fædrene Landet og alle Mennesker,
 Som baade i den Gudelige Foranstaltning og udi de mange
 Embeder er beviist,

Saa at alle Ting Viiser sig

i Hans Viisdom og af Gud beskikkede viiselige Endeligt

Da Hand döde

mætt af Ære

fornöyet af Dage

d: 19: Januar: A° 1740

Udi Sin Alders 74 Aar 8 Maaneder og 5 Dage.

Saa steg Du op og op ved Tiid og Aar til Ære,
 Og maatte disse Trin med matte Födder Lære,
 Men i den sidste Gang Du meget hastig gik,
 Og Steg til Himlen op udi et Øjeblik.

Endvidere findes i Korets Nordvæg opsat 2 Kartoucher af graa Kalksten, stammende fra et Epitafium. Den ene Kartouche er 124 cm høj og 124 cm bred og bærer i Midten et tværstillet, ovalt, udadvælvvet Inskriptionsfelt, omgivet af en bred, svungen Ramme med Fladskæl samt 2 Ranker, der fra neden løber omkring Siderne af Ovalfeltet og sammenholdes af Volutflige. Øverst en Volutkonsol, hvorpaa der findes et Englehoved i et muslingeskallignende Ornament; nederst et afslaaet Konsolstykke. Paa det ovale Inskriptionsfelt findes følgende Indskrift med fordybede, forgyldte Versaler paa sort Grund:

HER UNDER HVIILER

DEN HØYÆDLE OG WELBAARNE HERRE

HANS SEIDELIN

HERRE TIL HAGESTED GAARD, HANS KONGL- MAYST

TIL DANNEMARC OG NORGE HØYBETROEDE CONFERENCE-

ETATS- IUSTITS- OG CANCELLIE-RAAD SAMT DIRECTEUR

UDI GENERAL POST AMTET, SOM FORLOD VERDEN

DEN XIX IANUARIII 1740,

UDI HANS ALDERS 74 AAR 8. MAANEDER 5. DAGE BLEV SIDEN

MED LIG-PARENTATION I S^T NICOLAI KIRKE BISAT

DEN X FEBRUARIII 1740 OG ENDELIG HER UDI

SIN DERTIL INDRETTEDE BEGRAVELSE INSAT

DEN XXI IUNII 1740

Den anden Kartouche stammer utvivlsomt fra samme Epitafium; den er 45 cm høj, 107 cm bred. I Midterfeltet findes Seidelinernes Vaaben, malet med Guld, rød, blaa og brun

Farve, omgivet af Kartouche med Volutter og store Akantusblade. Under Vaabenskjoldet findes et Indskriftsbaand med opsplittede Ender og med fordybede, sorte Versaler paa hvid Grund: ANNO HANS SEIDELIN 1734.

Konferensraad Hans Seidelins 1. Hustru
DRUDE MARGRETHE CLAUDATTER.

Hans Seidelin blev gift 1) 19. Maj 1692 i Moderens Gaard paa Amagertorv i København med sin Stedfaders, Raadmand CLAUS IVERSENS Datter (der tillige var Hans Seidelins Kvartkusine) DRUDE MARGRETHE CLAUDATTER, * (før) c. 1675. Dt. af Raadmand CLAUS IVERSEN (ASSENS) og MEGTELE VILLUMSDATTER FUIREN (S. 73). Hendes Aner: se Tavle I og S. 83—88. Billede af Drude Margrethe Claudatter S. 107.

Hans Seidelin fortæller i sin Dagbog om sit første Bryllup:

»Udi Jesu Navn. A° 1692 den 19. Maj, som var en Torsdag, havde jeg HANS SEIDELIN, da Kommissariatskriver ved Landetatens Kommissariat, Bryllup med min Kiæreste DRUDE MARGRETE CLAUDATTER, som er en af Salig Raadmand CLAUS IVERSEN udi Kiøbenhavn hans Døtre, og stod samme vores Bryllup udi hans sidst — og nu af min Kiære Moder — iboende Gaard paa Amagertorv ibidem om Aftenen, og begyndtes imod Syv Slet.

Vielsen blev sammesteds forrettet af Mag. MICHAEL HENRICHSEN, Sognepræst til St. Nicolai Kirke, hvorfor jeg gav hannem 10 Slettedaler.

Til samme vores Bryllup var Hr. Gehejmeraad BRANDT med sin Frue. Hr. Overkrigssekretær JENS HARBOE. Hr. Etatsraad REINHOLT MEJER. Hr. Justitsraad RASMUS BARTHO-LINS Frue. Hr. Assessor i Højesteret POVL VINDING, med sin Kæreste [disse 2 Fruer var Hans Seidelins Moders Kusiner, Tavle II F 47 og 49]. Mag. MICHAEL. Min kære Mormoder, GEDSKE Sl. Mag. DAVIDS [S. 76]. Min kære Moder [S. 72]. Min Moster CATHRINE Sl. Mag. JENS HANSEN VINTERS, med hendes Børn [Tavle II F 23]. METTE Sl. JOHAN MÜLLICHS. PEDER RASMUSSEN Renteskriver med sin Kæreste. Min Morbroder Mag. FRIDERICH DAVIDSEN med sin Kæreste og ene Datter [Tavle II F 22]. Oberstadskæmner CHRISTIAN BEVERLIN. Min Stifbrøder JENS CLAUSEN med sin Kæreste. Mine tre andre Stifbrødre IVER, VILLUM og HENRIK CLAUSEN [disse 4 S. 74].

Til Brudegave blev mig foræret, af min kære Moder en Sølvkande og adskilligt Boskab; [af] METTE MÜLLICHS en dobbelt Dukat og en Specierigsdaler; [af] CHRISTIAN BEVERLIN et lidet Halv-Potte-Bæger, forgyldt indenudi; [af] min Stifbrøder IVER CLAUSEN et dito af Sølv; videre Brudegaver fik vi ikke.

Udi det øvrige takker jeg først den Allerhøjeste Gud, som haver givet mig de Tanker at begynde et christelig Ægteskab, og det allerede saa vel ladet fuldende, hvilket, som jeg næst Guds Bistand formoder, at det skal ske den allerhøjeste Gud, særdeles det er begyndt udi hans hellige Navn, til Ære, og for at hindre at vi Mennesker, som ej ere andet end Skrøbelighed undergivne, desto mere kan holde os fra at gøre imod Guds Bud, saa ønsker jeg tillige, at den allerhøjeste, gode Gud vilde velsigne dette vores Ægteskab til al Behagelighed for Gud, og et christelig Exempel for andre Mennesker, og at vi som Ægtefolk maa stedse have vores stadige Haab, og eneste Fornøjelse, Trøst og Glæde udi Gud, og gjøre ret for hans Øjne, saa at vi siden naar dette vores Ægteskab skal ophøre, maa findes begge for Guds Ansigt udi Himmerig, og nyde Guds gode Løfte til Ejendom.

Kommer, min Faders Velsignede, arver og besidder det Rige, som Eder haver været beredt fra Verdens Begyndelse, og indtil Verdens Ende. Den allerhøjeste Gud give os hertil

sin Naade, Lykke og Velsignelse, for Jesu Christi vores eneste Broder og Frelzers Skyld, Amen udi Jesu Navn, Amen.«

I Det kgl. Bibliotek i København findes følgende Digt, skrevet til Hans Seidelins første Bryllup 1692:

Lyckønskings Sonnet
Til
BRUDGOMMEN
Ædle og Høy-Agtbare
Sr. HANS SEIDELIN
Commissariats-Skrifver paa Etatens Commissariat,
BRUDEN
Den Ædle og Dydige Jomfru
DRUDE MARGARETE
CLAUS DAATER.

Da Deris Bryllups-Høytid blef holden i Kiøbenhafn den 19 Maji Anno 1692,
opsat af en god Ven / som ey endnu

Imprimatur,
C. Bartholin.

er kommen
I Egte Stand.

Til Lycke tusindfold, I to forliebte Siæle!
Min Spaadom den gick an; Her gaar nu Siun for Sag;
Det mand har lenge meent / er blefven sandt i Dag /
Da mand Jer begge saae paa Skammelen at knæle.
Saa mænd! et yndigt Siun! I Eenlighed at dvæle
Jer Ungdoms favre Tid / er icke til behag:
I ønsker Alderdom og Glædskaab uden nag /
Og vil Naturen ey sin Frugtbarhed frastiaele.
Velan! det er begyndt! gid alting lyckis maa /
Og efter ønske flux til Punct og Pricke staa!
Gid Modgang og Fortred / gid Sorrigs haarde Knude
Maa brydis ofver tvert / og fly fra eders Boe!
Gid Glæde / Fryd og Fred maa ofverflødig groe
Hos Seidelin / og hos hans Himmelgifne Drude!

Kiøbenhafn / Tryckt hos Joh. Ph. Bockenhoffer Kongel. Mayest. og Universit. Bogtr.

DRUDE MARGRETHE CLAUDATTER døde 5. April 1711 i København, 1. Paaskedag, Kl. 3 om Morgenen; 6. April om Aftenen nedsat i St. Nikolai Kirke, 22. April begravet i Faderens — CLaus IVERSSENS — Begravelse (S. 73) i St. Nikolai Kirke i København.

Hendes Mand skriver i sin Dagbog om Hustruens Død og Begravelse:

»1711 den 5. Aprilis Natten til første Paaskedag, Klokken imod 3 Slet, behagede det den naadige, fromme Gud at opløse, ved en Salig Død, det Ægteskabs Baand, som var sluttet imellem DRUDE MARGRETE CLAUDATTER og mig for 18 Aar 10 Maaneder og 18 Dage siden, efter at bem. min Salig Kiæreste paa et Aars Tid at regne næsten haver holdt Sengen under Guds faderlige Kors, af »Krevs« [Kræft] i det højre Bryst, som under Doktorers og Bart-skæres Hænder paa det sidste tog alt for meget Overhaand, mens hun imidlertid, som et taalig Guds Barn, vaaren med Guds Vilje fornøjet og baaret Korset taalmodig, hvorfor Gud,

der nu alt haver glædet hendes Sjæl, i Legemet beviste hende den Naade, at hun Dagen forhen den 4. Aprilis blev forligt med sin Frelser Jesu Christo, ved hans hellige Legems og Blods Sakramentes Nydelse, og havde derefter en 7 Timers Tid hendes fuldkommen Forstand, indtil Klokken 5 Slet om Eftermiddagen, efter Afskedstagelse, hun faldt udi Dødsens Søvn og laa saa stille hen, uden at oplukke Øjne eller tale med nogen, til fornævnte Paaske Morgen tidlig hun udgav sit sidste Suk.

Herre! almægtige Gud, lad os for Jesu Christi vor Broders og Frelseres Død og Fortjenestes Skyld igen samles ved dit Ansigts Beskuelse i Himmerig, og beskikke mig et lige Saligt Endeligt, saa at Jesu allerhelligste Legem og Blod, til alle mine Synders Forladelse, mig og forhen maa blive til Del, det Gud af Naade hør og bønør. Amen.

1711 den 6. Aprilis om Aftenen, imellem 9 og 10, blev min Salig Kiæreste udi al Stilhed nedsat, udi en med sort Beg overklædt Kiste, udi Nicolai Kirke, indtil Ligbegængelsen formelig kan ske, og fulgte alene efter Liget tvende mine gode Venner og Kongl. Betjenter Messieurs PETER WARTBERG Vejermester og Generalkommissariatskriver JOHANNES CHRISTENSEN, 8 Studenter betjente Liget, som blev ført med en Ligvogn, samt Hestene overklædt, og brugtes alene 4 Lygter ved Vognen, foruden dem, som fulgte Vognen, hvor fornævnte tvende Venner samt Studenterne isade.

1711 den 22. Aprilis en Onsdag Eftermiddag, imellem Klokken 4 og 7, /: siden Kongen allernaadigst havde bevilget, at min Sl. Hustrus Lig maatte staa paa Kirkegulvet, imedens over hende blev parenteret, og Sangklokkerne sig lade høre 2 Timer over ordinær en Time /: blev bemeldte Salig Sjæl under et højanselig Følge af Gehejme- og andre-Raad samt fornemme Folk begravet i St. Nikolai Kirke udi hendes Sl. Fader Raadmand CLAUS IVERSENS Begravelse, No. 35, udi den midterste Gang [S. 73], og holdt Sognepræsten Mag. BRINCK, som haver min Datter, over hende en meget zirlig og bekvem Tale, tagen af Apostelen Pauli Ord: Der ej holdt denne Tids Pinagtighed værd imod den Herlighed, som skal aabenbares udi os. Paa Alteret brændte imidlertid et Par af mig til Kirken foræret store Vokslus, af 21 g, bunden med langt Sørgeflor, og hendes Vaaben paa Plader tegnet.

Sørgeparrene vare 1. jeg og min Søn. 2. Mag. BRINCK [S. 166] og hendes Broder Hr. HENRICH CLAUSEN [S. 74]. 3. Kommerceraad HANS DREJER [der var gift med Hans Seidelins Søster. S. 103] og min Broder FRIDERICH SEIDELIN [Apoteker i Nykøbing F.]. 4. Etatsraad VINDING og Mag. FRIDERICH KNOPPER [Tavle II F 49 og 22]. 5. Byfoged EISENBERG [Tavle II F 32] og Tøjmester SVEDER CHRISTENSEN^a). 6. Kancelliraad VINDING og Sekretær EISENBERG.

Hendes Kiste, foruden den som var overklædt med sort Beg, bestod af en Egekiste, overtrukken med sort Rulæder, og forsølvet Zinkbeslag, meget propre.

Gud samle bemeldte min Salig Kiæreste og mig igen i Himmelen, som han og visselig gør, og hvorpaa jeg intet tviler.«

22. August 1711 fik HANS SEIDELIN Kancelliets Konfirmation paa et af ham gjort Forslag og Tilbud om at give sin Søn 4.000 Rd. og sin Datter 2.000 Rd. i Arv efter deres Moder, »imod at jeg al min Bo, uden videre Skifte, Registrering og Deling maa beholde, samt gøre mig den saa nyttig, som jeg bedst ved og kan.«

HANS SEIDELIN og DRUDE MARGRETHE CLAUDATTER havde 3 Børn: Femte Slægtled, S. 162—189.

^a) SVEDER CHRISTENSEN, Tøjmester 1701, Oberstløjtnant 1713, Oberst 1731, † 1735. ~ Hans Seidelins Kusine KRISTINE JENS DATTER (WINTHER) (1675—1730), Dt. af Provst Jens Hansen Winther (Tavle II F 23).

Konferensraad Hans Seidelins 2. Hustru

LENA MARGRETE MUNCH.

HANS SEIDELIN blev gift 2) 19. Juli 1713 i Silkekræmmer HANS GARBENS Gaard paa Købmagergade i København (Helligaands Kbg.) med LENA MARGRETE MUNCH, * ? Dt. af Brygger og islandsk Købmand i København ERIK MUNCH (* 1616, † 1673. ~ 1) 1646 ELISABETH WURT, † 1655) og MAREN HA(A)GENSEN († tidligst 1689) (hvis Moder hed MARGRETHE DIEDRICHSDATTER).

HANS SEIDELIN og LENA MARGRETE MUNCH havde ingen Børn sammen. Derimod havde hun, da hun blev gift med HANS SEIDELIN, en Søn paa 12 Aar og en Stedsøn, der var 32 Aar gammel (om disse se nedenfor).

HANS SEIDELIN fortæller i sin Dagbog om sin og LENA MARGRETE MUNCHS »Ægteskabs Forlovelse« og Vielse:

»1712 den 5. Septembris, en Mandag, skete, efter foregaaet Guds Paakaldelse samt Slægt og Venners Raadføring, imellem Madame LENA MARGRETE MUNCH Salig Hof Apoteker BECHERS Efterladte, /: som er en Datter af hendes Salige Forældre ERICH MUNCH, forrige Handelsmand her i Kiøbenhavn, og hans Hustru MAREN HAAGENS, en Datter af MARGRETE DIRICHS DATTER :/ og mig en Ægteskabs Forlovelse, hvilken paafølgende 11. Sept. ved en Del Venners Samling ydermere blev tilstaaen, hvortil den allerhøjeste Gud os Lykke og Velsignelse forlene, og lade alt nyde sin Fremgang, Guds hellige Navn til Ære og os til Salighed.

1713 den 19. Julii, en Onsdag Aften Klokken imod Syv, blev Vielse og Bryllup holdt imellem min Kiæreste LENA MARGRETE MUNCH og mig udi Silkekræmmeren HANS GARBENS iboede Gaard paa Kiøbmager Gaden straks ved Kannikestræde, hvor min Kiæreste logerede; Vielsen forrettede Sognepræsten til Hellig Geistes Kirke Mag. REENBERG, som derfor fik 16 Rd.; efter Vielsens Overstand glædede vi os nogle Timer med Slægt, Paarørende og andre gode Venner. — Den allerhøjeste treenige Gud, som mig ingen Tid haver forladt, men stedse haft sin guddommelige Haand over mig til Beskiærmelse og Varetægt, friet mig fra mange velfortjente ulykkelige Tilfælde og ladet sin runde og rige Velsignelse se imod mig, han være fremdeles begge vores naadige Gud og Fader samt regere os med sin Hellig Aand, saa at vi udi dette Ægteskab os kunde skikke og forholde som det Guds Børn hør og bør, Gud til Lov og Ære, vores Slægt, Venner og Næste til god Eftertale, vores Børn til Glæde og Gavn, samt os selv til evig Velfærd og Salighed, det høre og bønføre Gud af Naade. Amen.«

LENA MARGRETE MUNCH døde den 26. Juli 1725 »Klokken halvgaaen 3 Eftermiddag« i København. 11. August fik hendes Mand efter Ansøgning Bevilling til at lade sin Hustrus Lig begrave om Morgenen, samt til at »Ligkisten maa paa Laaget med en liden Zirats prydes.« Hun blev begravet, vistnok den 18. August, i sin første Mand Apoteker BECKERS Begravelse i St. Petri Kirke i København^{a)}.

Paa hendes Dødsdag den 26. Juli Kl. 4 om Eftermiddagen indfandt Hofretten sig i Gaarden i Lille Strandstræde og foretog Forsegling. Den 17. December s. A. afsagde Retten følgende »Decision«, at HANS SEIDELIN skulde betale 8.500 Rd., nemlig 7 Broderlodder à 1.000 Rd. og 3 Søsterlodder à 500 Rd., til sin Hustrus Arvinger, som var hendes 3 Brodersønner

^{a)} Dødsdatoen 26. Juli 1725 stammer fra Skiftet efter LENA MARGRETE MUNCH (Hofrets Konceptskifte, Landsarkivet i København). Den almindelig anførte Begravelsesdag 18. Juli 1725, der følgelig maa være forkert, stammer fra St. Petri Kirkes Regnskabsbog (Landsarkivet i København), der har: »18. Juli 1725. Madame Seidelins Leiche in Hr. Beckers Begräbnis in der neuen grossen Capelle in der Stille beygesetzt.« Den i Regnskabsbogen anførte 18. Juli er antagelig Fejlskrivning for 18. August.

og 1 Broderdatter, 4 Halvsøstersønner og 2 Halvsøsterdøtre, hvorefter Arvingerne erklærede at være tilfredsstillede for deres Fordringer. Hendes første Mands Søn af første Ægteskab **GOTTFRIED BECKER** (1681—1750) gjorde Fordring paa Arv efter sin Stedmoder, men dette Krav afvistes.

HANS SEIDELINS og **LENA MARGRETE MUNCHS** Ægteskab var barnløst.

LENA MARGRETE MUNCH ~ 1) 1. Maj 1694 i København **JOHAN GOTTFRIED BECKER**^{a)}, * 7. Oktober 1639 i Husum i Slesvig, døbt 9. s. M. Søn af Rektor ved Byens Latinskole, Magister **GOTTFRIED BECKER** (* 1600 i Lennep. ~ 1) 1631. † 12. Marts 1652 i Husum) og første Hustru **ELISABETH EHRENRICH** († 1645). — 1668 Hof- og Rejseapoteker hos Frederik III. 1669—1708 Apoteker i København, Indehaver af Elefant-Apoteket paa Købmagergade, der aabnedes 1670. 1676 tillige Feltapoteker. † 17. Maj 1711 i København, bisat 23. Maj i St. Petri Kirkes Kapel, hvor der findes et pragtfuldt Marmor-Epitafium over ham.

Apoteker **JOHAN GOTTFRIED BECKER** og **LENA MARGRETE MUNCH** oprettede Testamente den 7. August 1706, kgl. konf. 25. September s. A.

I dette Ægteskab var 3 Børn, af hvilke en Søn og en Datter døde smaa. Det yngste Barn var Sønnen **JOHAN GOTTFRIED BECKER**, der døde kun 15 Aar gammel. Om denne sin Stedsøns Død fortæller **HANS SEIDELIN** i sin Dagbog:

»1716 den 21. Oktobris, Natten til Onsdagen imellem 2 og 3, døde min Stif Søn **JOHAN GOTTFRIED BECKER**, som var en from og stille Sjæl, født den 8. Aug. 1701. Han gik først til Sengs om Mandag Eftermiddag den 19. Okt., men Sygdommen overvandt ham saa meget hastig, hans meste Klage var for Hjertet, som det vilde kvæle ham, og tror, maa have vaaren et Stikflod. — Gud samle os til evig Glæde i sit himmelske Rige og fornømmelig trøste hans efterladte højbedrøved Moder for dette sit eneste Barn. — 1716 den 29. Oktobris, en Torsdag Morgen imellem 6 og 8, blev Salig **JOHAN GOTTFRIED BECKERS** Lig ved en Lig Vogn og 6 Par Sørge Folk forflyttet til hans Sl. Faders murede Begravelse udi St. Petri tyske Kirke i Kiøbenhavn, og blev paa en hæderlig Jordefærds Bekostning ej noget sparet.«

Apoteker **JOHAN GOTTFRIED BECKER** havde været gift 1 Gang tidligere, i hvilket Ægteskab han havde 2 Døtre og 2 Sønner; denne første Hustru og de 2 Døtre omkom ved Operahusets Brand den 19. April 1689, og den ene Søn døde knap 2 Aar gl.; det fjerde og yngste Barn, der var 32 Aar gammel, da hans Stedmoder **LENA MARGRETE MUNCH** blev gift med **HANS SEIDELIN**, var Sønnen **GOTTFRIED BECKER**, * 1681 i Kbh. 1702 farmaceutisk Eksamen. Overtog 1708 efter Faderen Elefant-Apoteket paa Købmagergade i København. 1709 Feltapoteker. 1712 Hof- og Rejseapoteker. 1740—44 Apoteker i Vordingborg. 1749 Kammerassessor. † 1750.

22. d. **FRIDERICH SEIDELIN** (i Daabsprotokollen: **FRIDERIC**), * 7. Januar 1667, døbt 13. Januar i Holmens Kirke, København. Fadderne var Danmarks Konge **FREDERIK III** (»Fridericus III Rex Daniae«), Kansler **PEDER REEDTZ**, den bekendte Rigsadmiral **HENRIK BIELKE**, Barnets Mormoder »**GÆDSKE** Salig Magister **DAVIDS**« (S. 76), Københavns Borgmester, Præsident **HANS NANSENS** Hustru **SOPHIE HANSDATTER**, Proviantskriver paa Københavns Slot **HANS HANSENS** Hustru **ABEL CATHRINE** (Stifterinde af Abel Cathrines Stiftelse).

Apoteker i Nykøbing F. † 1729.

Friderich Seidelin var knap 1½ Aar gammel, da hans Fader døde, efterladende sig Enke med 5 Børn, af hvilke Friderich var den næstyngste. Friderich Seidelin skriver i sin Selvbiografi^{b)}, at hans Moder har »udi sin Enkestand christeligen og vel optugtet os og flittig

^{a)} J. G. Burman Becker: »Hof- og Reise-Apotheker Johan Gottfried Becker's Levnet.« København 1864. — Stamtavle over Slægten **BECKER** i: Patriciske Slægter, 1891, S. 9—25.

^{b)} Manuskriptet til Apoteker **FRIDERICH SEIDELINS** Selvbiografi er i Oktavformat med Guldsnit, indbundet i Læderbind med Guldornamenter og 2 Metalspænder. Det beretter om hans Opvækst og Udenlandsrejserne i hans Ungdom. Fra Tiden efter at han havde købt Apoteket i Nykøbing F., indskrænker Optegnelserne sig til at omfatte hans 2 Bryllupper og hans første Hustrus Død, hans Børns Fødsler og Dødsfald, de Reparationer, han og hans Hustru lod foretage i Nykøbing Kirke, samt Fundatser for 2 Legater, de oprettede. Paa de sidste af ham ubenyttede Blade har Sønnen **CLAUS** senere gjort en Del Optegnelser, der dog siden næsten ordret er indført i dennes egen Autobiografi. Sønnen **CLAUS** indleder

holdet os i Skole hos privatos Præceptores, at vi i Tide til Guds frygt og skikkelige Sæder kunde vænnes, for hvilken store Velgierning imod os Gud være hendes evige Løn!»

Efter 10 Aars Enkestand indgik Moderen, SOPHIA DAVIDSDATTER, 1678 Ægteskab med Silkekræmmer CLAUS IVERSEN (S. 73), hvis anden Hustru MEGTELE VILLUMSDATTER FUIREN var død Aaret før. SOPHIA DAVIDSDATTER og CLAUS IVERSEN havde nu en større Børneflokk, idet hun fra sit Ægteskab med Provst HANS SEIDELIN medbragte 5 Børn i Alderen fra 16 til 10 Aar, nemlig DAVID og LISABETH, der begge døde c. 22 Aar gl. 6—7 Aar senere, den yngste, GIEDSKE, der døde 11 Aar gl., samt de 2 Drengene HANS og FRIDERICH SEIDELIN paa



Apoteker Friderich Seidelin.
Ejes af Patron Bonde Seidelin, Sofiero,
Höör, Skaane.

12 og 11 Aar, og CLAUS IVERSEN havde 6 Børn, nemlig 1 Søn af sit første Ægteskab, og af sit andet Ægteskab med MEGTELE FUIREN 3 Drengene fra 9 til 6 Aar og 2 Piger paa c. 5 og c. 3 Aar; disse 2 sidstnævnte, DRUDE og KAREN CLAUDATTER, blev siden gift med deres 2 Plejebrodre HANS og FRIDERICH SEIDELIN.

Samme Aar — 1678 — blev Friderich Seidelin sat i Helsingør Latinskole. I Helsingør boede han hos sin Mormoder, GEDSKE FREDERIKSDATTER, Provst DAVID CHRISTENSENS Enke. Han blev sat i tredie Lektie, og Aaret efter i fjerde; samme Aar blev han atter kaldt hjem og derefter undervist privat i sine Forældres Hus indtil 1682, da hans Forældre syntes, det var Tid, at han selv fortjente sit Brød, »og som deres Tanker henfaldt til at lade mig lære Apotheker Professionen, hvormed jeg efter Skyldighed vel var fornøjet, blev der talt med den Kongl. Hof og Rejse Apotheker S^r JOHANN GOTTFRIED BECKER^a)« paa Elefant-Apoteket paa Købmagergade. Hos denne, »min kiære Husbonde«, var Friderich Seidelin i Tjeneste

som Dreng fra 2. August 1682—1. Januar 1689, og derefter som Svend til henimod Paaske 1689. Han begav sig da ud paa en Rejse til Lübeck, Hamborg og Leipzig, hvor han antog en Kondition, som tilbødes ham hos den kurfyrstelige Hof-Apoteker ANDREAS GOTTLIEB ELTZ i Halberstadt; 1690—91 var han hos Raads-Apoteker CHRISTOFF FRIDERICH WOLFF i Naumburg og antog derefter en god Kondition, som blev ham tilbudt hos Apotheker CHRISTIAN BIELER »udi den frie Rigs Stad Regensburg«. Skønt han gerne vilde være blevet her noget længere, forlod han dog Regensburg, da han fik Tilbud om Kondition hos »den berømmelige Mand LORENTZ CANUTNIS LEINKER, Raadmand saa og Apotheker udi den vidtberømte fri Rigs Stad Nürnberg«. Først foretog han dog en Rejse til Augsburg, München, Straubing, Passau, Linz, Wien og siden derfra igennem Mähren til Prag i Böhmen og derfra til Nürnberg, »saa at den Rejse fra Regensburg til Nürnberg, som ellers kan aflægges med 13 Mile, blev af Lyst til at bese ovenbenævnte skønne Stæder af mig ikke ringere end paa 166 Mile aflagt.« Her opholdt han sig i LEINKERS Apotek næsten et Aars Tid, »og havde jeg det ej hel-

da ogsaa (c. 1780) 2. Del af sine Optegnelser om sit Levned saaledes: »Hvad angaar mit øvrige Levnets-Løb her i mit Fæderne-Land efter min Hiemkomst [1728] fra fremmede Lande, da er det mærkværdigste deraf indført i dend forgyldte Bog, som min Salig Fader har efterladt, hvilken findes i mit Chatol.« Manuskriptet til FRIDERICH SEIDELINS Optegnelser ejedes af hans Søn CLAUS SEIDELINS Sønnedatters Søn Sognepræst PETER SCHOUGAARD paa Refsnæs, af hvis Datter Frøken HANNE SCHOUGAARD Det kongelige Bibliotek i København købte Apotheker FRIDERICH SEIDELINS Optegnelser i 1931 (Ny kgl. Saml. 8° 742).

^a) JOHAN GOTTFRIED BECKER (S. 121) ægtede 1694 LENA MARGRETE MUNCH, som 1713 blev gift med FRIDERICH SEIDELINS ældre Broder HANS SEIDELIN (c).

ler saa snart kvitteret, dersom jeg ikke efter mine kiære Venners Villie havde maattet resol- vere igien at begive mig paa Hjemrejsen til Kiøbenhavn, hvorved tillige det faste Forsæt, som jeg havde fattet, at giøre en Rejse til Italien, gik tilbage.« 18. Februar 1693 paabegyndte han Hjemrejsen gennem Erlangen, Forchheim, Bamberg, Coburg, Neustadt, Judenbach, Gräfenthal, Saalfeld, Rudolfstadt, Kahla, Jena, Naumburg, Weissenfels og Lützen til Leip- zig; videre herfra gennem Wurzen, Oschatz og Meissen til Dresden, hvor han besaa, »hvad rart paa Slottet, udi Kunstammeret, Stalden eller Rystkammeret, Tøjhuset og de skønne Haver befandtes.« Han rejste derefter gennem Grossenhain, Wittenberg og Beelitz til Berlin; her besaa han »alt hvad rart og curieust i den kurfyrstelige Residens befandtes, saa og den prægtige Stald eller Rystkammer, den herlige Have med overmaade skønne Grotteværk, iligemaade nogle Gange set den regerende Kurfyrste med sine Herrer Brødre holde Taffel. Saa hændte det sig og der, at Kurprinsessen den Gang første Gang communicerede og før Communionen offentlig udi Domkirken for Hr. COCHIO udi mere end 2000 Menneskers Præsence aflagde sin Tros Bekien- delse.« Derefter rejste han »med den Brandenborger Post« igen- nem Marwitz, Fehrbellin, Manker, Kyritz, Perleberg, Gra- bow og Hagenow til Hamburg, hvorfra han efter en Uges Op- hold dér »i Compagni med en Kiøbmand af Stockholm rejste til den fyrstelige Gottorfske Residens Schleswig, derfra til Flensborg, Haderslev, over det lille Bælt, igiennem Assens, Odense og Nyborg, over det store Bælt, igiennem Korsør, Slagelse, Ringsted, Roschilde, hvor jeg besaa de Kongelige Begravelser, derfra til Kiøbenhavn, hvor da denne min første Ud- og Hjemrejse lykkelig, Gud være æret, tog sin Ende.«



Friderich Seidelins Underskrift paa forreste Side i hans Dagbog.

Hans Venner havde kaldt ham hjem, for at han skulde faa et Apotek i Københav; da dette imidlertid ikke blev til noget, besluttede han atter at rejse til Udlandet, og drog da den 5. April 1694 fra Københav med Skib, sejlede forbi Møen og Bornholm og kom den 8. April »for Anker paa den Dantziger Reede«, om Eftermiddagen gik de ind til Danzig med en Trækskøjte, og 2 Dage senere tiltraadte Friderich Seidelin sin Kondition hos »den Kongelige Polske Apoteker JOHANN HINRICH VON HILDEN«. Om Vinteren foretog han herfra en lille Rejse paa Slæde til den smukke, 3 Mil fra Danzig beliggende Fæstning Elbing og derfra til Marienburg i Preussen. Efter 1½ Aars Ophold i Danzig kaldte hans Venner ham atter hjem, og skønt han gerne vilde være blevet der længere, sejlede han da derfra den 22. Oktober 1695 og ankom 5 Dage senere til Københav.

3. Oktober 1696 rejste Friderich Seidelin til Odense efter Opfordring af Ejeren af Løve- Apoteket i Odense, JACOB GOTTFRIED BECKER, — Broder til Hofapoteker JOHAN GOTTFRIED BECKER i Københav, hos hvem Friderich Seidelin som nævnt havde lært Apotekerkunsten — »for at afhandle hans Apotek«, »men som jeg udi 16 Uger ikke kunde komme til Endelig- hed med ham derom, rejste jeg tilbage og kom d. 26. Januarii 1697 atter hjem igien.«

1697 foretog Friderich Seidelin en 6 Ugers Lystrejse til Hamborg i Maj og Juni; nogle Maaneder derefter bad hans tidligere Husbonde, Hofapoteker JOHAN GOTTFRIED BECKER paa Elefant-Apoteket i Københav ham atter »træde udi hans Officin igien, hvilket jeg i Hen- seende til hans altid imod mig beviste Gunst og Godhed imod mig accepterede, og saa godt som en Provisor forestod hans Apotek paa halvandet Aars Tid.«

Nu nærmede sig Tiden, da Friderich Seidelin omsider skulde faa sit eget Apotek. Kgl. Livmedicus, Doktor JOHANN JUSTUS BÖHME tilbød ham sit Apotek og Gaard i Nykøbing F. til Købs, »og efter at jeg Stedet havde beset, og vi var blevet forenede, udstod jeg som en Apoteker . . . Examen, . . . og da jeg havde bekommet en meget berømmelig Censur og Attest

om min Capacitet, bekom jeg d. 9. Maj 1699 hans Kongl. Majst.s allernaadigste Privilegium paa at være alene Apoteker udi Nykøbing i Falster, hvorhen jeg mig i Jesu Navn i samme Maaned forføjede. — Den allerhøjeste Gud, som paa alle mine Rejser altid havde sit Øje over mig til det gode og paa denne lange Besværlighed gjorde en ønskelig og god Forandring, hans allerhelligste Navn være herfor lovet og priset i Evighed. Den samme trofaste gode og barmhjertige Gud giøre for sin elskelige Søns min Broders og Frelseres Jesu Christi Skyld ogsaa engang, efter sin behagelige Villie, en glædelig og salig Ende og Udgang paa min jordiske Vandring, og hjælpe mig til Guds Børns herlige Frihed i Himmerig, at jeg dér med alle Guds Udvalgte maa love og prise hannem i Evighed for al bevist uforskyldte Naade og Barmhjertighed. Amen i Jesu Navn Amen!«

Apoteker Friderich Seidelin var nu Indehaver af Apoteket i Nykøbing F. fra 1699, og indtil hans Søn CLAUS SEIDELIN overtog det i April 1729, Dagen (eller faa Dage) før Faderens Død. 1764 overdrog CLAUS SEIDELIN sin Søn HANS SEIDELIN Apoteket, der var i Slægtens Eje i hele det 18. Aarhundrede (1699 — c. 1805).

»Samme Aar, efter at jeg havde antrædet mit Apoteke og egen Husholdning, resolverede jeg i Guds Navn til at begive mig i Ægteskab, og efter Guds Paakaldelse blev mit Hjerte bøjet med en oprigtig Kiærlighed til min Salige Stiffaders efterladte yngste Daatter, Jomfru KAREN CLAUSDAATTER, og der jeg hende af fælles Venner havde begiæret til Ægte, og erholdt alle vedkommendes Consens, stod vores Bryllup i min kiære Moders Hus i Kiøbenhavn A° 1699 d. 29. Aug. i en lyksalig Time. Gud give den og maa geraade til begges vores Salighed. Iblandt de jordiske og legemlige Velgierninger, som Gud saa naadelig og rigelig har begavet mig med, agter jeg denne for den største, at Gud til en Medhjælpere og Ægtefælle beskiærede mig saadan et ejegodt, gudfrygtig, dydig og sagtmodig Menneske, der med hendes ærlige og yndige Omgængelse mangan Gang haver glædet mig og givet Anledning til at takke Gud for sin Godhed i denne Post, ja endog med sin Fromhed og Belevenhed formildet mange fortrydelige Tilfælde i Husholdningen, for hvilken hendes ærlige og kiærlige Omgængelse Gud velsigne hende med timelig og evig Lykke og Salighed.«

1700 ansøgte Apoteker Friderich Seidelin Kongen om at faa Frihed for Indkvarterings-skat indført i sin Bevilling, hvilket bevilgedes ham; men da Magistraten kun vilde fritage ham derfor af selve Apotekernæringen, men ikke af hans Ejendom og øvrige Indkomster, ansøgte han 1701 om, at Friheden for denne Afgift maatte gælde baade for Næring og Ejendom, da hans Formænd i Embedet havde været ganske fritaget derfor; 23. September fik han kgl. Bevilling til at nyde samme Frihed som sine Forgængere.

Han havde som Forgængerne Forpligtelse til at levere Medicin etc. til Hoffet, naar det opholdt sig paa Nykøbing Slot, og modtog som Vederlag herfor en aarlig Udvisning af 10 Læs Brænde. Christian V's Enkedronning CHARLOTTE AMALIE benyttede i nogle Aar Slottet som Sommerresidens; Apoteker Fr. Seidelin maatte da levere Medikamenter saavel til Hendes Majestæt som til hendes Hofstat.

18. Oktober 1712 døde Apoteker Fr. Seidelins første Hustru fra Manden og 5 Børn, af hvilke det ældste Barn var 11½ Aar, det yngste 9 Dage gammel. Sønnen CLAUS SEIDELIN fortæller i sine »Optegnelser om sit Levned« om Moderens Død:

»Anno 1712 d. 18. Octobr. behagede Gud efter sit alviise Raad ved en Salig Død at bortkalde min gudfrygtige og fromme Moder KAREN CLAUS-DATTER udi Barsel-Seng med min yngste Søster fra denne møjsommelige Verden til sit himmelske Riges Glæde og Herlighed, min Sl. Fader, mig og min ældste Broder til største Sorrig og Bedrøvelse, thi ingen af mine

andre Sødskende kunde endnu synderlig skønne derpaa. Min Sl. Fader var snart utrøstelig, han indesluttede sig i 2de Dage for at give sine Taarer frie Løb over det store Tab, han havde gjort, og vilde hverken æde eller drikke eller tale med nogen Mennesker, indtil han dog ved vore Præsters og andre gode Venners Besøgelse og trøstelige Tiltale igien maatte forlade sit Fængsel, vel vidende, at det var hans Pligt at finde sig i Guds hellige Villie, og at det paalaa ham at befordre sin Salige Afdødes Levninger til deres Hvilested, hvilket han og siden med desmere Flid besørgede, og lod dem ved en meget hæderlig Ligbegiængelse nedsætte udi sin Begravelse i Nykiøbings Kirkes Chor, som han ikke længe tilforn havde tilkiøbt sig. Han udvalgte selv Texten til Lig-Prædikenen saa vel som Ordene til Indgang dertil, begiærede og siden Prædikenen af Mag. ZIMMER beskreven, som og endnu vil findes iblandt den Bog-Samling, jeg efterlod paa Apoteket ved min Flytning.«

Friderich Seidelin fortæller selv — i sin Selvbiografi — om sin første Hustrus Død:

»A° 1712 d. 18. Octobr. behagede det Gud ved en sagte og salig Død fra denne jordiske Møjsommelighed til sit evige Riges Herlighed og Glæde at bortkalde min gode Salige Kiæreste, efter at hun paa 7 Dages Tid af en hitzig Feber havde været angrebet. Ottende Dagen derefter, som var d. 25. dito, blev hun christeligen og hæderligen, som hun vel havde fortjent, til sit Sovekammer og Hvilested her i Choret i Nykøbings Kirke bestædiget, og blev i hendes Ligbegiængelse af Hr. Magister GREGORIO ZIMMER efter Begiæring forklaret af Propheteus Malachiaë tredie Capitel det 16., 17. og 18. Vers, og til Exordio af Mathæi Evangelii Bogs femte Capitel det 7. og 8de Vers.

Hun var sandelig et ret gudfrygtig, dydig, sagtmodig og ejegodt Menneske, hvorfor hun efterlod hos mig og mine Børn des større Aarsag til Hjertesorg og Græmmelse over hendes saa hastige Fraskillelse. Formedelst hendes ærlige og oprigtige Omgængelse og Vandring her i Verden havde hun forhvervet sig alle retsindige Guds Børns Affection her i Byen, og endskiønt Dyden selv ikke behager alle, saa fandtes der dog ingen, som havde Mishag til hende. Det fejlede hende ikke paa en salig Afsked fra Verden, thi hun forlod dette dødelige Legemes skrøbelige Hytte med et utvivlagtigt Haab i stor Klarhed og Herlighed engang at paatage sig den igien, hun skiltes fra Verden som Jesu Christi Brud, som den hellig Aands Tempel, hun forvexlede Krigen og Striden med den evige Fred og salige Hvile i Himmelen, Synden med Hellighed, Bedrøvelse med Glæde, Suk og Sorrow med Fryde Skrig, Skam med Ære, forfængeligt Væsen med den salige Evighed; hun foer herfra, kronet med Guds Naade, indsluttet i Jesu Christi Kiærlighed, opfyldt med den hellig Aands Trøst, ledsaget af Englene, og forsikret om den evige og herlige Arv, hende er henlagt i Himmelen. Saa far da vel, du Salige Sjæl, og nyd den Glæde og Ære for Guds Ansigt, Stol og Trone, som Gud har beredt alle Udvalgte og Troende i Evighed! Hav Tak, ja hav Tusind Tak for din ærlige og kiærlige Omgængelse med mig her i Verden, for din Flid og Troskab i Husholdningen, for din idelige og uafadelige Omsorg og Hjælp til vores Børns gudelige Optugtelse. Ach! at det havde behaget Gud at forlænge dine Dage, at jeg ikke med saa stor Hjertesorg skulde oplevet din Fraskillelse, dog jeg misunder dig ikke din Glæde, men haaber, at du kun paa en liden Tid er borttagen fra mig, at jeg med des større Glæde igien skal finde dig. Jeg har ladet dig fare med Sorg og Bedrøvelse, men jeg skal finde dig for vor Guds Ansigt, med evig Glæde og Fornøjelse. Gud imidlertid trøste mig og mine Børn med sin hellig Aands kraftige Trøst for Jesu Christi Skyld. Amen!«

Selv om Tabet af Hustruen saaledes var et meget haardt Slag for Friderich Seidelin, begyndte han dog snart at se sig om efter en ny Moder til sine 5 Børn og var inden Etaarsdagen

for Hustruens Død paa ny indtraadt i Ægtestanden. Om hans Forberedelser til sit nye Ægteskab fortæller Sønnen CLAUS SEIDELIN:

»Min Sl. Fader maatte for hans uopfødte Børns Skyld Anno 1714 [skal være 1712 eller 1713] tænke paa at opsøge sig en Ægtefælle igien, hvortil Madame Sl. Apoteker SCHARFFENBERGS^{a)} i Kiøbenhavn blev ham af hans k[iære] Broder foreslagen, ligesom hans Broder og ved andet Giftermaal havde ægtet Hof Apoteker JOHAN GOTTFRIED BECKERS Enke [S. 120]. Det var og kommet saa vidt med den Sag, at min Sl. Fader rejste til Kiøbenhavn for at holde Ja-Ord med hende. Deres første Samling herom var og meget kiærlig, men siden maa der dog være kommet noget imellem, saa der intet blev af. Ventelig har Betragtningen af at se den Samling af saa mange Børn paa begge Sider gjort Hindring herudi. Hvorfor han og strax opsøgte sig en anden, som var en Jomfru paa 30 Aar, ved Navn MAREN HOV, en Datter og ældst Datter af Hr. Provst JENS HOV udi Lyngø, Frederiksborgs Herred, og Moderen var Confessionarii LETHS Datter.«

Friderich Seidelin beretter selv intet om sit paatænkte Giftermaal med Apoteker SCHARFFENBERGS Enke, men fortæller om sit andet Ægteskab:

»Efter at jeg et Aars Tid havde fremdraget udi en sørgelig Enkemands Stand, resolverede jeg, i Henseende til mine umyndige Børns Optugtelse og Husholdningens Besværlighed, igien at gifte mig, og efter at jeg inderligen havde paakaldet den barmhjertige Gud om en god og dydig Ægtefælle, som kunde være mine Børn en god Moder, bøjede Gud mit Hjerte til at lade bede om den dydædle og hæderbaarne Jomfru MAREN HOU, som var den ærværdige, hæderlige og højlærde Mands, Magister JENS HOU, Sognepræst for Lyngø og Uggeløse Menigheder og Provst over Lyngø Frederiksborgs Herred, hans ældste Datter, og som denne Begiæring af begge Forældrene og samtlige fælles Venner blev consenteret, og vi udi Lyngø havde holdet Jaord, stod vores Bryllup atter i min kiære Moders Hus i Kiøbenhavn, og blev vi i Huset i Guds Navn udi mange adelige og fornemme Venners Nærværelse og vore Forældres hjertelige Velsignelsesønskning copulerede d. 29. 9br. [= Nov.] 1713 af Mag. SIDELMANN. — Gud lade dette Ægteskab, som det i og med Gud er begyndt, geraade, som det og tegner, til Guds Ære og vores timelige og evige Salighed for Jesu Christi Skyld Amen!«

Apoteker Friderich Seidelin fortæller i sin Selvbiografi om forskellige Reparationer, som han og hans Hustru i de følgende Aar lod foretage i Nykøbing Kirke. 1715 lod de Kirkens store Gang hvidte og bepryde, samt Altertavlen, Epitafier, Korets Gitterværk og Daabens rense, og lod udbedre med Farver, hvor noget var afslidt, — for ialt 122 Rd. I 1716 »forærede jeg, tillige med min Kiæreste, til Nykøbings Kirke en Spade for Præsterne til at kaste Jord paa Lig med, var med sort lakeret Skaft, oventil med Sølv indfattet og forpaa med et Crucifix, saa og Timeglas, Dødningehoved og Ben af Sølv udziret, kostede ohngefer 10 Rd.« Denne Spade er stadig i Brug og benyttes til Jordpaakastelse paa Nykøbing F. Nordre Kirkegaard; nogle af Sølvornamenterne er dog fjernede; den omtalte Sølvindfatning paa Spadens Skaft forefindes stadig; denne Sølvindfatning er i Enden af Skaftet prydet med et Dødningehoved og følgende Indskrift: »Friderich Seidelin — Anno 1717 — Maren How«. — 1722 lod de opsætte et nyt Jernrækværk med Messingknopper og anden Messingprydelse omkring Alteret, hvor det stadig forefindes. Endvidere blev Alterets Gulv ophøjet og belagt med Fliser; Gulvet i Koret blev ligeledes oprettet og forbedret, og om Alteret blev forfærdiget et nyt Knæ-

^{a)} BOTHILDE LINDBERG, † 1731, bisat 17. April i St. Petri Kirkes Kapel, København. Enke efter MICHAEL GEORG SCHARFFENBERG, † 22. Oktober 1711 i København af Pesten, bisat 23. s. M. i St. Petri Kirkes Kapel. Hofapoteker i København, Indehaver af Kong Salomons Apotek 1694—† 1711. 5 Børn.

fald, betrukket med nyt Ryslæder; alle disse Reparationer kostede 98 Rd. Nogle Aar senere lod Friderich Seidelin Klosterets Kapel restaurere for 25 Sletdaler, nemlig »hvidte og udzire med blaat paa Listerne, desforuden Prædikestolen, Altertavlen og Knæfaldet ganske fornye og udzire, saavel som alle Sengene oven og neden med Maling udzire og forbedre.«

Apoteker Friderich Seidelin var en meget velhavende Mand, der kunde bære det Tab af c. 4.000 Rd., som han led ved Københavns Brand 1728, idet 5 Huse, i hvilke han var Pant-haver, nedbrændte.

I København ejede han et Hus i Farvergade, som han købte ved Skøde af 22. Januar 1724 (tinglæst paa Københavns Byting 13. Marts s. A.). Huset, som skaanedes af Branden i 1728, benævnes i Skødet »afg[angne] JØRGEN HANSEN Brændevinsbrænders og Hustru afg. MAREN JESPERSDATTERS efterladte, og udi Farvergaden, hvor Skiltet Den hvide Svane er udsat, beliggende Hus, som bestaar til Gaden af 6 Fag, eet Loft højt.«

Ved Københavns Brand i Oktober 1728 nedbrændte Løve-Apoteket (paa Amagertorv), hvis Ejer ANDREAS WINTHER derved led et betydeligt Tab. ANDREAS WINTHER — der var gift med DOROTHEA BECKER, en Kusine til Apoteker GOTTFRIED BECKER (S. 121), hvis Elefant-Apotek paa Købmagergade ligeledes var nedbrændt, og hvem Apoteker Friderich Seidelins Søn CLAUS SEIDELIN hjalp det følgende halve Aar med Indrettelsen af et midlertidigt Apotek paa Amagertorv i Gaarden »Den blaa Haand« — foreslog CLAUS SEIDELIN at overtage det nedbrændte Løve-Apotek og Privilegium, mod at CLAUS SEIDELINS Fader overlod WINTHER Nykøbing Apotek, da han — WINTHER — nu var for gammel til at bygge. Der blev dog intet af dette Forslag, vistnok fordi Friderich Seidelin betænkte sig for længe, og WINTHER imidlertid fandt Udveje, saa at han fik Apoteket genopbygget og bragt i Stand paa ny.

Apoteker Friderich Seidelin stiftede flere Legater:

»Apoteker Seidelins Legat«, stiftet mellem 1726 og 1729 med 200 Rd. Kroner, hvis Renter uddeles til 3—4 Enker, fortrinnsvis af Legatstifterens Slægt. Fundatsen, der udstedtes 24. Februar 1730 af Apoteker Fr. Seidelins Enke og Arvinger, indeholder følgende Oplysninger om Legatets Oprindelse samt Regler for dets Anvendelse:

»Vi underskrevne Enke og Børn efter Sal. Apoteker Friderich Seidelin hermed vedstaar, at vi udi vores Sal. Faders Stervboe haver fundet efterstaaende Legatum, hvilket han ikke for sin paakommende Svaghed har kunnet faaet paa det beordrede stemplet Papir i levende Live underskrevet og expederet. Det lyder Ord fra andet som følger:

Saasom jeg underskrevne Friderich Seidelin og min Salig afdøde Hustru Karen Claus Datter allerede for 16 Aars Tid siden, i hendes levende Live har udlovet at forære til fattige Enker en Obligation paa 200 Rdl. Kroner, som Hans Kongel. Majestæt Vor Allernaadigste Konge og Herre Kong Friderich den Fierde til mig udgivet haver den 30te Junii 1710, saa haver jeg ikke aleneste efter min Sal. Hustrus dødelige Afgang, udi mit efter hende imellem mig og mine Børn forfattede Skiftebrev af Dato den 30te September 1713, ladet samme vores frivillige Løfte indføre, men endog al den Rente, som fra Obligationens første Datum er indkommen, saaledes til fattige Enker uddelet, som jeg med en frelst og uskadt Samvittighed agter at forsvare.

Renten . . uddeles til 3 eller 4 skikkelige og nødtørfelige Enker, at enhver deraf kan have noget, enten til Husleje eller anden Fornødenhed.

Forbeholder jeg mig selv saa længe jeg lever, og min efterlevende Hustru, Børn og Arvinger, saa længe nogen af dem er her ved Stedet, eller i Nærheden myndige, og i noget Embede Geistlig eller Verdslig, den Frihed at udnævne de Enker, som til denne Donation skal være berettigede, men naar det har behaget Gud at bortkalde ved Døden mig, min Hustru, Børn og Arvinger, dispenserer [disponerer?] efter denne Fundatz Sogne-Præsten og Borgemester og Raad i Nykiøbing . . . Skulde og paa de Tider nogen Enke

findes af vores Familie, som kunde trænge til denne Gave og være den værd, skal hun for andre være berettiget at nyde.

Friderich Seidelin.

Nykøbing den 24. Febr. 1730.

Maren Sal. Friderich Seidelins.

Hans Seidelin. Claus Seidelin. David Seidelin.

»Frederik Seidelins Legat«, stiftet 1726 (Gavebrev af 12. Juni 1726) af Apoteker Fr. Seidelin og Hustru Maren Jensdatter Hov med 160 Rd., hvis Renter skulde »udgives til en gudfrygtig, fattig, flittig og forfremmelig Discipel af den nederste Lectie, som intet andet Stipendium nyder, at han deraf kan have hver Uge i Aaret tvende Dages Kost, og forbeholder vi os og vore Børn og Arvinger . . den Frihed at udnævne en Discipel, som samme Stipendium skal nyde, naar han er skikkelig og arter sig vel; skulde og herefter nogen af vores egen Familie freqventere Nykiøbings Skole og trænge til denne vores Gave, da vilde vi, at de dertil, som billigt er, frem for andre skulde være præfererede.«

»Seidelins Legat«, stiftet 1727 (Fundats af 11. Juni 1727) af Apoteker Fr. Seidelin og Hustru Maren Jensdatter Hov med 180 Rd. til en maanedlig Prædiken i Nykøbing Hospitals Kirke. »Siden det er bekiendt og vitterligt, at udi bemeldte [Nykøbing] Hospital befindes en Del syge og sengeliggende gamle Mennesker, som formedelst deres vedholdende Svaghed og Alderdom ikke kan komme til Kirken og Guds Hus, saa ønskede vi gierne, at af denne Menigheds velærværdige Sogne-Præst en Gang hver Maaned maatte holdes en Prædiken i Klosterets Kirke, fornemmeligen de Sengeliggende til Trøst og Husvælelse udi det dem af Gud paalagte Kors, saa kunde og vel de andre Hospitals-Lemmer tilholdes at bivaane samme Guds Tjeneste, med hvilken kunde begyndes i først forestaaende Julii Maaned. Udaf den af denne Capital aarlig flydende Rente, maatte til Sogne-Præsten, som forretter Tjenesten i Klosteret, ikke som en Løn, men som en liden Kiendelse for hans Umage, til hver 11te Junii naar Renten er indkommen, leveres tolv Slettedaler, hvormed vi i Henseende til hans Nidkiærhed og Iver for Guds Æres Befordring, vil haabe han tager til Takke, ventendes sig ydermere Løn af Gud! Den øvrige Rigsdaler, som endnu af Renten bliver tilovers, kunde gives en Discipel af Skolen, som ved Tjenesternes Forretning for og efter Prædiken med Sang opvartede.«

»Seidelins Legat«, antagelig stiftet af Apoteker Fr. Seidelin i Nykøbing med 100 Rd. Sølv, hvis Renter tilfalder Idestrup Sogns Fattigvæsen.

Apoteker Friderich Seidelin led i sine sidste Leveaar en Del af Podagra-Anfald. Sønnen CLAUS fortæller, at han ved sin Hjemkomst til Nykøbing F. fra sin lange Udenlandsrejse i Januar 1728 »fandt min kiære nu salige Fader vel sengeliggende, dog nogenledes restitueret.« Snart efter kom Faderen nogenlunde »til sin Helbred« igen. I Foraaret 1729 blev Apoteker Fr. Seidelin imidlertid igen meget svag af Podagra. 26. April kom der Brev til hans Broder Etatsraad HANS SEIDELIN i København, hos hvem Sønnen CLAUS da logerede under sit Ophold i Hovedstaden, med det Indhold, at CLAUS's Fader ikke kunde leve længere og hjertelig længtes efter at tale med Sønnen, og næste Morgen tog CLAUS og hans Farbroder af Sted i dennes Vogn, og om Aftenen den 28. April naaede de til Nykøbing og fandt Friderich Seidelin endnu levende. Denne overgav straks Sønnen CLAUS SEIDELIN sit Hus og Apotek med alle Nøgler og Tilhørende for 2.200 Rd. Dagen efter døde Apoteker Friderich Seidelin.

† 29. April 1729 i Nykøbing F., begravet 4. Maj i Kirkens Kor »under min [d. v. s. Klokkerens] Stok«.

I Faderens Dagbog skriver Sønnen Apoteker CLAUS SEIDELIN om Faderens Død:

»A° 1729 d. 29. April behagede det Gud ved en salig Død at bortkalde min Hjertelskte og Højlærde Kiære Fader Friderich Seidelin, kongl. forordnet Apoteker her udi Nykøbing i Falster, efter at han havde levet her i Verden 62 Aar 3 Maaneder 3 Uger og een Dag, og været Apoteker her udi Byen 30 Aar mindre 10 Dage. Ottende Dagen efter hans Død blev hans jordiske Levninger meget hæderligen bestædigede til deres Hvilested her i Choret udi Nyk.s

Kirke, og derhen ledsagede af hans efterladte 3de Sønner Hr. HANS SEIDELIN Sogne Præst for Gloslunde og Græshauge Menigheder i Lolland, mig CLAUS SEIDELIN hans Successor, og Hr. DAVID SEIDELIN, den Tid Studiosus, nu Sognepræst for Gamtofte Menighed i Fyen, og blev Lig-Texten, som han selv havde udvalgt sig af 17. Davids Ps. 15. Vers, af Sogne Præsten Mag. FRIDERICH FLINDT forklaret. Hvad hans Liv og Levned angaar, da er det noksom bekiendt, at han var udi sin Guds-Frygt ivrig og andægtig, udi sit Embede flittig og færdig, udi sit Huses og Families Bestyring aarvaagen og ordentlig og udi sin ganske Vandel fornuftig og redelig. Det fejlede ham ikke paa Kors og Modgang, idet han maatte udstaa mange og langvarige Svagheder udi hans sidste Levetid, og ved Kiøbenhavns ulykkelige Ildebrand tabte han en meget anselig Del af de timelige Midler, hvormed Gud havde velsignet ham, men i dette og alt andet overvandt han vidt ved hannem, som os elskte, og som han da fandtes tro indtil Døden, saa pranger han og nu visselig med Livsens Crone. Saa far da vel allerkiæreste nu salige Fader! Far evig vel! Tak for alt det gode, Du har bevist mig, Tak for al Din Møje og Flid med min Opdragelse, Tak for alle Dine gudelige og gode Formaninger, ja Tak for de mange gode Exempler og Fodspor, Du har efterladt mig at træde udi. Sirak siger udi sit 30. Capitel: Naar som hans Fader er død, da er det ligesom han var ikke død, fordi han lod sig Lige efter sig. Kiære Fader! i lige Stand og Tilstand med Dig har Gud og Du sat mig, Gud give mig Naade til og at ligne Dig udi Guds frygt og Dyd, paa det jeg maa være Dig et levende Æreminde, og hisset med Dig evig maa skue Guds Ansigt i Retfærdighed! Amen. C. Seidelin.«

I sin egen Dagbog fortæller CLAUS SEIDELIN, at der straks efter Faderens Død holdtes Skifte mellem Børnene og deres Stedmoder. Denne Skifteforretning synes dog ikke at være indført i Skifteprotokollen for Nykøbing F.

Et Miniaturportræt af Apoteker Friderich Seidelin, malet paa Elfenben, ejedes af hans Sønnesøns Sønnesøn Historikeren PAULUS SEIDELINS Enke, nu ejes det af hendes Søn Patron BONDE SEIDELIN, Höör, Skaane. Lignende Miniaturmalerier, utvivlsomt Kopier af det nævnte, ejes af forskellige af Friderich Seidelins Efterkommere, bl. a. ejes et af hans Sønnedatters Sønnesøns Datter, fhv. Sekretær i Dansk Sygeplejersaad, Frøken VILHELMINE JESSEN, København; dette er vistnok fremstillet i 1870'erne ved at male oven paa et Fotografi af Originalmaleriet.

APOTEKER FRIDERICH SEIDELINS 2 HUSTRUER

~ 1) 29. August 1699 (se S. 124) i sin Moders Hus paa Amagertorv i København, sin Stedfader Raadmand CLAUS IVERSENS Datter (der tillige var Friderich Seidelins Kwartkusine, se Tavle I) KAREN CLAUDATTER, * c. 1675. Yngste Datter af Raadmand CLAUS IVERSEN ASSENS og anden Hustru MEGTELE VILLUMSDATTER FUIREN (se S. 73). Karen Claudatters Aner: se Tavle I og Teksten S. 83—88. Hun var Søster til sin Mands Broders første Hustru (S. 117).

† 18. Oktober 1712, 37 Aar gammel, i Barselseng i Nykøbing F. (se S. 124 f.), begravet 25. s. M. i sin Mands Begravelse, som han havde købt kort Tid før, i Nykøbing Kirkes Kor.

28. s. M. fik hendes Mand Tilladelse til at sidde i uskiftet Bo og siden skifte med Samfrænder. Imellem ham og hans Børn skal siden være forfattet et Skiftebrev af 30. September 1713 (S. 127); det er tvivlsomt, om dette Skiftebrev findes mere.

7 Børn: Femte Slægtled, S. 189—231.

~ 2) 29. November 1713 (se S. 126) i sin Moders Hus paa Amagertorv i København (Vielsen forrettedes af Magister HANS SIDELMANN, residerende Kapellan ved Helligaands

Kirke) MAREN JENSDATTER HOV, * i Februar 1683. Datter af JENS NIELSEN HOV (1683 Sognepræst i Lyngø og Uggeløse, Frederiksborg Amt. 1687 Provst. † i Januar 1715) og Hustru, »den lærde« CHRISTINE HANSDATTER LETH (Datter af kongelig Konfessionarius, Dr. theol. HANS SØRENSEN LETH og ANNA HENNINGSDATTER).

MAREN JENSDATTER HOV stiftede, som foran nævnt, sammen med sin Mand flere Legater, som Enke følgende 2:

»Seidelins Enkes Legat«, stiftet ved Testamente af 3. November eller December 1735 med 200 Rdl. til Nykøbings latinske Skole; Renterne skulde »uddeles til 2de fattige og flittige Disciple udi de nederste Lectier, til Hjælp til en Dags Kost om Ugen«. Fundatsen, der udstedtes Aaret efter hendes Død, 11. Juni 1739, af hendes Stedsøn CLAUS SEIDELIN, der var Eksekutor af sin Stedmoders Testamente, var af ganske samme Indhold som hendes Mands Gavebrev af 12. Juni 1726.

»Maren Seidelins Legat«, stiftet ved Testamente af 3. November eller December 1735 med 600 Rdl., hvis Renter uddeles til 6 nødlidende, skikkelige Enker til Husleje eller anden Fornødenhed, med Fortrinsret for hendes og hendes Mands Slægtninge, »saafremt de ellers ere skikkelige og fortjener det.« Fundatsen udstedtes, ligesom for hendes andet Legats Vedkommende, af CLAUS SEIDELIN den 11. Juni 1739 og var af ganske samme Indhold som Fundatsen til »Apoteker Seidelins Legat« af 24. Februar 1730.

MAREN HOV fik 7. Oktober 1737 paa Københavns Byting tinglæst Auktionsskøde paa »HANS MUHLE Tømmerhandlers forhen tilhørende Gaard, jordfri Grund og Ejendom i Rosenborggaden« i København, hvilken Gaard »d. 17. August om Eftm. imellem 3 og 5 Slet ved offentlig Auktion var bleven opbudet og Madame SEIDELIN ved Sr. JACOB LUND som højstbydende med Hammerslag tilslagen for Kapital 2.201 Rdl.«

† 9. Maj 1738 i Nykøbing F., 55 Aar og 3 Maaneder gammel, begravet i Kirkens Kor.

Hendes Stedsøn Apoteker CLAUS SEIDELIN skriver i sine »Optegnelser om sit Levned« om MAREN HOV:

»Hendes Legeme blev meget hæderligen begravet og nedsat i Nykiøbings Kirkes Kor hos hendes Sl. Mands; hendes Lig-Prædiken forrettede velærværdige Hr. JOHANNES BURSERUS [Præst i Veggerløse] i Hr. Provst FLINDTS Svaghed efter hendes Begæring. Udi hendes Ægtestand med min Sl. Fader gav hun ham formedelst hendes Guds-Frygt, Flittighed, Sparsommelighed og Omsorg for hans Børn, samt for hendes kiærlige Omgængelse og Bistand udi hans mange Svagheder ofte Anledning til at takke Gud, som udi hende havde beskiæret ham en trofast Ægtefælle og hans Børn en kiærlig Moder. Hendes Enkestand fremdrog hun meget kummerlig, thi hun havde et tungt Sind og et svagt Legeme, hvorfor hun og itide beskikkede sit Hus, og efter Kongl. erholdet Facultatem Testandi legerede af sine Midler til gudelig Brug 1.000 Rdl., nemlig til Nykiøbings Kirke 200 Rdl., til den latinske Skole 200 Rdl. og til fattige Enker 600 Rdl., hernæst og til sine Søstre og Søsters Børn 1.000 Rdl., til sin Søster-Datter SARA MARGRETHA HOLM^{a)}, som hun selv havde opdraget, i Besynderlighed 1.000 Rdl. foruden Linned, Senge og Sengeklæder, Guld, Sølv, Gangklæder og andet af lige saa høj Værdi; fremdeles til min k. Broder Hr. HANS SEIDELIN [Præst i Gloslunde] 1.000 Rdl., til min k. Broder Hr. DAVID SEIDELIN [Provst i Gamtofte] 1.000 Rdl., og endelig til mig og mine Børn efter min Død det øvrige, der beløb sig til 4.300 Rdl. [S. 211], til hvilket at fuldbyrde hun udnævnte mig som Testamentets Executor. Hun havde selv haft med min Sl. Fader 2de Sønner og 1 Datter, men de vare forhen alle døde af Smaa-Kopper.«

^{a)} Se S. 208.

I sin Faders Dagbog har CLAUS SEIDELIN yderligere tilføjet følgende smukke Tak til sin Stedmoder: »Tak for det kiærlige Moderhjerter, Du har baaret til mig, skjønt Du ikke har baaret mig under det samme. Har Du end ikke efterladt Dig levende Børn og Livsarvinger, mine Brødre, jeg og mine Børn, som Du har antaget til Arvinger, erkiende dog som Børn og Børnebørn med Taknemmelighed Din moderlige Kiærlighed imod os her i dette Liv. Gud hjælpe os med Dig og alle troende Guds Børn at blive Arvinger og Christi Medarvinger i det evige Liv for samme vor dyre Frelsers Skyld. Amen. C. Seidelin.«

Som ovenfor nævnt oprettede MAREN HOV Testamente 3. November eller 3. December 1735. Dette Testamente, der ikke synes at have faaet kongelig Konfirmation, findes næppe mere, saa man kender kun dets Indhold fra ovennævnte Citat af CLAUS SEIDELINS Optegnelser.

3 Børn, der døde 4, 2 og 1 Aar gamle: Femte Slægtled, S. 232 f.

23. e. GIEDSKE HANSDATTER (SEIDELIN), døbt 1. Søndag efter Helligtrekonger, 12. Januar 1668 i Holmens Kirke i København. Fadderne var Generaladmiral CORT ADELER, »velbaarne« Admiral (senere Generaladmiralløjtnant) NIELS JUEL, BERTIL JENSEN, Barnets Mormoder »GIEDSKE Salig Mester DAVIDS« (S. 76), »velbaarne Fru MARGRETE GRUBBE og velbaarne Fru VIVICHE KRABBE«.

† 1679 hos sin Mormoder (i Helsingør), begravet 15. August i St. Olai Kirke i Helsingør. I Kirkebogen anføres, at hun blev begravet i sin Farmoders, »Sal. LISBETH HANS JØRGENSENS«, Begravelse i Kirken; i St. Olai Kirkes Regnskabsbog derimod, at hun blev begravet i sin Mormoders, »GIEDSKE Mester DAVIDS«, Grav.

PROVST JØRGEN HANSEN SEIDELINS 6 BØRN MED IDE NIKKELSDATTER KOCK

(Se S. 90 og 92).

24. a. NICHEL SEIDELIN, * 1666 i Sjelle Præstegaard. (Han kaldes ogsaa NICOL, NICOLAI, NICOLAUS o. l., men selv skrev han sig NICHEL).

Student fra Aarhus, 12. Juli 1680 blev »NICOLAUS GEORGIJ SEIDELINUS« indskrevet ved Københavns Universitet — samme Dag som Fætteren DAVID SEIDELIN (S. 103). 24. Januar 1685 kaldet — og samme Dag ordineret — til Kapellan hos Faderen i Skanderborg, men paa Grund af sin Ungdom maatte Kapellanen selv holde personel Kapellan (nemlig ERIK RASMUSSEN SVITZER, * 1662. Cand. theol. 1685. Skibspræst 1689. 1691—1717 Sognepræst i Sønder-Høirup og Gjestelever i Svendborg Amt. † 1742). 12. Februar 1687 Sognepræst i Lundum og Hansted Sogne ved Horsens. 1688 sin Faders Efterfølger som Sognepræst i Skanderborg, Skanderup og Stilling, i hvilket Embede han forblev til sin Død 1737. Magister 1690. Provst i Hjlemslev Herred 1702. Da Viborg Bispestol blev ledig 1735, tilbødes den ham, men han undskyldte sig med Alder og Svagelighed, »da han var paa sin Tilbagerejse, og maatte hellere tænke paa at pakke ind end paatage sig et saa nyt og vigtigt Embede.«

† 12. Juli 1737, begravet 19. s. M. i Skanderborg, 71 Aar gammel.

I FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana« (»Seidelinernes Genealogie«, S. 24—30) fortælles følgende^{a)} om Nichel Seidelin:

^{a)} Dette citeres ogsaa i Karl Hansens »Beskrivelse over Skanderborg Bye og Slot« (Kbh. 1833). Karl Hansen laante Frideric Seidelins Manuskript af dennes Søn Apoteker David Seidelin i Skanderborg.

»Han var født i Sielle Præstegaard 1666. Hans Fader begyndte alt at anse ham i Vuggen som sin Successor i Skanderborg efter det ham givne kongelige Løfte [S. 90], skjønt han endnu selv ikke var kommet der^a). Vist er det, at hans Fader anvendte en utrolig Flid paa hans Information og Opdragelse, endskiønt han var vel streng imod ham, thi han vilde ikke vide af, at Forlov og Frihedstimer imellem var fornøden, men lod sin Søn idelig hænge i Bogen, ja lukkede ham inde, saa tit han selv i en eller anden Forretning maatte rejse til Sogns. Formodentlig indsaa Faderen vel, som en fornuftig Mand, at Sønnen nok kunde udholde denne Omgang, thi han havde baade Lyst og Nemme til Studeringer, og Faderen var ellers den kiærligste Mand, der aldrig glemte de Midler og Opmuntringer, hvorved Sønnens Lyst og Lærvillighed kunde opflammes. Da han var 10 Aar gammel, var han ganske færdig til at rejse til Akademiet, som ogsaa var Faderens Tanker, men da han havde været holdt i alt for stærk en Tvang, holdt Faderens Venner det ikke raadeligt at give ham som Student for megen Frihed paa een Gang. Faderen, som just paa samme Tid var bleven Provst, taledede i samme Anledning med Rektor i Aarhus, som var af samme Mening som Faderens Venner, endskiønt han ved holden Examen skal have fundet ham dygtig nok til at deponere. Imidlertid blev han dog betroet til Rektorens Opsyn paa 1 Aars Tid, som satte ham øverst i Mesterlektie og brugte ham efter nogen Tids Forløb til at informere Disciplene i 5te Lektie, da Hørereren var syg, men da der var, som Magister Nicolaj Seidelin selv sagde, skiæggede Karle i 5te Lektie, saa vilde disse ikke taale, at et Barn eller raa [ren?] Dreng af Mesterlektien skulde læse for dem, hvorover han efter 8 Dages Forløb maatte bede Rektoren om sin Dimission, som han ogsaa gav ham. Derpaa faldt han i en haard Sygdom, men kom sig igien og blev Student i sit 12te Aar. Kort derefter blev han Decanus paa Klosteret, underkastede sig theologisk Attestats i sit 14de Aar, forblev i Kiøbenhavn indtil sit 18de Aar, da han blev admitteret til at prædike for Kong Christian den Femte, som skete med stort Bifald, og efter Prædiken overleverede sin Faders allerunderdanigste Ansøgning, ledsaget med ypperlige Attester fra Akademiets Lærere, som bade, at Sønnen efter det kongelige Løfte maatte med Succession adjungeres Faderen, som nu begyndte at blive skrøbelig; Kongen skal selv have været fornøjet saavel med Sønnen som hans Attester, og ikke mindre med Faderen, som havde et kongeligt Løfte at beraabe sig paa og havde derfor stræbt saa tidlig at berede sig en værdig Søn, som Løftet kunde opfyldes paa, at han straks benaadede den unge Seidelin med venia ætatis [Eftergivelse af Aar, der mangler i Myndighedsalder] og allernaadigst Kaldsbrev paa at være sin Faders Kapellan og Successor som Slots- og Sognepræst til Skanderborg, Skanderup og Stillinge Menigheder, og blev saaledes 1685, da han endnu ikke var 19 Aar gl., ordineret til dette Embede. — Næste Aar derefter 1686 indlod han sig i Ægteskab med CATHARINE LÜXDORPH, og Aaret derpaa blev han uden Ansøgning offereret Sognekaldet til Lundum og Hansted Menigheder i Voer Herred, ongefær et Par Mile fra Skanderborg, som han med Faderens Vilje modtog, siden han ikke kunde vide, hvor længe hans Faders Tid endnu skulde være her i Verden, og maaske, at han selv kunde samle sig en større Familie end Kapellaniem i Skanderborg vel kunde underholde. Men det varede kun 2 Aar, førend hans Fader døde, og han kom tilbage til Successionen i Skanderborg.

Magister Nicolaj Seidelin var en overmaade høj Mand, tidlig fuldvoksen, mandig og af Anseelse baade i Tale og Omgang; desuden var han en lærd Mand og vel begavet i sit Embede, ærbar og alvorlig, dog tækkelig i sit Væsen og kiærlig i sin Omgængelse, han var vel studeret i Theologi, Philologi, Historie et jure publico [og Retsvidenskab], saa at han i al sin Tid var en højagtet Mand, og var alles baade gejstliges og verdsliges Raadfører. — —

Om Magister Nicolaj Seidelin plejede hans Successor, Provst HØGH, at sige, »at han var ikke alene en stor Mand, men han havde tillige den Lykke, at alle troede det om ham, hvorover et Ord af hans Mund havde altid dobbelt Vægt.« Ja han fandt sig selv undertiden besværet ved den Højagtelse, andre bare for ham, thi derover maatte han engang i et stort Selskab ofte høre af en anden Præst den usædvanlige Titel: »Eders Storærværdighed«. Dette var mere, end Magister Nicolaj Seidelin kunde modtage eller tie til, men den anden, uagtet al kiærlig og broderlig Paamindelse, blev ved sin Titel, som han forsikrede havde ingen anden Grund end skyldig Højagtelse for saa stor en Mand, hvorover Magister Nicolaj Seidelin, for at befri sig for andres Kritiker, maatte til sidst svare: »Saa tituleres man i Dag efter Legemets Vækst, men kan da Hr. Broder taale, at jeg tager mig den Frihed igien /: thi denne var meget lav og liden af Vækst :/ at sige: Eders Laværværdighed.« — Men det var næppe, at den anden, som maaske havde et højere Hjerter, kunde tilgive Magister Nicolaj Seidelin denne Kompliment, thi han havde talet af Højagtelse, som umulig kunde være Grund til den sidste Karakter.

^a) Først da Nichel Seidelin var 13 Aar gammel, blev hans Fader Sognepræst i Skanderborg.

Vores Magister Nicolaj Seidelin havde den Lykke, bestandig at være kiendt af det kongelige Herskab, som i den Tid kom ofte til Skanderborg, og skal Kongen engang ved en Minister ladet ham sige, at han havde Naade for ham, og at han kunde melde sig til en Bispestol, som den Tid var ledig, men han takkede for Kongens Naade og undskyldte sig med, at hans Kræfter ved Alder og Svaghed mærkelig begyndte at aftage, især hans Hukommelse, hvorover han blev en gammel Mand for Tiden, dog forestod han sit Embede som Provst og Præst med al Berømmelse til sin Dødsdag; han blev 71 Aar gammel og døde Aar 1737, efter at han havde tjent i Guds Kirke 52 Aar og noget derover. — Magister Nicolaj Seidelin var baa- de Jubellærer og Jubelbrudgom, thi han levede med sin Hustru i 51 Aar.«

Karl Hansen skriver i sin ovennævnte Bog (1833) om Magister Nichel Seidelin, at han, skønt han berømmes saa saare, dog har haft mange Særheder, og fortæller i denne Anledning følgende 3 Episoder:

»En Ritmester GRABOW, som boede i Vrold, en Landsby i Skanderup Sogn, havde af Kapellanen Hr. ANDERS KNUDSEN i Stillinge, der var Magister Nikols Svoger [S. 145], begjært, at han 8de Søndag efter Trinitatis vilde tage dem til Alters i Skanderup Kirke. Hr. ANDERS begav sig paa Vejen fra Stillinge derhen, tog Kalk og Disk med og sendte tillige et ridende Bud til Skanderborg efter Brød og Vin. Imidlertid absolverede han dem. Men derefter kom der Bud fra Hr. Nikol, »at han var meget vred og fortørnet over, at Ritmesteren og hans Frue paa denne Tid vilde gaa til Alters, og han intet vidste derom.« »Vilde de gaa til Alters, kunde de komme til Slotskirken; der gik Regimentsskriveren og hans Frue til Alters.« Han havde og ladet sige, »at vilde de til Alters, kunde de bie til den ordinære Tid eller og komme til Slotskirken, om de paa anden Tid vilde kommunikere.« Det hele har dog nok fra Magisterens Side kun været Vrede, fordi de vilde til Alters hos hans Svoger. Sagen kom for Provsteretten, men blev omsider bilagt.

Ogsaa med Hr. HØGH, der senere var Kapellan, synes han ikke at have staaet paa en venskabelig Fod. Et Sted i Kirkebogen har Hr. HØGH antegnet: »1732 Dom. Palmar: Der var et Barn i Kirke, som Provsten døbte; men jeg kunde ikke faae nogen Underretning om, hvad det hedde og hvo der bar det.«

Der fortælles og om Magister Nikol, at der var en Rude i det Vindue, som er bagved Prædikestolen i Skanderup Kirke, som var udslagen og aldrig maatte indsættes, fordi Provsten, hver Gang han gik paa Prædikestolen, stak Fingeren derigennem. Da Degnen engang havde ladet den sætte ind, slog Provsten den i Stykker og skændte siden meget paa Degnen for hans utidige Reparationslyst.«

Den 24. Januar 1685 fik »Nicolaus Jørgensen Seidelin« kongeligt Kaldsbrev som Kapellan hos sin Fader i Skanderborg og senere Sognepræst efter Faderen. Kaldsbrevet udtaler, »at eftersom Magister JØRGEN HANSEN SEIDELIN Slots Præst paa Vort Slot Skanderborg og Sognepræst til Skanderup og Stilling Sogne . . formedelst hans høje Alderdom en Kapellan af Os allerunderdanigst haver været begiærendes, da haver Vi efter hans herom allerunderdanigst gjorte Ansøgning og Begiæring allernaadigst beskikket og forordnet, saa og hermed beskikker og forordner hans Søn NICOLAUS JØRGENSEN SEIDELIN til at være hans Kapellan . . , saafremt bemeldte N. J. S. efter foregaaende Examen til Prædike Embedet dygtig findes; og dersom han sig udi samme Kapellani i Lærdom og Levned tilbørligen skikker og forholder, maa og skal han bemeldte hans Fader Mag. J. H. S., om han hannem overlever, eller bemeldte Kald udi andre Maader lovligen ledigt vorder, . . succedere. Herhos haver Vi allernaadigst bevilget, at, om forn.te N. J. S. efter foregaaende Examen til Prædike Embedet, som før er meldt, dygtig findes, maa han dertil ordineres, uanset han ikke sine 25 Aar efter Loven fuldendt haver.«

Som nævnt var Nichel Seidelin Sognepræst i Skanderborg, Skanderup og Stilling fra Faderens Død 1688 og til sin egen Død 1737. 1690 blev han Magister og 1702 Provst.

Kort efter at Magister Nichel Seidelin var blevet Sognepræst i Skanderborg, fik han efter Ansøgning ved kongelig Resolution af 14. Juni 1690 Tilladelse til i Stedet for sin Løn at nyde 100 Tdr. Rug og 100 Tdr. Byg af Amtstuen fra 1. Maj 1690 og indtil Ovsted og Taaning Præstekald blev ledigt, ved hvilken Lejlighed disse 2 Sogne skulde lægges til Skanderborg

Slotskald. Magister Nichel Seidelin vilde saaledes faa 5 Sogne at være Præst for, men som man vil se nedenfor, fik Biskop JOHAN BRAEM denne Bestemmelse ændret, inden den naaede at træde i Kraft. — Magister Nichel Seidelins Ansøgning lyder som følger:

Allernaadigste Arve Herre og Konge,

Eders Kongelige Majestæt haver jeg fattige Kirkens Tjener ved Skanderborg Slotskirke allerunderdanigst at takke, en Del derfor at Eders Kongelige Majestæt aarligen til Løn af Skanderborg Jordebogs Indkomster allernaadigst haver givet min afgangne Fader og Formand 305 Rdl. for Præstetjenesten der i Skanderborg Slotskirke at forsyne, en Del derfor at Eders Kongelige Majestæt mig til samme Embede efter samme min afgangne Fader haver forordnet; men ihvorvel jeg allerunderdanigst for samme Tjeneste havde forventet samme Løn, er den dog for afvigte A° 1687 til 200 Rdl. formindsket, mig og siden samme Tid ingen Anvisning til nogen Betaling givet er, og som da til Slotskaldet ej findes nogen anden vis tillagt Indkomst, haver jeg mig i stor Gæld udsat, nu for at jeg Eders Kongelige Majestæts allernaadigst paa budne Skatter allerunderdanigst kunde afbetale, nu for at give min Kapellan sin Kost og Løn, hvilken jeg som mine Formænd for at forsyne Præstetjenesten der i Slotskirken ufejlbarligen maa have, hvilke 2de Udgifter de overskrevne 200 Rdl. næppe kan udbringe, hvorforuden hvis jeg til mig og mine Fattige til Nødtørft skulde have, samme min Gæld og meget haver forøget, saasom jeg med dennem uden overskrevne Løn snart intet andet haver at leve af, hvorfor jeg allerunderdanigst beder Eders Kongelige Majestæt allernaadigst vilde tillade, at mig for afvigte A° 1687, 88 og 89 til A° 1690 til nogen Hjælp for min Gælds Afbetaling maa gives den fuldkomne Løn, hvilken Eders Kongelige Majestæt min afgangne Fader og Formand allernaadigst givet haver, og omendskønt mine Formænd stedse haver bekommet den allerunderdanigst fortjente Løn i Penge, hvilke mig og var mest nyttige og tjenlige, saa indjager dog disse Tidens Tilstand mig en stor Frygt for at begære herefter Eders Kongelige Majestæts rede Midler, særdeles saasom forskrevne Jordebogs Indkomster ved Skanderborg, hvoraf mine Formænd stedse tilforn deres Løn haver bekommet, ganske til Eders Kongelige Majestæts Ryttergoods skal være udlagt, gør jeg da dette allerunderdanigste Forslag, bedendes derhos i allerdybeste Underdanighed, at Eders Kongelige Majestæt af særdeles Kongelig Mildhed og Barmhjertighed vilde til Skanderborg Slotskald for dets Præstetjeneste at forsyne skøde og tillægge for mig og efterkommende Slots Præster pro officio i Steden for overskrevne Løn for nærværende A° 1690 og siden stedse derefter efterfølgende Eders Kongelige Majestæts Tiende, nemlig af Skanderborg [nu Aarhus] Amt i Voer Herred, Ovsted Sogn 27 Tønder 6 Skæpper, Hansted Sogn 40 Tønder 2 Skp.; Tyrsting Herred, Træde[n] Sogn 16 Tønder, Græstrup Sogn 20 Tønder 6 Skp.; Hads Herred, Ørting Sogn 16 Tønder; Framlev Herred, Stjære Sogn 14 Tønder 4 Skp., Galten Sogn 12 Tønder 6 Skp.; Gern Herred, Dallerup Sogn 16 Tønder 7 Skp., Tulstrup Sogn 18 Tønder 5 Skp.; Kalø [nu Randers] Amt, Øster-Lisbjerg Herred, Hjortshøj Sogn 21 Tønder, beløber sig tilsammen 204 Tønder 4 Skp., hvilke jeg for overskrevne Løn af Eders Kongelige Majestæt allerunderdanigst er begærendes, og omend samme Tiender ligger meget vidt fra hinanden, kan dog nogle af de Skanderborg næstliggende være kaldet tjenlige, særdeles saasom der ved Stedet for Slots Præsten ingen Avl findes. Vilde nu Eders Kongelige Majestæt saaledes forbarmes over min store Trang, skal den barmhjertige Gud det evig belønne, det jeg og efter min allerunderdanigste Pligt stedse skal bede hannem om, og forbliver

Eders Kongelige Majestæts
Min allernaadigste Arve
Herres og Konges
allerunderdanigste Arveundersaat
og trofittigste Forbeder
Nichel Seidelin.

Kiøbenhavn den
20. Maj A° 1690.

Som ovenfor nævnt bestemtes det i kongelig Resolution af 14. Juni 1690, at Ovsted og Taaning Sogne skulde tillægges Slotspræsten i Skanderborg, naar de blev ledige. Imidlertid gjorde Biskop JOHAN BRAEM i Aarhus (han var Fætter til Magister Nichel Seidelins Farbroder Holmens Provst HANS SEIDELINS Hustru SOPHIA DAVIDSDATTER, se Tavle II F 20 og 44) opmærksom paa, at det var »impracticabelt«, at een Præst skulde have 5 Sogne at være Præst for, og 1697 udstedte Christian V da følgende Brev:

Christian V etc. Gjøre Alle vitterligt, at saasom Vi d. 14de Juni 1690 allernaadigst have resolveret, at Ovsted og Taaning Præstekald i Skanderborg Amt skulde, naar det lovligt ledigt blev, til Skanderborg Slotskald være annekteret, isteden for den til fornævnte Skanderborg Slots-Kald Magister NIKOL SEIDELIN af Amtstuen aarligen tillagte Løn, og Vi af Biskoppen over Aarhus Stift Os elskelige Doctor JOHAN BRAEM's allerunderdanigst gjorte Remonstration allernaadigst fornemme, at bemeldte Ovsted og Taaning Sogne bekvemmeligere herefter som tilforn af en egen Sognepræst skal kunne betjenes, saa have Vi allernaadigst beskikket og forordnet, saa og hermed beskikke og forordne HANS SEIDELIN [Magister Nichel Seidelins Broder, S. 154] til at være Sognepræst til fornævnte Ovsted og Taaning Sogne i den forrige nu ved Døden afgangne Hr. JENS JENSENS Sted, saafremt han efter foregaaende Eksamen saa dygtig, i Liv og Levned saa skikkelig og af den Alder efter Loven befindes, at hannem Præsteembedet kan betroes; og skal fornævnte HANS SEIDELIN og hans Efterkommere, Sognepræster til bemeldte Ovsted og Taaning Sogne være tilforpligtet af samme Præstekalds Indkomster at give Slotspræsten ved Vort Slot Skanderborg, som nu er eller herefter kommandes vorder, aarligen eet Hundrede Rigsdaler for den Tjeneste de udi bemeldte Skanderborg Slotskirke skal gøre, naar Vi enten selv eller nogen af Vores Kongelige Hus dér til Stede ere; men ellers skal forbemeldte Slots Præster for videre Tjeneste i bemeldte Slotskirke at forrette herefter være frie og forskaanet, hvorimod den Pension, som Slotspræsten af Skanderborg Amtstue hidtil have nydt, skal ophøre. Forbydendes Alle og Enhver herimod eftersom foreskrevet staaar at hindre eller udi nogen Maade Forfang at gøre, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Kjøbenhavn d. 15de Juni 1697.

Indbyggerne i Skanderborg blev imidlertid meget fornærmede over, at der nu kun skulde være Gudstjeneste i Skanderborg Slotskirke, naar kongelige Personer var til Stede, og at de ellers maatte søge Skanderup Kirke. (Begge Kirker ligger i Skanderborg By og begge tæt ved Skanderborg Sø, Skanderup Kirke i den nordlige, Slotskirken paa »Slotsholmen« i den sydlige Del af Skanderborg By). Byens Indbyggere indsendte Klage herover, og som det fremgaar af Frederik IV's Skrivelse til Biskoppen i Aarhus, rettede Kongen sig da ogsaa herefter:

Frederik IV etc. Vor Bevaagenhed tilforn. Vide maa Du, at omendskønt Vores Elskelige Kjære Herre Fader Salig Ihukommelse haver d. 15de Juni 1697, for at lette Slotspræsten ved Vort Slot Skanderborg i hans Embedsforretninger, allernaadigst bevilliget, at han maatte være fri og forskaanet for videre Tjeneste der i Slots Kirken at gøre, end naar nogen af Vores Kongelige Hus dér var til Stede, og alligevel derfor nyde 100 Rd. aarligen af Ovsted og Taaning Præstekalds Indkomster i Aarhus Stift; saa dog i allernaadigst Henseende til de Klagemaal, som for Os fra Betjente og Indbyggere i Skanderborg allerunderdanigst ere indkomne, at Skanderup Sognekirke, som de i det Sted skulde søge, skal være saa liden, at Sognemændene paa Landet med deres Familier derudi ej skal kunne have Rum, men at en hel By, ved Navn Gram, bestaaende af 9 Gaarde og enhver af 2 Familier, skal i mange Aar have maattet søge næste Landsby Kirke, end sige at Skanderborg Menighed, som skal bestaa af flere end 80 Familier, skal i bemeldte Skanderup Kirke tilligemed kunne have Plads; tilmed skal gamle Folk og frugtsommelige Kvinder, formedelst den onde Vej til Kirken, meget sjældent kunne komme did, med mindre de have Heste og Vogn at betjene sig af; have Vi nu efter slig Beskaffenhed, samt herom allerunderdanigst gjort Ansøgning, allernaadigst for godt befundet, derudinden saaledes at anordne og befale, at Gudstjenesten skal herefter i bemeldte Skanderborg Slots Kirke for Menigheden i Skanderborg i det mindste forrettes hver Søndag af Slotspræsten der ved Stedet, som nu er eller efterkommendes vorder, for de 100 Rd. aarlig, hannem af Ovsted og Taaning Præstekalds Indkomster allernaadigst er tillagt, og hvad han ellers af samme Menighed sædvanligen nyder; men ifald han sig ej dertil skulde ville forstaa, skal han forskrevne 100 Rd. afstaa for den, som Menigheden kan formaa godvilligen til samme Tjeneste i Skanderborg Kirke sig at antage og tilbørligen at forrette. Thi er Vores allernaadigste Villie og Befaling, at Du de Vedkommende sligt til allerunderdanigst Efterretning straks tilkendegiver. Dermed sker Vor Villie. Befalendes Dig Gud. Skrevet paa Vort Slot Kjøbenhavn d. 14de Octobr. 1699.

At Beboerne i Gram, der ligger i Skanderup Sogn, søgte til Stillinge Kirke, var et Faktum; Aarsagen hertil var dog ikke, at Skanderup Kirke var for lille, men at Stillinge Kirke laa dem meget nærmere. At gamle Folk og frugtsommelige Kvinder kunde have ondt ved at naa fra

Byen til Skanderup Kirke, var sikkert ogsaa rigtigt, men Vejen til Slotskirken gik dog ligeledes tæt forbi Søen, hvor Storm og Slud ofte gjorde Passagen meget vanskelig. Det sandsynligste er vel, at den honnerte Ambition har været den væsentligste Grund til Skanderborg-Indbyggernes Ønske om at faa Gudstjenesten flyttet tilbage til Slotskirken.

Den 31. Juli 1697 ansøgte Magister Nichel Seidelin om at faa de første 2 Kongetiender, som blev ledige i Skanderborg Amt eller Lysgaard Herred i Silkeborg Amt, i Fæste. Under 7 August s. A. bevilgede Christian V hans Andragende »udi allernaadigst Henseende til den Afgang, han haver haft udi hans Kalds Indkomster.«

1702 opkom der Strid om en Afgift bestaaende af 18 Skp. Byg og 12 Sk. Engpenge af Blegind Sognekald, som fra gammel Tid havde ligget til Sognepræsten i Skanderborg. Den daværende Præst i Blegind NIELS HIRTZNACH vilde ikke svare den. Tingsvidnerne udsagde, at »fra 1621 og al hans Tid til 1639 havde salig Magister JØRGEN PEDERSEN til Skanderborg oppebaaret denne Afgift. Mag. JESPER HANSEN havde ligeledes faaet den af Præsten i Blegind

*Ydmyggt Bønner og forbeden
Nichel Seidelin*

Citerede Ansøgning af 13. Oktober 1691.

salig Hr. ESPERN MALLING.« Magister Nichel vandt Sagen, og Hr. HIRTZNACH blev dømt til at betale ham Afgiften.

Efter at et stærkt Uvejr i Efteraaret 1691 havde anrettet betydelig Skade paa

den kongelige Præsteresidens i Skanderborg, ansøgte Magister Nichel Seidelin om Hjælp til dens Reparation. I Ansøgningen^{a)}, der er stilet til Overrentemesteren og dateret Skanderborg 13. Oktober 1691, hedder det: »Saasom den stærke Vind og Blæst næst forleden d. 8. Octob. om Natten haver meget beskadiget Hans Kongelige Majestæts Præste-Residens, som jeg ibor, nedblæst det bedste af Overet paa tvende Huse, indslaget tvende Gavle, overalt afblæst de fleste Tagstene, som mestendel ere sønderslagne, indslagen Vinduerne, som allesammen var meget gamle, og gjort megen anden stor Skade, som den er gammel og meget forfalden. Saa beder jeg ydmygeligst Eders Excellence vilde være mig behjælpelig, at jeg hos Hans Kongelige Majestæt nogen Hjælp til dens Reparation kunde bekomme, . . .« og han ansøger da om, at Kirketienden af Skanderup Sogn maatte lægges til Præsteresidensens Vedligeholdelse; om dette bevilgedes, vides ikke sikkert, men Sandsynligheden taler herimod.

En halv Snes Aar senere indsendte Magister Nichel Seidelin Ansøgning til Kongen med det Resultat, at Kongen tillod ham at sælge Præstegaarden ved offentlig Auktion, en Auktion som fik et noget ejendommeligt Udfald. Magister Nichel Seidelins Ansøgning, der var ledsaget af en Erklæring fra Biskop over Aarhus Stift JOHAN BRAEM, lyder:

Allernaadigste Arve Herre og Konge,

Til Slots Præsten ved Skanderborg Slot er destineret en Præste Residens, hvilken siden Slots Kirkens første Stiftning er af fremfarne højpriselige Konger allernaadigst bleven repareret og vedligeholdt til i Højlovlig Amindelse Kong Friderich den Tredies Tid, da Højstbemeldte Hans Kongelige Majestæt efter den der da værende Slots Præstes afgangne Mag. JESPER HANSENS allerunderdanigste Ansøgning allernaadigst af Dato 28. Okt. A° 1650 bevilgede aarlig 10 Rdl. dertil, hvorimod Slots Præsten, saa længe samme allernaadigste Bevilling varede, skulde være tilforpligtet bemeldte Præste Residensens Bygning selv at vedligeholde. Men som min afgangne Formand og Fader siden Aar 1679 og jeg siden 1688 ej haver nydt samme 10 Rdl. eller nogen anden Hjælp til dens Vedligeholdelse, og samme Residens ligger afsides fra Byen for alle Slags Storme Vinde, hvorover dét ofte er bleven afblæst og sønderslaget, som kort Tid tilforn er bleven repareret, saa haver jeg ej kunnet konservere dens Bygning, ihvorvel jeg Tid efter anden

^{a)} Partikulære Personer, Rigsarkivet.

haver anvendt saa meget derpaa, at jeg langt lettere kunde have tilhandlet mig en af Byens Gaarde, og siden det ene Hus i Gaarden den 5. Novemb. 1698 om Natten ved et stort Guds Uvejrl blev omblæst, Materialerne Mestendelen deraf sønderslagen, og Gaardens øvrige Bygning meget svækket og ruineret, haver jeg højlig vaaren tilnødt den at fraflytte og maa derfor aarlig give 16 Rixdaler til Husleje.

Thi fremkommer jeg i allerdybeste Underdanighed med denne min allerunderdanigste Ansøgning, at Eders Kongelige Majestæt allernaadigst vilde hjælpe mig noget til samme Residences Reparation og Opbyggelse eller og allernaadigst bevilge, at Bygningen med Gaards og Have Rum enten under eet eller og hver for sig selv ved offentlig Auktion maatte sælges, og Slots Præsten, af hvis derfor kan bekommes, nyde Renten til nogen Hjælp til Husleje. Gud lyksaliggøre Eders Kongelige Majestæts Regimente og velsigne Eders Kongelige Majestæt med langvarig Liv og ønskelig Førlighed til det ganske Kongelige Arve Huses uafadelige Flor og Fremgang. Jeg forbliver

Eders Kongelige Majestæts
allerunderdanigste Tjener
og trofaste Forbeder
N. Seidelin.

Skanderborg den
19. April Anno 1702.

*allerunderdanigste Tjener
og trofaste Forbeder*

N. Seidelin

Ansøgning til Kongen af 30. April 1702.
[Rigsarkivet, Partikulære Personer]

Denne Ansøgning besvaredes med Kong Frederik IV's Resolution af 13. Maj 1702:

Eftersom Biskoppen over Aarhus Stift Os elskelige Doct. JOHAN BRAEM ved hans allerunderdanigste Erklæring paa Supplikantens til Os indgivne Supplik af 19. April 1702 allerunderdanigst foredrager, at Præste Residensen i Skanderborg er saa forfalden, at den ikke uden stor Bekostning igen kan indrettes til at beboes, og fordi den ligger saa afsides fra Byen, desforuden udkræves ikke lidet aarlig til Vedligeholdelse, hvorfor han allerunderdanigst formener, at det var bedst, at Præstegaarden med tilliggende Have blev solgt paa Auktion, og hvis derfor kunde bekommes, Slots Præsten tilstilles, som Mand efter Mand svarede hverandre til den Kapital prioriteret af deres Bo, og imidlertid kunde nyde Renten til Hjælp til at leje sig Hus for, da have Vi samme hans allerunderdanigste Forslag hermed saaledes allernaadigst approberet, at Præstegaarden med tilliggende Have ved offentlig Auktion maa sælges, og at itzige [nuværende] Sogne Præst udi Skanderborg og hans Efterkommere [Efterfølgere] maa nyde Renten af den Kapital, som Præstegaarden bliver solgt for, til at leje Hus for igen, hvorimod hverken itzige Sogne Præst eller hans Efterkommere nogen Pretention paa nogen Præste Residens herefter haver at gøre, men Kapitalen maa ikke nogen betros, medmindre derfor sættes saa fornøjelig Pant, at man altid om Kapitalen kan være forsikret, til hvilken Ende Stiftamtmanden, Biskoppen og Sogne Præsten der paa Stedet skulde drage tilbørlig Omsorg, at forbemeldte Kapital paa foromskrevne Maade vorder udsat, saafremt de ej vil indestaa og svare, ifald Kapitalen enten blev uvis, eller derudi noget skulde afgaa, hvilken Vores allernaadigste Resolution Os elskelige Vores Deputerede ved Vores Finanser vedkommende til allerunderdanigst Efterretning haver at kommunikere. Givet paa Vores Kongelige Residens udi Kiøbenhavn den 13. Maj A^o 1702.

Friderich R.

Beretningen om Auktionen, der fik et noget ejendommeligt Udfald, lyder saaledes:

Efter at Proklama er udgangen d. 10de næstafvigte, om Slots Præstens Residens i Skanderborg i Dag, som er d. 20de Juli 1702, at auktionere, da var nærværende i Provstens Sted Magister HANS LØNBORG af

Fruering, samt Hr. JAKOB MØLLER af Sveistrup som Notarius, item Hr. NIELS HIRTZNACH af Blegind som Assessor bemeldte Auktion at foretage. Og efter at (som ved Huses og Gaardes Auktionering et Lys antændes, saa skete ogsaa ved denne Auktion ligesaa) og da det antændte Lys var udbrændt, blev efter adskillige foregaaende Bud forbemeldte Slots Præstens Residens med sin tilliggende Have endelig den Højtbydende, nemlig Madam CATHARINE HANSDATTER, Magister NICHEL SEIDELINS, tilslagen for 300 Rd. 4 Mk. Datum Skanderborg d. 20de Juli 1702.

Kongen solgte Præstegaarden efter Præstens Indstilling, fordi den var forfalden, og Præstens Kone købte den! Magister Nichel Seidelin er formodentlig blevet boende ganske roligt i den gamle Præstegaard, som nu var hans Ejendom.

(3 Aar efter Magister Nichel Seidelins Død opførte hans Eftermand Provst CHRISTIAN HØGH 1740 den nuværende Præstegaard i Adelgade, hvilken han 1762 testamenterede til Embedsbolig for sine Eftermænd).

1722 blev Ladegaardsjordene for en Del udlagte til Bøndergods, og derved bortfaldt Kongetienden af Gram By, som Slotspræsten i Skanderborg hidtil havde nydt. Herom fik Magister Nichel Seidelin følgende Rentekammerskrivelse af 1. September 1722:

Angaaende Tienden af Gram By, som Sognepræsten i Skanderborg Magister Seidelin oppebærer i Stedet for Præstetienden af Skanderborg Ladegaards Jorder, der er Hartkorn 39 Td. 2 Skp. 1 Fjkr., er det Kongens allernaadigste Villie, sub Dato 24. August sidstleden, at siden Ladegaardsjordene nu til Bøndergods igen ere udlagte, Præsten da fra nu af hans Tiende af de 4 Bønder igen at skulle nyde ligesom før, og at Gram Bys Kongetiende derimod til ham at leveres maatte cessere [ophøre], efterdi han ikkun samme for den Tid har nydt, da disse 4 Bønder under Ladegaarden vare henlagte.

Som nævnt var Nichel Seidelin Kapellan hos sin Fader i Skanderborg 1685—87. I den Tid, da Nichel Seidelin var Sognepræst dér, — 1688—1737 — havde han følgende Sognekapellaner:

- 1687—91 NIELS PEDERSEN RØNNING, 1691 † eller forflyttet.
 1691—1711 ANDERS KNUDSEN THOUSTRUP (S. 145), der var gift med Nichel Seidelins Søster ELSE; blev derefter Sognepræst i Aarslev og Tilst.
 1711—25 MIKKEL CHRISTIAN WISCHEFELDT, * c. 1680, † Februar 1725.
 1723—27 JØRGEN HANSEN SEIDELIN (S. 259), Nichel Seidelins Brodersøn; blev derefter Sognepræst i Eltang og Vilstrup.
 1727—37 CHRISTIAN JENSEN HØGH, som derefter blev Sognepræst i Skanderborg efter Nichel Seidelins Død.

~ 1686 CATHRINE HANSDATTER LUXDORPH, * 1662. Datter af HANS OLUFSEN BOLLERS (Fuldmægtig over Viborg Domkapitels Tjenere. ~ 22. Juli 1648, † 24. December 1676) og Hustru ELSE BOLLESDATTER (* 7. Oktober 1623, † 31. August 1712 i Skanderborg).

Om CATHRINE HANSDATTER LUXDORPH hedder det — i Giessings »Jubel-Lærere« (1783) — at hun var »en respektabel og sanddru Kone«, og at hun »blev ej alene Jubel-Brud [Guldbrud], men levede efter Mandens Død over 20 Aar, og bragte sin Alder (skiønt med megen Skrøbelighed i hendes Enkestand) langt over 90 Aar. Hun var en vakker Kone af rare Sinds-gaver og megen Læsning: Hun kunde udenad nu af BORDINGS, nu af ROSTGAARDS, nu af REENBERGS og andres Skrifter til Ende opregne hele Vers.«

I »Seideliniana« (1799, »Seidelinernes Genealogie«, S. 29 f.) hedder det om hende, der »var en Søsterdatter af CHRISTEN BOLLESEN LUXDORPH, som siden blev nobiliteret^{a)} [adlet]«, at hun »overlevede ham [sin Mand] i 20 Aar og blev over 90 Aar gammel; hun var i sin Enke-

^{a)} Denne Oplysning er forkert. Det var hans Børn, der — ikke blev nobiliterede, men — fik Vaabenbrev.

stand meget skrøbelig formedelst en forunderlig Sygdom, som alle 6 Uger omskiftede sig, saaledes at hun i 6 Uger var ved sig selv, men var idelig svag, holdt sig inde, og hængte bestandig ved Gud i Bøn og Andagt, som altid havde været hendes Hovedsag og det ene fornødne for hende, men andre 6 Uger lignede hun sig fast ikke selv, var munter, som et ungt Menneske, gik ud og var meget lystig i Tale og Omgang, sagde Folk dristig deres Fejl i Øjnene, som dog skete med saadanne levende Indfald og paa saadan spøgefuld Maade, at det ikke blev ilde optaget, thi alle havde stor Højagtelse og Godhed for denne ældgamle og meget æreværdige Kone. — Hun overlevede ogsaa alle sine Børn, endskiønt at hun havde haft 11 med sin Mand, af hvilke dog ikkun 3 Døtre levede og kom i Ægttestand, men de samme 3 bleve Mødre til 3 Dusin Børn . . De øvrige 8 døde, nogle i Ungdommen, andre fuldvoksne.«

De 20 Aar CATHRINE HANSDATTER LUXDORPH overlevede sin Mand, er hun utvivlsomt blevet boende i Skanderborg, hvor hun ogsaa døde.

† 5. November 1757, begravet 11. s. M. i Skanderborg, 94 Aar gammel.

Af deres 11 Børn kendes kun: 4 Børn: Femte Slægtled, S. 233—239.

25. b. DORETHER JØRGENSEDATTER SEIDELIN^a).

† 1709, begravet 29. Januar i Sæding, Ringkøbing Amt.

~ 1) 4. Maj 1697 i Dallerup Sogn (hvor hendes Søster (c) og Svoger boede) mellem Aarhus og Silkeborg PEDER EILERSEN SCHØLLEN, * c. 1663. 1697—† 1705 Ejer af Hovedgaard den Slumstrup i Sæding Sogn ved Skjern (Skødet dateret Viborg 17. Marts 1697, tinglæst 27. s. M. paa Viborg Landsting).

† 1705, begravet 18. Marts i Sæding, »41 Aar gammel«.

Da der i Angivelse over Gaardens Beboere i Anledning af Kopskatten for Aar 1700 ikke var anført nogen Tjenestepige, skriver Amtsskriver LARS PEDERSEN HELVAD 12. Oktober 1702: »Paa Slumstrupgaard ikkun opført 1 Karl; maa i det mindste være 1 Pige, hvorfor vil betales 1 Rd., som endnu bliver at indkræve,« og anmoder Sognepræsten om at tegne sin Erklæring derom. 16. Oktober afsender A. HORSCH fra Bølling — Sæding var Anneksogn til Bølling Sogn — følgende Svar: »Efter Seigr. PEDER EILERTZENS Beretning og Erklæring paa bemeldte Post, giver jeg /: saasom Præsten ved Steden er død, og ingen endnu til Steden ankommen, og jeg baade opvarter Kaldet og har gjort, saa vidt mig muligt var, derpaa bedste Erforskning :/ hermed tilkende, at paa bemeldte Tid, som Kopskatten blev antegnet og udgivet, var Seigr. PEDER EILERTZENS Pige hannem for Sygdoms Skyld frakommen, hvorfor han da ingen havde...«

3 Fjerdingaar efter PEDER EILERSENS Død indsendte hans Enke i Anledning af Kopskatten, der forfaldt 11. December 1705, 20. December følgende Angivelse over Slumstrup Gaards Beboere: »Jeg selv med 2 Børn, saavel som 1 Karl, 1 Røgter, 1 Hyrdedreng og 1 Pige.«

Mindst 3 Børn: Femte Slægtled, S. 239 f.

~ 2) 21. Juli 1706 i Sæding Sogn — Vielsen forrettedes »hjemme i Huset«, altsaa paa

^a) Om DORETHER JØRGENSEDATTER SEIDELIN og hendes første Mand PEDER EILERSEN SCHØLLEN har der i tidligere Stamtavler været meddelt fejlagtige Oplysninger. Hendes Navn er blevet angivet »Sophia Jørgensdatter Seidelin«, og som hendes Mand er nævnt Højesteretsjustitiarius, Gehejmerraad Caspar Schøllers Søn Christen Casparsen Schøller (* 1678, † 1698) (der utvivlsomt er død ugift, 19½ Aar gammel, — Indskriften paa hans Kisteplade i Lellinge Kirke nævner saaledes intet om hans Hustru). Denne forkerte Angivelse findes i Giessings »Jubel-Lærere« (1783, »Seidelinernes Slægtsregister«), Lengnicks »Familien Schøller« (i 1830'erne), F. E. Seidelins »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877, S. 92) samt i »Slægten Schøller« i Personalhistorisk Tidsskrift 1890. Ingen af disse Steder har »Sophia« Seidelins anden Mand været nævnt, og kun eet af hendes Børn er omtalt, nemlig »Ide Elisabeth Schøller«, gift med Løjtnant Adam Levin Hølling (se S. 239). — Der er ingen som helst Grund til at tro, at PEDER EILERSEN SCHØLLEN har tilhørt Adelslægten SCHØLLER. Der vides intet om hans Slægt, heller ikke om eventuelt Slægtskab med den SOPHIE EILERSDATTER SCHØLEN eller SCHØLER i Skelskør og Sorø, hvis Datter var gift med Sognepræst FRANTS BLICHFELD i Vitten, Haldum og Hadsten.

Slumstrup, af Brudens Broder Magister NICHEL SEIDELIN fra Skanderborg — SØREN POULSEN (SCHANDERUP)^a), * c. 1664.

Efter hans og Hustruens Død 1709 — ikke engang 3 Aar efter deres Bryllup — solgtes Slumstrup Gaard med tilliggende Mølle og Bøndergods ved Auktion for 2.460 Rd. til Herredsskriver i Hjelmslev Herred JOHAN HAGENSEN i Ry Mølle (Skødet dateret 29. December 1711, tinglæst paa Viborg Landsting 21. Juni 1713).

† 1709, begravet 17. Maj i Sæding Sogn, »44 Aar gammel«.

1 Søn: Femte Slægtled, S. 240 f.

26. c: LISBETH JØRGENS DATTER SEIDELIN.

Hun blev kun c. 30 Aar gammel og døde 4 Dage efter sit ottende Barns Fødsel.

† 14. Marts 1698 i Dallerup Sogn mellem Aarhus og Silkeborg.

~ før 18. Juli 1688 Enkemand LAURITZ DETLEVSEN MØLLER, * ? † 1702.

Han var fra 1679 eller 1680 til 1701 eller 1702 Regimentsskriver ved 5. jyske nationale Rytterregiment (som Regimentets Navn var fra dets Oprettelse 1679 til 1747; siden 1842: 5. Dragonregiment). En Regimentsskriver var paa den Tid nærmest en Slags Godsforvalter; hans Hovedopgave var at bestyre Regimentsgodset — det Ryttergods, der var tillagt det paa-gældende Regiment, — samt at indkassere Skatter.

Regimentsskriverens Underskrift under Brevet til Kongen 22 Dec. 1700.

I 1670 var bl. a. blevet oprettet 5 nationale Rytterregimenter, og for at underholde disse udlagdes en stor Del af Kronens Gods — mellem 30.000 og 60.000 Tdr. Hartkorn — til »Rytter-

gods«; dette inddeltes i 10 Rytterdistrikter, som hver underholdt et Regiment. De 5 Rytterdistrikter fandtes i Jylland, og af disse var det Distrikt, der hørte til 5. jyske nationale Rytterregiment, det mest forarmede i hele Landet samt det mest udstrakte i Jylland, idet det var beliggende i Aalborg, Skive, Hald, Mariager, Dronningborg, Silkeborg og Skanderborg Amter.

Ifølge Christian V's Forordning af 1670 var de udlagte Ryttergaarde som Regel paa 8 Tdr. Hartkorn, og den, der fik en saadan Gaard, skulde enten selv tjene som Rytter eller »holde for sig en dygtig Karl med tilhørende Hest, Gevær og Klæder.« Efter den skaanske Krig 1679, da 5. jyske nationale Rytterregiment oprettedes, ændredes Bestemmelserne for de nationale Rytterregimenter derhen, at Rytterbonden ikke mere skulde »ride for Gaarden«, men derimod skulde underholde en hvervet Karl. Naar Rytteren var udkommanderet, skulde Rytterbonden i Stedet for Underhold in natura betale 6 Skilling pr. Dag til Regimentsskassen, og Regimentet sørgede da for Rytterens Underhold.

Ryttergodsordningen gav imidlertid Anledning til stadige Klager, og der nedsattes i Christian V's senere Regeringsaar Gang paa Gang Kommissioner, som skulde undersøge Forholdene. Klagerne var som oftest berettigede. Snart klagede Rytterbønderne over, at de ikke kunde bære saa svære Byrder, som var nødvendige for at underholde en Rytter, hans Familie, hans Hest, Udrustning m. m., snart klagede de over, at de Ryttere, der var indkvarteret hos dem, tog sig saa mange Friheder og ikke vilde nøjes med de forskriftsmæssige Ydelser, men krævede større Lejlighed, bedre Forplejning o. s. v.

Som nævnt stod Lauritz Detlevsen Møller som Regimentsskriver for Forvaltningen af Regimentets Ryttergods og indsendte Regnskaber over Godsets Indtægter og Udgifter til Rentekammeret; endvidere skulde han inddrive Skatter og var derfor bestandig paa Rejse

^a) I alle samtidige Kilder benævnes han altid kun SØREN POULSEN. I Traps »Danmark« omtales han som »SØREN POULSEN SCHANDERUP«. Antagelig er han født i en af Landsbyerne Skanderup; da hans Hustru var fra Skanderborg, stammer han muligvis fra det Skanderup, der er Anneks til denne Købstad.

rundt i sit store Distrikt. For at overkomme sit Arbejde maatte han holde 2 Tjenere, som tilige med ham selv havde nok at bestille; »desforuden haver snart ingen Aar været, at jo efter allernaadigste Ordre er holden Kommission baade over Godset og med nye Inddelinger, samt Mageskifter og Besigtelser, da jeg haver altid med Kommissarier maattet omrejse paa Inkquisition for at give dennem Oplysning om, hvis til Eders Majestæts Tjeneste af mig kunde forlanges, og ellers udi en eller anden Købstad, hvor Forretninger ere sluttet, mig haver maattet opholde, desligeste 2de Sessioner maa opvarte, hvilket alt mig fattig Mand til temmelig Bekostning er paaløben, særlig som min allernaadigst tillagte Løn udi disse Aaringer ikkun 80 Rd. haver været, hvoraf næppelig de 2de Tjeneres Løn kunde betales, saa deraf den ringeste Del for min egen Person kunde øvrig blive.« Han beder derfor (11. Marts 1695) Kongen eftergive ham de 704 Rd., som Kammerkollegiet har afkrævet ham, samt »i forbigangne Aaringer, saavel som herefter Løn paa en Tjener aarlig at give.«^{a)} Ved kgl. Resolution af 9. April 1695 fik han eftergivet 350 Rd.

5 Aar senere blev han atter af Kammerkollegiet »tegnet til Betaling« — denne Gang af 734 Rd.; han skriver da til Kongen og paaberaaber sig, at dette Regiments Distrikt er saa besværligt, »at jeg til Eders Kongl. Maj.t.s Tjeneste maa lønne og underholde 3 à 4 Tjenere, hvortil den mig allernaadigst tillagte Løn 200 Rd. ikke engang kan forslaa, jeg selv derover i Armod med fattige Hustru og Børn maa geraade, dersom Eders Kongl. Maj.t ikke af sær Naade naadeligen vilde anse min fattige Tilstand og over den Rigtighed, jeg nu siden A° 1680 i Bestillingen paa 21 Aars Tid . . tilbørligt aflagt haver, allernaadigst efterlade denne Summa, som jeg umulig kan betale.«^{b)} Kongens Afgørelse kendes ikke, men det er rimeligt at tro, at Kongen har bønhørt ham, thi hans Begæring ledsagedes af en meget varm anbefaling, der motiveredes med, at »denne Regiments skriver haver det vidtløftigste Distrikt udi Jylland, saa han derudover foraarsages flere Folk end de andre Regiments skrivere at holde, baade for at faa udi Tide Kontributionerne inddrevne, saa og at forrette hvis videre ved Ryttergodset kan forefalde, hvilket ej uden temmelig Bekostning for ham kan ske, tilmed Distriktet er det forarmeste i det hele Land.«

Regiments skriver Lauritz Detlevsen Møller boede fra 1687 eller før til 1691 i Ovstrup i Røgen Sogn mellem Aarhus og Silkeborg, fra 1692^{c)} og til sin Død 1702 i Dallerup ligeledes mellem Aarhus og Silkeborg.

I 1701 var Regiments skriveren ude for en ret dramatisk Oplevelse^{d)}, idet han havde et Sammenstød med den iltre Herredsfoged CLAUS JESSEN i Galten, hvis Liv synes at have været fuld af evig Kiv og Strid og Retssager. De 2 Herrer var Lørdag 26. Marts, Paaskelørdag, i Alling sammen med Hr. Ritmester POUET for at foretage Skifte efter Rytterbonden CHRISTEN ANDERSENS afgangne Broder THOMAS ANDERSEN. Efter at Skifteforretningerne var afsluttet, var Regiments skriveren og Herredsfogden inde i Præstegaarden hos Sognepræsten LAURITS JUSTESEN GYLDING og hans Hustru ANNA ERIKSDATTER for at faa noget at spise, »og som begge de gode Mænd efter min og min Hustrus Begæring« — det er Præsten, der beretter — »havde faaet et Maaltid Mad hos os i Præstegaarden, var de allesammen gode Venner, og ikke fornådet end til største Høflighed og Civilitet af Regiments skriveren imod Herredsfogden.«

Gæsterne forlader nu Præstegaarden og drager ad Vejen, der fra Alling fører ad Dallerup og Galten til. Forrest kører Regiments skriveren og hans Fuldmægtig SØREN LAURIDSEN paa en Vogn — Rytterbonden CHRISTEN ANDERSEN kører for dem —, bag dem rider Herredsfogden og Ritmesteren hver paa sin Hest. Begge Rytterne har sikkert været ret stærkt paavirkede af Drikkevarerne fra Bordet i Præstegaar-

^{a)} Deliberationsprotokol Nr. 35, S. 128 (Sekretariatet, Rentekammerets Arkiv, i Rigsarkivet).

^{b)} Brev fra Lauritz Detlevsen Møller til Kongen, dat. Kbh. 22. December 1700, i Rentekammerets partikulære Personer (Rigsarkivet, Kbh.).

^{c)} Brev fra Lauritz Detlevsen Møller, dat. Dallerup 19. Maj 1692, i Rentekammerets partikulære Personer (Rigsarkivet, Kbh.).

^{d)} Aar bog for Aarhus Stift, 1918.

den, Ritmesteren maaske mest, han falder i al Fald af Hesten; CLAUS JESSEN brøler »Holdt« til Kusken og melder, at Ritmesteren ligger paa Jorden. Fuldmægtigen springer af Vognen og forsøger sammen med CLAUS JESSEN at hjælpe den faldne Soldat; de tager ham under hver sin Arm og prøver at stable ham paa Hesten igen; men det vil ikke lykkes; han kan ikke sidde fast, altsaa maa han op at køre. Fuldmægtigen løber saa hen til Vognen og beder Kusken vende og faa Ritmesteren paa. Kusken begynder at vende, men Vejen har vel været smal og vanskelig at manøvrere paa; det gaar CLAUS JESSEN for langsomt. Han bliver »hastig«, trækker sin Hirschfænger og hugger til baade Kusk og Heste; og da Regimentsskriveren raaber: »Hold inde, CLAUS JESSEN!«, hugger han ogsaa efter ham. Regimentsskriveren prøver at bøde for sig med sin Stok og beder om Fred, men CLAUS JESSEN lader sig ikke sige; han er ganske rasende og saarer baade Kusken og Regimentsskriveren. De faar omsider Kaarden vristet fra ham, men saa gaar han løs paa dem med en Sten, som han dog ikke naar at gøre større Skade med. Omsider faar de da Vognen vendt, Ritmesteren bliver anbragt paa den, og i denne ankommer han sammen med Regimentsskriveren — med Rytterbonden som Kusk — til Alling Præstegaard ungefær 2 Timer efter, at de var taget derfra.

Det var nu blevet mørkt, og Præsten var gaaet til Sengs, men bliver brutalt vækket op; de 3 tilbagevendte begynder at berette om det voldelige Overfald, de har været ude for, og efter at man har faaet »Lys optændt«, ser man, at Regimentsskriveren »var meget ilde hugget et stort Hul igiennem Handsken, som sad paa Haanden, og udi Pegefingern et stort huggen Skade paa det inderste Led ved Haanden indtil Benet, som ANNE ERICHSDATTER [Præstekonen], siden Handsken var aftrækket, 2de Gange forbandt, førend Blodet vilde stilles. Hans Livkjortelvest og Rejsekjortel var iligemaade ganske blodig.« Straks efter kom Herredsfogden ridende til Præstegaarden og gik straks ind i det Kammer, hvor Regimentsskriveren var, »hvem han med mange Ukvemsord truede og undsagde.« Saa kom Regimentsskriverens Fuldmægtig SØREN LAURIDSEN ridende fra Tørring og sagde, da han fik Øje paa Herredsfogden: »Du haver saaledes forholdet dig, som du aldrig kan forsvare«, da greb Herredsfogden nogle Gange efter ham, og skønt »Regimentsskriveren ofte bad om Fred, saa tog dog Herredsfogden efter hvad han kunde faa at slaa med i Kammeret og fik en Ildklemme fat ved den nederste Ende, og vilde slaget SØREN LAURIDSEN i Hovedet med den store Ende, dersom ikke Regimentsskriveren og 2de Mænd LAURITS PEDERSEN DYR og KNUD LAURIDSEN, som i det samme . . . indkom, det havde hindret, sagde derhos med mange uskikkelige og brutale Ord, at han — SØREN LAURIDSEN — skulde dog faa en Ulykke.«

Da Præsten i Alling — skønt ganske uskyldig — var indblandet i Sagen, kom den paafølgende Rets-sag for gejstlige Dommere. De i Sagen implicerede Personer stævnes til Dallerup Kirke til 26. April førstkommendes. Dommerne er her de 3 Præster Magister CLEMEN POULSEN i Linaa-Dallerup, SØREN OTTESEN GRØNBECH i Røgen og MADS HENNINGSEN i Hammel. Alling-Præsten og hans Kone kaldes frem, og efter at de har aflagt Eden efter Lovbogen, fremlægger de en skriftlig Attest angaaende den Del af Sammenstødet, som de har overværet. Det paafølgende langstrakte Forhør giver sammen med Præstens Attest et Billede, som foran gengivet, af hvad der er foregaaet den paagældende Dag.

Nu er CLAUS JESSEN langt mere medgørlig, end han var i Alling Præstegaard. Han erklærer nemlig, at »dersom Regimentsskriveren skulde være sket noget for nær«, vil han paa Stedet »give ham en billig Satisfaction« for at undgaa »Proces og Bekostning«. Har han »i denne Sag toucheret sin Modpart, skulde det være dødt og magtesløst.« Regimentsskriveren gaar ind paa Forlig paa de Vilkaar, »at Sign. CLAUS JESSEN herefter ved alle Samlinger vil lade ham og hans Fuldmægtig med Fred, og at Sign. JESSEN ingen af dem enten med Ord eller Gierninger ved sig selv eller ved andre skulde affrontere, saafremt han for en ærlig Mand iblandt redelige Folk vilde passere.« Dette lover CLAUS JESSEN ubrødelig at holde, og herpaa rakte de hinanden Haanden til Forlig.

LAURITZ DETLEVSEN MØLLER døde 9. December 1702 i Dallerup.

Mindst 8 Børn: Femte Slægtled, S. 241 ff.

Lauritz Detlevsen Møller ~ 1) LISABETH DAVIDSDATTER VON DER HEIDE, * mellem 1653 og 1656 (i Helsingør). Dt. af DAVID VON DER HEIDE (begr. 25. Marts 1659 paa Johannes Kirkegaard i Helsingør) og KAREN PEDERSDATTER (begr. 13. Januar 1696 paa Johs. Kgd. i Helsingør. ~ 2) 4. August 1661 i Helsingør (St. Olai Kbg.) JØRGEN HOLMER^{a)}, Toldvisitør i Helsingør (* c. 1634, † 3. Marts 1674, begr. 13. s. M. i St. Mariæ Kirke i Helsingør. 6 Børn)).

† før 15. Juli 1687.

Mindst 3 Børn:

^{a)} Se S. 96.

- a. DETLEV LAUR(ID)SEN MØLLER, Borger i Aalborg (i 1705).
- b. MAREN LAURSDATTER, † 17. December 1697 i Dallerup.
- c. JOHANNE LAURSDATTER, * c. 1685. ~ SØREN LAURITSEN THESTRUP, Forpagter paa Sødringholm, Inspektør paa Grevskalet Løvenholm, Ejer af Øen Vaarsø i Horsens Fjord^a).

LAURITZ DETLEVSEN MØLLERS første Hustrus Stedfader, Toldvisitør JØRGEN HOLMER, var Morbroder til hans anden Hustru, LIBBETH JØRGENDATTER SEIDELIN.

Efter sin første Hustrus Død oprettede LAURITZ D. MØLLER 15. Juli 1687 i Nærværelse af Børnenes Mormoder, »KAREN salig JØRGEN HOLMERS«, en Skiftekontrakt, ved hvilken han foruden »christelig Omhu, Opdragelse og Forsyn« lovede sine 3 Børn af første Ægteskab 400 Sdl. til lige Deling som deres mødrene Arv.

Da han fik flere Børn med sin anden Hustru, LIBBETH SEIDELIN, forandrede han 18. Juli 1688 nævnte Skiftekontrakt til, at hans Børn af de 2 Ægteskaber skulde gaa i lige Arv med hinanden.

Et halvt Aar efter LIBBETH SEIDELINS Død oprettede LAURITZ D. MØLLER en »Skifteforening« af 8. September 1698 med sine i dette hans andet Ægteskab avlede 4 Børn, paa hvis Vegne deres 2 Morbrødre, Slotspræst Magister NICHEL SEIDELIN og Sognepræst HANS SEIDELIN var nærværende. Han lovede heri sine 2 Sønner 100 Rd. hver og sine 2 Døtre 50 Rd. hver som deres mødrene Arv. Endvidere erklærede han, at »da LIBBETH JØRGENDATTER SEIDELIN for sin fædrene Arv tilforhandlede sig den Gaard [i Dallerup] med underliggende Boel, som jeg paabor, og som derfor hende og hendes Arvinger forhen er bleven tilskødet, saa vil jeg samme Gaard for mine kære Børn forsvarligen conservere.« Kontrakten bestemte derfor, at han og hans tredie Hustru, ELSE BØRGESDATTER BOLLER, i deres Livstid skulde nyde og besidde Gaarden — uden at skulle svare nogen Afgift af den eller Renter af de nævnte 300 Rd. til Børnene — imod at Børnene skulde nyde »en christelig, sømmelig og dennem velanstaaende Opdragelse med Føde, Klæde, Skolegang og anden Optugtelse«, samt at Gaarden efter Faderens og Stedmoderens Død skulde tilfalde disse Børn.

Som nævnt døde Regimentsskriver LAURITZ DETLEVSEN MØLLER 9. December 1702, efterladende sig følgende Arvinger: Enken, ELSE BØRGESDATTER BOLLER, hvis Lavværges var hendes Broder, Handelsmand OLE BØRGESSEN i Skanderborg, indtil hun atter blev gift; samt 2 Børn af første og 3 Børn af andet Ægteskab; Formyndere for de 3 Børn af andet Ægteskab var de 3 Præster, Morbrødrene HANS og NICHEL SEIDELIN for IDE ELISABETH og ANNE SOPHIE samt Onklen CASPAR LINDENFELD for Sønnen JØRGEN.

28. December 1702 foretoges Registrering og Vurdering af Regimentsskriverens efterladte Bo, som solgtes ved Auktion 3. Februar 1705. Af Beretningen om Registreringen og Vurderingen fremgaar:

Rede Penge beløb sig til 1.615 Rd.

Af Guldsager fandtes bl. a. en Signetring med en rød Agat med Regimentsskriverens Navn (den købtes paa Auktionen af Sønnen DETLEV) samt et Par Guldskjorteknapper.

Af Sølvsgager: 5 Sølvkander, hvoraf 1 »staar paa 3 Løver«, 1 »staar paa 3 Ørne og med 1 Ørn paa Laaget, med Bogstaverne IHS og IND [LIBBETH SEIDELINS Forældres Initialer]«. 9 Sølvbægere, hvoraf 2 med MARGRETHE GABELS Navn købtes af HANS SEIDELIN. 1 Sølvfad. 1 Par Sølvallerkener. 2 Sølvbrikker. 2 Sølvsaltkar. 2 Dusin Sølvskeer og 12 umage smaa Sølvskeer. 31 gamle runde og 12 smaa Sølvknapper. 3 Sølvskjorteknapper. 1 Par Sølvskospænder. 3 Knive med Sølvskæft. 1 Sølvgaffel. 1 Ulvetand indlagt i Sølv. 1 Sølvkæde. 1 lidet engelsk Lommeuværk af Sølv.

^a) Deres Søn LAURIDS SØRENSEN WAARSØE, Sognepræst i Blegind og Hørning, Provst i Hjelmslev Herred, var gift med en Datter af Provst CHRISTOPHER BØGH og KIRSTINE SEIDELIN (S. 236).

Endvidere store Mængder Kobber-, Messing- og Tinsager, bl. a. 57 Tintallerkener, af hvilke HANS SEIDELIN købte 23; samt Stentøj, Glassager, Møbler og Linklæder.

Yderligere efterlod Regimentsskriveren sig 21 Bøger, hvoraf Enken købte »Kong Frederik d. IIs Bibel«, »Christian Vs danske Lovbog«, »Niels Hemmingsens Bog over bibelske Historier«, »1 Bog Juleprædikener«, »Jens Dinesens Bog om Troen«, »1 Psalmebog«, »Paradises Urtegaard« og »Livsens Krone«. Magister NICHEL SEIDELIN købte »1 gammel Lovbog«, »1 dansk Glosarium«, »1 gammel tysk Bog med brunt Læderbind« samt »Krigsartiklerne«. Sognepræst HANS SEIDELIN købte »13 aandelige Politiforordninger«. Blandt de øvrige Bøger skal nævnes: »1 tysk Kogebog«, »Forgiæt mig ikke«, »Doktor Kingos Siunge-Chor« og »1 tysk Gartnerbog«.

Af Skilderierne købte Enken 4 af Christian V og Frederik IV og deres Dronninger i ovale, forgyldte Rammer, HANS SEIDELIN 7 franske Stykker med sorte Rammer. Endnu efterlod Regimentsskriveren sig: 19 Skilderier, 2 Krucifikser og 4 gamle Spinderokke.

Af Dyr: 10 Hopper, af hvilke Enken, NICHEL og HANS SEIDELIN købte 2 hver, 1 Hest, 1 Hesteplag, 1 Hoppeplag og 2 Hoppeføl. Endvidere 7 Stude, hvoraf HANS SEIDELIN købte de 6, 9 Køer, 6 Ungnød, 1 Studnød, 4 Kalve, 34 Faar og Lam, 12 Svin og 6 gamle Grise.

Af Vogne: 1 ny Hamborg Vogn, 1 gammel ubrugelig Postvogn, 3 Arbejdsvogne, 2 Slæder, som HANS SEIDELIN købte, den ene var gammel og ubrugelig, og 2 gamle Plove.

Desuden ejede Regimentsskriveren 2 Boder i Randers, som ifølge Kontrakt af 17. Juli 1702 var lejet til Borgmester JENS KARMARCH i Randers. Boderne, af hvilke den ene beboedes af CHRISTEN JENSEN Hattemager, den anden af »DORTHE CHRISTENSDATTER salig NIELS HANSEN Snedkers Enke«, solgtes »efter mange Bud og Paaraab« paa Auktionen for 88 Rd.

Hvad Selvejergaarden i Dallerup angaar, blev Enken, ELSE BØRGESDATTER BOLLER, af Skifteretten forespurgt, om hun fremdeles vilde besidde og bebo den paa de i Kontrakten af 8. September 1698 indgaaede Betingelser; hun svarede herpaa, at »da, som enhver vel kan slutte, hvor utaaelig det kunde falde mig at efterleve den ommeldte Kontrakt, helst Gaardens Indkomst ej kunde udrede og forsvarlig underholde eet af Børnene, langt mindre trende«, saa vilde hun ikke forblive ved Gaarden paa de nævnte Betingelser.

Selvejergaarden i Dallerup med tilliggende Boel og Gadehuse solgtes da paa Auktionen til den nye Regimentsskriver RASMUS HOLMER for 277 Rd.

Ved Auktionen, som holdtes 3. Februar 1705 af Herredsfoged CLAUS JESSEN, indkom ialt 1.513 Rd.

Boets samlede Indtægt og Formue udgjorde efter Auktionen: 3.550 Rd., i Species 56 Dukater og 200 Rd., samt i udestaaende Fordringer 416 Rd.

Boets Gæld samt Fordringerne i Boet udgjorde ialt 1.337 Rd. Under Fordringerne medregnedes bl. a. Børnenes mødrene-Arv, nemlig 88 Rd. til hvert af de 2 Børn i første Ægteskab, til Børnene i andet Ægteskab: 100 Rd. til Sønnen og 50 Rd. til hver af de 2 Døtre. Desuden tilfaldt de 277 Rd. for Gaarden alene de 3 Børn af andet Ægteskab.

Blandt Fordringerne i Boet skal nævnes: »Sønnen DETLEV MØLLER fordrede for Løn udi 3 $\frac{1}{3}$ Aar, han havde været i Tjeneste hos sin Fader, 80 Rd., som af Enken og Børnenes Formyndere blev afhandlet og aftinget til 50 Rd.« »Den latinske Skolemester i Skanderborg LAURS SØRENSEN fordrede for Sønnen JØRGEN LAURIDSENS Kost og Skolegang udi 1 $\frac{1}{2}$ Aar 26 Rd.« »Degnen udi Veng fordrede for den salig Mands Lig at siunge over 4 Mk.« Og i Folkeløn »resterede 18 Rd. til NIELS Karl, Andenkarl RASMUS, Kokkepigen KIRSTEN, Drengen og Udpigen ELSE«.

Efter at Gælden, 1.337 Rd., var fradraget Boets samlede Indtægt og Formue, blev tilbage til Deling mellem Enken og Børnene 2.212 Rd., i Species 56 Dukater og 200 Rd., samt i udestaaende Fordringer 416 Rd.

Heraf fik Enken Halvdelen, hver af de 2 Sønner $\frac{1}{7}$, og hver af de 3 Døtre $\frac{1}{14}$. Desuden

fik, som nævnt, de 2 Børn af første Ægteskab hver 88 Rd. som deres mødrene Arv, og Sønnen af andet Ægteskab 100 Rd. i mødrene Arv og 138 Rd. for Selvejergaarden, samt hver af Døtrene af andet Ægteskab 50 Rd. i mødrene Arv og 69 Rd. for Selvejergaarden.

Lauritz Detlevsen Møller ~ 3) mellem 1698 og 1702 (ikke i Dallerup Kbg.) ELSE BØRGESDATTER BOLLER, * c. 1654. Ingen Børn.

Efter Mandens Død indsendte hun hans Regnskaber til Rentekammeret, der derefter afkrævede hende 224 Rd. I en Henvendelse til Kongen, dat. Dallerup 27. November 1703, »bønsøgte« hun Majestæten om Eftergivelse for nævnte Beløb, samt »eftersom min salige Mand 21 Aar ved Bestillingen . . har gjort Eders Kongelige Majestæt tilbørlig Rigtighed, . . og derudover tilsat hans fattige Armod, som jeg og hans efterladte Børn skulde leve af, saa nedfalder jeg for Eders Kongelige Majestæt og allerunderdanigst beder, at den liden Selvejrbondegaard og Boel, vi her i Dallerup sidder paa, reduceret til 6 Tdr. Hartkorn, maa for saa mange Aars Tjeneste . . allernaadigst forundes mig og Børnene skattefrie, hvorom jeg og de faderløse, som intet andet har at leve af, deres Suk til Gud i Himmelen og Eders Kongelige Majestæt yder.«^{a)}

Ved kgl. Resolution af 18. December 1703 blev allernaadigst bevilget, »at af de 224 Rd. maa hende ialt godtgøres 150 Rd., hvorimod hun den øvrige Rest straksen haver at betale.«

Hun og hendes anden Mand boede fra 1723 til deres Død 1727 hos hendes afdøde Halvsøsters, MAREN NIELSDATTERS, Søn CHRISTEN BØRSTING i Sjelle.

† 1727, begravet 27. Juli i Sjelle i hendes 73. Aar. Registrering efter hende 18. August s. A. Arvingerne efter hende og hendes anden Mand, der var hendes 3 Søstre og 1 Halvsøster samt hans 2 Børn i et tidligere Ægteskab, frasagde sig Arv og Gæld.

(Else Børgesdatter Boller ~ 2) mellem 1703 og 1705 med Enkemand HANS MØNSTER, * c. 1655. Forpagter paa Aarhus Mølle (i 1705), paa Ørumgaard (før 1721). † 1727, begravet 30. December i Sjelle i hans 72. Aar. Registrering efter ham 24. s. M. Ingen Børn).

27. d. ELSE JØRGENDATTER SEIDELIN, * 16. Juni 1670 (i Sjelle Præstegaard).

† 21. November 1737, begravet 28. s. M. i Aarslev ved Aarhus. Hendes Mand skriver i Aarslev Kirkebog: »28. Novbr. 1737 prædikede Provsten velædle Mag. FRIDERICH NANNESTAD over min sal. Hustrue ELSE JØRGENDATTER SEIDELIN 67 Aar 5 Mdr. 5 Dage gl.«

~ c. 1690—93 (Vielsen findes ikke i Aarslev Kirkebog) ANDERS KNUDSEN THOUSTRUP, * 11. Marts 1664 i Tovstrup i Dallerup Sogn mellem Aarhus og Silkeborg. Søn af Landsbysnedker KNUD ANDERSEN og EDEL THØGERSDATTER. Broder til Købmand og Borgmester i Aarhus THØGER KIÆRSGAARD^{b)}).

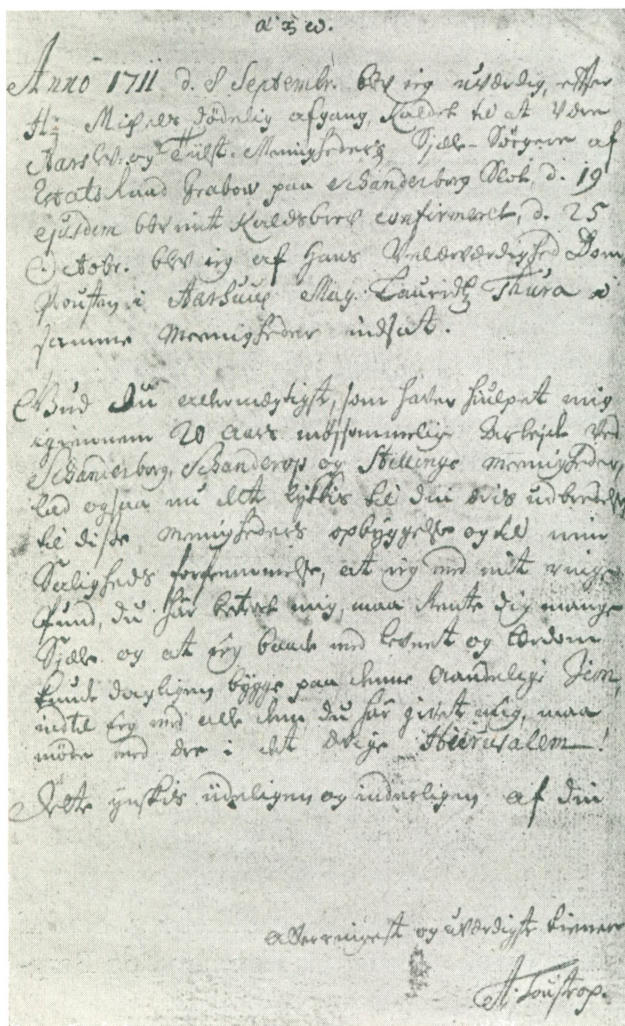
En Beretning fra 1753^{c)} fortæller om ANDERS KNUDSEN THOUSTRUPS Barndom: »Da han længe havde trættet Forældrene med Anmodning om at komme i latinsk Skole, og de derom raadførte sig med deres Præst, saa leverede Præsten ham om Aftenen en Glose-Bog og beføl ham deraf til om Morgen at lære saa mange Vocabula [Gloser], som mueligt var; da han nu om Morgen havde lært 70, dem han kunde til Gavns, mærkede Præsten, at der var baade Lyst og Nemme hos ham, og mente derfor, at han skulde holdes til Studeringer. Derpaa blev han, da han ungefær var 18 Aar gammel, sat i Aarhus Skole, hvor han bragte det saa

^{a)} Rentekammerets Deliberationsprotokol Nr. 50, S. 177. — Aalborg og Viborg Stifters Kontors Kopibøger over kgl. Befalinger og Resolutioner (V. A. II 64), Litr. F, S. 52 (Rigsarkivet, Kbh.).

^{b)} ANDERS KNUDSEN THOUSTRUP var, ifølge Viborg Landstings Skøde- og Panteprotokol Nr. 40 (1731), S. 1 b, Broder til THØGER KIÆRSGAARD, Køb- og Handelsmand i Aarhus, — som nævnte Sted kaldes Farbroder til ANDERS THOUSTRUPS Søn KNUD THOUSTRUP. — THØGER KIÆRSGAARD blev 12. Februar 1734 Raadmand i Aarhus og fik 13. November 1739 Rang som Borgmester, † inden 1757 (da hans Datter MAREN blev viet til Apoteker Høst i Aarhus). Hans Enke MAREN OLUFSDATTER blev begravet 18. September 1778 i Aarhus, 83 Aar gammel (Vor Frue Kbg.). De fik kgl. Bevilling 7. Juli 1727, at den længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo.

^{c)} Treschow: »Danske Jubel-Lærere«, København 1753.

vidt,« at han efter 6 Aars Forløb blev Student derfra i 1688. Den 12. December 1691 blev han kaldet og 8. Januar 1692 af Biskop i Aarhus JOHAN BRAEM ordineret til Kapellan for Skanderborg, Skanderup og Stilling Menigheder, som hans (senere?) Hustrus Broder Magister NICHEL SEIDELIN var Sognepræst for. Som Kapellan her boede ANDERS THOUSTRUP i »Annexgaarden« i Stilling, den nuværende »Stilling Nedergaard«, umiddelbart Syd for Stilling Kirke.



Titelbladet i Aarslev—Tilst Kirkebog 1692—1757.

•Anno 1711 d. 8 Septembr. blev jeg uværdig, efter Hr Michels dødelig Afgang, kaldet til at være Aarslev og Tilst Meenigheders Sjæle-Sørgere af Estats Raad Grabow paa Schanderborg Slot, d. 19 ejusdem blev mit Kaldsbrev confimeret, d. 25 Octobr. blev jeg af Hans Velærværdighed Dom Prousten i Aarhus Mag. Lauridtz Thura i samme Meenigheder indsat. Gud Du allermægtigste, som haver hiulpet mig igiennem 20 Aars majsommelige Arbejde ved Schanderborg, Schanderop og Stillinge Meenigheder, lad ogsaa nu dette lykkelig til din Æris Ubredelse, til disse Meenigheders Opyggelse og til min Saligheds Forfremmelse, at jeg med mit ringe Pund, du har betroet mig, maa rente dig mange Sjæle og at jeg baade med Levnet og Lærdom kunde dagligen bygge paa denne aandelige Zion, indtil jeg med alle dem, du har givet mig, maa møde med Ære i det evige Hierusalem!

Dette ynskis iideligen og inderligen af din
allerringeste og uværdigste Tienere
A. Toustrop.

Det andet, hvoraf denne Mand er mærkværdig, er af den rare økonomiske Vittighed og Sparsommelighed, som fandtes hos ham, da han dog ikke i nogen Maade kunde beskyldes for Gierrighed eller Nidskhed; thi al den Løn, som han som Personal Kapellan havde fortjent

Saaledes havde hans Forældre, »da 10 Aar vare forløbne, efter at de havde sat ham i Aarhus Skole og sendt ham did i en Vadmels Kjørtel, den Glæde at se ham igen i Præsteklæder.«

I en Snæs Aar var han Kapellan hos sin Svoger, indtil han den 19. September 1711 kaldtes til at være Sognepræst i Aarslev og Tilst 1 Mil Vest for Aarhus. Her var han i godt 38 Aar indtil 1750, da han døde, næsten 86 Aar gammel, efter at have været Præst i 58 Aar.

1729 blev Sønnen KNUD THOUSTRUP kaldet til at være Kapellan hos Faderen og senere blive Faderens Efterfølger som Sognepræst. 1738 skal ANDERS THOUSTRUP have trukket sig tilbage, 74 Aar gammel, og have overdraget Sognepræsteembedet til sin Søn.

Treschow^{a)} (»Jubel-Lærere«, 1753) fortæller om ANDERS THOUSTRUP følgende »tvende Ting, som kan regnes som mærkværdige i hans Levnedes Løb:

Det første er, at Vor Herre udi hans 78de Aar, efter at han var kommen op af en haard Sygdom, i hvilken han var faldet af Sorg over sin Hustrus Død, benaadede ham paa ny med fire Ungdoms Kræfter, idet han gav ham 1. stille og faste Hænder i Steden for bævende og rystende. 2. en god og stærk Hukommelse i Steden for en svag og skrøbelig. 3. stærke og klare Øjne i Steden for svage og dunkle. 4. et langt, krøllet og sne-hvidt Haar i Steden for et ganske skaldet Hoved. Saadan Guds Godhed kunde han ikke noksom prise, og blev derfor i sin høje Alder besøgt af mange fornemme Fok, som havde Lyst at se denne ærværdige gamle Mand, der ligesom var blevet-ung igen, og kunde derfor aflægge samme Tak til Gud som David Psalm. 103 V. 2. 3. 4. 5.

^{a)} Treschows Beretning stammer fra Kaldsbogen for Aarslev Sogn (Landsarkivet i Viborg).

udi 20 Aar, hvilken i det højeste kunde beløbe sig til 100 Rdl.er aarlig, havde han lagt op og ved Renter forøget, imidlertid havde han ved sin Flittighed og det Brød, han opløjede af Jorden paa Annex-Gaarden i Stilling, levet og skikkeligen opdraget sine Børn; og da Aarslev Kald er ikkun maadeligt og ringe af Indkomster, saa holdt han dog saa forsynlig Hus, at han efterlod sine Børn skikkelige Midler. Han var saa flittig og laborieux, at, da han i de sidste Aar formedelst Alderdom maatte ligge til Sengs, han dog ikke kunde være ledig, men laa og skrev over adskillige Materier, mest over bibliske Texter, og sendte det, han saaledes havde skrevet, til Biskoppen, lod det ogsaa circulere iblandt sine Herreds Brødre, hvilke han, fordi de ere 7 i Tallet, plejede gemenligen kalde de 7 Menigheds Engle.«

† 18. Februar 1750 i Aarslev, begravet 3. Marts. Sønnen KNUD THOUSTROP har i Aarslev Kirkebog noteret om Faderens Begravelse: »3. Marts 1750 prædikede Provsten velædle Hr. PONTOPPIDAN over min sl. Fader velærværdige og højlærde Hr. ANDERS KNUDSØN THOUSTROP Anno ætatis 86 mindre 17 Dage.«

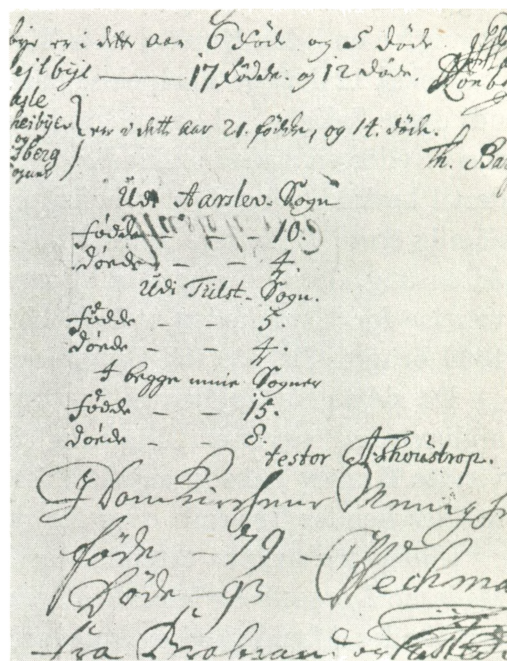
I Aarslev Kirkes Kor findes en malet Mindetavle over Sognepræst ANDERS THOUSTROP og Hustru ELSE SEIDELIN. Mindetavlen, der aabenbart er opsat efter Hustruens, men inden hans Død, hvorfor den bl. a. mangler hans Dødsaar, bærer følgende Indskrift:

Her Hviler Ærværdig og vellærde H^r Andreas Knudson Thoustrop, før Medtiener til Schanderborg 20 aar, siden Sogne Præst til Aarslev og Tiilstz aar. Hand døde d:

i sit alders aar samt Hans dyde fulde Kiæreste 46 aar Ædle Mad: Else Jørgens Daatter Seidelin som døde d: 21 Nov: 1737 i sit alders 68 aar. Af Hende aulede Hand 7 Børn 2 Sønner og 5 Døttre:

1. H^r Jørgen Andersøn Seidelin til Wonsel.
2. Ide Anders D: H^r Hans Kiærgaards.
3. Eddel Anders D: H^r Otthe Lyhmes.
4. Ritze Anders D: S^r Peder Jørgensøns.
5. Elisabet Anders D: S^r Togger Christensøn[s].
6. Sophie Anders D: S^r Christen Meylings.
7. H^r Knud Thoustrop sogne Præst efter sin Faders^a) Befriet med Jomfru Cathrine Elisabet Harlev.

Her hviler vore beend fra møie graad og qvide
Gud reis dem op igien til ævig fryd at nyde
Far vel vor venne-slægt far vel vore børn alle
i Herrens varetægt vi eder vil befalle.
Soli Deo Gloria!



En Opgørelse af Anders Thoustrup over Antallet af Fødte (15) og Døde (8) i hans 2 Sogne i Aaret 1730.

Aarhus Bispearkiv 3 Rev. Fol. 196 No. 1. 1714-37, i Landsarkivet i Viborg.

7^b) Børn: Femte Slægtled, S. 243—258.

^a) Her mangler aabenbart et Ord, muligvis Død?

^b) I Treschows »Jubel-Lærere« (1753) angives, at der var 9 Børn. Om dette er forkert, eller der har været 2 Børn, der er døde tidligt, vides ikke.

28. e. **METTE JØRGENDATTER SEIDELIN, * ?**

Var i godt en Snæs Aar Præstekone i Borup og Hald Sogne 1 Mil Vej Nord for Randers, hvor hun var gift med 2 Sognepræster. Hun flyttede som Enke ind til Randers, hvor hun levede i stor Velstand til sin Død 1737, knap 15 Aar efter sin sidste Mands Død.

Hun stiftede som Enke et Legat paa 400 Rd. (ved Fundats af 14. December 1729, kgl. Konf. 1. December 1730), »eftersom der imellem min Sl. Mand Mag. JENS LASSON, forhen Sognepræst til Borup og Hald Menigheder, og mig, mens han levede, blev gjort Aftale og Løfte at udgive en liden Kapital til helligt Brug og Guds Æres Befordring.« For Renterne af de 400 Rd. »skal 12 fattige hjælpeløse skikkelige Børn flittig holdes i Skole [Randers danske Skole] udi deres Saligheds Lære at undervises, hvilke Børns Skolemester vil være en fattig Studiosus .. eller en anden skikkelig og bekvem Person, som Stedets gejstlig og verdslig Øvrighed dertil beskikker og dygtig befinder, hvilken Skolemester .. hver Søndag med sine Disciple nemlig disse 12 fattige Børn skal møde i Kirken fra Klokken 12 til det ringer sammen til Aftensang, dér aabenbart udi Sognepræstens eller i hans Forfald en af Kapellanernes Overværelse for Menigheden at lade høre, hvorledes [de] udi deres Information forfremmes, ...« 1869 brugtes Legatet til Opførelsen af en ny Friskole.

De sidste 8 Aar **METTE SEIDELIN** levede, boede hun sammen med **KAREN LASSON**, der muligvis har været en Slægtning af hendes afdøde Mand. Efter **METTE SEIDELINS** Død henvendte **KAREN LASSON** sig til Skifteforvalteren i en Skrivelse, i hvilken hun bad Arvingerne mindes hendes Troskab over for den afdøde:

»Siden jeg nu paa 8.tende Aar har opholdt mig her hos min saakaldede Faster afg. sal. Madame LASSONS og imidlertid gaaet hende udi alt muligt til Haande, fornemmelig til sidst udi hendes Affældighed og langvarige Svaghed; men som jeg for samme min saakaldede Tjeneste og udviste Troskab ikke af den sal. Matrone med noget er bleven aflagt uden aleneste det højfornødne Sørgetøj, saa giver saadan mig største Anledning den højrespective Skifteret og samtlige honette Arvinger dette allertjenstydmygst at erindre under Formodning, at de af egen bekjendte Raisonabilitet ser mig med en liden Del af hendes efterladte for samme min til sidst udviste Troskab og Møje aflagt. Gud og Godtfolk skal bære Vidne om al min Opførsel saavel udi hendes Levetid som Svaghed og Dødsstund.« Hun har forudset, hvilken Indvending mod hendes Bøn Arvingerne uvægerligt vilde fremføre, og skynder sig at imødegaa den: »Jeg nægter ikke, at en Del af de højrespective Arvinger jo vel med Føje kan undre sig over, at det sal. Guds Barn ikke alt sligt udi hendes sidste Levetid har eftertænkt, .. om dette kan jeg, der bedst kiendte hendes Humeur, give tilstrækkelig Raison; .. denne hendes Svaghed viste ikke Tegn til nogen Døds Sygdom, førend paa det alleryderste, da hun for at vinde det himmelske ganske afholdt sig fra saadanne og andre jordiske Tanker.«

METTE JØRGENDATTER SEIDELIN døde 5. Februar 1737 »ungefehr imellem Klokken 12 og 1 Slet« i Randers; 13. Februar »blev hendes jordiske Levninger ved en sømmelig og anstændig Ligbegængelse hensat i Randers Kirke, hvor Ligprædiken blev holdet, og næste Dagen derefter [14. Februar] ved nogle af hendes Venner og 10 Studenter geleidet til Borup Kirke [6 km fra Randers] og dér indsat i Begravelsen hos hendes afdøde sal. Mands Lig.«^{a)}

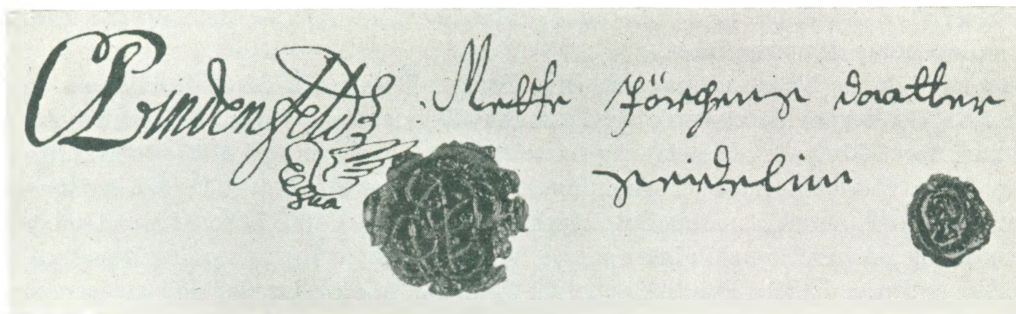
Hendes Broderdatters Mand Krigsraad **NIELS LANGBALLE** (S. 237) besørgede hendes Begravelse og Jordefærd »efter hendes i levende Live til mig [N. LANGBALLE] derom gjorde Begiæring.« Han indgav derefter til Skifteretten sin »Beregning« i 15 Punkter over Begravelsesomkostningerne, der ialt udgjorde ikke mindre end 273 Rd.

7. Marts foretoges Vurdering af hendes rige og store Dødsbo, hvis samlede Indtægt 26. Juni 1738 opgjordes til 12.104 Rd.; Udgifterne beløb sig til 1.588 Rd., saaledes at der til Deeling mellem Arvingerne blev den betydelige Sum af 10.516 Rd.

^{a)} Ifølge Skiftet efter hende.

Heraf arvede hendes afdøde Mand Magister JENS LASSONS Brødre og Søstre de $\frac{1}{13}$ = 4.858 Rd.

De resterende $\frac{7}{13}$ = 5.658 Rd. til hendes Arvinger fordeltes saaledes, at hendes 2 Brødre NICHEL og HANS SEIDELIN, af hvilke NICHEL SEIDELIN dog var afgaaet ved Døden, inden Skiftet efter Søsteren blev afsluttet, hver modtog 1.617 Rd., hendes Søster ELSE SEIDELIN (ogsaa død inden Skiftets Afslutning) 808 Rd., hendes afdøde Søster DORETHE SEIDELINS Søn PEDER SØRENSEN 539 Rd. og afdøde Datter IDE LISBETH SCHÖLLERS 5 Børn 269 Rd. (nemlig de 4 Sønner hver 59 Rd. og Datteren CATHRINE METTE 29 Rd.; fra disse 5 Børns Arvepart blev dog fradraget de 30 Rd., som deres Forældre var blevet skyldige i Krigsstyr



Testamentet af 7. November 1701.
Rigsarkivet. Danske Kancelli, Jydske Registre 150/1701.

fra 1720—21 til Skanderborg Amtstue), og endelig den afdøde Søster LISBETH SEIDELINS 2 Døtre IDE LISBETH og ANNE SOPHIE LAURSDATTER MØLLER hver 404 Rd.

~ 1) mellem Juli 1700 og November 1701 (ikke i Borup Kbg.) Enkemand CASPAR PEDERSEN LINDENFELD, * ?

Student 24. April 1662 fra Aarhus. 15. November 1669 kaldet paa Succession til Sognepræst til Borup og Hald Sogne ved Randers, men først i November 1675 døde den forrige Sognepræst, og 16. Februar 1676 blev CASPAR LINDENFELD da ordineret, hvorefter han var Sognepræst i Borup og Hald i 35 Aar indtil sin Død 1711.

CASPAR PEDERSEN LINDENFELD og METTE JØRGENDATTER SEIDELIN oprettede Testamente 7. November 1701 (kgl. Konf. 26. s. M.), ifølge hvilket den længstlevende skulde hensidde i uskiftet Bo, og dersom den længstlevende skulde blive til Sinds at indlade sig i nyt Ægteskab, skulde der gives 100 Rd. til den først afdødes Arvinger.

Ingen Børn.

CASPAR LINDENFELD havde været gift 2 Gange, før han ægtede METTE JØRGENDATTER SEIDELIN:

~ 1) 28. Juni 1676 i Borup Sogn METTE PEDERSDATTER ASFÆRG, * ? Testamente 11. September 1688. † 1. Juli 1697 i Borup, begr. 9. s. M. i Borup Kirke. Skifte 16. Maj 1699. Ingen Børn.

~ 2) 23. Maj 1699 i Borup Kirke »i 14 Personers af nærmeste Venners Nærværelse« BODIL JENSDATTER BERING eller WELLING, * c. 1668. Testamente konf. 8. Maj 1700. Begr. 9. Juli 1700 i Borup Kirke, 32 Aar 6 Uger gammel. Skifte 9. Juli 1700. Ingen Børn.

• Medens CASPAR LINDENFELD var Sognepræst i Borup og Hald — og netop kort Tid efter, at han var blevet gift med METTE SEIDELIN — fandt der her i Hald Sogn en Kirketugtssag^{a)} Sted, som sikkert har

^{a)} Denne Kirketugtssag har tidligere været meddelt i: Kirkehist. Saml. 3 VI, S. 253—291, (1887—89) (»En Bandsættelse.« Ved Sognepræst Vilhelm Bang) samt i: Fra Randers Amt. 1923. S. 95—103. (»En Bandsættelse i Hald i Aaret 1701.« Ved Bolette Sørensen, Hald). — Den gengives her efter den Afskrift af Caspar Lindenfelds egen Beretning herom, som er offentliggjort i Kirkehist. Saml., nævnte Sted, og hvormed Præsten Niels Lachmann († 1763) ender det Bind, der omhandler Aarhus Stift, i hans store Manuskript i Horsens Skolebibliotek »Udkastning til en fuldstændig Beskrivelse over gamle og nye mærkværdige Ting« o. s. v. — Caspar Lindenfelds egen Beretning er trykt i det historiske Tidsskrift Clio, II 2 (1799), S. 150—163, 193—206; III 1 (1800), S. 54—67.

været en Hovedbegivenhed i CASPAR LINDENFELDS Liv baade som Præst og som Menneske. Der fandtes en meget streng Lovgivning angaaende Kirketugt, men det var saare sjældent, at det gik saa vidt i Kirketugtssager som her, saa denne Sag har sikkert vakt stor Opsigt i vide Kredse. CASPAR LINDERFELD har selv nedskrevet en »Beretning om JENS JENSEN BACHS Exkommunikation Palmesøndag 1701 og Absolution 2. Søndag i Advent 1702«, maaske den eneste fuldstændige Beretning, der findes, om hvordan det er gaaet til ved Udøvelsen af Kirketugtens 4. Grad, først Bandsættelsen (Exkommunikationen) og derpaa Afløsningen af Banden (Absolutionen). Exkommunikation (Bandsættelse, det lille Band) bestod i, at den paagældende udelukkedes fra Nadver, kirkelig Vielse, Ret til at være Fadder og Forlover o. s. v., derimod ikke fra at overvære Gudstjenesten, tværtimod fik han en særlig Plads anvist i Kirken.

CASPAR LINDENFELD synes efter det foreliggende at have været en meget nidkær Præst; om han ved sin Nidkærlighed har opnaaet, at den bandsatte Synder omvendte sig, ved vi ikke; maaske har Resultatet tværtimod været, at Synderen blev endnu mere forhærdet i sit Hjerte; men herom meddeler CASPAR LINDENFELDS Beretning desværre intet.

Hovedpersonen i denne Kirketugtssag var JENS JENSEN BACH af Stouby i Hald Sogn, en midaldrende Karl imellem 40 og 50 Aar; og den »svare« Synd, han havde gjort sig skyldig i, var, at han fra 4. December 1698 til hen paa Aaret 1700 »havde holdt sig borte fra det højærværdige Alterens Sakramentes Brug.«^{a)}

Da han trods alle Paamindelser og Formaninger ikke vilde gøre Afbigt, blev han indstævnet for Provsten, og senere dømtes han ved Landemodet i Aarhus 13. Oktober 1700. Efter at Landemodedommen var forkyndt JENS BACH, »men af hannem intet agtet«, bad Hr. CASPAR LINDENFELD 8 Søndage i Træk i Oktober, November og December fra Prædikestolen for JENS BACH, saaledes som det var bestemt i Dommen; i disse Bønner bad Menigheden og Præsten Gud om at »bryde samme Persons haarde Stenhjerte og forandre det til et Kød hjerte«, og om at JENS BACH maatte erkende sin Synd, og at Præsten maatte lære Overtrædere Guds Veje.

Efter disse 8 Ugers Forløb »var Julehelligt paa Haanden«, og man lod derfor Sagen hvile til efter Jul. Da Synderen stadig ikke var til at formaa til at forbedre sig, fandt 1. og 2. Søndag efter Helligtrekonger samt Søndag Septuagesima Bandlysningen^{b)} Sted. Præsten udbredte sig disse 3 Søndage vidt og bredt om Øksen, der ligger ved Træets Rod, om Grene, der ikke bærer god Frugt og derfor skal afhugges og kastes i Ilden, om Guds Langmodighed, der er langvarende, men ikke evigvarende, og indflettede i sine Formaningstaler talrige Skriftsteder fra baade det gamle og det nye Testamente.

Nogle faa Dage efter, at Hr. CASPAR LINDENFELD havde lyst for tredie Gang, fik han af Biskop JOHAN BRAEM i Aarhus Meddelelse om, at JENS BACH havde anholdt om og faaet Udsættelse til Midfaste Søndag, og senere forlængedes Fristen endnu 14 Dage til Palmesøndag, da selve Bandsættelsen saa skulde finde Sted.

Palmesøndag mødte da Hr. Amtsforvalter KEYL i Randers, paa hvis Gods JENS BACH havde opholdt sig i c. 11 Aar, ved Hald Kirke før Gudstjenestens Begyndelse og lod JENS BACH kalde for sig for at »disponere ham endnu fra hans Haardnakkethed«. Hr. CASPAR LINDENFELD tilbød at ville holde inde med Bandsættelsen, dersom JENS BACH vilde forsikre, »at han til næste Altergang i Hald Kirke sig en lemfældig offentlig Absolution vilde undergive«, men JENS BACH vilde paa ingen Maade modtage dette Tilbud, og Bandsættelsen maatte da foretages.

Gudstjenesten indledtes med, at man sang de 2 første Vers af Salmen: »O, vi arme Syndere, vore Misgjerninger . . .«. Derefter talte Hr. CASPAR LINDENFELD og udtalte bl. a.: »Gud skal være mit Vidne, hvor hjertelig jeg havde ønsket, at jeg idag . . . kunde have staaet paa Grisims Bjerg at velsigne Folket, og hvor nødig jeg sætter mine Fødder paa Ebal Bjerg at forbande.« (5. Mosebog 27, 12—13). »Menneskeligt er det at synde, men det hører Djævelen til at være hovmodig og trodsig i Synden.« Hr. CASPAR LINDENFELD udbreder sig nu om Forskellen mellem den vildfarne, for hvem der er Haab, at han kan findes, og den hovmodige, for hvem der er slet Haab, om Forbandelsen, som Synden ved Syndefaldet førte ind over

^{a)} Christian V's Danske Lov (1683), 2. Bog, 5. Kap., Art. 27, lyder: »Entholder sig nogen over et helt Aar fra Nadverens Sakramente, da skal han udstaa Kirkens Disciplin, og hvis han, alle Advarsler uagtede, bliver i saadan Fraholdelse fremturendes, da skal saa med hannem handles, som herefter i det niende Kapitel meldes.«

^{b)} Danske Lov, 2. Bog, 9. Kap., Art. 11, lyder: »Dersom endda al saadan Paamindelse og Revselse intet vil frugte, men mere foragtes, da skal Sognepræsten, efter at han sig med Provsten og Superintendenten derom raadført haver, trende Søndage lyse til Band, og ellers tit og ofte tilforn af Prædikestolen gøre Bøn og Formaning for samme Person. Men om dismidlertid ingen kendelig Forbedring bevises, da skal Præsten siden ved Navn udelukke samme Person af Guds Menighed og Samkvem og bruge den Maade, som i Ritualen findes.«

Jorden, og som Gud lyser over alle ugudelige. »Var der ikke Straf, da skulde hver leve, som han vilde, og de fleste ilde.« »Som der maa Ris i Huset til Børnene, Sværd i Landet til Misdædere, saa maa og være Disciplin i Kirken til de uskikkelige, siger Paulus.« »Daarligheden sidder i den unges Hjerte; kan ikke andet, saa skal Tugtens Ris drive den ud.« . . . jeg nødes til imod min Vilje at tage Riset i Haanden til et ulydigt og haardnakket Barn.« »Den, der dræber sit eget Legeme, er den værste Manddræber, men den er den allerværste, der dræber sin egen Sjæl.« — og endelig naaede Hr. CASPAR LINDENFELD da frem til selve Bandsættelsesordene:

»I Vor Herres Jesu Christi Navn med Vor Herres Jesu Christi Kraft, paa mit Embedes Vegne, og efter den Magt og Myndighed, som mig i Embedet er betroet, og af Menighedens Forstandere og Øvrighed mig er befalet idag at bruge, saa og paa den kristne Kirkes Vegne, vil jeg hermed kundgjøre og aabenbarligen forkynde, saasom jeg hermed kundgjør og aabenbarligen forkynder, at bemeldte JENS JENSEN BACH af Stouby for denne hans egen Frahold fra Herrens Nadveres Delagtighed, hans Modvillighed mod alle Formaninger, Opsætsighed mod Kirkens Disciplin og ubodfærdige Hjerte er et Bands Menneske og udelukkes fra den kristne Menigheds Samfund og Sakramentets Delagtighed, at agtes som en Hedning under saadanne sine Synders Beholdning og Band og under Guds Vrede, som han med sin Ubodfærdighed har samlet, og hermed overantvorder jeg hannem i Satans Hænder til Kjødets Fordærvelse, at hans Sjæl efter en sand Omvendelse maa blive fri og salig paa Vor Herres Jesu Christi Dag. Amen!«

Efter selve Bandsættelsen udtalte Hr. CASPAR LINDENFELD til Menigheden: »Bliver endskönt en Pode afskaaren af sin Stamme, den kan podes igen i en bedre Stamme og bære bedre Frugt. Lad være, at vi har afskaaret denne Gren af vort Træ idag, jeg vil dog ikke mistvivle om Guds Naade til hans Omvendelse.« »Jeg vil derhos bede Menigheden, at hver med mig vil bede for ham, at han med den forlorne Søn maa vende om og komme igen til sin Faders Hus, da jeg, som nu har været en Boanerges og Tordens Søn, skal glæde mig ved at blive en Barnabas og Trøstens Søn. I det øvrige være ingen idag saa følesløs, at naar han hører denne Forbandelsens Ord, han da signer sig i sit Hjerte og siger: Det skal gaa mig vel, men jeg vandrør, som mit Hjerte tykkes. Spejler Eder enhver i denne Synder og omvend Eder, at I ikke ligesaa omkomme! Sætter tilbørlig Pris paa Ordet og Sakramenterne, at der ikke af en Forsømmelse skal blive en Foragtelse, af en Foragtelse en Forhærdelse, af en Forhærdelse en Forbandelse. Gud hjælpe os, at vi saa maa bruge Naadens Tid her, at vi maa naa Æren hisset til evig Tid! Amen!«

Straks efter Bandsættelsen indstævnte JENS BACH Hr. CASPAR LINDENFELD for Højesteret, som begyndtes i København 29. Marts 1702. Hr. CASPAR LINDENFELD tog straks Kontrastævning, og de mødtes da i København, men inden Sagen skulde til Forhør, blev Hr. CASPAR LINDENFELD af adskillige anmodet om, at han vilde lade Sagen komme til Forlig, og han gik da ogsaa ind herpaa, idet han modtog JENS BACHS »Forpligt«, hvori denne lovede, »at da jeg nu af Guds Naade er kommen i min Vildfarelses Kundskab, og jeg igen inderligen begiærer af Banden at afløses,« vil han straks begive sig hjem til Hald Sogn og »straks ved min Hjemkomst angive mig hos min Sognepræst og kære Sjælesørger Hr. CASPAR LINDENFELD, for derefter at vorde udi Hald Kirke af Banden udlyst. Saa lover jeg og, at jeg herefter skal føre et skikkeligt Liv og Levned, som jeg skal vise med flittig Kirkegang, det højværdige Sakramentes ideligere og andægtigere Brug, Ærbødighed mod min Sjælesørger og Forligelighed med min Næste og Jævnkristen.«

Efter Hjemkomsten fra København »gjorde JENS BACH sig imidlertid ganske fremmed for hans Forpligt og Forskrivning«; da Hr. CASPAR LINDENFELD 16. Juni 1702 lod ham møde i Hald Kirke for Provsten og tvende Præster »til Forhør om hans belovede Omvendelse, han udtrykkeligen nægtede at ville efter hans skriftlige Beplygtelse lade sig absolvere af Banden i Hald Kirke, ej heller nogen Pønitenses [Angers, Bods] Tegn var hos ham at fornemme, ihvor mange Formaninger der end gjordes til ham, men man med uforrettet Sag imod Forhaabning maatte skilles fra ham.«

Hr. CASPAR LINDENFELD lod ham da atter stævne til Provstemodet^{a)}, som holdtes i Aarhus 11. Oktober 1702, og ved hvilket han dømtes til — efter Loven — at overleveres sit Herskab, »at med ham videre efter Kongl. Majts Lov kan fortales.«

JENS BACH holdt stadig ved sin Ubodfærdighed, og 21. November lod da hans Herskab, Amtsforvalter KEYL i Randers, ham stævne for Herredstinget for at faa ham dømt til Forvisning af Kongens Lande og Riger.

^{a)} Danske Lov, 2. Bog, 9. Kap., Art. 15, lyder: »Men dersom han inden Aar og Dag sig ikke ved aabenbarlig Beviendelse og Afbøn i Guds Menighed igen indlemmes, da skal han for Provstemodet indstævnes, og da ved Dom sit Herskab overantvordes, og siden af Kongens Riger og Lande forvises.«

Dette fik imidlertid JENS BACH til at krybe til Korset. Han begærede af Hr. CASPAR LINDENFELD, at denne med det første vilde annamme ham i Hald Kirke til Absolution af hans Band. Da Hr. CASPAR LINDENFELD frygtede, at Tilbudet ikke skulde være alvorlig ment, »men aleneste gjort for at undfly Herredstingets Dom«, lod han JENS BACH kalde til sig, og da denne over for Provsten velærværdige Hr. HANS BRØCHNER i Spentrup og ærværdige Hr. ESKE SØRENSEN i Kousted samt over for Hr. CASPAR LINDENFELD tilkendegav, at det var hans Alvor, at han begærede at løses af Banden igen, skaffede Hr. CASPAR LINDENFELD hurtig Biskoppens Tilladelse hertil.

Amtsforvalteren lod Sagen ved Herredstinget opsætte, indtil man kunde se, om Karlen virkelig vilde undergive sig Kirkens Disciplin, og 1. Søndag i Advent lyste da Hr. CASPAR LINDENFELD i Hald Kirke for Jens Bach til Afløsning af Kirkens Band. Præsten talte om Advent, om Jesus Christus, Frelseren, Kongen, der kommer til Verden; »men vi holde (Gud være æret) i denne Menighed ogsaa en anden Advent ved et fortabt Faars og en forloren Søns Advent og Igenkomst.« »Han indfinder sig selv personlig idag paa denne 1. Søndag i Advent til en ny Advent og Ankomst i Menigheden.« »Vi ville gaa ud imod ham i denne hans Advent, som Folket imod Christum, med Palmer i vore Hænder til Sejrs Tegn og takke Gud, at vi nu saa vidt har overvundet den onde.« »Kom kun i Herrens Navn til din Afløsning, og du skal være os velkommen, og Gud velsigne din Ankomst, at det gode, som er begyndt i dig, maa fuldkommes til Vor Herres Jesu Christi Dag.« Herefter bad Præsten med Menigheden en Bøn for JENS BACH: »Herre hjælp nu; lad al Ting vel lykkes, at Synderen maa omvendes til dig.« »Kom til ham, som nu i Dit Navn har faaet i Sinde at komme til Dig. Kom som en Frelser at frelse ham fra hans Synd; kom som en Konge at knuse Satanam med alle hans Gerninger og alt hans Væsen under Dine Fødder.«

Næste Søndag — 2. Søndag i Advent 1702 — blev JENS JENSEN BACH da omsider igen afløst af sin Band og offentlig indlyst i Herrens Menighed, den samme Søndag, paa hvilken han 4 Aar før for sidste Gang havde søgt Alterens Sakramente. Hr. Amtsforvalter KEYL indfandt sig i Hald Kirke og havde taget med sig Kongl. Maj.t's Etatsraad og Amtmand velbaarne HOLGER REEDTZ til Palsgaard og Sr. PETER PIPPER, Hospitalsforstander i Randers, og endnu flere.

Først sang man det 12. Vers af Salmen »Om Himmeriges Rige saa vilde vi tale«, nemlig »Jeg raader Eder alle . . .«. Derefter forklarede Hr. CASPAR LINDENFELD Søndagens Evangelium, og efter Bønnen efter Prædiken foretoges ligesom foregaaende Søndag Lysning; man sang derpaa de 2 første Vers af »Af dybeste Nød lader os til Gud«, hvorefter selve Absolutionen, Afløsningen af Banden, fandt Sted. Hr. CASPAR LINDENFELD udpensler først udførligt Dommens Dag med Torden og Lynild, isprængt talrige kraftige og malende Skriftsteder fra Biblen, og henvender sig derefter direkte til Menigheden: »Mine elskelige i Herren. Palmesøndag forleden Aar var her i Menigheden en stærk Torden og Lynild over denne Synder, som sidder for Guds og hans Menigheds Aasyn. Den slog ned en forskrækkelig Band over hans Forhærdelse, saa at alle, som hørte den Tordenlyd, maatte forfærdes, langt mere han, som blev tordnet efter, om han ej ganske havde været døv, død og følesløs.« »Naar det har tordnet, regner det gemenligen med, men efter Regn kommer Solskin. Det har tordnet over dig, lad det ogsaa regne hos dig ved en sand Pønitense.« »En Ting maa jeg til Slutning lægge til: Vær ikke idag en Pharao i din Omvendelse; Gud lod tordne og hagle over Pharao og hans Land saadan, som ikke var sket i ganske Ægypti Land, siden det blev til Folk; Pharao lod kalde Moses og Aron og sagde til dem: Jeg har syndet denne Gang. Herren er retfærdig, men jeg og mit Folk er ugudelig; beder til Herren, det er nok, at der skal ikke være mere Guds Torden og Hagl. Moses gjorde det, oprakte sin Haand til Herren, saa lod det af at tordne og hagle, og Regnen blev ikke længere udøst paa Jorden; men da Pharao saa, at det holdt op at regne og tordne, da syndede han endda og forhærdede sit Hjerte. Det har tordnet over dig saadan en Torden, som ikke er sket over nogen, jeg vil ikke sige i denne Menighed, men i det ganske Stift, og snart i det hele Land, saa længe Folk kan mindes. Du har nu omsider søgt mig, at der skal ikke mere være den Guds Torden og Band over dig. Gerne. Jeg har derom ofte oprakt mine Hænder til Herren, oprækker dem endnu idag og skal formaa saa meget hos min Gud, at Tordenen over dig skal aflade; men vær ikke som Pharao, at naar du har faaet Luft og det har ladet af at tordne, du synder paany og bliver ved dit gamle forhærdede Hjerte. Det er nok syndet; det er nok tordnet; lad ej Frygten for den verdslige Straf være dig en Aarsag kun til en hykkelsk Omvendelse, efter hvilken du skulde vende om som Hunden til sin Spy og Soen til sin Søle, men tænk paa den yderste Doms Torden, efter Salomons Ord: Vid dog, at Herren for alt dette skal føre dig til Dommen. Frygt ikke, vil jeg sige til Slutning, for den, der kan ihejlslaa Legemet og kan ikke skade Sjælen (som kan forvise dig Landet, men ikke Himmelen), men frygt mere for den, som kan fordærve Legem og Sjæl i Helvede.

Og paa det saadan din Anger over dine Synder, din Tro til Guds Naade i Christo Jesu, og dit Løfte om et bedre Liv kan vorde desmere aabenbar for Guds Menighed, da tilspørger jeg dig paa Guds Vegne, [og nu fulgte følgende 5 Spørgsmaal, saaledes som det er foreskrevet i Kirkeritualet af 25. Juli 1685:]

om du ikke her for Gud og denne hans kristen Menighed alvorligen bekiender, at du foruden andre dine mange Synder endog særdeles med denne din Synd haver højligen fortørnet din himmelske Fader og forarget din Jævnkristen og Næste, men allermest denne Guds Menighed, som du har været et Lem udi? (Svares lydeligen Ja).

om du af Hjertet fortryder denne din begangne grove Forseelse, hvormed du haver fortjent Guds Vrede med timelig og evig Straf? (Svares Ja).

om du og stadig tror, at Gud formedelst sin eneste og uskyldige Søns Jesu Christi dyre Værdskyld og Fortjeneste vil være dig naadig og ikke tilregne dig denne Synd? (Svares Ja).

om du har det gudelige og alvorlige Forsæt, at du herefter ved Guds Naade vil sky og fly al saadan og anden modvillig Overtrædelse og beflitte dig paa et bedre og skikkeligere Levned efter denne Dag? (Svares Ja).

om du hjertelig længes efter at annammes til denne Guds Menigheds Samkvem, som du ved din grove Synd og Forargelse selv har skilt dig fra, og nu med andre Guds Børn inderlig attraar og begærer at blive delagtig i Jesu Christi helligste Legeme og Blod i Sakramentet? (Svares Ja).

Saa vender dig da om til Menigheden og afbeder den Forargelse, som du med denne din Synd har givet dennem.«

Derpaa staar Synderen op og vender sig til Menigheden og beder Guds Børn, at de vil forlade ham denne hans begangne Forseelse.

Herefter fortsatte Hr. CASPAR LINDENFELD: »Efterdi Gud vil ingen Synders Død, men at alle skulde omvende sig og leve, da bør vi, Guds elskelige, ikke alene at glæde os med hverandre over denne Synders Omvendelse, men endog efter Christi Eksempel gerne annamme ham og med en sagtmodig Aand hjælpe ham tilrette igen og af Hjertet bede Gud med ham, at han for sin Søns Jesu Christi Skyld, som er kommen til Verden, Syndere at saliggøre, vil være hans Misgerning naadig og aldrig mere ihukomme hans Uretfærdighed. Og som vi ingen Tvivl bærer om Guds Naade, som altid staar færdig at tage imod bodfærdige Syndere, saa vil jeg heller ingen Tvivl bære om Menighedens Forlig, at den og tager denne Synder til Naade, og som Gud nu har kastet hans Synder ned i Havets Dybhed, I da alle og enhver kaster denne hans Forargelse i Forglemmelsens Dybhed, at den aldrig ham bebrejdes, langt mindre tilegnes. I Henseende til, at det er ej alene Evangelii Befaling at fordrage og tilgive hverandre, ligesom Christus tilgav, saa og vi, men det er og Hans Kongelige Majestæts Lov, hvilken jeg til Synderens Trøst mod al Bebrejdelse Menigheden og vil lade være forkyndet, som den melder 2. Bog, 9. Kap., 18. Art.: »Naar den Bandsatte er saaledes igen i Guds Menighed indlemmet, og haver derpaa efter sin kristelig Omvendelse bekommet Afløsning, da maa ingen, enten til Tinge, eller i anden Forsamling, eller nogen Steds, hannem det bebrejde; og saafremt nogen det gør, da skal han give 20 Lod Sølv til Straf, til lige Deling imellem de Fattige og den, som det blev bebrejdet, og om han ikke formaar dem at udgive, stande aabenbare Skrifte.«

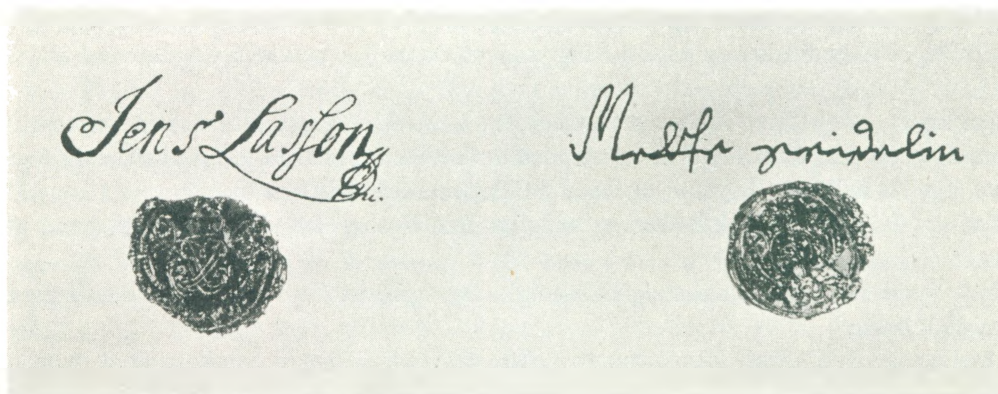
Herpaa vil jeg da, som Guds uværdigste Tjener, efter denne din aflagte Bekendelse og offentlig gjorte Afbedelse for denne kristne Menighed, paa Guds og mit hellige Embedes Vegne i den Herres Jesu Navn hermed løse og frigive dig JENS JENSEN BACH af Kirkens haarde Band, som du hidindtil har været under, og give dig Frihed til, at du herefter maa have Samfund med os, ligesom vort Samfund er med Faderen og hans Søn Jesu Christo. Og paa det din Glæde kan være fuldkommen, og du dermed forsikres om denne Guds store Naade, da vil jeg til desmere Bekræftelse efter den af min Herre Jesu mig givne Myndighed paa hans bare og kraftige Ord tilsige dig JENS JENSEN BACH denne din Saligheds Midlers Forsømmelses, din derudi hidindtil fremturende Haardnakketheds, dine ubetænksomme Eders, som din Haardnakkethed dig har tilbragt, og alle dine andre Synders fuldkomne Forladelse i Navn Guds Faders, Gud Søns og Gud den Hellig Aands! Amen!

Nu i Jesu Navn, glæd dig i Herren, han, som har forladt dig alle dine Synder! — Idag, som er den anden Søndag i Advent, er det lige 4 Aar siden, du sidste Gang var til Guds Bord her i Menigheden og delagtig med andre Guds Børn i din Frelasers Jesu Christi Legeme og Blod, hvorfra du siden først afsondrede dig selv ved din Synd og blev afsondret ved din Straf nu i fulde 4 Aar. Det er den samme Søndag idag, paa hvilken du nu paa ny kommer igen i Menighedens Samfund og bliver delagtig i Børnenes Brød ved Guds Bord. Skriv dig denne Dag, ja lige denne Dag, thi paa denne Dag har Gud ført dig til hans Jerusalem

og Kirke igen, fra hvilken du nu i 4 Aar har været fremmed. Du ved vel ikke din Fødselsdag, hvad Dag om Aaret du er født, ej heller hvad Søndag du er christnet; men lad denne Søndag, Domin. 2 Advent, aldrig komme af din Hukommelse, at du jo husker den og takker Gud for den alle de Dage, du lever, som den, der er din ny Fødselsdag, du paa ny er bleven et Guds Barn og lagt i den aandelige Moders, den christne Kirkes Skød; din ny Daabsdag, da du som har i Kirkens Band været kun en Hedning, som du aldrig havde været døbt, er igen bleven en Christen og indlemmet paa ny i Guds Menighed.

Gud styrke det gode, som han har begyndt i dig, han hellige dig aldeles og give, at dit ganske Legeme, Sjæl og Aand maa bevares ustraffelig til Vor Herres Jesu Christi Dag! Amen!

Stat nu op, gæk bort i Herrens Fred, tak Gud, som har taget dig til Naade, og synd ikke saaledes mere.«
Og med første Vers af »Min Sjæl nu lover Herren« sluttede denne højtidelige Handling.



Testamentet af 21. Maj 1720.

Rigsarkivet. Danske Kancelli, Jydske Registre 73/1720.

METTE JØRGENDATTER SEIDELIN ~ 2) mellem 1711 og 1715^a) JENS LASSON (LYDICHSEN eller LYDERSEN), * 14. August 1685 i Aarhus. Søn af Provst LYDER eller LYDICH JENSEN LASSEN (* 21. November 1657 i Kalundborg. 1683 res. Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus. 1686 Sognepræst i Viby og Tiset ved Aarhus, 1699 i Korsør, 1711 ved St. Mortens Kirke i Randers. † 5. April 1720. — ~ 2) 1695 THEODORA (eller THORA) BEATE CASPARSDATTER KØLICHEN (Registrering efter hende 21. Juni 1700. 1 Søn)) og første Hustru MARGRETHE PALÆMONSDATTER (PALLESDATTER) WENDEL (Reg. e. hende 6. December 1695. 5 Børn).

Student 1703 fra Slagelse. Hører i Slagelse c. 1704 og 1708. Cand. theol. 21. Februar 1709. 19. Juni 1711 — † 1722 Sognepræst i Borup og Hald ved Randers, ordineret 25. September 1711^b). Magister 1712. Provst i Støvring Herred.

21. Maj 1720 oprettede Magister JENS LASSON og METTE SEIDELIN Testamente (kgl. Konf. 27. s. M.), ifølge hvilket den længstlevende skulde hensidde i uskiftet Bo og, hvis vedkommende indgik nyt Ægteskab, give den først afdødes Arvinger 1.000 Rd.

† 20. Juli 1722 i Borup, begravet i Borup Kirke.

Ingen Børn.

29. f. HANS JØRGENSEN SEIDELIN, * 1672 eller 1674 i Sjelle Præstegaard mellem Aarhus og Silkeborg. Blev 25. Juli 1690 Student fra Aarhus.

Som nævnt ovenfor (S. 133 ff.) bestemtes det ved kgl. Resolution af 14. Juni 1690, at Hans Seidelins Broder NICHEL SEIDELIN, der var Sognepræst i Skanderborg, Skanderup og Stilling,

^a) 9. Januar 1715 var »Mag. Jens Ladsøns Hustrue Mætte Jørgensd. af Borup« Fadder til Sognepræst i Nabosognene Kousted og Raasted Laurids Harlevs og Lene Margrete Gybergs Datter Cathrine Elisabeth (f. 31. December 1714, hjemmedøbt) (ifølge en Harlev-Slægtsbog, der ejes af Fru Landinspektør Hvenegaard, Svendborg). Kousted Kbg. findes først fra 1749.

^b) Ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815« (Landsarkivet i Viborg).

tillige skulde være Præst for Ovsted og Taaning Sogne lige Syd for Skanderborg, naar disse 2 Sogne blev ledige. Imidlertid fik Biskop JOHAN BRAEM dette forhindret, og Christian V tog da 15. Juni 1697 nævnte Resolution tilbage og beskikkede samtidig Hans Seidelin til Sognepræst for Ovsted og Taaning Sogne i den afdøde Sognepræst JENS JENSEN STORRINGS Sted, — hvis Enke Hans Seidelin kort efter ægtede. 1. September 1697^{a)} blev Hans Seidelin ordineret af Biskop JOHAN BRAEM.

I 54 Aar var Hans Seidelin Sognepræst i Ovsted og Taaning, og boede i Sneptrup Præstegaard (i Ovsted Sogn); igennem 40 Aar var han saaledes Nabopræst til sin ældre Broder Magister NICHEL SEIDELIN, Slotspræsten i Skanderborg, — indtil dennes Død 1737. Som det var bestemt i Christian V's Resolution af 15. Juni 1697 (S. 135), betalte Hans Seidelin gennem alle disse Aar aarlig 100 Rd. til Slotspræsten i Skanderborg — altsaa ialt over 5.000 Rd.

I Ovsted Sogn ligger Ejer Bavnehøj, c. 3 km fra Sneptrup Præstegaard; paa Hans Seidelins Tid vidste man imidlertid ikke, at dette var Danmarks højeste Punkt; det blev man først klar over ved Maalingerne i 1847.

12. Oktobér 1718 fik Hans Seidelin af Etatsraad og Amtmand JØRGEN GRABOW (paa Kongens Vegne) Fæstebrev^{b)} paa Annexgaarden i Taaning. Denne var d. 14. Juli s. A. »ved ulykkelig Ildebrand blevet lagt i Aske; men dens Beboere Jens Mickelsen og Søren Laursen kunde /: formedelst derved igeraadne Armod, da de mistede al deres Indbo og Formue /: Stedet ej igen opbygge, men frasagde sig Gaarden.« Den blev derefter 3 Gange forgæves udbudt til Fæste paa Tinge, hvorefter JØRGEN GRABOW »tilformaaede ærværdige, hæderlige og vellærde Mand Hr. Hans Seidelin at antage Annexgaarden i Fæste paa flg. Conditioner: 1. skal Hr. Hans Seidelin Stedet allersnarest muligt opbygge og istandsætte, til hvilken Ende han skal nyde og bekomme den Udvisning i Ege- og Bøgetræer, som Hans Kongl. Majt. dertil allernaadigst bevilger, men al øvrig Bekostning til Gaardens Opbyggelse gøres af velbemeldte Hr. Hans Seidelin selv. 2. skal han udi 4 Aar nyde Frihed for alle ordinære og ekstraordinære Contributioner samt Landgilde og Arbejde efter Jordebogen. 3. da den af Hr. Hans Seidelin ved Stedet antagne Inventarium af Bæster og andre levende Creaturer /: siden alt det øvrige af Ilden blev fortæret /: ikkun beløber sig til 44 Rd., da skal han, naar han Gaarden kvitterer, ej heller være ansvarlig til højere Besætning end det, som til disse 44 Rd. kan opløbe.«

Hans Seidelin ejede Nim Kirkes Korn- og Kvægtiende, som han ved Skøde af 6. Marts 1747 (læst paa Viborg Landsting 19. April s. A.) solgte til sin Eftermand i Embedet NICOLAI LANGBALLE.

Ved Auktionen i 1705 over Svogerens, Regimentsskriver LAURITZ DETLEVSEN MØLLERS efterladte Bo købte Sognepræst Hans Seidelin 2 Sølvbægre med MARGRETHE GABELS NAVN, 23 Tintallerkner, en Bog »13 aandelige Politiforordninger«, af Skilderierne 7 franske Stykker med sorte Rammer; endvidere 2 Hopper, 6 Stude og 2 Slæder, af hvilke den ene var gammel og ubrugelig.

Hr. Hans Seidelin omtales som »en brav Mand i sit Embede, høj og anselig af Person, særdeles munter og takkelig i Omgang, veltænkende imod alle, hvorfor han og var meget elsket, saavidt han var bekendt.« En Kraftkarl var han, lige saa stærk som to andre, og han kunde baade drikke og slaa som den bedste, men endog »drak han sig aldrig paa Kant«. Ved et Gilde i Taaning skal han saaledes have drukket en halv Pot Brændevin, uden at det kunde mærkes paa ham, og ved en anden Lejlighed — det var nok ved et Gilde i Tepstrup — hvor

^{a)} Ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815« (Landsarkivet i Viborg).

^{b)} I Pakken »Skanderborg Rytterdistrikts Regnskab 1721« i Rigsarkivet.

der blev lidt Uro i Gemytterne, var han Mand for at sætte Urostifterne til Vægs, saa selv den stærke Smed maatte bøje sig for Præstens Kræfter.

Evald Tang Kristensen fortæller i sine »Jyske Folkeminder« følgende: Hr. Hans Seidelin i Snæftrup bankede engang nogle Tyskere i Skanderborg. Der var nogle Karle fra Horndrup [i Taaning Sogn], der havde givet sig i Lag med dem, og de kunde ikke staa dem. Saa kom Præsten, og han hjalp dem. Han smed Præstekjolen, for den Gang var Præstekjolen deres Klæde, saa saare de skulde uden Døren, og sagde: »Dér var Præsten, og her er Manden!« og nu tog han i Nakken af Tyskerne og tog et Tag i Bukserne af dem og viskede dem saa ud en efter anden. Da det var forrettet, sagde han til de Horndrup Karle, at de kunde vare dem for at give dem i Lag med Tyskerne en anden Gang.

Hvorledes Præsten varetog sit Embede, meddeles der kun lidet om i de overleverede Beretninger. Der siges dog om ham, at »han kunde ogsaa nok præke« — foruden at drikke og slaas. Magister Poul Poulson skriver (1727) om ham i sin paa Latin skrevne Bog om Præsterne i Aarhus Stift fra Reformationen til 1723: »sedulam agit animarum sibi concreditarum curam« (han tager sig med Flid af de ham betroede Sjæle).

Nabopræsten i Hylke, JOHANNES WICHER, der var en meget nidkær Præst, saa derimod med megen Bekymring paa Hans Seidelins Bedrifter. Engang da en Karl fra Brørup (i Hylke Sogn) skulde giftes over til Horndrup (i Taaning Sogn) og begærede sit Skudsmaal, flyede Præsten, Hr. WICHER, ham det med de Ord: »Dér har du nu dit Skudsmaal, du har et godt Skudsmaal, for du har fortjent det, og nu kan du ved Lejlighed overgive det til det For dømmelsens Menneske Hr. Hans i Snæftrup.« I Skudsmaalet havde han skrevet, at han nu havde givet et godt Faar fra sig, og nu maatte Hr. Hans sørge for, at det blev ved med at være det.

Af disse overleverede Beretninger kunde man faa det Indtryk, at Forholdet mellem de 2 Nabopræster ikke har været det allerbedste. Maaske har de forløbne 2 Aarhundreder dog i nogen Grad fortegnet det virkelige Billede; i hvert Fald viser Hylke Kirkebog, at Hans Seidelin var Fadder til mindst 4 af JOHANNES WICHERS Børn.

Som vi har set, var Hans Seidelin en stærk og kraftig Mand; men da han blev ældre, blev han for svag »baade i Hænder og Fødder« til selv at kunne bestride Embedet. Allerede i 1739 skriver Biskop PEDER HYGOM, der 3. Juli var paa Visitats i Ovsted: »Sogne Præsten Hr. Hans Seidelin er gammel og skrøbelig, men besidder gode Gaver til at tale Ordet.« 2. Søndag efter Trinitatis 1745 (27. Juni) var Biskop HYGOM atter paa Visitats og indberetter herom bl. a.: »Sogne Præsten Hr. Hans Seidelin havde selv i lang Tid været sengeliggende, og prædikede derfor i hans Sted en skikkelig Candidatus Ministerii [teologisk Kandidat], som var den gamle Mands Datter-Søn, ved Navn HANS JØRGEN SEIDELIN SCHMIDT.« Denne, der var Søn af Hans Seidelins Datter IDE BIRGITTE SEIDELIN og Sognepræst i Hylke KNUD SCHMIDT (GADBERG) (S. 264), blev 15. Oktober s. A. kaldet til Hans Seidelins Medhjælper og Eftermand, men han døde før Ordinationen. 26. Marts det følgende Aar (1746) blev Hans Seidelins Broder NICHEL SEIDELINS Dattersøn NICOLAI LANGBALLE kaldet til Hans Seidelins Medhjælper samt til Sognepræst efter hans Død.

Sine sidste Aar tilbragte Hans Seidelin i Annexgaarden; her besøgte hans Broders Dattersøn Sognepræst, senere Provst, NICOLAI SEIDELIN BØGH i Kerteminde ham; om dette Besøg fortalte han efter Hans Seidelins Død saaledes: »Det sidste jeg saa Hr. Hans Seidelin, var i hans Annex-Gaard, hvor han boede som Pastor Emeritus, da var han heftig angreben af sin sædvanlige Gigt baade i Hænder og Fødder, ja fast omskifted for mine Øjne; men hans Munterhed forlod ham ikke, og hans Tækkelighed i Tale og Manerer var endnu den samme.

Jeg glædede mig især over hans Taalmodighed og den høje Forventelse, i hvilken han oversaa alle jordiske Ting og Lidelser, hvorfra Herren løste ham i Aaret 1753 [skal være 1751], da han havde levet 79 Aar, og været ordineret Præst i 56 [skal være 54] Aar.«

† 20. Juli 1751 i Ovsted, begravet 29. s. M.

Han har næppe efterladt sig meget til sine Arvinger; i hvert Fald fragik Sønnen Provst JØRGEN SEIDELIN i Stenderup i April næste Aar Arv og Gæld baade paa sine egne og sin afdøde Søster CATHRINE METTE SEIDELINS 5 Børns Vegne, hvilke 2 Fragaaelser læstes paa Viborg Landsting 10. Maj 1752.

~ c. 1697—98 (ikke i Hundslund Kbg.) ANNA SØRENSDATTER FABER, * ? Dt. af SØREN PEDERSEN FABER (1650 Medhjælper, senere Sognepræst i Hundslund, Aarhus Amt. † 1676. ~ BIRGITTE OLSDATTER).

ANNA SØRENSDATTER FABER skal have været »en ferm Kone«, der »oplevede en høj Alder«. Det vides ikke, hvornaar hun døde. 1723 var hun Fadder til sin Mands Søsters Datterdatter CATHRINE METTE HØLLING i Hylke.

6 Børn: Femte Slægtled, S. 258—280.

ANNA SØRENSDATTER FABER ~ 1) JENS JENSEN STORRING, * ? Søn af JENS JENSEN SNEPTRUP (* c. 1592. 1636 Sognepræst i Storring, Stjær og Galten).

Student 20. Juli 1666 fra Aarhus. 1670—97 Sognepræst i Ovsted og Taaning. Ca. 1694 Provst. † 1697.
Ingen Børn.

FEMTE SLÆGTLED

KAPELLAN LAURIDS (LARS) MICHELSEN GRØTCHERS 3 BØRN MED KAREN HANSDATTER LUCHT

(Se S. 101)

30. a. LENERT (LEONART) LAURIDSEN (LARSEN) GRØTCHER, * 1682, † 1683.
31. b. DORTHE KATHRINE LAURIDS-(LARS-)DATTER GRØTCHER, * 24. Januar 1684^a). Kom i Huset hos sin Moster og dennes Mand Sognepræst ANDERS GARMANN i Hammer, hvor hun opholdt sig i 1704^a).
† efter 1705. Gift? Børn?
32. c. LENERT (LEONART) LAURIDSEN (LARSEN) GRØTCHER, * 16. Juni 1690^a). Kom i Huset hos sin Moster og dennes Mand Sognepræst ANDERS GARMANN i Hammer; opholdt sig her i 1704^a). Student 1709 fra Bergen.
† 15. Marts 1717 som 1. Lektiehører ved Bergens Skole.
~ CLARCHIE DODT, * ? † 1741, begravet 7. Februar i ? Børn?
(Muligvis er det deres Søn LAURENTIUS GRØTCHER, der 1734 blev Student fra Bergen).

DOR(I)THE JENSDATTER (MALMØ)S BØRN AF 1. ÆGTESKAB MED SOGNEPRÆST CHRISTEN JENSEN WIBYE

(Se S. 101)

33. a. JENS CHRISTENSEN WIBYE, * 22. September 1682 i Viby Præstegaard ved Aarhus, døbt 6. December i Viby Kirke^b). Student 1702 fra Aarhus. Opholdt sig 1704^b) som stud. theol. og Huslærer paa Serridslevgaard ved Horsens hos Madame CATHRINE, salig JENS MULES Enke. Cand. theol.?
Rektor ved den latinske Skole i Skanderborg, Slotsdegn sst. og Sogndegn i Skanderup og Stilling indtil 1738, da han efterfulgtes af sin Halvkusine IDE SEIDELINS (S. 233) Søn JØRGEN SEIDELIN MØLLER, senere Sognepræst i Adslev og Mesing ved Skanderborg.
Han oprettede Testamente 17. Januar 1739 (vgl. Konf. 6. Februar s. A.), ved hvilket han testamenterede sine Efterladenskaber til Arvingerne efter sin Halvkusine IDE SEIDELINS Mand PALLE MØLLER (S. 233).
Det vides ikke, om han var gift; i 1739 var han enten ugift eller Enkemand og havde da ingen Børn.
† 1752 i Skanderborg, begravet 20. December.

^a) Ifølge Skiftet (i Landsarkivet i Kbh.) efter Faderens Halvbroder Byfogedfuldmægtig HANS JENSEN i Kbh. (S. 102).

^b) Ifølge Skiftet (i Landsarkivet i Kbh.) efter Moderens Broder Byfogedfuldmægtig HANS JENSEN i Kbh. (S. 102).

34. b. PETER CARISIUS CHRISTENSEN WIBYE, * 1684 i Viby ved Aarhus^a). Opholdt sig 1704^a) hos Morbroderen Handelsmand og Overformynder JENS JENSEN i Bergen, hvortil han var kommet nogle Aar i Forvejen (vel ved Moderens Død 1702).
† efter 1705. Gift? Børn?

AF 2. ÆGTESKAB MED KAPELLAN JEPPE JEPSEN (JAPHET
JAPHETSEN) LILLEBRAND

(Se S. 102)

35. c. CHRISTEN JEPSEN LILLEBRAND, døbt 21. September 1688 i Vor Frue Kirke i Aarhus^a). Var i 1702, da Skiftet efter hans Moder blev sluttet, i Tjeneste hos Morbroderen Byfogedfuldmægtig HANS JENSEN i København. I 1704^a) angives det, at han for nogen Tid siden kom i Tjeneste hos Hendes Majestæt Enkedronning Charlotte Amalies Forvalter paa Hovedgaarden Dronninglund i Hjørring Amt.
† efter 1705. Gift? Børn?
36. d. KAREN JEPPESDATTER LILLEBRAND, døbt 2. Februar 1691 i Vor Frue Kirke i Aarhus^a). Opholdt sig 1704^a) i Borup Præstegaard ved Randers hos sin Moders Kusine METTE JØRGENSEDDATTER SEIDELIN og dennes første Mand Sognepræst CASPAR LINDENFELD (S. 149).
† efter 1705. Gift? Børn?
37. e. JØRGEN SEIDELIN JEPSEN LILLEBRAND, døbt 2. Februar 1694^a) (i Vor Frue Kirke i Aarhus).
Begravet 23. April 1695 i Aarhus^a).
38. f. JEPPE JEPSEN LILLEBRAND, døbt 20. December 1696^a) (i Vor Frue Kirke i Aarhus). Opholdt sig 1704^a) hos sin Moders Fætter Magister NICHEL SEIDELIN i Skanderborg (S. 131).
† efter 1705. Gift? Børn?

KONFERENSRAAD HANS SEIDELINS 3 BØRN

AF 1. ÆGTESKAB MED DRUDE MARGRETHE CLAUDSDATTER

(Se S. 104 og 117)

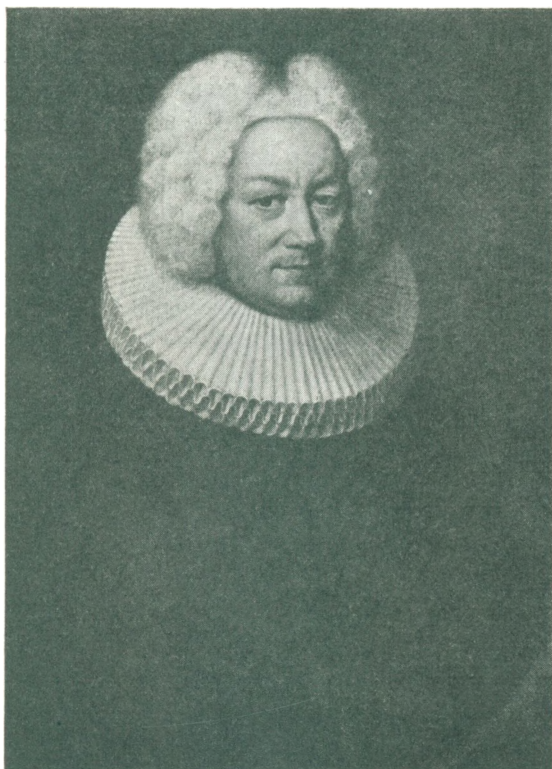
39. a. SOPHIA SEIDELIN^b), * i København 19. November 1693, »som var en Søndag Morgen Klokken imellem det tredie og fjerde Kvarter til Tre Slet om Natten«; ifølge Faderens Dagbog blev hun »den 23. Novembris, som var en Torsdag, . . med den hellige Daab udi St. Nicolai Kirke indlemmet Christo sin Frelser, Klokken et Kvarter til Elleve, og blev kaldet Sophie efter min [Faderens] kiære Moder; Daaben blev ellers forrettet, udi Svaghed af Mag. Michael [Sognepræsten], ved Hr. Jens Jacobsen [Snistorph], den nederste Capellan. For samme Daabs Forrettelse gav jeg Mag. Michael 5 Slettedaler. Til Faddere til bemeldte vores Datters Daab var Hr. Gehejme Raad PETER BRANDT, Hr. Etats Raad REINHOLT MEIER, min kiære Broder FRIDERICH SEIDELIN [S. 121], min kiære Moder holdt Barnet over, og min Moster CATHRINE Salig Magister JENSES [Tavle II F 23] Christenhuen. Til Faddergave blev

^a) Ifølge Skiftet (i Landsarkivet i Kbh.) efter Moderens Broder Byfogedfuldmægtig HANS JENSEN i Kbh. (S. 102).

^b) Hendes Svigersøn Magister MATHIAS BIRCHEROD kalder hende fejlagtigt »Sophie Christiana Seidelin« i »Stifts Relationer« 1748 (Personahist. Tidsskr. 1883, S. 298).

givet af min kiære Moder en halv Porteguløs [en Mønt] og en liden Skuepenge af Sølv foruden adskilligt Børnetøj, [af] min Moster en Rosenobel og en liden Skuepenge af Sølv, [af] min kiære Broder et forgyldt Halvpotte Bæger, staaende paa 3 Knapper, med Laag, som var til en Erindring udi Fraværelse af mit Bryllup.«

Hun var gift 1) med Magister IVER BRINK, Sognepræst ved St. Nikolai Kirke i København, 2) med Biskop CHRISTIAN RAMUS i Odense.



Iver Brink.
Malet af (Nicolai) Wichmann. Ejes af Kaptajn
L. With-Seidelin, København.



Sophia Seidelin.
Malet af Wahl? Ejes af Kaptajn
L. With-Seidelin, København.

† 13. August 1741 i Odense, begravet 25. s. M. i Grev Putbus's Begravelse i St. Knuds Kirke i Odense.

Hendes Broder fortæller i den ovenfor (S. 104) nævnte Dagbog om Søsterens Sygdom, Død og Begravelse:

»1741 den 13. Augusti, som var en Søndag, behagede det Gud ved en salig Død at bortkalde min eneste og elskeligste Søster SOPHIA SEIDELIN udi hendes Ægteskab med Hr. Biskop RAMUS i Fyen om Morgenen Klokken halv 5, i hendes Alders 47 Aar 8 Maaneder 25 Dage, og blev hendes Lig den 25. Augusti derefter, som var en Fredag, om Morgenen imellem Klokken 6 og 7 begravet udi St. Knuds Kirke i Odense. Kort før hendes Død, nemlig den 19. Julii, som var en Onsdag, rejste hun frisk og sund tillige med hendes Kiæreste fra min Gaard i Kiøbenhavn, hvor hun i 20 Dage havde opholdt sig for at besøge mig, til sit Hjem i Odense, hvor hun nogle Dage efter Hjemkomsten befandt sig incommoderet af en Forkølelses Feber, som vel holdt hende ved Sengen, men dog ventedes ikke efter Medici Forsikring at skulle være af nogen Farlighed, indtil at Sygdommen paa engang om Løverdagen Klokken 12 brækkede løs med Besvimelse, og saaledes Dagen igiennem continuerede med idelig Hierte Angst, indtil hendes sidste Endeligt. Og som jeg da saaledes nu er alene tilbage uden Forældre og Søkende, i mit Alders 46de Aar, saa lade Gud mig findes beredt, naar det behager Hannem

ligeledes at kalde mig fra denne syndige Verden, og samle os tilsammen igien udi sit Æres Rige i Himmelen for vor Frelzers Jesu Christi Skyld alene. Amen.«

I Karen Brahes Bibliotek (Landsarkivet, Odense) findes følgende smukke, enfoldige Sang, som Sophia Seidelins Stedsøn JACOB RAMUS (senere Biskop i Odense), der paa dette Tidspunkt var Amanuensis hos sin Fader, skrev, da hans Fader, Biskop CHRISTIAN RAMUS, ved Sophia Seidelins Død for tredie Gang blev Enkemand. Sangen har følgende lange Titel:

»Skyldigst Æreminde over sin i Livet kiære og elskelige Moder SOPHIA SEIDELIN, paa 7de Aar en kiærlig Ægtefælle for vores elskelige Fader Hr. CHRISTIAN RAMUS, som efter nogle Ugers Sygdom ved en sagte og stille Død leverte sin Sjæl i sin Skabers Hænder d. 13. Dag i denne Maaned, hvis efterladte Levninger bliver i Dag d. 25. Augusti henbragt til sit Hvilested i St. Knuds Kirke her udi Odense, skyldigst opsat af en i Huset dybsørgende Søn Jacob Ramus.

Paa Verdens falske Lyst det daarligt er at bygge,
Det falder af sig selv, bortsvinder som en Skygge,
Hvad er al Verdens Lyst, hvad er al Verdens Pragt,
En Ting, der billig maa tracteres med Foragt;

Lad være Verden end paa bedste Maader føjer
Et Menneske i alt, hvis Mennesket fornøjer,
Lad Verden stille sig saa yndig som den vil,
Hvor daarligt er det dog at sætte Lid dertil,

Hvor mangen Sjæl vel højt af Verdens Lyst indtaget,
Maa dog omsider se sig højlig bedraget
Af Verdens Koglespil, maa selv til sidst tilstaa,
At Verdens Løfter er kun Sand at bygge paa;

Hvor smigred Verden ej for Job i et og andet,
Han sad i mange Aar en holden Mand i Landet
Besad i Overflod alt det, som ønskes kan,
Var elsket af sin Gud, var æret i sin Stand,

Men se, hvor alle Ting i Hast forandret bliver,
Saa snart som Herren Lov, at Job maa fristes, giver,
Saa tager Verden sit, er i et Øjeblik
Saa nøgen, som han først af Moders Live gik;

Men i alt dette har dog Gud sit Forsyns Øje,
Han Mandens Tro, hans Haab, hans Tillid kendte nøje,
Hvor surt end Verden saa, Gud blev dog Mandens Ven,
Og det som Verden tog, gav rigeligt igen;

Se da behager det end Gud udi det høje,
Hvis Raad udgranskes ej, os Korset at tilføje,
Skønt tungt for Kød og Blod, til Prøve paa vor Tro,
Det maa jo bæres i en stille Sjæle-Ro;

Lyksalig da den Sjæl, der villig underkaster
Sig Herrens Villie, ej daarlig sig formaster
Hans ene vise Raad at ville granske ud,
Langt mindre tænke paa, hvad gør Du? spørge Gud;

Den Gud, som alle Ting saa viselig bestyrer,
Den Gud, som Hjertet ser, den Gud, som prøver Nyrrer,
Den Gud, som alting ved, den Gud, som alting ser,
Er ene Aarsag til, og Skyld, at dette sker;

Han har jo lovet dem, som Tro til ham vil fæste,
At end og alle Ting skal tjene dem til Bedste,
At de, som prøvet er af Korsets haarde Tugt,
Skal dog omsider faa Retfærdighedens Frugt;

Højtelskte Fader, Du med Billighed maa klage,
At da Du sidder bedst i Fred og gode Dage,
Da midt i Glæde mig en Bitterhed paakom,
Du maa snart gribe til at spørge Herren om :

Min Gud, hvad har jeg gjort, Min Gud, hvad har jeg syndet,
Hvi straffes jeg saa hart, at det, mit Hjerte yndet,
Saa hastig rykkes bort, hvi er Du mig saa haard,
Det er nu tredie Gang i ti Gang trende Aar,

Jeg drukket har den Skaal, jeg fristet har den Smerte,
Jeg hver Gang mistede det halve af mit Hjerte,
Jeg mistede det, som mit Hjerte lagde næst,
Med hvilken Hjertens Sorg, det kender Herren bedst:

Jeg har jo Aarsag nok mig billig at beklage,
Jeg har nu nylig mist en kiærlig Ægtemage,
Det ene Ord er nok, jeg haaber visselig,
Det kan bevæge hver til Medynk over mig,

Men kiære Fader tænk, Guds Haand er i alt dette,
Det er hans Villie, hvo kan mod Herren trætte,
Hvo kan forbinde ham, at give Aarsag til,
Hvorfore han med Dig saaledes handle vil,

Desuden naar man ret vil denne Sag betragte,
Jeg er forvissat om, Du skal da selv eragte,
At Dig er ikke end den mindste Uret sket,
Men kommer overens med Guds Retfærdighed,

Det har behaget Gud en Hustru bort at tage,
Vel er det tungt, men tænk, han kalder kun tilbage
Sit eget, herimod jo intet siges kan,
Hun var Dig kuns et Laan fra Herrens egen Haand;

Hvad Uret har da vel Din Gud Dig gjort i dette,
Et Laan gik hjem igen, det fordres jo med Rette,
Af Ham hun var Dig laant, men hørte Herren til,
Han maa jo handle med sit eget, som Han vil;

Du har den fulde Trøst til Lindring i Din Smerte,
Du har Dit Vidne i Din egen Sjæl og Hjerte,
Du har det Vidne af enhver, som kender Dig,
Du med det Herrens Laan omgiktes redelig,

Hvad mere til Din Trøst af mig vel skrives skulde,
 Alt hvad jeg sige kan, det ved Du selv tilfulde,
 At skrive videre, det unødvendigt var,
 Trøst Dig selv med den Trøst, Du andre trøstet har.

Du himmelfarne Sjæl kan ingen Trøst behøve,
 Du er hos Trøstens Gud, hvor intet kan bedrøve
 Din Sjæl, som mættes nu af daglig Fryd og Fred,
 Og mættes skal udi en salig Evighed,

Vi ej misunder Dig Din Lykke og Din Ære,
 Thi Gud, vor Gud, hvis Navn derfor velsignet være,
 Har givet os det Haab, at komme, hvor Du er,
 Naar Du med os, og vi med Dig skal samles der.«

Sophia Seidelin blev gift 1) 3. September 1710^a) i sin Faders Hus i København med den 28 Aar ældre

IVER BRINK^b),

* Søndag den 19. November 1665 paa Gaarden Valderhaug (nær ved Aalesund), Søndmør Fogderi, Bergen Stift. Søn af DIDERICH JOHANSEN BRINCK (* 1631 i Aalborg, hvor hans Fader var Købmand og Raadmand. † 1685 eller 1686) og HELENA (LENE) HANSDATTER († tidligst 1692; Dt. af HANS PEDERSEN, Borgmester i Laholm i Halland; 18. December 1645 — † 1653 Landsdommer paa Bornholm, beboede som saadan Vestergaard i Vester-Marie Sogn).

Faderen DIDERICH BRINCK blev 1654 Student fra Aalborg, studerede en Tid Teologi, blev 1662 indskrevet som medicinsk studerende ved Leydens Universitet. 1665, da Sønnen Iver blev født, var han »Inspektør« — antagelig for Fiskehandelen — i Nordlandene og Finmarken; 1669 flyttede Forældrene til Uddevalla i Sverige (80 km Nord for Göteborg), hvor Faderen blev Boghandler; Iver blev sat i den latinske Skole, men dog mest undervist af sin Fader. 1675, da Krigen mellem Danmark og Sverige brød ud, flyttede de til Holmestrand ved Kristiania Fjords Vestsider, og Aaret efter kom Iver i Kristiania Skole. 1680 fulgte han med sine Forældre tilbage til Sverige, til Linköping; han blev sat i Stockholms latinske Skole, hvorfra han Aaret efter dimitteredes til Universitetet i Upsala. 1682 kom han med sine Forældre til København og blev 21. Februar s. A. indskrevet ved Universitetet dér. Han læste Teologi og Filosofi, men drog 1683 tilbage til Norge, hvor han i 3 Aar var Huslærer (i Drammen) i flere højtstaaende Familier. 1684 kom hans Forældre ligeledes tilbage til Norge, hvor hans Fader kort efter døde paa Strømsø.

1686 tog Iver Brink atter til København, hvor han s. A. tog teologisk Attestats og blev Alumnus paa Valkendorfs Kollegium samt Dekan paa Kommunitetet. Desuden virkede han som Huslærer i fornemme Familier, bl. a. for Christian V's og Sophie Amalie Moths Søn ULRIK CHRISTIAN GYLDENLØVE (* 1678), der senere som Generaladmiral og Chef for Flaaden spillede en betydelig Rolle under den store nordiske Krig, og hvis Yndest Iver Brink i særlig Grad skal have nydt.

Ved den forfærdelige Teaterbrand paa Amalienborg 19. April 1689 var han i alvorlig

^a) Om Vielsen se nedenfor S. 168.

^b) Han skrev altid selv sit Navn BRINK. Hans Efterkommere brugte Formerne BRINCH og BRINCK. — En Del af Oplysningerne om Magister IVER BRINK stammer fra »Dansk Biografisk Leksikon« IV (1934).

Livsfare; han reddede sig dog med Nød og næppe, men hans Trolovede ANNA CATHARINA ALSTEEN omkom i Flammerne^a).

S. A. blev han Feltpræst — ordineret 20. September 1689 i Vor Frue Kirke i København — for de danske Hjælpetropper (3. Kavalleriregiment), som sendtes til England og Irland for at hjælpe Vilhelm III, der s. A. havde bemægtiget sig den engelske Trone, mod (Vilhelm III's Svigerfader) Jakob II, der Aaret før ved Revolutionen var blevet fordrevet fra Englands Trone, men endnu havde betydelige Stridskræfter og mange Tilhængere paa Irland; støttet af Ludvig XIV gjorde Jakob II 1689 Landgang i Irland og kæmpede her mod Vilhelm III, der som Statholder i Nederlandene og Konge af Storbritannien og Irland var Sjælen i Kampen mod Ludvig XIV; 1690 slog Vilhelm III Jakob II ved Boyne i Irland og underlagde sig det følgende Aar hele Landet. Iver Brink fulgte de danske Hjælpetropper under alle Krigsbegivenhederne i Irland indtil 1691 og bidrog i høj Grad til at holde god Mandstugt blandt Tropperne. Han har efterladt sig en Dagbog, hvori der berettes om alle Krigsoperationerne 1689—91.

1691 blev Iver Brink Præst for den dansk-norske Menighed i London, som kort forinden var stiftet. Han indlagde sig her stor Fortjeneste ved at skaffe Menigheden en Kirkebygning, hvortil Grundstenen nedlagdes 19. April 1694, og den 15. November 1696 fandt den højtidelige Indvielse af Kirken Sted. For at indsamle de fornødne Midler hertil maatte han foretage mange Rejser (til Danmark), og en endnu bevaret Brevbog indeholder talrige Vidnesbyrd om det betydelige Arbejde, han satte ind paa denne Sags Fremme. Kirken, der toges i Brug i 1696, stod til 1864.

4. Maj 1692 tog Iver Brink Magistergraden.

Medens Iver Brink var Præst i London, udgav ROBERT MOLESWORTH, som den engelske Kong Vilhelm III straks efter sin Tronbestigelse havde sendt som Gesandt til Danmark, og som 1694 — meget misfornøjet — forlod Landet, sit Skrift »Om Danmark, som det var i 1692«, hvori han underkaster den i 1660 indførte Statsforfatning en bitter og haanende Kritik. Iver Brink fik da en anset engelsk Jurist Dr. WILLIAM KING til at udgive et Modskrift, hvortil han selv bidrog med de fornødne faktiske Oplysninger.

Dette bidrog yderligere til at bringe Iver Brink i Yndest hos den danske Regering, og da han i 1702 var rejst til København for at indkræve resterende Kollekter til Kirken i London, blev han 1. April s. A. uden Ansøgning kaldet som den netop afdøde Magister GERT WIENCKENS Eftermand til Provst og Sognepræst ved Holmens Kirke i København og holdt sin Tiltrædelsesprædiken Palmesøndag 1702, den 9. April.

Paa Bagsiden af Alteret i Holmens Kirke findes en Indskrift over de første Præster ved Kirken. Indskriften slutter med Iver Brinks Kaldelse 1702:

»Anno 1702 Den 13. Februar: Døde Mag: Gert Wincke og bleff begravet her i Kierken, i Hans sted bleff kaldet Mag: Iver Brinck, som var / Sogne Prest til den Danske Kierke i London udi Engeland Til ad være Provst og Sogne Prest her ved Kierken Huis første Prædicken da hand og indsatte sig selv, sekede Dom: / :Palmarum den 9. April: / 1702. Gud give dertil Krafft og Velsignelse.«

1708 fulgte Iver Brink som Rejsepræst og Konfessionarius FREDERIK IV paa hans Rejse

^a) I FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana« (S. 214—217) findes »Udskrivt af et gammelt Manuskript, kaldet: Bedrøvelig Klagemaal af Magister Iver Brinch, /: forhen i Livet min Morfader :/ over hans forlovede Brud, Anne Cathrine Alsteen, hendes pludselige Død, da hun blev, blandt mange flere, brændt ved Ildebranden paa Amalienborg, 19 April 1689, som opkom paa Comoediehuset, ved Opførselen af Operaen, Castor og Pollux, hvorom mere kan læses i mine Apertur et Arcana, pag. 170.« Det »bedrøvelige Klagemaal« er paa 8 Vers.

til Italien; Afrejsen fandt Sted i November, og 29. December ankom de til Venedig. Marts 1709 rejste Iver Brink videre til Bologna, hvortil Kongen naaede via Ferrara med sit anselige, af over 100 Personer bestaaende Følge; 15. Marts ankom Iver Brink til Florens. Den daværende Pave CLEMENS XI viste den danske Konge al tænkelig Artighed og lod ham give anselige og kostbare Gaver, ja indbød ham endog til et Besøg i Rom; i hele Kongens Følge var der paa en enkelt Undtagelse nær meget liden Begejstring for dette Besøg; i et Brev (i Karen Brahes Bibl. i Landsarkivet i Odense) fra Iver Brink til Admiral SEHESTED, dat. Florens 29. Marts 1709, ytrer Iver Brink sin Glæde over, at dette Besøg, der havde været berammet at skulle ske den forestaaende Paaskefest — Paasken faldt det Aar 9. April — var »bleven abrumperet, hvorvel han for sin Person kunde være curieux at se den vidt berømte Stad«, samt sit Ønske om, at Besøget formedelst »visse Vanskeligheder med Hensyn til Pavens Titulatur« rent maatte gaa over Styr.

Iver Brink fulgte uden Tvivl Kongen paa Hjemrejsen, som gik fra Vicenza i Norditalien over Innsbruck, Nürnberg, Augsburg, Freiburg til Dresden, hvor man gjorde et 5 Ugers Ophold, som fordreves ved alle Haande Festligheder og under stor Tilslutning af Adelen fra Nabolandene og fra Holsten, af hvilke — som der fortælles — »mange sent og andre aldrig forvandt de Summer, som de ved denne Lejlighed tilsatte.« Paa Slottet Eulenburg besøgte Frederik IV sin Faster, den danske Prinsesse Anne Sophie, Enkekurfyrstinde af Sachsen. Derfra gik Rejsen over Potsdam til Berlin, hvor de 3 Konger, som alle bar Navnet Frederik, mødtes: Frederik August, Konge af Polen og Kurfyrste af Sachsen, Frederik I af Preussen og Frederik IV af Danmark, og den 15. Juli 1709 sluttede Forbund mod Carl XII af Sverige. Fra Berlin ilede Kongen med sit Følge til Hjemmet og ankom 20. Juli (1709) til Rendsborg og 25. Juli til Frederiksborg Slot. Iver Brink er da antagelig kommet tilbage til sit Hjem nogle faa Dage, før hans (første) Hustru døde den 1. August.

Medens Iver Brink var i Udlandet, døde Biskop JENS BIRCHEROD i Aalborg den 6. December 1708, og den ledige Bispestol blev ham tilbudt, men han afslog den, da han foretrak at blive i København.

Efter at have været Enkemand 1 Aar, ægtede Iver Brink, der nu var 44 Aar gammel, i 1710 den kun 16 Aar gamle SOPHIA SEIDELIN, der ligesom Iver Brink var født den 19. November, blot 28 Aar senere. Hendes Fader, der kun var $\frac{1}{2}$ Aar ældre end Svigersønnen, skriver i sin Dagbog om Datterens Forlovelse og Vielse: »Som Ægteskab er besluttet i Himmelen, saa haver Gud, efter sit uransagelige Raad, og ikke uden flittig foregaaet Paakaldelse, det saaledes beskikket, at min kiære Datter Sophie Seidelins, udi sit Alders 16 Aar og 5 Maaneder, Paaske Dag, som var . . 20 Aprilis [1710], blev forlovet med Mag. Iver Brinch, Sognepræst til Holmens Kirke i Kiøbenhavn og Provst ved Sætaten. Den allerhøjeste treenig Gud lade alting herudinden videre ske sit guddommelig Navn til Ære, og dennem begge til Fornøjelse samt evig Salighed. Herre Jesu hør min Bøn, som for os arme Syndere haver lidt Død og Pine og opstanden til vores Retfærdighed.« »Den 3 Septembr. [1710], som var en Onsdag, havde min Datter Sophie Seidelins Bryllup med forhen benævnte Mag. Iver Brinch. Gud lade slig begyndte Ægteskab fremdrages i Guds sande Frygt og til Guds Ære og Behag, samt fornemmelig Parternes evig Glæde og Salighed omsider i Himmelen at nyde.« Forloverne var Brudens Fader, hos hvem Vielsen fandt Sted, samt Højesteretsprokurator TRUELS SMITH.

Efter i 9 Aar at have været ved Holmens Kirke blev Iver Brink 5. Januar 1711 Sognepræst ved St. Nikolai Kirke i København, i hvilken Stilling han tilbragte de sidste 17 Aar af sit Liv. Præsteboligen, som han beboede i disse Aar, var opført 1703 og laa direkte ved St. Nikolai Kirke med Facade ud mod nuværende Nikolaj Plads (Nr. 25), hvorfra den strakte sig

helt igennem til Dybensgade nuværende Nr. 22 (Øster Kvarter, da Matr. Nr. 95, nu Matr. Nr. 146). Præsteboligen skaanedes ved Københavns Brand 1728, men nedbrændte ved den store Brand i 1795.

Det var i Pestaaret 1711, at Iver Brink forflyttedes til St. Nikolai Kirke; man faar et Indtryk af, hvor haardt Pesten ogsaa ramte hans eget Hjem, gennem et Brev^{a)} af 28. Juli s. A., i hvilket han henvender sig til »Højædle og Velbaarne Hr. Geheime Raad, Højtbefundne Patron og Velynder«, hvem han »ydmyst beder . . at ville bevise mig den Marque af sin sædvanlige extraordinære Bevaagenhed, at udbede mig af Hans Kongl. Majst. en naadig og snar Resolution paa indlagte Testamente«, som han og hans Hustru Sophia Seidelin oprettede den 25. Juli dette Aar, netop paa Baggrund af Pestens Hærgen; det ligger ham meget paa Sinde »at drive denne Sag med Vigueur, saasom disse farlige Tider, vi leve udi her i Kiøbenhavn, gjøre os alle, unge saavel som gamle, vor Dødsstermin og -time saa ventelig, at vi alle Dage derpaa maa være beredte. Mit eget stakkels Huus haver nok Prøve herpaa; thi 3 dejlige Sønner [af første Ægteskab] havde jeg, som gave et glædeligt Haab om sig med deres gode og skikkelige Forhold; men alle 3 har det behaget Gud i en Hast at tage fra mig i 3 Dages Tid eller lidt mere; Torsdag Morgen d. 16 hujus [ds.] klagede de over lidt Hoved Pine; Løvedag Aften d. 18 døde de 2 ældste, og Tirsdagen derefter den yngste, saa at jeg nu er ganske sønneløs. Men Guds Villie skje; Hans Navn være æret, som haver allerbedst selv forvaret og forsynet dem. Saadanne hastige Dødsfald, som daglig Kjøbenhavn er fuld af, hvor her dør nu til 745 om Ugen, de gjøre, at jeg maa tænke, det kan ramme saa snart min Kjæreste, som er ung, som mig selv.«

1715 fylder Iver Brink 50 Aar; hans Svigerfader Konferensraad HANS SEIDELIN skriver i den Anledning paa Fødselsdagen følgende i sin Dagbog: »Den 19 Novembris indtræde min Datter Sophie Seidelins udi hendes Alders 22 Aar, og hendes Kiæreste Mag. Brink, efter Beretning, udi hans 50 Aar, og er det mærkeligt, at begge deres Fødsels Dage er indfalden paa en Søndag, nemlig Mag. Brinkes den 19 Novembris Aar 1665, og min Datters 1693. Gud den allerhøjeste, der iblandt Aarets 365 Dage, haver gjort en saa lige Fødsels Dag og Tid, og derforuden saa uformodentlig og underlig samlet dette Par, lade dem fremdeles, som paa femte Aar hidindtil allerede er sket, leve i Kiærlighed og Glæde, Sundhed og Velsignelse, den alviiseste Gud til Ære, andre Guds Børn til Exempel og Følge, samt Forældre, Slægt og Venner til Glæde. Samme naadig Gud samle dem selv omsider, tillige med os andre, til evig Salighed i Himmelen. Amen!«

I nogle Aar omkring 1720 boede den unge teologiske Student HANS SEIDELIN (S. 189) fra Nykøbing F. hos Familien Brink; han var Fætter til Præstefruen, idet deres Fædre var Brødre. Han lærte her i Hjemmet en ung Præstedatter fra Skaane, CATHRINE GODICHE, at kende, der paa dette Tidspunkt var Tjenestepige hos Magister Brinks. Den 29. September 1722 fødte hun ham en Datter; da var HANS SEIDELIN allerede 4 Maaneder i Forvejen draget fra København paa Studierejse til Udlandet, hvorfra han først vendte tilbage 3 Aar senere, da den langtrukne Retssag, som den unge Piges Stedfader havde anlagt imod ham, var afsluttet.

Iver Brink betegnes som en af den Tids mest tiltalende Præsteskikkelser i den danske Folkekirke. Han optræder som Talsmand for en praktisk Kristendom, og han lægger megen Vægt paa alvorlig Vækkelse af den enkelte.

^{a)} Rigsarkivet, København (Bilag til Iver Brinks Testamente. Danske Kancelli, Sjæll. Reg. Nr. 244, 15. August 1711).

Iver Brinks Forfattervirksomhed er ikke meget omfattende. 1695 udgav han en versificeret Omskrivning af Højsangen »Bruudgommens og Brudens Jesu Christi og hans Kirkis aandelige Kiærligheds Sange; det er Salomons Høje Sang, til Christ-elskende Siælis Lyst og Opmuntring eenfoldelig forklaret og sang-viis forfattet af Een, som priser det sit høieste Gode, i Deelagtighed med de andre Christi Lemmer, at kunne være Iesu Brud.« (4 Oplag).

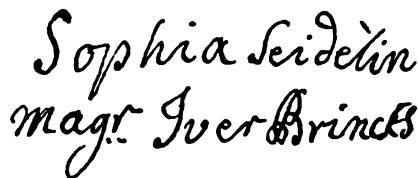
1705 udkom (anonymt) hans mest kendte Skrift, en Samling Salmer, »En Christens Tancke-Tøyle eller og faa aandelige Sange, hvorved hand mange Gange fordrev hans Tanker mange og holdte dem I Bidsel.« Denne Salmesamling, der kom i 25—30 Oplag, hørte det 18. Aarhundrede igennem til de mest yndede Andagtsbøger. Herfra stammer den bekendte Nadversalme »Op, sødeste Sang«, som findes i vor nuværende »Salmebog for Kirke og Hjem«, (Nr. 386). Hans Salmer besidder ofte en ejendommelig Djærvhed og Kraft i Udtrykket, som især tiltalte de bredere Lag.

Blandt hans Skrifter maa ogsaa nævnes en pragtfuldt udstyret Ligprædiken — holdt i St. Nikolai Kirke den 10. Juli 1720 — over Generalløjtnant NIELS ROSENKRANTZ'S Enke Fru



Testamente
af 25. Juli 1711

BERTHE SCHEEL, den første og den største Bog, der er udgaaet fra det Phønixbergske Trykkeri. Den smukke og rene Prosa, hvori Iver Brink her udtrykker sig, vidner om hans ogsaa fra anden Side velkendte Interesse for det danske Sprog. Han virkede som Medarbejder ved FREDERIK ROST-



Testamente af 25. Juli 1711

GAARDS danske Ordbog, og ved en given Lejlighed har han i et Digt til ROSTGAARD udtalt sin Harme over Modersmaalets Tilsidesættelse.

I Kobberstiksamlingen paa Statens Museum for Kunst findes 2 Kobberstik af Iver Brink, udført af Andreas Reinhardt i København henholdsvis 1726 og 1727. Begge Stik gengiver ham en face, med en lang, buklet Paryk, iført Ornat med Pibekrave.

Foran er gengivet et Maleri af Iver Brink, malet af Wichmann; det ejes af Iver Brinks Sønesøns Sønesøns Dattersøn Kaptajn L. WITH-SEIDELIN, København. — En Kopi af dette Maleri findes i Marlborough House i London.

Iver Brink fæstede 11. Januar 1725 et Gravsted i Koret i St. Nikolai Kirke i København. Her nedsattes d. 15. s. M. hans 16 Aar tidligere afdøde, første Hustrus Lig, »som paa nogen Tid har staaet udi Alterets Gevelbt«, og 6. Juli 1728 begravedes han selv sst. Gravstedet fornyedes 13. Oktober 1749 af hans Arvinger, og 23. Februar 1773 af hans Søn Etatsraad, senere Konferensraad HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN, fra 13. Oktober 1769 at regne. 16. Marts 1778 nedsattes sidstnævntes Lig i samme Begravelse.

Iver Brink døde 25. Juni 1728 i København, »en Fredag Eftermiddag, Klokken imellem 4 og 5, udi hans Alders 63. Aar.«

Svigerfaderen Konferensraad HANS SEIDELIN skriver i sin Dagbog om Iver Brinks Død: »Min Salig Svigersøn befandt sig, efter at han havde prædiket Højmesse den 13 Juni, ej ganske vel, incommoderet af et Sting i Siden, nogle Dage derefter fik Feber, derpaa Hikken, men en 2 à 3 Dage før hans Død, efter at han havde forligt sig med Gud, var meget stille, talte og kiendte enhver, efterlod min Datter med 5 umyndige Børn. Gud være samtlige deres Trøster og Fader, og lade os alle samles i Guds Rige til Guds Ansigtets evig Beskuelse, for vores Frelseres Jesu Christi Skyld. Amen.«

Tirsdag d. 6. Juli om Eftermiddagen blev Iver Brink begravet i sit Gravsted i Koret i St. Nikolai Kirke. Ligprædiken over ham holdtes af Sognepræsten til Vor Frue Kirke, Magister MORTEN REENBERG.

10 Dage efter hans Død tryktes Universitetsprogram med Nekrolog over ham paa Latin.

Han efterlod sig en temmelig anselig Samling af Bøger og Musikalier, som ifølge den trykte Fortegnelse over Samlingen solgtes ved Auktion i St. Nikolai Præstebolig den 27. Juni 1729.

I Det kgl. Bibliotek i København findes 3 Ligvers over Magister Iver Brink; Forfatterne til et af disse, »Et klar-skinnende Lys paa Guds Naade-Himmel«, angives at være hans 2 Sønner HANS DIDERICK og IVER BRINCK samt »medsørgende Tjener« OLUF SEVERIN KREFTING; som Forfatter til et af de 2 andre anføres »det sørgende Huses medsørgende Ven og Paarørende DAVID SEIDELIN«, Iver Brinks Hustrus 17-aarige Fætter (S. 214).

Iver Brink og Sophia Seidelin oprettede Testamente 25. Juli 1711 (kgl. Konf. 15. August s. A.).

6 Børn: Sjette Slægtled.

Det ældste af de 6 Børn, Assessor i Højesteret, Sekretær i Danske Kancelli HANS DIDERICK BRINCK (senere Konferensraad) blev 4. September 1752 adlet BRINCK-SEIDELIN.

Iver Brink ~ 1) 20. Juli 1692 i London AMBROSIA MICHELSEN, formentlig døbt 18. November 1670 i Kristiania. Dt. af Borger sst. HENRIK MICHELSEN († 1687) og CATHERINE TORCHLUS († tidligst 1702).

† 1. August 1709 i København, 35 Aar gammel, bisat 2. s. M. om Aftenen i det nye Kapel i Holmens Kirke og begravet 14. s. M. Nedsat 15. Januar 1725 i sin Mands Gravsted i Koret i St. Nikolai Kirke, København. — I dette Ægteskab var 12 Børn.

SOPHIA SEIDELINS 2. MAND

BISKOP CHRISTIAN RAMUS

Efter 7 Aars Enkestand blev Sophia Seidelin atter gift. Vielsen, der fandt Sted 8. Juni 1735 i København, har utvivlsomt staaet i hendes Fader Konferensraad HANS SEIDELINS Gaard i Lille Strandstræde.

2 Dage efter dette Bryllup stod Sophia Seidelins ældste Datter (af første Ægteskab) Brud; dette Bryllup stod (ligeledes) i Konferensraad Seidelins Gaard.

Sophia Seidelins anden Mand, der havde været gift 2 Gange tidligere, var 2½ Aar før sin tredie Vielse blevet kaldet til Biskop over Fyens Stift. Han medbragte fra sit andet Ægteskab mindst 6 Børn, Sophia Seidelin fra sit første 5 (eller 6) Børn.

I Det kgl. Bibliotek findes en Bryllupssang »Tityri Hyrde-Sang«, som »ydmygst blev frembaaren af det høje Brude-Pars pligtskyldige Tjener Christopher Lysholm, da Hr. Christian Ramus, Biskop over Fyens Stift, med Fru Sophia Seidelin, Sal. Mag. Brinkes, højtideligen holdt Bryllups-Aften i en højanselig Forsamling her i denne kongl. Residens-Stad Kiøbenhavn den 8 Junii Anno 1735«. Hyrde-Sangen, der, som det vil ses, hentyder til, at de begge havde Børn af tidligere Ægteskaber, fortæller først om, at Forfatteren — en Hyrde — en tidlig Morgen i det skønneste Vejr begiver sig ud i Naturen med sin Faareflok; han møder da en anden Hyrde, der fortæller ham om det forestaaende Bryllup og om Brudens Dyd, som »sig ikke lod beskrive«.

»Den Dyd saa længe Straaler skiød,
 At Fyens Stiftes Hyrde
 Sit Ægte-Venskab hende bød,
 Hun lindrede hans Byrde,
 Sin Kiærlighed hun hannem gav,
 I Dag skal Baandet bindes,«

og Forfatteren fortsætter derefter:

»Saa snart jeg denne Tidende
 Af Hyrden fik at høre,
 Jeg til min Hytte ilede,
 I Klæder mig at føre.
 Min bedste Fløjte tog jeg fat
 En Brude-Sang at prøve.«

— — — — —

Hans »slette Hyrde-Tunge« digtede da følgende Sang:

»Velkommen Himmel-sendte Mand,
 Vor BRUDGOM Kirke-[Hyrde],
 Som Himmels almægtig Haand
 Har sendet at fuldbyrde
 Det Ægte-Venskab, som forhen
 I GUD er foretaget;
 Dig Himmelen en Dydig Ven
 At give har behaget.
 Slig Gaver kan Oprigtighed
 Af Himmelen annamme,
 Dig slig en Ven Gudfrygtighed
 Har villet selv opamme.
 Har Himmelen Dit Hjerte før
 Med dyb Bekymring saaret
 I det at Døden af Din Dør
 En dydig Ven har baaret.
 Da sender Himmelen Dig nu
 En from og Dydig FRUE,
 Hvis dyde-fulde Sind og Hue
 Staar i oprigtig Lue.
 Til Dig sin højest-elskte Ven
 Til alle Dine Grene^{a)}
 Sin moderlig Omhue igien
 Hun kiærlig vil uddele.
 Lyksalig da den Bispe-Gaard,
 Hvis moderløse Stue
 Paa ny igien fra Himlen faar
 Saa mild og from en FRUE.

^{a)} alle hans Børn. Ramus (lat.) = Gren.

Om da høj-dydg FRUE var
 En Præste-Mand berøvet
 Saa ved en Bisp jo Himlen har
 Igien sin Mildhed øvet.
 Saa falder Himlens viise Raad
 Nu Sorrig at tilføre,
 Der efter kiærlig Øjne-Graad
 Med Glæde at aftøre.
 Hun finder nu en Ægte-Ven
 og kiære Børne-Fader,
 Saa svinder al Bekymring hen
 Og Glæde efterlader.
 Hvo kunde nu vel uden Mund
 Og Mæle stille sidde?
 Man Hyrder ser i hver en Lund,
 Nu til Concert at skride.
 Smaa Hyrde-Børn, som ej ved
 En Fløjte at tractere,
 Med Kranser dog vil lade se
 Hvor godt de hende mene.
 Jeg som blandt FRUENS ringeste
 Clienter haver været
 I Maaneder 12 gange Tre
 Alt godt har oppebaaret.
 Ti Tusind Gange takker for
 Hver Aar, hver Dag, hver Time,
 Det gode, som jeg oppebar,
 Skal evig mindet blive.
 Jeg nu med et taknemligt Sind
 Vil ydmygst Afsked tage,
 Selv Himlen føje Vejr og Vind
 Naar Rejsen skal antage.«

Og derefter følger Slutningsverset:

»Gud det høje BRUDE-PAR
 Med deres ganske Skare
 Paa alle Veje, hvor de faer
 Miskundelig bevare.
 Gud give tjenlig Vejr og Vand
 At Færgen maa levere
 Dem ubeskadt til Fyens Land,
 Gud naadig det forlene.«

CHRISTIAN RAMUS, * 1. Februar (1687 eller) 1688*) i Trondhjem. Søn af MELCHIOR RAMUS (* 20. December 1646 i Agerø Præstegaard i Romsdalen. 1682 Magister. 1683—† 93

*) Distinktionsprotokollen har: * 11. Februar 1687.

Lektor Theologiæ i Trondhjem. ~ 6. Februar 1683. † 27. Februar 1693) og Hustru ANNA KYHN (* c. 1662. Boede fra 1712—† 27 hos Sønnen Christian Ramus. † August 1727 i København, 65 Aar gammel, begravet 1. September i Holmens Kirke, Kbh.).

Da Faderen døde 1693, tog Morfaderen, Oberst KYHN, der i en Del Aar var Kommandant paa Munkholm, sin Datter og de 4 faderløse Børn, af hvilke den 5—6 Aar gamle Christian var den yngste, i Huset hos sig, hvor de blev indtil hans Død 1699. Fra først af havde det været Bestemmelsen, at Christian skulde have været til Handelen eller i anden praktisk Virksomhed, men da han viste Lyst til Studeringer, blev han sat i Trondhjem Skole, hvorfra han blev Student i 1707; 26. Juli s. A. blev han immatrikuleret ved Københavns Universitet. Han studerede først Medicin, men af økonomiske Grunde valgte han senere Teologien og tog 4. November 1709 teologisk Embedseksamen. Han var paa dette Tidspunkt Alumne paa Valkendorfs Kollegium. At han dog bevarede sin Kærlighed til de med Lægekunsten beslægtede Videnskaber, fremgaar af, at da han derefter i et Par Aar, 11. December 1709 — 11. Oktober 1711, — samtidig med LUDVIG HOLBERG — boede paa Borchs Kollegium, var det paa en Plads, der særlig var beregnet for en, der havde gjort Kemien til sit Hovedstudium.

Som Student havde Christian Ramus i nogen Tid været Informator for et Par Sønner af Etatsraad PEDER LEMVIG.

Allerede i Sommeren 1711 blev Christian Ramus Præst, altsaa før han var fyldt de 25 Aar, der ellers almindeligvis krævedes for at blive ordineret; men Forholdene var ogsaa ekstraordinære. Allerede fra det foregaaende Aar tydede alt paa, at det kun vilde være et Tidsspørgsmaal, naar Pestepidemien vilde tage fat med sin fulde Styrke. Dette skete i Juli 1711, og der udbrød i Hovedstaden en Rædsel uden Lige. Alle, som kunde, flygtede bort; Sognepræsten ved Garnisons Kirke, Magister KNUD TOMMERUP, holdt en Prædiken, hvori han opfordrede alle til at fly fra den ulyksalige Stad, der ligesom Sodoma var indviet til Undergang, og selv gav han Eksemplet ved — i Juli Maaned — skyndsomst at rejse sin Vej til sikrere Egne, i hvilken Anledning han senere blev sat under Tiltale. Christian Ramus beskikkedes da til Hjælpepræst ved Garnisons Kirke, men blev allerede samme Efteraar, den 14. November, udnævnt til nederste residerende Kapellan ved Holmens Kirke i København. Blandt denne Kirkes Kapellaner havde der inden for den sidste Maaned fundet en Del Nyudnævnelser Sted. I August Aaret før var den 24-aarige Magister HANS HAGERUP — 2 Dage efter at han havde holdt Bryllup med daværende Sognepræst ved Holmens Kirke IVER BRINKS Datter HELENE CATHRINE (af første Ægteskab) — blevet nederste Kapellan ved Holmens Kirke. Efter 1 Aars Forløb udnævntes han 10. Oktober 1711 til øverste Kapellan ved samme Kirke efter Magister MOGENS LEEGAARDS (S. 55) Død, men paa selve sin Udnævnelsesdag døde Magister HAGERUP selv af Pesten, saa at der nu slet ingen Kapellaner var; samme Dag var dog den 29-aarige JACOB KJÆRUP udnævnt til HAGERUPS Efterfølger som nederste Kapellan; KJÆRUP blev ordineret 4. November og udnævntes 10 Dage senere til HAGERUPS Efterfølger som øverste Kapellan, og samme Dag, 14. November, udnævntes saa Christian Ramus til nederste Kapellan, og hermed faldt der Ro over Forholdene; JACOB KJÆRUP, der Aaret efter ægtede Magister HAGERUPS Enke, IVER BRINKS Datter, var nu i 17 Aar øverste Kapellan og derefter i 5 Aar Sognepræst ved Holmens Kirke, hvorefter han 1733 kaldtes til Biskop i Kristiansands Stift; og Christian Ramus virkede nu i 16 Aar som nederste Kapellan ved Holmens Menighed.

1712 kom Ramus's Moder og Søster i Huset hos ham, og Moderen, hvem den store Ildebrand, der nogle faa Aar i Forvejen havde lagt Størstedelen af Trondhjem i Aske, havde berøvet Hjem og Ejendele, forblev nu hos Sønnen til sin Død c. 15 Aar senere.

22. November 1727 beskikkedes Christian Ramus til Sognepræst i Vordingborg og Kastrup, og næste Aar blev han Provst over Baarse Herred med Titel Konsistorialassessor.

I Vordingborg tilbragte han knap 3 Aar, men disse 3 Aar naaede dog at bringe ham først en langvarig Sygdom, der var nær ved at lægge ham i Graven, dernæst en voldsom Ildebrand, hvorved han mistede det meste, af hvad han ejede, og endelig hans anden Hustrus Død.

7. September 1730 kaldtes han tilbage til København, nemlig som Sognepræst ved Helligaandskirken, men da denne for en stor Del var ødelagt ved Københavns store Brand 1728, kom han atter til at benytte Holmens Kirke til sine Gudstjenester.

Ligesom han tidligere, medens han var Kapellan ved Holmens Kirke, fra 1720—27 havde været en af Direktørerne for »De Fattiges Væsen«, som det kaldtes, saaledes indtraadte han nu paa ny i samme Stilling, som han med Nidkærlighed tog sig af; han gjorde sig i høj Grad fortjent ved at arbejde paa at afhjælpe den store Nød, som var fremkaldt ved Branden i 1728, og han roses i det hele for sin Virksomhed som københavnsk Præst; ved udvidet Katekisation søgte han at fremme Ungdommens kristelige Undervisning, og det er næppe overdrevet, naar det er blevet sagt om ham, at han i København var »elsket og æret af Alle som en duelig, retsindig og nidkær Herrens Tjener«.

Efter kun i 1½ Aar at have været Sognepræst i København kaldtes han 18. Januar 1732 til Biskop over Fyns Stift, til hvilket Embede, som han beklædte i henved 31 Aar, Biskop WORM indviede ham paa Marie Bebudelsesdag den 25. Marts 1732 i St. Nikolai Kirke i København.

Testamente af 11. Oktober 1740

Omend Christian Ramus dogmatisk langt fra tilhørte den pietistiske Retning, som siden Christian VI's Tronbestigelse 1730 var kommet i Højsædet, saa optraadte han dog heller ikke som nogen Modstander, og de humane og filantropiske Bestræbelser, som udgik fra den, vandt i ham en redebond Støtte; baade som Præst i København og som Biskop over Fyns Stift viste han saavel offentlig som privat særlig Omhu for Skole- og Fattigvæsen. Af sine egne Midler prydede han Odense Skoles Bygning og forøgede dens Bogsamling; han og Stiftamtmanden udvirkede, at Hospitalets (Graabrødre Klosters) Bygninger blev forbedrede og udvidede, saa at der blev oprettet flere Senge, ligesom herefter 48 Disciple fik fri Kost paa Kommunitetet, medens tidligere kun 30 havde nydt godt deraf; og trods disse forøgede Udgifter blev dog i hans Tid Stiftelsens Indtægter forøgede til det tredobbelte.

Han udviste i Odense en udstrakt Godgørlighed baade i Almindelighed mod Byens fattige, som stod i store Skarer i hans Forstue og ventede paa ham, naar han om Middagen gik fra sit Studereværelse over i den private Lejlighed, og mod Skolens Disciple, af hvilke han, lige til de blev Studenter, underholdt adskillige, som der ikke af de offentlige Midler kunde være Raad til at understøtte. Da Biskop C. MUUS's Enke var død (1755), og den Pligt, der paahvilede ham, til at udrede Pension til hende, saaledes var bortfaldet, tilbød han af egen Drift hendes 2 Døtre, der boede hos hende, at betale dem, saa længe de og han levede, det samme Beløb, som vilde være tilfaldet deres Moder. Ligeledes vides det, at da en mindre bemidlet Mand i Odense engang skulde gøre sin Datters Bryllup, sendte Biskoppen ham anonymt 100 Rd., for at Højtiden kunde blive holdt saa standsmæssigt, som Familien ønskede det, uden at de senere kom til at lide Mangel paa Grund af Udgifterne. Endnu skal anføres et Eksempel paa hans Godgørlighed mod Odense Bys fattige: Stiftamtmandens Fuldmægtig havde engang givet en omrejsende Trup Komedianter Tilladelse til at spille Komedie

i Fastetiden imod at give 50 Rd. til Byens fattige; da Biskoppen fandt det forargeligt, at der spilledes Komædie i Kirkeaarets Alvorstid, lod han ved Trommeslag forbyde, at Forestillingerne fandt Sted, men skænkede samtidig selv de 50 Rd. til Uddeling blandt Byens trængende.

Det er derfor meget naturligt, at han var almindelig yndet af Beboerne i Odense, og ligeledes var han afholdt af Stiftets Præster, som han paa alle Maader søgte at være til Hjælp, men til Gengæld var han ikke videre anskrevet paa højere Steder. 1737 oprettedes det saakaldte »Generalkirkeinspektionskollegium«, som skulde have øverste Tilsyn med Gejstligheden og alt, hvad der vedrørte Kirken. Det var en af Christian VI's vistnok velmente, men upraktiske Foranstaltninger, som var oprettet i den Hensigt, at alt skulde indberettes til det, og at saa vidt muligt alle Spørgsmaal skulde afgøres af det; men derved maatte der nødvendigvis udvikle sig et modbydeligt Spionsystem, som mange hæderlige og retsindige Mænd ikke vilde laane Haand til; saaledes viste Biskop Ramus sig ved flere Lejligheder som et temmelig uvilligt Redskab for Kollegiet; han sendte ikke Klager over Præsterne til Kollegiet; de aarlige detaillerede Indberetninger om Præsternes Forhold afgav han ikke efter Ønske, og naar Kollegiet gav ham Befaling til at undersøge en Sag »med al Forsigtighed«, gik han aabenlyst frem og sendte den f. Eks. til vedkommende Præst selv til Erklæring, hvorfor Kollegiet ogsaa af og til tilkendegav ham sit Mishag; det var derfor heller ikke mærkeligt, at han betragtedes med en vis Mistillid af Christian VI, der da heller ikke vilde have ham til Biskop over Sjællands Stift.

Christian Ramus's Forfatterskab var ubetydeligt; mens han var Alumne paa Borchs Kollegium, udgav han nogle Disputatser halvt af medicinsk-kemisk, halvt af teologisk Indhold, idet han især stræbte at forsvare det høje Værd, der burde tillægges Kemien. Anonymt udgav han »En Hjertens Bøn og Taksigelse til Gud for hans beviste Naade og Velgierninger«. Og endelig har han efterladt sig en haandskreven Ligprædiken (i Det kgl. Bibl.) over Frederik IV, holdt i Holmens Kirke 12. December 1730.

Han var en velstuderet Mand og skal efter kyndiges Dom have besiddet en ikke stor, men skønsomt udvalgt Bogsamling, som efter hans Død bortsolgtes ved Auktion 19. Juli 1763 (trykt Fortegnelse).

Hans Moder boede hos ham fra 1712 til sin Død 1727. Hans 2 Brødre var JOACHIM FREDERIK RAMUS, † 1769 som Professor i Matematik, og JOHAN DANIEL RAMUS, der rejste udenlands, gik over til den katolske Kirke og døde 1762 som Bibliotekar hos Biskoppen af Köln. Hans Søster ANNA BEATA RAMUS († 1762 i Odense) var gift med FREDERIK MEIER, Inspektør og Kommitteret ved »De Fattiges Væsen« i København.

3 Aar efter at Christian Ramus var blevet Biskop over Fyns Stift, indgik hans Ægteskab for tredie Gang, nemlig med SOPHIA SEIDELIN, som døde 1741 efter 6 Aars Ægteskab, kun 47 Aar gammel. Biskop Ramus overlevede sin tredie Hustru i 21 Aar.

Den sidste Snæs Aar af sin Levetid led han af forskellige Svagheder; da han var 56 Aar gammel, blev han saaledes angrebet af »sort« Stær paa begge Øjne, og i et helt Aar var han fuldstændig blind; men Hofkirurgen H. F. WOHLERT opererede ham paa det højre Øje, hvorved »Gud gav ham igien saa meget Syn, at han ej alene har kunnet vejlede sig selv, men endog ved Hjælp af Glas baade læse, skrive og forrette sit høje Embede derefter i mange Aar.«

Under disse triste Forhold var det ham en Trøst og Støtte at have sin næstældste Søn (af andet Ægteskab) JACOB RAMUS (* 1716) boende i Odense; denne var 1734 blevet Student fra Odense, 2 Aar efter at Faderen var blevet Biskop dér, og 1 Aar før Faderen indgik Ægteskab med Sophia Seidelin. 1738 tog han teologisk Embedseksamen og vendte tilbage til

Odense, hvor hele hans senere Virksomhed faldt. Først blev han Amanuensis hos sin Fader, 1741 »Fredagspræst« ved St. Knuds Kirke, 1744 residerende Kapellan og 1745 Sognepræst ved samme Kirke. 1747 blev han tillige Stiftsprovst og Provst i Odense Herred og var nu gennem 15 Aar sin Faders nærmeste Medarbejder. Juni 1762 blev han sin Faders Medhjælper, og efter dennes Død $\frac{1}{2}$ Aar senere blev han Faderens Efterfølger som Biskop over Fyns Stift.

Biskop Christian Ramus døde 14. December 1762 i Odense, c. 74 Aar gammel, »da han havde baaret megen Frugt i Guds Kirke i 51 Aar«. 28. s. M. blev han begravet i St. Knuds Kirke i Odense »i hans egne aabne Begravelse i den store Gang under Gymnasiasternes Stole Kl. $\frac{1}{2}$ tolv, da der blev ringet baade før og efter med Klokkerne i alle Byens Kirker«. Det fortælles, at da hans Lig førtes fra Bispegaarden til Kirken, »stod Byens Fattige i Hobetal samlede paa begge Sider af Gaden, og med deres Taare og Veklage bejamrede hans Død, at de i ham maatte savne saa bestandig en Velgiører, maatte se denne Aureus Ramus [lat. = Guldgren] afbrydes.«

Biskop Ramus oprettede Testamente 11. Oktober 1740 (vgl. Konf. 28. s. M.), ifølge hvilket Sophia Seidelin, hvis han døde først, »i Henseende til at de Midler, som vi kunde vente at efterlade os, ere os arveligen tilfalden efter hendes sal. Fader Conferents Raad HANS SEIDELIN, efter min Død forlods skal nyde og beholde af vores Bos redeste Midler 7.000 Rd. og alt det Sølvtoj in natura, som hun ved vores Ægteskabs Tiltrædelse i Boen har indbragt.« Hvis hun derimod afgik ved Døden før han, skulde hendes Børn med hendes første Mand, Magister IVER BRINK, forlods beholde 7.000 Rd. til lige Deling imellem Brødre og Søstre, »og siden forholdes med de øvrige Boens Midler efter Loven.«

Ingen Børn.

CHRISTIAN RAMUS ~ 1) 11. Januar 1712 »i Rigensgade« i København (Trinit. Kbg.) MAGDALENE CATHRINE GOSBRUCH, * c. 1683—84 i København. Datter af Konsumtionsskriver og Møller, senere Brygger JØRGEN HENRIKSEN GOSBRUCH († 1712) og DORTHE NIELSDATTER († 1705).

† 13. Februar 1713 i København, 29 Aar gammel, i 1. Barselseng efter at have født en dødfødt Søn, begravet 17. s. M. i Holmens Kirkes Kapel »og hendes dødfødte Søn i Kisten hos hende«. 1 Søn.

CHRISTIAN RAMUS ~ 2) 20. September 1713 i Brudens Fader Tøjhusskriver JACOB NIELSENS Hus i København (Holmens Kbg.) ELISABETH JACOBSDATTER HOLST, * ? Mellemste Datter af Tøjhusskriver JACOB NIELSEN (* c. 1642, † 1718. ~ 2) 1707 HEDVIG SUSANNE BORNEMANN (* 1686, † 1758. ~ 2) 1728 Højesteretsjustitiarius DIDERICH SECKMANN)) og MARIA HOLST († 1705).

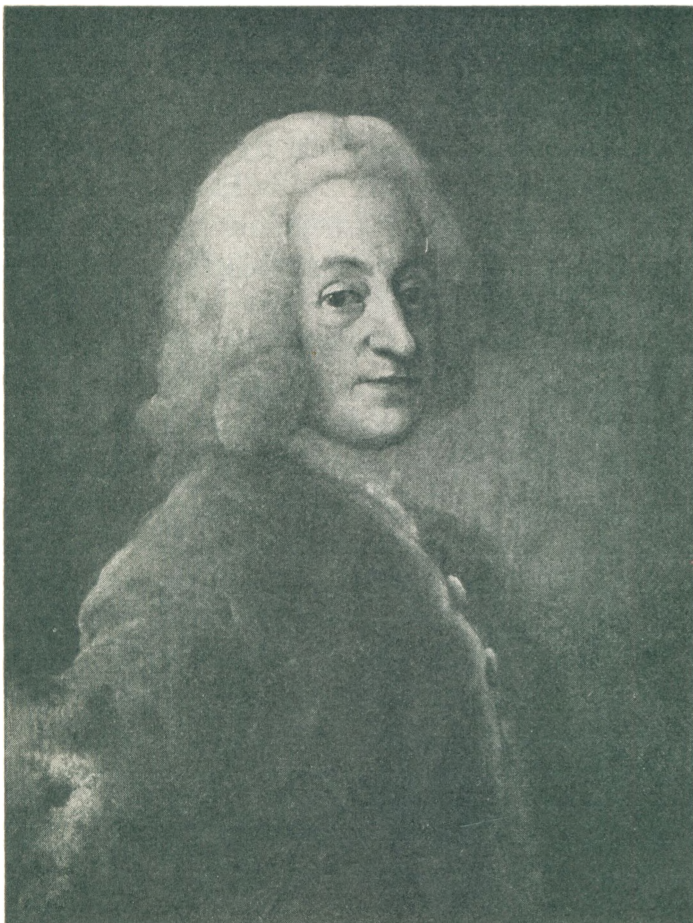
† 24. August 1730 i Vordingborg, begravet 1. September »imellem 4 og 5 om Aftenen sine pompa [lat., uden Ligfølge] i Koret« i Vordingborg Kirke.

»Med denne hans kiære og elskelige Frue levede han [Christian Ramus] et fornøjet Ægteskab i 17 Aar og avlede 11 Sønner og 1 Datter, af hvilke de 6 Sønner er døde i deres Barndom«. De 6 Børn af dette Ægteskab, der levede, var Konrektor ved Odense Gymnasium, Magister MELCHIOR RAMUS, den foran omtalte JACOB RAMUS, der blev Faderens Efterfølger som Biskop over Fyns Stift, Sognepræst COSMUS RAMUS i Assens, Højesteretsassessor JONAS RAMUS, Sognepræst CHRISTIAN RAMUS i Stokkemarke paa Lolland, samt Datteren MAGDALENE RAMUS, der var Sognepræst i Vestenskov paa Lolland MATHIAS JENSENS anden Hustru (hans tredje Hustru, se S. 208 Fodnote).

40. b. HANS SEIDELIN, * i København 16. September 1695, »en Mandag Morgen, imellem halvgaaen og tre Qvarter til otte slet«; ifølge Faderens Dagbog blev han den følgende Torsdag den 19. September »indlemmet sin Frelser Christo Jesu, udi den hellige Daab, i St. Nicolai Kirke, og blev kaldet Hans efter min [Faderens] salige Fader Mag. HANS SEIDELIN. Daaben blev forrettet af Magister MICHAEL HENRICHSEN. Til Faddere vare Hr. Oversekretær JENS

HARBOE, Justitsraad POVL VINDING [Tavle II F 49], Kancelliforvalter SØREN VESTESEN, Hr. Gehejmerraad BRANDTS Frue holdt Barnet over, og min Kiærestes Søster KAREN CLAUDATTER [S. 129] holdt Christenhuen.«

Student 1709, privat dimitteret, 13. Juli immatrikuleret ved Københavns Universitet, kun 13 Aar og 10 Maaneder gammel. Faderen skriver i sin Dagbog under denne Dato: »Den



Konferensraad Hans Seidelin 1695—1752.

Malet 1748 af den kendte svenske Maler C. G. Pilo. Ejtes af Kaptajn L. With-Seidelin, København. Som Konferensraad Hans Seidelin bestemte i sit Testamente (§ 4, S. 181) har dette Maleri sammen med Malerierne af hans Forældre (S. 106 f.) altid tilhørt Ejerne af Stamhuset Hagestedgaard og senere af det Brinck-Seidelinske Fideikommis.

allerhøjeste Gud være lovet og takket, som allerede haver befordret ham saavidt, og give ham fremdeles god Forstand og Lykke i sine velbegyndte Studeringer, at de maa geraade Guds Navn til udødelig Ære og ham selv til evig Salighed. Amen!«

Faderen fortæller videre om Sønnens Ungdom: »1710 den 6 Januarii, som var Hellig Tre Kongers Dag, prædikede min Søn Hans Seidelin, da ungefær gammel 14 Aar og en 4 Maaneder, til Aftensang udi Vartov Hospital her i Byen, og gik det meget vel af, saa det var en stor Glæde at høre ham. Guds Navn ske derfor tusindfold Lov og Tak, og give min Søn fremdeles Lykke.« 26. Maj s. A. blev han Baccalaureus.

17. Juni 1715 tog han teologisk Embedseksamen og holdt 12. Juli s. A. sin Dimisprædiken i »den runde Kirke« d.v.s. Trinitatis Kirke; »Texten var det fjerde Bud.«

Herefter synes Hans Seidelin at have opgivet Teologien. Han begav sig nu ud paa en 4½ Aars Udenlandsrejse »for at øve sig i adskillige Sprog.«

6. Februar 1717 forlod han København, tog til Hamborg og 26. Juli videre til Halle.

4. August s. A. udnævntes han til virkelig Sekretær i Danske Kancelli.

Efter at have studeret i Halle i næsten 1¾ Aar rejste han 19. April 1719 derfra, gennem Hannover, og kom 4. Maj til Amsterdam. I Holland forblev han nu Sommeren over, tog derefter den 18. Oktober fra Rotterdam og ankom 2 Dage senere til London. Efter at have været 2 Maaneder i England rejste han 21. December fra Dover, kom den 23. til Calais og den 30. December til Paris. Hvor længe han forblev her, samt hvor han tilbragte de sidste 1¾ Aar af sin Udenlandsrejse, vides ikke. Den 18. Oktober 1721 kom han tilbage til København efter at have været borte i 4²/₃ Aar; Faderen skriver da i sin Dagbog: »Gud være tusindfold Lov og Tak, som haver bevaret ham fra ulykkelige Tilfælde og ladet mig ham finde med Sundhed og Helbred.«

14. Februar 1722 blev han »af hans kongl. Majst. allernaadigst befalet som Sekretær at

føre Protocollen udi Commissionen angaaende Kiøbenhavns Canaler og ubrolagte Pladser.« Kommissionen, hvis Formand var Gehejmeraad IVER ROSENKRANTZ, bestod af 10 Medlemmer, der skulde »med hverandre conferere, angaaende hvorfra Omkostningerne til Canalerne Renselse i bemeldte Vores kongelige Residens Stad Kiøbenhavn med Mudder-Møller bedst og efter Billighed kunde tages, og hvorfra saadanne Omkostninger hittildags ere tagne, saa og om hvem det kan tilkomme at lade brolægge Stadens ubrolagte Pladser, og hvorfra Bekostningerne til de publique Pladsers Brolægning bequæmmeligst kunde tages, saa og hvem det kan tilkomme at betale den Bekostning, som er gjort paa Brolægningen paa den ny Gade ved Toldboden.«

13. Marts 1722 — c. 1728 var Hans Seidelin Sekretær ved »De Fattiges Væsen i Danmark«.

Fra 20. Oktober 1727 Assessor i Højesteret; han voterede i Højesteret fra 2. December 1727 til 29. Marts 1752; 1727—28 med Løn, nemlig 300 Rd. aarligt; voterede 1727—30 hyp-pigt, 1750—52 af og til, ellers kun paa Aabningsdagene eller slet ikke.

Hans Fader skriver i sin Dagbog, da Sønnen beskikkedes til Assessor i Højesteret: »Gud ske Ære, Lov og Tak, som i min tilstundende Alder haver ladet mig opleve denne Glæde, . . . Samme naadige Gud regere min Søn med sin værdig Hellig Aand, og give ham Visdom og Forstand, rettelig at forestaa dette Embede, og derudinden hverken vige til højre eller venstre Side, for Jesu Christi Skyld.«

12. November 1728 — 11. December 1730 var han Sekretær i Danske Kancelli; samtidig med hans Udnævnelse hertil bortfaldt de 300 Rd., som han hidtil havde nydt aarligt som Assessor i Højesteret.

Danske Kancelli, som Hans Seidelin nu var knyttet til lige til sin Død, svarer i Hovedsagen til de nuværende Justits-, Indenrigs-, Kirke- og Undervisningsministerier.

11. December 1730 udnævntes Hans Seidelin til Assessor i Kancellikollegiet og fik samme Dag overdraget Maître des requêtes's Forretninger, hvilket »møjsommelige Embede« han her- efter forestod lige til sin Død 22 Aar senere.

Maître des requêtes var Betegnelsen paa den Embedsmand i Kancelliet, som sammen med Kancellisekretærene skulde besørge Sagernes Forberedelse, medens de 2 Kancelliforvaltere, foruden at have Ansvar for Kancelliets Lokaler og for, hvad der forvaredes, forestod Sagernes Ekspedition.

19. Januar 1731 — 27. Juni s. A., da han afskedigedes, Medlem af Missionskollegiet.

28. November 1732 — paa Christian VI's Dronning Sophie Magdalenes 32 Aars Fødselsdag — blev Hans Seidelin virkelig Justitsraad, og s. D. blev hans Fader udnævnt til Konferensraad.

6. Oktober 1741 beskikkedes Hans Seidelin til virkelig Etatsraad, »hvilken Høj Kongl. Naade jeg paa den Tid saa meget mindre var forventende, som jeg derom ikke havde gjort mig nogen Tanke, langt mindre Ansøgning, efterdi jeg havde for mig mange ældre Justits Raader. Min Bestalling derpaa, som mig gratis blev leveret, blev den 10 Nov. derefter af Hans Maj.t underskrevet, men antedateret den 6 Okt. 1741 i Henseende til, at for en Del yngre Justits Raader i Slesvig var under samme Dato bleven udfærdiget Etats Raads Bestallinger.«

1744 døde Etatsraad Seidelins Hustru CHARLOTTA SYLING (se S. 187).

Den 4. September 1747 fik Hans Seidelin (efter Christian VI's Død) Fornylselsbestalling som Maître des requêtes.

28. Oktober 1749 udnævntes han til Konferensraad. Han fortæller herom i sin Faders Dagbog: »Den 28 Octobris 1749, som var den Dag, da der blev hellig holdet en almindelig

Jubel Fest over den Kongl. Oldenborgske Stammes Regering udi 300 Aar i disse Riger, hvilken Regering Gud lade vedblive, indtil Verdens Ende, behagede det Hans Kongl. Maj.t min allernaadigste Konge i Naade at anse min lange Tjeneste næsten i 28 Aar, hvoraf de 19 Aar ere tilbragt udi det møjsommelige Embede, som Maître des requêtes i det Danske Cancelli, og uden nogen min Ansøgning værdigede mig med Character af Conference Raad, hvorved mit Ønske at kunne naa lige Ærestand med min gode sal. Fader er bleven opfyldt. Saadan Kongl. Naades Bevisning har baade min sal. Fader for sig skatteret, og jeg nu for mig ligeledes maa skattere saa meget des højere, som ingen af os har haft Slægtskab, Familie, Venner eller deslige Hjælpe Midler at stole paa, men vi har ved yderste Flid, stor Møje og idelig Arbejde igennem megen Misundelse og Efterstræbelse, dog under Ledsagning af Guds Forsyn, Kongens Naade og vores Superieures Yndest, maattet slæbe os frem, inden vi har kunnet opnaa saa højt et Trin paa Ærens Trappe, hvorfor Gud og Kongen være velsignet. Og da jeg nu ikke tragter efter højere Ærestand i Verden, saa staar for mig intet andet tilbage af det Jordiske at ønske,

Hans Seidelin. Charlotta Syling

Testamente af 24. Oktober 1734

end Guds og Kongens vedvarende Naade, samt Yndest af mine Superieurer og de Retsindige i Landet.«

Som nævnt var Hans Seidelin Maître des requêtes lige til sin Død, hvorefter POVL EGGERS, der var Sekretær i Danske Kancelli, udnævntes til hans Efterfølger; denne synes dog allerede 2 Aar før Hans Seidelins Død at have overtaget de daglige Forretninger som Maître des requêtes, thi i Hans Seidelins Dagbog læses: »Den 4 Junii 1750. Efter at jeg næsten udi fulde 20 Aar havde forestaaet de mangfoldige og møjsommelige Forretninger, som uden Ophør daglig forefalder udi Maître des Requêtes Contoir i det Danske Cancelli, hvorved min Helbred er bleven tilsat, og jeg omsider fik min Chef, Hans Høj Grevelig Excellence Hr. Gehejme Raad VON HOLSTEIN, som havde set min Flid og Arbejde, og derfor nødig vil miste mig, persvaderet [overtalt] til at se mig befriet fra saadan stor Byrde i mit 55 Aars Alder, blev det mig endelig ved hans Forestilling efter min Begjæring af Hans Majt. accorderet, at jeg maatte træde ind i Højeste Ret, som en bestandig Assessor, dog med de Vilkaar, at jeg fremdeles skulde bivaane Cancelli Collegium, hvorpaa jeg ovenmeldte 4 Junii refererede Cancelliets Sager for sidste Gang udi det Kongl. Gehejme Conseil, og efter tagen Afsked sammesteds overleverede mit Contoir i Cancelliet til Hr. Etats Raad Eggers, som blev ordineret til, sig samme i mit Sted at antage.«

Af Fortegnelsen over »Kiøbenhavns Indvaanere efter Branden 1728« fremgaar, at Assessor Hans Seidelin paa dette Tidspunkt boede hos sin Fader i Lille Strandstræde.

Fra c. 1735—40 boede Justitsraad Seidelin »paa Salen« i Kommerceraadinde DREJERS Gaard paa Sydøstsiden af Frederiksberggade, tæt ved Nytorv. Kommerceraadinde Drejer var Enke efter Justitsraad Seidelins Fasters Mand, Kommerceraad HANS DREJER (S. 103).

Efter Faderens, Konferensraad HANS SEIDELINS Død 1740 ejede Sønnen Gaarden i Lille Strandstræde Nr. 14 i København til sin Død 1752, hvorefter den overgik til Søstersønnen HANS DIDERICK BRINCK(-SEIDELIN), der solgte den 1754.

Endvidere blev Hans Seidelin 1740 efter sin Faders Død Ejer af Hagestedgaard, som han

1748 (Skøde 24. Maj, læst paa Sjællands Landsting 19. Juni s. A.) solgte for 20.000 Rd. til sin nævnte Søstersøn. »Dog forbeholder jeg [Hans Seidelin] mig Frihed og Rettighed til det indrettede Begravelsessted udi Sacristiet i Hagested Kirke, hvor min sal. Faders og min Hustrus Lig ere indsatte, saaledes at ej alene disse tvende Lig saavel som mit eget Lig, naar jeg engang ved Døden [er afgangen] og dér er vorden hensat udi samme Begravelsessted, stedse skal blive staaende urørt, men endog at ej flere Lig sammesteds maa vorde indsat.«

2. November 1751 oprettede Konferensraad Hans Seidelin, der var barnløs, Testamente^{a)} — hvortil han og hans Hustru havde faaet Bevilling 1. Februar 1737. Testamentet indeholder følgende Bestemmelser:

§ 1. »Naar jeg er død, skal mit Lig i al Stilhed føres til Hagested Kirke og sættes ved Siden af min Sal. Faders og min Sal. Hustrus Lig udi den i Sacristiet sammesteds indrettede Begravelse, hvor ej flere Lig maa indkomme, siden der ej heller flere kan rummes, til hvilken Begravelse jeg ved mit Skøde til Secreterer BRINCH af Dato 24 Maj 1748 har reserveret mig Rettighed.«

§ 2 indeholdt Bestemmelse om, at hans afdøde Søsters Børn skulde være hans Arvinger. Disse Arvinger »skal til enhver af de 2de i min Gaard værende, min Salig Hustrus Søstre, Jomfru ANE CHRISTINE SYLING og Jomfru LOVISE SYLING, som vel har forestaaet mit Hus, . . aarlig betale 200 Rdl. i Courant klingende Mønt, . . saa længe de lever i ugift Stand. Desligeste skal og mine Arvinger straks efter min Død til enhver af dem betale udi rede Penge 100 Rdl. Courant, at de derfor kan lade sig gjøre Sørgeklæder efter mig. Udi min Gaard skal de have Frihed at blive boende efter min Død til næste Paaske eller Michaelis rette Flyttetid, ligesom min Dødsdag maatte indfalde, og dér imidlertid nyde, som sædvanligt, fri Opvarning, Ophold og Underholdning af mit Stervbos Midler.«

§ 3. »Enhver af mine Tjeneste Folk, saafremt de befindes i Troskab, skal efter min Død til en liden Afmindelse om mig gives en skikkelig Sørgeklædning, og desuden enhver udi Penge Tyve Rigsdaler foruden deres sædvanlige Løn.«

I Testamentets § 4 bestemte Konferensraad Hans Seidelin, at der af hans efterladte Midler skulde benyttes 80.000 Rd. til Indkøb af et eller flere Jordegods eller Sædegaarde, som — inden 4 Aar efter hans Død — skulde oprettes til et Stamgods, hvis første Besidder skulde være hans Søstersøn HANS DIDERICK BRINCK(-SEIDELIN). Desuden bestemte han, at »Mine Sal. Forældres Skilderier tillige med mit eget Skilderi skal, som et stedsevarende og uforanderlig Inventarium, fra den ene Besidder til den anden følge Stamhuset.« Hans Seidelin ønskede, at Hagested Gaard og Gods, som han som nævnt havde solgt til ovennævnte Søstersøn, skulde indkøbes og indrettes til Stamhuset, »efterdi det haver været hans [Hans Seidelins] fædrene Gods og hans Sal. Faders Lig udi Hagested Kirke staaer hensat.« Testamentets mange og udførlige Bestemmelser vedrørende Stamhuset genfindes ordret i Erektionsbrevet af 5. Juli 1753. (Se iøvrigt om Oprettelsen af Stamhuset Hagestedgaard (1753), som 1809 substitueredes med det Brinck-Seidelinske Fideikommis, under Søstersønnen HANS DIDERICK BRINCK(-SEIDELIN)^{b)}).

§ 5 indeholder Bestemmelse om Indrettelsen af 12 Senge i Vartov Hospital (se nedenfor).

I § 6 bestemtes det, at »de øvrige Midler og Effecter, som jeg mig maatte efterlade, skiftes og deles efter Loven imellem mine samtlige Arvinger, saaledes at en Broder arver dobbelt imod en Søster.«

^{a)} Allerede 24. Oktober 1734 havde Hans Seidelin og Hustru Charlotta Syling oprettet Testamente — 3 Dage før deres Bryllup. Begge Testamenterne samt Bevillingen af 1. Februar 1737 er i Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELINS Eje.

^{b)} Denne vil — som hørende til sjette Slægtled — først blive omtalt i 2. Bind.

§ 7. »Som jeg nu saaledes af Kiærlighed til min Sal. Søsters Børn forunder og overgiver dem alle mine ejende Midler paa nogle faa Tusind Rigsdaler nær, som til de Fattige legeres og skænkes, saa tvivler jeg heller ikke paa, at de jo alle i Almindelighed udviser deres Taknemmelighed derfor imod mig ved at efterkomme i alle Poster dette mit Testamente, saasom de ellers, om de imod Forhaabning derimod handler, bør vente sig Guds evige Hævn, Vrede og Forbandelse, hvorimod, naar de denne min sidste Villie efterlever, Guds Velsignelse skal hvile over dem til timelig og evig Lyksalighed. I Særdeleshed gjør jeg mig det faste Haab, at Secreterer HANS DIDERICH BRINCH og hans Broder IVER BRINCH til Punkt og Prikke ser alting efter Testamentets Indhold fuldbyrdet og efterlevet, saaledes som de mig derfor for den store Dommer paa hin Dag vil være ansvarlig.«

Konferensraad Hans Seidelin stiftede ved sit Testamente (§ 5) — til Indrettelse af 12 Senge i Vartov Hospital^{a)} — et Legat paa 8.000 Rd., »hvilken Kapital Gud til Ære og Taksigelse for hans mod mig beviste utallige Velgerninger hermed skænkes min fattige Næste, glædende mig ved, at jeg, som i min Ungdom haver tjent de Fattige, uden allerringeste Belønning, med mit Arbejde som Sekretær ved de Fattiges Væsen i Danmark udi 6 Aar, nu ved Guds Velsignelse er sat i Stand til ogsaa at kan tjene dennem efter min Død med en Part af mine Midler«.

»Af dette Legat skal indrettes 12 Senge til 12 fattige Lemmer af Mand- og Kvindekøn.« »Og ifald Kapitalen ikke til 12 Senges Indretning skulde være tilstrækkelig, skal den manglende Summa af mit Stervbos Midler udtælges.«

»Til at udnævne Lemmer til fornævnte 12 Senge skal mine Arvinger alene, eller i deres Mangel mine næst Paarørende, være berettigede; og skal altid de trængende af min Familie frem for andre præfereres, og dernæst de fattige af min Sal. Hustrus Familie.«

»Skulde jeg ikke selv i levende Live oprette en Fundats paa dette Legatum, vil jeg have mine Arvinger ombudet, herover at forfatte en Fundats, conform med dette Testamentes Indhold.«

Ved Forespørgsel 21. April 1753 — efter Hans Seidelins Død — hos »Directionen over de Fattiges Væsen i Danmark« modtog hans Arvinger 26. s. M. det Svar, at, da 12 Lemmers Forplejning (c. 30 Rd. aarlig for hver) beløber sig til 360 Rd. aarlig, hvilket, da Rentefoden kun er 4 pCt., udgør Renten af 9.000 Rd., maa der til de 8.000 Rd. lægges 1.000 Rd. Den 22. Juni 1753 udbetalte da Assessor HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN paa egne og Medarvingers Vegne 9.000 Rd. til Forstanderen for Vartov Hospital, Hofretsassessor STENDERUP.

I Overensstemmelse med Bestemmelsen i Konferensraad Hans Seidelins Testamente oprettede hans Arvinger — hans afdøde Søsters 5 Børn — da 29. December 1753 Fundats for Konferensraad Hans Seidelins 12 Senge i Vartov Hospital. Fundatsen indeholder følgende Bestemmelser:

§ 2. »For Renten skal underholdes 12 fattige og trængende Hospitalslemmer af Mand- og Kvindekøn, som udi deres Velmagt, eller til den Tid de vorder indlagte, have ført et skikkeligt og ærligt Levned, og som ikke med nogen smitsom Syge, i hvad Navn nævnes kan, ere befængte, ej heller rasende eller med Sinds Urolighed beladte. Iøvrigt bliver de Trængende af Testators Familie og dernæst de Fattige af hans sal. Frues Charlotte Sylings Familie (efter Testamentets Ord og Indhold) præfererede til at vorde indlagt.«

§ 3. De 12 første Lemmer indlægges ved Aaret 1754's Begyndelse.

Ved forefaldende Vakance sker Belæggelsen paa følgende Maade:

De 12 Senge nummereres; Assessor HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN belægger No. 1 og 2, Sognepræst IVER BRINCK No. 3 og 4, DRUDE MARGRETHE BRINCK No. 5, HELENA AMBROSIA BRINCK No. 6 og SOPHIA ELISABETH BRINCK No. 7. Paa disse Senge »indlægger enhver og deres Descendenter saa tit og ofte som deres Numre bliver vacant.«

De øvrige 5 Senge, No. 8—12, skiftes de 5 Søkende til at belægge, saaledes at ved først indtrædende Vakance indlægger HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN et Lem i den afgaaedes Sted, ved 2. Vakance indlægger IVER BRINCK, ved 3., 4. og 5. Vakance de 3 Søstre i nævnte Rækkefølge, hvorefter Turen atter kommer til den ældste Broder, og saa fremdeles.

^{a)} Vartov Hospital, en af Københavns ældste Stiftelser, fra Slutningen af 1200 Tallet; benævntes i Middelalderen »Helligaands Hospital«, 1607—1934 »Vartov Hospital«; havde 1666—1934 til Huse i Farvergade, siden 1934 i Klædebo Parkallé 28 under Navnet »Gammel Kloster«.

§ 4. »Naar nogen af os ved Døden afgaar, bliver den Afdødes ægte Livsarvinger berettigede i den Afdødes Sted til at indlægge Lemmer efter den Tur og Orden, som er etableret, dog saaledes at saadan Retighed tilhører den ældste af vores Sønner og hans Descendenter i samme Orden, saa længe nogen af dem er til, og i Mangel deraf, da de øvrige Sønner og deres Descendenter efter Alderen og Ordenen, og endelig i Mangel af samme, da Døtrene og deres Descendenter efter Alderen og oftbemeldte Orden.«

(§ 3). »Og naar nogen af os 5 Arvinger og dens Linie uddør, da henfalder den bortdøde[s] Linies private Senge til No. 8—12, og Indlæggelsens Orden bliver da saaledes, som med disse 5 sidste Senge er fastsat.«

§ 5. Skulde alle 5 Arvingers ægte Descendenter uddø, tilfalder Indlæggelsesretten »andre Testators Paarørende«, nemlig Konferensraad HANS SEIDELINS 2 Fætre, Sognepræst HANS SEIDELIN i Gloslunde og Apoteker CLAUS SEIDELIN i Nykøbing F.

§ 6. »Den af Testators Arvinger, som nu eller i Fremtiden er forlenet med det af Testator oprettede Stamhus Hagedsted skal, naar Vacance forefalder, desangaaende gives Communication [Meddelelse], paa det bemeldte Stamhusbesidder igen kan anmelde, saavel for den høje Direction som for den Vedkommende, at det er hans eller hendes Tur at udvælge og indlægge en Lem.«

§ 7. »Den som tilkommer at udvælge og indlægge en Lem i den afgaaedes Sted, skal gøre det i det seneste 2 Maaneder efter, at Vacance for ham eller hende er tilkendegivet. Sker derudi Forsømmelse, gaar Turen ham eller hende for den Gang forbi og falder til den, som er næst i Ordenen.«

Kiøbenhavn, den 29. December 1753.

H. D. Brinch Seidelin, J. Brinch, D. M. Schougaard, née de Brinch,
H. Ambrosia Brinch, Profess. Kisbyes, S. Elisabeth Brinch, Provst Seidelins.«

Aabenbart har man snart fundet den i Fundatsen anordnede Maade at belægge de sidste 5 Senge' No. 8—12, paa, temmelig upraktisk, thi kun 4 Aar senere fordeltes, ved en »Forening« mellem Arvingerne af 4. Juli 1757, Belæggelsesretten til Sengene saaledes, idet hver af de 5 Søkende fik tildelt een af de sidste 5 Senge, at fra nu af HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN belagde No. 1, 2 og 8, IVER BRINCK No. 3, 4 og 9, DRUDE MARGRETHE BRINCK (~ SCHOUGAARD) No. 5 og 10, HELENA AMBROSIA BRINCK (~ KISBYE) No. 6 og 11, og SOPHIA ELISABETH BRINCK (~ SEIDELIN) No. 7 og 12.

I de følgende Aar har Belæggelsen utvivlsomt fundet Sted paa denne Maade, blot med den Forandring, at Sengene No. 1, 2 og 8 fra Konferensraad HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELINS Død 1778 er blevet belagt af hans Søn Konferensraad HANS BRINCK-SEIDELIN, No. 3, 4 og 9 efter Sognepræst IVER BRINCK'S Død 1779 antagelig af hans Datter CHARLOTTE AMALIE BRINCK († 1789) (eller af hans Enke MAREN OSTENFELD, der døde 1790 uden at efterlade sig Livsarvinger), No. 6 og 11 efter HELENA AMBROSIA BRINCK'S Død 1788 af Sønnen Sekretær JOHANNES AMBROSIUS KISBYE, og Sengene No. 7 og 12 efter SOPHIA ELISABETH BRINCK'S Død 1776 af hendes Søn Sognepræst CHRISTIAN SEIDELIN i Odense. Hvad Sengene No. 5 og 10 angaar, skal DRUDE MARGRETHE BRINCK inden sin Død have overdraget Belæggelsesretten til sin Brodersøn Konferensraad HANS BRINCK-SEIDELIN, der som nævnt i Forvejen belagde No. 1, 2 og 8 (DRUDE MARGRETHE BRINCK døde 1786, efterladende sig en Søn, der døde s. A., og en Datter, der døde 1820, begge uden at efterlade sig Børn).

Af de skiftende Besiddere af Stamhuset Hagedstedgaard og det Brinck-Seidelinske Fideikommis er der indtil 1862 ført en Protokol^{a)}, hvori Dispositionerne m. H. t. Konferensraad SEIDELINS 12 Senge er indført. I denne Protokol findes en Optegnelse af 29. September 1791, underskrevet af den daværende Stamhusbesidder, den lige nævnte Konferensraad HANS BRINCK-SEIDELIN, saalydende:

»Da Fru SKOUGAARD [DRUDE MARGRETHE BRINCK], som nu ved Døden er afgangen, i levende Live, som meldt, havde cederet [overdraget] mig sin Indlæggelses-Ret, og Hr. IVER BRINCK'S Efterleverske ligeledes uden Livsarvinger ved Døden er afgangen, skiønnes ej rettere, i Overensstemmelse med Sl. Konferens Raad SEIDELINS Testamente og hans Arvingers under 4. Juli 1757 indgaaede Forening, der ophæver den alternative Indlæggelses Orden, som Fundatsens 3. Post ommelder, end at disses Senge No. 3, 4, 5, 9 og 10 hjemfalder til Stamhuset, og Indlæggelses-Retten paa disse herefter tilfalder dets Besiddere, tilligemed de 3 andre No. 1, 2 og 8. Saaledes bliver for Eftertiden alene Sekretær KISBYE berettiget ved Vacance at indlægge paa No. 6 og 11, og Præsten Hr. CHRISTIAN SEIDELIN i Odense paa No. 7 og 12.«

Fra 1791 har Belæggelsesretten til Sengene No. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9 og 10 da tilhørt Besidderne af Stamhuset og senere (fra 1809) af det Brinck-Seidelinske Fideikommis, nemlig Konferensraad HANS BRINCK-

^{a)} Ejers af Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELIN, København.

SEIDELIN til 1831, Ritmester CASPAR CHRISTOPHER BRINCK-SEIDELIN til 1861, Konferensraad LUDVIG CHRISTIAN BRINCK-SEIDELIN til 1865, Proprietær HANS BRINCK-SEIDELIN til 1902, 1904—26 dennes Datter Kommandørinde MARIE ELISABETH WITH(-SEIDELIN), og fra 1926 Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELIN.

Fra engang efter 1830, vistnok omkring 1860, har de lige nævnte Majoratsbesiddere foruden over de nævnte 8 Senge tillige disponeret over Sengene No. 6 og 11. Disse 2 Senge belagdes som nævnt 1791 af Sekretær JOHANNES AMBROSIUS KISBYE, der vel har disponeret over dem fra Moderens Død 1788 til sin egen Død 1824; derefter er Belæggelsesretten antagelig overgaaet til hans Broder Professor RASMUS SEVERIN KISBYE, efter hvis Død 1826 den vel er overgaaet til hans eneste Barn, Datteren HELENA AMBROSIA KISBYE, om hvem det vides, at hun besad Belæggelsesretten i 1830; om hun stadig har besiddet den lige til sin Død 1877, eller om hun tidligere har overdraget den til Brinck-Seidelin'erne, og i saa Fald hvornaar (omkring 1860?) og hvorfor, vides derimod ikke.

Sengene No. 7 og 12 er stadig blevet belagt af Sognepræst CHRISTIAN SEIDELINS Efterkommere, nemlig efter hans Død 1799 vel af hans Søn, Hof- og Universitetsbogtrykker ANDREAS SEIDELIN, efter dennes Død 1840 muligvis først af Sønnen DIDRIK CHRISTIAN SEIDELIN, og efter dennes Død 1848 af hans yngre Broder IVAR EMIL SEIDELIN, efter hvis Død 1894 Belæggelsesretten tilfaldt hans ældste Søster Generalinde JACOBINE BAUDITZ, efter hvem den besades 1901—03 af hendes Søn Toldassistent FERDINAND BAUDITZ, fra 1903 af dennes Søn Telegrafkontrolør CHRISTIAN BAUDITZ.

1921 overgik det Brinck-Seidelinske Fideikommis til fri Ejendom i Henhold til Lov Nr. 563 af 4. Oktober 1919. Da der herefter opstod Tvivl om, hvorvidt WITH-SEIDELINS stadig var berettiget til at belægge de 10 Senge, eller om denne Belæggelsesret var knyttet til Besiddelsen af Fideikommisset og derfor ved dettes Ophævelse skulde overgaa til Københavns Magistrat, under hvem Vartov Hospital hørte, søgte Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELIN Københavns Magistrat. Ved Dom ved Østre Landsret 13. November 1928 kendtes Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELIN berettiget til fortsat at belægge de 10 Senge, No. 1—6 og 8—11.

1934 købte Københavns Magistrat Vartov Hospitals Ejendom (opført 1726—44) i Farvergade til Anvendelse som Filial af Raadhuset. Samtidig flyttede Stiftelsen »Vartov Hospital« ind i en nyopført Bygning, Klædebo Parkallé 28, og fik samtidig Navnet »Gammel Kloster«. Gammel Kloster indviedes 12. Juni 1934 med 226 selvstændige 1—2 Værelser Lejligheder foruden en Plejeafdeling m. m. og blev de følgende 2 Aar udvidet betydeligt med 125 Lejligheder paa indtil 3 Værelser.

Af Lejlighederne er i Øjeblikket c. 80 »Legatboliger«, som af dertil berettigede Personer eller Institutioner uddeles som Friboliger i Overensstemmelse med Fundatserne for de tidligere »Senge« i Vartov Hospital. De øvrige Lejligheder, der er underlagt Stiftelsens Bestyrelse, udlejes indtil videre for en moderat Leje, men det er Hensigten med Tiden at gøre alle Boligerne til Friboliger.

4. Februar 1936 oprettede Københavns Magistrat »Fundats for Gammel Kloster«. Af denne Fundats, der under 7. s. M. forsynedes med allerhøjeste Stadfæstelse, og som afløste den hidtidige af Kong Christian IV under 30. November 1607 udstedte Fundats, skal citeres:

§ 2. »Gammel Kloster«, der er en selvejende Institution under Bestyrelse af Københavns Magistrats 1. Afd., er bestemt til at være en Stiftelse for værdige, ubemidlede gamle Kvinder og Mænd.»

§ 3. »Ved »Vartov Hospital« Overflytning til »Gammel Kloster« foretages i Forstaaelse med de Institutioner eller private Personer, som havde Belæggelsesretten til Senge i »Vartov Hospital«, en Konvertering af Antallet af Senge, saaledes at der for hver Seng, som de paagældende havde Ret til at belægge, fremtidig tilkommer dem Ret til at bortgive en Lejlighed i »Gammel Kloster«, hver 4. Gang denne er ledig.»

§ 9. »De »Ugepenge«, som hidtil af Stiftelsens Midler har været tilstaaet Beboerne i »Vartov Hospital«, bortfalder, efterhaanden som de Personer, som nu oppebærer denne Understøttelse, afgaar ved Døden.»

Efter dette skulde Konferensraad HANS SEIDELINS 12 Senge have været erstattet af 3 Lejligheder i Gammel Kloster; af særlige Grunde blev det imidlertid 4 (1 Værelses) Lejligheder.

Siden Gammel Klosters Oprettelse 1934 har Belæggelsesretten til »Konferensraad Hans Seidelins 4 Legatboliger i Gammel Kloster« været saaledes, at Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELIN har belagt de 3 Lejligheder, og den 4. Lejlighed skiftevis er blevet belagt af Kaptajn LUDVIG WITH-SEIDELIN, København, og Telegrafkontrolør CHRISTIAN BAUDITZ, nu Odense.

Konferensraad Hans Seidelin døde 18. April 1752 i København — ifølge Holmens Kbg. »af hidsig Feber« —, blev bisat 25. April i Holmens Kirkes Kapel, 27. April ført til Hagedsted

Kirke og indsat i sin Begravelse i Sakristiet, hvor hans Faders og hans Hustrus Lig tidligere var indsat. 1882 blev Kisterne, der hidtil havde staaet i Sakristiet, nedgravet paa Hagested Kirkegaard.

Umiddelbart efter hans Død foretog Hofretten Forsegling af Dødsboet i Gaarden i Lille Strandstræde. Den afdødes Svigerinde, Jomfru ANE CHRISTINE SYLING var til Stede; hun havde sammen med sin Søster LOVISE SYLING styret Huset for sin Svoger, mens han var Enkemand. (Hofrets Konceptskifte).

3 Dage efter hans Død udstedtes 21. April kgl. Bevilling, »at vores forrige Conferents Raad, Assessor i Vores Højeste Ret, saa og Maître des Requêtes i Vores Danske Kancelli, afg. Hans Seidelin, hans Lig maa, endskiønt den kongelig Forordning, som Anno 1682 om Begravelser allernaadigst er udgangen, sligt forbyder, om Morgenen eller Aftenen begravnes, Ligkisten med en liden forsølvet Plade ziires, saa og naar Liget bliver sat i Hagested Kirke, da at maa gives til Familien et tarveligt Maaltid«.

Den nævnte Forordning af 7. November 1682, »hvorved forbydes enhver Overdaadighed og unyttige Omkostninger ved Ligbegængelse og Jordefærd«, indeholder bl. a. fig. Bestemmelser:

»Kister maa ikke prydes med Plader af Sølv. — Alle Lig, hvorover Prædiken begiæres, skal være i Kirken Klokken Et Eftermiddag, eller og til den Tid, at Tjenesten i det allerseneste Klokken To kan begyndes. Og maa ej begyndes for noget Lig at ringe før Klokken er Tolv; ej heller maa Præsten opholde Tjenesten længere, end at Folkene kan være af Kirken Klokken halvgaaen Fire. Og maa ingen sine Lig paa andre Tider lade begrave, under Hundrede Rigsdalers Straf, medmindre de derpaa haver Vores allernaadigste Brev og Tilladelse. Og naar Ligene da om Aftenen henbæres, maa alene, om det er mørkt, tolv Lygter bruges, og skal de straks i Graven nedsættes og Jord paakastes, og ingenlunde tillades nogen at staa paa Gulvet, medens Prædiken holdes. Og maa alene, foruden Forældre, Børn, Søskende eller de, som Arv tager, følge seks Par Mandfolk, og ganske ingen Qvindfolk, ej heller nogen Tractement gives, under Hundrede Rigsdalers Straf. Ingen Tale maa over nogen holdes om Dagen, men naar de begravnes om Aftenen, maa Præsten, i Stedet for Ligprædiken, holde en kort Tale paa Gulvet over dennem, som i Rangen ere eller af Adel, som dog ikke maa være længer end et Qvarter.«

Om Konferensraad Hans Seidelins Sygdom, Død, Begravelse og Testamente har Søstersønnen HANS DIDERICK BRINCK-SEIDELIN, som siden 1741 ligesom sin Morbroder havde været ansat i Danske Kancelli, i sin Morfaders Dagbog optegnet følgende:

»1752 den 18 Aprilis, som var en Tirsdag, om Morgenen mellem Eet og To, behagede det Gud, Livets og Dødens Herre, at bortkalde min hjertelskende kiære Morbroder, Hans Seidelin, Hans Kongl. Majsts Conferents, Etats og Justits Raad, Assessor i Højeste Ret, Maître des Requêtes og Sekretær i Det Danske Cancelli, udi hans Alders 57. Aar 7. Maaneder og 2 Dage; han havde i mange Aar baaret paa et svagt Legeme, dog med en munter Sjæl, af en tærende Syge og stærk Svindsot, hvilken saaledes tog Overhaand med en særdeles Mathed, at han 9 Dage førend hans Død maatte af og til holde Sengen, hvor han endelig den ommeldte Tid uden nogen extraordinære Tilfælde ganske rolig, snart som i en Søvn, med fuld Fornuft forlod Verden; hans Lig blev derpaa den standsmessig bisat i Holmens Kirkes Capel, og Jord paakastet af Hans Højærværdighed, Consistorial Raad HVIID, hvorfra det siden blev ført paa en af de Kongl. Rustvogne til Hagested Kirke, og dér i Sacristiet, som han til et Begravelse havde indrettet, og ved Skiøde paa Hagested Gaard og Gods til mig af 24 Maj 1748 sig reserveret, indsat, hvor det tilligemed hans afdøde Fader, min sal. Morfader, Conferents Raad og General Post Directeur HANS SEIDELIN, og hans, sc. [nemlig] min Morbroders, forhen afdøde Hustru, Fru CHARLOTTE SYLING, deres Støv, venter en glædelig og ærefuld Opstandelse.

Siden min salig Morbroder ingen Livs Arvinger haver haft, haver han ved Testamente af 2. Nov. 1751 fastsat, at af hans efterladte Midler skulde 80.000 Rdr. udtages, for samme Jordegods indkiøbes, og deraf et Stamgods oprettes, hvilket jeg, som han stedse lod se en faderlig Kiærlighed og Omsorg for, og mine Descendenter paa Mand og Qvinde Linie først skulde tiltræde. (2) Legerte han til Vartov Hospital i Kiøbenhavn til 12 Senges Opretning 8.000 Rdr., hvilken Sum jeg og Medarvinger, da Directeurene for

Det Fattige Væsen berettede os, at den ej var tilstrækkelig til 12 Senge, forøgede til 9.000 Rdr., for i alt at efterkomme hans Villie. (3) Legerte han til Hagested Begravelses Vedligeholdelse 200 Rdr. Det øvrige af hans Midler skulde deles mellem mig og Medarvinger, alle hans sal. Søsters, SOPHIA SEIDELIN, og Mag. IVER BRINKES Børn, efter Loven, fem i Tallet, 2 Brødre og 3 Søstre. Saaledes lod han i Døden hans Kiærlighed for mig blive fuldkommen, hvorfor jeg og

Med al Taknemlighed hans store Godhed skønner,
Hans Aske ærer og alene ønsker mig,
at han udi min Tak kan ses udødelig,
Da Gud hans Vandel som en Christen selv belønner.

HANS DIDERICH BRINK.
Secreterer i Det Danske Cancellie.«

I Hagested Kirkes Kor findes 3 Kisteplader, nemlig een over hver af de 3, der i sin Tid begravedes i Kirkens Sakristi. Den yngre Konferensraad Hans Seidelins Kisteplade, der ligesom Kistepladerne over hans Fader og hans Hustru er af Bly og fastsømmet paa Korets Nordvæg og tildels svarer til disse 2, er oval, 36 cm høj og 22 cm bred, omgivet af en 10 til 16 cm bred Blyramme, der inderst har Perlestav, hvorfra udgaar adskilte Straalebundter, hvorpaa findes Engle i Skyer og forneden en gammel, langskægget, vinget Død med Timeglas, foroven en Engel med Palmeglas og Løvkrans i Hænderne. I Ovalen findes følgende Indskrift:

Her under Hviiler
Dend i Livet
Høyædle og Velbaarne
nu hos Gud salige
Herre HANS SEIDELIN
Hans Kongel: Mayest:ts Conferents Etats og
Justice Raad Assessor i Høyeste Rett Maitre des
Reqvetes og Secreterer i det Danske Cancellie
Som var fød i Kiøbenhavn d: 16 Septembris 1695
af Forældre
Høyædle og Velbaarne
Herr HANS SEIDELIN
Til Hagested Gaard
Hans Kongelige Maysts Conferents-Etats Justits
og Cancellie Raad og Directeur i det Kongelige
General Post Amt,
og
Frue DRUDE MARGRETHA CLAUS Daatter
Kom i Ægteskab 1734
med
Høyædle og Velbaarne
Frue CHARLOTTE SYLING.
Og levede Tilsaamen i 10 Aars Ægteskab
Uden Livs Arvinger
Sad siden i Eenlig Stand fra den 22 Martii^a) A^o 1744
indtil
den 18 Aprilis 1752 da Gud i Hans Alders 57 Aar
7 Maaneder og 2 Dage ved Eet sagte og salig Endelig —
om Morgenen Klocken Toe Krævede Hands Siæl med
hvilken dette Støv venter Een Ærefuld
Opstandelse
[Englehoved mellem Løv]

^a) Skal være 22. Februar.

Med Ære, Lycke og hvad Verden her høyt skatter,
 Var ieg Velsignet, mens mit Liv paa Jorden var,
 Dog Svagheds Tunge Kors i Verdens Fryd og Latter,
 Mig lærte, ieg mit Kar i Skrøbelighed bar.

Justitsraad, senere Konferensraad, Hans Seidelin

~ 27. Oktober 1734 i København »im Hause« (St. Petri Kirkebog) CHARLOTTA SYLING, * 29. Januar 1685^a) i København. Dt. af Klæde- og Silkehandler i København JOHAN ALBRETSSEN SYLING († 1705, begravet 21. April i Vor Frue Kirke i København. ~ 1678 (Bevilling 15. Februar)) og Hustru MAREN HANSDATTER RØERS († 1727, 65 Aar gammel, begravet 5. November i sine Forældres Gravsted i Vor Frue Kirke. Forsegling efter hende 29. Oktober s. A.).

† 22. Februar 1744 i København i Gaarden i Lille Strandstræde; 2. Marts førtes hendes Lig til Hagested og indsattes samme eller næste Dag i Begravelsen i Hagested Kirkes Sakristi. 1882 blev Kisten nedgravet paa Hagested Kirkegaard. Ingen Børn.

Hendes Mand skrev i sin Faders Dagbog om Hustruens Sygdom, Død og Begravelse:

»Den 22 Februarii 1744, som var en Løverdage, fandt min himmelske Gud og Skaber Behag udi for mine Synders Skyld at hemsøge mig saa haardt, idet han ved en sagte og salig Død om Formiddagen imellem 10 og 11 Slet til sit evige Æres Rige henkaldte min fromme og dydige Hustru Charlotte Syling, efter at vi havde levet tilsammen udi et særdeles kiærlig og fornøjelig Ægteskab udi 9 Aar og næsten 4 Maaneder. Min salig Hustru fandt sig den 13 Februarii forhen, som var en Torsdag, incommoderet af en Hoste, hvorover hun lagde sig til Sengs, men var dog ikke sygere, end at hun jo baade Løverdagen og Søndagen derefter bestandig var hos mig, da jeg over en Bryst Feber maatte holde Sengen. Om Onsdagen den 19 Februarii var det først man begyndte at frygte for Sygdommen, da det salig Guds Barn tilslog baade saadan Hæshed for Brystet, at man næppe kunde høre, hvad hun taledede, saa ogsaa en stærk Obstruction, som foraarsagede, at hun næppe kunde drage hendes Aande, og tillige forvoldte hende stor Smerte i hendes Mave, samt Urolighed, saa at hun 5 Dage for hendes Død hverken fik Søvn eller den mindste Rolighed, men snart maatte sidde i Sengen, saasom hun ej kunde taale at ligge, og snart maatte op af Sengen. Der blev vel om Fredagen, som var den 21 Febr. ordineret hende af Professor og Doctor FRIIS et Clister, men som det ventelig blev for silde ordineret, gjorde det heller ingen Virkning. Samme Fredag Formiddag blev hun efter hendes egen Begiæring af Provsten til Holmens Kirke Hr. Consistorial Raad HVID betjent med Alterens Sacramente, hvilket hun annammede med stor Devotion [Andagt], og derefter tog en kiærlig Afsked baade med mig og alle hendes Søstre. Siden efter tiltog Sygdommen mer og mer, og omsider tilslog sig efter Doctorens Sigende en Inflammation i hendes Mave, der tillod hende hverken Søvn, Hvile eller Ro, hvilket vedvarede, indtil hun den 22 Febr., som meldt, med sund Fornuft og Forstand overleverede sin Sjæl i Guds Hænder.

Gud selv, som har saaret mig, han læge igien, han give mig Taalmodighed at bære mit Kors, og være min Trøst og Del evindeligt.

Det salig Guds Barns Lig, siden hun havde forlangt at blive hensat i min sal. Faders Begravelse udi Hagested Kirke, blev den paafølgende 2 Martii, som var en Mandag, paa en Lig Vogn om Morgenen tidlig bortført fra min iboende Gaard i Kiøbenhavn, hvor hun døde, til Accise Boden uden for Vester Port, og fulgte Liget 3de Sørge Par, nemlig jeg og hendes Søster Søn Monsr. CHRISTIAN HARTVIGSEN, Monsr. NICOLAI JORT og Capitain WALTER, samt Sekretær HANS DIDERICH BRINCH og Broder IVER BRINCH. Ved Accise Boden blev hendes Lig af 16 Studentere taget af Lig Vognen, sat paa en Rust Vogn, og derefter henført til Hagested Kirke, hvor af Sognepræsten sammesteds Provst CRUSE blev kastet Jord paa hendes Lig. Med Liget herfra til Hagested fulgte bem.te 2de Messieurs BRINCH, saasom jeg selv formedelst min svage Helbred ikke turde vove at følge med, og geleidede de hende end videre, som Sørge Par, tillige med Provst CRUSE og Forpagteren paa Hagested Sr. MAGNUS WEINHOLT til hendes Hvilested. Af Rust Vognen blev hendes Lig taget af 16 Bønder, og indsat i Begravelsen, hvilke Bønder blev givet et Maaltid Mad paa Hagested Gaard, foruden var anrettet paa Gaarden et a parte Maaltid for forn[ævn]te 2de Sørge

^a) Ifølge Kistepladen i Hagested Kirke (se nedenfor).

Par, ligesom og i min Gaard i Kiøbenhavn blev holdet et Afskeds Maaltid efter hende, hvorved var tilstede de øvrige af Sørge Parrene, som fulgte Liget ud til Accise Boden, saa vel som hendes 4 Søstre, samt Fru SEVEL. Der blev og af mig efter hendes Begiøring uddelt til hendes Søstre alle hendes efterladte Pretiosa af Guld og Sølv, saa vel som alle hendes Silke og uldne Gang- og Lin-Klæder, Kniplinger, og hvad videre hun havde haft til hendes Puds og Galanteri.

Saa hvil da Søde Sjæl udi dit Sovekammer,
Nu Gud har endt din Ve, din Uro og din Jammer,
Din Bortgang smerter mig, dog trøster jeg mig ved,
Jeg dig skal faa at se i evig Salighed.«

I Hagested Kirkes Kor findes en Kisteplade af Bly med Indskrift over Charlotta Syling. Kistepladen svarer ganske til Kistepladen over hendes Svigerfader sammesteds (S. 115), er 34 cm høj og 21 cm bred, og er ligesom Kistepladerne over hendes Mand og hendes Svigerfader fastsømmet paa Korets Nordvæg. Indskriften i det ovale Indskriftsfelt lyder:

Her under Forventer
Opstandelsen
Til Udødelighed oc Uforkrænkelighed
Det som var Dødelig og Forkrænkelig
Hos Den
Fordum Høyædle oc Welbyrdige, nu hos Gud Salige Frue
FRUE CHARLOTTE SEIDELIN
Fød SYLLING
Hun blev Fød udi Kiøbenhavn den 29 Januarij Aar 1685
Kom i Ægteskab den 27 Octobris Aar 1734 med Høyædle og Velbyrdige
HANS SEIDELIN
Til Hagested-Gaard
Kongl. Maijst. Etats- oc Justitz-Raad, Assessor i Høyeste Rett oc Secreterer
i det Danske Cancellie
Levede med Hannem paa 10de Aar udi et Kierlig oc Fornøvelig Ægteskab
Uden Livs Arvinger
Forlod Verden den 22 Februarij Aar 1744 udi Hendes Alders 59 Aar
oc 24 Dage
Oc
Efterlod Bemeldte Hendes Dybsørgende Mand udi Een stor Bedrøvelse
over Een saa Umistelig som Uignelig Ægte-Fælle
Far vel! Afdøde Siæl, her ligger Du i giemme,
Ind til Dit Støv oc Jord til Ære reyser Sig,
De Efterlevende Dig aldrig Kand forglemme
Opmundtres ved Din Dyd paa Vey til Himmerig
Din Høy-bedrøved Mand hæer tabt sin Jordisk Krone
Familien sin Fryd, Den Fattige sin haand,
Kort sagt i Livet var Du Een Priisværdig Kone,
Derfor begrædes det saa hastigt løste Baand.

[Under Inskriptionen findes et senere indridset:] A I

41. c. CLAUD SEIDELIN, * 11. Februar 1697 i Københav, døbt 13. s. M. i St. Nikolai Kirke.
† 28. Juni 1700 i Københav, begravet 30. s. M. i Holmens Kirke.
Om denné Søn fortæller Faderen i sin Dagbog:

»1697 den 11 Februarii, som var Taksigelsens Fest og indfaldt paa en Torsdag, blev min Kiæreste DRUDE MARGRETE, præcis om Morgenen Klokken To slet, forløst med en liden Søn, hvorfor Gud den allerhøjeste være æret og lovet og give den Lykke, at dette lidet Barn maa opvoxte i Guds sande Frygt, Gud til Ære og hans Forældre til Glæde og Fornøjelse for Jesu Christi Skyld.

1697 den 13 Februarii, som var en Løverdags, blev vores liden Søn indlemmet sin Frelsere Jesu Christo, ved den hellige Daab udi St. Nicolai Kirke, og blev kaldet CLAUS efter min Kiærestes Sl. Fader Raadmand CLAUS IVERSON [S. 73]. Daaben blev forrettet af Mag. MICHAEL. Til Faddere vare Hr. Geheime Raad MATHIAS MOTH. Hr. Justits Raad OLUF HANSØN. HENRICH CLAVSØN Studios. som min Kiærestes Broder [S. 74]. Hr. Geheime Raad HARBOES Frue KAREN HARBOE holdt Barnet over Daaben, og [Barnets Farmoders Kusine [Tavle II F 32]] Byfogden FRIDERICH EISENBERGS Kiæreste ANNE holdt Christen Huen.

1698 den 4 Junii, som var en Løverdags, var samme Dag, ej mindre end forrige Dage, Guds særdeles Beskiærmelse over min liden Søn Claus, som Ammen havde ladet gaa fra sig i Gaarden, da hun gik ind til Køkken Cammerset, ved det at samme lidet Barn strax derpaa faldt hovedkulds ned til Bunden, udi en halv Tønde Balge, som stod fuld med Vand, saa hvis Guds særdeles Forsyn ikke havde forekommet den Ulejlighed, at en anden af Tjeneste Folkene ved Navn KIRSTEN, som stod i Spise Cammeret og hørte et Pladsk udi Vandet, havde tilsprunget og taget Barnet op, som stod paa Hovedet, maatte det ufejlbar have blevet druknet, som dog slap uden al Skade. For hvilken Guds særdeles Omsorg hannem være Ære, Lov, Pris og Tak, med hosføjende inderlig Bøn, at den allerhøjeste Gud fremdeles sin Varetægt over mine smaa Børn og os alle samtlig vilde holde for Jesu Christi Skyld.

1700 den 28 Junii om Aftenen Klokkeren »Siuf« døde min liden Søn Claus Seidelin af Smaa Kopper. Gud være evig lovet, som tog ham til sig i sit evig Himmerige, førend han sig nogen Tid med denne Verdens Forfængelighed besmittet.

1700 den 30 dito blev bemeldte min liden Søn Claus Seidelin /: hvis Sjæl Gud glæde :/ begravet om Middagen i Holmens Kirke, udi Gangen til Koret, hvor min sal. Fader ligger, og paakasted Mag. GEERT VINIK Sognepræst Jorden, hvorfor jeg foræret ham, Rd. 3
derforuden betalt for Gravens Aabning 5
Skolemesteren til Holmens Kirke 2
Graveren 2
Klokkeren 1

13.«

APOTEKER FRIDERICH SEIDELINS 7 BØRN

AF 1. ÆGTESKAB MED KAREN CLAUDATTER

(Se S. 121 og 129).

42. a. HANS FRIDERICHSEN SEIDELIN, * 7. Januar^a) 1701 i Nykøbing F. Faderen fortæller herom i sin Dagbog: »A^o 1701 velsignede Gud os i vores Ægteskab, og blev min Kiæreste d. 7 Januarii / just paa min egen Fødsels Dag / Klokkeren 3/4 til Tolv forløst med en ung Søn, som d. 11 dito udi Nykiøbings Kirke blev døbt«, og opkaldt efter sin Farfader Provst HANS HANSEN SEIDELIN (S. 70); han blev holdt over Daaben af sin Farmoder SOPHIA DAVIDSDATTER (S. 72), Christenhuen holdt Sognepræsten, Magister GREGERS ZIMMERS Hustru; de øvrige Faddere var Kammerjunker WIND, kgl. Livmedicus JOHAN JUSTUS BÖHME, samt Barnets Faders Fætter HANS JENSEN WINTHER^b), der var teologisk Student.

Sognepræst i Gloslunde og Græshave paa Lolland, † 1790.

1717 blev han Student fra sin Fødeby, Nykøbing F., og kom derefter til København, hvor han opholdt sig i 5 Aar og studerede Teologi. 1718 tog han Baccalaurgraden og blev næste Aar Dekan paa det kgl. Kommunitet.

I København boede han (hvor længe vides ikke, muligvis alle 5 Aar) hos sin Kusine SOPHIA SEIDELIN og dennes Mand Magister IVER BRINK (S. 166) i St. Nikolai Præstebolig, og

^a) Ikke 6. Januar eller 6. April.

^b) HANS JENSEN WINTHER, * 1678. Student 1697. Stud. theol. † 1704. Søn af Provst JENS HANSEN WINTHER og CATHERINE DAVIDSDATTER (Tavle II F 23).

her lærte han en ung Præstedatter fra Skaane, CATHRINE GODICHE, at kende, der var Tjenestepige hos Magister BRINKS. I Maj 1722 — vistnok Pinselørdag, den 23. Maj — forlod Hans Seidelin Magister BRINKS og rejste fra København.

CATHRINE JACOBSDATTER GODICHE var Datter af Sognepræst JAKOB MÅNSSON GÖDDICK (* 1648, † 1693), der 1680 blev Sognepræst i Örtofta og Lilla Harrie i Lunds Stift, og ANNA SIMONSDOTTER HJORT (* c. 1650, † 1729). Da Cathrine Godiches Fader døde allerede 1693, maa hun saaledes mindst have været c. 7 Aar ældre end Hans Seidelin.

Efter Faderens Død blev Moderen, ANNA HJORT, gift med de 2 følgende Sognepræster i Örtofta og Lilla Harrie, først med HENRIK PEHRSSON HOLST, der blev Præst dér i 1695, men allerede døde Aaret efter,

og det følgende Aar — 1697 — med JACOB SCHOUGAARD (* c. 1668, † 1730), der var Præst i de nævnte 2 Sogne 1696—1729. Jacob Schougaard var saaledes Cathrine Godiches Stedfader, fra hun var en lille Pige.

Da Cathrine Godiche endnu »var ikkun et Barn«, forlod hun sit Barneshjem i Skaane og rejste til sin Svigerinde ANNE WILLICH i København, hos hvem hun synes at have holdt til de følgende Aar.

ANNE CHRISTENSDATTER WILLICH, der 1711 blev Enke efter Cathrine Godiches Broder KJELD GODICHE, var fra 1712—26 »Læremoder« ved Nikolai Kirkeskole i København, og antagelig er det da gennem denne Svigerinde, at Cathrine Godiche er kommet i Huset hos Magister Brink, der som Sognepræst ved St. Nikolai Kirke stod for Nikolai Kirkeskole.

Hans Seidelins Underskrift, i Lollands Søndre Herreds Provstis Justitsprotokol [i Landsarkivet, København], fra en Retsforhandling, dateret Græshave 16. Juli 1738 og ført i Pennen af Hans Seidelin.

Anne Willichs Broder IB WILLICH, der havde været Skolemester ved Nikolai Kirkeskole, var sammen med den anden Skolemester ROLLE KLAUSEN død i Pestaaret 1711, samme Aar Iver Brink var blevet forflyttet til St. Nikolai Kirke, — »og saasom Ib Willich døde i stor Gæld og Fattigdom, gav Skolen ham til hans Begravelse 25 Rd.« Sognepræsten ved St. Nikolai Kirke udtalte om ham efter hans Død, at han »haver saa flittig og trolig tjent Skolen fra første Anfang og i samme Tjeneste satte sit Liv til.«^{a)}

Fra St. Hansdag 1712 blev Ib Willichs Søster Anne Willich — »en fattig Enke, som og tilforn hos sin Broder havde vant sig til Børnenes Undervisning« — antaget til »Læremoder«, og fik herfor først 50, senere 75 Rd. aarligt. Da hun i 1712 tiltraadte sin Gerning, »vare ikkun ganske faa af de forrige Børn tilbage, saasom den største Del af Skolebørnene udi forbigangne Aars bedrøvelige Svagheds Tid ved Døden blev bortrevne.« Da Anne Willich i 1726 »for Alderdoms og Svagheds Skyld maatte kvittere Skolen, fik hun til en Diskretion efter 13 à 14 Aars Skolearbejde 50 Rd.« Hun døde c. 1730^{b)}.

Efter at Cathrine Godiche havde været nogen Tid hos Svigerinden i København, »opholdt hun sig nogle Aar udi Slagelse hos en Præst af sin Familie«, vendte derefter tilbage til Anne Willich og blev siden Tjenestepige hos Magister Brinks, hvor hun var i 2 Perioder, og hvor som nævnt ogsaa den unge teologiske Student Hans Seidelin boede. Hvor længe Cathrine Godiche opholdt sig hos Magister Brinks, vides ikke; kun vides det, at Magisteren udstedte en Attest af 11. December 1719 »om hendes skikkelige Forhold«.

Bekendtskabet mellem Cathrine Godiche og Hans Seidelin udviklede sig til et intimt Forhold, som afbrødes ved hans pludselige Bortrejse fra København i Maj 1722. Der er intet Holdepunkt for, at de nogen Sinde siden har set hinanden. Om deres Følelser for hinanden er det vanskeligt at udtale sig med Sikkerhed, men de synes dog begge at have haft Ønske om at indgaa Ægteskab. Om de ogsaa har haft

^{a)} alt ifølge: Kuratelet for Nikolaj Skole. Regnskabsprotokol 1707—1752. (Stadsarkivet i København).

dette Ønske, før Cathrine Godiche i Slutningen af 1721 eller Begyndelsen af 1722 blev besvangret, er ikke ganske sikkert; dog fandt en »højtidelig Forlovelse« mellem dem Sted allerede i September 1721. Men Hans Seidelins Fader, Apoteker FRIDERICH SEIDELIN (S. 121) i Nykøbing F., satte sig meget bestemt imod, at de to unge indgik Ægteskab, hvilket det da ogsaa lykkedes ham at faa forhindret. Desværre endte hele Sagen med en Retssag, som Cathrine Godiches Stedfader, Sognepræst Jacob Schougaard, anlagde mod Hans Seidelin; den stod paa i c. 3 Aar og sluttede først efter at være naaet frem til Højesteret^{a)}.

Om den nærmere Udvikling af Forholdet mellem Godiche og Seidelin vides der iøvrigt kun lidt. Den 28. September 1721 skal der have fundet en »højtidelig Forlovelse« Sted mellem dem, ved hvilken Lejlighed Godiche skal have underskrevet en af Seidelin affattet »Ægteskabspligt«, ved hvilken »hun har forbundet sig til Ægteskab med ham«.

Anne Willich foreholdt ofte Seidelin, at »Godiche var som Tjenestepige udi Magister Brinks Hus, men han haver ofte og mange Gange svaret, at hun, Godiche, var af lige saa godt Folk som han.«

I Løbet af de første Maaneder i 1722 blev det aabenbart, at Cathrine Godiche til Efteraaret skulde »rede til Barsele«; om Besvangringen har fundet Sted i Magister Brinks Hus eller i Gæstgivergaarden »Avlsgaarden«, hvor Godiche logerede, efter at hun havde forladt Magister Brinks, vides ikke.

Efter at have forladt Magister Brinks Hus var Cathrine Godiche atter en Tid hos Moderen og Stedfaderen i Skaane, men Seidelin skrev et Brev til hende, hvori han bad hende komme tilbage til København igen. En Kvinde ved Navn ANNE MORTENSDATTER, som havde kendt Cathrine Godiche i 14 Aar, fik overleveret Brevet af Seidelin paa dennes Kammer i Magister Brinks Hus, og Seidelin bad hende om »selv at rejse med Brevet over til Skaane og give det til hans Kiæreste Cathrine Godiche«; samtidig gav han hende et Pas at rejse med, »som han skrev med egen Haand og daterede fra Kiøge«, samt gav hende Penge med til Udgifter paa Rejsen. Godiche tog da med Anne Mortensdatter tilbage til København, hvor hun »logerede ind i Avlsgaarden«, en Gæstgivergaard i Landemærket.

Anne Willich berettede siden, at »her i Avlsgaarden kom Seidelin idelig til hende og var hos hende, saa ofte Anne Willich kom derind.«

Da Anne Willich og hendes Datter engang kom til Cathrine Godiche i Avlsgaarden, hvor ogsaa Seidelin var til Stede, »da fornam Anne Willich nok, at det ikke var ret med Godiche, og saa ogsaa, at Godiche havde grædt; da spurgte hun Godiche, hvad hun fejlede, og om hun ikke lavede til Barsele; Godiche tilstod, at hun lavede til Barsele, og at Seidelin var hendes Barnefader, hvilket Seidelin ligeledes selv tilstod — og siden mange Gange tilstod baade over for Anne Willich og Anne Mortensdatter — og han forsikrede Godiche, at han vilde dø, førend han vilde forlade hende. »Nu gaar jeg i Dag til Skrifte og i Morgen til Herrens Bord,« udtalte han, rullede derpaa begge sine Strømper ned og faldt paa sine bare Knæ og gjorde hende sit Ægteskabsløfte: »Gid mig overkommer al Forbandelse dermed, om jeg ikke holder, hvad jeg nu har lovet og tilsagt,« og han føjede til, »at han sligt gjorde, for at hun skulde være vis paa, at han ej vilde svige hende.« »Og det gjorde han alt af sig selv, uden at nogen gav Anledning dertil, og Cathrine Godiche spurgte ham endda ad, hvorfor han gjorde hende saa dyr Forpligt om Alterens Sakramente; som hun ingen Tid havde selv eller ved andre forlangt af ham.« Foruden Anne Willich og hendes Datter var ogsaa Anne Mortensdatter Vidne til dette Hans Seidelins højtidelige Ægteskabsløfte; sidstnævnte var nemlig kommet ind i Stuen, »da Seidelin havde sat sig paa sine Knæ«.

Seidelin kom stadig hos Godiche i Avlsgaarden og lovede hende, »at han vilde rejse med hende til Barsele i Skaane til en Præst af hendes Svogerskab for dér at lade sig copulere til hende,« og han tilføjede, at han vilde »paa en Dag have lyst 3 Gange af Prædikestolen til samme Ægteskabs Fuldbyrkelse«. Og han fik hende oven i Købet til »at købe adskilligt ind til Brylluppet med temmelig Bekostning for hende«.

I Maj 1722 forlod Hans Seidelin imidlertid pludselig København, og der vides intet om, at han og Cathrine Godiche siden har truffet hinanden.

Inden han rejste, overleverede han »Aftenen før Pinsefesten« (23. Maj) til Anne Willich en Seddel, som han havde skrevet til Cathrine Godiche, og som han vilde, at de 2 Svigerinder skulde læse; dens Ind-

^{a)} Kilderne til denne Sag er (nævnt kronologisk): Bremerholms Kirkebog, Daab 4. Oktober 1722. — Københavns Notarialprotokol 1722—23, fol. 282 ff., og 1723—24, fol. 94 ff. — Sjællandsfars Landstings Justitsprotokol 27. Januar 1723. (Alle i Landsarkivet, Kbh.). — Danske Kancelli, Sjæll. Reg. 27. Februar 1723. — Tamperretsprotokol 1698—1754, fol. 163 ff. (i Konsistoriums Arkiv). — Danske Kancelli, Sjæll. Tegn. 31. Januar 1724. (Rigsarkivet, Kbh.). — Københavns Raadstuerets Stævneprotokol Nr. 13, 8. Marts 1724 ff. (Stadsarkivet, Kbh.). — Københavns Bytings Protokol 2, 1724—25, p. 55 ff. (17., 24. og 31. Juli 1724). — Nykøbing F.'s Bytings Protokol 25. September 1724. (Landsarkivet, Kbh.), og Højesterets Voteringsprotokol 12. Juli 1725. (Rigsarkivet, Kbh.).

hold var, »at han nu rejste ud i Landet med sin Fætter, og hun, Godiche, maatte ingenlunde rejse herfra [fra København], førend han kom hid tilbage, hvilket han forsikrede skulde ske enten sidst i Helligdagene eller straks efter.« Godiche lod Anne Willich beholde Seddelen hos sig.

Samme Aften kom der Bud fra Magister BRINK efter Anne Willich; hun gik derhen med nævnte Seddel og en »Forpligt«, som Seidelin havde givet Godiche under Haand og Ed, og lod Magister Brink se dem; han beholdt dem begge hos sig og leverede dem ikke siden tilbage. Senere sendte Magister Brink ogsaa Bud til Anne Willich efter et Brev, som Seidelin i August 1722 havde skrevet til hende, og hvori han med højeste Saligheds Ed forsikrede at ville indgaa Ægteskab med Godiche. Magister Brink læste dette Brev for sin Hustru og sagde: »Hvad er herved at gøre, han vil jo endelig have hende.« Anne Willich fik ikke Brevet med sig igen, men »efter Ængstelse af Cathrine Godiche« fordrede hun det siden 2 Gange af Magister Brink; det lykkedes hende dog ikke at faa Brevet igen, »hvorover Cathrine Godiche var helt utaalmodig.« Da Anne Willich engang kom ud fra et saadant Ærinde hos Magister Brink, mødte hun Anne Mortensdatter, der siden berettede, at »Graaden sad i Øjnene paa Anne Willich, som saa meget bedrøvet ud, formedelst Magister Brink havde beholdt samme Breve hos sig.«

Saa vel i talrige Breve til Cathrine Godiche som tit og mange Gange mundtligt i Vidners Nærværelse havde Hans Seidelin lovet hende Ægteskab »og det med højeste og Saligheds Ed og Sakramentets Annæmmelse til sin Forbandelse, med saadanne Ord som: »Christi Legem og Blod bliver mig til Forbandelse, om jeg ikke vil fuldbyrdige Ægteskab med hende.« Mindst 2 Gange sendte Seidelin Breve, som han havde skrevet til Cathrine Godiche og Anne Willich, til PEDER ANDERSEN STOLPÉ, boende paa Hjørnet af Nellikégaden, som saa lod dem gaa videre til dem, de var bestemt for. Af disse 2 var det første skrevet den 24. August (1722), altsaa c. 3 Maaneder efter at Seidelin havde forladt København; det var dette Brev, som Anne Willich leverede Magister Brink paa dennes Forlangende.

Som nævnt var Hans Seidelin ved Pinsetid (Maj) 1722 rejst fra København, aabenbart til sin Fader, Apoteker FRIDERICH SEIDELIN, og Stedmoder i Nykøbing F. Han havde lovet Cathrine Godiche at komme meget snart tilbage, men da dette ikke skete, rejste Cathrine Godiche efter Svigerinden Anne Willichs Raad til Nykøbing F. sammen med Svigerindens 11—12 Aar gamle Søn HANS CHRISTIAN GODICHE. Da de kom til Apoteker Seidelins Hus, gav Cathrine Godiche sin lille Brodersøn en Seddel, som hun havde skrevet til Hans Seidelin; Drengen gik ovenpaa med den til Hans Seidelin, der læste den og derefter gav ham den Besked, at han vilde komme ned til hende, naar han havde spist. Det gjorde han imidlertid ikke, men derimod kom hans Fader, Apotekeren, og talte med hende; om deres Samtale vides intet; den lille Hans Christian fortalte siden, at efter Samtalen »rejste hun bedrøvet hjem.«

Efter et Ophold i København rejste Cathrine Godiche sammen med Anne Mortensdatter til sine Forældre i Skaane; Anne Mortensdatter vendte først tilbage til København og bragte de Breve med sig, som Godiche havde modtaget fra Seidelin; 8 Dage senere kom Cathrine Godiche ligeledes tilbage til København. Af Godiches Forældre hørte Anne Mortensdatter, »at der var en brav formuende Mand, som begiærte Godiche til Ægte, og som de gierne vilde unde hende«, og Godiche selv fortalte hende, »at en Karl, som blev Præst i Norge, havde og forlangt hende til Ægte, ham hun og maatte kvittere for Seidelins Skyld.«

3 Uger før Godiche kom i Barselseng, var hun endnu engang i Nykøbing F. Til denne Rejses Bekostning var hun saadan i Nød for Penge, at hun maatte sætte sine Klæder ud, hvormed baade Svigerinden, dennes Datter og Anne Mortensdatter var hende behjælpelig. Denne Rejse foretog Godiche sammen med Prokurator HØINEMANN, hvem hun havde faaet anbefalet af MAREN HISSINGS, en Kvinde, som Godiche først nylig havde lært at kende. Godiche var imidlertid ikke tilfreds med Høinemann, men udtalte efter Rejsen, at han »ikke havde søgt hendes Gavn«, samt at hun mente, at han var blevet bestukket.

Da Godiche »lavede saa fremmelig til Barsel«, vilde hun nødigt rejse, men vilde, at Høinemann skulde rejse alene, men han fik hende overtalt til at rejse med. Aftenen før de rejste, overleverede Godiche ham hos MAREN CHRISTIAN STIERNS en hel Del af de Kærligheds- og Ægteskabsbreve, som Seidelin havde skrevet til hende; en stor Del af dem blev læst op; de indeholdt »store Forpligtelser om, at han ikke skulde tage nogen anden til Ægte end hende.« Høinemann forsikrede da Godiche, at han »skulde enten skaffe hende Ægteskabsdom og bringe det dertil, at Seidelin, om han end var en Greve, skulde ægte hende, eller 1.000 Rd.« Hertil svarede Godiche, »at hun ingen Penge forlangte, men vilde hellere have Personen selv, og hun vilde hellere have ham, end om det var end aldrig saa mange Penge.«

Paa denne Tur var vistnok Snedkerenken, Madame ANNA MARIA salig MATHIAS NIELSENS, boende paa Hjørnet af Nellikégaden, med for »at opvarte Mademoiselle Godiche«.

Nærmere Enkeltheder om Besøget i Nykøbing F. kendes ikke, saaledes vides det heller ikke, om Hans

Seidelin stadig var hjemme, og om han og Godiche muligvis saa hinanden. Men Resultatet af Rejsen blev en »Declaration og Forlig«, som blev underskrevet af Cathrine Godiche og 2 Borgere i Nykøbing F., HENRIK HANSEN SMIDT og BENJAMIN LIND, »begge Negotianter dér i Byen«; ved denne »Declaration« frafaldt Cathrine Godiche ethvert Krav paa Hans Seidelin, ja tilstod vist endda, at han hverken havde lovet hende Ægteskab eller besvangret hende, og hun kendte de mellem dem vekslede Breve døde. Samtidig maatte hun paa Forlangende udlevere de Ægteskabsbreve, som hun havde modtaget fra Hans Seidelin, til dennes Fader.

Til Gengæld for denne »Forpligt« lovede Apoteker SEIDELIN hende — ved en »Forpligt«, som han underskrev 2 Dage senere, den 9. September — 20 Mark aarligt i 4 Aar, hvilke Penge hun modtog de følgende 2 Aar.

Godiches Humør var nu meget langt nede; hun følte sig sveget af Høinemann, følte sig fremmed i København, hendes økonomiske Forhold var elendige, hun havde intet at ernære sig af, hun turde ikke give sin økonomiske Nød til Kende over for sine Forældre, og hun vidste ikke, hvor hun skulde faa Hjælp i sine Vanskeligheder. »Hendes Nød kontinuerede udi lang Tid derefter, indtil hun derefter kom udi Tjeneste hos Godtfolk.«

Efter sit sidste Besøg i Nykøbing F. modtog Godiche 2 Ægteskabsbreve fra Seidelin; Brevene afleveredes til Maren Christian Stierns, hvorfra Peder Stolpe bragte dem videre til Cathrine Godiche, og Maren opbevarede dem derefter for Godiche. Hans Seidelins Familie var meget ivrige efter at faa fat i hans Ægteskabsbreve; dette gjaldt foruden Magister BRINK ogsaa dennes Svigerfader, den unge Hans Seidelins Farbroder, Justitsraad HANS SEIDELIN i Lille Strandstræde i København, — den senere Konferensraad, Amtmand og Generalpostdirektør.

Justitsraad SEIDELIN sendte ofte Bud til Maren Christian Stierns og talte ogsaa selv nogle Gange med hende for at formaa hende til at skaffe ham de 2 omtalte Breve at se; hun berettede siden, at Justitsraad SEIDELIN havde forsikret, »at han vilde kun se dem og saa levere dem tilbage igen«, og »om Godiche og Hans Seidelin udtalte han, at hun var ham alle Dage værd, saasom de vare begge komne af Godtfolk og vare hverandres Lige, og at han undrede sig over, at Seidelins Fader vilde være saa hart derimod, at de ikke skulde komme sammen i Ægteskab, endskiønt, sagde han, hun altid kan fare saa vel og bedre, da han er ikkun en ung Karl, der ej haver noget vist Brød og Bestilling, og saaledes ialt talte til hendes Avantage og Berømmelse, men meget lastede og taledede ilde om ham; ikke desmindre gik hans Tale dog alt derud paa, om hun [Maren Christian Stierns] dog ikke paa en eller anden Maade kunde faa Brevene fra Godiche og lade ham se dem, til hvilken Ende han ikke aleneste gav hende et Forstykke af en Brokades Vest, men og lovede hende Penge samt gjorde hende adskillige gode Løfter; men Maren gjorde det dog ikke, holdende det imod sin Samvittighed saa at gjøre; hun lod derfor ogsaa straks Godiche se Brokaden, hun havde faaet, og gjorde hende det passerede bekiendt.« Endvidere udtalte Maren siden, da hun som Vidne afhørtes i Sagen, at »Justitsraad Seidelins Tjener, som gik saa ofte Budskab imellem velbemeldte Justitsraad Seidelin og Maren Christian Stierns om forberørte Breve, kom fra bemeldte hans Herre i de Tider, da der blev stævnet i denne Sag, men hvor han kom hen, vidste Maren ikke videre af, end at der siges, at han rejste til Ostindien.«

St. Mikkelsdag den 29. September 1722 fødte Cathrine Jacobsdatter Godiche sin og Hans Friderichsen Seidelins Datter. Fødslen fandt Sted hos Snedkeren i »Weltkuglen«, et Hus i Gothersgade (Navnet betyder sikkert, at der paa Huset hang en Globus eller et Skilt med en Globus), og til Stede ved Fødslen var Svigerinden ANNE CHRISTENS DATTER WILICH, Jordmoderen ANNE, »som dengang boede i Prinsens Gade ved Nye Boder«, Snedkerkonen samt MAREN HISSINGS og dennes Datter og muligvis ogsaa PEDER STOLPES Hustru DRUDE JESPERSDATTER. Ved Fødslen blev der vist ikke talt om, hvem der var Barnefader, og muligvis har Jordmoderen slet ikke været klar over, at det var et uægte Barn.

Den 4. Oktober 1722 blev Barnet døbt i Holmens Kirke i København. Hun blev i Kirkebogen indført blandt de ægtefødte Børn, og som hendes Navn, hendes Forældre og hendes Faddere anføres i Kirkebogen: »Maren Fridericha, Datter af Hans Friderichsen Mat [Matros] i Dronningens Tværgade og Cathrina Jacobsdatter. Faddere: Mester Christen Snedker i Gothersgaden. Svend Nielsen Qvarter Mand. Bendt Kiøldsen Matros. Mette Maria Winters

Skrædder i Dronningens Tværgade. Anna Kierstina i Gothersgaden.« Mærkværdigt nok er Svisgerinden ANNE WILlich ikke Fadder; den sidste af Fadderne er muligvis dennes Datter, ANNE KIRSTINE KIELSDATTER.

Som tidligere omtalt fulgte nu en Rets sag, som varede c. 3 Aar. Den anlagdes af Cathrine Godiches Stedfader, Sognepræst JACOB SCHOUGAARD, der paa sin Steddatters Vegne stævnedes »Hans Seidelin Studiosus for Besvangrelse under Ægteskabs Løfte«.

27. Februar 1723 udstedte Danske Kancelli efter Ansøgning Beneficium paupertatis (Bevilling til fri Proces p. G. a. Fattigdom) for saavel Sognepræst Jacob Schougaard som Studiosus Hans Friderichsen Seidelin.

Da det jo drejede sig om en Ægteskabssag, kom Sagen for Tamperretten, der for Sjællands Stifts Vedkommende bestod af Stiftamtmanden som Formand og Konsistorium ved Københavns Universitet. Tamperretten var en delvis gejstlig Domstol, der kun dømte i Ægteskabssager; den ophævedes 1797; dens Navn stammer fra, at den samledes 4 Gange om Aaret, nemlig paa de 4 Tamperdage, der oprindeligt var 4 katolske Fester, een i hvert Kvartal.

Jacob Schougaards Tamperrets-Stævning af 19. December 1722 læstes paa Sjællandsfars Landsting den 27. Januar 1723. Den 20. Februar 1723 forkyndtes den »paa Seidelins sidsthavende Logement her udi Staden.«

Paa den første Tamperdag, da Sagen var for, — 19. Maj 1723 — fremlagde Prokurator HANS STUB paa Jacob Schougaards Vegne Tamperrets-Stævningen, men Prokurator HANS URSIN gjorde paa Hans Seidelins Vegne Indsigelse mod Stævningen, idet han »formente, at den ej var indrettet efter Loven, saasom Citatus [den stævnedes, Hans Seidelin] var uden Riget, da Stævning blev udtagen«, hvorfor han ønskede Sagen afvist til lovformelig Stævning.

Sagen ved Tamperretten blev nu udsat indtil videre, medens Spørgsmaalet, om Stævningen var lovformelig, blev forelagt Københavns Byting. 15. November 1723 afsagde Byfogden ENEVOLD BRUUN sin »Afvisningsdom«, ved hvilken han nægtede at holde Forhør over de Vidner, som Jacob Schougaard havde indstævnet mod Hans Seidelin.

Denne Dom appellerede Jacob Schougaard ved Raadstuestævning af 18. Februar 1724 til Overretten, d. v. s. Københavns Raadstueret, som i sin Dom 19. Juni 1724 udtalte, at »det ses ikke, at Byfogden var beføjet til at nægte Vidnernes Førelse. Thi kendes for Ret, at Vidnerne, som Hr. Jacob Schougaard paa sin Datters Vegne havde indstævnet imod Hans Fr. Seidelin, bør efter det i Sagen udgangne Stævnamaal af 20. Februar 1723 for Bytings-Retten føres og stedes til Forhør. Processens Omkostninger ophæves paa begge Sider.«

Raadstueretten anfører i sine Præmisser Danske Lov 1-4-18: »Siger nogen paa dens Vegne, som stævnet er, at han var rejst af Provinsen eller Riget, førend han blev kaldet, da skal den, som det siger, det lovligen bevise.« — og udtaler derefter, at det ikke er lovlig bevist, at Seidelin var uden for Riget, da Stævnamaalet den 20. Februar 1723 forkyndtes paa hans sidste Bopæl i København. Der forelaa ganske vist en Attest af 6. April 1723 fra en Person JOHAN CHRISTOFFER PETERSEN, som underskrev sig som Rektor ved Akademiet i Rostock, og Attesten var underskrevet af 2 Personer til Vitterlighed, men »saasom Personerne ere ubekendte og ikke legitimerede med nogen Rets Attest efter Loven, og Attesten heller ikke med Universitetets Segl er forseglet, som var det mindste, der burde være sket til Bevis for Attestens Gyldighed og Attestanternes Troværdighed«, kunde der ikke tillægges Attesten nogen retslig Gyldighed.

Efter Raadstuedommens Bestemmelse fandt derefter Afhøringen af Vidnerne Sted ved Bytinget (den 17.), 24. og 31. Juli 1724. De afhørte Vidner var Anne Christensdatter Willich, dennes Datter Anne Kirstine Kielsdatter, Peder Stolpes Hustru Drude Jespersdatter, Maren Hissings, Anne Mortensdatter, Maren Christian Stierns samt Anne Willichs Søn Hans Christian Godiche. Vidnerne afhørtes af Assessor SVEND KRAG paa Jacob Schougaards Vegne og af LAURITZ FABRITIUS paa Hans Seidelins Vegne. Fra disse mange og meget udførlige Vidnesbyrd stammer vor Viden om hele Sagen, saadan som den foran er gengivet.

Paa Tamperdagene den 15. September og 15. December 1723 og 8. Marts, 7. Juni og 20. September 1724 havde Tamperretten udsat Sagens Behandling, indtil Spørgsmaalet, om Stævningen var lovformelig, var blevet behandlet ved Bytinget og Raadstueretten, og Vidnerne derefter afhørt ved Bytinget.

Paa den følgende Tamperdag den 20. December 1724 optoges Sagen omsider til Doms. Paa Cathrine Godiches Vegne mødte Assessor KRAG, der krævede Ægteskabsdom, paa Hans Seidelins Vegne mødte Monsieur CHRISTIAN BRØHOLM paa sin Principal Prokurator HANS URSINS Vegne. Blandt de 13 Med-

lemmer af Konsistorium, der afsagde Tamperretsdommen i Sagen mellem Cathrine Godiche og Hans Seidelin, var LUDVIG HOLBERG. Tamperretten udtalte i sin Dom, at den ikke kunde kende Cathrine Godiches Erklæring af 7. September 1722 gyldig, ved hvilken hun havde givet Afkald paa Hans Seidelin, da Erklæringen kun var underskrevet af hende selv tillige med tvende Mænd til Vitterlighed, men ikke af hendes Formynder eller Værge. Tamperrettens Dom kom derfor til at lyde paa, at »saasom Cathrine Godiche sigter Hans Fr. Seidelin som sin rette Barnefader, det bevises og med adskillige Vidner, at han selv har tilstaaet at have besvangret hende, og derhos forsikret hende, at han vilde dø, før han vilde forlade hende, desforuden har begge skriftlig forbundet sig med hverandre, og han særdeles ved Ed forpligtet sig at ægte hende, .. da bør Hans Fr. Seidelin efter Loven at ægte Cathrine Godiche.«

BROEHOLM appellerede straks Dommen til Højesteret paa Hans Seidelins Vegne. Prokurator HANS URSIN, der var Fuldmægtig for Hans Seidelin ved Højesteret, krævede Tamperretsdommen tilsidesat og Hans Seidelin frifundet for Cathrine Godiches Tiltale.

Desværre eksisterer Højesterets Domprotokoller ikke fra denne Tid, men i de bevarede Voteringsprotokoller er indført de Vota, som hver enkelt Højesteretsdommer afgav, og heraf kan man i Reglen slutte sig til, hvorledes Dommen er faldet ud.

Voteringen i Højesteret fandt Sted den 13. eller 14. Juli 1725.

De 9 Højesterets-Voterende, der dømte i Sagen, var Konferensraad NIELS SLANGE (Historieskriver, Medlem af Politiretten, Kommitteret i Politi- og Kommercekollegiet), Justitsraad JOHAN SCHRADER (Overkrigskommissær, Præsident i København, Medlem af Politi- og Kommercekollegiet), Justitsraad HANS VILHELM KAAALUND, Justitsraad JOHAN PHILIP RATECKEN (Politimester i København), Justitsraad LORENS KREYER, Justitsraad CHRISTIAN V. STØCKEN (siden Konferensraad, hvid Ridder og Gehejmeraad; Medlem af Generalkirkeinspektionskollegiet), Justitsraad RASMUS RASMUSSEN, Justitsraad PETER FOGH til Ryomgaard (senere Etatsraad) og Justitsraad JESPER JESPERSEN til Høgholt.

Af de 9 Højesterets-Voterende var de 8 af den Opfattelse, at Tamperretsdommen skulde frafalde, og Seidelin frifindes for Cathrine Godiches Tiltale. Kun een, Justitsraad PETER FOGH, der kun ansaa Cathrine Godiches »Declaration« af 7. September 1722 for at være »af ringe Gyldighed«, fandt, »at Seidelin bør lade sig vie til Cathrine Godiche, saa snart denne Dom ham forkyndes.« Derimod tillagde de øvrige 8 hendes »Declaration og Forlig«, ved hvilket hun havde frasagt sig ethvert Krav paa Seidelin, en vis Værdi, og Justitsraad VON STØCKEN fremhævede yderligere det Forhold, at de 20 Mark, som Seidelins Fader aarlig havde lovet hende, havde hun oppebaaret i 2 Aar »som et Tegn til, at hun har villet efterleve Forliget, og har saaledes solgt sin Præention.« Angaaende Processens Omkostninger stemte 7 for, at disse ophævedes, Justitsraad JESPERSEN fandt, at Assessor KRAG skulde betale 40—50 Rd. i Sagsomkostninger, og Justitsraad FOGH, der som nævnt udtalte, at Seidelin burde lade sig vie til Cathrine Godiche, saa snart denne Dom forkyndtes ham, var af den Opfattelse, at »naar dette sker, finder det sig med Processens Omkostning.«

Om CATHRINE JACOBSDATTER GODICHES og hendes Datter MAREN FRIDERICHAS senere Liv vides desværre kun ganske lidt.

(Det er ikke lykkedes at finde Skifterne efter Cathrine Godiches Moder ANNA SIMONSDOTTER HJORT eller Stedfaderen Sognepræst JACOB SCHOUGAARD).

En Gennemgang af Kirkebøgerne for Ørtofta Sogn 1722—50 viser, at CATHRINE JACOBSDATTER GODICHE var Fadder til et den 10. Juni 1722 født Barn. En »Catharina Jacobsdotter« var Fadder ved en Daab 2. Februar 1729, hun er vel identisk med CATHRINE GODICHE. Som Fadder til et den 9. August 1747 født Barn anføres »Mademoiselle Seidelin«. Sandsynligvis er denne Mademoiselle SEIDELIN CATHRINE GODICHES Datter MAREN FRIDERICHA. Hvis dette er Tilfældet, tyder det jo stærkt paa, at CATHRINE GODICHE efter Fødslen i København er rejst tilbage til sit Fødesogn sammen med sin lille Pige.

Der vides intet om, hvorvidt CATHRINE GODICHE eller hendes Datter MAREN FRIDERICHA er blevet gift, eller hvor og hvornaar de er døde.

I disse Aar, medens Processen stod paa, opholdt den ene af Sagens Hovedpersoner, nemlig HANS SEIDELIN, sig i Udlandet.

Som omtalt forlod han København i Maj 1722 og er da antagelig rejst til sin Fader og Stedmoder i Nykøbing F., i hvert Fald opholdt han sig der, da Cathrine Godiche første Gang — uvist hvornaar — var der i Byen. Hvor længe han blev i sit Barndomshjem, og hvor han opholdt sig, da han den 29. September 1722 blev Fader, er ukendt. Inden Udgangen af 1722 forlod han Danmark og vendte først tilbage, efter at den langvarige Retssag var afsluttet med hans Frifindelse ved Højesteret i Juli 1725.

Først studerede han i Rostock i 5 Fjerdingsaar, derefter i Wittenberg i 2¼ Aar. Sidstnævnte Sted fik han — i 1724 — Besøg af sin 1 Aar yngre Broder CLAUS (siden Apoteker), der ved Paasketid 1722 havde forladt Danmark paa en 6aarig Udenlandsrejse; de 2 Brødre fulgtes til Leipziger Paaskemessen 1724.

1725 vendte Hans Seidelin tilbage til Danmark, og den 7. Maj 1726 tog han teologisk Embedseksamen med Laud. Han boede nu i sit Barndomshjem i Nykøbing F., indtil han den 22. November 1727 — af Amtmand over Nykøbing Amt, Justits- og Kancelliraad (senere Etatsraad) HANS LANDORPH til Baadesgaard i Græshave Sogn — blev kaldet til Sognepræst i Gloslunde og Græshave paa Lolland, 1 Mil Sydøst for Nakskov.

Broderen CLAUS SEIDELIN fortæller i sine Optegnelser om sit Levned, at da han i December 1728 kom til Odense paa Tilbagevejen fra sin Udenlandsrejse, traf han dér sin ældste Broder, hvis Ordination netop fandt Sted i Odense paa den Tid. Sammen fulgtes de 2 Brødre derfra over Nyborg, Storebælt, Korsør, Næstved og Vordingborg til Nykøbing, hvortil de ankom den 8. Januar 1728. Den 18. Januar — 2. Søndag efter Helligtrekonger — blev Hans Seidelin indsat i sit Embede af Provst NICOLAI EDINGER (hvis Hustrus Søster Seidelin senere ægtede).

Hans Seidelin var nu Sognepræst i Gloslunde og Græshave i 62½ Aar til sin Død 89½ Aar gammel. Saa sent som i 1783, da han var 82 Aar gammel, hedder det om ham: »Han har hidindtil af Guds Naade forestaaet Embedet uden Capellan og lever ved temmelig godt Helbred nu i hans 83de Alders og 56de Embedes Aar.«^{a)} Næste Aar blev hans ældste Søn FREDERIK SEIDELIN personel Kapellan hos Faderen, og efter FREDERIK SEIDELINS Død udnævntes HENNING CHRISTOPHER PLESNER (* 1763, † 1809) 6. November 1789 til personel Kapellan, hvortil han ordineredes 18. November. Efter Hans Seidelins Død 1790 var PLESNER 1790—1800 Kapellan i Veggerløse paa Falster, hvorefter han efter Seidelins Svigersøn, Sognepræst LORENZ JACOB BENZONS Død efterfulgte denne som Sognepræst i Vestenskov og Kappel (1 Mil Vest for Gloslunde og Græshave Sogne) fra 1800 til sin Død 1809.

En Beretning^{b)} fra 1859 fortæller om Hans Seidelin:

»Hr. Seidelin lever i Sagnet som en nøjagtig og meget sparsommelig Mand, der menes at have nedgravet en Del Penge i eller ved Præstegaarden, hvor han endnu stundom skal gaa omkring ved Nattetide. For at faa sine Karle til at kaste Kornet ordentlig, skjulte han altid nogle smaa Benkugler i Korndyngen, og nu maatte Folkene rage saalænge i Kornet, indtil de bragte ham alle Kuglerne. — Der fortælles fremdeles, at da han paa sine gamle Dage, vel indpakket, kørte til Kirke, maatte Degnen, som sad bag ved ham, puffe ham i Ryggen, hver Gang Præsten kørte forbi en vandrende Kirkegænger. Dette ærgrede Degnen, og han puffede derfor til Præsten, saa ofte de kørte forbi et Piletræ, saa at den gamle Præst sad og bukkede og bukkede hele Vejen. Naar de nu kom til Kirke, og der næsten ingen Besøgende havde været, spurgte han Degnen bagefter: »Men, monstro, hvor bleve alle Kirke-

^{a)} Giessing: »Jubel-Lærere« (1783).

^{b)} P. Rhode: »Samlinger til de danske Øers Laalands og Falsters Historie«. Ved J. J. F. Friis. 2. Udg. 1859. I, S. 300—302.

gængerne af?» hvortil Degnen med en vis Sandhed stedse svarede: »De bleve vist staaende nede paa Vejen og glo paa hinanden.«

I Hans Seidelins Tid indtraf den berygtede Sønderherreds Provstestr^a). Seidelins Svoger NICOLAI EDINGER i Vestenskov og Kappel — deres Hustruer (født AHLEFELD) var Søstre — blev i Slutningen af 1739 efter Ansøgning afskediget fra sit Provsteembede. I Januar 1740 skulde Præsterne i Sønderherred vælge hans Eftermand. EDINGER udtalte, at »Sognepræsten i Stokkemark, velærværdige Magister PEDER BLICHER er ikke alene den ældste efter mig i Herredet, men og habile og bekvem til at antage Provsteembedet«, og BLICHER fik da 2 af de afgivne Stemmer; Præsterne C. ZIMMER i Dannemare og F. G. WULFF i Vesterborg voterede derimod begge paa Sognepræst MICHAEL NESTIUS i Landet. »De øvrige Vota vare saaledes indrettede, at Biskoppen kunde lægge dem til hvilken af de tvende, han vilde.« SEIDELIN fandt, at de begge var »gode og habile Mænd«, og udtalte: »Jeg er uvis om, paa hvem af dem mit Votum billigst bør falde.«

Da der saaledes ingen Enighed var mellem Præsterne, berammede Biskoppen — CHRISTIAN RAMUS i Odense (der var gift med Hans Seidelins Kusine SOPHIA SEIDELIN (S. 171)) — et nyt Valg ved Skrivelse af 30. Juni 1740 til den afgaaede Provst, Magister EDINGER: »... saa vilde Deres Velærværdighed, det snarest ske kan, forsamle samtlige Præsterne i deres Conventkirke, at de der forener sig om ved Bøn og Guds Paakaldelse uden animosité eller nogen Slags kjødelig Passion, at udvælge en af deres Herredsbrødre, som kan succedere Deres Velærværdighed i Provstiet.«

Ved det nye Valg den 18. August fik Magister BLICHER atter 2 Vota, nemlig Magister EDINGERS og TH. WINTHERS (samt sit eget). NESTIUS fik derimod 4, nemlig foruden ZIMMERS og WULFFS denne Gang ogsaa SEIDELINS og SIDELMANN'S. (Selv voterede NESTIUS paa SEIDELIN).

Nu skete der imidlertid det, at Biskop RAMUS ved Brev af 7. September 1740 til Magister BLICHER udnævnte denne til at antage Provsteembedet. I en samtidig Skrivelse til Magister EDINGER udtaler Biskoppen, at han havde erfaret, »at de fleste Herredspræsternes Vota ere faldne paa Velærv. Hr. M. NESTIUS at være Provst i Deres Sted. Nu har jeg vel aldeles intet at erindre imod Hr. NESTIUS, men erkjender ham for en redelig, retsindig og fornuftig Mand; men jeg finder og de samme Qualiteter hos Magister BLICHER, og jeg ved intet at tillægge ham, hvorfor han fra Provstiet skulde excluderes, da dog hans Senium baade efter Billighed og almindelig Praxis giver ham nærmeste Adgang dertil. Altsaa kan jeg ikke andet end give Magister BLICHER mit Votum og i Guds Navn constituere ham til Provst i D. Velærv.s Sted.«

Dette Skridt fra Biskoppens Side »bragte Præsterne i Bevægelse«, og NESTIUS samt 3 af dem, der havde stemt paa ham, SIDELMANN, ZIMMER og WULFF (men ikke SEIDELIN) indgav derfor den 24. Oktober en Klage til Generalkirkeinspektionskollegiet: »Omendskjønt vi nu honorere vores højærværdige Hr. Biskop med al den tilbørlige Lydighed og Ærbødighed, som vi ham som vores foresatte Biskop ere pligtige, saa formene vi dog ved denne Constitution at være graverede. Thi til hvad Ende skulde vi sammenkaldes til at votere, dersom ikke paa plurima Vota [Stemmeftertal] skulde reflecteres; det havde jo været langt bedre, at os var sat en Provst foruden at samle vores Vota; Herredets Rolighed havde jo saaledes bedre været conserveret, og al Jalousie forebyggt. De Fundamenter, som Hans Højærværdighed grunder sin Constitution paa, formene vi ogsaa, ved den Tillid, vi have til Hans Kongelige Majestæts Lov, at være altfor svage, nemlig Senium, Praxis og Billighed. . . . Vi kunde derfor ikke nægte, at da Hr. NESTIUS, ogsaa efter at Hs. Højærv. Biskoppen har lagt sit Votum til de paa Magister BLICHER voterende, beholder de fleste Vota, vi endnu ere i den Tanke, at han endnu har lovligere Adgang til Provsteembedet end Magister BLICHER.«

Biskop RAMUS udtalte 23. November til Kollegiet, at »han var i de Tanker, at ikke just pluralitas votorum [Stemmeftertal], men at Billighed og Upartiskhed maa decidere derudi, og at Biskoppen med de 2 ældste Præster kunde have ligesaa stor Myndighed til at constituere en Mand til Provst, som 4 af de yngste Præster til at excludere ham, især da tvende af de forskrevne 4 Præster ved første Samling havde overgivet Afgørelsen til Biskoppen.« Samtidig klagede Biskoppen over Præsternes, især de 2 yngste, ZIMMERS og WULFFS Genstridighed, »hvilke har faaet de tvende andre [SEIDELIN og SIDELMANN] overtalte siden at falde til deres Mening«, hvorfor Biskoppen anmoder om, »at de maa vorde tilrettesat for deres for-

^a) Generalkirkeinspektionskollegiet, Protokollerede indkomne Breve Nr. 251 (i Rigsarkivet, Kbh.). Provstevalg-Sagen, der ogsaa omtales i Rhodes forannævnte Bog, er udførlig skildret af Holger Fr. Rørdam i Kirkehistoriske Samlinger, 3. R., IV Bd. (1882—84) S. 800—812.

mastelige og ubillige Foretagende og tilholdt enten at overbevise Magister BLICHER nogen Last, hvorfor han kan agtes uduelig til Provsteembedet, eller at erkiende ham for deres Provst.«

Efter at Kollegiet havde indgivet Forestilling til Kongen om Sagen, udgik der den 23. December 1740 kongeligt Reskript til Biskop RAMUS, i hvilket det efter et meget udførligt Referat af Sagens Gang hedder, at »det ikke ses, at den ene af Eder har Loven og Billigheden mere paa sin Side end den anden, . . . hvorfor Vi allernaadigst har fundet for godt, at ingen af forskrevne tvende Præster til Provsteembedet skal beforders — for at Jalousie og Forbitrelse blandt Herredets Præster saaledes bedst kan blive forekommet — men at en tredie af de øvrige Herredspræster til Provst skal vælges.« Samtidig indførtes der nye Regler for Provstevalg, ifølge hvilke »Provstevalg skal gaa efter plurima vota, og at Biskoppen ogsaa skal have et Votum, som, naar de derved er lige, bliver decisivum [afgørende],« og »naar Biskoppen formener sig ikke efter det skete Provstevalg at kunne constituere den af dem valgte Præst til at være Provst«, skal Biskoppen overlade Sagen til Generalkirkeinspektionskollegiet.

Efter et nyt Provstevalg den 13. Januar 1741 meddelte Biskop RAMUS i Skrivelse af 8. Marts til Sognepræst GJORT SIDELMANN i Arninge (hvis Datter HANS SEIDELIN siden ægtede), at han var udnævnt til Magister NICOLAI EDINGERS Eftermand som Provst i Sønderherred paa Lolland.

Magister PEDER BLICHER var ikke blot ældre end sine Kolleger, han var ogsaa ved Lærdom og Dygtighed den mest fremragende blandt Herredets Præster. Grunden til, at han ikke opnaede det nødvendige Antal Stemmer, var utvivlsomt dels den Fordringsfuldhed, hvormed han optraadte, dels at Præsterne var klare over, at han vilde blive en streng Øvrighed. Generalkirkeinspektionskollegiet, der var oprettet 1737, havde allerede, som det ogsaa ses af denne Sag, stærkt svækket Bispernes Myndighed; det maa have været meget ydmygende for Biskop RAMUS at faa den Udnævnelse, som han havde udfærdiget for Magister BLICHER, kasseret; men det var ikke den eneste Gang, der forefaldt Sammenstød mellem denne Biskop og hint temmelig myndige Kollegium.

Under den sidste Del af denne Affære var der »opkommen en unyttig og forargelig Proces imellem tvende af Præsterne«, nemlig 2 af NESTIUS's Tilhængere, SEIDELIN og ZIMMER; SEIDELIN havde anklaget sin Nabopræst ZIMMER i Dannemare for »en uanstændig Talemaade, som han har brugt i Ord og Gebærder imod Hr. SEIDELIN den 26. Oktober [1740] udi Hr. SEIDELINS Hus.«

Den 26. Oktober mødtes i SEIDELINS Præstegaard NESTIUS, SIDELMANN, ZIMMER og WULFF for at underskrive den ovenfor nævnte Klage til Generalkirkeinspektionskollegiet. Men nu skete der det, at SEIDELIN »tværtimod sine forrige Tilskyndelser til vedbørlig Modstand, sagde, at han nu som før ønskede Magister BLICHER skilt ved Provste-Embedet, men han kunde dog ikke nu underskrive eller indlade sig i nogen Modstand.«

Denne HANS SEIDELINS Vægelsindethed forekom de andre baade »fortrydelig og uanstændig«, især da SEIDELIN baade ved Hjemrejsen fra deres sidste Sammenkaldelse i Anledning af Provstevalget »var den første, der talte om den Paastand, vi skulde gjøre, hvis Biskoppen uventelig skulde mod vore flestes Vota« vælge Magister BLICHER, og ogsaa senere — efter at dette var sket — »baade i Hr. NESTII Hus og siden i sit eget Hus med Hr. SIDELMANN og mig [ZIMMER] har gjort Tilskyndelse og Overlæg samme vor Paastand kraftigt at andrage.« Paa Forespørgsel om Aarsagen til sit Frafald svarede SEIDELIN, »at han ved Barsels Samlingen udi Hr. ZIMMERS Hus« — ZIMMERS Datter ANNA blev døbt den 13. Oktober i Dannemare — »havde nævnet Magister BLICHER Provst«, hvilket vel betyder, at SEIDELIN havde kaldt Magister BLICHER Provst i Tiltale. Dette tillagde de andre ingen Betydning, WULFF mente endogsaa, »at Hr. SEIDELIN muligvis havde sagt det som en ironisk Kompliment til Udnævnelsen, thi af Hjertet troede Hr. WULFF det just ikke talt.« SEIDELIN indrømmede, »at af Hjertet kunde han ikke just sige sig at have talt det, men etc.«, hvortil ZIMMER udtalte, »at har han — Hr. SEIDELIN — ikke talt det af Hjertet, saa vil jeg og sige, at han taler meget falsk.« SEIDELIN blev meget fortørnet herover og spurgte ZIMMER, »om han vidste, hvad det var at sige til en Mand, at han er falsk.« ZIMMER forklarede da sine Ord: »Jeg holder det for falsk at tale et med Munden og mene et andet i Hjertet.« Der var herefter intet at mærke paa SEIDELIN; WULFF udtalte senere, at »SEIDELIN var udvortes meget venlig og artig endog med sin allersidste Hilsen og Afsked.«

Det kom derfor ganske overraskende for Præsterne, da SEIDELIN anlagde Sag mod ZIMMER »for en uanstændig Talemaade, som han har brugt i Ord og Gebærder.« Det var med en Blanding af Ærgrelse og Sorg, at de andre Præster erfarede dette. Dels ansaa de kun Sagen for en ren Bagatel, som SEIDELIN tog alt for alvorligt paa; dels var det af Hensyn til deres Omdømme baade i deres Menigheder og blandt deres

Foresatte med Sorg, at de fulgte den Udvikling, SEIDELIN lod Sagen tage. ZIMMER selv omtalte det som »et for os Naboer og Brødre udi Embedet hel uanstændigt Foretagende«, og WULFFS Sorg over det passede mærkes tydeligt i hans Indlæg i Sagen, hvori det bl. a. hedder: »Vi skal pryde Lærdommen med et ustraffeligt Liv, saa vor Levnedes Omgængelse ikke skal kastes os i Næsen, naar vi straffer Synden, thi det stinker saa ilde, naar det skal siges om os: Han lærer godt, men lever ikkun selv lidet efter Lærdom; han straffer Horeri, og er selv en Horekarl; han prædiker imod Hovmod, og er selv saa opblæst, at han aldrig kan faa Ære nok; han laster Uenighed imellem Ægte-Folk, og selv kommer han sin Ægtefælle til at sukke over sig; han formaner til Oprigtighed, og selv omgaas han alle falskelig og under de sødeste Ord og Gebærder har et fjendtligt Hjerte; . . vi Præster skal fremme Fred, afværge Trætte.«

Den 11. November 1740 var Sagen for Provsteretten; Dommerne var den nyudnævnte Provst, Magister BLICHER, samt Præsterne WINTHER i Skovlunge og SIDELMANN i Arninge. Biskop RAMUS lod Magister BLICHER suspendere Sagen indtil videre og indberettede den til Generalkirkeinspektionskollegiet i sin forannævnte Skrivelse af 23. November; og i det kongelige Reskript af 23. December 1740 til Biskop RAMUS udtaltes det, at »det er Vores allernaadigste Vilje og Befaling, at du gjør den Anstalt, at denne Sag rent og strax vorder ophævet.«

Hans Seidelin efterlod i Haandskrift en fuldstændig Oversættelse af Homers Iliade og en paabegyndt af Odysseen. Hans Oversættelse af »Homeros niende Sang om den Trojanske Krig« offentliggjordes 1795 i »Minerva«.

Broderen CLAUS SEIDELIN fortæller i sine Optegnelser om sit Levned (c. 1780), at Hans Seidelin i Gloslunde Præstegaard da ejede nogle Familiemalerier, nemlig af deres Morfader, Mormoder og Farmoder: Raadmand CLAUS IVERSEN, hans anden Hustru MEGTELE FUIREN og hans tredie Hustru SOPHIA DAVIDSDATTER (samt et af en af CLAUS IVERSENS Sønner) (se S. 72). Hans Seidelin havde faaet disse Malerier efter sin Fader Apoteker FRIDERICH SEIDELIN, der havde faaet dem ved Skiftet efter sin Moder SOPHIA DAVIDSDATTER. Om Maleriernes senere Skæbne vides intet. (Der findes hverken Skifte efter Hans Seidelin eller hans Hustruer.)

Sognepræst Hans Seidelin i Gloslunde var gift 2 Gange. Med sin første Hustru, der havde været gift 2 Gange tidligere, havde han ingen Børn. Med sin anden Hustru, der overlevede ham i 9 Aar, havde han 5 Børn, men kun 1 Barnebarn, og hermed uddøde hans Efterkommere. Af de 5 Børn døde 3 Sønner ugifte inden Faderens Død; Datteren, der var gift med Sognepræst LORENZ JACOB BENZON i Vestenskov og Kappel 1 Mil Vest for Gloslunde, døde ligeledes før Faderen, efterladende sig 1 Søn. Det 5. Barn var den kendte Bogtrykker i København KLAUS HENRIK SEIDELIN, der døde barnløs.

† 1. Juni 1790^a) i sit 90. Aar, begravet 14. s. M. i Gloslunde.

I Gloslunde Kirkes Vaabenhus findes en Ligsten over Hans Seidelin. Den laa tidligere i Kirkens Kordør, men indsattes, vistnok i 1907, paa sin nuværende Plads i Vaabenhusets Sydveg. Ligstenen, der er 135 cm høj og 80 cm bred, bærer foroven Livets Krone og forneden Timeglas og korslagte Dødningeben og Hoved. Midt paa Stenen findes følgende Indskrift:

HER UNDER
GIEMMES STØVET
AF FORDUM
VEL ÆRVÆRDIGE
HERR HANS SEIDELIN:
FØDT ANNO 1701:
BLEV KALDET
TIL SOGNEPRÆST
HER I GLOSLUNDE
ANNO 1728

^a) Ikke 1799.

OG DØDE
I SIT EMBEDES 63^{de} AAR:
OG ALDERS 90^{de} AAR:
ANNO 1790:

~ 1) mellem 1727 og 1733 DOROTHEA SOPHIE AHLEFELD, * før 1702. Datter af Amtsforvalter KAI AHLEFELD (Hans Herkomst ukendt. 1667 Kammertjener hos Prinsesse Frederikke Amalie. 1671 Fiskemester og Husfoged paa Gottorp. 1689—† 1704 Amtsforvalter over Frederiksborg Amt. Efter 1695—1701 Ejer af Hovedgaarden Hindsgavl ved Middelfart. 1700—04 Ejer af Baadesgaard i Græshave Sogn. † Februar 1704 (Bevilling til Begravelse 14. Februar). Kai Ahlefelds Hustru, hvis Navn ikke kendes, døde 1702 i Hillerød (Bev. til Begr. 24. Juni)).

† 1752^a), begravet 12. April i Gloslunde.

Ingen Børn.

Hun ~ 1) 17.^b) Juli 1715 i Vestenskov Præstegaard (Sognepræsten dér, Magister NICOLAI EDINGER, var gift med Brudens Søster MARIA ANNA AHLEFELD) CLAUS NIELSEN FORBUS, * c. 1683 i Sølsted paa Lolland. Cand. theol. 6. Juli 1705. Feltpræst. 1713—24 Sognepræst i Sønder Kirkeby og Sønder Alslev paa Falster. † 1724, 42 Aar gammel, begravet 22. September i Sdr. Kirkeby Kirke. 1 Datter.

~ 2) 1725 ANDERS SIMONSEN AARHUUS, * 1694. Søn af SIMON PEDERSEN AARHUUS (* 1644 i Aarhus. 1677 Magister. 1684 Sognepræst i Halsted og Aunede paa Lolland. † 1708) og Hustru ANNA MARGRETHE JOHANSDATTER RASCH. — Student Juli 1714 fra Nykøbing F. Cand. theol. 9. Marts 1717. 23. Marts 1725 Sognepræst i Gloslunde og Græshave, i hvilket Embede han efterfulgtes af HANS SEIDELIN. † 1727. Børn?

~ 2) mellem 1752 og 1755 MAGDALENE CHRISTINE SIDELMANN, * c. 1733. Datter af GJORT GREGERSEN SIDELMANN (* c. 1693. 1724—† 58 Sognepræst i Arninge paa Lolland. 8. Marts 1741 Provst (se S. 198). † 1758. ~ 1) 1.^c) August 1724 i Tirsted Kirke. ~ 2) 12. November 1756 i Høm ved Ringsted ANNA MARIA KJÆRULF, * 1708, † c. 1763 i København) og 1. Hustru JOHANNE CHRISTIANSDATTER KAALUND (* før 1695, † 1755).

Sognepræst HANS SEIDELIN stod selv Fadder^d) til denne sin anden Hustru, der var c. 32 Aar yngre end han.

Hun var Enke i 9 Aar, 1790—99. Efter Mandens Død flyttede hun til Maribo og boede der som Enke. Hendes Søn KLAUS HENRIK SEIDELIN, der senere blev en kendt Bogtrykker i København, boede 1791—95 hos Moderen i Maribo, hvor han sidstnævnte Aar tog Initiativet til Oprettelsen af Stiftsbiblioteket, det ældste af den Art Biblioteker her i Landet og Grundstammen i Byens nuværende Centralbibliotek. Sin sidste Levetid tilbragte HANS SEIDELINS Enke hos den nævnte Søn i København.

† 10. April 1799, 66 Aar gammel, begravet 16. s. M. fra St. Nikolai Kirke i København.
5^e) Børn: Sjette Slægtled.

43. b. CLAUS SEIDELIN, * 26. Januar 1702 i Nykøbing F. »om Morgenens Klokken 3/4 til 2«, døbt 28. s. M. i Kirken, opkaldt efter sin Morfader Raadmand CLAUS IVERSEN; han blev baaret til Daaben af Amtsforvalter i Nykøbing HANS RAUENS Hustru BODIL IVERSDATER; de øvrige Faddere var Handelsmand HENRIK HANSEN SMIDTS Hustru CATHARINA MARGRETE

a) Ikke 1748.

b) Ifølge Kirkebogen; ikke 19.

c) Ifølge Kirkebogen; ikke 11.

d) Ifølge FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana« (»Seidelinernes Genealogie«) S. 16.

e) Giessing angiver (i »Jubel-Lærere«, 1783): 6 Børn. Kun 5 Børn kendes. Det eventuelle 6. Barn er død inden Faderens Død 1790.

Blomster, hvoraf hun selv afbrød en Buket og forærede mig, og derpaa befalede at levere mig til min Faders Bud igjen. Da vi kom hjem og fortalte min salig Fader dette, fik Drengen mange Utak, og til mig sagde han: »Det er godt nok, min Søn, at Dronningen forærede dig en Buket, men jeg havde hellere set, at hun havde foræret dig en halv Snes Dukater.«

Om Sommeren 1716 kom den russiske Czar PETER I DEN STORE til Lolland med en Hær og en Flaade for at komme Kong Frederik IV til Hjælp ved en paatænkt Landgang i Skaane, som dog ikke blev til noget. Af Czaren, der kun opholdt sig een Dag i Nykøbing F., giver Claus Seidelin følgende Beskrivelse: »Han saa ud som en Underofficer, eller rettere en Bøddel, han var høj af Vækst, var klædt i en skiden blaaklædes Klædning med Messingknapper, havde en stor bred Hirschfænger som et Bøddel-Sværd ved Siden i et Læder-Gehæng oven paa Kjolen, store Støvler paa Benene, en liden Fløjls »Cachet« paa Hovedet, et maadeligt Knævelbart, og en stor lang Spanskrørsprygl i Haanden, men saa ellers ikke ilde ud.« Czaren skulde have spist Aftensmaaltid paa Slottet, »men han traadte ind hos Postmester IVER ROSENFELDT, og lod sig der servere med Rug- og Hvede-Brød, Smør, hollandsk Ost, Godtøl, Brændevin og Vin, og især hovede han god Dantziger-Pryssing, thi andet havde de ikke at foresætte ham. Jeg var da og sluppet ind til ROSENFELDTS for at se Czaren spise, som skete med megen grace, thi naar han havde smurt sig et Stykke Smørre-Brød, slikkede han altid Smørret rent af Kniven igjen. Der var og i mine Forældres Hus mange af hans Herrer forsamlede, som paa samme Maade bleve beværtede.«

1717 kom Claus Seidelin i Lære hos Hofapoteker GOTTFRIED BECKER i København, hos hvis Fader Hofapoteker JOHAN GOTTFRIED BECKER Claus Seidelins Fader havde været ansat i 7½ Aar i sine unge Dage. Hofapoteker GOTTFRIED BECKER havde i 1708 overtaget Elefant-Apoteket paa Købmagergade efter sin Fader og blev senere ligesom denne Hof-, Rejse- og Feltapoteker.

Under Kong Frederik IV's Dronning LOUISES Syge- og Dødsleje i de første Maaneder af 1721 blev Livmedicus CHRISTIAN GAULCKE indkaldt fra Tyskland. »Denne blev bestandig hos hende [Dronningen] paa Slottet og lod sig der opføre et lidet Laboratorium for selv at præparere nogle chymiske Midler til Dronningens Kur, og da han ofte kom paa Hofapoteket, kastede han den Yndest paa mig, at han begiærte af Hr. BECKER, at jeg paa nogen Tid maatte være hos ham paa Slottet, for at gaa ham tilhaande ved disse chymiske Præparationer, hvilket Hr. BECKER og consenterede [indvilligede i], saa at jeg var nogen Tid hos ham paa Slottet om Dagen og iblandt om Natten, hvor jeg blev meget vel accommoderet. Det hændte sig iblandt, at han kom kørende ned fra Slottet til Hofapoteket, og tog mig med sig tilbage i Vognen, tillige med de Medicamenter, han agtede at præscribere, og de behøvende Vasa og Instrumenter til deres Præparation, da jeg havde den Ære i Dronningens Forgemark under hans Tilsyn og udi alle Damernes og Cavallerers Nærværelse at tillave det han foreskrev, som Pulver og andet, hvoraf han, saa snart det blev færdigt, tog en Portion og gik ind med til Dronningen, at hun det straks kunde indtage.«

Nytaarsaften havde Claus Seidelin en meget ubehagelig Oplevelse; han var sammen med en af sine Kolleger gaaet op paa Slottet »for at se det kongl. Herskab spise, som altid gjerne paa den Aften var alle tilladt. Vi bleve da og indladte i det store Spise-Gemark, men der var den Aften saa stor en Conflux af Tilskuere, at de til sidst nær havde trænget ind paa det kongl. Taffel, hvorover der arriverede mig en slem Malheur, som stod tæt bag ved Herrerne, der spiste ved Taffelet, thi da dette anden Gang ved Pagerne med de tilhørende Retter skulde besættes, kom blandt andre en Page med en Sølv-Skaal fuld af Smør eller Sauce til Stegen, og da han vilde sætte det paa Taffelet, snublede han over andres Fødder, saa Skaalen med

alt hvad der var udi, fløj hen paa mig, og overalt ilde tilredte min ganske propre, skjønt simple Stadse-Klædning, og da jeg derved sprang med Force til Side, faldt Skaalen paa Gulvet, saa at Høj-Salig Kong FRIDERICH [IV] selv rejste sig op for at se, hvad der passerte, hvilket jeg mærkede og blev staaende urørlig som en Støtte; men denne Malheur gik mig nær, og dog maatte jeg blive staaende, thi jeg kunde for Trængsel ingensteds komme, saa at andre, som trængte sig forbi mig, ligeledes besmittede deres Klæder. Endelig da Herskabet stod op fra Taffelet, gik jeg med min Collega vel ned i Slots-Kiældereren for at slukke min Sorg med en Flaske god Rinsk-Vin, men om Morgenens besaa jeg først ret min Elendighed med Bedrøvelse, thi jeg fandt da, at snart slet intet paa mine Klæder var sparet, som jo var besudlet, og i det ene Kjol-Ærmes Opslag, som den Tid vare store men lukte, fandt jeg vel $\frac{1}{2}$ Pund størknet Smør og Sauce. Dog blev jeg igien nogenledes trøstet ved det, at der paa samme Tid var en Mand i Kiøbenhavn, ved Navn NAGEL, og af Profession en Skrædder, som herlig forstod at tage Pletter af; han skilte Klædningen rent fra hinanden, toede hvert Stykke med Sæbe, syede den saa sammen igien, og bragte mig den i saadan Stand, at den godt kunde passere, men det kostede mig 3 Dukater.«

Ved Paasketid 1722 begav Claus Seidelin sig ud paa en 6 Aars Udenlandsrejse, hvorom han beretter udførligt og interessant i sine omtalte Erindringer. Han sejlede først til Lübeck, drog saa videre over Hamborg, Winsen, Lüneburg, Magdeburg til Leipziger Paaske-messen, hvor der blev tilbudt ham Kondition hos Raadsapoteker DÖRING i Nordhausen i Thüringen. »Jeg havde her en meget urimelig og irresonabel Principal. Apoteket var det eneste i Byen, saa at jeg med en Collega og en Dreng havde strengt Arbejde, ikke alene om Dagen, men endog om Natten; men ved alt vort Arbejde havde min Principal nær sultet os ihjel, og dersom man kom til Skade med noget, endog det mindste Glas, maatte det betales. Var man upasselig og behøvede nogen Medicin, maatte det betales; han havde 3de Penge-skuffer i Apoteket, hvorudi enhver maatte lægge i sin, hvad han solgte, paa det han, som han sagde, kunde se, hvem der var flittigst, og fandtes der nogen onde Penge, maatte andet gives derfor; han var saa mistænkelig, at han lod fore sine Tøfler med Hatte-Filt for ved Dag og Nat at overliste os, ifald han kunde træffe os i noget utilbørligt, ja han examinerede immer Drengen, om vi Svende ikke havde nogen Qvindfolk eller andre slette Folk tilhaande, som vi gav noget bort til, og naar Drengen det ikke kunde bekiende, fik han Hug. Det hændte sig en Dag, at Stads-Physicus kom i Apoteket og præscriberede nogen Medicamenter, som jeg straks maatte præparere, at han kunde faa dem med sig, da kom han ud til os og var saa malicieux, at han sagde til Physico: »Dette er et ungt Menneske, jeg nylig har faaet i Condition, som endnu ikke er rigtig øvet, De vilde derfor pardonnerer, om han ikke expederer sine Ting saa ordentlig, som han burde.« Men Stads-Physicus var saa raisonnabel, at han svarede straks i min Præsence: »Jeg ved ikke, min Hr. Döring, med hvad Raison De kan sige dette, jeg har endnu ikke set nogen i Deres Officin, der saa adroit, net, renlig og ordentlig har præpareret sine Medicamenter som han, og jeg saa gierne, at han maatte præparere alt, hvad jeg præscriberer, thi jeg har alt ofte med stor Fornøjelse set paa hans Arbejd«, saa salig Döring maatte tie stille.«

Snart forlod Claus Seidelin dette daarlige Sted og ankom Nytaarsdag 1723 til Berlin, hvor han fik Kondition paa Hofapoteket hos Hofapoteker og Professor CASPAR NEUMANN, men senere opsagde han sin Kondition for at kunne følge Forelæsningerne paa det nyoprettede medicinsk-kirurgiske Kollegium i Berlin. Inden dette Kollegium indviedes, rejste han til Wittenberg, hvortil hans ældste Broder HANS nu var kommet paa sin Udenlandsrejse, og sammen fulgtes de 2 Brødre til Leipziger Paaske-messen 1724, hvor bl. a. Kong August af

Polen var til Stede; »jeg fik da og der Kong Augustum at se, som var en meget anselig Herre; saa lod jeg mig og der giøre en ny Klædning«. Under sit Ophold i Berlin besøgte Claus Seidelin bl. a. POUL VENDELBO LØVENØRN (S. 229), der fra 1722 til 1726 var dansk Gesandt i Berlin. Det følgende Aar hørte han nu »med største Flid« Professor NEUMANN'S kemiske Forelæsninger og studerede med Iver Kemi og Fysik. De ledige Timer brugte han »til at lade mig informere i franske Sprog af en brav Sprogmeister, og af en Musico i at spille paa Flaute douce, og om Aftenen sildig frekventerede jeg iblandt Danse-Skolen«.

1725 drog han fra Berlin til Strassburg, hvor han konditionerede 1 Aar fra Paaske 1725, og hvor han samme Aar overværede den 15aarige franske Konge Ludvig XV's Bryllup med den fordrevne polske Kong Stanislaw I's 7 Aar ældre Datter Marie.

Fra Paaske 1726 til Paaske 1727 opholdt han sig i Bern, hvor han var Medhjælper hos Stads- og Hospitalsapoteker GABRIEL KNECHT.

I Strassburg traf Claus Seidelin Vennen JOHAN CHRISTOPHER V. WESTEN, som han kendte fra København, hvor de begge havde været i Apotekerlære paa samme Tid. JOHAN CHRISTOPHER V. WESTEN (* 1701, † 1774), der 1728 overtog Løve-Apoteket i Odense efter sin Fader og efterhaanden blev en meget rig Mand og Godsejer — han ejede Godset Westemborg paa Falster — var Søn af den velhavende Apoteker i Odense PETER V. WESTEN (* 1662, † 1727) og Elisabeth Becker (* 1679, † 1749); Moderen, der var Datter af den tidligere Indehaver af Løve-Apoteket i Odense JACOB GOTTFRIED BECKER og saaledes Kusine til Hofapoteker GOTTFRIED BECKER paa Elefant-Apoteket i København, hos hvem Claus Seidelin havde været i Lære, blev Aaret efter Mandens Død gift med Borgmester CHRISTIAN ULRIK BLESS i Odense.

Fra Strassburg fulgtes de 2 Venner til Bern, og under Opholdet her foretog de sammen »den courieuseste, men tillige den mest fatigeanteste [anstrengende] og farligste Rejse, jeg har gjort i min Livstid«, idet de til Fods vandrede til Milano, hvor de blev i 3 Dage, og derefter atter begav sig paa Tilbageturen gennem Alperne til Bern, som de ankom til 17 Dage efter at have forladt den. »Vejen var lang at giøre tilfods frem og tilbage, men dens Farlighed og Besværlighed endnu af større Consideration. Det schweitziske Land er af saa forunderlig og vanskelig en Situation, at man snart stedse maa vandre over høje Bjerger og igiennem dybe Dale; paa de højeste Griiser- og Grimsel-Alper vandrer man som igiennem Skyerne, og paa mange Steder er Bjerget paa en Mils Længde og mere bedækket med Is mangfoldige Alen tykt, som aldrig smelter, og derudi findes ofte Sprækker paa ½ Alens Bredde, snart lige ned i Afgrunden, hvor man og hører Vandet bruse, og derover maa man springe, siden ingen anden Anstalt findes til at komme derover; al den Anstalt jeg fandt paa denne Vej, var, at hid og did var kastet en Visk Halm for at vise, hvad Vej man skulde søge, thi naar man er der, ser man intet for og omkring sig end et bart Is- eller Glashav; det er og i Augusto der oppe lige saa koldt som om Vinteren. Derimod i Dalene forefinder man mange Kilder, rindende Vande, smaa og større Strømme, store brusende Vandfald og smaa Søer, og mangesteds ere af de forskrækkelige Klipper store Stykker nedfaldne i Dalen, mere end Huse store, hvis Hjørner og Kanter igien ere knusede i mange mindre Stykker, over hvilke man paa saadanne Steder maa hoppe og liste sig igiennem, som man kan, siden ingen anden ordentlig Vej og Passage findes, ja ofte hænger Klipperne mange Alen ud over Vejen, man skal passere, og ser ud til at være saa sprukne og løse, at man hvert Øjeblik maatte vente Stykkerne vilde nedfalde. — Men saa snart man kom over Alperne paa Italiens Side, havde vi den hedeste Sommer, saa at Sveden ved den idelige Vandring trillede stedse ned ad vore Ansigter, og vore Skjorter vare aldrig tørre. Vi slukkede da vor Tørst med de hede italienske

Vine med Is udi efter Landets Skik, hvoraf vi over hele Legemet bleve saa kolde som Is, og det var et Under, at vi ikke creperede, men vor Cur var, at vi straks derpaa gav os paa Rejsen igien, kom derved i Sved igien, og bleve saaledes conserverede. — Det gyser nu i mig, hver Gang jeg tænker paa denne Rejse, og jeg undrer mig over, hvorledes vi dengang kunde resolve til saaledes at foretage og fuldende den; men Ungdommen, Helbredden og Lysten til at se os om i Verden overvandt alle Besværligheder, hvilket dog ikke havde kunnet ske, dersom ikke den gode Gud saa kiendelig ved sin Almagts Haand havde ledet, opholdet og bevaret os fra Sygdom og al anden Ulykke, hvorfor hans hellige Navn være evindelig lovet!»

I Maj 1727 kom Seidelin og v. Westen til Paris; medens de var her, døde v. Westens Fader, og Sønnen tog hjem til Odense. Seidelin opholdt sig 4 Maaneder i Paris, i de første 3 Maaneder studerede han især Botanik hos Professor JUSSIEU, men beskæftigede sig ogsaa med kemiske Studier og Øvelser og besøgte endog Hospitalerne. Den 4. Maaned opholdt han sig som Turist i Paris og fortæller i sine Livserindringer især om de mange prægtige Slotte, som han besaa i Paris og Omegn. Han besøgte ogsaa den berømte danske Anatom JACOB WINSLOW, der levede Størstedelen af sit Liv i Paris, ved hvis Universitet han blev Professor i 1743. Seidelin skriver om ham, at han var »en liden Mand af Væxt, men stor af Lærdom, især udi Anatomien, dog kom han mig noget simpel for i sit Væsen, og han havde en meget tyk og fed Kone; han var meget artig imod mig og gik omkring med mig at vise mig adskiligt, især Le Theatre de St. Cosmo, hvor Anatomien doceredes, men iøvrigt entrenerede han mig paa fransk Facon, det er at være høflig og tjenstvillig, men som de bød han mig aldrig noget hverken vaadt eller tørt«.

Den 18. August 1727 rejste Claus Seidelin fra Paris og ankom 11 Dage senere til London; her overværede han Kong Georg II's og hans Dronnings Kroning. I Oktober foretog han sammen med 3 Tyskere en 5 Dages Rejse til Richmond, Hamptoncourt Slot, Windsor Slot og Oxford.

Den 11. November forlod han atter London og tog over Rotterdam, Leyden, Haag og Harlem til Amsterdam; i Amsterdam var der Brev til ham fra hans Fader, hvori denne meddelte, at han var meget svag, og befalede Sønnen at komme hurtigt hjem; efter 11 Dages Ophold i Amsterdam drog han over Narden, Ammersfordt og Osnabrück til Hamborg og i December videre til Odense, hvor han besøgte Vennen JOHAN CHRISTOPHER v. WESTEN og dennes Moder. I Odense traf Claus Seidelin sin ældste Broder HANS, som netop paa denne Tid blev ordineret i Odense til Sognepræst i Gloslunde og Græshave paa Lolland. »Fru BLESS, v. WESTENS Moder [hun var endnu ikke gift med Borgmester BLESS], som var en meget ferm Kone, tog meget venligen og kiærligen imod mig og beviste mig al mulig Estime og Confidence. Hun trakterede mig prægtig, og som Fyen er bekiendt for »Backelse-Landet«, saa kan jeg og sige, at den gode Frue i de 14 Dage jeg var der, hver Dag til Frokost, Middag og Aften havde et nyt Slags Bagværk at præsentere mig; hun bragte mangan en Time hen med at sidde og snakke med mig alene, sagde, at hendes Søn havde været lykkelig, idet han i mig havde haft saa tro en Ven udenlands, han havde og noksom berømmet mig, og hun maatte og sige, da hun nu havde lært at kiende mig, at dersom hun kunde faa saadan en Svi-ger-Søn som jeg, da vilde hun skattere sig lykkelig. — Da min kiære Broder var bleven der færdig, tog vi tilsammen hjem, først til Nyborg, dernæst over Bæltet, Korsør, Næstved og Vordingborg til Nykiøbing, hvor jeg med ham arriverede den 8 Januarii 1728 og fandt min kiære nu salige Fader vel sengeliggende, dog nogenledes restitueret.«

»Gud være evig lovet, som paa denne 6 Aars lange Rejse ved sin gode Aand stedse har

opholdt mig i sin sande Frygt og bevarede mig fra Forførelse og grove Synder, beskærede mig god Helbred, lod mig allevegne finde Lejlighed at se og lære noget, tilvendte mig alles Yndest, ledsagede mig ved sine hellige Engle lykkelig og uskadt igiennem saa mange fremmede Lande, og endelig forundte mig igien den Glæde at se mine kiære Forældre, mine gode Venner, og mit kiære Fæderne-Land!»

Efter Hjemkomsten fik Claus Seidelin Tilbud om at overtage Apoteket i Helsingør, hvilket han imidlertid afslog, da han ikke ansaa det for fordelagtigt. Efter Københavns Brand i Oktober 1728 tog han til København for at hjælpe sin tidligere Principal Hofapoteker

Originalen maatte i blandt andet Holsten
Kraftpaaliggende Løn i Dorsmaal Stab
Løvsamt.
Indtæ til bekræftelse under min Gaard og
Gostynde Sigurd. Nykøbing 11 Junij: 1739.
C. Seidelin.

3
Den Legation til Fædiger Quibus
Leder Sælver

Claus Seidelins Haandskrift og Underskrift i Faderens Dagbog
[Det kgl. Bibliotek]

GOTTFRIED BECKER, hvis Elefant-Apotek paa Købmagergade var nedbrændt, og Seidelin tog her virksom Del i Indrettelsen af et provisorisk Apotek i »Den blaa Haand«, en Gaard paa Amagerortov (nuværende Nr. 8), som BECKER snart efter lejede, og hvor Apoteket aabnedes i April 1729, saaledes at BECKER atter kunde betjene Hoffet og Byen. I disse Maaneder fra Oktober 1728 til April 1729, da Seidelin var i København, boede han hos sin Farbroder Etatsraad (senere Konferensraad) HANS SEIDELIN, Assessor i Højesteret og Amtmand over Københavns Amt.

Et andet Apotek, der ligeledes nedbrændte i den store Brand, var Løve-

Apoteket paa Amagerortov; dettes Ejer ANDREAS WINTHER (hvis Hustru DOROTHEA BECKER var Hofapotekerens Kusine samt Moster til den foran nævnte Johan Christopher v. Westen) foreslog Claus Seidelin at overtage det brændte Apotek og Privilegium, mod at Claus Seidelins Fader overlod Winther Apoteket i Nykøbing F., eftersom han — Winther — var for gammel til at genopbygge sit Apotek. Claus Seidelin afslog imidlertid Tilbudet, og Winther, der var 57 Aar, genopbyggede Løve-Apoteket, som han derefter forestod i endnu 12 Aar.

Claus Seidelins Fader Apoteker FRIDERICH SEIDELIN i Nykøbing F., der i nogle Aar havde lidt en Del af Podagra-Anfald, var nu atter meget svag deraf. Medens Claus Seidelin boede hos sin Farbroder i København, kom der 26. April (1729) Brev, at Faderen ikke kunde leve længere og længtes efter at tale med Sønnen. Næste Morgen tog Claus Seidelin og hans Farbroder af Sted, og den følgende Dags Aften naaede de Nykøbing. Apoteker FRIDERICH SEIDELIN overgav straks Sønnen Claus Seidelin sit Hus og Apotek med alle Nøgler og Tilhørende for 2.200 Rd., og Dagen efter døde FRIDERICH SEIDELIN.

Claus Seidelin fortæller i sine Levnedsoptegnelser, at der straks efter Faderens Død blev skiftet mellem Børnene og deres Stedmoder, og at han selv — som sin mødrene Arv, der stod i Boet, som sin fædrene Arv, som sin Arv efter 2 Søstre med Renter, og endelig som en Gave af sin afdøde Farmoder — ialt fik udbetalt 3.700 Rd., »for hvilken Velsignelse jeg takkede Gud og mine kære Forældre i deres Grav, thi det var godt, at der efter den lidte Skade ved Københavns Ildebrand endnu kunde være saa meget tilovers«.

1729—1764 var Claus Seidelin Apoteker i Nykøbing F. Da han overtog Apoteket, var han endnu ikke eksamineret, men han tog hurtigt Eksamen i København og fik derpaa, den 6. Maj s. A. (1729), Privilegium som Apoteker i Nykøbing F.

Claus Seidelin var en dygtig Apoteker, der stadig forbedrede den forfaldne Apoteksejendom. Om hans Anseelse vidner, at Borgmesterembedet 2 Gange blev ham tilbudt, nemlig 1730 efter Borgmester CLAUS FLINDT og 1739 efter Borgmester NIELS HAMMER, men han afslog det, ligesom han afslog at søge Rang; af Grundene til hans manglende Lyst til at søge Rang skal nævnes den sidste, han selv anfører, nemlig at han altid havde ment, at »en honnet borgerlig Stand var den roligste og bedste Stand af alle, hvorfor jeg bestandig er blevet i min Circul, helst da Gud havde givet mig en fornuftig Kone, som billigede mine raisons og lige saa vel som jeg elskede mere at kaldes ærlig end velbyrdig«.

Aaret efter at have overtaget Apoteket i Nykøbing indgik Claus Seidelin, der da var 28 Aar gammel, Ægteskab med den 17aarige ELISABETH CATHARINA WICHMAND. Herom fortæller han, at »[jeg] resolverede i Guds Navn til at begive mig i Ægtestanden, og blev efter inderlig Guds Paakaldelse mit Hjerte bøjet til at elske velædle Hr. BERTHEL WICHMAND, Proprietær til Engestofte Gaard i Lolland og Negotiant i Nykiøbing, hans ældste levende Datter, Jomfru ELISABETH CATHARINA WICHMAND, som da ikkun var 16 Aar gammel; og da min Begiæring om hende af hendes Forældre og hende selv med al Kiærlighed og Fornøjelse blev imodtaget, stod vores Bryllup udi deres Hus her i Nykiøbing d. 18 Julii 1730, og det i en lykkelig Time, thi den da ved Guds Forsyn sluttede kiærlige Forbindelse imellem os vedvarer ved Hans Naade endnu, da jeg skriver dette, og under Gud os fremdeles Livet indtil d. 18 Julii i dette Aar 1780, saa have vi levet i Ægteskab tilsammen udi 50 Aar«. Deres Ægteskab, der varede i næsten 52 Aar, velsignedes med 11 Børn. Ialt var Claus Seidelins Hustru imidlertid gravid 12 Gange, men det første Svangerskab blev ikke fuldført: »Min kiære unge Hustru befandt sig alt i dette 1730te Aar frugtsommelig, men formedelst en liden hende paakommen Alteration aborterte hun i November Maaned, da Fosteret ikke kunde være uden i 3die Maaned; dog gik det Gud være lovet af uden nogen synderlig Besværighed, endskiønt hun i samme Tid vovede sig til at bære salig Hr. HANS HENDRICH HINCKELDEYS ældste Søn til Daaben.«

Om forskellige Reparationer, som Apoteker Claus Seidelin foretog paa sin Gaard i 1731 og senere, fortæller han: »Anno 1731 maatte jeg foretage nogen nødvendig Reparation paa min Gaard, som ikke længere kunde opsættes, hvorudi jeg consulerede salig FRITZGER^{a)}). Jeg lod da Taget nedbryde af 8 Fag Tværhus i Gaarden, som var ikkun Halv-Tag og var forfalden, og 4 Fag Hus, som stod derhos; dog længer ind i Baggaarden lod jeg rent nedbryde og af nyt igien opføre i Linie med det andet og lod det alt forsyne med helt Tag. Iligemaade lod jeg alt det gamle Tømmer i den søndre Gavls nederste Etage i det høje Hus, Fodstykker og alt udtage og med nye Fodstykker og andet Egetømmer igien forsyne, lagde og nye Fodstykker i Bryggerset og Gangen og over alt inden i Gaarden; lod og en Fløj med Stang paa hver af de høje Gavle opsætte, efter at de vare reparerede og med nye Fløje, hvorudi mit og min Kones Navne vare udhugne, bleven forsynede, thi de vare nogle Aar tilforn i min salig Faders Tid nedfaldne. Jeg lod og det høje Hus paa adskillige Steder med stærke Jern-Baand belægge, med mere, hvilken Reparation kostede mig vist 700 Rd. Siden har jeg Tid efter anden foruden de ordinaires gjort adskillige extraordinaires Reparationer paa Huset, skiønt det ikke meget kunde forslaa, som da jeg lod indrette det lidet Cammer ved Senge-

^{a)} Entreprenør og Slotsmuremester CHRISTIAN FRITZGER. Var gift med Claus Seidelins Svigerfaders Søster KIRSTINE MARIE WICHMAND.

Cammeret til mine Døtre, hvorved Springvandet maatte flyttes, og en ny Skorsten samt 2de nye Bager-Ovne maatte opføres; hernæst da jeg maatte lade Qvisten til Gaden nedbryde og af nyt igien opføre, item da jeg lod hele Husets Udvægge til Gaden og Torvet udspække og med Olie-Farve bemale og den nederste Etage til Gaden overalt med nye Vindever forsyne, ligesom der og tilforn var sat nye Vindever paa den store Sal, dog med smaa Ruder, item da jeg lod den nederste store Stue betække [med Tapet el. a.], med mere, som jeg nu ikke erindrer og alene her cursorie anfører for herefter ikke videre at melde om den Materie.«

1736—40 (eller 1737—41) forpagtede Apoteker Claus Seidelin sammen med Købmand JACOB LIND, der 1739 blev gift med Claus Seidelins Plejesøster SARA MARGRETHE HOLM^a), Hovedgaarden Korselitse 10 km Øst for Nykøbing. »Men det vilde ikke saaledes lykkes, at jeg fandt nogen Fordel derved, thi ingen af os forstod ret Avlingen, Gaarden var fraliggende, Bønderne pløjede slet for os, saa vi fik lidet Korn, og desuden var Kornet i de Aar i saa slet Pris, at jeg anno 1738 solgte min Andel af Hvede, Rug og Byg, 50 Tønder af hvert Slags, overhovedet for 1 Rd. 8 Mk. Tønden, saa at jeg i de første 3 Aar tabte paa min halve Andel 800 Rd. Men sidst i anno 1739 mærkede jeg, at Kornet vilde stige, hvorfor jeg tog min Del af det Aars Grøde, som dog kun var ringe, til mig selv, og derpaa indfaldt den haarde Vinter 1740, hvorefter jeg i Foraaret solgte min Part af Kornet saa vel, at jeg fik al min forrige Skade oprettet, saa jeg hverken vandt eller tabte ved denne Forpagtning, hvilken jeg, da nu Aarene vare ude, quittede.«

1745 foretog Apoteker Claus Seidelin og hans Hustru en Rejse til København og til hans Broder Sognepræst DAVID SEIDELIN (S. 214) i Gamtofte paa Fyn:

»Anno 1746^b), efter at jeg nu i 15 Aar ikke havde været i Kiøbenhavn, resolverede jeg at se den engang igien, og at tage min k. Kone med mig for at vise hende allevegne omkring, saavel i som uden om Kiøbenhavn, dernæst og at tage til Fyen for at besøge vore Brødre, helst da vi havde lovet min k. Broder i Gamtofte, at min Kone skulde komme og bære det Barn til Daaben, som hans Kone ventede sig i Barsel-Seng med, saafremt vi saaledes kunde passe Tiden, at det kunde lade sig gjøre. Rejsen blev da herefter anstillet, og vort Dessein lykkedes. Vi tog da først til Kiøbenhavn med en Chaise, som vi hertil havde ladet komme fra Kiøbenhavn til Vordingborg, og bleve i Kiøbenhavn 10 à 11 Dage. Et Par Dage efter vor Ankomst kom højst salig Kong CHRISTIAN 6TE ridende over Højbro til Slottet med Husarer for sig og Cavallierer samt Gardes til Hest efter sig, men selv saa han ud som Dødens Billede, hvilket vi af vort Logiments Vindever, som var ud til Stranden, godt kunde se. Alle gode Venner beviste os da megen Artighed. Min Kones Stif-Fader, Justits-Raad RASMUSSEN [S. 211], sendte hende hver Dag sin Stads-Karet at betjene sig af; han var og selv en Dag med hende paa Kiøbenhavns nye Slot^c) for at bese nogle af Gemakkerne, endskiønt det kongl. Herskab var paa Slottet, og ved den Lejlighed fik hun at se Kongen med sin Dronning SOPHIA MAGDALENA og Prinsessen af Culmbak at stige til Vogns ved den store Slots-Trappe. Hun var ellers omkring at bese Rosenborg Slot med Guld-Taffelet og alle andre der værende Rariteter og Antiquiteter, saavel Citadellet, Floden, Dokken samt Stadens skønne Kirker, Gader, Torver som andet mere. Til Giæst bleve vi indbudne og vel tracterte af [hendes Sted-

^a) SARA MARGRETHE HOLM, hvis Moder (født Hov) var Søster til Claus Seidelins Stedmoder MAREN Hov, var opvokset hos Mosteren og Onklen Apoteker FRIDERICH SEIDELIN. Hendes Bryllup med Købmand JACOB LIND stod i Claus Seidelins Gaard. JACOB LIND blev 1738 Købmand i Nykøbing F. og døde 1746 som Forpagter paa Korselitse. Hans Enke SARA MARGRETHE HOLM blev derefter gift med Sognepræst i Vestenskov og Kappel MATHIAS JENSEN (* c. 1709, † 1776), hvis tredje Hustru hun var; denne havde nemlig først været gift med sin Formand Provst NICOLAI EDINGERS Datter BARBARA († 1740) og derefter med Biskop i Odense CHRISTIAN RAMUS's Datter MAGDALENE CATHRINE (* 1721, † 1755).

^b) Skal være 1745.

^c) Christian VI genopbyggede Københavns Slot; det stod færdigt 1741 — og brændte 1795.

fader] Justits-Raad RASMUSSEN, [Claus Seidelins Fætter, S. 178] Justits-Raad SEIDELIN, Justits-Raad FISCHER [Byfoged i København, tidligere Amtsforvalter i Nysted], Regiments-kvartermester SCHRÖDER [Toldinspektør i København], Hof-Apoteker BECKER [Claus Seidelins tidligere Principal] etc. Fru MÜHLENPHORDT tog og meget kiærlig imod os. Iligemaade lejede vi os paa nogle Dage en Chaise for at bese Hirschholms Slot, Friderichsborgs Slot, Fredensborgs Slot og Helsingør med Cronborg Slot og Fæstning, hvor Commandanten, Hr. General BROCKENHUUS, selv førte min Kone omkring at bese alting, efter at vi først havde spist hos ham til Middag. Derpaa rejste vi da til Fyen med en Leje-Chaise til Corsør, og passede først Roschild, hvor vi besaa Kirken og de kongl. Begravelser, siden Ringsted, Slagelse, Corsør og Bæltet, paa hvilket et meget haardt Vejr med Lynel og Torden overfaldt os, til Nyborg og endelig til Odense, hvor vi logerte hos Hr. Biskop CHRISTIAN RAMUS [S. 171; han havde været gift med Claus Seidelins 4 Aar tidligere afdøde Kusine SOPHIA SEIDELIN] og bleve vel modtagne, og af Hr. Agent v. WESTEN [Claus Seidelins Ungdomsven, S. 204] en Dag med en skøn Concert og en prægtig Soupé tillige med en Del andre fornemme Folk regalerede. Men vi vare ikke saa snart komne til Odense, førend der kom Bud fra min k. Broder med Relation, at hans Kone havde gjort Barsel, og med Ordre at forhøre, om vi ikke vare ankomne, saa vi passede Tiden meget lykkeligen, hvorpaa min k. Broders Vogn afhentede os, og min Kone bar Barnet [14. Juli 1745], hvorefter vi i en Ugestid diverterede os hos begge vores k. Brødre, og begav os saa paa Hjemreisen igien over Faaborg, Svendborg, Tossinge, Rudkiøbing og videre til Lolland og Falster, hvor vi fandt alting vel og havde Aarsag at takke Gud, at os paa denne temmelig lange Rejse intet særdeles Ondt var vederfaret.«

I Juli 1764 afstod Apoteker Claus Seidelin »formedelst tiltagende Alder og Skrøbelighed« sit Apotek med Ejendom til sin Søn HANS SEIDELIN, der derefter var Indehaver af det til kort efter Aarhundredskiftet. Claus Seidelin blev dog boende i Nykøbing til sin Død 18 Aar senere. Først købte han »Mr. KLEINHOLDTS Gaard paa Torvet tæt ved Apoteket for 430 Rd. og 20 Rd. i Douceurs, og deroptil byggede jeg inden i Gaarden 9 smaa Fag Hus til 2de Kamre for mig og salig KAREN^a), item til Bryggers, Saltkiælder, Klæde- og Karlekammer. Dernæst købte jeg af Hr. Birke-Dommer KIERULFF de 3 Boder ud til Torvet tæt op til KLEINHOLDTS Gaard, som bestaar af 16 Fag Hus, tillige med 7 Fag inden i Gaarden til Staldrum og Foerlo, samt 34 Skillings Jord i alle 3 Byens Marker for 568 Rd. Iligemaade købte jeg af Mr. HAUENDORPH de 2de Boder ud til Østergaden for 112 Rd.; og endelig som afg. Barberer LASSENS Gaard var for Giæld blevet mig tilhørende, tog jeg den liden Hauge derfra og lagde den til mit Sted. Hernæst rev jeg et faldefærdigt Baghus ned og opbygte paa Pladsen et bredt og højt Hus paa 12 Fag til Lo og Lade, Vognskur og Brænde-Hus, som jeg og føjede til mit Sted, og derved fik et godt beqvemt Sted med godt Gaards-Rum for mig og min k. Hustru at bo udi, efter at jeg havde forsynet KLEINHOLDTS Gaard med nye Vindever af godt Glas ud til Torvet, samt faaet den store Stue betrækt med Voxdug og Værelserne malede, item den ganske Gaard brolagt, med hvad videre Reparation udfordredes, som kostede mig en Haaben; men det kom mig og selv siden vel tilpas, eftersom Gud har behaget at opholde mig ved Live i saa mange Aar derefter, som jeg paa den Tid ikke ventede.« I denne rummelige og vel indrettede Gaard blev Apoteker Claus Seidelin boende til sin Død.

Ligesom sine Forældre lod ogsaa Claus Seidelin foretage forskellige Reparationer i Nykøbing Kirke. »Anno 1747 blev Nykiøbings Kirkes store Gang, som min sl. Fader forhen anno 1715 [S. 126] havde ladet renovere, paa ny igien efter min Begiæring hvidtet og malet, Hvæl-

^a) Hans ældste Datter, † ugift 1770.

vingen udbedret, det nærmeste Epitaphium ved Choret, som var nedfaldet, igien oprettet, samt Alter-Tavlen, Gitterværket for Choret og Daaben, saavel som de andre Epitaphia rensete og affejede, saa og Knæfalds-Bænken for Alteret beqvemmeligen indrettet, hvilken Reparation med Stelage, efter Kirke-Værgens, Sr. JØRGEN THUESENS Regning og Qvittering, som findes i mit Chatol, kostede 100 Rd., som jeg og min k. Hustru til Guds Ære med Glæde udgave og anvendte.«

Apoteker Claus Seidelin og hans Hustru stiftede forskellige Legater. Ved Gavebrev af 15. Juli 1779 (»Claus Seidelins Legat«, Fundats af 11. Juni 1784) skænkede de saaledes — af samme Bevæggrunde som hans Fader og Stedmoder og til samme Formaal — til Nykøbing Skole 200 Rd., hvis Renter skulde tildeles en gudfrygtig, fattig og flittig Discipel. Endvidere skænkede han 100 Rd. til Nykøbing Hospital samt 600 Rd. til det af hans Svigermoder byggede »Enkehus« for 4 fattige Enker i Nykøbing F.

Claus Seidelin var nu ved at blive en gammel og svag Mand. Om sine Sygdomme fortæller han: »Jeg har al min Levetid været en Skranting, og jeg har ofte været Dødens Porte meget nær ved mange Anfald af heftige Catarral- og andre Febre. Et svagt Bryst har jeg stedse haft at drages med, og nogle Aar var jeg ilde plaget med et Tilfælde paa min Tunge, at papillulæ nerveæ paa begge Sider af Tungen langt ned i Munden vare stedse svolne og saarede, hvorimod jeg selv først brugte adskilligt, som mig bedst syntes, og siden consulerede Dr. HAHN samt nogle berømte Doctores og Chyrurger i Kiøbenhavn, som WOHLERT og SCHÖNHEIDER; men alt, hvad jeg efter deres Raad interne og externe [indvortes og udvortes] brugte, var forgiæves, indtil det omsider af sig selv efterhaanden mere og mere begyndte at aftage. Men Guds almægtige Haand har hidtil immer reddet mig og holdet mig ved Live indtil denne min høje Alder; dog har jeg i mine sidste 10 Leveaar bestandig været meget svagelig og plaget med mange smertefulde Tilfælde som Sten-Smerte, Mictu Cruento [Blod i Vandet], blind Gylden-Aare [ikke-blødende Hæmoroïder], Obstruction [Forstoppelse], Bryst-Syge, Øjen-Svaghed, svolne Fødder og overalt med stor Smerte ved Urinens Afgang med mere, saa jeg nu hverken kan taale at gaa eller kiøre, ja næppe at ligge, men maa næsten sidde bestandig, uden at tale om, at alle Sindets og Legemets Kræfter nu ere rent forsvækkede. Dog behager den gode Gud endnu at opholde mig ved Live, og er saa naadig iblandt at forunde mig nogen Lindring. Han lægge endnu denne Naade til alle de andre, at min k. Hustru maa fremdeles leve med mig og lukke mine Øjne, og samle os siden for sin Stol og Trone, der at love og prise ham med alle udvalgte for al hans Barmhertighed og Trofasthed i den salige Evighed.«

Sine sidste Leveaar benyttede Apoteker Claus Seidelin til at nedskrive sit Levnedsløb. Denne i dansk Litteratur enestaaende farmaceutiske Selvbiografi, der indeholder mange interessante Iagttagelser og livfulde Skildringer, og som delvis er optrykt i Historisk Tidsskrift, 3. Rk. II Bd., 1860—63, S. 261—412, blev i 1915 udgivet i Serien »Memoirer og Breve« af Julius Clausen og P. Fr. Rist under Titlen »Apotheker Claus Seidelins Optegnelser om sit Levned 1702—82.« Manuskriptet til denne Selvbiografi er en lille Bog i Oktavformat paa 286 Sider; efter Claus Seidelins Sønnefatterson Sognepræst PETER SCHOUGAARDS Ønske skænkede hans 2 Døtre Frøken HANNE SCHOUGAARD og Fru MONICA NEUBERT i November 1906 Apoteker Claus Seidelins Manuskript til Det kongelige Bibliotek i København (Ny kgl. Saml. 8° 497).

† 16. Maj 1782, 80 Aar gammel, i Nykøbing F., begravet 24. s. M. i Nykøbing Kirkes Kor.

Claus Seidelin og hans Hustru havde faaet kongelig Bevilling af 1. Oktober 1751 til, at

hun efter hans Død maatte skifte med Samfrænder, og at han efter hendes Død maatte sidde i uskiftet Bo, saa længe han ikke indgik nyt Ægteskab.

Samfrændeskiftet^{a)} efter Apoteker Claus Seidelin fandt Sted i Nykøbing F. den 16. Juli 1783. Af hans 11 Børn var de 9 døde før han. Arvingerne var Enken og de 2 Sønner Sognepræst BERTHEL SEIDELIN i Slemminge og Fjelde paa Lolland og Apoteker HANS SEIDELIN i Nykøbing F. samt den tidligere afdøde Datter MAREN SOPHIE SEIDELINS i Ægteskab med Apoteker i Nakskov GEORG JESSEN avlede 3 Børn: CLAUS SEIDELIN JESSEN (siden Apoteker i Nakskov), ELISABETH CATHARINA JESSEN og GEORG JESSEN. Enkens Lavværgе var hendes Broder Etatsraad og Landsdommer JØRGEN WICHFELD til Engestofte.

Claus Seidelins Ejendomme, der ialt vurderedes til 2.620 Rd., var: »den iboende Gaard [1.200 Rd.], 2de Vænger i Nykøbings Strand Mark, Vænget ved Byens Øster-Vold tillige med det lidet Vænge i Humle-Strædet, 3 Jorder og 1 Eng, et Hus, som Madame SCHVEIMAR beboede i Østergade, Haven i Østergade og et Hus i Badstebrostrædet.«

Ialt opgjordes Boets samlede Værdi til det anselige Beløb 30.140 Rd. Boets Udgift beløb sig til 8.657 Rd., hvoriblandt de 600 Rd. til Enkehuset i Nykøbing, 200 Rd. til Nykøbing latinske Skole og 100 Rd. til Nykøbing Hospital. Af de 21.482 Rd., der saaledes blev tilbage til Skifte mellem Arvingerne, arvede Enken den ene Halvdel samt en Broderlod, ialt 13.809 Rd., Sønnerne BERTHEL og HANS SEIDELIN hver en Broderlod paa 3.068 Rd., og Apoteker JESSENS Børn en Søsterlod paa 1.534 Rd., hvoraf 2 Femtedele til hver af Sønnerne og 1 Femtedel til Datteren. Ved samme Lejlighed udbetaltes de i Claus Seidelins Stedmoder MAREN HOVS Testamente af 1735 (S. 130) nævnte 4.300 Rd., hvoraf 1 Trediedel (1.433 Rd.) til BERTHEL SEIDELIN, 1 Trediedel til HANS SEIDELIN, og den sidste Trediedel fordeltes med 2 Femtedele til hver af deres 2 Søstersønner og den sidste Femtedel til Søsterdatteren.

~ 18. Juli 1730 i Brudens Forældres Hus i Nykøbing F. ELISABETH CATHARINA WICHMAND, * (21. Maj) 1713, døbt 21. August s. A. i Nykøbing F. Datter af BERTHEL WICHMAND (* Februar 1677, døbt 11. Februar i St. Knuds Kirke i Odense. Købmand i Nykøbing F. 1727 Ejer af Engestofte Gods paa Lolland. ~ 1707. Havde 19 eller 21 Børn. † 1732, begravet 27. Oktober i Nykøbing F., 55 Aar og 8 Maaneder gammel) og Hustru BODEL CATHARINA FROM (* c. 1690, † 1760 efter langvarig Svaghed, bisat 20. Oktober i Maribo Kirkes Kor, førtes 22. eller 21. s. M. til Nykøbing F. — Hun ~ 2) 9. Marts 1735 paa Engestofte Assessor i Højesteret, Justitsraad, senere Konferensraad, RASMUS RASMUSSEN, * c. 1680, † 1753, begravet 26. Januar i Roskilde Domkirke).

Elisabeth Catharina Wichmands Fader var meget velhavende og almindelig afholdt paa Grund af sin Redelighed og sin Gavmildhed. Ved Samfrændeskifte efter ham 6. September 1734 fik hans Sønner 1.000 Rd. i Arv hver, hans Døtre 500 Rd. hver. Elisabeth Catharina Wichmands Moders andet Ægteskab var meget ulykkeligt. For at betale sin Mands Gæld maatte hun kort Tid efter Brylluppet sælge sit bedste Sølv og skaffe c. 6.500 Rd., saa at de kom til at sidde i ret trange Kaar. Hun fik dog sine Børn godt i Vej, og det lykkedes hende endogsaa at efterlade dem en pæn Arv. Hun — Konferensraadinde RASMUSSEN — var en from og gudfrygtig Kvinde. Hun stiftede 1734 et Hospital i Engestofte By og prydede Kirken. Endvidere lod hun opføre den Enkebolig i Lille Kirkestræde i Nykøbing F., som senere kaldtes Det Wichfeldske Enkehus, og som nu bestaar af en af Kammerherre, Oberstløjtnant HENNING WICHFELD til Stamhuset Engestofte (* 1767, † 1846) opført Bygning med Fribolig til 4 Enker eller ugifte Kvinder af den Wichfeldske Familie eller Embedsmandsdøtre fra

^{a)} I Skifteprotokol for Nykøbing F.

Stiftet. Efter at hun var blevet Enke anden Gang, »havde hun ingen større Fornøjelse end den at opdrage sit Sind fra de jordiske og huslige Sorger, og i Samtale og Brevveksling med opvakte Sjæle at styrke sig i sin Forløseres Kundskab.«

Apoteker Claus Seidelin omtaler sin Hustru som »en gudfrygtig, dydig, tugtig, yndig, munter og huslig Ægtefælle«, og han udtaler flere Gange i sin Selvbiografi det Haab, at »Gud er saa naadig at lade hende fremdeles leve med mig og lukke mine Øjne.« Dette Haab opfyldtes, idet hun, der var 11 Aar yngre end han, overlevede ham i 18 Aar. Han døde knap 2 Aar efter deres Guldbryllup.

Claus Seidelin fortæller, at 1739 »blev min k. Hustru angrebet af en fatal Quartan-Feber, hvilken, endskiønt den iblandt ved Medicamenter blev stillet, dog immer med nye Recidiver holdt hende hele Vinteren og ud paa følgende Sommer, saa at hun maatte bruge 14 Potter China-Vin derfor, og Feberen redte hende til sidst med Gul-Sot, Sort-Sot og svolne Ben saaledes til, at jeg ikke uden med et beklemt Hjerte og taarefulde Øjne kunde anse hende, og derhos anraabe Gud som den bedste Læge om hendes Conservation for mig og vore Børn, som han og naadigst bønhoerte, thi da min Kone tillige lavede til Barsel og til Foraaret blev forløst, tog Feberen og de dermed følgende Tilfælde saaledes af, at den endelig ved gelinde Midler lod sig rent fordrive.« — 9 Aar senere skriver Claus Seidelin: »I dette Aar [1748] paa-kom mig den Sorrig, at min k. Hustru blev meget skrøbelig for mig saavel paa Legemet som især paa Sindet, da hende var paakommen saadan Angst og Forskrækkelse i Blodet, at hun hvert Øjeblik frygtede for et Slag og derved Døden. Hun blev vel et Par Gange aareladt og andre tjenlige Raad brugte, men uden Nytte, indtil hun omsider ved Guds Naade og de salig afdøde gode Venners, nemlig Hr. Provst FLINDT, Hr. Magister JOENSEN og Hr. BURSERUS, deres trøstelige Tiltale efterhaanden kom til Sindets Rolighed og Legemets Helbred igien. Siden har hun ofte været angrebet af et og andet langtvarigt og vanskeligt Tilfælde, som flydende Øjen og Øren, Modersmerte etc.; men i Besynderlighed Anno 1760, da det var mod Tiden, at Menses vilde ophøre, blev hun næsten $\frac{1}{2}$ Aar bestandig og daglig plaget med et stærkt Profluvio Mensium [Blødning fra Livmoderen], at man maatte undre sig over, at hun kunde gaa det igiennem, men ved hendes gode Natur udfriede Gud hende naadelig af alle disse Tilfælde, og ved samme hendes lykkelige Constitution og Legems-Beskaffenhed har hun næsten al Tid temmelig let og snart kunnet overvinde alt, hvad som hende saavel indvortes som udvortes er paakommet, undtagen Hovedets Skrøbelighed, hvor Nerverne ere og altid have været svage.«

† 6. Maj 1800 i Nykøbing F., begravet 14. s. M.

Forsegling af hendes Bo fandt Sted paa hendes Dødsdag. Boet overlodes isvrigt til privat Skifte, hvorfor Skiftet ikke er indført i Nykøbings Skifteprotokol. Arvingerne var de samme som efter hendes 18 Aar tidligere afdøde Mand, nemlig Sønnerne Sognepræst BERTHEL SEIDELIN og Apoteker HANS SEIDELIN, samt hendes afdøde Datters 3 Børn CLAUS SEIDELIN JESSEN og GEORG JESSEN samt Datteren ELISABETH CATHARINA JESSEN, gift med Sognepræst CHRISTIAN GOTTLIEB SCHLEGEL i Karleby paa Lolland.

11 Børn: Sjette Slægtled.

Af Apoteker Claus Seidelins 11 Børn døde de 5 smaa, og 1 Datter døde 17 Aar gammel. De 3 ovenfor nævnte, Sønnerne Sognepræst BERTHEL SEIDELIN og Apoteker HANS SEIDELIN samt Datteren MAREN SOPHIE SEIDELIN, gift med Apoteker GEORG JESSEN, var de eneste af de 11, der fik nogen Børn. Claus Seidelins 2 ældste Børn var den meget svagelige Datter KAREN, der boede hjemme lige til sin Død 38 Aar gammel, samt Sønnen FRIDERICH SEIDE-

LIN (Dr. med.), der voldte sine Forældre uendelig megen Sorg, saa at hans Død, da han var 42 Aar gammel, kom som en Befrielse for dem.

44. c. SOPHIA SEIDELIN, * 23. December 1702 i Nykøbing F. Faderen fortæller i sin Dagbog, at hun blev døbt den 28. s. M. og opkaldt efter sin Farmoder SOPHIA DAVIDSDATTER; hun blev holdt over Daaben af Landsdommer POUL MATHIESENS Hustru IDE PORTUAN, og Raadmand LARS POULSENS Hustru holdt Christenhuen; de øvrige Faddere var Oberst CHRISTIAN ALBRECHT VON PEPPERLOW, kongelig Husfoged paa Nykøbing Slot og Ridefoged i Nykøbing Amt CASPAR ERNST MØLLER og Tolder FRANTZ CARL GOTTFRIED VOIGT.

† 3. Juni 1707 i Nykøbing F., begravet 9. s. M. i Koret i Nykøbing Kirke. »A° 1707 den 3. Junii bortkaldede Gud udi Smaakopper ved en meget sagte og salig Død min ældste Datter Sophie Seidelin fra denne elendige og syndige Verden til sit evige Æres og Herligheds Rige, efter at hun havde levet 4 Aar 5 Maaneder og 11 Dage. Hendes Sjæl er i Guds Haand, hvor ingen Plage rører den. Legemet blev ved en hæderlig og sørgelig Lig Begiængelse den 9. Junii nedsat udi sit Sovekammer og Hvilested i Choret udi Nykøbings Kirke, og blev udi Lig Prædiken over hende forklaret af Magister GREGOR. ZIMMER af den 45 Konge Davids Psalme det 11. og 12. Vers: Hør Datter, bøj dine Øren og giv Agt paa, forglem dit Folk og din Faders Hus, saa skal Kongen faa Lyst til din Dejlighed, thi han er din Herre, og du skal tilbede hannem. — Gud give hende med alle Guds udvalgte paa Dommens Dag en glædelig og ærefuld Opstandelse til det evige Liv og Salighed for Jesu Christi Skyld!«

45. d. MECHTELE ELISABETH SEIDELIN, * i Nykøbing F. 1. Maj 1704 »om Eftermiddagen Klokken 1/4 til fem«, døbt 5. s. M., opkaldt efter sin Mormoder MEGTELE FUIREN (S. 73) og sin afdøde Faster, Kancelliassessor HANS DREJERS Hustru (S. 103). Hun blev holdt over Daaben af sin Farmoder, og Borgmester i Nykøbing HANS ELMERS'S Hustru SOPHIE AMALIE ROSENFELDT holdt Christenhuen; de øvrige Faddere var Sognepræsten i Kirkeby og Alslev paa Falster Magister DANIEL WINTHER, samt Amtsforvalter over Nykøbing Amt FREDERIK TIEDEMANN og Borgmester i Nykøbing JACOB HANSEN LIND.

† i Nykøbing F. 15. April 1706 »om Eftermiddagen Klokken 1/4 til to«. »Gud bortkaldede hende ved en meget stille og salig Død fra denne elendige Verden, efter at hun derudi havde levet to Aar ringere end 15 Dage 3 Timer. Hendes Sjæl er i Guds Haand, hvor ingen Plage rører den.« Legemet blev begravet den 19. April i Faderens murede Begravelse i Nykøbing Kirkes Kor »under Præstens Stol«. »Gud give hende med alle Guds udvalgte paa Dommens Dag en glædelig og ærefuld Opstandelse til det evige Liv og Salighed for Jesu Christi Skyld.«

46. e. SOPHIA CATHARINE SEIDELIN^{a)}, * 8. December 1708 i Nykøbing F., døbt 17. s. M. Faderen skriver i sin Dagbog, at denne Datter blev kaldt Sophia Catharine »efter de tvende, jeg her i Verden mest haver elsket, nemlig min Moder [SOPHIA DAVIDSDATTER] og Kiæreste [KAREN CLAUDSDATTER].« Hun blev holdt over Daaben af Overførsterens Hustru »Madame RUNGE«, NIELS JENSENS Hustru og »Madame MØLLER« holdt Christenhuen; de øvrige Faddere var Raadmand LARS POULSEN, Hospitalsforstander NIELS PEDERSEN og Handelsmand i Nykøbing HENRIK HANSEN SMIDT.

Faderen fortæller videre om denne Datter, der efter Moderens Død i Oktober 1712 kom i Huset hos sin Farmoder SOPHIA DAVIDSDATTER (S. 72), der boede i en Gaard paa Amager-

^{a)} Hun kaldes baade i Lengnickes og i F. E. Seidelins Stamtavle over Slægten Seidelin (i sidstnævnte S. 44) fejlagtigt AMALIA SEIDELIN og angives at være født 1711. Aarsagen hertil er muligvis, at Holmens Kirkebog ved hendes Død 1715 meget unøjagtigt betegner hende »Sophia Amalia Seidelin 4 Aar gl.«

torv i København: »Efter at min salige Kiæreste var ved Døden afgangen, har min hjertelskte kiære Moder taget af Kiærlighed og Omhyggelighed denne vores liden Datter med sig til Kiøbenhavn og opfødt hende i hendes eget Hus, hvor hun nød stor Kiærlighed og god Pleje, især udi de adskillige Sygdomme, som hun af Gud blev hjemsøgt med, men ohngefer i 9br [November] Maaned blev hun af stor Sygdom hjemsøgt, som holdt hende stedse, indtil Gud ved en salig Død den 4. Martii 1715, efter at hun havde levet her i Verden 6¼ Aar, opløste hendes Baand og bandt op om hende med Glæde og forflyttede hende til sit evige Riges Herlighed. Hun er siden den 8. Martii meget hæderligen med mange fornemme Folks Følge ledsaget til sit Hvilested og nedsat i min salige Faders [Provst ved Holmens Kirke HANS SEIDELINS] Grav i Holmens Kirke i Kiøbenhavn. Gud give hende paa den yderste Dag en glædelig og ærefuld Opstandelse til det evige Liv og Salighed for Jesu Christi Skyld! Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet evindelig. Amen.«

47. f. DAVID FRIDERICHSEN SEIDELIN, * 18. Januar 1711 »om Morgenen Klokkeren halvgaaen sex« i Nykøbing F., døbt 22. s. M. i Kirken, opkaldt efter sin Faders Morfader Provst DAVID CHRISTENSEN i Helsingør (S. 74). Faderen fortæller i sin Dagbog, at Sønnen blev holdt over Daaben af AGNETE PORTUAN, der var Enke efter Rektoren i Nykøbing, Magister og Assessor PEDER HØYELSE; Raadmand MAD S JENSEN KOLDINGS Hustru holdt Christenhuen; de øvrige Faddere var Brigadier ERIK JUEL; Magister JOHANNES FISCHER, Rektor ved Nykøbing Skole, senere Landsdommer; samt Borgmesteren i Nykøbing JES TAISEN TILSEN.

David Seidelin fortæller i sin Selvbiografi^{a)}, at han 1717 »kom i Skole hos Klokkeren THOMAS WARDE, under privat Information, og forblev der indtil imellem Paaske og Pintz-dag. Anno 1721 blev jeg sat i den publique Skole i Nykiøbing,« hvor han var i 6 Aar, til han 1727 blev Student. Den 19. Juli s. A. blev han immatrikuleret ved Københavns Universitet og paabegyndte nu Studeringerne. »Formedelst den ulykkelige Ildebrand, som overgik Kiøbenhavn i October [1728], maatte jeg i November Maaned rejse derfra til Nykiøbing, og fra Nykiøbing til min Broder Hr. HANS SEIDELIN i Gloslunde, hvor jeg opholdt mig Vinteren over og imidlertid studerede til Examen Theologicum, i Forsæt straks i Foraaret 1729 at rejse igien til Kiøbenhavn for at fortsætte mine Studeringer, men som min Sl. Faders Død imidlertid indfaldt in Aprili 1729, saa maatte jeg formedelst Skiftets Skyld opholde mig i Falster indtil Michels Dag. — Anno 1729 straks efter Michelsdag begav jeg mig til Kiøbenhavn igien, hvor jeg . . 1730 den 24de October udstod Examen Theologicum og fik Laudabilem. Anno 1731 den 30te April prædikede jeg for Dimis og fik iligemaade Characteren Laudabilem.

Samme Aar antraadte jeg i Guds Navn min udenlandske Rejse for at fortsætte mine Studeringer, og gik jeg den 23de Augusti til Skibs til Lübeck og derfra til Lands /: over Hamborg, Lüneborg, Brunswig, Halberstadt, Halle :/ til Leipzig, hvor jeg ankom den 19de September. — Her resolverede jeg at forblive, som jeg ogsaa forblev der i 2 Aar, og imidlertid frequenterede Collegia hos KLAUSING, FRIDERICI, GOTTSCHIED, TELLER, RICHTER, KORT-HOLT, DRESIG etc. Jeg besøgte og, naar jeg havde Lejlighed, de nærmeste Stæder og Universiteter, nemlig Dresden, Halle, Jena, Wittenberg, og overalt saa jeg det, som var mest mærkværdigt og besynderligt i enhver By. — Anno 1733, den 30te September rejste jeg fra Leipzig til Leiden i Holland. Jeg passerede Merseburg, Cassel, Marburg, Giessen, Francfurt, Mayntz, Cöln, Nimwegen, Utrecht, og kom til Leyden den 16de October; her hørte jeg Collegia hos Professorerne HAVERKAMP og WESSEL, og gjorde undertiden smaa Lystrejser til Haag, Rotterdam, Utrecht og Gent.« Ved Universiteterne i Leipzig og Leyden blev han immatrikuleret

^{a)} I Sønnen FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«, S. 59—71.

henholdsvis den 28. September 1731 og 19. Oktober 1733. »Jeg havde tænkt og vist resolveret at ville have gaaet videre til London eller Paris, men adskillige Omstændigheder vilde ikke tillade det. Jeg maatte derfor tænke paa Hjemrejsen, hvilken jeg ogsaa i Guds Navn begyndte Anno 1734, den 12te Maj, da jeg gik paa Trækskøjteren over Harlem til Amsterdam og derfra til Harlinge, Franeker, Levarde, Grønningen, Oldenburg, Delmenhorst, Bremen, indtil jeg kom til Hamborg, efter at jeg havde været paa Rejsen i 15 Dage. I Hamborg opholdt jeg mig i nogle Dage, og rejste saa derfra til Lübeck til Vands til Falster, men formedelst Modvind maatte jeg gaa i Land i Lolland og kom saaledes uformodentlig til min Broder Hr.



Provst David Seidelin



Sophia Elisabeth Brinch

Ejes af Patron Bonde Seidelin,
Sofiero, Höör, Skaane

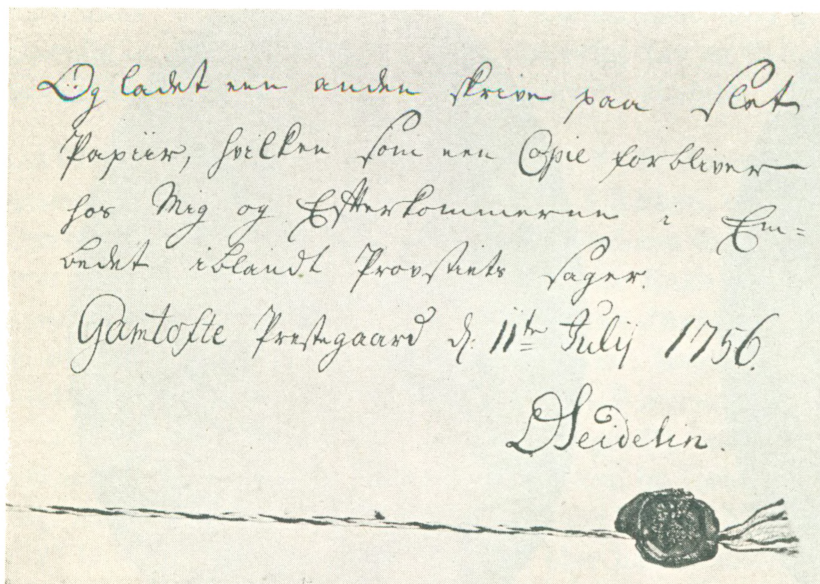
HANS SEIDELIN i Gloslunde den 6te Junii. Her opholdt jeg mig, saavel som hos min Broder Hr. CLAUS SEIDELIN i Nykiøbing i nogle Uger, saa at jeg først kom til Kiøbenhavn ved Udgangen af Julii Maaned 1734. — Gud være evig Ære, som førte mig vel baade frem og tilbage.«

Da David Seidelin tiltraadte sin Udenlandsrejse, skrev den 9 Aar ældre Broder CLAUS i hans Stambog: »Calum non animum mutant, qui trans mare cursunt. [Himmelstrøg, ikke Sindelag skifter de, der drager over Havet]. Fratres charissimo in sui memoriam Frater Claudius Seidelinus. Nicopia Falstrorum. D. 23. August A^d 1731.«

David Seidelin opholdt sig nu 3½ Aar i Københav og søgte forgæves adskillige Stillinger, indtil han — »da jeg mindst tænkte derpaa« — den 7. Marts 1738 udnævntes til Sognepræst i Gamtofte Sogn paa Fyn, lige ved Assens, hvortil han var kaldet den 18. Februar s. A. af »Hans Højgrevelige Excellence Hr. CHRISTIAN Greve af RANTZAU, Ridder, Statholder i Norge, Geheime Conferents Raad og Cammer Herre^{a)}«. Herpaa »rejste jeg til Fyen og lod mig høre for Gamtofte Menighed den 30te Martii, blev ordineret den 9de April af Biskop CHRISTIAN RAMUS og indsat den 20de s. M. af Provst JENS ROSENVINGE.« Hvor uventet det kom for ham at blive kaldet til Sognepræst i Gamtofte, fremgaar af hans Udtalelse i den Tale,

^{a)} Kollatsprotokol for Fyns Stift, 9. April 1738 (Landsarkivet i Odense).

han holdt i Gamtofte Kirke ved sit 50 Aars Jubilæum: »Barnefødt i en anden Provins kiendte jeg kun lidet til Fyen: 4 à 6 Uger før mit Kaldsbrevs Udstedelse vidste jeg tilforladeligen ikke, at der var et Gamtofte Sogn til i Verden. Jeg havde ikke den Naade at være bekiendt af den høje Herre, som fra et andet Rige [Grev Rantzau var Vicedatholder i Norge] blev min store Velgiører, . jeg kiendte ikke ham, og han kiendte endnu mindre mig. Man opmuntrede mig til at giøre Ansøgning om det ledige Kald, jeg gjorde det, men jeg maa tilstaa, at Ansøgningen i mit stille Sind ikke var begleidet med det mindste Haab, at den skulde kunne lykkes. — Og saa! Guds . Forsyn . føjede . Omstændighederne saaledes, at endog mod min egen Formodning Gamtofte Kald faldt i min Lod og jeg beskikket som Underhyrde for denne Menighed.« (S. 221).



Og lasset nu anden Provm paa Sæt
Papier, hvilken som nu Opie forbliver
for mig og Læstommanden i Lu-
virket i blandt Provstets Sager.
Gamtofte Provstgaard d. 11^{te} Julij 1756.
Seidelin.

Provst David Seidelins Underskrift paa en af ham skrevet Fundats »for de af velærværdige og højlerde, nu salige Hr. Jacob Sandvad til Kong Sogns Fattige legerede 100 Rdl.« — Seglet indeholder det Seidelinske Adelsvaaben samt Bogstaverne D S. [Fyens Bispearkiv, Baag Herreds Breve. I Landsarkivet i Odense].

I Gamtofte Sogn, hvor han var Sognepræst fra 1738 til sin Død 1791, havde tidligere 3 af hans Forfædre været Sognepræster, nemlig hans Morfaders (Raadmand CLAUS IVERSENS) Farfader POUL ENEVOLDSEN fra 1585—1643, før denne hans Svi-gerfader ANDERS JEPSEN MAAS 1558—85, og før denne sammes Fader JEPPE MAAS 1537—58 (se Tavle I S. 88, og S. 84 f.). — Og 66 Aar efter David Seidelins Død blev hans Halvkusines (Provst CHRISTOPHER NIELSEN BØGHS Hustru KIRSTINE NICHELSDATTER SEIDELINS (S.236)) Sønnens Søn NICOLAI SEIDE-

LIN BØGH Sognepræst i Gamtofte og senere ogsaa Provst i Baag Herred.

I 25½ Aar var David Seidelin Provst i Baag Herred, fra 6. Januar 1750 til i Juli 1775, da han frasagde sig Provstiet.

Biskop CHRISTIAN RAMUS i Odense († 1762), til hvis Stift Gamtofte Sogn hørte, var gift med David Seidelins Kusine SOPHIA SEIDELIN († 1741) (S. 162 og 171).

Aaret efter at David Seidelin var kommet til Gamtofte, ægtede han sin Kusines — Bispinde RAMUS'S — Datter af dennes første Ægteskab med Magister IVER BRINK, SOPHIA ELISABETH BRINCH, med hvem han fik 10 Børn. Hun døde 1776.

Mellem Provst David Seidelin og Grev RANTZAUS paa Brahesborg (der ligger i Gamtofte Sogn) synes der at have bestaaet et nært Venskabsforhold. Dette Indtryk faar man af de Sørgetaler^{a)}, som Provst Seidelin henholdsvis den 13. Juni 1770 og 24. April 1771 holdt over Grevinden og Greven, da de stedtes til Hvile i Gamtofte Kirke, og i hvilke Provsten omtaler deres Liv, som de havde levet i Herren, ligesom de nu var døde i Herren. Særlig fremhæves Grevindens store Godgørenhed, »som visselig var den salige Frue Grevindes Hovedegenskab, som prydede hendes Liv,« og Greven omtales som en meget flittig Kirkegænger og Nadver-gæst. Provsten udtaler, at han ved Grevens Død har mistet »den trofasteste Velgiører og be-

^{a)} Provst David Seidelins Sørgetaler over Grevinde ELEONORE HEDEVIG RANTZAU (født v. PLESSEN) og Grev CHRISTIAN RANTZAU i Sønnen FRIDERICH SEIDELINS »Seideliniana«, S. 78—89 og 89—109.

standigste Velynder, hvis Støv jeg og bestandig skal ære, og hvis Afmindelse skal være og blive hos mig i den taknemmeligste Ihukommelse, thi før skal jeg glemme min højre Haand, før jeg skal glemme den vedvarende Naade, med hvilken han immer, langt over mine Fortjenester har værdiset mig.« — Grev CHRISTIAN RANTZAU, der 1731—39 havde været Vicestatholder i Norge og 1740—60 var Stiftamtmand paa Fyn, var Fadder til Provst David Seidelins ældste og yngste Barn.

Alt tyder paa, at Provst David Seidelin var en dygtig og betydelig Præst. Han var Sognepræst i Gamtofte i 53 Aar; kun de sidste 3 Aar, fra han var 77 Aar gammel, holdt han personel Kapellan. 1788 holdt han sit Embeds-Jubilæum, da han uden Medhjælp havde forrettet sit Embede som Sognepræst i 50 Aar. Samme Aar antog han FREDERIK SCHMIDT til personel Kapellan, hvortil denne fik kongelig Udnævnelse den 16. Maj 1788, men allerede 22. August^{a)} s. A. blev SCHMIDT residerende Kapellan i Brenderup og Ore, Odense Amt. (SCHMIDT, der døde 1839, blev senere Sognepræst i Guldbjerg og Sandager). Den 21. November s. A. (1788) udnævntes da IDICUS FREDERIK VILHELM HANNIBAL MAALØE til personel Kapellan i Gamtofte. Denne blev efter Seidelins Død Sommeren 1791 Kapellan og 2 Aar senere Sognepræst i Barløse († 1814).

1785 fejredes »den mærkværdige Dag den 2den Maj«; til Minde om denne Dag blev der trykt en lille Opsats (findes i Det kongelige Bibliotek i København), hvis Indhold lægges i Munden paa Provst David Friderichsen Seidelins Sønesøn af samme Navn, den senere Apoteker i Skanderborg; da denne paa det Tidspunkt imidlertid kun var 291 Dage gammel, er det antagelig hans Fader eller en af hans Onkler, der er den egentlige Ophavsmand. Den indledes saaledes: »Den velærværdige, højlærde og æreværdigste Farfader Hr. David Friderichsen Seidelin opofret paa den mærkværdige Dag den 2den Maj 1785 af hans yngste Sønesøn David Friderichsen Seidelin. — Ogsaa denne sjældne Dag haver Herren gjort, derfor bør vi Ham til Ære være lystige og glade.« Hvad var saa Grunden til, at denne Dag særlig skulde fejres? Grunden var den, at den 74-aarige Provst den Dag var nøjagtig lige saa gammel som hans dalevende 13 Børnebørn tilsammen, nemlig 27.133 Dage. For hvert af de 13 Børnebørn anføres Navnet, Barnets Forældre, dets Fødselsdag samt Alderen i Dage, — den ældste, SOPHIE ELISABETH SEIDELIN, var 4.530 Dage, den yngste, JOHANNE LOVISE SYBILLE BIRCH, 267 Dage gammel, — og Summen af disse Aldre udgjorde tilsammen 27.133 Dage. (Af alle Provst David Seidelins 30 Børnebørn var 6 døde før denne Dag, og 11 blev først født senere).

Den 6. April 1788, 2. Søndag efter Paaske, holdt Provst Seidelin sit 50 Aars Jubilæum som Sognepræst i Gamtofte Sogn. For en anselig og talrig Forsamling holdt den 77-aarige Provst følgende Jubeltale^{b)} i Gamtofte Kirke:

»Store Gud! Du største, bedste, og trofasteste Velgiører! Store ere de Velgierninger, Du beviser os! Store og mange ere de, hvo kan tælle dem? Vilde vi begynde derpaa, vi maatte snart standse og befinde dem at være flere end Sand i Havet.

Store ere de Velgierninger, som Du haver bevist os i Skabelsen, hvor Du har kaldet os at være, da vi ikke være, hvor Du har gjort os til fornuftige Mennesker; til saadanne, som kunde være skikkede til nogenledes at kiende Dig og Dine Fuldkommenheder og beqvemme til at udbrede Dit Navns Pris og Ære.

Store ere fremdeles de Velgierninger, som Du har bevist imod os i Opholdelsen, da Du har ladet enhver af os tilfalde sin beskikkede og tilstrækkelige Del, da Du har skaanet og bevaret os fra besynderlige og ulykkelige Tilfælde og meddelt Kraft i de Lidelser, som Din Visdom har fundet tjenlige og nødvendige for os og gjort en god Ende derpaa, da Du har ladet os erfare disse Dine Velgierninger fra vor første Ungdom indtil vor sildigste Alderdom.

^{a)} Ikke 22. Juni.

^{b)} I Sønnen FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«, S. 110—132.

Store ere endvidere de Velgierninger, som Du har bevist os i det aandelige, i det at Du har skiænket os Din Søn til en Frelser og Dit Ord, som kan gøre os vise til Salighed, saavel som og i det, at Du har ladet os fødes og opfødes i den christen Kirkes Skiød, hvor Dit saliggjørende Ord prædikes rent og purt, saa at vi derved, naar vi kun ikke ere gienstridige, kan gøres duelige til de Helliges Arvedel i Lyset.

Store ere de Velgierninger, som Du beviser i at udsende Dine Tjenere til at udvikle for Dine Menigheder Dit saliggjørende Ords Lærdom og at gøre den, saa vidt muligt, smagelig og antagelig for dem.

Store ere Dine Velgierninger, naar Du udruster disse Tjenere med Visdom, Kraft og Naade til at tale Dit Ord med al Frimodighed, til at dele Sandheds Ord retteligen, og — naar Du tillige til Overflod velsigner nogle af dem med en vis Alder, saa at de til deres Samvittighedens Beroligelse kan kiende, at Dit Ords Prædiken ikke i alle Maader har været forgiæves og forfængelig, men at den kostbare Sæd, som de have ladet være sig angelegen at udsaa i Renhed og til Opbyggelse, dog hos adskillige har fæstet Rod og baaret en forønsket Frugt.

Store Gud! Du største, Du bedste, Du trofasteste Velgiører! hvormed skal vi betale, hvormed skal vi erkiende alle Dine Velgierninger? Velgierninger udfordre en varm Taknemmelighed. O! at alles vores Hjerter i en hellig Betragtning heraf maatte være opfyldte med en sand Følelse og Tilbøjelighed til at udbryde i Din Lov og Pris! O! at vi samtligen med en tilbørlig Skiønsomhed og ægte Rørelser, men tillige med Erkiendelse af vor Uværdighed, i Henseende til alle de baade aandelige og legemlige Velgierninger, som os ere vederfarede fra Din runde og milde Haand, vilde betjene os af Jacobs Ord: Herre! vi ere ringere end alle de Miskundheder, som Du har bevist imod Dine Tjenere og Tjenerinder!

O! at jeg, hvad mig selv angaar, paa denne Dag, da mit Embede efter en lang Tjeneste i denne Menighed, tillige med mit Liv maaske snart nærmer sig til Enden, rørt af og ved en retskaffen Erkiendtlighed, kunde udbryde med hin David: Herre! jeg vil takke Dig, for jeg saa underligen er bleven til, for at Du saa herligen har ført mig mit ganske Liv igiennem, for at Du saa underligen har sendt mig til denne Din Menighed og der forundt mig saa mange lyksalige Leveaar, jeg vil takke Dig, Herre! Underlige og store ere Dine Gierninger med mig, og min Sjæl kiender det saare vel. O! at kun min Sjæl kiendte og erkiendte Dine Velgierninger saa saare vel, som de fortjene at kiendes og erkiendes!

Men, hvorledes skal vi kunne komme af Sted dermed? hvad formaa vi af os selv? Herre! Du store Velgiører! Endnu een Velgierning, lagt til alle de øvrige! Forlene Du os selv det, som vi fattes, forlene os den fornødne Naade og Kraft hertil for Jesu Skyld! — Vi bede herom: Fader vor etc.

Jo større og herligere den Hjælp er, som os vederfares, jo større bør og vor Taknemmelighed at være. Jo kiendeligere Hjælpen ytrer sig, jo mere maa vor Taknemmelighed aabenbare sig, endog i et udvortes Forhold, som vidner om Hjertets redelige Beskaffenhed.

Begge Dele finde vi hos Samuel: Han erkiendte med Taknemmelighed og tilkiendte Herren alene den Sejr, som Israels Børn havde erlanget over Philisterne, dog ikke det alene, men han oprejste og et Mindesmærke, som skulde staa bestandig til en Erindring for Efterkommerne, at de ikke skulde forglemme den Velgierning: Det hedder 1 Sam. 7, 12: Da tog Samuel en Sten og satte den imellem Mizpa og imellem Sen og kaldte dens Navn Ebenezer, og han sagde: Hidindtil har Herren hjulpet.

Philisterne vare gamle Fjender af Israels Børn. De vare ikke blevne udryddede ved Canaans Lands Indtagelse, og altsaa vare og forbleve de Folkets bestandige Forfølgere. Fem smaa Fyrster, som regierede over det Stykke Land, af hvilke de vare Besiddere, kunde, naar de samlede og forenede deres Magt, tit og ofte foraarsage dem megen Ulejlighed, hvilket og skete. Jeg vil ikke tale om, hvad der havde tildraget sig i de ældre Tider, men det var ikke længere end for 20 Aar siden, da Philisterne med en saa besynderlig Lykke stridede mod Israels Børn, at ej alene en stor Mængde bleve ihjelslagne, men endog Herrens Pagtes Ark /: den største Helligdom iblandt dem /: blev erobret. Overmaade stor var Glæden ved denne Erobring, men den varede ikke længe, thi til hvad Sted Arken blev henført i det fjendtlige Land, dér foraarsagede den Forstyrrelse, Ødelæggelse og hæsselige Sygdomme, saa at man selv nødtedes til at lade den bringe tilbage igien, og det lykkedes, thi da blev Roligheden i begge Landene igjen til en Tid befordret.

Men nu da Israels Børn efter Samuels Foranstaltning vare samlede til Mizpa, en Egn, som ikke just var langt fra Philisternes Land, hvor de fastede, bade ydmygeligen til Herren og bekiendte deres Synder, saa opvaagnede paa ny Philisternes Had imod dem og blev levende, deres Fyrster droge altsaa op imod dem; disse, som frygtede for deres Fjenders Aasyn, bleve ved at bede og bekiende deres Synder, de anmodede og Samuel, at han vilde raabe for dem til Herren, deres Gud om Frelse og Befrielse: Samuel beder med dem, han ofrede Brændoffer; Philisterne kom frem, men til deres Ulykke; Herren lod tordne med en svar Torden og forfærdede dem, de bleve slagne, og de overblevne forfulgte et langt Stykke Vej.

Nu Hjælpen og Frelsen var stor, overmaade stor, det var kiendeligt, at den kom alene fra Herrens Haand. Samuel, hvis Hjerte var fuldt af Taknemmelighed, kan ikke entholde sig fra, at han jo til en bestandig Erindring for Eftertiden oprejser et Alter, han tog en Sten, og derved betegnes en Samling af adskillige Stene, af hvilke han oprejste et Alter, som han kaldte med det Navn Ebenezer, og formodentlig paa Alteret har ladet udgrave eller indhugge disse Ord: Hidindtil har Herren hjulpet.

Mine elskelige! vi vil ikke længere opholde os ved denne Tildragelse. En anden Tildragelse, vel ikke saa vigtig som hin Israelitternes Sejr over Philisterne, men dog af den Beskaffenhed, at den Højestes Kraft, Hjælp og Understøttelse kiendeligen haver vist sig, er det, som paa denne Dag kan beskæftige vore Tanker og i Særdeleshed opmuntre mig til at oprejse mit Ebenezer og med en sand Hjertes Erkiendtlighed at udraabe: Hidindtil har Herren hjulpet.

Det var paa denne Søndag /: den anden efter Paaske :/ da jeg for 50 Aar siden efter et lovligt Kald blev fremstillet for denne Guds Menighed og indsat som en tilkommende Lærer derudi. Jeg kom med inderlig Erkiendtlighed i Henseende til den Naade, at Gud havde agtet mig værdig til at sætte mig i et Embede; jeg kom, adlydende med Glæde Herrens Befaling til Propheten: Vogt mine Faar. Men jeg kom tillige med Frygt, thi jeg kiendte mine store Ufuldkommenheder, dog forladende mig paa Herrens Bistand og Hjælp, Kraft og Understøttelse, hvilket altsammen jeg ogsaa straks paa samme Dag bevidnede i min første Prædiken. Søndagens Evangelium erindrede mig straks om at, om jeg ønskede at blive en duelig Hyrde for de Kirkefaar, som bleve mig betroede, jeg da maatte lade mig det være angelegen nogenledes at efterfølge Hans Eksempel og træde i Hans Fodspor, som selv erklærer sig at være den gode Hyrde, den rette, den store Faarenes Hyrde. — Nu hvad gjorde han? Han kiendte sine Faar, han fødte dem, han førte dem, han befordrede deres Bedste ved at afvende al Skade fra dem, han søgte endelig immer at formere sin Faareflok.

Store Ting, store Naadesbevisninger af Overhyrden, og store Forbindtligheder, som vilde ligge paa den, som vilde beflitte og som bør beflitte sig paa at træde i hans Fodspor; hvad for et Menneske er vel i Stand til at opfylde dem? Hvo er dygtig til disse Ting? Dog jeg forlod mig midt i mine mange Ufuldkommenheders Erkiendelse paa min Gud og Jesu Forsyn; jeg besluttede at udbede og forvente Hjælp og Understøttelse her oven fra. Og se! Min Overhyrdes Kraft har kiendelig vist sig i Underhyrdens Skrøbelighed; endnu efter 50 Aars Forløb staar jeg paa denne Lærestol i Guds og denne min Menigheds Aasyn; jeg staar der vel med svækkede Kræfter, men ved den Højestes Naade endnu med nogenledes Sundhed.

Hvorom bør jeg da vel tale paa denne Dag? Forlader mig, mine elskelige! at jeg maaske taler en Del om mig selv, og lader mine Tanker egentlig beskæftige sig med at oprejse mit Ebenezer og at udraabe: Hidindtil har Herren hjulpet, Ham tilkommer Æren og Taksigelsen.

Hidindtil har Herren hjulpet. — Man behøver allermest Hjælp dér, hvor egne Kræfter fattes eller ikke ere tilstrækkelige: Og skulde vel en Lærer, som Underhyrde, kunne udrette det, som Overhyrden alene er i Stand til at bestyre i Fuldkommenhed; Nej, det gaar visselig ikke an. Men imidlertid bør han dog lade Overhyrdens Forhold være et Eksempel for sig, ikke være ledig, men gjøre, hvad han paa nogen Maade kan komme af Sted med. — Og hvad Trøst, hvad Glæde! naar hans Samvittighed vidner med ham, at han dog ikke i alle Maader har været uvirksom eller forsømmelig, at han dog har gjort noget, gjort, hvad han paa nogen Maade har kunnet komme af Sted med, skjønt i stor Ufuldkommenhed. — Nu hvad gjorde Overhyrden? Jeg har nylig anført hans Forhold og Egenskaber — han kiendte sine Faar, han fødte dem, han førte dem, han befordrede deres Bedste ved at afvende al Skade fra dem, han søgte immer at formere sin Faareflok. — Og dette Forhold udkræves i visse Maader af Underhyrden: — Jesus kiendte sine Faar. Han, som Overhyrden, erklærer i Evangelio: Jeg kiender mine Faar. Saadan en nøje Kundskab, som Jesus, der som en Gud kunde prøve Hjerter, vidste, hvad der var i Mennesket tillige med alle Hjertets forborgne og skjulte Ting, kan en Lærer aldrig faa, men ikke desto mindre maa han dog lade sig være angelegen, saa vidt muligt er, at kiende de Faar og den Menighed, som er ham anbetret, og at kiende dem efter deres Hjerters indvortes Beskaffenhed. Han bør kiende sin Menighed, ej alene den ganske Menighed, men i Besynderlighed enhver Lem derudi. Ret ligesom en god Fader udstuderer sine Børns Naturel, paa det at han derefter kan indrette den fornødne Optugtelse, saa bør og en god Lærer omgaaes med sin Menighed. Han maa kiende dem, som gaa tilbage paa Christendommens Bane, paa det at han kan straffe dem i Tide og Utide, 2 Tim. 4. Disse maa han foreholde den høje Fare, som de underkaste sig ved at miste Guds Naade og den Salighed, som følger dermed, foreholde dem Loths Hustrus Eksempel og tiltale dem, som Paulus de Galater: O! I afsindige! hvo har fortryllet Eder, at I ikke længere har villet adlyde Sandheden, Gal. 3. — Han maa kiende dem, som blive staaende og ikke vil gaa videre; dem maa han foreholde, at, naar de

ej vokse, saa gaa de tilbage i deres Christendom, naar de ikke tage til, saa tage de af, og løbe Fare for at lide Skibbrud paa Troen, foreholde dem, at, naar de hverken ere kolde eller varme, men kun lunkne, saa vil Gud udspy dem af sin Mund, Aabenb. 3. — Han maa endelig befitte sig paa at kiende dem, som immer gaa fort; dem maa han foreholde, hvor skammeligt det maatte være, naar de med Dema igien vilde faa Lyst til Verden, alvorligen opmuntre dem til at vokse og blive mere og mere overflødige. 1 Thess. 4. — Saaledes bør en Lærer at give Agt paa den ganske Hjord, lære at kiende dem, paa det at han kan blive alle alle Ting, at han dog kan frelse nogle. 1 Cor. 9.

Jesus fødte sine Faar. Der spørges, Ezech. 34, Skulde Hyrderne ikke føde Faarene? Jesus som Overhyrden fødte sine Faar, sin Menighed. Han fødte dem med sin Lærdom, med sit Ord, som var Liv og Aand; han aabenbarede dem al Guds Raad til deres Salighed; han bestemte dem desforuden, som en aandelig Sjæleføde, sit Legeme at æde og sit Blod at drikke, saa at ethvert af hans Faar kan sige med David, Psalm. 23: Han, min Hyrde! føder mig i skønne Græsgange og leder mig til fersk Vand, han omvender min Sjæl og fører mig paa Retfærdigheds Stier for sit Navns Skyld.

En tro Lærer som Underhyrde maa efter Jesu Eksempel betænke, at han af den hellig Aand er sat til at føde Christi Menighed, som han har kiøbt med sit eget Blod, hvilken Sandhed Paulus indskærper, Act. 20. Christi Menighed fødes, naar man sørger for, at den kan nyde den aandelige Spise og Føde, som tjener til det aandelige Livs Bestyrkelse, og som beforder det indvortes Menneskes Vækst og Tiltagelse. Denne Føde er først og fremmest indbefattet i Guds Ord og i Særdeleshed i Evangelii Lærdom. En Lærer, som hermed skal føde sin Menighed, bør altsaa befitte sig paa, at han rettelig deler Sandheds Ord, 2 Tim. 2., saa at han indretter sin Lærdom, sin Formaning, sin Irettesættelse, sin Trøst efter deres Omstændigheder, som han har at gøre med. Ilde gjort, naar han i Fristelsens Time vilde prædike Loven for en anfægtet Synder, men værre, naar han vilde trøste en forhærdet og haardnakket Synder. Nej! han maa saaledes dele Sandheds Ord, at enhver efter Omstændighederne faar sit. Han maa fremdeles meddele sine Tilhørere denne aandelige Føde, o: han maa fremsætte Ordet i den rette Orden, saa at de kan fatte og beholde det, thi ellers falder al Nytten bort, han maa fremsætte det paa en fattelig Maade, uden højtravende og opskruede Talemaader, som mere vidner om Hovmod end om Begiærlighed til at opbygge Guds Menighed. Paulus vidner om sig, 1 Cor. 2: Mit Ord og min Prædiken var ikke i menneskelig Visdoms bevægende Ord, men i Aands og Krafts klare Bevisning. Han maa fremsætte Ordet troligen, saa at han forestiller alt Guds Raad — troligen, som en Husholder, af hvilken især udfordres, at han befindes at være tro, 1 Cor. 4. Han maa fremsætte og lære Ordet i Ydmyghed, saa at han ikke prædiker sig selv, men den Herre Christum, 2 Cor. 4, at han ikke søger sin, men som Johannes alene Christi Ære.

Saaledes maa da en Underhyrde føde sin Menighed med Guds Ord, men som Sacramenterne i det nye Testamente, især Alterens Sacramente, er en aandelig Sjæleføde, saa maa han og vide at omgaas dermed saaledes, at, saa vidt muligt, de herlige Perler ikke kastes for Svin eller Helligdommen for Hunde, Mat. 7.

Jesus, som Overhyrden, han ikke alene kiendte sine Faar og fødte dem, men han førte dem endog tilbage. Han erklærer i Evangelio: Jeg har endnu andre Faar, som ikke ere af denne Sti, og de samme bør jeg og føre hid, og de skal høre min Røst. Han giver hermed tilkiende, at han ej alene med sin Røst underviste sine Faar om Vejens Beskaffenhed, hvilken de skulde betræde, men at han og førte dem og foregik dem med sit Eksempel, som var saa ustraffeligt, at endog hans Fjender ikke kunde overbevise ham nogen Synd.

En Lærer, som Underhyrde, bør træde i Overhyrdens Fodspor, vel betænkende Apostelen Peters Formaning, 1 Ep. 5, han siger ikke alene: Føder Guds Hjord, men han sætter straks til: Bliver Hjordens Eksempler. En Lærers Levned og Vandel maa ufejlbarligen komme overens med hans Lærdom, paa det at han ikke skal nedbryde med den ene Haand, hvad han opbygger med den anden; han maa befitte sig paa at fremsætte sig som gode Gierningers Eksempel, Tit. 2. — Mange Tilhørere se alene hen til deres Lærers Eksempel og forarges derover. De tænke ofte: Det gaar vel ikke just saa haardt til, som han siger; han advarer os imod adskillige Synder, men han udøver dem selv; han afinaler Drukkenskab for en hæsselig Last, og han drikker selv; det kan aldrig være muligt, at Gierrighed, Vrede, Hævngierrighed kan være saa store Synder, thi ellers var han vel ikke selv saa gierrig, saa vredladden, saa hævngierrig. Højest bedrøveligt er det, naar Tilhørerne kan have Lejlighed til at forekaste deres Lærere saadanne og andre Laster. Han bør altsaa lade sig det være angelegen at føre Christi Menighed o: han maa ved Guds Naade befitte sig paa, at han ikke ved sit Levned giver nogen Forargelse, men meget mere lader sit Lys, sit Tros, Kiærligheds, Ydmygheds, Maadeligheds, Kydskheds, Sagtmodigheds og Taalmodigheds Lys skinne for dem, at de kan se hans gode Gierninger og derved opmuntres til at prise Faderen, som er i Himlene, og hvor dejligt, naar

han med sit Samvittigheds Vidnesbyrd kan opmuntre og sige med Paulo, 1 Cor. 11, Vorder I mine Efterfølgere, ligesom jeg er Christi.

Jesus, som Overhyrden, befordrede sine Faars Bedste ved at afvende al Skade fra dem. Han søgte ikke sin egen Nytte, men i Stedet for den Ære og Hørlighed, som han besad, blev fattig og elendig, alene til den Ende at han kunde befri dem, som han havde antaget sig, fra Syndens, Djævelens, Helvedes og Dødens Magt. Han, som den bedste Hyrde, satte saagar sit Liv til for at forskaffe dem Rettighed til et evigt Liv. I Overhyrdens Fodspor bør Underhyrden her igjen at træde: Han maa lade sig det være angelige at opdage de Farligheder, som hans Menighed kan være underkastet: Mærker han, at den ved falsk Lærdom løber Fare for at blive ført paa en usund Græsgang, da undertiden Vildfarelser udsprede, som kunde omstøde Troens Grund, saa bør han vel med Kiærlighed og Sagtmodighed, men dog tillige med Nidkiærlighed og Eftertryk igiendrive saadanne. Mærker han, at adskillige forargelige Synder gaar i Svang, han maa med Alvorlighed forestille Skaden, som deraf flyder, han maa vise sig ikke at være en stum Hund, Ps. 56, ikke en blind Leder, som Pharisæerne, han maa straffe i Tide og i Utide og i Besynderlighed ved en forventet Velsignelse her oven fra give sine Irettesættelser Eftertryk. — En Underhyrde maa altsaa, saa vidt det staar til ham, afvende Skade fra sine Faar, men dette er ikke nok, han bør endog, om Nøden udfordrede det, ikke agte sit eget Liv dyrebart, naar hans Faars aandelige Bedste og Frelse derved kunde beforders. Saadan en Prøve, en Opofrelse af Livet selv, finder vel nu i Kirkens rolige Tilstand næppe Sted, men imidlertid bør han dog altid være villig til at opofre sit Legems og Sinds Kræfter til sin Menigheds Tjeneste, være redbon til at lade dette Livs Mageligheder fare, ofte fornægte sin egen Ro og gode Dage, naar hans Menigheds Bedste og aandelige Frelse derved paa en egen Maade kunde beforders.

Jesus, som Overhyrden, søgte endelig immer at formere sin Faareflok. Han siger i Slutningen af Evangelio: Jeg haver endnu andre Faar, som ikke ere af denne Sti, /: nemlig Hedningerne :/ de samme skal jeg og føre hid, og de skulde høre min Røst, og der skal blive een Hjord og een Hyrde.

Som alt det, som Christus baade gjorde og led, sigtede til alle Menneskers Frelse, saa var det ham og angeligt, at alle kunde blive delagtige i den ved ham forhvervede Salighed; til den Ende prædikede han ej alene for Jøderne, men endog tilbød Hedningerne sin Naade, ej alene ved sig selv, men endog siden ved sine udsendte Apostler. En brændende Lyst bør der og være i enhver Underhyrdes Hjerte efter at føre Christo flere og flere Sjæle til. Jo flere Syndere han omvender fra sin Vejs Vildfarelse; jo flere han fører fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud, paa det at de kan faa Omvendelse og Syndernes Forladelse og Lod med dem, som ere helligede ved Troen til Christum; jo flere han opmuntrer til saaledes at sætte Pris paa den salige Forening med Christe, at de længes efter at blive delagtige derudi; jo redeligere hans Øjemærke er i alt dette, jo mere viser han og overbeviser sig selv og andre, at han ikke er en Lejesvend, men en god Hyrde, en retskaffen Lærer, der arbejder paa de Helliges Bedring, paa Embedets Gierning og Christi Legems Opbyggelse, Eph. 4.

Nu saadan og af denne Beskaffenhed var og er i Anledning af Evangelio Overhyrdens Forhold, og efter hans Eksempel bør Underhyrdens Forhold indrettes. Men hvor store og vigtige ere ikke disse Pligter? Imidlertid var det til disse og andre saadanne Pligters Udøvelse, at jeg som en ung, beskikket Underhyrde paa denne Søndag for 50 Aar siden, da jeg første Gang talede fra denne Lærestol, forbandt mig. Jeg kan sige, at jeg snart uformodentlig var kommet til denne Guds Menighed og det med et Kald, saa lovligt, at intet kunde optænkes lovlignere. Barnefødt i en anden Provins kiendte jeg kun lidet til Fyen: 4 à 6 Uger før mit Kaldsbrevs Udstedelse vidste jeg tilforladeligen ikke, at der var et Gamtofte Sogn til i Verden. Jeg havde ikke den Naade at være bekiendt af den høje Herre, som fra et andet Rige blev min store Velgiører, /: hvis Støv jeg med den redeligste Taknemmelighed, endnu den Dag i Dag er, ærer og højagter og skal ære og højagte, saa længe der er Liv og Aand i mig, og jeg skal takke ham i Evigheden :/ jeg kiendte ikke ham, og han kiendte endnu mindre mig. Man opmuntrede mig til at gjøre Ansøgning om det ledige Kald, jeg gjorde det, men jeg maa tilstaa, at Ansøgningen i mit stille Sind ikke var belediget med det mindste Haab, at den skulde kunne lykkes. — Og saa! Guds og Overhyrdens Forsyn, hvilket jeg i dybeste Ydmyghed tilbøder, bøjede, fjøede og indrettede Omstændighederne saaledes, at endog mod min egen Formodning Gamtofte Kald faldt i min Lod og jeg beskikket som Underhyrde for denne Menighed. — Mit i alle Henseender lovlige Kald bortjog straks alle Flyttetanker i Henseende til Fremtiden; det virkede og, at jeg kom med Glæde og Frimodighed, men imidlertid vare dog mine store Ufuldkommeder og Skrøbeligheder ikke ubekiendte for mig. Jeg følede dem, og Følelsen foraarsagede, at jeg straks med en ydmyget Aand udraabte med Paulo, 2 Cor. 2: Hvo er dygtig til disse Ting, til disse vigtige Pligters Udøvelse? Jeg udbad mig fra Overhyrden, fra den Herre, som havde kaldet mig til at være en Arbejder i hans Vingaard,

den højstfornødne Hjælp og Bistand her oven fra, at han vilde være med mig og styrke mig, som uden hans Kraft formaaede intet, jeg udbad mig, at Jesu Kraft maatte kiendes i min Skrøbelighed, jeg udbad mig tillige denne Menigheds Forbøn, at de vilde bede med mig, at Ordet maatte gives mig i min Munds Opladelse til at forkynde med Frimodighed Evangelii Hemmelighed, Eph. 6, paa det at Guds Rige ved min ringe Tjeneste kunde blive opbygget, og mit Embede ikke blive ganske forgiæves.

Nu den Allershøjestes Barmhjertighed, Naade og Kraft haver fulgt mig indtil denne Time og det i saa lang en Tid. Hvad er billigere, end at jeg paa denne Dag oprejser mit Ebenezer og udbryder: Hidindtil har Herren hjulpet, Ham tilkommer Æren og Taksigelsen alene.

Hidindtil har Herren hjulpet! Han alene har udrustet mig med Kraft, gjort mig stærk, at jeg endnu efter 50 Aars Forløb har kunnet betræde denne Lærestol. Han alene har gjort mig stærk, at jeg i al denne Tid har kunnet prædike det Sandheds Ord, som er kraftigt til at giøre os vise til Salighed, at jeg har kunnet prædike det rent og purt, uden Tilsætning af menneskelig Visdom, som mere forvilder end forbedrer.

Han alene har givet mig Naade til saaledes at have kiendt den mig anbetroede Menighed, at jeg efter Omstændighedernes Beskaffenhed har forkyndet Loven og Evangelium, saa at enhver nogenledes har faaet sit og det, som mest kunde beqvemme ham.

Han alene har givet mig Naade til at have fødet denne Guds Menighed med den allervigtigste Lærdom, at Jesus er Christus, saa at jeg i Særdeleshed har ladet mig det være angelegen immer at have opmuntret til Troen paa denne dyrebare Frelser med Forsikring, at de, som tro paa ham, skulde have Livet i hans Navn.

Han alene har givet mig Naade til, at jeg saaledes haver ført denne Menighed, at jeg ikke ved at forkynde en god Lærdom tillige haver foregaaet den med et ondt Eksempel; saa at jeg haaber, at ingen med Grund skal kunne beskylde mig for forsætlig at have nedbrudt med den ene Haand, hvad jeg haver stræbt at opbygge med den anden.

Alle Slags Laster ere dobbelt skadelige hos en Lærer, og mange vil især beskylde en Del af dem for Gierrighed og en overdreven Nærighed, men Herren har givet mig Naade til at have vogtet mig for denne Last, saa at jeg med Samuel paa denne Dag tør sige: Hvis Okse eller Asen haver jeg begiæret? og med en god Samvittighed kan erklære med Zachæo, at jeg vil give det firedobbelt tilbage igien, om jeg haver fornærmet nogen; maaske jeg med mit Forhold i denne Post allermest har fornærmet min Efterkommer.

Han har og givet mig Naade til, at mit Embede ikke har været ganske forgiæves, og hvad Glæde har min Sjæl ikke følet, naar en eller anden Synder er bleven omvendt ved min ringe Tjeneste fra sin Vejs Vildfarelse, saa at han har standset paa sin onde Vej og begyndt en bedre og er bleven omvendt fra Mørket til Lyset, fra Satans Magt til Gud.

Hvad Under altsaa, at jeg offentlig paa denne Dag oprejser mit Ebenezer og udbryder: Hidindtil har Herren hjulpet, Ham tilkommer Æren alene.

Ja Herre! Din Hjælp, Din Kraft og Styrke haver i Overflødighed vist sig i mit Embeds Forretning, Velsignelsen ved Embedets Forretning er alene kommet fra Dig, Dig tilhører Æren for alt dette; ikke os, ikke os, men Dit Navn, Herre! ske Ære!

Mine Skrøbeligheder og Ufuldkommenheder — og hvor mange, hvor overflødige have ikke disse været? — dem afbeder jeg alle i en dyb Ydmyghed, men midt i disses Erkiendelse priser og ophøjer jeg Din overflødige Naade. Mit Hjerte er paa denne Dag opfyldt med saadanne Følelser, som ikke tillader mig at finde paa beqvemme Ord til at udtrykke dem, men — jeg vil takke Dig, min Gud! jeg vil takke Dig og ophøje Dit Navn, og jeg takker Dig paa denne Dag offentligen. Hidindtil og i den lange Tid har Du hjulpet; lad Din Kraft fremdeles kiendes i min Skrøbelighed i den korte Tid, som endnu kan være tilbage!

To af mine Formænd have vel siden Reformationen endnu i en længere Tid end jeg forestaaet denne Guds Menighed, den ene i 57 Aar og den anden i 54 Aar, men begge havde næsten i 20 Aar for deres Død adjungerende Successorer, den første i sin Svigersøn og den sidste i 2 af sine Sønner, hvoraf den ældste kun levede en kort Tid, jeg derimod — /: her ekstempererede Taleren mangfoldig, saavel som andre Steder i den hele Tale :/ — understøttet ved Herrens Kraft, /: og hvor høj en Naade? :/ haver arbejdet til denne Time, endnu uden en menneskelig Medhjælper.

To Byrder laa en Tid lang paa mine Skuldre, Provstiets og Embedets Byrder, den første afkastede jeg med Behag for en Del Aar siden for at beholde Styrke til den sidste. Jeg erfarede og Lettelsen til en Tid, men ved Aarenes Tiltagelse have Byrderne begyndt igien for Alvor at tyngte mine gamle Skuldre, skjønt jeg imidlertid tør fortrøste mig med, at ingen skal kunne have Anledning til velgrundede Beskyldninger eller Klagemaal i Henseende til Efterladenhed, Forsømmelse eller Vrangvillighed o. s. v. i mit Embeds

Forretninger. — Hvem har jeg at takke for alt dette? Hvem har understøttet mig indtil denne Time? Du, min Gud! og ingen anden. — Ja, jeg vil takke Dig, min Gud! jeg vil takke Dig og ophøje Dit Navn. Underlige ere Dine Gierninger og Velgierninger imod mig, og min Sjæl kiender dem saare vel. Hidindtil, og i den lange Tid har Du hjulpet. Lad Din Kraft fremdeles kiendes i min Skrøbelighed i den korte Tid, som endnu kan være tilbage! Min Afskeds Tid kan ikke være langt borte: En stærk tiltagende Alder, som gjør Embedets Byrder tungere og tungere, minder mig dagligen, Sjælens Evner tage af, Hukommelsen svækkes, Øjnenes Lys og Legemets Kræfter formindskes o. s. v.

Din Hjælp, Herre! Din vedvarende Hjælp er det fornemmeste, men i min nærværende Forfatning vil en menneskelig Medhjælper nu omstunder tillige være højstfornøden; hjælp at finde saadan en, som er tjenlig til de Helliges Beredning, til Embedets Gierning, til Christi Legems Opbyggelse.

Herre! Du, som hidindtil har hjulpet, saa kiendelig i saa lang Tid har hjulpet mig, Din uværdige Tjener, understøtte iligemaade denne Medhjælper, hvis Embede i denne Menighed dog snart kan faa Ende, men understøtte i Særdeleshed den Underhyrde, hvilken, som min allerede bestemte Efterkommer, skal efter min Bortgang og Død træde i mit Sted, understøtte ham immer med den fornødne Hjælp, Kraft og Styrke, som Du haver forundt mig: Giv ham Naade til at forkynde og dele Sandheds Ord retteligen, immer at bygge paa en fast Grund, immer at prædike den vigtigste Lærdom, at prædike Christum, den Korsfæstede, at prædike Troen til ham og Salighed alene ved ham, paa det at Din Ære og denne Din kiære Menigheds Opbyggelse og aandelige Bedste mere og mere og bestandig efter min Død kan blive befordret.

Over alt, styrk mig svage, imedens Du forunder mig Livet! Lad mit Liv stedse være opofret til Din Tjeneste! Herre! Lad mig leve Dig; lad mig, naar Du kalder, dø Dig! saa at jeg, enten jeg lever eller dør, kan høre Dig til. Amen.«

Efter at Jubellæreren Provst Seidelin havde afsluttet sin Jubeltale, og man havde sunget et Vers, betraadte hans ældste Søn, Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Odense CHRISTIAN SEIDELIN, Prædikestolen og holdt følgende Hæderstale^{a)} til sin Fader »for at kundgiøre den æreværdige Olding Hr. Provst David Seidelins Jubelhæder«:

»Lad, o store Gud! denne Optrædelse af mig, der paa denne højtidelige Dag herved som en kiærlig Søn søger at hædre den æreværdigste Fader, lad denne Optrædelse af mig paa denne hellige Talestol, som saa ofte nu i 50 Aar med saa megen Fynd, Held og Lykke af vores værdige Jubellærer er bleven betraadt, lad o Gud! denne ej heller blive forgiæves! lad den, o mægtige Gud! tjene til at udbrede og forklare Dit guddommelige Navns Ære og befordre denne her forsamlede og allerede af Dagens Højtidelighed rørte Menigheds fælles Opbyggelse! Amen.«

Teksten: Luk. 19, 32. Du skal opstaa for den Graahærdede, Du skal hædre den Gamle, og Du skal frygte Din Gud, thi jeg er Herren.

»Saa kiært som Livet — det naturlige Liv — er for alle — alt hvad en Mand ejer, skal han efter Jobs Tilstaaelse give bort for sit Liv at redde og bevare — saa vist er det ogsaa, at Alderdom og Dagenes Forlængelse for det sanselige og naturlige Menneske, ja endog for Christne, agtes for en af de største blandt timelige Lyksaligheder — at leve mange Aar — at leve længe paa Jorden haver endog Sted iblandt de Forjættelser, som Herren selv haver tillagt især dem, som maatte ville vise Lydighed i Iagttagelse af 4de Bud — ja hvo er, Andægtige, den iblandt os, som ikke, om han endog i Usselhed og under megen Gienordighed skulde æde Trængsels Brød, endda, naar det stod til ham, jo gjerne skulde ønske at maatte se sine Dage forlængede og blive gammel. — Men dog, mine Allerdyrebareste! ikke enhver Alderdom kan anses for at være ønskelig eller hæderlig — ikke den Gamle fortjener at hædres, eller den Alderdom bør anses som ønskelig, hvor man bliver gammel og graa ved Synders, Uretfærdigheds og Daarligheds Bedrift; gjerne maatte saadan en i Ugudelighed gammel og graahærdet, om han havde Forstand, ønske sig jo før jo heller udryddet af de levendes Tal, paa det at han ikke paa sine forlængede Dage endmere skulde blive en Befordrer af Guds Æres Nedbrydelse og en Forrædder for eget og Medmenneskers Vel. Gud bevare os fra slig en Alderdom, naar den paa slig Maade skulde tilbringes og opnaas af os. — Nej ikkun den Gamle fortjener at hædres, og den Alderdom bliver ønskelig, om hvilken det maa hedde efter Job. 12, 12, i de udlevede er Visdom, og Dagenes Længde giver Forstand, eller Visd. 4, 9. Klogskab er det rette graa Haar for Mennesken, og et ubesmittet Levned den rette Alderdom — hvorsomhelst det har Sted, dér kan vi

^{a)} I Broderen FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«, S. 133—141. — Denne »Hæderstale« findes trykt i H. I. Birch: »Haandbog for Præster og unge Geistlige.« 2. Del. Odense 1795. S. 477—486.

sige og sige med Sandhed, hvad den vise Salomon siger, Ordsprog 16, 31, Graa Haar ere en dejlig Krone, naar de findes paa Retfærdigheds Vej, — og tillader, andægtigste Tilhørere! naar jeg tydelig ytrer min Mening og Tilstaaelse, som jeg sikkerligen tror at være overensstemmende med denne ganske Hobs almindelige Mening, og som saaledes tilstaas af Dem, idet jeg uforfærdet og dristig paa denne Dag vover at giøre Anvendelse af denne over en lyksalig Alderdom gjorte Beskrivelse paa min æreværdige Fader, hvis Jubeldag i Dag højtideligholdes — det er ogsaa unægtelig ikkun om saadanne Graahærdede, om saadanne Gamle, hos hvilke der er Visdom, Klogskab og Forstand, og hvis Alderdom er opnaaet under ubesmittet Levnedes Befittelse, at forstaa, og som Herren igiennem en Moses Mund i Teksten vil have hædret, naar han siger: Du skal opstaa for den Graahærdede, Du skal hædre den Gamle. — Men, Allerkiæreste! idet vi tillægge den graahærdede Olding sin billige Hæder og forsøge at giøre Anvendelse heraf paa vores æreværdige Jubellærer, mon vi da ikke med det samme faa beqvemmeste Lejlighed til at ære Gud — at prise Ham og udbrede Hans Ære — og Du skal frygte Din Gud, thi jeg er Herren.

Vi vilde altsaa overveje den billige Hæder, som tillægges en graahærdet og æreværdig Olding, som den bedste Anledning til i det samme at give Gud sin Ære.

1ste Del. Intet Folk paa Jorden haver nogensinde røbet en ivrigere Tilbøjelighed til at iagttage deres Pligter imod Gamle og Graahærdede, især naar det maatte være værdige og fortjente Oldinger og Fædre, end som det jødiske Folk. Men ikke desto mindre, da Herren paa den ene Side ansaa dette Sted om at tillægge værdige Oldinge deres billige og velfortjente Hæder for at være et af de allerhelligste Bud, som allermindst af alle Bud burde overtrædes, og da han paa den anden Side vel oversaa dette Folks til mange Tider tiltagende Ryggesløshed og Haardnakkethed, som ofte lod dem forglemme en Efterfølgelse af de helligste Pligter, saa finder han for godt, endog med udtrykkelige Ord, at indflette en særdeles Befaling herom i sin Lov, naar han siger: Du skal opstaa for den Graahærdede, Du skal hædre den Gamle. Dette Bud var endog saa helligt i Herrens Øjne til Efterlevelse, at han endog forestiller dette som en af de allerulyksaligste Straffe i Livet, at leve iblandt et Folk, som efterlode eller tilsidesatte Opfyldelse eller Iagttagelse af denne sømmelige Ærbødighed i Hæders Bevisning imod de Gamle. Han truer ved Moses, 5. Mos. 28, 50, Jøderne, om de bleve Guds Bud ulydige, da underkastedes de et ublu Folk, saa ugudeligt, som saa at sige havde bidt Hovedet af al Skam, idet de ikke skulde agte den Gamles Person. Derfor befales udtrykkelig at hædre Gamle saavel med Ord, som med Gierning. — hædre o: med Ord — opstaa for dem i Gierning — at staa op for den, man vil hædre, og blive staaende oprejst for ham, har til alle Tider og blandt alle Folkeslag været et sømmeligt Kiendetegn paa Ære, Ærbødighed og at man især har villet giøre noget af den, for hvilken man oprejser sig og staaer. Kong Salomon stod op for Batseba, hans Moder, dér hun i en vigtig Begivenhed kom til ham, bøjede han sig ned for hende, 1 Kong. 2, 19. Saaledes fordrer Herrens Lov iligemaade, at vi til et virkeligt Bevis paa den Hæder, som vi villig tillægge en graahærdet Olding, skulde staa op for ham: Du skal opstaa for den Graahærdede. — Og denne saa billige Hæder tillægges efter Skyldighed og af frivillige Hjertes, især paa denne højtidelige Dag, Dig, æreværdigste Fader — Dig, som en graahærdet og den mest velfortjente Olding — annam Hæder af os, som ere til Stede, saavel med Ord som med Gierning — de varmeste og mest velmenende Lykønskninger, den mest fortjente Hæder med Ord, holder jeg mig forsikret om, at de paa denne Dag villig ydes Dig af denne ganske tilstedeværende og af Dig saa elskede Menighed, hos hvilken Du ved Dit tro og flittige Arbejde har gjort Dig saa velfortjent — de gladeste Lykønskninger ofres Dig ogsaa fra dette hellige Sted af alle Dine, ved at se Dig, glade Børn og Børnebørn, hvis Tolk jeg især glæder mig ved at kunne være — men det bør os ikke alene at hædre denne Æreværdige med Ord og med Tunge, men ogsaa med Gierning ved at staa op for ham paa denne Dag, ham til Ære — og dette er det, hvortil jeg, drevet af hellig Iver, vover at opfordre denne ganske her nærværende saa elskede som ærede Forsamling, at de vilde giøre dette: Du skal opstaa for den Graahærdede, Du skal hædre den Gamle. Men idet vi tillægger den graahærdede Olding billige Hæder, som ham tilkommer, monne vi da ikke just i det samme finde bedste Anledning til at udbrede Guds Navns Ære og at ære Ham især, hvortil vi finde nærmest Anledning ved Overvejelsen af vor Betragtning

2den Del. Hvorfra har Oldingen bekommet Kraft til at giøre sig og Alderdom hæderlig? Hvorfra Sundhed, Visdom, Klogskab og et forstandigt Hjerte, som hertil er uundværlig? hvorfra? uden fra den Gud, fra hvilken alle gode og fuldkomne Gaver komme og nedstige? Hvorfra Kraften til Befittelse paa ubesmittet Vandel uden fra Hans guddommelige Naade, som skjænkes os i alle de Ting, som høre til Liv og Gudfrygtighed og uden hvilken Gaves Meddelelse Alderdommen aldrig bliver hæderlig. Altsaa just idet vi hædre den velfortjente Olding, ledes vi til især at ære Gud, dette siges i Teksten tillige: og Du skal frygte Din Gud, thi jeg er Hæder. — Deri bestaar just den sande Guds frygt, at vi i alle Ting ikkun

søge at udbrede og forherlige Guds Ære, og denne er det, som faar sin herlige Glans, just af den Hæder, som vi tillægge den graahærdede Olding. Vi faa herved Løjlighed til at erkiende og tilbede dels den guddommelige Naade, som uforskyldt og uden dertil at være pligtig, af idel Naade skiænker Oldingen de Kræfter, uden hvilke han aldrig kunde blive hæderlig; dels ogsaa Herrens paaskiønnende Retfærdighed, som i Følge sine hellige Løfter, naar han siger selv, at han ikke lader sine Udvalgte arbejde forgiæves, naar det endog hedder, Ebr. 6, 10, Gud er ikke uretfærdig, at han skulde forglemme den Gierning og det Kiærligheds Arbejde, som bevises til hans Navns Ære, altsaa ikke heller skal efterlade endog retfærdig at belønne og med sin rige Naade at overøse den retskafne Olding, som stedse har vist Villighed til at anvende de ham af Gud meddelte Kræfter og til at aagre med det ham af Gud anbetroede Pund; og begge Dele, saavel Guds overflødige Naade som hans belønnende Retfærdighed, fremskinner, erkiendes og tilbedes paa denne Dag af os i den velfortjente Hæder, som vi i Dag tillægge Dig, æreværdige Olding og værdige Jubel lærer. Du erkiender selv alt for vel, at det, som maatte have berettiget Dig til Hæder iblandt os, og som hertil især har været fornøden, Din vedvarende Sundhed endog i en tiltraadt Alderdom, Din Klogskab, Visdom og Forstand, Din ubesmittede Vandel — dette alt er ikke Dit eget, thi hvad har Du, o Menneske! som Du ikke har annammet? Du erkiender ogsaa selv paa denne Dag al den Held og Lykke, den Velsignelse og Lyksalighed, med hvilken Du hidindtil, nu i 50 Aar, har ført Dit saa vigtig betroede Embede, med et ydmygt og taknemmeligt Hjerte for alene at være en Virkning af Hans Godhed.

Du falder selv i Dag for Herrens Ansigt, priser hans Godhed og tilbeder han belønnende Retfærdighed, sigende med en anden David af 2. Sam. 7, 18, Ak, Herre! Herre! hvo er jeg og hvad er mit Hus, at Du har ført mig hidindtil?

Hæder være altsaa Dig i Dag ofret, Du vores æreværdige og graahærdede Olding! Men Pris, Tak og Ære være Dig især, Du naadige og barmhjertige Gud, som hidindtil saa naadig har styrket ham og gjort ham værdig til at modtage denne Hæder af os! — Styrk, velsign og ophold ham til denne Menigheds, til hans Børns og Børnebørns, til alle hans sande og christelige Venners Glæde, efter Din vise Villie, endnu i en Del Aar iblandt os! — Lad ham, denne værdige Gamle, herefter i en daglig mere og mere tilvoksende Alderdom faa mere og mere Rolighed, indtil Du til sidst skal hjemkalde ham til at gaa ind i sin Herres Glæde. Amen.«

Følgende »Jubelvers«^{a)}, der var trykt paa hvidt Atlas, besat med Guldgalonier og Duske, skulde yde Provst David Seidelin »Jubelære og Jubelglæde« fra samtlige hans Børn og Børnebørn i Anledning af hans 50 Aars Jubilæum:

Kom Søstre, kom Brødre, kom Døtre, kom Sønner,
 Kom alle med enige, ivrige Bønner,
 Omringer vor Fader og Jubelpræst nu!
 Vi billig os glæde; Gamtofte istemmer
 Sit Vivat! Den Unge, den Gamle ej glemmer
 At ønske: Alfader! kom altid ihu,
 Kom altid ihu til det Gode, vor Fader,
 Vor Lærer, vor Olding, som aldrig aflader
 Med Bøn at fremtræde for os til vor Gud!
 Hans snehvide Alder, o Gud! Du selv krone
 Med Naade, med Styrke, fra Himmels Trone!
 Han sildigst fra os til sin Hvile gaa ud!

Ærværdig Fader! Held og Lykke
 Din graa Haars kroned Isse smykke
 Fra Gud, som i det Høje bor;
 Du for Din Menighed frembærer
 Det Sandheds Ord, Guds Aand Dig lærer.
 Bliv da i Alder, Styrke stor!

^{a)} I FRIDERIC SEIDELINS »Seidelinian«, S. 142 f.

Du er Retfærdighedens Lærer,
 Din Gud Dig derfor her og ærer;
 Som Solen, Stjernerne Du skal
 Hist i Din Faders Rige skinne,
 Thi Du har Sjæle vidst at vinde
 Til de Forløstes salig Tal.

I en Sang^a), som Degnen MAURITZ SCHÆR skrev til Provst Seidelins Jubelfest, omtales i et af Versene de kirkelige Handlinger, som Provsten har udført gennem et halvt Aarhundrede:

| | |
|---------------------------------------|------------|
| Ti Hundred' De i Daab har badet, | /: 1054 :/ |
| Seks Hundred' har den Pagt gientaget, | /: 671 :/ |
| Tre Hundred' Par gav Ja mod Ja | /: 364 :/ |
| Ti Hundrede og ere døde, | /: 1018 :/ |
| Gid de omsider alle møde, | |
| Med Dem — for Dig, o Jehovah! | |

I det »Æreminde«^b), som ved Provst Seidelins Begravelse oplæstes fra Prædikestolen af Provst PEDER CLOD, og som var »opsat« af Provst Seidelins ældste Søn, hedder det — efter udførlig Omtale af alle ydre Begivenheder i Provstens lange Liv — om den afdødes »personlige Character«:

»Denne vor Oldings veldannede og indtil ikkun for faa Aar siden stærke Legeme beboedes af en endnu stærkere Aand, udrustet med ypperlige Evner, blandt hvilke Hukommelsen især indtil paa de sidste Aar var ham tro; var endog Hørelsen hos ham i de sidste Aar noget formindsket, saa blev han stedse ved lige indtil det sidste ved Forsynets Godhed at beholde den endnu kostbarere Sans, nemlig Synet, i god Stand. Som han forstod adskillige af de europæiske Sprog, saa læste han ogsaa flittig i Bøger, hvorved han endog i Alderdommen stedse søgte at udvide sine Kundskaber. Med en grundig Indsigt i Teologien forenede han tillige Bekiendtskab med andre Videnskaber saasom Historien, Kundskab om Landvæsenet og saa videre. — Hvad angaar vor Saliges moralske Character, da maa enhver, som har kiendt ham, tilstaa, at han elskede og søgte Sindets Ro, til hvilken Ende han ogsaa altid stræbte at holde Sindets Bevægelser i Tømme, ja skyede især al Lyst til Trætte, da han selv ikkun elskede Fred, som han ogsaa hos andre ofte søgte at stifte og mægle saa vidt muligt. Han befittede sig paa Maa-delighed og skadede ikke sit Legeme ved Uordentligheder. — Som han var, saa viste han sig, og hvo tør vel beskyldte ham for Hykleri? Redelighed og Retfærdighed gjorde hans Aasyn ærværdigt. — Sanddruhed fulgte ham. — Hvad han lovede, søgte han at efterkomme. — Al Løgn var ham en Vederstyggelighed. — Han var behagelig i Omgang endog indtil det sidste og vogtede sig nøje for at tale ilde om sin Næste. — Var endog Bøger og Læsning hans daglige Element, saa var han dog især nidkiær i sine Forretningers, og især det, som angik den offentlige Guds Tjeneste, paapassende. — Hans Embeds Pligter iagttog han i sine første 50 Embeds Aar alene med den største Flittighed; ikkun for et Par Aar siden, da Alderens aftagende Kræfter ikke tillod ham længere at arbejde alene, haver han erhholdet en Medhjælp til at bære Embedets Byrder, og endda, skjønt han selv ganske kunde være ledig og overlade alle Byrderne til den ham forordnede Medhjælp, saa er det bekiendt, at han endnu ofte en eller anden Gang af dette hellige Sted haver for sin Menighed ladet sig høre. — Han var i sit Ægteskab den ømmeste og mest følsomme Ægtefælle. — Han har altid vist sig som den bedste,

^a) I FRIDERICH SEIDELINS »Seideliniana«, S. 144—147. (12 Vers).

^b) Sst. S. 148—158.

ømmeste og kiærligste Fader, saavel i at forsørge som i ved Undervisning og en god Opdragelse at fremme deres Bedste, til hvis Liv han havde været Naturens Middel. — Han var den frommeste, omhyggeligste og redeligste Husfader imod sine Husgesinder, som haver tjent ham. — Med en stille og uovervindelig Taalmodighed bar han Alderdommens Byrder og endelig gennemgik Dødens Smerter.

Saaledes viste han sig, og i dette saavel som mere er han følgeværdig; — dog hvad er alt dette, ja hvad er alle de Dødeliges bedste Forhold i sig selv betragtet: — ikkun utilstrækkeligt, — ikkun besmittet — alene Guds Naade i Christo og den frugtbarigiørende Tro giælder.

Endelig imodtog vor Salige 14 Dage før hans salige Død sidste Gang i dette Hus Christi Ihukommelses Sacramente af sin retskafne Embedsbroder. Derefter hørtes han at søge Hjælp hos Gud alene med de hjerteligste Sukke, indtil han med god Samling i Henseende til Fortuents og Sansernes Brug rolig hensov Aar 1791 den 19de Junii om Morgenen Kl. 6, i sin høje og velsignede Alders 81de og Embedes 54de Aar, i hvilken Tid han haver, sig selv med iberegnet, overlevet 5 Provster i dette Herred: 1. Herr JENS ROSENVINGE, som indsatte den salig Mand. 2. Herr HANS JACOBSEN. 3. Den salig afdøde selv. 4. Herr MOGENS LACOPPIDAN. 5. Velærværdig Herr PÆDER CLOD, som nu forretter hans sørgelige Ligtjeneste i Dag den 24de Junii. — Vi hædrer denne Gamle — men vi vilde frygte vor Gud, — ja vor Gud, som har velsignet denne vor bedagede Fader og Ven i Liv og Død, Ham alene vilde vi frygte, ære og tilbede.«

Kort før sin Død skrev Provst David Seidelin i sin Biografi^{a)}: »Jeg lever nu i mit 81de Aar, vel i en tung Enlighed, men fornøjet med Guds Villie. Agtet og elsket af de fleste, baade højere og ringere, som kiende mig, henlever jeg, skjønt ikke uden at føle Alderdommens tunge Besværligheder, dog ved den Højstes Bistand, maaske med bedre Helbred end mange, som ere vel yngre end jeg. Jeg har ogsaa indtil for faa Aar siden kunnet forrette mit Embede alene og upaaklageligen.«

Provst David Seidelin stiftede »David Seidelins Legat« efter Fundats af 11. December 1776 (kgl. Konf. 8. Juni 1792) med 500 Rd. — af hans Arvinger 10. April 1792 efter hans egen Bestemmelse (se S. 229) forhøjet til 800 Rd., — af hvis Renter 10 (1792: 12) fattige i Gamtofte Sogn aarlig skulde nyde 16 (1792: 26) Rd., og Skoleholderen i Aborre 4 (1792: 6) Rd. »som et lidet Tillæg til hans Løn og som en Opmuntring for ham til desto større Troskab og Flid i hans Embede med Ungdommens Undervisning.«

11. Juni 1785 skænkede Provst Seidelin 200 Rd. til en Enkekasses Oprettelse for Gejstligheden i Baag Herred.

1792 stiftede hans Arvinger efter hans egen Bestemmelse (se S. 229) »David Seidelins Legat« ved Gavebrev af 11. April 1792 (kgl. Konf. 11. Maj s. A.) med 250 Rd., hvis Renter hvert Aar skulde tildeles den fattigste Student fra Nykøbing F.'s lærde Skole. Det hedder i Gavebrevet: ». . vores Fader, som var født i Nykøbing paa Falster, hvor han i sin Ungdom haver frekventeret den latinske Skole samt dér til samme Tider af de i denne Skole uddelende Pension efterhaanden oppebaaret ialt 70 Rd. I en Del Aar før hans dødelige Afgang havde det været hans Forsæt, at han til Refusion af disse 70 Rd. vilde legere 250 Dl. . . «

Den 12. Februar 1773 fik Provst David Seidelin og Hustru kongelig Bevilling til, »at den længstlevende maa hensidde i uskiftet Bo, saa længe den i enlig Stand forbliver, og siden skifte med Samfrænder.«

† 19. Juni 1791 Kl. 6 om Morgenen i Gamtofte »i hans 81de Aar og Embedes 54de Aar,

^{a)} I FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«.

efterladende sig 3 Sønner, 1 Datter og 18 Børnebørn,^{a)} begravet 24. s. M. i sin Begravelse i Gamtofte Kirke, i Vaabenhusets vestre Rum, der er indrettet til Gravkapel for ham og hans Hustru — det Seidelinske Kapel. Ligprædiken over ham holdtes af Provst PEDER CLOD, der som Tekst benyttede Apostlenes Gerninger 13, 36: »David sov jo hen, da han i sin Livstid havde tjent Guds Raadslutning, og han blev henlagt hos sine Fædre og saa Forraadnelse.«

Provst David Seidelin efterlod sig følgende »Erindringer til sine Børn^{b)}, som paa hans Dødsdag fandtes blandt hans Manuskripter, og som »troeligen af hans efterladte Børn ere opfyldte«:

»1. Min Begravelse bestyres paa den anstændigste Maade, uden at iagttage Menagen. Alle Vedkommende, Provst, Degn og Medhjælper tillige med Ligbærerne skal betales og beværtet tilstrækkeligen og til fuld Fornøjelse, og til samtlige Sognets Fattige uddeles Dagen efter min Begravelse 50 Rd.

2. Mit Lig, naar det har behaget den Højeste at bortkalde mig, nedlægges i en dobbelt Kiste, dannet som min Sl. Kones, hvilken staar færdig, og paa denne Kiste kommer en Plade med Inscription ligesom paa hendes.

3. Det af mig indrettede Begravelsessted bliver efter mit Ligs Indsættelse derudi ved min Sl. Kones ganske tillukket med Murstene, og uden paa, hvor Tillukkelsen sker, indmures en oprejst Marmorplade med nogle Zirater rundt omkring af Gips ved Siderne, og dertil kunde maaske bruges de to smaa Marmorborde, som staa i Mellemstuen, og paa Pladen af disse to fint sammensatte Borde maatte af en brav Stenhugger indgraves med smukke Bogstaver, og som ere bekvemme, disse Ord:

Inden for hviile
David Seidelin
Fød 1711 — Provst 1738 — Død 179—
og
Sophie Elisabeth Brinch
Fød 1719 — Død 1776.
De hviile i Fred.

Eller ogsaa hertil kunde bruges en zirlig udhugget og vel apteret Sandsten, som kan bekommes fra Flensborg.

4. Ved Begravelsesstedet bliver efter mit Ligs Indsættelse derudi, saa snart muligt, alle Ting repareret og satte i en fuldkommen god Stand, — og jeg vil, at 150 Rd. ved en oprettet Fundats skal blive staaende i Gamtofte Præstegaard til Bestandighed, hvilke afdrages i den Summa, som min Successor skal betale for Præstegaardens Bygning; Renten heraf skal anvendes til at holde Begravelsesstedet vedlige, ej alene i Henseende til Muren og Taget, men endog i Henseende til Loftet over Gewølben, alt for at forekomme, at ikke Regn skal faa Indgang og paa en eller anden Maade giøre Skade. — Dersom min Successor, som betaler den aarlige og sædvanlige Rente, ikke selv vil befatte sig hermed, kunde Renten overlades til Degnen i Gamtofte Sogn, som formodentlig paatager sig denne aarlige Reparation, hvorved aldrig kan være Skade, helst naar man i Tide og ved mindste Bræk, som formærkes uden eller inden, vil tænke paa Forbedring, da og det ene Aar kan hjælpe paa det andet.

5. Jomfru ELSEBETH RAMUS, som allerede haver faaet af mig ved Transport, dat. 11te Sept. 1782, sin salige Faders Obligation paa 200 Rd. og siden den Tid haver hævet den aarlige Rente deraf, hvilken jeg haaber af hendes Moder eller Forvalteren, hendes Broder, at være bleven eller bliver hende udbetalt, skal endnu have 250 Rd. og derhos beholde, hvad hun befindes ved min Død at være bleven mig skyldig.

6. Mine Tjenestefolk, som ved min Død ere i min Tjeneste, skal foruden den dem accorderede Løn nyde 100 Rd. Denne Gave uddeles efter Aarens Tal, i hvilke de have tjent mig: her gøres ingen Forskiel imellem Karle og Piger; alle have lige Rettighed. — Stuepigen THRINE skal desuden have den Seng eller Sengeklæder, paa hvilke jeg dør.

7. Mit Legatum, 500 Rd., udbetales efter min Død, saa snart muligt, til Højvelbaarne Hr. Greven af Rantzau til Brahesborg, som efter naadige Løfte i hans Paaskrift paa Fundatsen udsteder behørig Obligation, som kommer til Forvaring i Stiftskisten.

^{a)} I FRIDERICH SEIDELINS »Seideliniana«, S. 71.

^{b)} Sst. S. 159—163.

Dette Legatum skal formeres endnu med 300 Rd. Kunde Højvelbaarne Hr. Greven ved underdanigst Anmodning overtales til ogsaa at imodtage disse 300 Rixdaler til bestandig Sikkerhed paa Brahesborg, vilde vedkommende bedst være tjent dermed. I saa Fald maatte formodentlig den forrige Fundats kasseres, og en ny paa samlede 800 Rd. indrettes. Skoleholderen i Aborre kunde da faa aarligen 6 Rd., seks af Sognets mest Nødlidende bekomme aarlig hver 15 Mk., og seks mindre Nødlidende faa hver aarlig 10 Mk.

8. I min Ungdom haver jeg i Nykiøbings Skole paa Falster imodtaget Stipendier, ongefær 70 Rd., lidet mere eller mindre. Disse 70 Rd. skal erstattes Skolen tredobbelt med nemlig 250 Rd. Skolens Bedste, saa vidt denne liden Summa kan strække, iagttages af de høje Herrer Directeurer, til hvilke det overlades at bestemme den beqvemteste og nyttigste Brug og Anvendelse deraf, da denne Bestemmelse indføres i den Fundats, som bliver oprettet i Henseende til denne Post.

9. Til ethvert af mine Børnebørn, som overleve min Død, skienkes forlods af min Bo 100 Rd. til en liden Erindring efter mig. Skulde derefter et eller andet Barn ved Døden afgaa i en eller anden Linie, deles det afdøde Barns efterladte 100 Rd. imellem de i Linien overblevne Børn.

10. Det er min alvorlige Villie, at alle mine Prædikener og Manuscripter straks efter min Død blive opofrede til Ilden og altsaa opbrændte.

NB. Maaske hertil endnu kan komme Tillæg, maaske ogsaa Anmærkninger og Forandringer, i Hensigt til visse Nummere, hvilke man lader sig være efterrettlige.

Gamtofte, d. 4de Maj 1791.

D. Seidelin.«

~ 15. April 1739 i Bispegaarden i Odense — Bispinde RAMUS var Brudens Moder og Brudgommens Kusine — sin Kusines Datter SOPHIA ELISABETH BRINCH, * 27. Februar 1719 »en Mandag Morgen Klokken 4« i København^a). Datter af Magister IVER BRINK, Sognepræst ved St. Nikolai Kirke i København (* 1665, † 1728) og dennes anden Hustru SOPHIA SEIDELIN (* 1693, † 1741) (se S. 162 og 166). — Billede af Sophia Elisabeth Brinch S. 215.

Sophia Elisabeth Brinch blev døbt den 2. Marts i St. Nikolai Kirke i København og opkaldt efter sin Morfaders Moder SOPHIA DAVIDSDATTER (S. 72) og sin Morfaders Søster LISABETH HANSDATTER (SEIDELIN) (S. 103). Fadderne var Gehejmemaal IVER ROSENKRANTZ, Kammerherre CHRISTIAN CARL GABEL, Oberst POUL LØVENØRN^b); Grevinde ULRICA ELEONORA DANNESKIOLD-LAURVIG holdt Barnet over Daaben, og afdøde Gehejmemaal NIELS KRAGS Datter Frøken LOUISE KRAG holdt Christenhuen.

Efter sin Faders Død — han døde, da Datteren var 9 Aar gammel — kom hun nogle Aar i Huset hos sin Morfader, Konferensraad HANS SEIDELIN i København. 7 Aar efter Faderens Død indgik Moderen atter Ægteskab, nemlig med Biskop CHRISTIAN RAMUS i Odense, »hvorved Lykken føjede sig saa vel for hende [Datteren], at hun i ham fik igjen en lige saa kiærlig Fader som den, hvilken hun nogle Aar tilforn havde mistet.«^c).

»Anno 1736, just da den hellige Confirmations Forretning første Gang blev holdt, fornyede hun offentlig i Sanct Knuds Kirke i Odense sin Daabes Pagt, vel undervist og grundfæstet i de guddommelige Sandheder.«^c).

20 Aar gammel indgik hun Ægteskab med sin 8 Aar ældre Onkel, David Seidelin, med hvem hun fik 10 Børn. Ved hendes Død skrev hendes Mand i sin Biografi: »Ægteskabet varede vel i 37 Aar, men var dog efter Anseende for kort, da saadan en Kones Død var et uerstatteligt Tab for mig, som med stærke Skridt nærmer sig Alderdommen.« I hendes egen Biografi^c) skrev hendes Mand:

»Guds Forsyn havde sat hende i gode Omstændigheder; hun erkjendte stedse med tilbørlig Taknemmelighed den store Givers Naade og Godhed, men misbrugte aldrig hans Gaver, eller rettere hun vogtede sig for at misbruge dem. — En sand Guds frygt uden Skrømt, en øm Iagttagelse af hendes Pligter i Henseende til Mand og Børn, en retskaffen og villig Kiærlig-

^a) Ifølge Morfaderen Konferensraad HANS SEIDELINS Dagbog.

^b) Statsmanden POUL VENDELBO LØVENØRN, gift med Barnets Morfaders Halvkusine INGEBORG VINDING, Datter af Etatsraad, Professor POUL VINDING og MARGRETHE SOPHIE BØGVAD (Tavle II F 49).

^c) Ifølge Provstinde Sophia Elisabeth Seidelins Biografi i Sønnen FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«, S. 71—73.

hed mod den trængende og nødlidende, en venlig og redelig Omgang med alle, et muntert og med Guds Villie fornøjet Sind i alle Omstændigheder. Disse og andre Dyder og Egenskaber udgjorde hendes Character og gjorde hende yndet af alle, baade høje og ringere. — Skønt hun havde igiennemgaaet en og anden Sygdom, var dog hendes Sundhed i Almindelighed god, indtil hun just paa Jævn døgnsdagen den 20de Martii 1776 efter Guds vise Raad blev anfaldet af en Sprinkelsyge^{a)} med Pletter, samlet med en Pleuritz [Lungehindebetændelse], som gjorde Ende paa hendes Liv i en Hast inden 7 Dage, d. 27de Martii s. A., da hun, som Dagen tilforn ved Jesu Legems og Blods Nydelse i Sacramentet havde forsikret sig om en Forening med sin Frelser, hensov i Jesu Tro, efter at hun havde levet her i Verden i 57 Aar og 4 Uger. — Vel fød — vel opdragen — vel gift — vel levet — vel død — ere 5 Ting, som udgjør et Menneskes største Lyksaligheder. Alle vare samlede hos denne dydige Person, hvis afsjælede Legeme med tilbørlig Ære og Bedrøvelse blev hensat til Hvile i den ved Gamtofte Kirke indrettede Begravelse den 3die April 1776.«

† 27. Marts 1776 i Gamtofte, begravet 3. April i sin Mands Gravsted i Kirken. Hendes Plejebroder Biskop JACOB RAMUS i Odense (hendes Moder og hans Fader var gift med hinanden) holdt Ligprædiken over hende og tog som Tekst Psalme 39, Vers 10: »Jeg var stum, jeg vilde ikke oplade min Mund, thi Du, Herre! Du gjorde det.«

Hendes ældste Søn Sognepræst CHRISTIAN SEIDELIN forfattede følgende Inskription^{b)} til Ligpladen paa sin Moders Kiste: »Her Gjemmes / de jordiske Levninger / af den i Livet / Velædle Provstinde / SOPHIE ELISABETH SEIDELIN / fød BRINCH. / Hun saae først Verdens Lys i / Kiøbenhavn d. 28 Februar: 1719. / Hun indtraadte i det kierlig- / ste Ægteskab med H^r Provst / DAVID SEIDELIN d. 15 April 1739. / Hun blev i dette Ægteskab / Moder til 10 Børn, hvor- / af de 6 foran ere ind- / gangne til Hviile / Hun var en elsket Mands / værdige Ægtefælle / Hendes Børns ømmeste Moder, / De Nødlidendes Trøst og / Hielper, / og / Hendes ganske Omgang røbede / blandt alle / Gudsfrygt, Fornuft og Tækkelighed. / Derfor vædes nu hendes / Støv med Taare: / Men, Stat, Læser! / Med en taus Ærbødighed / og / oplad ikke Din Mund, / thi Herren gjorde det, / at Hendes Siel / Ved en tidlig Død, d: 27^{de} Martii / 1776 maatte ombytte / Det Jordiske med et evigt Liv. / Ps: 39. 10.«

Sønnen FRIDERIC SEIDELIN, der opholdt sig i Københav, da Moderen døde, skrev følgende »Tanker ved Provstinde Seidelins uformodentlige Død^{c)}: »Dyden dør! Sørger, I dydige ømme Sjæle, skabte til Medlidenhed! I, som elsker den Fromme, — græder, jeg kan ikke. Sorg banker i mit beklemte Hjerte, ethvert Ak! dør paa mine skælvende Læber, O! hvi nægtes mig den sørgelige Lindring at græde ved den Retskafnes Grav? Saa bespændt er mit Bryst: Hun er død, som gav Dig Livet: Grusomme Budskab! Da smeltede mit Hjerte, jeg blev kold og sank ufølsom hen. Saa er Hun da ej mere, den elskværdigste Kone, den kiærligste Moder, den ømmeste Veninde, fattiges Trøst, sit Kiøns Zir, Dydens Datter, Himmels Yndling, SOPHIE ELISABETH SEIDELIN, født BRINCH, hun begyndte med Livet at dø den 28. Februar 1719. Hun nød fra sit 19de til 57de Aar dette Livs rene Lyksalighed i den kiærligste Forening med den bedste Mand, Hr. Provst DAVID SEIDELIN, Sognepræst for Gamtofte i Fyen, hun blev 10 Gange en lykkelig Moder, 3 Sønner og 1 Datter overleve deres hjertetrængende Sorg. Hun begyndte med Døden at leve det fuldkomneste Liv d. 27. Martii 1776. Sørger, I dydige, og græder! Hun er ej mere. Saa skal nu aldrig, — ak — aldrig mere Dine velsignede Læber — himmelne Sjæl! med overvindende Veltalenhed berømme Dyden

^{a)} Betegner en Sygdom med Hududslet, især Tyfus.

^{b)} I FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«, S. 76.

^{c)} Sst. S. 77.

for mig. Aldrig — i dette Liv. Hemmelighedsfulde Forsyn! Hvorfor skulde jeg ikke velsignes af min døende Moder? Hvorfor skulde mine erkjendtlige Taarer ikke kunne vidne for den elskværdigste Moder om Hendes Dyds og Kiærligheds Indtryk paa mit følende Hjerter? Hvorfor skulde Hendes opbyggelige Bortgang ikke ogsaa have sat min Sjæl i en sorrig-sød Bevægelse? Ikke ogsaa paa mig have gjort et evigvarende Indtryk? Ak! at Du havde taget denne Glæde med Dig i Graven! Dog, Du hører mig ikke — Salige! Støvets Klager stige ikke op i lovsyngende Seraphers Chore — ingen Engels Smil stige ned i de Bedrøvedes Hjerter; — Livets og Dødens Herre! — Jeg tilbeder og tier! — Blot en Bøn! Gyd Trøstens Olive i saarede Hjerter! Blot et Suk! Min velsignede Moder! Himmelsalige Sjæl! Farvel! — !!«

10 Børn: Sjette Slægtled.

Af deres 10 Børn døde de 6 som smaa. De 4 andre — der alle forblev paa Fyn — var Sognepræst CHRISTIAN SEIDELIN ved Vor Frue Kirke i Odense, Sognepræst IVER SEIDELIN i Kjøng, Cand. jur. FRIDERIC SEIDELIN, Ejer af Adressekontoret og Bogtrykkeriet i Odense, Kommissionær og Kirkeværge sst., samt Datteren ELEONORA HEDEVIG SEIDELIN, der var gift med Dr. theol., Provst CARL CHRISTIAN LAURENTIUS BIRCH, der først var Sognepræst i Brahetrolleborg og Krarup, senere i Assens og Kjærum.

48. g. MECHTELE ELISABETH SEIDELIN, * om Formiddagen Søndag den 9. Oktober 1712 i Nykøbing F., døbt 13. s. M. i Kirken, blev — ifølge Faderens Dagbog — ligesom sin 6 Aar tidligere afdøde Søster opkaldt efter sin Mormoder og sin Faster. Hun blev holdt over Daaben af Rektor i Nykøbing F., senere Landsdommer ved Lolland-Falsters Landsting JOHANNES FISCHERS Hustru MARTHA BRINK (Datter af Magister IVER BRINK (S. 166) i dennes første Ægteskab), Købmand BERTHEL WICHMANDS Hustru BODEL CATHARINA FROM (hvis Datter siden blev gift med Broderen CLAUS SEIDELIN, S. 211) holdt Christenhuen, og Sognepræst GREGERS ZIMMERS Datter ANNE BIRGITTE (siden gift med Sognepræsterne SCHRITZMEIER og GRAM i Errindlev og Olstrup) samt Husfoged paa Nykøbing Slot og Ridefoged paa Pederstrup JENS GYMOES og Raadmand HANS HOLST var Faddere.

Om denne Datter fortæller Faderen videre i sin Dagbog: »Denne vores liden Datter blev født til Verden med en liden rød Plet under hendes venstre Øje; om det skal være hende til en Erindring, at hun blev hendes kiære Moder / som i samme Barselseng maatte sætte Livet til / en dyr og blodig Datter, er Gud bekiendt, men det bliver hende en sørgelig Erindring; Gud give, hun hver Gang hun ser den maa erindre sig det salige og dyrebare Naades Forbund, som er gjort imellem Gud og hende ved Jesu Christi Guds Søns Blod; ak Herre, lad Jesu Christi hendes Broder og Frelseres Blod rense hende fra alle hendes Synder. Det behagede dig, O Gud, at bortkalde hendes Moder fra hende, dér hun kun var nogle faa Dage gammel, hvorfor jeg kaster hende paa dig straks af hendes Moders Liv, ak Herre, tænk paa hende til det bedste, vær hendes naadige Gud og Fader, lad hende saavel som de andre kiære Børn være indtegnet i dine Hænder til timelig og evig Lykke og Salighed for Jesu Christi Skyld. Amen.«

† 22. November 1714 i Nykøbing F., begravet 26. s. M. i Kirkens Kor. »Den almægtige Gud kaldede denne min liden Datter udi Smaakopper fra denne syndige Verden, hvor hun havde levet 2 Aar og sex Uger, og forflyttede hende, som en ved Jesu Blod fra al Syndesmitte rensed Brud, til sit evige Riges Herlighed; hun blev den 26. dito hæderligen ledsaget til sit Sovekammer og Hvilested og nedsat i min Begravelse her i Choret udi Nykøbings Kirke. Gud give hende med alle Guds udvalgte paa den yderste Dommedag en glædelig og ærefuld Opstandelse til det evige Livs Herlighed og Salighed for Jesu Christi Skyld!«

APOTEKER FRIDERICH SEIDELINS 3 BØRN

AF 2. ÆGTESKAB MED MAREN JENSDATTER HOV

(Se S. 121 og 130).

49. h. JENS SEIDELIN, * 12. December 1716 »om Aftenen Klokken over 3/4 til fem« i Nykøbing F. — »min Kiæreste blev lykkeligen forløst med en liden velskabt Søn« — døbt 15. s. M. i Nykøbing Kirke, opkaldt efter sin Morfader. Han blev holdt over Daaben af Borgmester JES TAISEN TILSENS Hustru SOPHIE AMALIE ROSENFELDT, hvis Broder Postmester i Nykøbing IVER ROSENFELDT'S Hustru JOHANNE CATHRINE RIIS holdt Christenhuen. De øvrige Faddere var de 2 Køb- og Handelsmænd i Nykøbing BERTHEL WICHMAND (S. 211) og CLAUS FLINDT.
- † 24. Februar 1721 i Nykøbing F., begravet 28. s. M. i Kirken. Han døde »i Smaakopper, efter at han havde bragt sin Levetid til 4 Aar og ti Uger, og saa vidt som af et Barn af hans Alder kunde ønskes, smukt havde tiltaget udi Guds frygt og givet en god Forhaabning om sig i Fremtiden. Men Gud hastede med ham fra denne onde Verden, at hans Sjæl ej skulde besmittes. Hans afsjælede Legeme blev hæderligen ledsaget til sit Sovekammer her i Nykøbings Kirke Fredagen den 28. Februarii. Hans Sjæl, som han, Gud være æret, selv tillige med os befalede i Guds Haand, lever allerede iblandt de udvalgte udi usigelig Ære og Glæde for Guds Stol og Trone, hvor vi efterlevende Forældre engang vil se og finde ham, og da skal vor Sorg opsluges af Glæde«.
50. i. FRIDERICH SEIDELIN, * 12. Maj 1718 i Nykøbing F. »om Morgenen Klokken 3/4 til otte«, døbt 17. s. M. i Kirken. Han blev holdt over Daaben af Amtsforvalter over Nykøbing Amt DITLEV TEICHMANN'S Hustru, THOMAS FLINDT'S Hustru CHRISTINA holdt Christenhuen, og de øvrige Faddere var Sognekapellan i Nykøbing, senere Sognepræst i Vaalse, Magister HANS BØDTKER, Raadmand MADS JENSEN KOLDING og Postmester IVER ROSENFELDT.
- † 11. Marts 1721 i Nykøbing F., begravet 17. s. M. i Kirken. »Gud bortkaldede ham i Smaakopper, da han ikkun havde levet 2 Aar og ti Maaneder; han led meget i sin Svaghed, men som denne Tids Pinagtighed ikke er den Herlighed værd, som skal aabenbares paa os, saa er jeg forsikret, at hans Sjæl nu formedelst Christi dyre Fortjeneste er indgangen til at nyde overvættets Glæde og Herlighed med alle salige og udvalgte i Himmelen. Hans Legeme og Levninger bleve hæderligen ledsagede til sit Sovekammer og Hvilested her i Nykøbings Kirke Mandagen den 17. Martii 1721. Han var det tredie Barn, som Gud paa 15 Dages Tid affordrede fra os, og derover gik det os meget til Hjerte, men vi ved og er forsikrede, at han nu med sine andre Søskende for Guds Trone istemmer det 3dobbelte Hellig, Hellig, Hellig est Du Herre Gud Zebaoth. Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være æret!«
51. j. KAREN SOPHIA SEIDELIN, * 2. December 1719 i Nykøbing F. »om Eftermiddagen Klokken halvgaaen to«, døbt 7. s. M. i Kirken, opkaldt efter Faderens første Hustru KAREN CLAUDSDATTER og sin Farmoder SOPHIA DAVIDSDATTER. Hun blev holdt over Daaben af »Amtsforvalter«, Regimentsskriver paa Falster JACOB JØRGENSENS Hustru, CLAUS FLINDT'S Hustru holdt Christenhuen; de øvrige Faddere var Justitsraad HANS LANDORPH (senere Amtmand over Nykøbing Amt og Ejer af Baadesgaard), Overførster CONRAD RUNGE og Køb- og Handelsmand i Nykøbing BENJAMIN LIND.
- † 9. Marts 1721 i Nykøbing F., begravet 17. s. M. i Kirken. »Denne vores elskelige liden Datter afhentede Gud i Smaakopper den 9. Martii 1721, da hun kun var noget over 5/4 Aar gammel; hun blev tillige med sin Broder [i.] paa een Gang ledsaget hæderligen til sit Sovekammer og Hvilested her i Nykøbings Kirke den 17. Martii 1721. Og som dette var den

femte Datter, jeg efter Guds Behag i deres spæde Ungdom har maattet overlevere til Gjemme i Jorden, saa er jeg forsikret, at de nu som de fem kloge Jomfruer, ubesmittede og ved Jesu Blod rensede, iførte de bedste Bryllups Klæder, ere indgangne med Brudgommen i Brude Salen i Himmelen, dér med ham og alle udvalgte at nyde den Glæde, som intet Syn haver set, intet Øre haver hørt, og ej er opkommet i noget Menneskes Hjerte. Til hvilken Glæde Gud og forhjælpe mig for Jesu Christi Skyld. Amen. Jeg ved, paa hvem jeg tror, og jeg er vis paa, at han kan bevare det, jeg har nedlagt hos hannem.«

PROVST, MAGISTER NICHEL SEIDELINS 4 BØRN MED CATHRINE HANSDATTER LUXDORPH

(Se S. 131 og 138).

52. a. IDE NICHELSDATTER SEIDELIN, * c. 1688 (i Skanderborg).

† 1739^a) paa Møllersdal i Bryrup Sogn, »51 Aar gammel«, begravet 11. Juni. — 14. August s. A. fik hendes Mand Bevilling til at sidde i uskiftet Bo.

~ 1709 — antagelig i Skanderborg — PALLE MØLLER (LASSON), * 1677. — † 1757. Industridrivende. Var Hovedmanden for den Fabriksvirksomhed^b), der i første Halvdel af det 18. Aarhundrede opstod i Bryrup Sogn 2 Mil Syd for Silkeborg, og som var den største og maaske ogsaa den første af den Art her i Landet.

Hans fulde Navn var (ifølge Giessing: »Jubel-Lærere« (1783), 2. Del, 2. Bd., S. 283 f. og 305) PALLE MØLLER LASSON, men han kaldte sig altid PALLE MØLLER.

I 1702, da han lige havde naaet Myndighedsalderen, købte han sammen med ULRICH CHRISTIAN SKANDORF, der boede i Skanderborg, en Del Huse m. m., som Kongen lod sælge ved offentlig Auktion paa Skanderborg Amtstue, og herefter købte Palle Møller af Skandorf de 3 Huse, som denne havde faaet paa Auktionen, og som laa i Hylke Sogn c. ½ Mil Syd for Skanderborg. Hvad Palle Møller har villet med disse Huse, kan ikke afgøres. Muligvis har han allerede paa dette Tidspunkt omgaaedes med Tanken om at grundlægge en Fabriksvirksomhed, hvortil Husene med deres Jordtilliggende kunde knyttes som Arbejdsbolig; desuden findes der i Hylke Sogn Vandløb, som kunde præstere den fornødne Arbejds-kraft.

Oprindelig var Palle Møller imidlertid Landmand. Saaledes var han fra 1711 — maaske allerede fra 1707 — og til 1717 Forpagter paa Gaarden Haxholm i Hovbjerg Sogn c. 2 Mil Sydvest for Randers (og mere end 5 Mil Nord for Bryrup Sogn) og derefter fra 1718 (1717?) Forpagter paa Hvolgaard^c) i Langskov Sogn c. 3 ½ Mil Syd for Bryrup Sogn.

Mellem 1724 og 1728 forlod Palle Møller Hvolgaard og opgav sin Landbedrift for helt at ofre sig for sin industrielle Virksomhed i Bryrup, som allerede gennem længere Tid havde haft hans væsentligste Interesse.

Gennem Bryrup Sogn løber en Aa i Retning fra Sydøst til Nordvest, saaledes at den først passerer Bryrup Mølle og derefter Nørre Mølle (den nuværende Katrinedals Mølle i Tem Sogn, lige Nord for Grænsen mellem Bryrup og Tem Sogne). Begge Møller var oprindelig

^a) Ikke 1737.

^b) En vigtig Kilde til Jernfabrikkens Historie er Politi- og Kommercekollegiets Skrivelse af 23. November 1715 med Bilag (Stadsarkivet, København). — Fabrikkens Historie er behandlet af Oberstløjtnant Emil Fischer i Jydsk Historie og Topografi 3, I, S. 140—180: »Bidrag til Bryrup Møllens og Nørre-Møllens Topografi og Historie.«

^c) Palle Møller omtales undertiden som boende paa Holgaard; antagelig drejer det sig dog om Fejlskrivning for den anførte Hvolgaard i Langskov Sogn.

Kornmøller; omkring Aar 1700 blev Bryrup Mølle nedlagt som Mølle, kun Vaaningshuset blev staaende tilbage som Minde om Fortiden.

Nørre Mølle og den tilhørende Grund ejedes af PETER VILHELM HØVINGHOF, og ogsaa Aaens Vandkraft havde denne faaet Skøde paa.

Ved Samarbejde mellem Høvinghof og Palle Møller, der begge var unge, foretagsomme Mænd, opstod der i Bryrup Sogn en Høle-, Kniv- og Sømfabrik — et »Jern-Manufactur« — som Palle Møller anlagde allerede c. 1707 paa Høvinghofs Nørre Møllens Grund. Med Fabrikens daglige Ledelse havde Palle Møller derimod intet at gøre, da han boede saa langt væk.



Ide Seidelin.

Findes paa Valdbygaard ved Slagelse, ejes af Godsejer Jørgen Bech, Brorup pr. Havrebjerg, hvis Farfaders Fader Hofjægermester August Willads Bech til Valdbygaard i 1873 modtog dette Maleri som Foræring af sin Hustrus Moster Viceadmiralinde Louise Müller (født de Tuxen) i Kristiania; denne var Ide Seidelins Sønesens Datter.

Palle Møller begyndte imidlertid snart at mærke Ulemperne ved at have sine Bygninger staaende paa en anden Mands Grund. I 1710 eller i Begyndelsen af 1711 købte han derfor den nedlagte Bryrup Møllens Jordtilliggende med det paa Jordlodden staaende Møllehus. Af et Brev fra 1711 fra Palle Møller til hans Naboerske MAREN DYNISDATTER fremgaar, at hans Hensigt med dette Køb var, at han vilde lade sit Manufaktur, som havde haft god Fremgang i de forløbne 4 Aar, flytte fra Nørre Møllens Grund til hans egen Grund ved Møllehuset.

Nu forløber der imidlertid 4 Aar, før der atter sker noget i Sagen. Dette hænger sammen med, at medens det oprindelig kun var hans Hensigt at flytte Fabrikken, viser hans Andragende fra 1715 om Privilegium paa en ny Jernfabrik, at der nu er Tale om en Udvidelse, som mindst bliver en Fordobling af Virksomheden. En saadan Udvidelse krævede moden Overvejelse, ikke mindst af Udsigterne for Afsætning for en saa betydelig Produktion, som der nu maatte regnes med; og til saadanne Overvejelser maatte en saa forsigtig Mand som Palle Møller, til Trods for hans Foretagsomhed, nødvendigvis have Tid, saa meget mere som han samtidig stadig havde sin Landbedrift at tage Vare paa.

Den 10. Oktober 1715 andrager han da om Tilladelse til »foruden det Jern-Manufactur, som han for nogle Aar siden ved Nørre Mølle i Skanderborg Amt haver ladet indrette, endnu et andet Jern-Manufactur paa en ham tilhørende Ejendom, Møllehus kaldet, at lade oprette«. Slutningen af hans Andragende lyder: »Maa det allernaadigst behage Hans Kongelige Majestæt at bevilge mig, at jeg det andet Manufaktur paa fornævnte min Ejendom, Møllehus, med disse Privilegiers allernaadigste Nydelse maa lade opsætte, skal Almuen med saa dygtige Varer af Høleer og Skæreknive blive betjent og forsynet, at jeg vil formode, den udenlandske Handel med samme højfornødne Vares Indførsel og Pengenes Udførsel skal af sig selv bortfalde. Jeg kan ogsaa, om allernaadist maatte forlanges, til Hans Kongelige Majestæts Tjeneste Hakker, Spader, Skovle og deslige efter Model i Kvantitet forskaffe.«

Over Palle Møllers Ansøgning afgav Politi- og Kommercekollegiet under 23. November 1715 en udførlig Erklæring, der førte til, at Kong Frederik IV under 10. April 1716 tilstod

Palle Møller Tilladelsen og Privilegierne, saaledes som han havde søgt dem, dog med den Tilføjelse, at Manufacturet skulde være bragt »i vedbørlig Stand inden tvende Aars Forløb«. Det bevilgedes, at »alle de Haandværkere og Folk, som han udenlandsfra til Jern-Manufacturet lader forskrive, skal som Vore egne Undersaatter tracteres og anses og maa, saa længe de ved hans Manufactur udi Tjeneste staar, i de næste 20 Aar, allernaadigst være fri og forskaanede for alle Skatter«.

Nu kommer der Fart i Foretagendet. Palle Møller opfører de nye Bygninger, anlægger en ny Dæmning og skal til at lade den nye Fabrik træde i Virksomhed. Men da indtræffer der noget, som Palle Møller ikke har forudset. Peter Høvinghof, der i alle disse Aar ikke kan have været i Tvivl om Palle Møllers Planer, men ikke desto mindre har forholdt sig ganske tavs, gør nu Indsigelse imod, at Palle Møller benytter Aaens Vandkraft til den nye Fabrik, under Paaberaabelse af, at han har Eneret til Vandkraften. Palle Møller har nu kun Valget mellem at betale Peter Høvinghof for Brugsretten til Vandkraften eller lade Retten afgøre Sagen. Han vælger den sidste Udvej og lader sin Modpart anlægge Sag. 1. April 1718 faar »Peter Vilhelm Høvinghof, boende i Nørmølle i Skanderborg Amt, Beneficium paupertatis [Ret til fri Proces p. G. a. Fattigdom] udi en tvistig Sag med Palle Møller, Forpagter paa Hvolgaard, angaaende at han skal have anlagt et Manufactur paa den bemeldte Peter Vilhelm Høvinghof allernaadigst tilskødte Nørmøllestrøm«. Sagen kommer imidlertid ikke for de almindelige Domstole, men der »anordnes Commissarier at kiende og dømme i denne Sag«. Sagen synes ikke at være kommet til Doms, rimeligst er det at antage, at de kontraherende Parter har indgaaet Forlig, da et Nederlag vilde være en meget alvorlig Sag for dem begge. Herpaa tyder ogsaa, at begge Fabrikker i den følgende Tid bestaar jævnsides. Antagelig har Palle Møller dog maattet udrede en passende Erstatningssum.

I 1718 kom Palle Møllers nye Fabrik ved Møllehuset i Gang. Fabrikken er nu i stadig Fremgang. Fra Slutningen af 1720'erne betegnes Stedet ikke længere Møllehuset, men Møllehusene. Omkring 1727 forlader Palle Møller Hvolgaard, opgiver sin Landbedrift og ofrer sig helt for sin industrielle Virksomhed. De første Aar herefter — i hvert Fald 1728—30 — boede han i Velling, Hovedbyen i Bryrup Sogn et Par km Syd for Bryrup Mølle, men snart efter byggede Palle Møller selv Gaarden Møllersdal, hvor han derefter boede.

Den 31. Marts 1730 fik Palle Møller atter kongeligt Privilegium, nemlig paa yderligere at maatte anlægge et Kobber-Manufacturværk. I Privilegiet anføres som Motiv til hans Andragende, »at der med forberørte Manufactur skal være avanceret saa vidt, at han baade Jylland og Vort Land Fyen med fornødne Hø-Leer og Skiære-Knive, saavel som og med Søm og Spiger af sin Fabrique og for saa billig Pris, som slige Varer udenrigsfra kan have, kan forsyne, allerunderdanigst beklagende sig, at han ved forberørte Manufactur formedelst hans Families store Antal ej skal kunne subsistere; desaarsag skal han være sindet, paa samme Maade hvorved hans Jernværker drives, endnu et Kobber-Manufacturværk at anlægge«. Privilegiet indeholder de samme Bestemmelser om udenlandske Haandværksfolk (Fritagelse for Skat m. m.) som Privilegiet af 1716, men det tilføjes: »Og paa det at dette Manufactur des bedre kunde conserveres, vilde vi allernaadigst, at merbemeldte Palle Møller skal tilforpligtet være indfødte danske Drengbørn at antage til denne Profession at lære, og ingentid fremmede, saa længe han danske kan bekomme, ej heller maa det ham

Ansøgning dateret Velling 15. Aug. 1729
[Rigsarkivet. Indlæg til Jydske Registre
31. Marts 1730 Nr. 76]. 2, 3. Størrelse.

være tilladt fremmede Svende at antage, naar Manufacturet først er kommen i den Stand, at han udenrigs Haandværksfolk til dets Indrettelse og videre Fortsættelse kan undvære.«

Omkring 1730 naaede Palle Møllers — for den Tid unægtelig store Værk sit Kulminationspunkt. Giessing (»Jubel-Lærere«, 1783) fortæller om Palle Møller, at »han holdt 70 til 100 Personer (Koner og Børn iberegnet) med Brød og Næring i mere end 50 Aar. Tvende Gange blev ham, for at være Commissarius i en Undersøgelses-Commission, af Højsalig Kong Frid. IV tilbuden Characterer, som han frabad sig«. At han var meget velhavende, fremgaar af, at »i Krigsstyr ved sidste Krig med Sverrig betalte han for sig og sine over 7000 Rdl.«

1739 døde Palle Møllers Hustru; han var da et par og treds, og antagelig opgav han 1 eller 2 Aar herefter den Gerning, som han havde haft i over 30 Aar. Efter at Nørre Mølle og Bryrup Mølle et halvt Aarhundrede havde hævet sig op til Fabrikker, der var de største af den Art her i Landet og havde fremkaldt en By omkring sig, vendte de i Løbet af det næste halve Hundredeaar tilbage til Kornmaling, ja Bryrup Mølle forsvandt endda helt.

Palle Møller overlevede sin Hustru i 18 Aar, og en halv Snes Aar senere — i Slutningen af 1760'erne — var det industrielle Liv i Bryrup Sogn saa godt som ophørt.

Palle Møllers Hustru døde (1739) paa Møllersdal; om Palle Møller siden har solgt Gaarden, eller om han ejede den lige til sin Død, vides ikke; Kirkebogen betegner ham ved hans Død som »forhen Ejer af Møllersdal«, medens han i Skifteprotokollen omtales som »Palle Møller, som boede og døde paa Møllersdal«.

† 1757, »80 Aar«, begravet Tirsdag den 19. April i Bryrup.

Skiftet^{a)} efter Palle Møller, der 14. August 1739 havde faaet Bevilling til at sidde i uskiftet Bo efter sin Hustru, afsluttedes 11. April 1764. Boets Formue »bestaar i visse Midler: 8.627 Rd., i uvisse Midler: 543 Rd.«. Fordringerne i Dødsboet udgjorde 1.119 Rd.

12^{b)} Børn: Sjette Slægtled.

53. b. KIRSTINE NICHELSDATTER SEIDELIN, * 1691 (i Skanderborg).

† 17. Februar 1733 »om Aftenen Klokken 6« i Trige ved Aarhus, den 26. s. M. »blev min fromme dydig Kiæreste KIERSTINE SEIDELIN begravet udi sin Alders 42 Aar« i Trige Kirke. Hendes Mand tilføjer i Trige Kirkebog: »Hun efter sin lange Svaghed glædes i Himmelen, men jeg maa begræde hende alle mine Dage, indtil jeg kommer til hende, hvor ingen Graad er.«

~ 1710 (vel i Skanderborg) den c. 28 Aar ældre Enkemand CRISTOPHER NIELSEN BØGH, * 10. Februar 1663 i Fjellerup Sogn, Randers Amt. Søn af NIELS CHRISTENSEN BØGH (* i Viborg. 1655—† 1702 Sognepræst i Fjellerup og Glæsborg. † 1702) og MARGRETHE SVENDSDATTER.

Christopher Bøgh blev 20. April 1689 kaldet til at blive Sognepræstens Efterfølger i Brand og Kasted, Aarhus Amt, men naaede ikke at tiltræde, da Sognepræsten først døde 1712.

28. Januar 1693 udnævntes han til Sognepræst i Trige og Ølsted 1 Mil Nord for Aarhus. Han blev ordineret 31. Marts s. A.^{c)}. Den 11. Oktober 1719 blev han Provst i V. Lisbjerg Herred.

^{a)} Skanderborg-Aakær Amters Skifteprotokol 1730—70, S. 537. Der findes heri kun et kort Uddrag af Skiftet, medens selve Skiftet ikke er bevaret. Det bevarede Uddrag oplyser ikke, hvem Palle Møllers Arvinger var.

^{b)} Ifølge Giessings »Jubel-Lærere« (1783) og Frideric Seidelins »Seideliniana« (1799) havde de 15 Børn. — Kun 12 Børn kendes. De øvrige 3 Børn er døde i Barndommen eller Ungdommen. — Giessing gør fejlagtigt Sønnen NICOLAI MØLLER (vistnok * 1715) identisk med den S. 276 omtalte NIELS JØRGENSEN MØLLER (* 1702), Ejer af Skovgaard. Denne Fejl genfindes i »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877), S. 53.

^{c)} Ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815.« (Landsarkivet i Viborg).

I nøjagtig 100 Aar herefter var Medlemmer af samme Familie Præster i dette Embede. Christopher Bøgh var selv Sognepræst i Trige og Ølsted i 43 Aar, derefter var hans Svigersøn LAURIDS SØRENSEN WAARSØE Vicepræst her i 2 Aar og hans Søn HANS JØRGEN BØGH Sognepræst her i 35, hvorefter dennes Svigersøn JØRGEN CHRISTENSEN SADOLIN var Sognepræst her i 20 Aar til sin Død 1793.

1719 oprettede Christopher Bøghs Kusine MAREN PEDERSDATTER Testamente, dateret København 2. Juli 1719 (kgl. Konf. 25. August s. A.). Hun var Enke efter Sognepræst til Trøgstads Præstegjæld i Aggershus Stift NIELS BROMAN, og da hun ingen Livsarvinger havde, men havde opnaaet »en temmelig høj Alder og derhos med Legems Svaghed er beladt«, bestemte hun i sit Testamente, at »min kiære Fætter hæderlig og vellærde Hr. Christopher Nielsen Bøgh, Sognepræst til Trige og Ølsted Sogne udi Jylland, hans Hustru, deres Børn og Arvinger skal ubehindret nyde og beholde den halve Del af alle mine efterladte ringe Midler, som jeg mig efterlader, i Henseende at han er en gammel affældig Mand [han var 56 Aar!] og haver mange smaa umyndige Børn, som kunde komme dennem til nogen Hjælp udi deres Opfostring og Fremvækst; den anden halve Del af mine ringe efterladte Midler skal samtlige mine andre rette Arvinger /: hvilke tilhobe fast næppe haver saa mange Børn som min forhen benævnte Fætter og Arving :/ imellem dennem selver skifte og dele«.

Christopher Bøgh ejede Trige Sogns Konge-, Korn- og Kvægtiende, som han ved Skøde, dateret Trige Præstegaard 4. Februar 1736 (læst paa Viborg Landsting 22. s. M.), solgte til sin Svoger Krigsraad NIELS LANGBALLE, Vejer og Maaler i Aarhus.

† 14. Februar 1736 i Trige, begravet 21. s. M. i Trige Kirke. Hans Svigersøn LAURIDS WAARSØE har i Trige Kirkebog skrevet om Christopher Bøghs Død: »1736, den 14. Febr. Klokken 3 om Morgenen døde den salig gammel, længe og vel udi og for Herrens Menigheder fortjente Guds Mand, velærv. og højlerde Hr. Christopher Bøeg /: min højstærede og elskelige Svigerfader :/ efter at han som Sogne Præst for disse 2de Menigheder udi 43 Aar og Provst over Vester Lisbjerg Herred udi 17 Aar havde her i Verden som en retsindig Præste Mand Gud og sin Næste tjent, og blev d. 21. Febr. her i Trige Kirke hos sine salig 2de Hustruer nedsat hans efterladte Legeme, Æt. 74, og gjorde Hr. Oluf Willadsen i Grundfør hans Lig-Prædiken Text Lucæ 2 Cap. ultim. [sidste] Vers. Men han havde sig selv udvalgt til Lig Text over sig 2 Cor. 1, V. 12.«

12 Børn: Sjette Slægtled.

CHRISTOPHER NIELSEN BØGH ~ 1) Enken efter de 2 foregaaende Sognepræster i Trige og Ølsted DOROTHEA ANDERSDATTER WINDING, * c. 31. Marts 1657, † 3.^a) April 1708 i Trige, begravet 12. s. M. i Trige Kirke. Hendes Mand tilføjer i Kirkebogen: »Gud lad os snart findes udi Guds Rige. Her levede hun i Verden 50 Aar, 7 Maaneder og 3 Dage.« — 5 Børn.

54. c. WITTA NICHELSDATTER SEIDELIN, * 24. April 1695 (i Skanderborg).

† 20. Maj 1734 (i Aarhus?), begravet i Ølsted Kirke, hvor der findes en Mindetavle over hende og hendes Mand m. fl. (se nedenfor).

~ 1719 NIELS LANGBALLE, * 16. Oktober 1687.

Han var fra 11. September 1719 til 1732 Regimentskvartermester ved Aarhus nationale Fodregiment (opløst 1730) og Auditør i Aarhus; derefter var han fra 17. August 1731 til sin Død 1752 Vejer og Maaler i Aarhus. 5. September 1731 udnævntes han til Krigsraad.

Krigsraad Niels Langballe ejede Trige og Ølsted Kirker Nord for Aarhus, og 1736 kaldte han sin Hustrus Søstersøn HANS JØRGEN BØGH til Sognepræst i de nævnte Sogne efter dennes

^a) Wiberg anfører fejlagtigt 12. April som hendes Dødsdag.

Fader CHRISTOPHER BØGH (S. 236). 1736 fik Krigsraad Langballe af Svogeren Sognepræst CHRISTOPHER BØGH Skøde paa Trige Sogns Konge-, Korn- og Kvægtiende (Skøde dateret Trige Præstegaard 4. Februar 1736, læst paa Viborg Landsting 22. s. M.).

† 4. Juli 1752 (i Aarhus^a), begravet 12. s. M. i Ølsted Kirke. (Mindetavle i Kirken se nedenfor).

6. Juli fandt Registreringen Sted i Krigsraad Langballes Dødsbo i Aarhus. Hans Arvinger var hans Enke ANNA MÜLLER samt hans 4 Sønner og 3 Døtre i første Ægteskab med Wittaseidelin. 9 Børn: Sjette Slægtled.

NIELS LANGBALLE ~ 2) 15. December 1744 ANNA MIKKELSDATTER MÜLLER, * 15. Maj 1701. Datter af MIKKEL PEDERSEN MÜLLER (MØLLER) (* i Grenaa. 1683—1709 Sognepræst i Holbæk og Udby, Randers Amt. † 15. Juni 1709). † 23. April 1774, begravet i Ølsted Kirke.

ANNA MIKKELSDATTER MÜLLER ~ 1) 7. August 1724 GREGERS JOCHUMSEN BRUUN, * 3. Januar 1672. 1700—42 Sognepræst i Gjerrild og Hemmet, Randers Amt. † 10. December 1742, begravet 17. s. M. i Gjerrild. 1 Søn og 1 Datter.

ANNA MIKKELSDATTER MÜLLER ~ 3) 2. August 1754 i hendes afdøde Mand Krigsraad LANGBALLES Gaard i Aarhus (Domsogns Kirkebog) JENS WORM, * 24. August 1716 i Aarhus, døbt 31. s. M. (Domsogn). 1736 cand. theol. 1740 Konrektor i Aarhus samt Magister. 1752—75 Rektor sst. 1754 Professor philosophiae. 1777 Justitsraad. — Er kendt for sit Leksikon »Forsøg til et Leksikon over danske, norske og islandske lærde Mænd, som ved trykte Skrifter have gjort sig bekendte«. (3 Bind, 1771—84). — † 31. December 1790 i Aarhus, begravet i Ølsted Kirke. — Med Professor JENS WORM, der var den kendte Oldforsker og Læge, Professor OLE WORMS Sønnens Søn, uddøde den berømte Wormske Slægt paa Mandssiden. — Professor Jens Worm stiftede 1774 »Professor Worms Legat« med 100 Rd. til Ølsted Kirke, mod at hans Familiegravsted i Kirken vedligeholdes. (Fundats af 5. Juli 1774.)

I Ølsted Kirke findes en Mindetavle over Krigsraad NIELS LANGBALLE, hans 2 Hustruer samt hans anden Hustrus tredie Mand Professor JENS WORM, der har opsat Mindetavlen. Tavlen, der nu hænger i Vaabenhuset over Kirkens Udgangsdør, paa et senere opført Taarns Vestmur, fremtræder i en ganske enkelt Indfatning. Paa sort Bund bærer den følgende Indskrift i Guld:

TIL EN KIÆRLIG ERINDRING
AF
HR. NIELS LANGBALLE
KONGL. MAJEST. KRIGS-RAAD SAMT VEIER
OG MAALER I AARHUUS
FØD 1687. D: 16. OKT. DØD 1752 D: 4. IVL.-
OG HANS TVENDE FRUER
DEN FØRSTE
FRUE WITTE SEIDELIN
FØD 1695. D. 24: APRIL. DØD 1734. D. 20. MAI.
DEN SIDSTE
FRUE ANNA MÜLLER
FØD 1701. D: 15. MAI. DØD 1774. D: 23. APRIL
HAVER DENNE SIDSTES SIDSTE OG TREDIE MAND
IENS WORM
PROFESSOR PHILOSOPHIÆ VED KIØBENHAVNS
UNIVERSITET, OG RECTOR VED AARHUUS LATINSKE SKOLE.
FØD 1716. D: 24. AUG: DØD 1790 D: 31. DECEMBER

^a) Aarhus Domsogns Kirkebog: »1752, 12. Juli, Hr. Krigsraad Langball paa Landet.«

LADET BEKOSTE DENNE TAVLE AGTENDE INDEN FOR
DENNE MUUR OGSAA AT NYDE HVILE FOR SINE
BEENE. OG DERFOR VED EN FUNDATION AF
5. IUL: 1774. HAVER HENLAGT EET HUNDREDE
SLETTE DALER TIL DENNE TAVLES OG
BEGRAVELSETS BESTANDIGE VEDLIGEHOLDELSE
UAABNET INDTIL VERDENS ENDE.

PUBL. SYRVVS.^{a)}

AB ALIO EXSPECTES ALTERI QUOD FECERIS.^{b)}

55. d. CORFIS SEIDELIN, *? † før 1721.

Hans Eksistens kendes udelukkende fra Trige Kirkebog 1721; hans Svoger, den ovenfor nævnte Sognepræst CHRISTOPHER BØGH (S. 236) i Trige og Ølsted, skriver dér om sin Søns Daab: »1721, d. 10. Febr., Klokkeren 4 om Eftermiddagen blev min Kone og mig given den femte Søn, som strax d. 14. Februarii blev døbt her i Trige Kirke og kaldet CORFIS efter min Kones Sl. Broder.«

DORETHER JØRGENSDATTER SEIDELINS BØRN AF 1. ÆGTESKAB MED PEDER EILERSEN SCHØLLEN

(Se S. 139).

56. a. BARN, antagelig * mellem 1699 og 1703. •

(eller b) † mellem December 1705 og 1737.

57. b. IDE LISBETH (ELISABETH) SCHØLLER^{c)}, antagelig * mellem 1699 og 1703.

(eller a) † inden 1737, vistnok i 1732^{d)}.

~ før November 1722 ADAM LEVIN HØLLING. Hans Forældre samt hans Fødested og -tid kendes ikke. En Broder til ham, POUL HØLLING, var Proviantforvalter paa Hitler Skanse i Sydslesvig.

Adam Levin Hølling var fra 7. Februar 1718 til Regimentets Nedlæggelse 1730 Løjtnant ved »Jydske og fynske nationale Dragonregiment«, Skanderborg Eskadron. Regimentet, der var oprettet 1717, nedlagdes 30. Oktober 1730. I 1722 vides han at have boet i Hylke lige Syd for Skanderborg, — idet Fruering-Vitved Kirkebog beretter, at »Ide Skøller Leutenant Hyllings af Hylke« den 22. November 1722 holdt et Barn over Daaben, — og 1723 fik Høllings selv et Barn døbt i Hylke og næste Aar et Barn begravet samme Sted. Ved Daaben i 1723 var alle Fadderne Slægtninge til hans Hustru: hendes 2 Morbrødres Hustruer: Magister NICHEL SEIDELINS Hustru CATHRINE LUXDORPH fra Skanderborg og Sognepræst HANS SEIDELINS Hustru ANNA FABER fra Sneptrup; sidstnævntes Søn JØRGEN SEIDELIN, Kapellan i Skanderborg; samt hendes Kusine IDE SEIDELIN og dennes Mand PALLE MØLLER »fra Hol-

^{a)} Publilius Syrus, romersk Digter paa Cæsars Tid.

^{b)} Vent af andre, hvad du gør for din Næste.

^{c)} Medens Faderen hed SCHØLLEN (Viborg Landsting: Kopier af protokollerede Breve. 1697 A. 27. Marts 1697. I Landsarkivet i København. — Ligeledes i Trap: Danmark), kaldes Datteren IDE LISBETH SCHØLLER (Randers Skifteprotokol 1737, S. 286, Skifte efter METTE JØRGENSDATTER SEIDELIN. — Fruering-Vitved Kirkebog, Daab 22. November 1722).

^{d)} Se nedenfor. — I Lengnicks Stamtavle »Familien Schøller« (fra 1830'erne) anføres 1732 som hendes Dødsaar; ligeledes i »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877), S. 92.

gaard« [=Hvolgaard?]. Med Kusinen IDE SEIDELIN og PALLE MØLLER har Høllings aabenbart haft en Del Forbindelse, thi Løjtnant Hølling træffes som Fadder til 3 af PALLE MØLLERS Børn — 1723 i Skanderborg og 1729 og 1731 i Bryrup.

11. Juni 1732 blev Hølling karakt. Premierløjtnant ved »Det nordenfjældske hvervede Regiment tilfods«, som 1730—42 stod i Kristiania, og hvis Chef 1730—33 var Generalmajor JOHAN V. ØTKEN, fra 8. Juni 1733 Generalmajor JOHAN FREDERIK FRØLICH.

Den 25. Juli 1733 fik Hølling 6 Maaneders Permission »udi egne Affaires til Danmark«. Den 16. September 1733 druknede han paa Rejsen fra Norge til Danmark med en Galiot fra Horsens ført af Skipper OLE DAHL; han »skal udi det samme Dato [16. September] vaarne stærke Uvejr være forulykket og bortebleven«^a).

Hølling havde ansøgt Kammerkollegiet om at faa eftergivet 2. og 3. Termin Krigsstyr^b) for 1720 (12 Rd.) og al Krigsstyren for 1721 (18 Rd.), hvilke 30 Rd. han var skyldig til Skanderborg Amtstue. Ansøgningen, der motiveredes med, »at hans Kiærestes Arvekapitaler, hvoraf denne Krigsstyr rejser sig, dels til hendes Udflyning, da hun med ham kom i Ægteskab, og dels til hans Eqvipage var medgangen«, blev imidlertid ikke bevilget. Amtsforvalter HANS JUSTSEN søgte i de følgende Aar forgæves at faa inddrevet de resterende 30 Rd. I 1737 hedder det, at han erfarede, at Løjtnant Høllings »Frue, som boede i et andet Amt [end Skanderborg Amt], alt for nogle Aar siden i slet Tilstand er bortdøet«, og »Aaret efter omkom Løjtnanten selv ved Drukning«; »alt sligt haver forarsaget, at denne Restantz i saa mange Aar haver henhvilet uden nogen Udveje til Betaling«. Da Amtsforvalteren i 1737 erfarer, at Løjtnant Høllings Børn er Medarvingere efter deres Moders velhavende Moster, Præsteenken METTE JØRGENSEDATTER SEIDELIN (S. 148), henvender han sig straks den 22. Marts til Skifteretten i Randers og fordrer de 30 Rd. afkortet af den Børnene tilfaldne Arvepart, »eftersom de ikke efter deres sal. Forældre har fragaaet Arv eller Giæld«. Børnenes Morbroder, Købmand PEDER SØRENSEN SCHANDORPH i Holstebro, protesterer meget kraftigt herimod: »siden det ej er bevist af Kræveren, at samme Fordring er forhen blevet krævet, enten af deres sal. Moder, som først her i Landet, dér i Egnen, er ved Døden afganget, eller siden efter deres sal. Fader, mindre, at det ham nogensteds er bleven tildømt, saa gjør jeg mig forsikret paa, at Skifteforvalteren ej understaar sig, imod Loven sligt ubevisligt Krav efter saa mange Aars Forløb at godtgjøre, som muligt forhen vel kan være betalt, men Qvitteringerne ej være tilstede, som bortblevne ved den sal. Mands Fordrukning i Havet imellem Danmark og Norge«. Skifteretten lod sig dog ikke overbevise af SCHANDORPHS vage og ubestemte Paastande, men approberede, at de 30 Rd. skulde betales af Børnenes Arvepart, hvilket derefter skete.

Mindst 5 Børn (der alle levede i 1737): Sjette Slægtled.

58. c. METTE SOPHIE PEDERSDATTER (SCHØLLEN), hjemmedøbt paa Slumstrup, 20. Juli 1704 fremstillet i Sæding Kirke.

† s. A., begravet 1. August i Sæding.

AF 2. ÆGTESKAB MED SØREN POULSEN (SCHANDERUP)

(Se S. 140).

59. d. PEDER SØRENSEN SCHANDORPH, hjemmedøbt 21. December 1708 paa Slumstrup i Sæding Sogn.

Han kom senest 1727 til Holstebro, hvor han i 1729 indgik Ægteskab med MAREN MØGENSDATTER LÆGAARD, antagelig et Medlem af den Slægt LÆGAARD, der paa den Tid spillede en stor Rolle i Holstebro.

Herefter var han gennem en lang Aarrække Købmand i Holstebro.

^a) Om hans Død beretter et Brev fra Generalmajor JOHAN FREDERIK FRØLICH, dat. Tønsberg 30. December 1733, til Kongen (Rigsarkivet, København. Krigskancelliet: Refererede Sager 20. Januar 1734, § 5).

^b) Kilden til det følgende er Randers Skifteprotokol 1737, S. 286, Skifte efter METTE JØRGENSEDATTER SEIDELIN (S. 148).

I 1728 stævnedes en af Bartskeererne i Holstebro, O. P. LA ROCHE (LAROSCH), Købmand Peder Sørensen Schandorph for Bytinget til Betaling af en Regning for Medikamenter, Umage og Opvartning samt for Barbering, ialt 17 Rd. 2 Mk. 2 Sk., hvoraf var betalt 1 Rd. 5 Mk. 12 Sk., saa Schandorphs Restgæld var 15 Rd. 2 Mk. 6 Sk. I Specifikationen over Bartskeerens Ydelser til den kun 20 Aar gamle Schandorph nævnes et Brækpulver, blodrensende Hovedpulvere at purgere [faa Afføring] paa, et Glas blodrensende Essens, 9 urindrivende Pulvere, en Skørbugs Tinktur, 3 Svedepulvere, en mavestyrkende Essens til at give Appetit, 4 Pulvere for at dæmpe Tørst og drive Urinen; Umage og Opvartning sættes til 11 Rd. og endelig for Barbering fra St. Hansdag 1727 til Olufsdag [29. Juli] 1728 2 Rd. 4 Mk. Købmand Schandorph siger i sit Indlæg, at han har budt la Roche 5 Rd. 4 Mk. 4 Sk., og at de havde akkorderet billigere om Barberingen. Dommen lød paa, at Schandorph skulde betale la Roche 9 Rd. 4 Mk. 6 Sk. — Kraftig Medicin, men vist billig Barbering!

Ved den frygtelige Ildebrand, der i 1733 lagde 2 Trediedele af Holstebro i Aske, og ved hvilken ialt 90 Familier mistede deres Hjem og Ejendele, nedbrændte ogsaa Peder Sørensen Schandorphs Købmandsgaard, der laa nederst paa Nørregades Vestside (Nr. 1, Hahns Ejendom).

Om Branden skrev Sognepræsten i Holstebro Kirkebog med gnidret, næsten ulæselig Skrift: »1733, d. 22. Juli, Marie Magdalene Dag Klokkeren halvgaar Ti optændtes en Storild, ved hvilken Øster- og Vestergaden og noget af Nørregade lige indtil Michel Boesens blev lagt i Aske, og 6 Mennesker opbrændte.«

Da Købmand Peder Schandorphs Moster, den rige Præsteenke METTE JØRGENDATTER SEIDELIN (S. 148) i Randers, døde 4 Aar senere, blev han af Skifteretten sat til Formynder for nogle af sin afdøde Søster og Svoger, Løjtnant HØLLINGS, 5 Børn. Han bad sig imidlertid fritaget for Formynderskabet, grundet paa, at »jeg ved den Byen her for kort Tid siden overgaaende ulykkelige Ildebrand er bleven en fattig Mand, der har maattet forhæfte til andre, alt hvis mig Branden levnet haver, for at faa igen Hus over Hovedet, som dog ikke nær er fuldfærdiget«. Saa Peder Schandorph har haft god Brug for de 539 Rd., han selv arvede efter sin nævnte Moster.

† 16. Januar 1771 i Holstebro, begravet 23. s. M., 62 Aar gammel.

~ 25. Marts 1729 »i Huset« i Holstebro MAREN MOGENSDATTER LÆGAARD, * c. 1697.

† 20. April 1760 i Holstebro, begravet 28. s. M., »63 Aar gl.«

3 Børn: Sjette Slægtled.

LISBETH JØRGENDATTER SEIDELINS 8 BØRN MED REGIMENTSSKRIVER LAURITZ DETLEVSEN MØLLER

(Se S. 140).

60. a. PEDER (LAURSEN), antagelig * før 1695; der vides intet om, at han er den ældste, men han er utvivlsomt ældre end de 3 her som de yngste anførte Søkende.

† 23. Juni 1698 i Dallerup.

61. b. IDE LISBETH (ELISABETH) LA(U)RSDATTER MØLLER, * c. 1689 (ikke i Dallerup Sogn). Var gift med 2 Sognedegne i Ovsted og Taaning, hvor hendes Morbroder HANS SEIDE-

LIN var Sognepræst. Hendes sidste Mand var dennes Søn HOLGER SEIDELIN, der var c. 20 Aar yngre end hun.

† 1761, begravet 29. Marts i Taaning »71 Aar gl.«.

~ 1) RASMUS CORNELIUSSEN, Sogndegn i Ovsted og Taaning Syd for Skanderborg. — Maaske identisk med den RASMUS CORNELIUSSEN FISCHER, der 17. Juli 1713 blev Student fra Horsens, 20 Aar gammel.

† før 1737.

Børn?

~ 2) 1737 eller i Begyndelsen af 1738^{a)} sin langt yngre Fætter HOLGER SEIDELIN, * c. 1711 (i Ovsted). Søn af Sognepræst i Ovsted og Taaning HANS SEIDELIN († 1751) og Hustru ANNA SØRENSDATTER FABER. — Sogndegn i Ovsted og Taaning. (Se iøvrigt om Holger Seidelin S. 271).

† 27. Marts 1753 i Taaning, »42 Aar gl.«, begravet 31. s. M.

⁰^{b)} Børn (ved hans Død 1753).

62. c. JØRGEN LAUR(ID)SEN, * 19. Juni 1691 i Røgen. Kom 1703 eller 1704 i den latinske Skole i Skanderborg. Derefter vides intet om ham.

† mellem 1705 og 1737.

63. d. HANS LAURSEN, * c. 1692 (ikke i Røgen eller Dallerup).

(eller e) † mellem September 1698 og 1705.

64. e. ANNE SOPHIE LAURSDATTER MØLLER (kaldes ogsaa SEIDELIN), * c. 1692 (ikke i (eller d) Røgen eller Dallerup).

Hun var kun godt 30 Aar gammel, da hun blev Enke i 1725; hun overlevede sin Mand i 45 Aar. I 1738 vides hun at have boet i Horsens, senere boede hun hos sin Søn OLUF (OLE) FRIIS, der var Degn i Ølsted 1 Mil Sydvest for Horsens.

† 1770 i Ølsted »79 Aar gl.«, begravet Langfredag den 13. April.

~ før c. 1718 LAURITS OLUFSEN FRIIS, * c. 1676 eller c. 1683. Student (privat) 22. Juli 1699 »23 Aar gl.«. 27. Maj 1718 Sognepræst paa Alrø i Horsens Fjord; blev ordineret 22. Juli s. A.^{c)} »Anno ætatis 35«.

† 1725, († eller) begravet 26. April paa Alrø.

3 Sønner: Sjette Slægtled.

65. f. CHRISTIAN (LAURSEN), * 22. Januar 1695 i Dallerup, hjemmedøbt, fremstillet i Kirken. 3 Præster var Faddere: Morbroderen Magister NICHEL SEIDELIN i Skanderborg, Moderens Kusines Mand Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus JEPPE LILLEBRAND (S. 102) samt Sognepræst SØREN GRØNBECH i Røgen.

† (før Juni 1696).

66. g. CHRISTIAN (LAURSEN), * 8. Juni 1696 i Dallerup, døbt 14 s. M. Fadderne var Morbroderen Magister NICHEL SEIDELINS Hustru CATHRINE LUXDORPH, Morbroderen HANS JØRGENSEN SEIDELIN (senere Sognepræst i Ovsted og Taaning) og Mosteren ELSE SEIDELINS Mand ANDERS THOUSTRUP, Kapellan i Skanderborg.

† 4. September s. A. sst.

^{a)} Før 10. April 1738 (ifølge Skiftet efter hendes Moster METTE JØRGENSEN DATTER SEIDELIN).

^{b)} Giessing nævner intet om hans Børn. I »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877) anføres, at han havde 3 Sønner, uden at disse iøvrigt nævnes. Da hans Hustru var i Slutningen af Fyrrerne, da de blev gift, har Ægteskabet antagelig været barnløst. I hvert Fald levede ingen Børn ved hans Død 1753.

^{c)} Ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815« i Landsarkivet i Viborg.

67. h. ADAM (LAURSEN), * 10. Marts 1698 i Dallerup, hjemmedøbt og † 13. s. M. sst. — Dagen efter, den 14. Marts, døde hans Moder.

ELSE JØRGENDATTER SEIDELINS 7 BØRN MED SOGNEPRÆST ANDERS KNUDSEN THOUSTRUP

(Se S. 145).

68. a. JØRGEN ANDERSEN SEIDELIN (THOUSTRUP), * 3. Marts 1690^a) i Aarhus Stift.

Blev Student 22. Juli 1710 (privat) i København. Tog 15. Maj 1714 teologisk Embeds-eksamen. Der vides intet om, hvor han opholdt sig de følgende 14 Aar, indtil han blev udnævnt til Sognepræst; muligvis har han en Tid opholdt sig i København — eller maaske været Kapellan hos Faderen i Aarslev; herom vides dog intet sikkert. Sandsynligt er det dog, at han er identisk med den »Studiosus Jørgen Seidelin«, der ifølge en gammel Lønborg-Slægtsbog (Personalhistorisk Tidsskrift 1907, S. 69) var Lærer for et Par af Sognepræst HANS JOHANSEN LØNBORGS Børn i Fruering og Vitved fra Maj 1717 til Maj 1718, muligvis noget længere.

Jørgen Seidelins eneste Barn — Sønnen JENS^b) — er født 1719, — uden for Ægteskab, hvilket sikkert er Aarsagen til, at der gik saa mange Aar, før Jørgen Seidelin fik Præsteembede. Det vides ikke sikkert, hvor Sønnen er født, eller hvem Moderen var.

I de 14 Aar inden Jørgen Seidelin blev Sognepræst, vides han forgæves at have søgt 3 Embeder^c): I Begyndelsen af 1723 søgte »Studiosus Jørgen Andersen Seidelin, som har været Student i 13 Aar,« Sognepræsteembedet i Ullensaker 4 Mil Nordøst for Kristiania, 27. August s. A. søgte »Student Jørgen Andersen Seidelin, som haver det Vidnesbyrd fra Magister REENBERG, at han er af skikkelig Levned og gode Gaver paa Prædikestolen,« Eggersund Præstekald i Kristiansands Stift, og 21. Juli 1724 var blandt Ansøgerne til Sognepræsteembedet i Vejle og Hornstrup »Student Jørgen Seidelin Thoustrup, som har af Magister REENBERG det Skudsmaal, at han er af meget skikkelig Forhold og til Præsteembedet særdeles beqvem.« Den omtalte Magister REENBERG er sikkert Sognepræsten ved Helligaands Kirke og senere — fra

^a) Ifølge det teologiske Fakultets Distinktionsprotokol, 15. Maj 1714 (Rigsarkivet, København). — I Arends: »Gejstligheden i Slesvig og Holsten« angives han at være født 3. Marts 1692.

^b) Sønnen — JENS SEIDELIN, siden Sognepræst i Ulsted, † 1750, — angives at være født i Vonsild; denne Angivelse er næppe rigtig, men skyldes sikkert udelukkende, at hans Fader senere blev Præst i Vonsild. JENS SEIDELINS Daab findes ikke i Kirkebogen for Fruering og Vitved Sogne. I Giessings »Jubel-Lærere« (»Seidelinernes Slægtsregister«) nævnes ingen Børn af JØRGEN SEIDELIN, altsaa ikke Sønnen JENS SEIDELIN i Ulsted og dennes Efterkommere. JENS SEIDELIN opgiver selv (Aalborg Stifts Vitaprotokol 1716—50, Nr. 192, i Landsarkivet i Viborg), at hans Moder hed CATHRINE VALDEMARSATTER; det fremgaar ikke heraf, om hans Forældre var gift. Om CATHRINE VALDEMARSATTER vides iøvrigt intet, hun kendes kun fra den nævnte Vitaprotokol. Hun nævnes ikke (som JØRGEN SEIDELINS Hustru) i Rhodes »Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse« (1775, S. 358), i Giessings »Jubel-Lærere« (1783, 2. Del, 2. Bd., S. 309), i N. H. A. Jensens »Versuch einer kirchlichen Statistik des Herzogtum Schleswig« (1840—41, S. 208) eller i Wibergs »Præstehistorie« (1871, 3. Bd., S. 705). Første Gang CATHRINE VALDEMARSATTER optræder paa Tryk, er i Im. Barfods »Den falsterske Gejstligheds Personalhistorie« (1851—54, 2. Bd., S. 306). Heri samt senere i F. E. Seidelins »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877, S. 93) og i O. F. Arends's »Gejstligheden i Slesvig og Holsten« (1932) anføres, at Sønnen JENS SEIDELIN skulde være Søn af JØRGEN SEIDELIN i dennes første Ægteskab med CATHRINE VALDEMARSATTER. Imod at JENS skulde være ægte Søn af JØRGEN SEIDELIN og CATHRINE VALDEMARSATTER taler — foruden det mærkelige, at hun slet ikke nævnes som JØRGEN SEIDELINS Hustru i de ældste Beretninger, der foreligger om ham, og at hun overhovedet kun kendes fra Sønnens egen Opgivelse — meget stærkt, ja afgørende, det ellers ganske uforklarlige Forhold, at JENS SEIDELINS 4 Børn ikke nævnes som Arvinger efter deres Færfaders 2 Søsken KNUD THOUSTRUP 1757 (S. 256) og SOPHIE THOUSTRUP 1760 (S. 255).

^c) Danske Kancelli, Gratiaiprotokoller (Rigsarkivet, København).

1720 — ved Vor Frue Kirke i København Magister MORTEN CLAUSEN REENBERG. Dette kunde tyde paa, at Jørgen Seidelin har tilbragt nogle af de 14 Aar i København.

Endelig den 10. April 1728^{a)} udnævntes »Jürgen Seidelin Andersen Toustrop« til Sognepræst i Vonsild og Dalby lige Syd for Kolding, men døde knap 1 Aar efter, vistnok lige fyldt sit 39. Aar.

1775^{b)} nævnes i en Fortegnelse over Præsterne i Vonsild Sogn »Jürgen Seidelin, som man næppe her lærte at kiende af Ansigt, mindre i Embeds Førelse; thi han blev indsat 1728, tiende S. efter Trinit., og Vinteren derpaa rejste han til Kiøbenhavn for at holde Bryllup med sin Brud; syg ankom han, syg stod han, eller rettere sad Brudgom, og døde tre Dage efter, som var den 17. Martii 1729; Enken fik en større Præst, i Staden Svendborg, nemlig S. Storm til St. Nicolai.«

† 17. Marts 1729 i København, begravet 22. s. M. (Trinitatis Kirkebog).

1 Søn: Sjette Slægtled.

4. Marts 1729^{c)} udstedte Kong Frederik IV Vielsesseddel, ved hvilken »det bevilges og tillades, at Hr. JØRGEN SEIDELIN Sognepræst til Vonsild og Dalby Menigheder udi Haderslev Amt og CATHRINE BIRGITTE NISSEN, Hendes kongelige Højhed, Vores elskelige kiære Søn Cron Prinsens Gemahl Prinsesse Sophia Magdalena Frøkeners Cammer Pige, maa uden foregaaende Trolovelse og Lysning af Prædikestolen hjemme i Huset sammenvies.«

~ 14. Marts 1729 »i Huset« i København (ikke i Trinitatis Kirkebog) CATHRINE BIRGITTE NISSEN, Datter af NICOLAUS NISSEN (* 1662. 1684 Kapitelsfoged i Grødersby. 1690 — efter sin Fader Landsdommer NICOLAUS NISSEN — Ejer af Lerbæk og Rugballegaard i Hover Sogn ved Vejle; Lerbæk solgte han 1695 til sin Broder Overkrigskommisær, Justitsraad HERMAN LORENS NISSEN til Brandbjerg; Rugballegaard ejede han til sin Død. 1705 Kancelliraad. 1709—10 Krigskommisær ved Armeen i Skaane, 1711 i Jylland. † 26. Februar 1717. ~ før 1695) og Hustru ELISABETH SOPHIE HØEGH (* 1669. Gik 1717 fra Arv og Gæld efter Manden, da hun sad tilbage med 8 umyndige Børn, og Mandens Gæld var nogle Tusinde Rigsdaler større end Boet, hvorfor hun 11. Marts 1718 ansøgte om Pension. † 1739, begravet 26. Maj. Skifte efter dem begge 1757^{d)}). 8 Børn).

† 2. September^{e)} 1738, begravet 8. s. M.^{f)} i Svendborg (St. Nikolaj).

Ingen Børn.

CATHRINE BIRGITTE NISSEN ~ 2) 1730 SØREN PEDERSEN STORM, * 1700. Søn af PEDER HANSEN STORM (* 1668 i Aarhus. Sognepræst i Egtved og Ødsted, Vejle Amt. † 1742) og MARGRETHE SØRENSDATTER HORSSENS. — Student 1719 fra Kolding. Cand. theol. 7. Maj 1722. Personel Kapellan ved Vor Frue Kirke i Svendborg. 4. November 1729 Sognepræst ved St. Nikolaj Kirke i Svendborg. † 18. Marts 1735. 1 Søn.

69. b. IDE ANDERSDATTER THOUSTRUP, * c. 1695 (vel i Stilling Præstegaard).

Foruden Ide Thoustrup, der blev Præstekone i Haverslev, kom 2 af hendes Søstre ogsaa til at bo Nord for Limfjorden, og selv om der var 40—50 km fra Haverslev Præstegaard ved Limfjorden til de 2 Forpagterboliger, er de dog nok kommet en Del hos hinanden, ikke mindst

^{a)} Tyske Kancelli, Inländische Registratur, 10. April 1728 (Rigsarkivet).

^{b)} P. Rhode: »Samlinger til Haderslev Amts Beskrivelse.« (København 1775), S. 358.

^{c)} Danske Kancelli, Sjællandske Registre (Rigsarkivet).

^{d)} Danmarks Adels Aarvog 1927, S. 73 og 107. Oplysningerne om CATHRINE BIRGITTE NISSENS Forældre stammer desuden fra Traps »Danmark« og fra Hirsch: »Danske og norske Officerer 1648—1814« (Det kongelige Bibliotek, København).

^{e)} Ifølge Skifteprotokollen for Sunds Herreds Provsti.

^{f)} Ifølge Kirkeregnskabsprotokollen. I St. Nikolaj Kirkebog er Begravelsen først anført 8. September, men dette er overstreget og erstattet med en ny Tilførsel, ifølge hvilken Begravelsen fandt Sted 8. August.

da Turen til de øvrige Søskende og Forældrene var lang og besværlig. Præstekonen eller Præsten fra Haverslev — eller de begge — var da ogsaa Faddere til de 5 ældste af hendes Søster ELISABETHS Børn i Aarene 1730—35, ja i 1732 var Ide Thoustrup i August Fadder for Søsteren RIISES Datter ELSE JOHANNE (SEIDELIN) i V. Brønderslev Sogn, og 2 Maaneder senere for et af ELISABETHS Børn i Skallerup Sogn ved Hjørring.

Ide Thoustrups Mand, Sognepræst HANS KIÆRGAARD, der var godt en Snes Aar ældre end hun, havde, før han blev gift med Ide Thoustrup, været gift en Gang tidligere, nemlig med en Søster til sin anden Hustrus Moster METTE JØRGENSEDATTER SEIDELINS Mand Provst JENS LASSON i Borup (S. 154). I dette Ægteskab havde han (mindst) 2 Sønner og 1 Datter, der endnu ikke havde naaet Konfirmationsalderen, da Faderen giftede sig igen.

Efter knap 20 Aars Ægteskab døde Ide Thoustrups Mand fra Enke og 6 Børn, nemlig 2 Sønner og 1 Datter i hvert Ægteskab. Af hans og Ide Thoustrups Børn var den ældste Søn ANDERS, der var 18 Aar gammel, nærmest aandssvag; han boede vistnok ikke hjemme, da Faderen døde, eller muligvis er han ved denne Lejlighed kommet bort fra Hjemmet; den 15-aarige JENS havde et Aars Tid boet hos Halvbroderen LYDER KIÆRGAARD, der var Handelsmand i Horsens, og er muligvis blevet boende her, muligvis kommet andetsteds hen.

4 Maaneder efter Mandens Død forlod hans Enke sammen med sin 17-aarige Datter MARGRETHE den 12. April 1738 Haverslev Præstegaard og rejste de c. 40 km til Nibstrup ved Brønderslev, hvor de »indlogerede sig paa Bekostning« hos hendes Søster RIISE THOUSTRUP og dennes Mand Forpagter PETER JØRGENSEN; denne lejede 4 Vogne til Turen derop til de 2 Kvinder og deres Tøj og betalte for hver Vogn 1 Rd., hvilke 4 Rd. han siden fordrede af Dødsboet efter Præsten^a).

Her hos Søsteren og Svogeren boede Ide Thoustrup nu sine sidste 2 Aar. Ide Thoustrup var kun midt i Fyrrerne, men var ikke rask; det hedder efter hendes Død, at »ej alene havde PETER JØRGENSEN dem [Ide Thoustrup og dennes Datter] udi sit Hus, men endog været nødt og tvungen ved Nat og Dag at holde Tjenestepige for at opvarte og have Tilsyn med Enken udi hendes meget velbevidste Svaghed, da hun ikke, som er vitterligt og bekiendt, var sig selv raadig. . . Moderen var mere trængende til Datteren end Datteren til Moderen.«^b).

† 1740, kun c. 45 Aar gammel, hos Søsteren og Svogeren paa Nibstrup i V. Brønderslev Sogn, begravet 4. Marts.

~ mellem 1718 og 1720 Enkemand HANS JØRGENSEN KIÆRGAARD, * c. 1673 i Aarhus.

Han blev (vistnok) Student 24. Juli 1695 fra Horsens^c). Cand. theol. 1697. Ordineret 24. Juni 1700 i Sundby Kirke til Kapellan i Haverslev og Bejstrup, Hjørring Amt. 26. Maj 1702 Sognepræst paa Øland i Limfjorden, c. 3 Mil Vest for Nørresundby. 5. April 1704 Sognepræst i Haverslev og Bejstrup c. 3 Mil længere mod Vest, paa Nordsiden af Limfjorden (i Øster Han Herred). I Haverslev var Hans Kiærgaard Sognepræst i 33 ½ Aar.

† 11. December 1737 i Haverslev, begravet 19. s. M., »65 Aar gammel.«

9. Januar 1738 blev der foretaget Registrering og Vurdering af Boet; til Stede var bl. a. den afdødes Broder OLE JØRGENSEN KIÆRGAARD i Horsens, Enkens Svoger Forpagter PETER JØRGENSEN paa Nibstrup, der var hendes Lavværg, samt hendes Broder Sognepræst KNUD THOUSTRUP som Tilsynsværg for de umyndige Børn. Ved Skiftets Slutning 1741 var

^a) Skiftet efter Sognepræst HANS KIÆRGAARD (Øster Han Herreds gejstlige Skifteprotokol 1713—81, S. 194 ff., Landsarkivet i Viborg).

^b) Sst.

^c) Ifølge Wibergs Præstehistorie blev han Student 1695 fra Aarhus.

KNUD THOUSTRUP Formynder for Datteren MARGRETHE, og KNUD THOUSTRUP og THØGER CHRISTENSEN Kuratorer for de 2 Sønner, der da begge var over 18 Aar.

Arvingerne var foruden Enken og hendes 3 Børn den afdøde 3 Børn af første Ægteskab, nemlig LYDER HANSEN KLÆRGAARD, der var Handelsmand i Horsens, men som, inden Skiftet var afsluttet (1741), var Sogndegn i Karby Sogn paa Mors, JØRGEN HANSEN KLÆRGAARD, der var Byfoged i Kalundborg, og endelig Datteren ANNE LUCIE HANSDATTER KLÆRGAARD, der nogle faa Maaneder efter Faderens Død blev gift med Sognepræst MATHIAS CHRISTIAN JESSEN i Viby og Tiset ved Aarhus.

Af Skifteprotokollen fremgaar, at Haverslev Præstegaard bestod af Østerstuen, Dagligstuen, Studerekammeret, Sengekammeret, Pigernes Kammer og endnu et Kammer, endvidere Køkkenet, Mælkestuen, Bryggerhuset, Loftet, Saltkælderen, den inderste og den yderste Kælder, Mølhusloftet og Stalden.

Af »Fækreatureur« efterlod Præsten sig 5 Køer, 7 Kvier og 2 Kvie-Ungnød, 3 Studnød og 1 Studekalv, 2 Tyre og 1 Tyrekalv samt 12 gamle Faarehøveder; af »Bæster«: 9 Plagge, 3 Hopper og 3 Heste.

Af Bøger efterlod han sig 32 i Folio, 27 i Kvart og 42 i Oktav, men »som ingen Liebhave ved den paafølgende Auktion indfandt sig at byde paa disse Bøger, da dog en Del af dem til Auktion blev opraaft, blev af Enken med Lavværgeren saavel som af Skifteretten resolveret at overdrage Sønnen JENS HANSEN KLÆRGAARD det ganske Biblioteque, som det udi den salig Mands Studerkammer fandtes, paa Condition at JENS KLÆRGAARDS konstituerede Kurator betaler paa hans Vegne 1 Sletdaler mere, end Bøgerne udi Vurderingen findes anført for.« Bøgerne, der var vurderet til 12 Rd., indbragte saaledes Dødsboet 13 Rd.^a).

14. April 1738 holdtes Auktion over Boets Løsøre, hvorved indkom 1.436 Rd., og 18. November s. A. over noget Jordegods, som Hans Kiærgaard ejede, beliggende i Manstrup By i Bejstrup Sogn, i Bonderup By i Haverslev Sogn samt i Løgstør, hvorved indbragtes 503 Rd. Ialt beløb Dødsboets Midler sig til 2.159 Rd.

Blandt Gældsposterne, der ialt udgjorde 1.457 Rd., var 103 Rd. til hvert af Hans Kiærgaards 3 Børn af første Ægteskab som Arv efter deres Morfader Provst LYDER LASSEN, samt 100 Rd. til hver af Sønnerne og 50 Rd. til Datteren ANNE LUCIE som Arv efter deres 20 Aar tidligere afdøde Moder MARGRETHE LYDERSDATTER LASSEN ifølge Skiftebrev, dateret 22. Maj 1719.

Haverslev Præstegaard købtes af Hans Kiærgaards Eftermand i Embedet JENS BLOCH for 520 Sld., ligesom Kalk og Disk m. m., som fandtes i Dødsboet, udleveredes til JENS BLOCH inden Auktionen; et gammelt Skab, som han ogsaa skulde have haft, fik han imidlertid ikke; 3 Maaneder efter Auktionen hedder det, at »da Skifteretten nu er kommet udi Erfaring, at et gammelt Skab, som skal tilhøre Kirken, er bleven, af den Aarsag fordi ingen ved Vurderingen angav, at samme Skab tilhørte Kirken, paa Auktionen opraaft og bortsolgt, saa den, som samme Skab paa Auktionen har kiøbt, faar sine Penge igien, og Skabet til Kirkens Nytte og Brug at indsættes.«

Efter Fradrag af Boets »Besværing og Tynge« fra Boets Midler blev saaledes 701 Rd. til Deling, hvoraf Enken fik 350 Rd., og af den anden Halvdel fik hver af Hans Kiærgaards 4 Sønner 70 Rd., og hver af hans 2 Døtre 35 Rd.

3 Børn: Sjette Slægtled.

HANS JØRGENSEN KLÆRGAARD ~ 1) Sommeren 1705 (ikke i Korsør Kirkebog) MARGRETHE LYDERSDATTER LASSEN, * c. 1686. Datter af Provst LYDER (eller LYDICH) JENSEN LASSEN (* 21. November 1657 i Kalundborg. 1683 residerende Kapellan ved Vor Frue Kirke i Aarhus. 1686 Sognepræst i

^a) Dette maa være forkert, da 1 Sletdaler er 4 Mark.

Viby og Tiset ved Aarhus, 1699 i Korsør, 1711 ved St. Mortens Kirke i Randers. † 5. April 1720) og 1. Hustru MARGRETHE PALÆMONSDATTER (PALLESDATTER) WENDEL (Registrering efter hende 6. December 1695. 5 Børn).

Margrethe Lydersdatter Lassen var Søster til sin Mands anden Hustrus (IDE THOUSTRUPS) Moster METTE JØRGENSEDATTER SEIDELINS anden Mand Provst JENS LASSON (S. 154).

Margrethe Lassen kom for tidligt i Barselseng efter Brylluppet, for hvilken Forseelse hendes Mand maatte ansøge om Kongens Oprejsning. Biskop JENS BIRCHEROD i Aalborg beretter herom i sin Dagbog^a), at 1705 d. 5. December »kom Assessor PEDER THØGERSEN af Ryslet til mig med denne uformodentlige Relation, at hans Kiærestes Broderdatter, Hr. Hans Jørgensens Hustru i Haverslev, var allerede for nogle Dage siden kommen i Barselseng 21 Uger efter deres Bryllup. Vel søgte han paa deres Vegne at ville tale dette i Rette, med Paaskud at Barnet ikke var fuldbaaren, hvilket de med Syns-Vidner agtede at gjøre bevisligt. Jeg begjærede, at samme Attester maatte mig ufortøvet tilstilles. Imidlertid kom det mig aldeles urimeligt og utroligt for, at et ungefær halvbaaren Foster skulde saa længe efter Fødselen kunne leve. — D. 8. Dec. var Assessor PEDER THØGERSEN LASSEN atter hos mig med tvende Præstekoners af Øster Hanherred samt Jordemoderens skriftlige Attest om Margrethe Lydersdatters abortu. Men som samme Attest, eller Syns-Vidne, var noget ambigu [tvetydig] stilet, og andre, hvilke jeg herom consulerede, bekræftede uno ore [med een Mund], at Barnet (som endnu var i Live) maatte ufejlbar ante nuptias matris være conciperet [avlet før Brylluppet] (omendskiønt hun ikke saa lige gik sin Tid ud), hvilket bemeldte Assessor selv maatte endelig ogsaa give Magt: saa vidste jeg ikke anderledes herudinden at raade, end at Faderen fik quanto ocius [saa hurtigt som muligt] at supplicere til Kongen om sin Oprejsning. Og lod jeg ham saa derhos vide, at han indtil dens Erlangelse sig med ingen af Præste-Embedets Forretninger maatte befatte, men være saa længe ab officio [fra Embedet] suspenderet.«

2. Februar 1706 fik Hans Jørgensen Kiærgaard af Frederik IV Oprejsning for »hvis Forseelse af hannem er begaaet, idet hans Hustru efter deres Bryllup nogle Uger for tidlig i Barselseng er kommen, saa at han sit Kald ubehindret herefter som tilforn maa betjene. Dog skal han først paa 2 Maaneders Tid derfra suspenderes og den derpaa følgende næste Søndag til Højmesse, efter at hans Prædiken haver endet, saadan sin Forseelse hos Menigheden i Hovedkirken for for. ne tvende Sogne afbede, saavel som og den med 30 Rdl.s Erlægelse til Vor Frelzers Kirke i Christianshavn afsone.«

† 22. August 1718 i Haverslev, begravet 31. s. M. i Haverslev Kirke. Samfrændeskifte 22. Maj 1719.

Om hendes Død har hendes Mand skrevet i Haverslev Kirkebog: »1718, d. 31 Aug., blev min fromme sal. Kiæreste Margrete Lassens Legeme indsat i sit Hvilested i Haverslev Kirke, som døde d. 22 Aug., og døde da al min Glæde her i Verden. Provsten velærværdige Hr. HANS LESSOW prædikede over hende. Text Psalme 40, 12 Vers (Du, Herre, vil ikke lukke din Barmhjertighed for mig; din Miskundhed og din Sandhed vil altid bevare mig). Gud give ethvert Guds Barn saa sødt og saligt et Endeligt, som hun havde! Saa er de vel beredt. Hun var 32 Aar.« — 2 Sønner og 1 Datter.

70. c. EDEL ANDERSDATTER THOUSTRUP, * 30. April 1696 i Stilling Præstegaard.

† 9. Oktober 1752 i Hammel, begravet 19. s. M. i Sall Kirke (i Annekssognet).

Hendes Mand har i Hammel Kirkebog skrevet om sin Hustrus Død: »1752 d. 9 Okt. døde min dydige og fromme Kiæreste salig Edell Andersdatter Toustrup, fød i Stillinge Præstegaard ved Scanderborg d. 30 April 1696, og blev begravet d. 18 dito og nedsat i Hammel Begravelse den Dag; Ligprædiken blev holdt over hende af Provsten velærværdige og højlærde Hr. Jens Høst i Niær [i Havrum Sogn, Nabosogn til Hammel og Sall Sogne; hans Søn var gift med Edel Thoustrups ældste Datter], Provst i Hovlbjerg Herred, men Dagen efter, d. 19 dito, nedsat i hendes og mit Begravelses Sted i Sall Kirke i den sal. Kones hendes Alders 56de Aar 5 Maaneder og 9 Dage, hun levede christelig og døde salig etc. Gud give hende en glædelig og ærefuld Opstandelse paa den store Forsamlingsdag! Text: Psalme 62 Vers 2: Min Sjæl er alleneste stille til Gud, fra ham kommer min Frelse. Exordium var Inscriptionen over Psalme 56, Davids gyldne Smykke om en stum Due.«

^a) Biskop Jens Bircherods Dagbøger 1658—1708. Ved Chr. Molbech. (København 1846). S. 482.

~ 8. Februar 1724 i Aarslev (hvor hendes Fader var Præst; Vielsen foretoges af hendes Søsters Mand Sognepræst HANS KLÆRGAARD i Haverslev) Enkemand OTTO CHRISTIAN CHRISTOPHERSEN LIHME, * 25. September 1685 i Fjaltring Sogn ved Vesterhavet 2 Mil Sydvest for Lemvig. Søn af CHRISTOPHER RASMUSSEN LIHME (* 1649 i Horsens. 1675 Kapellan, 1681 Sognepræst i Fjaltring og Trans. † 1730. Mindetavle over ham i Fjaltring Kirke. ~ 1679 (ikke i Lemvig Kirkebog)) og Hustru CHRISTINA PETRÆA HASLUND († 1722).

Otto Lihme blev Student (privat) 20. Juli 1702 og cand. theol. 16. September 1706. 11. Maj 1716 udnævntes han til Sognepræst i Hammel, Voldby og Sall i Aarhus Amt, kun et Par Mil fra Aarslev, hvor hans Svigerfader ANDERS THOUSTRUP og Svoger KNUD THOUSTRUP var Præster. Han blev ordineret 7. August^{a)} og indsat den 16. s. M. (1716), 10. Søndag efter Trinitatis, af Provst SØREN OTTESEN GRØNBECH i Røgen. 12. Oktober 1746 blev Otto Lihme Provst i Gjern Herred.

I Hammel Sogn, hvor Otto Lihme var Sognepræst i 38 Aar, ligger Hovedgaarden Frijsenborg, hørende under Grevskabet Frijsenborg, der 1699—1763 ejedes af Gehejmerraad, Kammerherre CHR. FRIIS.

2 Gange var Biskop PEDER HYGOM paa Visitats i Hammel og indberettede herom: »6. Nov. 1740. Sognepræsten, Hr. Otto Lihme, har velanstændige og behagelige Gaver til at tale Ordet, tracterede ogsaa samme Tid gode og opbyggelige Materier.« »8. Juni 1747. Provsten, Hr. Otto Lihme, prædikede samme Dag tydelig og vel nok, da det ikke fattes ham paa gode og velanstændige Gaver til at tale Ordet. Ungdommen var maadelig undervist, saa at en stor Del behøvede Opmuntring til større Flid og Alvorlighed.«

Provst Otto Lihmes Svigersøn JENS LASSEN PEDERSEN HØEG, der var Hjælpepræst hos Svigerfaderen i dennes 2 sidste Leveaar, blev Sognepræst i Hammel efter dennes Død.

† 26. Februar 1754 i Hammel, begravet 5. Marts.

7 Børn: Sjette Slægtled.

OTTO CHRISTIAN CHRISTOPHERSEN LIHME ~ 1) 1. Oktober 1721 »i Huset« i Viborg (Søndre Sogns Kirkebog) (Vielsen foretoges af Sognepræst i Alling og Tulstrup NIELS KROG MELCHIORSEN SOMMERFELDT, der var gift med Brudgommens Søster KAREN CHRISTOPHERSDATTER LIHME) ANNE MARIE JENS DATTER SMIDT, Datter af (JENS og) ANNE HANS DATTER (levede 1722^{b)}). † 1722, begravet 25. September i Hammel, 9 Dage efter en Datters Begravelse. 1 Datter.

71. d. RIISE (RITZE) ANDERS DATTER THOUSTRUP, * c. 1697? (i Stilling Præstegaard).

Hun var antagelig c. 25 Aar gammel, da hun blev gift med PEDER JØRGENSEN, der var en halv Snes Aar ældre, og som havde været gift før; fra hans første Ægteskab levede mindst 3 Døtre, af hvilke 1 var c. 4 Aar og 2 c. 2 Aar gamle, da han paa ny indgik Ægteskab.

Riise Thoustrup og Peder Jørgensen fik en Del Børn sammen, af hvilke kun de 3, der levede ved Peder Jørgensens Død i 1745, kendes; der har dog været i hvert Fald eet Barn til, muligvis flere, der er døde smaa eller unge.

Efter en Snes Aars Ægteskab med Riise Thoustrup døde PEDER JØRGENSEN 1745 som Forpagter af Nibstrup i V. Brønderslev Sogn og af Vester Mellerup i Nabosognet Jerslev. Efter sin Mands Død udtalte Riise Thoustrup i en Skrivelse til Stiftsbefalingsmand over Aalborg Stift, Amtmand, Baron Holck, dateret Nibstrup 8. Februar 1746: »Med Guds Hjælp agter jeg, ligesom jeg og dertil er forbunden, at forblive ved min sal. Mands Forpagtninger; derfor er min allerydmygste Begiæring, at Stervboens registrerede Effecter maatte deles i 2de

^{a)} Ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815.« (Landsarkivet i Viborg).

^{b)} Ifølge Viborg Skifteprotokol 1717—30, S. 370 (Landsarkivet i Viborg).

lige Dele, hvoraf jeg kunde beholde den halve til Besætning i Fremtiden, og at den anden halve Del maatte komme til offentlig Auktion.«^{a)}

Hvor længe hun har fortsat med Forpagtningen af Nibstrup, vides ikke; derimod var hun Forpagterske af Vester Mellerup i en Snes Aar efter sin Mands Død.

Af hendes 3 Børn tog den ældste Søn teologisk Embedseksamen Aaret efter sin Faders Død, men døde 12 Aar senere. Den næstældste Søn HANS var fra Tiden omkring sin Faders Død »sin Fornuft og Forstand ganske betaget, hvorfor han stadig maatte holdes inden lukte Døre under Opsyn og Varetægt.« 1752 blev Datteren ELSE JOHANNE SEIDELIN gift med sin første Mand Forpagter NIELS WINDE, og fra da af til sin Død 27 Aar senere henlevede Broderen HANS sin triste Tilværelse hos Søsteren og dennes 3 Mænd. ELSE JOHANNE SEIDELINS anden Mand var Fætteren CHRISTOPHER THØGERSEN ROUGTVED; disse blev dog først gift 1769 — 2 Aar efter Riise Thoustrups Død.

22. December 1758 fik Riise Thoustrup — efter sin ældste Søns Død — Bevilling til, at hendes Datter ELSE JOHANNE SEIDELIN maatte gaa i lige Arv og Skifte med sin Broder HANS, imod at Datteren og dennes Mand beholdt HANS hos sig.

3 Aar senere fik Riise Thoustrup 16. Oktober 1761 kongelig Konfirmation paa en af hende den 10. August s. A. oprettet »Disposition«: »Efterdi jeg nu ikkun haver disse tvende Børn i Live, og jeg haver oplevet en temmelig høj Alder, saa jeg nu snart venter en salig Fraskillelse fra Verden, haver jeg gjort denne Aftale med min Datter og hendes Mand, at min ved Fornuftens Betagelse elendige svage Søn hos dem i deres Hus stedse skal forblive, hvilken deres Omhu jeg ikke paa anden Maade ved at belønne end herved at indsætte min kiære Datter til min eneste Arving.« Endvidere indeholdt Dispositionen Bestemmelse om, at hvad HANS efterlod sig ved sin Død, skulde tilfalde hans Søster og Svoger eller deres Børn; og hvis Søsteren og Svogeren døde først, skulde der, dersom deres Børn var umyndige, forlods tages 1.600 Rd. fra deres efterladte Formue, for hvis Renter HANS skulde underholdes; hvis Børnene derimod var myndige, skulde de drage Omsorg for deres svage Morbroder.

Efter 1761 hørte Riise Thoustrup op med Forpagtningen af Vester Mellerup og er sikkert flyttet til Datteren og Svigersønnen paa Herregaarden Odden i Mygdal Sogn, 1 ½ Mil Nordøst for Hjørring.

† i December 1767 i Mygdal Sogn, begravet 29. s. M.

I den af hende 10. August 1761 oprettede »Disposition« (kgl. Konf. 16. Oktober s. A.) havde hun indsat Datteren ELSE JOHANNE SEIDELIN til sin Universalarving, »eftersom mine andre Børn uden Livsarvinger ere døde, og min svage Søn HANS KIÆRGAARD ikke af det lidet, han efter mig kunde arve, kan benytte sig; til hvilken Ende hun skal være berettiget til, efter min Død, uden nogen Skifte og Deling at annamme, nyde og beholde alt, hvis jeg mig efterlader.«

~ mellem 1720 og 1726^{b)} (ikke i Aarslev eller Tilst Kirkebog) Enkemand PEDER JØRGENSEN, * c. 1686.

Om hans Slægt vides kun, hvad der nævnes i Skiftet efter ham, at en Søster af ham var gift med PEDER SYV, »som nu [1745] skal bo i Køge paa Sjælland.«

Peder Jørgensen boede i 1726 i Gundersted, 12 km Sydvest for Nibe. Der vides iøvrigt intet om ham, før han kom til V. Brønderslev Sogn, udover at han havde været gift en Gang før, fra hvilket Ægteskab 3 Døtre levede, da han indgik Ægteskab paa ny.

^{a)} Skiftet efter hendes Mand.

^{b)} Før 4. Juli 1726, da hun stod Fadder til sin Søstersøn CHRISTIAN LIHME i Hammel.

Fra c. 1728 til sin Død 1745 var han Forpagter paa Nibstrup i V. Brønderslev Sogn, og fra 1741 eller før og ligeledes til sin Død tillige Forpagter af Vester Mellerup i Nabosognet Jerslev.

† om Natten mellem 16. og 17. November 1745 paa Nibstrup, begravet 25. s. M. i V. Brønderslev Sogn.

16. December foretoges Registrering og Vurdering^{a)} af hans Bo. Til Stede var Enken RIISE THOUSTRUP med sin Lavværg, Sognepræst JACOB HOLM i Jerslev og V. Brønderslev, samt Sønnen ANDERS PEDERSEN THOUSTRUP.

Arvingerne var Enken og deres fælles 3 Børn samt hans 3 Døtre af første Ægteskab: »KIRSTINE MARIE PEDERSDATTER, der er gift med Sogndegn JENS HORTULAN i Saltum; ULRICA AUGUSTA PEDERSDATTER, 25 Aar gl., tjenende paa Højris i Lørslev Sogn paa Mors, og ANNE BLOK PEDERSDATTER, ligeledes 25 Aar gl., opholdende sig paa Høgholt.«

I Forpagterboligen paa Nibstrup var følgende Værelser: Storestuen, Dagligstuen, 2 Gæstekamre, Sengekammer, Fruens Kammer, Ladefogdens Kammer, Brasches Kammer, Køkken, Bryggers, Kælder, Rullestuen og Loftet.

Blandt Sølvgenstandene var 1 Sølvskaal med Navn TSHMOD 1719, 1 Sølv sukkerbøsse med Navn BCSSKLD 1705, 1 lille Sukkerskaal med en Ørn med Navn SM(K)A(T), 1 Sølvbæger med Navn TCKMOD, 6 Sølvskeer med Navn OCLEAT (Riise Thoustrups Svogers og Søsters Initialer — Otto Christophersen Lihme, Edel Andersdatter Thoustrup) 1726 samt 2 trelede Guldringe, som Enken Riise Thoustrup angav var hendes Morgengave.

Af Husdyr efterlod Peder Jørgensen sig paa Nibstrup 5 Hopper, hvoraf den ene var »stakels saaret«, 1 brunt og 1 sort Mærføl og 1 brunt Hestføl med hvid Fod; 62 Stykker Stude, 23 Køer, 13 Stk. Studnød og 10 Stk. Kvienød; 69 Stk. Faar, 7 Væddere, 4 gamle Svin, 6 Grise og 8 Gæs. Og paa Vester Mellerup ejede han 1 gammel sort Hoppe, 1 sort Hesteplag og 2 Mærplagge, 52 Stk. Stude, 4 Køer, 2 Stk. Nødtire, 1 Stud, 4 Stk. Svin, 26 Faar og 3 Gæs.

Boets samlede Værdi beløb sig til 3.042 Rd.

Blandt Gældsposterne, der ialt udgjorde 866 Rd., var mødrene Arveparterne for hans 2 ugifte Døtre af første Ægteskab, hvilke 2 Arveparter à 66 Rd. indestod i Dødsboet.

Efter Fradrag af de 866 Rd. samt 64 Rd. i Skifteomkostninger blev der 2.112 Rd. tilbage til Deling. Heraf tilfaldt der Enken det halve Beløb (1.056 Rd.) samt en Broderlod (211 Rd.) af den resterende Halvdel, ialt 1.267 Rd. De 2 Sønner arvede hver 211 Rd. og de 4 Døtre hver 105 Rd.

RIISE THOUSTRUP og PEDER JØRGENSEN havde mindst 4 Børn. Kun de 3 Børn, der levede ved Faderens Død 1745, kendes. Det (eller de) øvrige er antagelig død før 1728.

De 3 Børn: Sjette Slægtled.

PEDER JØRGENSEN ~ 1) . . . Hans første Hustrus Navn kendes ikke. † mellem 1720 og 1726, muligvis i Gundersted, hvor det vides, at Peder Jørgensen boede i 1726. (Gundersted Kirkebog findes først fra 1813). Af Skiftet efter Peder Jørgensen fremgaar, at Skiftebrevet efter hans første Hustru er dateret 25. Januar 1726. — Mindst 3 Børn.

72. e. ELISABETH ANDERSDATTER THOUSTRUP, * 1701^{b)} (i Stilling Præstegaard).

Hun var c. 28 Aar gammel, da hun i 1729 blev gift med Forpagter THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED, med hvem hun i Løbet af de følgende 14 Aar fik 10 Børn. Den første Sneg Aar

^{a)} Skifte efter PEDER JØRGENSEN: Aalborghus Amts Skifteforretning Nr. 141 (Landsarkivet i Viborg).

^{b)} Ifølge Gravstenen.

efter Brylluppet boede hun og hendes Mand i Vendsyssel, derefter i cirka lige saa lang Tid i Himmerland.

Blandt Fadderne til deres 10 Børn træffes en Del af hendes Slægtninge, saaledes gentagne Gange Søsteren IDE og dennes Mand Sognepræst HANS KIÆRGAARD i Haverslev, og Søsteren RIISE og dennes Mand PEDER JØRGENSEN, Forpagter paa Nibstrup. Men hendes andre Søskende boede længere væk; den ældste Broder JØRGEN SEIDELIN er ikke Fadder en eneste Gang, hans Søn Student JENS SEIDELIN (siden Sognepræst i Ulsted) staar derimod i 1741 Fadder til sin Kusine ELSE THØGERSDATTER ROUGTVED. De 2 yngste Søskende SOPHIE og KNUD THOUSTRUP i Aarslev er hver Fadder til eet Barn. Søsteren EDEL, der er Præstekone i Hammel i Nærheden af Aarslev, er ikke Fadder til nogen af sin Søster Elisabeths Børn, men hendes Mand Sognepræst OTTO LIHME derimod til 2 af dem. Endvidere træffes blandt Fadderne gentagne Gange Fogden paa Villerup CHRISTEN NIELSEN MEILING, der senere blev gift med Elisabeth Thoustrups yngste Søster SOPHIE, og ret hyppigt træffes ogsaa Forpagter NIELS BASTHOLM paa Hvidstedgaard og Hustru (hvis Søn PORS MUNCH siden blev gift med Elisabeth Thoustrups Søster RIISES Datter ELSE JOHANNE SEIDELIN).

Efter 37 Aars Ægteskab døde Elisabeth Thoustrups Mand 1766, og Aaret efter døde den sidste af hendes 6 Søskende. Efter 8 Aars Enkestand døde hun selv. Hun blev som Enke boende i Huset Meldahl i Aars indtil sin Død, hvilket Hus hendes Mand 1761 havde solgt til Sønnen CHRISTOPHER ROUGTVED, som derpaa havde givet sine Forældre det i Fæste. Aaret før sin Død skødede hun Huset til Sønnen CHRISTOPHER, dog saaledes at hun selv beholdt det til Beboelse til sin Død ((endeligt?) Skøde, dateret 1. Maj 1773, tinglæst ved Aars og Slet Herreders Ret 16. Juni 1773^a)).

† i September 1774 i Aars, begravet 21. s. M. »i sin Alders 74de Aar«.

~ 16. Juni 1729 i Aarslev (hvor Brudens Fader var Sognepræst og hendes yngste Broder Kapellan; ingen af disse foretog dog Vielsen, men derimod Magister CONRAD WECHMANN, Sognepræst ved Aarhus Domkirke) THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED, * c. 1688. Antagelig Søn af CHRISTEN HANSEN i Rougtved i Asdal Sogn (c. 1½ Mil Nordnordøst for Hjørring), der blev begravet 11. Januar 1747, »80 Aar gammel«, i Asdal, og hvis Enke blev begravet 25. Februar 1748 sst.

Thøger Christensen, som han for det meste kun kaldes, var fra før sin Vielse 1729 til 1734 eller 1735 Forpagter paa Villerup i Skallerup Sogn, der ligger helt ude ved Vesterhavet 1 Mil Vest for Hjørring. Han var derefter Forpagter i Sejlstrup 1 Mil Sydvest for Hjørring indtil 1741, da han blev Forpagter paa Tidemandsholm i Taars Sogn 2 Mil Sydøst for Hjørring; hvor længe han var her, vides ikke. I Slutningen af 1750'erne, i hvert Fald 1758—60, boede han paa Dalsgaard i Aars Sogn i Himmerland, antagelig som Forpagter af Gaarden, der da ejedes af hans Svoger CHRISTEN MEILING (se nedenfor). 1760 døde CHRISTEN MEILING, og paa Auktionen den 3. Juli s. A. blev Dalsgaard bortsolgt. Paa samme Auktion købte Thøger Christensen Rougtved, — der nu var over 70 Aar gammel, — for 65 Rd. »det nyopbyggede Hus Meldahl, bestaaende af 10 Fag Stuelængde med Jordkælder«. Her, — hvor CHRISTEN MEILING og hans Hustru havde boet, — tilbragte Thøger Christensen Rougtved nu sine sidste 6 Aar, og hans Enke blev boende i samme Hus til sin Død 8 Aar efter hans. Allerede 1761, ved (betinget?) Skøde^b) dateret Løgstør 29. Juli 1761, og ved Konvention, dateret 5. September 1766, læst ved Løgstør Birks og Aars og Slet Herreders Ret 16. Juni 1773^b), solgte Thøger Christensen Rougtved Huset Meldahl, »efterdi jeg formedelst min høje Alder

^a) Løgstør Skøde- og Panteprotokol, 16. Juni 1773.

^b) Sst.

og Afmagt ej kan have nogen Tilsyn med bemeldte Hus«, til »min kiære Søn CHRISTOFFER ROUGTVED paa Schousgaard, som betaler mig igen Kiøbe-Skillingen — 65 Rd. — og skal være forpligtet at unde mig og min Kone samme Hus i Fæste, saa længe nogen af os det maatte forlange«. — Paa samme Auktion efter Svogeren CHRISTEN MEILING købte Thøger Christensen Rougtved bl. a. 1 Dusin Suppetallerkner og en Bog »Texten over 3 Bededage«.

† i September 1766 i Huset Aars Meldahl, Aars By og Sogn, »over 78 Aar gammel«, begravet 19. s. M.

Paa Aars Kirkegaard fandtes tidligere en stor (80 cm bred), flad, rødlig Sandstensgravsten over Thøger Christensen Rougtved og Hustru. De 4 bevarede Brudstykker af den, der var ved at hensmuldre paa Kirkegaarden, anbragtes — omkring 1920 — paa Loftet i Aars Kirke, hvor de stadig findes. Der er ingen Prydelser paa Stenen, og Indskriften er saa udvisket, at kun omkring Halvdelen af den kan tydes:

Herunder hviler de Jordiske Levninger

Af ive

... and

Monsieur Thø ... ougtved

Fød i et

.....

Død ... e[l] [s] . [u]set

og hans kiære Hustrue

den velanstændige Matro..

...sabeth Thoustrup

.....

gaard ved Skanderborg

1701

.....s

.....te

.....

.....

Deres

10 Børn: Sjette Slægtled.

73. f. SOPHIE ANDERSDATTER THOUSTRUP, * (i Stilling Præstegaard).

Hun var antagelig midt i Trediverne, da hun indgik Ægteskab med CHRISTEN NIELSEN MEILING, hvilket Ægteskab forblev barnløst. Hun har sikkert truffet sin tilkommende Mand paa Villerup, hvor han var Foged, og hvor hendes Søster ELISABETH var gift med Forpagteren THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED. — Omkring Sølvbryllupstiden, — det vides ikke, om de naaede at opleve deres Sølvbryllup, — døde de begge samme Nat, hun 2 Timer efter Manden.

† 28. April 1760 »½ Time efter Midnat« i Huset Aars Meldahl i Aars By og Sogn^a), begravet i Aars Kirke, hvor der opsattes Epitafium over hende og hendes Mand. Epitafiet findes ikke mere; der vides intet om dets Skæbne.

~ mellem 1734 og April 1737 CHRISTEN NIELSEN MEILING^b), * 1710 i Mejling i Aasted Sogn ved Frederikshavn, døbt 21. September. Søn af NIELS PEDERSEN i Mejling

^a) Ifølge Brev fra THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED, der anmeldte Dødsfaldet til Skiftemyndighederne. (I Skiftet efter CHRISTEN MEILING).

^b) Om ham og hans Hustru se S. Vestergaard Nielsen: »Legatstifterne Christen Nielsen Meiling og Sophie Andersdatter Thoustrup. Et Bidrag til Aars Sogns Historie.« (I Aalborg Amts historiske Samfunds Aarbog 1939).

(* c. 1653. Begravet 9. Januar 1726 i Aasted, »72 Aar gammel«. ~ 19. Juni 1687 i Aasted Sogn) og Hustru MARGRETHE NIELSDATTER (* c. 1651. Begravet 8. Januar 1732 i Aasted, »80 Aar gammel«. 10 Børn, hvoraf CHRISTEN var den yngste).

Christen Nielsen Meiling var 1731 og 1732 Foged paa Villerup i Skallerup Sogn Vest for Hjørring, paa hvilken Gaard THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED, hvis Hustrus Søster han siden blev gift med, var Forpagter. Hvor længe han har været Foged paa Villerup, vides ikke; 1730 og 1731 var han Fadder til THØGER CHRISTENSENS 2 ældste Børn, 1734 var hans senere Hustru »Jomfru SOPHIE ANDERSDATTER THOUSTRUP i Aarslev« Fadder til THØGER CHRISTENSENS fjerde Barn, og næste Aar var han selv Fadder til det femte Barn.

Da han 1735 købte Hvanstrup, var han Forpagter paa »Heislet«; det drejer sig antagelig enten om Hejselt Gaard i Ugilt Sogn eller Hejselt Hovedgaard i Torslev Sogn, begge mellem Frederikshavn og Hjørring.

Resten af sit Liv — aabenbart fra han blev gift — har han, saa vidt vides, boet Syd for Limfjorden, i Himmerland.

1735—42 ejede han Hovedgaarden Hvanstrup i Farsø Sogn, godt 2 Mil Syd for Løgstør, 1 Mil fra Limfjorden. Han købte Hvanstrup af MAD S JENSEN BRØNDUM ved Skøde, dateret Viborg Snapsting 25. April 1735, læst 27. s. M. paa Viborg Landsting, og solgte den 7 Aar senere til MATHIAS LASSON til Bjørnsholm ved Skøde, dateret Hvanstrup 6. April 1742, læst paa Viborg Landsting 21. Marts s. A.

Herefter blev Christen Meiling Forpagter af Hovedgaarden Mølgaard i Havbro Sogn (Nabosogn til Farsø); her vides han at have boet i 1743 og 1747. Fra mellem 1747 og 1751 og indtil 1759 var han Forpagter af Hovedgaarden Gunderstedgaard i Gundersted Sogn 2 Mil Sydøst for Løgstør.

Der er bevaret et Brev^{a)} fra Christen Meiling, dateret Gundersted 10. Maj 1759, til Svo-geren THØGER CHRISTENSEN paa Aars Dalsgaard (knap 2 Mil fra Gundersted), som Meiling da ejede:

»Jeg har denne Uge stridet med mig selv om at komme til Aars, men som jeg er meget plaget af Kulden, og tilmed der er stærk Sved over mig, saa tør jeg ikke give mig ud i Kulden, førend jeg faar afsvedt; thi sendes denne liden Dreng med Begiæring, han faar den største graabrogede Stud med sig og en liden Kvie med Kalve, som Otto Christian faar at drive her hjem med ham i Aften. Imidlertid kan de andre 6 Høveder faas af Morten i Morgen...

[Efterskrift:] Tak for Grisene; bliver vores So lykkelig, skal vi giøre Giengiæld.«

1756 købte Christen Meiling af JACOB COLDING ved Skøde, dateret Viborg 3. Maj 1756, læst paa Viborg Landsting 5. s. M., Aars Kirke — Aars er Nabosogn til Havbro Sogn — samt Aars Kirke-, Korn- og Kvægtiende af 30 Tdr. Hartkorn.

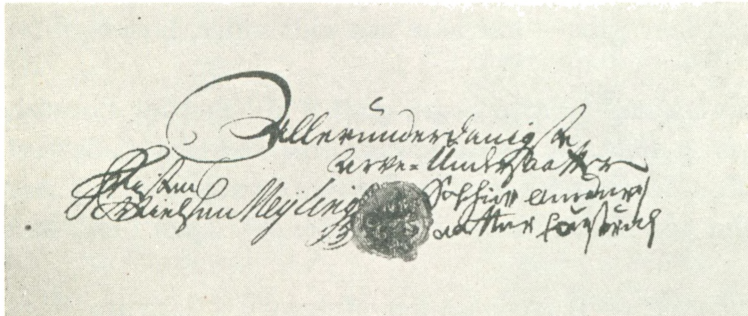
Desuden var Christen Meiling, de sidste Aar han levede, Ejer af 2 Gaarde i Aars By, nemlig 1759—60 af Aars Dalgaard paa 3 Tdr. 2 Fdk. Hartkorn og 1756—60 af Aars Dalsgaard paa 3 Tdr. 2 Skp. Hartkorn. Aars Dalgaard havde han købt ved Skøde, dateret Gundersted 18. April 1759 (læst for Aars og Slet Herreders Ret 25. s. M.), af JACOB COLDING i Viby, tidligere Ejer af Hvanstrup; denne havde købt Gaarden af PEDER BERING til Havbrogaard ved Skøde, dateret Viborg 2. Maj 1757. Aars Dalsgaard købte Christen Meiling af Sognepræsten i Aars og Havbro PEDER LUND (Skøde dateret Aars Præstegaard 16. April 1756), der havde købt den af sin Formand i Embedet Provst NIELS COLDING.

Ved deres Død boede Christen Meiling og hans Hustru i »det nyopbyggede Hus Meldahl, bestaaende af 10 Fag Stuelængde med Jordkælder«.

^{a)} I Skiftet efter CHRISTEN MEILING.

Christen Nielsen Meiling og Hustru Sophie Andersdatter Thoustrup oprettede 1743 Testamente, dateret Mølgaard den 27. Juni 1743, kgl. konf. 13. December s. A., ved hvilket det bestemtes, at den længstlevende skulde »uforseglet, uregistreret og uskiftet frit nyde og beholde al vores Middel og Formue, som vi ved Guds Forsyn og Velsignelse samt fælles Sved og Arbejde haver samlet«. I Tilfælde af, at den længstlevende indlod sig i nyt Ægteskab, skulde den afdødes Arvinger have 20 Rd.

Endvidere indeholdt Testamentet Bestemmelse om, at en Femtedel af den Formue, den længstlevende efterlod sig til Skifte mellem Arvingerne, skulde anvendes til et Legat, hvis Renter »aarlig skal uddeles til den danske Skoles fattige Børn eller andre nødlidende Fattige i det Sogn, hvor den sidstlevende dør«. Legatet, der oprindeligt var paa 1.308 Rd., hvoraf den aarlige Rente udgjorde godt 50 Rd., anvendes til fattige i Aars Sogn, og indtil 1813



»Allerunderdanigste Arve-Undersaatter Christen Nielsen Meiling, Sophie Andersdatter Toustrup«. Testamentet af 27. Juni 1743 [Rigsarkivet. Danske Kancelli, Jydske Registre 13. Dec. 1743]. 2/3 Størrelse.

ogsaa til fattige Skolebørn; fra 1772—1810 figurerede desuden Lønnen til 1 eller 2 Løbeskoleholdere paa Legatets Regnskab, ligesom det undertiden benyttedes til Indkøb af Skolebøger og i 1768 til Indkøb af en Kakkelovn til Aars Skole. Ved Statsbankerotten fik Legatet et Knæk, som det aldrig forvandt, og Kapitalen nedskreves da til 457 Rd. (Renten: 14 Rd.). Endnu i nogle Aar vedblev Renten at uddeles paa den

gamle, højtidelige Maade — af Herredsprovsten, Præsten i Aars og en anden Præst fra Herredet, — men der kom mere og mere Slinger i det, indtil den myndige Pastor LASSEN i Slutningen af 1840'erne bestemte, at for Fremtiden skulde han og Sogneforstanderne uddele Renterne »uden at ulejlige Provsten og en anden Præst med at give Møde ved denne Uddeling«; ved denne Bestemmelse »formentede de i Virkeligheden ej at forse sig mod de afdøde Giveres Villie og veldædige Hensigt«. Nutildags indgaar et Rentebeløb paa c. 18 Kr. aarlig fra Meilings Legat som en ubetydelig Draabe i Aars Sogns Hjælpekasseregnskab.

† 27. April 1760 »1 ½ Time før Midnat« i Huset Aars Meldahl i Aars By og Sogn. Samme Nat, kun 2 Timer senere, døde hans Enke. Deres Død er mærkelig nok ikke indført i Aars Kirkebog — aabenbart en Forglemmelse fra Præstens Side. De blev begge begravet i Aars Kirke, hvor der opsattes »et lidet Epitaphium til deres Æreminde«. Der betaltes 6 Rd. til Kirkens Ejer Generalmajor WOLFF CASPAR VON LÜTTICHAU til Lerkenfeld »for den Rettighed, at samme Epitaphium stedse skal blive paa det opsatte Sted i Kirken bestaaende uden Forflyttelse eller Fravendelse af Kirkens efterkommende Ejere«. Epitafiet findes ikke længere, og i en Fortegnelse over Kirkens Inventar fra Slutningen af sidste Aarhundrede (paa Nationalmuseet i København) findes det heller ikke nævnt.

Den 29. April 1760 foretoges der Forsegling^{a)} af Boet i Aars Meldahl. Til Stede var Svogeren THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED og dennes 2 Sønner CHRISTEN og CHRISTOPHER ROUGTVED.

Ved Auktionen den 3., 4. og 5. Juli s. A. i Aars Meldahl solgtes Dalgaarden for 122 Rd.

^{a)} Skifte efter CHRISTEN MEILING og SOPHIE THOUSTRUP: Aalborghus Amts Skifteforretning Nr. 287 (heri findes ogsaa det ovenfor anførte om Dødsfaldet samt om Epitafiets Opsættelse).

og Dalsgaarden for 422 Rd. Generalmajor VON LÜTTICHAU købte for 3.300 Rd. Aars Kirke »i god og forsvarlig Stand, vurderet til 1.600 Rd.«. THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED, der hidtil havde boet paa Dalsgaard, købte for 65 Rd. sin Svogers og Svigerindes Hus Meldahl, hvor han derefter boede de sidste 6 Aar, han levede.

Ved Auktionen over Løsøret, der ialt indbragte 1.326 Rd., var de største Købere Svogeren THØGER CHRISTENSEN ROUGTVED og dennes Søn CHRISTOPHER ROUGTVED, Forpagter NIELS WINDE og Sognepræst JENS LASSEN HØEG, hvilke 2 sidstnævnte var gift med Sophie Thoustrups 2 Søsterdøtre, nemlig RIISE THOUSTRUPS Datter ELSE JOHANNE SEIDELIN og EDEL THOUSTRUPS Datter ELSE KIRSTINE LIHME, — samt Christen Meilings Brodersøn THOMAS MEILING.

Blandt Efterladenskaberne skal nævnes 3 Sølvskeer med Bogstaverne CMST [Christen Meiling, Sophie Thoustrup], en Guldkæde med Laas og Bogstaverne CMST (købt af NIELS WINDE for 32 Rd.), 1 Sølvbæger med Bogstaverne AKSTMIDS og Aarstallet 1712 eller 1716 [skal vel være hendes Forældres Initialer, blot burde der saa have staaet E i Stedet for M], og 1 lille ottekantet Sølvbæger med Bogstaverne NPSMND [hans Forældres Initialer].

Blandt de mange Bøger var Christian IV's Bibel i Folio, 1 Hus- og Rejsebibel, 1 gammel Psalmebog, »Over Christi 7 Ord paa Korset«, Kirkeritualet, Texten fra 3 Bededage, Holbergs Kirkehistorie, Holbergs jødiske Historie, »et lidet Bundt historiske Bøger«, Traktat angaaende Grænserne mellem Norge og Sverige, Christian V's Lovbog, Christian IV's Jydske Lovbog og Hybners store danske Geografi.

Af »Bæster« efterlod Christen Meiling sig 4 Hopper, 1 Hest, 1 Hestplag og 1 Mærplag, af »Fækreaturer« 19 Stude, 5 Køer, 2 Kviekøer, 1 Kalv, 2 Kvier og 1 Kviekalv; endvidere 52 Faar og 8 Lam, 2 Søer med Grise samt 1 Galtvin.

Paa Dalsgaarden fandtes 1 Chaise, 2 beslagne Vogne, 2 nye Trævogne og 2 Træarbejdsvogne samt 2 Plove og 2 Træharver.

Boets samlede Værdi beløb sig til 9.020 Rd. Efter Fradrag af Udgifterne — 2.476 Rd. — blev 6.543 Rd. tilbage. Heraf toges en Femtedel — 1.308 Rd. — til det ved Testamentet af 1743 oprettede Legat. Af de resterende 5.234 Rd. tilfaldt den ene Halvdel hans, den anden hendes Arvinger.

Hans Arvinger var Broderen PEDER MEILING, Forpagter paa Haven i Vendsyssel (1.046 Rd.), Søsteren MAREN MEILING, gift med PEDER SIMENSEN HOLM i Fladstrand (523 Rd.), og en afdød Broder HANS MEILINGS (han boede og døde paa Mejling Gaard i Aasted Sogn ved Frederikshavn) 6 Børn, nemlig Sønnerne NIELS (Fuldmægtig hos Land- og Krigskommissær FOLSACH til Gjessinggaard) og THOMAS (i Viborg) (hver 261 Rd.) og Døtrene ANE DORTHEA, MARGRETHE, JOHANNE og KIRSTINE (hver 130 Rd.).

Sophie Thoustrups Arvinger var Søstrene RIISE og ELISABETH (hver 654 Rd.), samt den afdøde Søster IDES 2 Børn ANDERS KLÆRGAARD (436 Rd.) og MARGRETHE KLÆRGAARD (218 Rd.), og den afdøde Søster EDELS 5 Døtre (hver 130 Rd.). Derimod nævnes den ældste Broder JØRGEN SEIDELINS 4 Sønnebørn ikke blandt Arvingerne. Ingen Børn.

74. g. KNUD ANDERSEN THOUSTRUP, * (21.) December 1701^a) (i Stilling Præstegaard).

Han blev undervist af Faderen og blev 17. Juli 1723 Student »22 Aar gammel«. Den 6. September 1725 tog han teologisk Embedseksamen, og 3½ Aar efter, den 25. Marts 1729, blev han udnævnt til Kapellan i Aarslev og Tilst hos sin Fader, der da var 65 Aar gammel.

^a) I det teologiske Fakultets Distinktionsprotokol angives, at han er født i December 1701 i Aarhus Stift. F. E. Seidelins »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877) har: »født 1706« (antagelig efter Kirkebogens Aldersangivelse ved hans Død); Stamtavlens Forfatter har imidlertid senere i sit eget Eksemplar af Stamtavlen (ejes af hans Søn Sognepræst CHRISTIAN SEIDELIN, København) rettet det til: »født 21. December 1701«. Det vides ikke, hvor han har Datoen [21.] fra. Aarhus Stifts Vitaprotokol findes ikke saa tidligt. (Wibergs Præstehistorie har: »født c. 1704«).

Han blev dog først ordineret 26. September 1732 »ætatis 29«^a). Efter Faderens Død 1750 blev Knud Thoustrup Sognepræst i Aarslev og Tilst, men Faderen skal dog allerede 1738 have trukket sig tilbage fra sin Embedsgerning. 25. August 1752 udnævntes Knud Thoustrup til Konsistorialassessor.

I 1731 fik han af Konferensraad og Amtmand JØRGEN GRABOWS Enke LUCIE HEDVIG LÆVETZOW til Urup Skøde paa Aarslev og Tilst Kirker. Skødet, der er dateret Urup 16. August 1731, læstes paa Viborg Landsting 10. Oktober s. A. Desuden ejede han de 2 Sognes Kirketiender samt Tilst Sogns Konge-, Korn- og Kvægtiende.

Knud Andersen Thoustrup var en meget velhavende Mand; saaledes efterlod han og hans Hustru sig til Deling mellem deres Arvinger c. 13.000 Rd., hvilket svarer til c. 150.000 Kr. nutildags.

Hans Aandsevner synes at have været knap saa rige som hans jordiske Skatte, det Indtryk faar man i hvert Fald af Indberetningerne fra Biskop PÆDER HYGOMS 2 Visitatser i Aarslev og Tilst: »1745, d. 2. November. Sognepræsten Hr. Knud Toustrup prædikede samme Dag saa godt, som han efter sit Begreb kunde gøre det.« Og 1752 hedder det, at han »prædikede efter bedste Formue; men Ungdommen befandtes meget vankundig og kan ej ventes at blive anderledes, indtil Sognepræsten faar en bedre og habilere Medhjælper i Embedet, end han selv er«.

Knud Andersen Thoustrup blev i 1738 gift med en Datter af Provst JENS HARLEV i Harlev; 2 Aar efter fik de deres eneste Barn, som imidlertid døde 1753, 13 Aar gammel; Aaret efter døde Knud Thoustrups Hustru, kun 34 Aar gammel, og 3 Aar senere han selv, c. 55 Aar gammel,

I September 1753, en Maaned efter Sønnens Død, oprettede Knud Andersen Thoustrup og Hustru Testamente (vgl. Konf. 2. November s. A.), ifølge hvilket den længstlevende maatte hensidde i uskiftet Bo, »dog hvis den bliver til Sinds at inklade sig i Ægteskab paa ny, skal den give 500 Rd. til den afdødes Arvinger«. Efter den længstlevendes Død skulde Boet deles ligeligt mellem de 2 Ægtefællers Arvinger.

Fra August 1753 var Knud Thoustrups Søster RIISES Søn ANDERS THOUSTRUP hans Medhjælper, og denne blev Sognepræst i Aarslev efter Morbroderens Død 4 Aar senere, men døde allerede 3 Maaneder efter Morbroderen.

† 7. November 1757 om Aftenen i Aarslev, begravet 15. s. M. (Hans Alder opgives i Kirkebogen til 51 Aar og 9 Mdr., hvad dog næppe kan være rigtigt.)

Dagen efter foretog den gejstlige Skifteret Forsegling i Præstegaarden; der opgives følgende Rum i Aarslev Præstegaard: Storstuen, Dagligstuen, Mellemstuen, Sengekammeret, Gæstekammeret, Ammestue, Spisekammer og Køkken, Bryggers, Kælder, Loft, Rullestue; endvidere Huggehus, Vognport, Stald og Fæhus.

Arvingerne var paa hans Side hans afdøde Søster IDE THOUSTRUPS Søn ANDERS KLÆRGAARD og Datter MARGRETHE KLÆRGAARD, hans afdøde Søster EDEL THOUSTRUPS 5 Døtre og hans 3 Søstre RIISE, ELISABETH og SOPHIE THOUSTRUP. Derimod nævnes Broderen JØRGEN SEIDELINS 4 Sønnebørn ikke blandt Arvingerne.

Paa hans 3 Aar tidligere afdøde Hustrus Side var Arvingerne hendes Søster ØLLEGAARD HARLEV, gift med Provst CHRISTIAN JOHAN LODBERG i Harlev, hendes afdøde Broder Farver i Aarhus JENS HARLEVS Enke KIRSTINE MARIE FEILBERG, hendes Broder Sognepræst CHRI-

^b) Ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815.« (Landsarkivet i Viborg).

STIAN GYBERG i Linaa og hendes 2 Brødre i Tarskov Mølle JOCHUM NICOLAUS HARLEV og Student KNUD JØRGEN HARLEV.

Den 12. og 13. December foretoges Registrering og Vurdering af det rige Bo.

Blandt den store Mængde Sølvtoj, som han og hans Hustru efterlod sig, var en stor Del forsynet med Inskriptioner: 1 Sølvkaffekande med Fad med »Plessernes og Rabernes« Vaaben 1724, 1 Sølvtepotte med Fad med Stempel P. N. M.; 1 mindre Sølvtepotte med Fad med Navn C. K. Gyberg 1738 [hendes Morfader]; 1 Sølvkande, paa Laaget: IBCAF 1689; 1 Sølvskaal med Stempel CK; 1 mindre Sølvskaal med Stempel P. P. og Mærke NL; 1 »Spølkumme« med Mærke IIHCSG 1732 [hendes Forældre]; 1 Mælkekande med Navn N. Moldrup^a) 1738; 1 Sukkerbøsse med Mærke CHAKIM 1728; 1 Sukkerskaal med Navn IHLCG; 1 Potageske med Mærke ISCEG 1738 [hendes Moster CLARA ELEONORA GYBERG, gift med hans Fætter JØRGEN SEIDELIN]; 2 Lysestager med Mærke C. K. G. [hendes Morfader]; 1 Tedaase med Mærke IHCSG [hendes Forældre]; 1 Saltkar med Mærke HAKSTIDS 1723; 1 Bæger med Bjelkers og Rosenkrantzers Vaaben; 1 Bæger med Mærke AKSTMIDS 1712 [hans Forældre? i saa Fald skulde det være E i Stedet for M]; 4 Teskeer med Mærke IHCSG 1738 [hendes Forældre]; ½ Dusin Sølvskeer med Mærke HFAEF 1738; 5 Sølvskeer med Mærke C. K. G. [hendes Morfader]; 6 Sølvskeer med Mærke AKSTEIDS [hans Forældre]; 1 sølvforgylt Tobaksdaase med Devise: Die Liebe überwindet alles. 1 Sølvrangle med Mærke DH 1716.

Alle Sølv- og Guldgenstande vurderedes til ialt 380 Rd., svarende til c. 4.000 Kr.

Af Vogne fandtes i Vognporten 1 gammel Chaise, 1 grønmalet Postvogn, 1 gammel Kane, 1 gammel Carriol, 1 gammel Sognevogn og 2 Arbejdsvogne.

I Stalden stod 2 sorte blinde Hopper; 1 sortstjernet Hoppe, 1 sort Ridehoppe og 1 brun Hest, alle 3 kun med eet Øje, samt endnu 1 sort og 1 brun Hoppe.

I Fæhuset fandtes 8 Stude og 2 smaa Stude Ungnød; 5 Køer, nemlig 1 hvid, 1 graahjelmet, 1 broget, 1 ravnsort og 1 sorthjelmet; samt 1 broget, 1 hvid og 2 blakkede Kvier.

Af Husdyr efterlod Præsten sig endnu 10 Galte og 5 Grise.

Den 23. Januar 1758 holdtes der Auktion; her solgtes Tilst Sogns Konge-, Korn- og Kvæg-tiende til JENS LASSEN i Brændstrup for 4.030 Rd., Aarslev Kirke cum jure patronatus og dens Tiende til Søstersønnen og Efterfølgeren ANDERS THOUSTRUP for 1.030 Rd. og Tilst Kirke med Tiende, ligeledes til ANDERS THOUSTRUP, for 3.005 Rd. De følgende Dage holdtes Auktion over Løsøret, der indbragte 1.419 Rd., saaledes at der ialt ved Auktionerne indkom 9.484 Rd.

Boets øvrige Indtægtsposter udgjordes bl. a. af 5.208 Rd. i Obligationer og 300 Rd., som Efterfølgeren ANDERS THOUSTRUP betalte for Aarslev Præstegaard samt for Sæden i Præstegaarden.

Ialt udgjorde Boets Formue saaledes 15.599 Rd., hvorfra fradroges Gældsposterne, ialt 2.648 Rd., hvoriblandt 600 Rd. til ANDERS THOUSTRUP, 71 Rd. til (Knud Thoustrups Farbroder?) Borgmester KLÆRSGAARDS Enke, og 610 Rd., der var hans 2 Søsterdøtre, Jomfruerne LIHMES Arvepart, for hvilke 2 Søsterdøtre Knud Thoustrup havde været Værge. Udgiftsposten »Folkeløn i Præstegaarden« specificeredes saaledes: »Jomfru Lihme for 1 Aar .. 10 Rd., Pigen Bodil for ½ Aar .. 2 Rd., Pigen Anne for 1 Aar .. 4 Rd., Søren Bægaard .. 2 Rd., Rasmus Andersen .. 4 Rd.«. Den nævnte Jomfru LIHME var den 27aarige Søsterdatter CHRISTINE SOPHIE LIHME, som 1 ½ Aar senere blev gift med Sognepræst HANS ADOLF PEDERSEN HØEG i Sunds ved Herning.

Der blev saaledes den betydelige Sum af 12.951 Rd. tilbage til Skifte og Deling mellem

^a) Sikkert Regimentsskriver NIELS MOLDRUP, der var Enkemand efter hendes Kusine CHARLOTTE AMALIE HARLEV († 1736; ældste Datter af Provst LAURIDS HARLEV i Bjerregtav og LENE MARGRETE GYBERG).

Arvingerne, 6.475 Rd. til hans og 6.475 Rd. til hendes Arvinger. Hans 3 Søstre, der var i Live, RIISE, ELISABETH og SOPHIE THOUSTRUP, arvede hver 1 Femtedel af de 6.475 Rd., nemlig 1.294 Rd. De 2 resterende Femtedele tilfaldt hans afdøde Søster IDES 2 Børn, ANDERS KLÆRGAARD (858 Rd.), som CHRISTEN MÆLING var Værge for, og MARGRETHE KLÆRGAARD (430 Rd.), samt hans afdøde Søster EDELS 5 Døtre, der hver arvede 258 Rd.

Den anden Halvdel, ligeledes 6.475 Rd., tilfaldt Catrine Elisabeth Harlevs Arvinger, saaledes at hendes 3 Brødre og hendes afdøde Broders Enke hver arvede 1.438 Rd., og hendes Søster ØLLEGAARD HARLEV, Provst LODBERGS Hustru, 718 Rd.

~ 28. Oktober 1738 i Harlev (Vielsen forrettedes af hans Søsters Mand Sognepræst OTTO LIHME i Hammel) — sin Fætter Sognepræst i Eltang JØRGEN SEIDELINS Hustru CLARA ELEONORA GYBERGS Søsterdatter — CATHRINE ELISABETH HARLEV, * 3. Juli 1720 i Harlev Præstegaard, »født imellem d. 2. og 3. Julii om Natten Klokken halvgaaen to«^{a)}, hjemmedøbt 9. s. M. af Faderen; Barnets Mormoder Fru Krigsraad CATHRINE ELISABETH GYBERG, efter hvem Barnet blev opkaldt, holdt hende over Daaben; den 16. s. M. blev Daaben konfirmeret i Harlev Kirke af hendes Farbroder Sognepræst LAURIDS HARLEV i Bjerregrav; Mormoderen bar Barnet; Fadderne var Morfaderen Krigsraad CHRISTIAN GYBERG, Fasteren ANNE JENSDATTER HARLEV^{b)} og dennes Mand Sognepræst JØRGEN POULSEN BAGGER i Todbjerg, JOHAN DITLEF RITTER fra Vengegaard (nu Sofiendal, i Venge Sogn), Mosteren LENE MARGRETE GYBERG^{c)}, gift med Farbroderen Sognepræst LAURIDS HARLEV i Bjerregrav, Sognepræst TERKIL NISSENS Hustru i Ormslev, Barnets Kusine ANNE MARIE HARLEV og dennes Fæstemand Farver HENRIK FEILBERG^{b)} i Aarhus.

Hun var Datter af JENS JENSEN HARLEV (* 2. Juni 1667 »om Morgenen, Klokken var 3 Kvarter til 5«^{d)}) i Harlev, hjemmedøbt 3. s. M. af sin Farfader Sognepræst LAURITZ SØRENSEN i Harlev, fremstillet 9. s. M. i Harlev Kirke. 1696 Sognepræst i Harlev og Framlev. 1721 Provst. † 21. Juni 1741^{e)}. ~ 16. Oktober 1714 »udi Marie Hyni(t)ses Gaard« i Skanderborg, viet af hans Broder Sognepræst LAURIDS HARLEV i Kousted, senere i Bjerregrav) og Hustru CHRISTINE SOPHIE GYBERG (Søster til Sognepræst i Eltang JØRGEN SEIDELINS Hustru CLARA ELEONORA GYBERG, S. 262) (* i Skanderborg, † 1745, begravet 3. August i Harlev Kirke).

Faderen fortæller i sin forannævnte Slægtsbog om Datteren Cathrine Elisabeth Harlev, at »Anno 1726 in Februaris havde hun Børnekopperne, dog ikkun ganske faa«.

† i December 1754 i Aarslev, begravet 20 s. M. Dr. theol. PONTOPPIDAN prædikede over hende; Teksten var Jesu Sirachs Visdom 12. Kap. 14. Vers: »Og om han [din Fjende] end ydmyger sig og gaar bøjet, saa var din Sjæl og vogt dig for ham.« 1 Søn: Sjette Slægtled.

SOGNEPRÆST HANS JØRGENSEN SEIDELINS 6 BØRN MED ANNA SØRENSDATTER FABER

(Se S. 154 og 157).

75. a. JØRGEN HANSEN SEIDELIN, * i Marts 1697^{f)} i Sneptrup Præstegaard i Ovsted Sogn ved Skanderborg.

^{a)} Ifølge en haandskreven Slægtsbog, bl. a. skrevet af CATHRINE ELISABETH HARLEVS Fader Provst JENS JENSEN HARLEV i Harlev. Slægtsbogen ejes af Fru Landinspektør HVENEGAARD, Svendborg.

^{b)} ANNE JENSDATTER HARLEV og Farver HENRIK FEILBERG nævnes som Faddere i nævnte Slægtsbog, men ikke i Harlev Kirkebog.

^{c)} LENE MARGRETE GYBERG nævnes som Fadder i Harlev Kirkebog, ikke i nævnte Slægtsbog.

^{d)} Ifølge ovennævnte Slægtsbog.

^{e)} Ifølge Harlev Kirkebog; ikke † 1744.

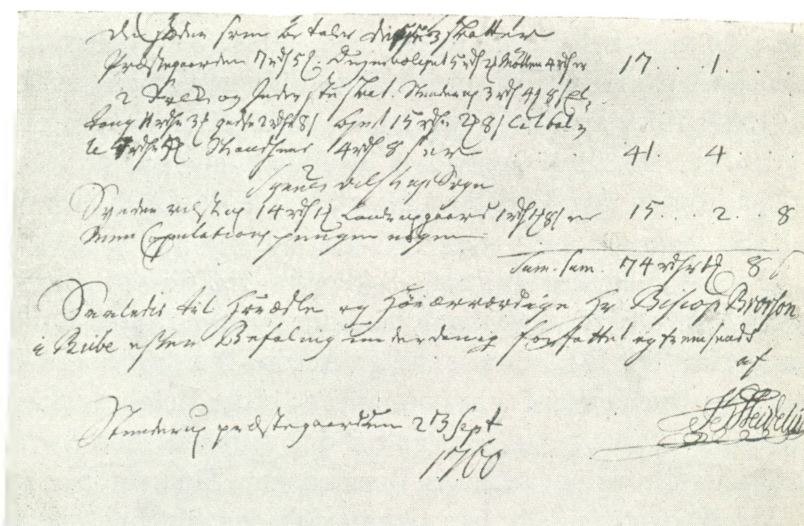
^{f)} Ifølge det teologiske Fakultets Distinktionsprotokol, der har: »født i Marts 1697 i Aarhus Stift«.

Sammen med sine yngre Brødre blev han undervist hjemme, indtil han blev sat i Horsens Skole, hvorfra han 20. Juli 1720 blev Student, — ifølge Universitetets Immatrikulationsprotokol i en Alder af 22 Aar. Kun 2½ Aar herefter blev han teologisk Kandidat den 7. December 1722, og 11. Februar 1723 udnævntes han til residerende Kapellan hos sin Farbroder Magister NICHEL SEIDELIN i Skanderborg, Skanderup og Stilling, hvortil han blev ordineret Langfredag, den 26. Marts^a). Kort efter at han var kommet hertil, blev han gift med en Datter af Krigsraad GYBERG i Skanderborg; mærkelig nok synes Vielsen ikke at have fundet Sted i Skanderborg, Skanderup eller Stilling Kirke, — den findes i hvert Fald ikke indført i Kirkebogen; muligvis er de da blevet gift i hans Hjem i Ovsted; Kirkebogen herfra er først bevaret fra 1746. — Jørgen Seidelins Ægteskab velsignedes med ikke mindre end 15 Børn, og dog blev Jørgen Seidelin aldrig Bedstefader, ja ikke engang Svigerfader! 6 af Børnene døde spæde (heriblandt de 4 ældste Børn), 2 døde smaa eller unge, og 1 Barn var dødfødt. De øvrige 6, — der døde i en Alder af 46, 69, 75, 67, 41 og c. 40 Aar, — har, efter de foreliggende Oplysninger om dem, alle været ret ringe begavede.

I Marts 1726 søgte Jørgen Seidelin det ledige Sognepræsteembede ved Vor Frue Kirke i Aarhus, men fik det ikke^b). Derimod udnævntes han 31. Januar 1727 — efter at have været

i 4 Aar hos Farbroderen i Skanderborg — til Sognepræst i Eltang og Vilstrup Sogne et Par Mil Vest for Fredericia. Her var Jørgen Seidelin Sognepræst i 53 Aar, indtil 1780, da han var 82 Aar gammel. Præstegaarden laa i Nr. Stenderup i Eltang Sogn; den var opført 1660, — da den forrige Præstegaard var brændt under Svenskekrigen — og laa i Dalen neden for den nuværende Præstegaards Have; den nuværende Præstegaard, der ligger tæt Nordvest for Nr. Stenderup By ved Vejen til Landerupgaard, er bygget 1782 — det Aar Jørgen Seidelin døde. I 1749 blev Jørgen Seidelin udnævnt til Provst i Brusk Herred, hvilket Embede han kun beklædte til 1758.

Af Skiftet efter Provst Jørgen Seidelins Svoger NIELS JØRGENSEN MØLLER paa Skovgaard (S. 276), der var gift med Provstens Søster CATHRINE METTE SEIDELIN, fremgaar, at Provst Seidelin ofte laante sin Svoger Penge, saaledes i April 1743 1.200 Rd., som NIELS MØLLER skulde bruge til at afbetale en Gæld til sin Farbroder SØREN SCHÆG^c) i Odder, 14. September 1744 300 Rd., 28. Maj 1745 60 Rd. og 19. August 1746 100 Rd.; ogsaa for andre Ydelser havde Provst Seidelin Penge til gode hos Svogeren, saaledes 50 Rd. »for en Hest



Sognepræst Jørgen Seidelins Opgørelse til Biskop Brorson i Ribe over, hvor meget Eltang og Sdr. Vilstrup Sogne har betalt i Skatter samt Kopulationspenge i Aarene 1752—60. — [Landsarkivet i Viborg. Brusk Herredspakke 1413—1773; ad Reg. No. 7. Cap. 3. Pk. 3—12, 14—18.]

^a) Ordineret 26. Marts 1723, 25 Aar gammel, — ifølge »Fortegnelse over Provster, Præster og Degne i Aarhus Stift 1691—1815.« (Landsarkivet i Viborg).

^b) Danske Kancelli, Gratialprotokol 1726, S. 93 (Rigsarkivet, København).

^c) SØREN SCHÆGS Datter ANNA SØRENSDATTER SCHÆG var gift med den S. 237 nævnte Sognepræst i Trige og Ølsted HANS JØRGEN BØGH.

ved Michelsdags Tider 1743, som min Svoger har begiæret, at jeg skulde tilkiøbe ham«, og samme Aar fik NIELS MØLLER 6 Par Stude af Provst Seidelin (150 Rd.), saa denne ialt krævede 2.168 Rd. udbetalt af Svogers Dødsbo, — hvorfra dog skulde trækkes 842 Rd., som Provsten skyldte Dødsboet. Imidlertid var Provsten ude af Stand til at bevise, at Svogeren virkelig var ham disse Beløb skyldig, thi — som han selv skrev til Skifteretten 2. August 1751: »Der har paa begge Sider været uafgjorte Pengeregninger imellem os som Svogre og gode Venner, der al vor Tid uden nogen Dispute og Fortrydelse levede fortrolig med hinanden, der alt til nærmere Afregning er bleven henstaaen og ham blev aldrig nægtet nogen Summa, naar jeg kunde assistere ham, som ofte formedelst et vanskeligt Gods trængte til Penge.« Sekretær JOHANSEN til Brandbjerg, der var Formynder for NIELS MØLLERS 5 Børn, nægtede at betale andre Gældsposter end dem, som Provst Seidelin kunde bevise, hvilke efter JOHANSSENS Mening beløb sig til 503 Rd., altsaa betydeligt mindre end det Beløb, Provsten var Dødsboet skyldig. Skønt forskellige Vidner blev afhørt (bl. a. SØREN SCHÆGS Enke, til hvem de 1.200 Rd. var blevet betalt), og skønt Skifteretten vist ikke nærrede Tvivl om Sandheden af Provst Seidelins Opgivelser og kviede sig ved at lade ham miste saa mange Penge, saa frikendte den dog Dødsboet for at betale de 1.200, 300 og 100 Rd., og lod kun Provsten faa ialt 568 Rd.

Provst Seidelins Børn har, allerede fra de var Børn, været borte fra Hjemmet, thi af ovennævnte Skifte fremgaar, at hans Søster BERTE KIRSTINE SEEMANN 14. April 1747 kvitterede for 300 Rd., »som er efter Accord for min kiære Broders Børns Forflejning hos mig i Borberg Præstegaard«, hvor man da, efter Beløbets Størrelse — det svarer til c. 3.000 Kr. nu — maa antage, at Børnene i det mindste maa have været et Par Aar. Et andet Sted meddeler Provsten, at hans Børn »nogen Tid« var hos Svogeren NIELS MØLLER (S. 276).

Ja, Provst Seidelin har sikkert følt den Skæbne, der skulde blive hans Børn til Del, som en stor Sorg; i et Brev af 24. April 1747 til Svogeren NIELS MØLLER paa Skovgaard, »Hjertelskende Broder!«, hos hvem Provstens ældste Søn CHRISTIAN da opholder sig, skriver han saaledes: »... Jeg takker og for Christian, Gud ved, hvor jeg skal hen med ham; saa snart Gud viser mig nogen Vej, skal jeg skille hulde Broder ved ham; jeg havde ikke ventet min Del saa tung, men hvad hjælper herom at ræsonnere; Gud vil raade for vor Lykke og Brød, hvordan det skal være. Den gode Taal, hulde Broder bærer sin Svaghed og andre haarde fata med, er mig til Opbyggelse, at følge efter dem, der saa vandrer.«

Maaske har Børnene delvis arvet deres nedsatte Aandsevner fra deres Forældre; at Børnene, medens Forældrene endnu var i Fyrrerne, har opholdt sig i flere, maaske i mange Aar, uden for Hjemmet, kunde tyde paa, at Moderen ikke har kunnet overkomme særlig meget; og Provstens eget Helbred har nok heller ikke været det bedste; saaledes skriver han 30. Marts 1746 — han var da kun i Slutningen af Fyrrerne — til Svogeren NIELS MØLLER: »Hjertehulde Broder, det gjør mig hjertelig ondt at erfare af kiære Broders sidste Brev, at Svaghed, som for lang Tid siden er kommen inden Eders Døren, endnu vedvarer. Gud i Naade opholde Eder deri med godt Taal, saa længe det skal saa være, og give derpaa med første en god Forandring. Jeg vilde gierne i denne Tid have vaaret hos hulde Broder, men mine mange Aars tynde Helbred og Embeds Besværlighed hindrer. Gud samle os med Glæde.« Og til Skifteretten, da der holdtes Skifte efter samme Svoger, skriver Provsten 6. Maj 1751: »Formedelst mine mange Svagheder, især i mit Hoved, i lang Tid, er mine Papirer ikke alene tildels kommen i en Slags Comfution, men og tildels enten forlagte eller forkomne fra mig.« 8. April 1756 hedder det i et Brev til Amtmanden: »Jeg lod mig gierne finde for Skifteretten efter bem.te min sal. Svoger Niels J. Møller, dersom jeg ikke af Alder og Svaghed var hindret;

det er nu paa 34 Aar siden jeg til Præste Embedet blev ordineret, og det er til visse paa 12 Aar jeg ej har haft en Helbreds Dag, hvortil er og kommen dette paa en 7 Aars Tid, at Hukommelsen er saa svækket, at jeg ej uden Papirets Hjælp kan prædike.« og 21. Marts 1757 skriver Provsten til Sekretær JOHANSEN: »Som jeg er hel svag i mit Hoved i denne Tid og kan derfor ikke ret overvaage i allerunderdanigst Følge af allernaadigste Lov og Forordninger tilkommen i Stervboen paa Skovgaard, som en Morbroder til Arvingerne, at forrette.«

Endnu skal citeres et Nytaarsbrev af 2. Januar 1747 til Svogeren Sognepræst SEEMANN i Borbjerg (S. 274): »Hulde Svoger. Du og din skal endnu have Tak for al beviste Godhed mod mine og mig i afvigte Aar og mange tilforn, Gud, som haver ladet Eder vel ende dette afvigte Aar, velsigne Eder i dette begyndte og mange paafølgende, indtil I velsignes i det Evigheds Aar, som aldrig faar Ende. Til anstundende 2. April haver jeg anvist 300 Rd. at betale fra Svoger Niels Møller for mine Børn. Christian var hjemme en 8 Dage, nu er han paa Skovgaard, Gud give mig de bedste Raad, hvor jeg faar ham hen, hulde Broder glemmer mig ikke, hvad du kan eragte tjenl. at raadføre mig i. I Morgen skal jeg til Kolding og vie Sogne Præsten ibid. til den danske Skoleholders Datter i bemeldte Kolding.«

Provst Seidelin blev de sidste 1½ Aar, han levede, efter at være hørt op med at passe Embedet, boende i Nr. Stenderup (i Eltang Sogn), hvor han nu havde boet et halvt Aarhundrede; blot forlod han Præstegaarden og flyttede ind i CHRISTEN HANSENS Hus, hvor han ifølge Lejekontrakt af 9. December 1780 betalte 8 Rd. aarlig i Husleje. Her blev den gamle Provst, der nu havde været Enkemand en halv Snes Aar, passet af Husholdersken METTE PEDERSDATTER BJERG, der var midt i Halvtredserne, og Tjenestepigen BODEL MADSDATTER; deres Løn var henholdsvis c. 10 Rd. og 6 Rd. aarlig. METTE var imidlertid svag, hun overlevede kun Provst Seidelin et Fjerdingaar, idet hun døde den 22. August 1782, 57 Aar gammel.

Værelserne i Huset, hvor Provst Seidelin boede sine sidste 1½ Aar, var: Stuen, Husholdersken Mettes Kammer, Pigens Kammer, Sønnen Pouls Kammer, samt Køkken, Spisekammer og Loft; endvidere var der Have og Gaard. Af Dyr ejede Provsten ved sin Død 2 Køer, 5 Faar med 5 Lam, og 1 Galtgris. Bogbestanden beløb sig til 101 Bøger.

Af Provstens dalevende 5 Børn var de 4 ved hans Død indlogerede i Annekssognet Vilstrup: den ældste Søn HANS hos Selvejer OLE JEPSEN, de 2 Døtre ANE CATHRINE og IDE MARGRETHE samt den yngste Søn SØREN hos Enken MAREN MICHELSDATTER; for hvert af de 4 Børn betalte Faderen aarlig 24 Rd. for »Kost, Værelse, Seng og Tvæt.« Derimod boede Sønnen POUL hjemme hos Faderen ved dennes Død.

Provst Seidelin havde allerede mange Aar før sin Død — han døde i 1782 — truffet Bestemmelse om, hvorledes hans Børns økonomiske Forhold skulde ordnes efter hans Død. Den 29. September 1769 havde han faaet kongelig Bevilling til, »at han i levende Live maa dele den Formue, han kan efterlade sig, saaledes som han finder det tjenligt for hans Hustru og Børn, samt at han maa sætte de Executores testamenti og Formyndere for Børnene, som han anser tjenlige,« — dog »skulde Provsten i Herredet have Opsigt med Formynderne, at de efter den af ham [Provst Seidelin] forfattede Anordnings Indhold forvalter de dem betroede Midler og derfor til ham aflægger vedbørlig Regnskab.« I sin Ansøgning om nævnte Bevilling anfører Provst Seidelin, at »hans 6 Børn, hvoraf den ældste er i sit 40de Aar, og den yngste i sit 23de Aar, er af saa ringe Sinds Kræfter uagtet al paa deres Opdragelse anvendt Bekostning, at de ikke kan bestyre det, han efter sin Død kan efterlade dem, uden at vente, det i en kort Tid maa vorde forødet, og de derefter blive det almindelige til Besværing.«

Den 16. Maj 1775 forfattede Provst Seidelin, der nu havde været Enkemand i 4 Aar, sin »Disposition«, »Optegnelse paa sin sidste Villie«, der i 8 Punkter indeholder Bestemmelse om,

hvad der skal ske efter hans Død; først om Boets Registrering og Vurdering; dernæst: »hvad af Boet, der ikke bestaar i Ejendomme eller tinglæste Panter, bør tinglæses og, saa snart ske kan, udsættes paa Rente. Af den aarlig deraf indkommende Rente nyder hvert af mine 6 Børn en Sjettepart aarlig, nemlig hvert Barn til aarlig Kost, Klæder og andet behøvende 50 Rd. — Naar en eller flere af Børnene dør, deles dets eller deres efterladte Part imellem de efterlevende Børn i lige Lodder til ethvert Barn, dog ikke længere end til ethvert Barn kan have aarlig 60 Rd.; intet højere maa noget Barn faa; Overskuddet sættes af Formynderne paa Rente, som da, naar alle Børnene ere døde, skal deles efter min salig Hustrus og min Død imellem hendes og mine Arvinger, saaledes at Arvingerne paa begge Sider tager hver Halvdelen deraf, som af alt andet mit efterladte. — Til Formynder for mine Børn indsætter jeg min Broder Hr. Ober-Auditeur Seidelin her i Byen [Stenderup]. Er han da ej i Live eller hindres ved Svaghed eller andet, da formoder jeg, at Provsten her i Herredet besørger dette Formynderskab ved gode og vederhæftige Mænd.« Den 9. November 1778 indførte Provst Seidelin følgende Rettelse: »Da en af mine forbemeldte 6 Børn er død [nemlig den ældste Søn CHRISTIAN GYBERG SEIDELIN], saa vil jeg, at de 5 efterlevende, om de overlever mig, nyder aarlig til Kost, Klæder og anden Underholdning 60 Rd. hvert Barn.«

† 15. Maj 1782 »om Morgenen Klokken 6½ slet« i CHRISTEN HANSENS Hus i Stenderup, Eltang Sogn, begravet 21. s. M.

Samme Dag Provst Jørgen Seidelin var død, foretoges Forsegling af hans Bo. Hans Broder Justitsraad SØREN SEIDELIN i Kolding var Formynder for de 5 Børn samt Executor testamenti.

Ved den paafølgende Auktion, der ialt indbragte 290 Rd., solgtes alle Provstens Effekter med Undtagelse af »en gammel Bogreol med en Del gamle Manuskripter, der blev reserverede til Sønnen HANS, tillige med tvende gamle Bog-Reoler«, endvidere Dragkisten, som Provsten havde bestemt, at hans yngste Datter IDE MARGRETHE SEIDELIN skulde have, og endelig havde han Aaret før sin Død bestemt: »Efter min Død vil jeg, at den Seng, jeg ligger paa, skal mine tvende Døtre gives, baade Træværket og Dynerne med Omhænget.«

Dødsboets samlede Formue opgjordes til ialt 12.352 Rd., nemlig 1. Faste Ejendomme, nemlig Kongetiende for Fruering Sogn og Harte Sogn: 7.060 Rd. 2. Kapitaler indsat paa Rente: 3.384 Rd. 3. Rede Penge: 1.457 Rd. og 4. Indbragt ved Auktionen: 290 Rd. Af de 2 første Grupper regnedes henholdsvis 362 og 131 Rd. til Indtægt for Boet, saaledes at Boets samlede Indtægt blev 2.241 Rd. Den samlede Udgift beløb sig til 714 Rd., saaledes at Beholdningen kom til at udgøre 1.527 Rd.

En af Udgiftsposterne var: Skoleholderen PEDER FRIDERICHSEN BRUUN, som den afdøde Provst »altid har betroet sig til i en og anden behøvende Tjeneste, blev, formedelst Husholderskens bekiendte Svaghed, hvoraf hun og seneste 22. August er død, formaaet til at forblive ved Huset at have Tilsyn med alting samt besørge det fornødne tillige med Husholdersken, saa vidt dennes Svaghed vilde tillade; derfor og for udlagte samt anden Tjeneste baade før og siden den salig Mands Død: 39 Rd.« En anden Udgiftspost var 8 Rd. til Enken MAREN MICHELSDATTER i Vilstrup, som havde de 3 af Børnene hos sig, for Udlæg til Skjorter, Strømper og Strømpebaand til Børnene.

~ 1724^{a)} — mellem 29. Februar^{b)} og 19. November^{c)} — CLARA ELEONORA GYBERG,

^{a)} Vielsen findes ikke i Kirkebøgerne for Skanderborg, Skanderup, Stilling, Hylke, Harlev og Bjerregrav Sogne. Kirkebøgerne for Ovsted og Bredsten Sogne findes først fra henholdsvis 1746 og 1728.

^{b)} Bjerregrav Kirkebog, Daab.

^{c)} Skanderborg Kirkebog, Daab.

* c. 1701 (i Skanderborg?). Datter af CHRISTIAN KNUDSEN GYBERG^a) (* c. Oktober 1664. 12. Maj 1694 — c. 1716—1717 Regimentsskriver (i Skanderborg) ved 4. jydsk nationale Rytterregiment (oprettet 1675, opløst 1714). Fra Frederik IV's indgribende Omordning af Ryttergodset c. 1716—1717, ved hvilken bl. a. hvert Regiments Gods kom til at ligge nogenlunde samlet, udgørende et Rytterdistrikt, var CHR. GYBERG Regimentsskriver ved det Skanderborgske Rytterdistrikt (704 Tdr. Hartkorn). Boede i alle disse Aar paa Skanderborg Ladegaard i Skanderup Sogn. Krigsraad 29. April 1718. Skænkede 1735 den ene Klokke i Skanderup Kirke til denne. Et stort Epitafium over ham findes i Skanderup Kirke. † Januar 1740, begravet 1. Februar i Skanderup Kirke, »75 Aar, 3 Mdr., 5 Dage gl.«) og Hustru CATHRINE ELISABETH MELBO(UR)^a) (* c. 1664, † 1738, begravet 3. December i Skanderup Kirke, 74 Aar gammel).

† 1771 i Eltang Sogn, begravet 23. Januar, »min allerkjæreste Hustru, 69 Aar gl.«

15 Børn: Sjette Slægtled.

76. b. IDE BIRGITTE (BIRTHE, BERTHE) SEIDELIN, * c. 1704^c) (i Ovsted ved Skanderborg).

Hun var purung, da hun blev gift med sin Faders Embedsbroder, Nabopræsten i Hylke, der var c. (godt) 40 Aar ældre end hun, og som efter c. 4 Aars Ægteskab døde fra en c. 19-aarig Enke med en lille Dreng. Hun overlevede sin Mand i 63 Aar og sin Søn i omkring 40 Aar; Sønnen døde c. 1746, 1—2 Aar efter at have taget teologisk Embedseksamen.

Der vides intet sikkert om, hvor hun boede i alle disse Aar efter Mandens Død. En Tid er hun maaske blevet boende i Hylke Sogn. Ved sin Død boede hun i Tepstrup i Nabosognet Ovsted, hvor hun var født; i 1775 (ved Skiftet efter Søsteren BERTE KIRSTINE SEIDELIN) angives hun at bo i »Snettrup ved Skanderborg«, hvilket sikkert skal være Ovsted Sogn, da Præstegaarden i dette Sogn hed Snettrup Præstegaard; det er da rimeligt at tænke sig, at hun ret snart efter Mandens Død er flyttet tilbage til sit Fødesogn Ovsted, hvor hendes Fader var Præst og hendes Broder HOLGER Degn. Begge disse overlevede hun i over 30 Aar, idet de døde henholdsvis i 1751 og 1753, og 1761 døde HOLGER SEIDELINS Enke; hun havde dog stadig Familie i Sognet, thi efter hendes Faders Død var hendes Kusine WITTA NICHELSDATTER SEIDELINS Søn NICOLAI LANGBALLE blevet Sognepræst i Ovsted og Taaning.

Alle sine sidste Leveaar har hun sikkert været meget ensom og har vist slet ikke haft Forbindelse med sin Familie. Herpaa tyder det, naar det, da der skulde holdes Skifte efter hendes Død, hedder, at »hendes Arvinger er ubekendte undtagen hendes Broder Justitsraad SEIDELIN i Stenderup.«

^a) Krigsraad CHRISTIAN KNUDSEN GYBERG og Hustru CATHRINE ELISABETH MELBO(UR) havde mindst følgende Børn:

1. LENE MARGRETE GYBERG, † 5. Maj 1736.

~ 1) 11. Oktober 1712 »i Huset« i Skanderborg LAURIDS JENSEN HARLEV^b), * 1679. 1710 Sognepræst i Kousted og Raasted, 1716 i Bjerregrav, Aalum og Tanum. Provst 1725. † 1730.

~ 2) 27. November 1731 CHRISTIAN FABER, * 1692. 1731 Sognepræst i Bjerregrav, Aalum og Tanum. † 1759.

2. CHRISTINE SOPHIE GYBERG, † 1745.

~ 16. Oktober 1714 »i Huset« i Skanderborg JENS JENSEN HARLEV^b), * 1667. 1696 Sognepræst i Harlev og Framlev. 1721 Provst. † 1741. (Deres Datter CATHRINE ELISABETH HARLEV, se S. 258).

3. ANNA ELISABETH GYBERG, * 11. Januar 1698, † 14. August 1739 paa Gjessinggaard, begravet i Tvede Kirke.

~ 7. November 1718 HANS FOLSACH, * 1684. Land- og Krigskommissær i Aarhus og Ribe Stifter. 1717 Krigsraad. 1731 Amtsforvalter over Silkeborg, Dronningborg og Mariager Amter. 1734 Justitsraad. 1746 Land- og Krigskommissær i sydjydsk nationale Infanteriregiments Distrikt. 1749 Etatsraad. Ejer af Kjeldkær og Gjessinggaard. † 1758 i Horsens, begravet i Tvede Kirke.

4. CLARA ELEONORA GYBERG, ~ Provst JØRGEN HANSEN SEIDELIN, se ovenfor.

^b) Brødre.

^c) Ifølge Aldersangivelsen ved hendes Død.

Ved sin Død boede Præsteenken til Leje hos NIELS JOHNSEN i Tepstrup i Ovsted Sogn, hvem hun skyldte 1 Rd. for $\frac{1}{2}$ Aars Husleje.

† 19. September 1786, »82 Aar gl.«, i Tepstrup By, Ovsted Sogn, efter »langvarig Sygdom og Sengeleje«, begravet 1. Oktober i Ovsted. Sognepræsten NICOLAI LANGBALLE, der som nævnt var hendes Slægtning, sørgede for hendes Begravelse, for hvilken han betalte 4 Rd.

Straks efter hendes Død blev »denne fattige Stervbo« forsejlet, og den 18. Oktober fandt Vurderingen Sted. Hendes beskedne Ejendele var: 1 Sengested med Lærredsomhæng og derudi en rød og grønstribet Olmerdugs Overdyne, en lang Olmerdugs Hoveddyne, en liden firkantet blaa og gul Olmerdugs Hoveddyne samt en gulstribet Underdyne og en gammel do. Endvidere 1 Psalmebog, 3 hvide Halsklæder, 1 Par Hørgarns Lagner, 3 Særke, 6 Hatte, 2 Blaargarns og 1 Hørgarns Forklæde, 1 Fløjls Kyse, 1 sort og 1 stribet Skørt, 1 rødt og 1 grønt Skørt, 2 Vadmelstrøjer, 1 gl. Kattuns Kaabe og 1 Par Strømper; 1 gl. Messingkedel, 1 Balje og 1 Spand, 1 Bord med Krydsfod, 1 Træstol, 2 Halmstole, 1 trebenet Træstol, 2 Skabe, hvoraf det ene var stort, 1 Spejl med sort Ramme, 1 Æske, 1 Tepotte og 1 Par Kopper, 1 Flaske og 1 Glas, 1 Ildtang og 1 Skovl.

Ved Auktionen den 19. Oktober indkom i al Beskedenhed 15 Rd., hvortil kom 2 Rd., som Sognepræsten i Hylke PETER FABRICIUS DORSCHSUS skyldte hende i Enkepension. — Udgifterne, der ialt udgjorde 19 Rd.; var: Omkostninger til Begravelse 4 Rd. og til Skifte og Auktion 7 Rd. Endvidere fordrede MADSK ESKESEN 1 Rd. for Tørv, som han havde leveret den afdøde, SØREN PEDERSEN 10 Sk. for Bødkerarbejde, NIELS JOHNSEN 1 Rd. for 1 [$\frac{1}{2}$?] Aars Husleje samt 6 Rd. »for Opvartning i hendes langvarige Sygdom fra 8. Januar til 19. September, 36 Uger, à 1 Mk. ugentlig.« — »Der mangler 2 Rd., saa at NIELS JOHNSEN faar lade sig nøje med, at ham bliver udbetalt 4 Rd., siden intet er at betale af.«

~ før 21. April 1720^a) KNUD JACOBSEN SCHMIDT GADBERG, * 10. Juli 1662 i Gudbrandsdalen. Søn af Sorenskriver, Laugmand JACOB SCHMIDT og KIRSTINE TROLLE. — I Reglen kaldes han kun KNUD SCHMIDT.

Han blev Student 14. Juli 1683^b) fra Kristiania og tog 1685 teologisk Embedseksamen. Derefter var han i 5 Aar i Udlandet, hvor han blev Magister. Den 24. Juli 1692 blev han Medhjælper hos Sognepræst PETER NIELSEN KLIM paa Øland i Limfjorden, ordineret 5. eller 15. Februar 1693. I November s. A. døde Sognepræsten, og Knud Schmidt skulde da have været Sognepræst efter ham, men blev afsat 1694 »af den sædvanlige Grund«, nemlig at hans Hustru kom for tidligt i Barselseng efter deres Bryllup; men han fik Oprensning, — som det i Reglen gik i den Slags Tilfælde.

Den 15. Marts 1698 blev Knud Schmidt udnævnt til Sognepræst i Hylke ved Skanderborg; han var her Nabopræst til den 10 Aar yngre HANS SEIDELIN i Ovsted og Taaning, hvis Datter han ægtede c. 4 Aar før sin Død.

† 1723, begravet 12. Juni i Hylke.

1 Søn: Sjette Slægtled.

KNUD JACOBSEN SCHMIDT GADBERG ~ 1) c. 1694 (se ovenfor) CATHARINA ROSING^c), † mellem 1711 og 1719. Hendes Begravelse findes mærkelig nok ikke i Hylke Kirkebog. Børn?

CATHARINA ROSING ~ 1) før c. 1688 .. LANDBERG. Mindst 1 Datter.

^a) Hylke Kirkebog, Daab (»Præstens Hustru Ide Berde Seidelin« bar et Barn til Daaben). Sønnen skal være født 1719; hans Daab findes ikke i Hylke Kirkebog.

^b) Ikke 1680, som det angives i Wibergs Præstehistorie.

^c) Det er ikke helt sikkert, at KNUD SCHMIDT GADBERG indgik Ægteskab med CATHARINA ROSING c. 1694. Han kan muligvis have været gift flere Gange før sit Ægteskab med IDE BIRGITTE SEIDELIN, nemlig først c. 1694 med en, om hvem i saa Fald intet vides, og senere med CATHARINA ROSING. — CATHARINA ROSING nævnes hverken i Wibergs Præstehistorie eller i Erh. Qvistgaards Bog om Præstehustruer. — De her nævnte Oplysninger stammer udelukkende fra følgende

77. c. SØREN HANSEN SEIDELIN, * 2. Juli 1705 (i Sneptrup Præstegaard i Ovsted Sogn ved Skanderborg).

Overauditør Søren Seidelin, der døde 1798 som Justitsraad, var gift 3 Gange og skal ialt have haft 32 Børn, nemlig henholdsvis 14, 4 og 14 i sine 3 Ægteskaber. Han var c. 31 Aar gammel, da han blev gift første Gang, 31 Aar ved sit ældste Barns Fødsel og 73 Aar, da hans yngste Barn blev født.

Han tjente først i nogle Aar hos Regimentsskriver CHRISTIAN KNUDSEN GYBERG ved det Skanderborgske Rytterdistrikt, hvis yngste Datter (S. 262) i 1724 blev gift med hans ældste Broder JØRGEN SEIDELIN, der da var Kapellan i Skanderborg hos Farbroderen Magister NICHEL SEIDELIN. Regimentsskriver GYBERG boede paa Skanderborg Ladegaard, og her vides Søren Seidelin ogsaa at have boet i 1723. 1727 boede han imidlertid i Kolding — da han 1. Søndag efter Paaske, den 20. April, bar (!) en af HANS MATZENS 2 Sønner til Daaben i Eltang Kirke (hvor Broderen JØRGEN nu var Præst).

Nu kom Søren Seidelin imidlertid til Sjælland, hvor han tjente hos Kammerherre PLESSEN paa Næsbyholm i Næsby Sogn, Præstø Amt, og i 1733 var Ridefoged paa Grev KNUTHS Godser (ved Ringsted). I disse Stillinger maa han have haft Lejlighed til at føre Sager, thi da han 1733 søgte Bevilling som Prokurator, anbefalede Stiftamtmanden, Grev JOHAN LUDVIG HOLSTEIN, ham som redelig og skikkelig i sin Procedure^a). Den 13. Marts 1733 udnævntes Søren Seidelin til Prokurator ved alle Over- og Underretter i Danmark og Norge.

Omkring 1736 indgik han, der da var godt 30 Aar gammel, første Gang Ægteskab, nemlig med en Datter af Gæstgiver og Forpagter ANTHONIUS BARTHOLOMÆUS. I dette Ægteskab, der afbrødes ved hendes Død 1752, fødtes 12 eller 14 Børn.

Fra 1736 eller før og til 1745 var Søren Seidelin Forvalter (Ridefoged) paa Hovedgaarden Svenstrup i Borup Sogn, 1½ Mil Østnordøst for Ringsted. Medens han var paa Svenstrup, der da var i Familien SVANES Eje, »blev han meget bekendt af en langvarig Proces imellem Herren og Fruen.«^b)

I 1747 (ved Skøde, dateret København 11. December 1747, læst paa Sjællands Landsting 10. Januar 1748) købte Søren Seidelin, af JENS BREMER til Løvegaard, Hovedgaarden Bonderup i Tostrup Sogn mellem Ringsted og Holbæk, men solgte den igen allerede 1749 — (Købekontrakt af 6. Juli 1748, Skøde dateret København 11. Juni 1749, læst paa Sjællands Landsting 17. December s. A.) — til Etatsraad GREGORIUS KLAUMANN for 15.000 Rd. Kurant; Gaard og Gods beløb sig til 300 Tdr. Htk.

I Juni 1749 fik Søren Seidelin en Datter døbt i Køge, hvor han nu boede; han omtales her som »Forvalter Sr. Søren Seidelin, boende paa Gaarden uden Nørreport.«

Nu forlod han imidlertid Sjælland, idet han den 25. Juni 1750 udnævntes til Regimentskvartermester og Auditor i det fynske nationale Infanteriregiment; i de 3 Aar han opholdt sig paa Fyn, boede han i Svendborg. 2 Aar senere udnævntes han til Overauditør, den 13. September 1752. Et Par Uger tidligere var hans første Hustru afgaaet ved Døden i Svendborg, i hvis St. Nikolaj Kirke hun blev begravet. Af deres 12 eller 14 Børn levede kun 5 ved Moderens Død, og 2 døde Aaret efter Moderens Død; kun 3 af Børnene blev voksne — 2 Døtre, der begge blev gift og fik Børn, og 1 Søn, der døde ugift.

2 Indførsler i Hylke Kirkebog: »1711. 24. Okt. døbt Monsieur Claus Mordhostis Barn, navnlig Dettleff; Oldmoderen, Catharina Rosing Mag. Knud Schmitis, bar Barnet.« og »1713. 22. Juni blev velædle velbyrdige Madame Kirstine Landberg Wachtmester Claus Mordhorstis Frue begravet i Hylke Kirke, hun døde i Hylke Præstegaard d. 15. Juni 25 Aar gl. 5 Maaneder og 10 Dage.«

^a) Danske Kancelli, Supplikprotokol 1733 I, Nr. 230 (Rigsarkivet).

^b) FRIDERIC SEIDELINS »Seideliniana«, S. 51.

I Efteraaret 1753 forlod Overauditor Søren Seidelin Svendborg, og i November Maaned s. A. holdt han paa Hovedgaarden Refstrup ved Vejle Bryllup med MARIA MARGRETHA BACHMANN, der var Enke efter Kancelliraad AUGUST CHRISTIAN PAULSEN til Refstrup og Grøngrøft. I sit andet Ægteskab havde Søren Seidelin 4 Sønner, af hvilke den yngste var dødfødt; de 3 andre døde alle ugifte, i en Alder af henholdsvis 28, c. 40 og 16 Aar.

Allerede medens Søren Seidelin boede i Svendborg, købte han 1751, straks efter Grev ULRICH ADOLPH DANNESKIOLD-SAMSØES Død, af dennes Enke for 40.000 Rd. Hovedgaarden Løvenholm (med Tiender og Bøndergods) i Gesing Sogn mellem Randers og Grenaa (Købekontrakt dateret København 12. Juni 1751, Skøde dateret 11. December s. A., læst paa Viborg Landsting 10. Maj 1752), men allerede 1753 solgte Seidelin Løvenholm til Kammerraad NIELS BASSE til Hindsgavl.

Ved sit Bryllup i 1753 med sin anden Hustru fik Overauditor Søren Seidelin Hovedgaarden Refstrup i Gadbjerg Sogn, 2 Mil Nordvest for Vejle, samt Sønder(st)hoved, 1½ Mil Nordvest for Refstrup, i Give Sogn. Begge disse Gaarde solgte han 1755 med Tiender og Gods for 19.720 Rd. til Birkedommer LARS THISTRUP (Skøde 26. April 1755, læst paa Viborg Landsting 4. Juni s. A.). I de 2 Aar Seidelin ejede Refstrup, boede her ogsaa hans Hustrus ældre Halvsøster MAGDALENE JULIANE HØYER (født PAULSEN) indtil sin Død 13. Juli 1755; hun var skilt fra sin Mand JOHAN HØYER.

Derefter boede Overauditor Søren Seidelin en kortere Tid i Vejle, hvor Sønnen HANS BACHMANN SEIDELIN blev født 1756, men Aaret efter, da hans anden Hustru døde, boede han i Fredericia, hvor han derefter blev boende lige til 1766.

1766 købte han ved offentlig Auktion Erritsø Kirke (som han ejede indtil 1778), Egtved og Sønder Vilstrup Kirker, 2 Gaarde i Lejrskov Sogn, 2 Gaarde i Egtved By og 16 Gaarde i Vork By, Egtved Sogn, ialt 222 Tdr. Htk., hørende under Kolding Rytterdistrikt (Skødet dateret 5. August 1766). Ved Skøde af 22. April 1766 (begge Skøderne læst paa Viborg Landsting 3. Juni 1767) købte han desuden af Justitsraad TROELS BERTELSEN en Gaard i Nr. Stenderup i Eltang Sogn, hvor hans ældste Broder var Sognepræst. Her i Nr. Stenderup, hvor ogsaa Broderens Præstegaard laa, blev Søren Seidelin, der den 25. Januar 1777 udnævntes til Justitsraad, boende i hvert Fald indtil 1779; ifølge »Seideliniana« skal han have boet hos Broderen i selve Præstegaarden. I 1781 fik han en Søn begravet i Ø. Starup, og fra senest 1786 og til sin Død 1798 boede han i Kolding, nemlig »Torvet Nr. 29« (1787).

† 14. Februar 1798 i Kolding, begravet 23. s. M. paa Kirkegaarden, 92½ Aar gammel. Hans Enke averterede Dødsfaldet i »Berlingske Tidende« for 23. Februar:

»I Dag, den 14de Februarii, behagede det Gud, ved Døden, at bortkalde min elskelige Mand, Justitsraad Søren Seidelin, i hans Alders 93de Aar. Dette for mig og hans efterlevende Børn sørgelige Tab bekendtgøres herved for hans og min Slægt og Venner, frabedende mig skriftlig Condolence. Colding, den 14de Febr. 1798.
Anne Marie sal. Seidelins fød Borrebye.«

Den 27. Januar 1786 havde Justitsraad Seidelin og hans tredie Hustru faaet kongelig Bevilling til, at den længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo og siden skifte med Samfrænder.

Den 28. Juni 1798 fandt Samfrændeskiftet Sted efter Justitsraad Seidelin i hans Gaard i Kolding. Gaarden vurderedes til 1.100 Rd. Efter Fradrag af Gælden, der beløb sig til 4.751 Rd., og 125 Rd. i Skifteomkostninger, blev der 14.028 Rd. til Skifte mellem Arvingerne. Heraf arvede hans Enke den ene Halvdel, den anden deltes i 10 Lodder à 701 Rd., af hvilke hans 4 Døtre i tredie Ægteskab hver arvede 1 Lod (701 Rd.), og hans 2 Sønner af tredie Ægteskab, Løjtnanterne MATHIAS og POUL SEIDELIN, hver 2 Lodder; Dattersønnen HANS ADOLPH

DILLEBEN, der var Søn af Justitsraad Seidelins Datter af første Ægteskab CHARLOTTE AMALIE SEIDELIN og Kaptajn GOTTLIEB JOACHIM DILLEBEN, arvede ligeledes 701 Rd., og de sidste 701 Rd. tilfaldt Justitsraad Seidelins Datter af første Ægteskab ANNA KIRSTINE SEIDELINS 10 Børn i hendes Ægteskab med MADS OPITIUS i Holstebro, tidligere Ejer af Lergrav og Bisgaard.

~ 1) c. 1736^{a)} CHRISTIANE^{b)} ANTHONIDATTER BARTHOLOMÆI, * c. 1715. Datter af ANTHONIUS BARTHOLOMÆUS (Gæstgiver i Osted mellem Roskilde og Ringsted (1737 og 1739), 1739—40 Ejer af Bonderup Gaard i Taarnborg Sogn ved Korsør, 1740 Forpagter paa Antvorskov, senere Forpagter af Sorø Store-Ladegaard i Slaglille Sogn, † 1747, Skifte sst. 24. Januar 1748^{c)}) og Hustru (Navn ukendt, boede 1748 paa Sorø Ladegaard).

† 1752 i Svendborg, begravet 4. September i St. Nikolaj Kirke, 37 eller 38 Aar gammel.

Hun og hendes Mand fik 16. Juni 1752 kongelig Bevilling til, at den længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo og ved Indgaaelse af nyt Ægteskab skifte med Samfrænder.

Af deres 12 (eller 14) Børn levede kun 5 ved Moderens Død; 2 af disse døde Aaret efter. Den 6. Oktober 1753 holdt Faderen i Svendborg Samfrændeskifte med sine 3 Børn, af hvilke Sønnen HANS SEIDELIN arvede 2.000 Rd. og Døtrene CHARLOTTE AMALIE og ANNA KIRSTINE SEIDELIN hver 1.000 Rd. 12 (eller 14)^{d)} Børn: Sjette Slægtled.

~ 2) 2. November 1753 paa Refstrup i Gadbjerg Sogn (efter Bevilling af 24. August s. A.) Enke MARIA MARGRETHA BACHMANN, * 22. August^{e)} 1716, hjemmedøbt s. D. paa Fovslet (Fobislet), Ødis Sogn, 1 Mil Syd for Kolding. Datter af Hofjægermester, kongelig Overførster og Vildtmester HANS BACHMANN (* 1674. ~ 2) 1714. Omkring 1710 Ejer af Fovslet, 1714—24 af Estrup (Malt Sogn) ved Vejen, og 1720—† af Sønderskov (Folding Sogn), ligeledes ved Vejen. † 1745, begravet 23. Juli i Folding Kirke) og anden Hustru CHRISTINA MARGRETHA CLAUSEN (* c. 1686, † 8. December 1746 paa Sønderskov).

MARIA MARGRETHA BACHMANN ~ 1) 1. Oktober 1733^{f)} eller 9. Oktober 1735^{g)} (17 eller 19 Aar gammel) sin 18 Aar ældre Plejebroder — hendes Moder CHRISTINA MARGRETHA CLAUSEN havde 1. Gang været gift med hans Fader Amtsforvalter i Nordborg PETER PAULSEN (* 1663, † 1712), Ejer af Estrup og Skodborg-hus, — AUGUST CHRISTIAN PAULSEN^{h)}, døbt 7. August 1698 i Nordborg. Kancelliraad, Ejer af Refstrup ved Vejle fra 1732 og af Grøngrøft i Felsted Sogn ved Aabenraa. † 4. November 1739 i Felsted, begravet paa Grøngrøft. 3 Sønner.

Maria Margretha Bachmann ejede Hovedgaarden Refstrup fra sin første Mands Død 1739, og til hun ægtede Overauditør SØREN SEIDELIN 1753. Endvidere var hun Ejerinde af Sønder(st)hoved, hvilken Gaard Overauditør SEIDELIN ligeledes erhvervede ved sit Giftermaal med hende.

Fru PAULSEN — under hvilket Navn hendes Minde bevaredes i Gadbjerg Sogn i halvandet Hundrede Aar efter hendes Død — var en energisk og dygtig Kvinde. I 1741 ombyggede hun hele Refstrup Gaard. Denne bestod af 3 grundmurede Fløje, af hvilke de 2 senere er forsvundet,

^{a)} Vielsen findes ikke i Kirkebøgerne for Sorø, Ringsted, Slagelse St. Peder, Næsby, Borup, Kimmerslev, Bringstrup og Taarnborg Sogne. Kirkebøgerne for Osted og Bavelse er ikke bevaret fra den Tid.

^{b)} Ved sin Begravelse samt ved Datteren CHRISTINE ALBERTINES Daab i Svendborg 1750 kaldes hun i Kirkebogen CHRISTIANA AMALIA, ellers altid kun CHRISTIANE.

^{c)} Ifølge Sjællands Landstings Skøde- og Panteprotokol, 13. December 1747. Skiftet er næppe bevaret.

^{d)} Der skal have været 14 Børn; kun 12 kendes; dersom der har været flere end de 12, maa disse øvrige være døde før Moderens Død.

^{e)} Ifølge Indskriften paa hendes Kisteplade (S. 268).

^{f)} Ifølge Sofus Elvius og H. R. Hiort-Lorenzen: »Danske patriciske Slægter« I (1891), S. 236.

^{g)} Ifølge Indskriften paa hendes Kisteplade (S. 269).

^{h)} Stamtavle over Slægten PAULSEN i »Danske patriciske Slægter« I (1891), S. 232—253.

medens den tredie endnu staar som Hovedbygningen, bestaaende af 3 Sten tykke Munkestensmure. Over Hovedindgangsdøren staar Bogstaverne »A.C.P.W.«, d. v. s. »August Christian Paulsens Witwe«.

Fra Hoveritiden under Fru PAULSEN er der bevaret en Fortælling^{a)}, der lyder saaledes: De Tofthøj Bønder kom et Aar stadig for sent til Hovarbejde paa Refstrup. Naar de blev spurgt om Grunden dertil, svarede de, at det var gamle RASMUS NIHMS Skyld; hvorledes de nærmere forklarede RASMUS NIHMS Skyld i den Henseende, vides ikke. Senere kom gamle RASMUS NIHM selv med paa Hovarbejde. Dette opdagede Fru PAULSEN, og hun gik da ud til Hovbønderne paa Engen, hvor de slog og rev Hø, gik hen og stod op i Næsen paa RASMUS NIHM med sit Spanskrør hævet. Da de andre saa det, vilde de komme deres Kammerat til Hjælp, saa meget mere som de havde givet ham Skylden for, at de kom for sent paa Hovarbejde. De slog Kreds om hende med deres Leer. Herover blev hun bange og gik uden at sige noget. Men saa skete det en Dag, at RASMUS NIHM pryglede hendes Røgter. Han havde nemlig efter hendes Befaling dreven de Refstrup Kreaturer over paa Kulhede, som Bønderne mente, de havde Ret til. Dette paatalte RASMUS NIHM; men da Røgteren gav ondt af sig, gav RASMUS ham en Dragt Prygl. Røgteren klagede til Fruen, da han kom hjem om Aftenen. Fruen blev vred og sendte Bud efter RASMUS NIHM. Men da det rygtedes i Tofthøj, at RASMUS NIHM var kaldet til Refstrup, besluttede de at følge med ham for at være ham til Hjælp. Da Bondeskaren kom ind i Gaarden, traadte Fruen ud, og i sin Harmefalede hun, at RASMUS NIHM skulde ride paa Træhesten. De andre sagde, at hvis han skulde ride paa Træhesten, saa vilde de ogsaa. Efter at de havde mundhuggedes med hende en Tid, blev hun mildere stemt og sagde, at siden hun havde bandet derpaa, saa skulde han lige stige op paa den, men maatte straks stige ned igen. Det skete da ogsaa, og det var sidste Gang, siges der, at nogen red paa Træhesten paa Refstrup.

Medens Fru PAULSEN var ilde lidt i Gadbjerg Sogn, synes hun at have efterladt sig et bedre Minde i Ringgive Sogn. Foruden Refstrup ejede hun som nævnt Søndersthoved i Give Sogn og dermed en Del Gods i Ringgive Sogn, blandt andet ogsaa Kirken. I Aaret 1750 lod hun Ringgive Kirke istandsætte, pryde og male. Til Minde herom stod der paa den gamle Altertavle i Ringgive Kirke følgende Vers til hendes Ære, forfattet af den daværende Præst til Ringgive, Gadbjerg og Lindeballe, ANCHER LAUGESEN BORCH, der var Stedets Præst i over 50 Aar, og som synes at have staaet i Venskabsforhold til Fru PAULSEN, siden hun ses at have holdt flere af hans Børn over Daaben:

Gid vores Patronin, Fru Poulsen maa være
Af Gud velsignet, for hun prydet har med Ære
Vor Ringhøj Kirke smukt til Menighedens Gavn,
Gid hun velsignes maa i Jesu Christi Nafn!

† 12. Oktober 1757 i Fredericia^{b)} i Barselseng, begravet 28. s. M. i sin første Mands Begravelse i Felsted Kirke. Den aabne Begravelse, hvori hendes Kiste var hensat, tilkaastedes ved en Istandsættelse af Kirken i 1858. Kistepladen over hende er bevaret; det er en lille, oval Metalplade (26 × 39 cm), der er ophængt i Koret i Felsted Kirke, og som bærer følgende Indskrift:

Her Skiultes
Hvad Dødeligt var
af
Fr: Maria Margretha Bachmann
Fød d: 22 Aug: A^o 1716
En værdig Datter af en Priisværdig Sta^me.
Faderen Hr: Hans Bachmann til Sønderskou
Kongl: Majest: Hoff Jægermester, Oberførster og Vildtmester
Moderen Fr: Christina Margretha Clausen.

^{a)} Vejle Amts Aarbøger. 1911. S. 36 f.

^{b)} Ifølge Indskriften paa hendes Kisteplade.

En Dydig Egtefælle i et dobbelt Egteskab.
 Det første med
 Hr: August Christian Poulsen
 Til Reffstrup og Grüngrift
 Kongl: Majest: virkelig Cancellie-Raad.
 Indgaaet d 9 Octob^r A^o 1735 og med 3 Sønn'rs Fødsel glædet
 Men 1739 in Novemb^r til Encke-Sædets Sorg forandret
 Det andet med
 H^r Søren Seydelin
 Kongl: Majest: Ober-Auditeur
 Fuldbyrdet A^o 1753
 Forleenet med 3 levende og en dødfød Søn
 Men hvad bestandigt var
 Dyden, som ved Troens Krafft dannede Sindet
 Og ved forholds Yndighed behagede Menniskan
 Bliver i de Skiøndndes Hukommelse
 Siælen, som 41 Aar indskrænkedes af Legemet
 Men i Fridericia d: 12 Octob^r: 1757 opløstes fra Smerterne
 Da den Sidste og Smerte^a) Sønnens Fødsels Smerter
 Neppe vare opløste
 Glædes i de Udvaldtis Forsamling.

4 Sønner: Sjette Slægtled.

~ 3) 1759^b) (efter 23. August) ANNE MARIE BORREBYE, * 1738, døbt 3. August i Varde (Jacobi Kirkebog). Datter af POUL MORTENSEN BORREBYE (* c. 1690^c) i Køge. 1731 residerende Kapellan i Varde. 1744 Sognepræst i Gudum og Fabjerg mellem Struer og Lemvig. † 17. Maj 1748, begravet 25. s. M. i Gudum »i hans Alders 58. Aar.«) og 3. Hustru GJERTRUD MARIE MADSDATTER (* c. 1716. ~ 1) 8. Juni 1736^d) »i Huset« i Lemvig. ~ 2) Eftermanden Sognepræst LARS JOHAN JELSTRUP. Gjertrud Marie Madsdatter † Oktober 1756, begravet 1. November i Gudum »40 Aar gammel.«)

Anne Marie Borrebye var Søster til Krigsassessor MADS BORREBYE i Holstebro samt til DOROTHEA CATHARINA BORREBYE, gift med CHRISTIAN HJELMCORNE, der 1748—89 var Sognepræst i Borbjerg — efter SØREN SEEMANN (S. 274).

Anne Marie Borrebye og hendes »Forlovede«, Overauditør Søren Seidelin, oprettede 23. August 1759 i Fredericia en Ægtepagt (kgl. Konf. 14. September s. A.), ved hvilken det bestemtes, at hvis hun døde først og efterlod sig Børn, skulde disse nyde hele den Kapital, hun havde indbragt i Boet, men hvis hun ingen Børn efterlod sig, skulde hendes Mand udbetale 3 Fjerdedele af samme Kapital til hendes Arvinger. Hvis han derimod døde først og uden at efterlade sig Børn i dette Ægteskab, da skulde Anne Marie Borrebye nyde, hvad hun havde indbragt i Boet, »og derforuden den hende tillagte Morgen- eller Brude-Gave.« Men dersom de havde faaet Børn sammen, skulde ved hans Død Enken arve Halvdelen af det samlede Bo, og den anden Halvdel deles mellem alle hans Børn af alle 3 Ægteskaber.

Anne Marie Borrebye opholdt sig, da hun indgik Ægteskab med Overauditør Seidelin, hos

^a) Som det vil ses, indeholder Indskriften flere tydelige Fejl. Saaledes skulde der her i Stedet for »Smerte« antagelig staa »Fierde«.

^b) Muligvis har Vielsen fundet Sted i Fredericia, Fortegnelsen over Vielser er meget ufuldstændig i St. Michaelis Kirkebog, og i Trinitatis Kirkebog er kun Trolovelser indført. — Vielsen findes ikke i Kirkebøgerne for Eltang, Vilstrup eller Holstebro.

^c) Wibergs Præstehistorie har: * 9. September 1691 i Køge. — Muligvis er han identisk med MORTEN JENSENS Søn POUL, der ifølge Køge Kirkebog blev døbt 14. September 1690 i Køge.

^d) Wiberg har fejlagtigt 1738.

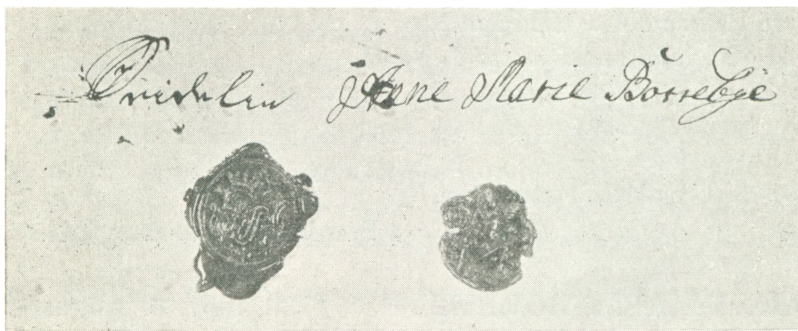
Oberstinde BRINKEN i Fredericia. I Morgengave fik hun af sin Mand en Gulddaase og et Guld-smykke, som hun begge endnu ejede ved sin Mands Død 39 Aar senere.

Den 27. Januar 1786 fik Justitsraad Seidelin og Hustru Bevilling til, at den længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo med deres fælles umyndige Børn og siden skifte med Samfrænder.

Den 9. Maj 1805 oprettede Anne Marie Borrebye — 7 Aar efter sin Mands Død — et Notarialdokument (kgl. Konf. 3. Marts 1807), ved hvilket hun bestemte, at hendes Datter MARIE MARGRETHE SEIDELIN skulde gaa i lige Arv med Sønnerne. Hendes 2 Sønner og hendes 2 Svigersønner (paa deres Hustruers Vegne) gav deres Samtykke til denne hendes Beslutning.

Anne Marie Borrebyes Lavværgе var i 1798 — ved Skiftet efter hendes Mand — hendes Broder Assessor MADS BORREBYE († 1799 i Kolding), i 1805 derimod Skoleholderen ANDREAS BECHER i Kolding.

Anne Marie Borrebye blev efter sin Mands Død — hun overlevede ham i 21 Aar og 3 Dage



Underskrifter og Segl under Ægtepagten af 23. August 1759.

[Rigsarkivet. Indlæg til Jydske Registre 14. Sept. 1759, Nr. 251]. 2/3 Størrelse.

— boende i Kolding, hvor hun døde 80 Aar gammel. Antagelig er hun blevet ved at bo i (og eje) den Gaard, som hun og hendes Mand havde ejet. 1812 solgte hun sin Gaard, som da betegnes som »Gaarden No. 29 her i Byen«, til Købmand Berg ved Skødekontrakt af 3. Januar 1812^a), men hun er dog stadig blevet boende i samme Gaard, thi ved Skiftet efter hende omtales hun som

»Justitsraadinde Seidelin, som boede i Gaarden No. 29 til Leje.«

† 17. Februar 1819 i Kolding, begravet 27. s. M.

Hendes Børn meddelte Dødsfaldet i »Danske Statstidende« for 12. Marts:

»At Frue Justitsraadinde Seidelin, fød Borrebye, ved Døden er afgaaet i Colding den 17de Februar d. A., i sit 81de Aar; det bekendtgjøres for respective Slægt og Venner af den Afdødes Børn.«

Ved Auktionen efter Justitsraadinde Seidelin indkom ialt i Hamburger Kurant 304 Rd., som i Rigsbankpenge rede Sølv udgjorde 486 Rbd. Boets Beholdning udgjorde ialt: i Kontanter i rede Sølv 534 Rbd., i Kontanter i Sedler og Tegn 350 Rbd., i kgl. Obligationer i Sølv 3.706 Rbd., i private Obligationer i Sølv 4.323 Rbd. og i private Obligationer i Sedler og Tegn 2.388 Rbd. — Gælden beløb sig til 735 Rbd. (24 Rbd. i rede Sølv, 611 i Sedler og Tegn og 100 i kgl. Obligationer), — heriblandt en Gave fra Arvingerne til 2 Piger, der havde tjent den afdøde, nemlig 25 Rbd. til MARIE, som nu tjente Fru BOLVIG, og ligeledes 25 Rbd. til ANNE BERENDSDATTER, der nu tjente Fru SEIDELIN, den afdødes Svigerdatter. — Efter Fradrag af Gælden udgjorde Boets Beholdning 10.060 Rbd., nemlig i Kontanter i rede Sølv 510 Rbd., i kgl. Obligationer i Sølv 3.606 Rbd., i private Obligationer i Sølv 4.323 Rbd. og i private Obligationer i Sedler og Tegn 2.127 Rbd., hvilket sidste Beløb »udgør efter den nu gældende Kvartalskurs Sølv 1.620 Rbd.«

Efter Fradrag af 441 Rbd. i Skifteomkostninger deltes Boets Beholdning mellem Arvingerne, saaledes at Sønnen Ritmester POUL BORREBYE SEIDELIN i Kolding og Datteren MARIE MARGRETHE SEIDELIN hver arvede en Trediedel (3.381 Rbd.), Datteren PAULINE SEIDELIN,

^a) Ifølge Skiftet efter hende (Kolding Bys Skifteprotokol 1815—19, S. 265b—272b).

der var gift med Major VON DER OSTEN i Kolding, en Sjettedel (1.690 Rbd.), og af den sidste Sjettedel arvede den afdøde Datter GJERTRUD MARIE SEIDELINS 2 Børn ANNE DORTHEA WINTHER og PETER WINTHER henholdsvis en og to Trediedele (562 og 1.126 Rbd.).

13 (eller 14)^{a)} Børn: Sjette Slægtled.

78. d. HOLGER SEIDELIN, * c. 1711 (i Ovsted ved Skanderborg). Den 31. Juli 1733 blev »Hologerus Seidelin« Student, privat dimitteret, »22 Aar gammel«.

Senere blev han — uvist naar — Sogndegn i Ovsted og Taaning Sogne, hvor hans Fader var Sognepræst.

1745 blev han tillige Skoleholder i Taaning. Den tidligere Skoleholder MADS ANDERSEN BRUUN havde da »betjent den kongl. Skole i Taaning i 23 Aar og tilforn holdt Skole i bemeldte Taaning i 9 Aar, er ialt 32 Aar.« Afstaaelsen af Skolen til Holger Seidelin skete ved en »Accord« af 6. August 1745, ifølge hvilken »jeg Mads Andersen Bruun formedelst min høje Alderdom og Øjnenes Skrøbelighed, som meget tiltog i sidste ulykkelige Ildebrand her i Taaning d. 26. April sidstafvigte [1745], afstaar med fri Villie og Forsæt Hans Kongl. Majst.s Danske Skole her i Taaning førstkommende Michaeli [29. September] 1745 til Degnen Holger Seidelin, som antager Skolen efter Hr. Conferents Raad og Amtmand v. Woydas Befaling og den ved Guds Aands Bistand forsvarligen og uden føje Klager forestaar.« Endvidere bestemtes det i Akkorden, at Holger Seidelin skulde give MADS BRUUN aarlig 16 Rd., saa længe sidstnævnte levede, og hvis BRUUNS Hustru skulde overleve sin Mand, skulde Seidelin give hende 8 Rd. aarlig; og endelig bestemtes det, at hvis Holger Seidelin nogen Sinde afstod Skolen, da skulde hans Eftermand betale samme Pension til MADS BRUUN.

Der fandtes en, ganske vist meget brøstfældig Degnebolig i Landsbyen Ris i Ovsted Sogn; om Holger Seidelin først har boet her, vides ikke, men ved hans Død boede han i hvert Fald i Skolen i Taaning.

† 27. Marts 1753 i den kongelige Skole i Taaning By, begravet 31. s. M. »42 Aar gammel«.

Knap 2 Aar tidligere var Holger Seidelins Fader, der var Sognepræst i Ovsted og Taaning, afgaaet ved Døden. Efter ham overtoges Sognepræsteembedet af NICOLAI LANGBALLE, der var Søn af Holger Seidelins Kusine WITTA NICHELSDATTER SEIDELIN og Krigsraad NIELS LANGBALLE (S. 237). Sognepræst NICOLAI LANGBALLE sendte, straks efter at Holger Seidelin var død, Bud til Provst P. BENZON i Vær ved Horsens c. 3 Mil fra Taaning — for at Provsten som Medlem af den gejstlige Skifteret straks kunde komme og foretage Forsegling af Boet, men det passede ikke Provsten at give sig af Sted paa den lange Tur; han sendte omgaaende Brev tilbage til LANGBALLE: »Da det nu er efter Middag, og jeg baade formedelst Vejens Længde og min Helbreds svage Tilstand, som i Gaar blev aareladt, og min Fod er ganske øm, ikke kan med nogen Mulighed komme til Taaning i Aften, da nu allerede Klokken gaar til 3; thi falder min tjenstligste Begiæring, at Hr. Broder som nærmeste Præst og af den Godhed for mig vilde endnu i denne Aften, om det er nogenledes muligt, hvis ikke da i Morgen tidlig før Kirketjenesten, drage til Stervboen efter bemeldte Degn og tillige med 2de forstandige Mænd gjøre en lovlige Forseglingsforretning . . . og ikke forglemme Sølv, Tin, Kobber, Messing, Jernfang, Kakkellovne etc. etc. . . .«, og Provsten slutter Brevet — til sin underordnede! — saaledes: »Jeg findes igjen beredvillig som skyldig til al mulig Gientjeneste, og næst tjenlig Respekts Anmeldelse til velædle Kiæreste og Børn fra min og mig lever i al Velstands Ønske

^{a)} Der skal have været 14 Børn; kun 13 kendes; hvis der har været 1 Barn til, er dette i hvert Fald død inden Skiftet efter Faderen 1798.

med megen Estime velærværdige Hr. Langballe højstærede Ven og Broder Deres tjenstær-bødigste Tjener P. Benzon.«

Pastor LANGBALLE modtog imidlertid først Provstens Skrivelse om Aftenen Kl. 7, saa først næste Dag, Onsdag den 28. Marts, »indfandt han sig om Morgen, førend Tjenesten i Guds Hus begyndte, udi Taaning Skole i Stervboen efter hæderlig og vellærde Holger Seidelin, Sogndegn for Ousted og Taaning Menigheder samt Skoleholder udi den kongl. Skole i Taaning By.« Det var et meget fattigt Dødsbo, der skulde vurderes. Værelserne i Skolen var: Stuen, Skolestuen, et lidet Kammer — hvori »en Pigeseng med Himmel, befandtes at være ganske raadden« — samt Køkken og Spisekammer. I Stalden var 1 graa Hingstplag paa fjerde Aar, samt 1 sort Ko, som Holger Seidelin havde lejet af SØREN MORTENSEN i Dørup. Af JØRGEN RASMUSSEN havde Degnen lejet et Hus til sine 4 Faar med 3 Lam samt til 1 sort grimet Kø, som han havde lejet af SØREN JENSEN i Dørup. Paa Loftet fandtes noget Hø og Halm til Kreaturerne, 1 Tønde Rug, 1½ Skp. Boghvede samt 2 Tønder Havre til Hesten. — Af Bøger ejede Degnen en tysk Bibel med adskillige Salmer, en gammel mutileret Bibel, Gerners Postil, en Alterbog, en gl. Salmebog, en latinsk Kirkehistorie, en græsk og en hebraisk Grammatik, en Regnebog, 2 Forklaringer, 2 gl. Postiller, af hvilke den ene uden Begyndelse og Ende, en gl. latinsk Bog og nogle gl. ubrugelige Bøger. — Andre Ejendele var: et Pibehus, 2 Knive og 1 Gaffel, 11 Ark rent Papir, et Bundt Pennefjer, 1 gl. ubrugelig Pistol uden Laas, 4 Skilderier, en Tragt, en Spore, en Hængelaas uden Nøgle, samt adskillige gamle Prædikener, som ingen vilde købe paa den paafølgende Auktion.

Da Enken havde meddelt Skifteretten alle Dødsboets Effekter, fattede denne aabenbart Mistanke om, at hun ikke havde opgivet alt Lintøjet. »Enken blev tilspurgt om Lagener til Sengene, siden der ingen fandtes i Sengene, samt om hun nu havde givet fuldkommen Oplysning om alt; thi Skifteretten syntes, at den afgangne Degn endeligen maatte have været forsynet med nogle Skjorter og andet nødvendigt Lintøj; hvorpaa Enken alvorlig bekræftede, at alt var allerede rigtig angiven, og at hun ikkun havde tvende Par Lagener, 2 Par Blaargarns Duge, 1 lidet Blaargarns Haandklæde, 2 Par Halværmmer, 1 Krave, 2 Skjorter, som ikke var af nogen Værdi, 4 smaa Kraver samt 1 Hørlærreds Halsklud; og Enken erbød sig med Ord at ville godtgjøre, at hendes salig Mand ikke var Ejer af mere Lintøj til hans Dødsstund, sagde derhos, at hun maatte købe det fornødne Lintøj til hans Jordefærd.«

Hvad den omtalte Hest angik, saa »beklagede Enken sig, at hun umulig selv kunde opvarte den, allerhelst den var uregierlig, og hun var en enlig Enke«. Skifteretten overtalte da »den ærlige Dannemand Niels Nielsen her af Byen, at han vilde tage Hesten til sig og lade den paa hans Stald nyde behørig Opvartning og Forplejning indtil den berammede Auktionsdag d. 14. Maj og imidlertid have vedbørlig Opsigt med den, at den ikke skulde tage Skade, langt mindre blive brugt, enten til Arbejde, Riden eller Bedækning.«

Ved Auktionen den 14. Maj solgtes samtlige Dødsboets Midler, hvorved indkom den beskedne Sum, 56 Rd. NIELS NIELSEN er aabenbart kommet til at holde af Hesten; han købte den i hvert Fald for 17 Rd. Sognepræsten i Ovsted og Taaning NICOLAI LANGBALLE, hvis Moder som omtalt var Kusine til den afdøde Degn, købte ved Auktionen en Rok, en blaa sribet Hovedpude, en Feltseng, et Træskab, som stod i Skolestuen, samt Alterbogen.

Da Holger Seidelin døde uden at efterlade sig Livsarvinger, skulde hans Hustru og hans Søkende arve ham. Imidlertid fragik Broderen Provst JØRGEN SEIDELIN Arv og Gæld baade paa sine egne og paa sin afdøde Søster CATHRINE METTE SEIDELINS 5 Børns Vegne (Frasigelse af Arv og Gæld, af 27. August 1753, læst paa Viborg Landsting 5. September s. A.), og det samme var Tilfældet med Søsteren BERTE KIRSTINE SEIDELIN. Søsteren IDÉ BIRGITTE SEI-

DELIN omtales overhovedet ikke, og hvad Broderen Overauditor SØREN SEIDELIN angaar, saa »blev han af Provsten tilskreven med Posten direkte til Svendborg, men endnu er ingen Gien-svar indløbet.«

Efter Fradrag af Omkostninger til Skifteforretningen m. m. blev der 45 Rd. tilbage til at afbetale Gælden, der imidlertid beløb sig til 162 Rd. Til Købmand HANS GLÆSSING (GÆSSING) i Horsens skyldte Degnen 36 Rd., andre Gældsposter var Rug, Havre, Vognleje, Koleje, Leje af et Hus til Faarene, Dagleje; Skrædderen skyldte han Penge, hans eneste Hest var heller ikke betalt, og Penge havde han laant fra flere Sider; i Skat skyldte han 1 Rd. Den forrige Skoleholder MADS BRUUN, »jeg fattige gamle Skoleholder og min fattige affældige Kone«, som nu boede i Nørre Vissing, havde endnu 10 Rd. til gode hos Degnen i Pension, men fik dem aldrig. Den største Gældspost var dog »Degneboligens Istandsættelse og Reparation, vurderet til 63 Rd.« Som nævnt benyttede Holger Seidelin — i hvert Fald til sidst — overhovedet ikke Degneboligen i Ris, der ved hans Død var ganske brøstfældig. Den nye Sognedegn i Ovsted og Taaning, FRIDERICH HOLST, flyttede imidlertid straks ind i den. Han havde som nævnt Krav paa 63 Rd. af Dødsboet, men »har af Føjelighed for dette fattige Stervbo, endogsaa til sin egen Skade, bevist sig saa godvillig at eftergive sin Prætention efter det tagne Syn indtil 36 Rd. og med samme vil være fornøjet og ansvarlig til Degneboligens tilbørlig Istandsættelse.«

De 45 Rd. fordeltes da med 36 Rd. til FRIDERICH HOLST, 1 Rd. til de kongelige Skatter, og de resterende 7 Rd. fik Købmand HANS GÆSSING. Alle de øvrige Kreditorer, hvoriblandt ogsaa den gamle MADS BRUUN, fik intet.

~ 1737 eller i Begyndelsen af 1738 sin langt ældre Kusine Enke IDE LISBETH (ELISA-BETH) LA(U)RSDATTER MØLLER, * c. 1689. Datter af Regimentsskriver LAURITZ DET-LEVSEN MØLLER († 1702) og 2. Hustru LISBETH JØRGENDATTER SEIDELIN († 1698). (Se iøvrigt S. 241 f.).

† 1761, begravet 29. Marts i Taaning »71 Aar gl.«

Ingen^a) Børn (ved hans Død 1753).

79. e. BERTE (BIRTHE eller BIRGITTE) KIRSTINE SEIDELIN.

Begge hendes Mænd var Sognepræster, den første i Borbjerg og Ryde, den anden i Nabo-sognet Sevel; Sognene ligger 1—2 Mil Nordøst for Holstebro.

Hun havde en Tid (nogle af) sin ældste Broder Sognepræst JØRGEN SEIDELINS Børn hos sig i Borbjerg Præstegaard; herfor fik hun 14. April 1747 »efter Accord« 300 Rd. Efter Be-løbets Størrelse maa Børnene antages i det mindste at have været hos hende et Par Aar.

1747 døde hendes yngste Søster CATHRINE METTE SEIDELIN fra Mand og 5 smaa Børn; et af Børnene, den 10—11 Aar gamle ANNA CATHARINA MØLLER, fik da — gratis — Ophold hos sin Moster i Borbjerg og senere i Sevel Præstegaard og har utvivlsomt opholdt sig hos Mo-steren i de c. 8 Aar, indtil hun blev gift.

† 2. December 1774^b) — om Natten mellem 1. og 2. December — i Sevel Præstegaard.

Forsegling og Registrering af hendes Bo fandt Sted paa hendes Dødsdag, Vurderingen den 2. Januar 1775. Da hun døde kun 2½ Maaned efter sin Mands Død, og inden Skiftet efter ham var afsluttet, holdtes der Skifte over begges Efterladenskaber under eet. Hendes Arvinger var hendes Søsken. (Se nedenfor under Manden).

^a) Giessing (1783) nævner intet om deres eventuelle Børn. I »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877) anføres, at de havde 3 Sønner, uden at disse iøvrigt nævnes. Da hans Hustru var i Slutningen af Fyrreerne, da de blev gift, har Ægte-skabet antagelig været barnløst. I hvert Fald levede ingen Børn ved hans Død 1753.

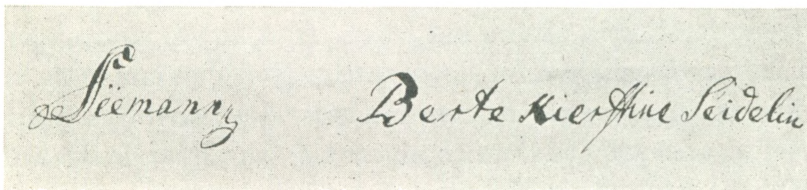
^b) Ginding Herreds gejstlige Skifteprotokol 1728—1808, S. 273 b.

~ 1) 10. August^{a)} 1723 i Randers »hjemme i Huset, ægteviede tilsammen af Brudens Fader Hr. HANS SEIDELIN,« SØREN MIKKELSEN SEEMANN, * 23. Juni 1692^{b)} i Randers, hjemmedøbt 30. s. M., fremstillet i Kirken 6. Juli. Søn af Amtsskriver MICHEL SØRENSEN (1691—93 Amtsskriver i Dronningborg Amt. Solgte 1699 nogle Ejendomme i Randers. † ? Hustrus Navn ukendt).

Han blev Student 22. Juli 1710 fra Randers, cand. theol. 17. Januar 1718, og 7. Oktober 1719^{c)} kaldet til — efter Sognepræstens Død — at være Sognepræst i Astrup, Rostrup og Store Arden Nord for Mariager, men naaede ikke at tiltræde.

Den 23. August 1721 udnævntes han til Sognepræst i Borbjerg og Ryde, 2 store Sogne 1 Mil Nordøst for Holstebro. Her var Seemann, der omtales som »brav og nidkjær«, Sognepræst i 27 Aar.

(S. 261 et Nytaarsbrev fra 1747 til Søren Seemann fra hans Hustrus ældste Broder Sognepræst JØRGEN SEIDELIN i Stenderup).



Testamente af 18. Sept. 1742. Berte Kierstine Seidelins Segl forestiller et Hjerte med en Fugl over. I hendes Segl læses Ordene: Bevar kuns Sandhed.

2/3 Størrelse.

Søren Seemann og hans Hustru oprettede Testamente 18. September 1742 (vgl. Konf. 19. Oktober s. A.), ved hvilket de — »eftersom vi nogle Aar haver tilsammen levet udi

et kiærligt Ægteskab, uden at den gode Gud os imidlertid Børn eller Livsarvinger har villet forunde, /: siden han ved Døden behagede for nogle Aar siden at bortkalde vor eneste Søn og Arving :/« — bestemte, at den længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo og ved Indgaaelse af nyt Ægteskab først skulde give den afdødes Arvinger 50 Sletdaler.

† 1. September^{d)} 1748 af Følgerne af et Benbrud, som han havde paadraget sig ved Væltning^{d)}, begravet 19. s. M.^{e)} i Borbjerg. 1 Søn^{f)}: Sjette Slægtled.

~ 2) 21. Oktober^{e)} 1751 i Holstebro Enkemand HANS ANDRESEN GJESTEN, * 1700^{h)} i Vester Gesten ved Kolding. Søn af ANDRES ANDRESEN og ELISABETH OLESDATTER.

Han blev Student i Juli 1721 fra Kolding »21 Aar gammel«, cand. theol. 24. September 1726 og var derefter Amanuensis i Viborg. 30. Juli 1731 blev han kaldet til Medhjælper (og senere Efterfølger) hos Magister JACOB SCHARSCHOU, Sognepræst i Sevel 2 Mil Nordøst for Holstebro. Efter at Magister SCHARSCHOU, hvis Datter Gjesten ægtede, var død 1732, blev Gjesten ordineret 26. Januar 1733 og var derefter Sognepræst i Sevel til sin Død 41 Aar senere. Muligvis har han ogsaa været Provst. Sønnen JENS HOSUM GJESTEN (af første Ægteskab) blev 24. August 1774 personel Kapellan hos Faderen, knap 1 Maaned før dennes Død.

† 19. September 1774 om Eftermiddagen^{l)} i Sevel Præstegaard. Ingen Børn.

a) Ikke 10. Oktober, som det angives i Wibergs Præstehistorie.

b) Ifølge det teologiske Fakultets Distinktionsprotokol 17. Januar 1718.

c) Ikke 7. November, ikke 1717.

d) Ifølge Wibergs Præstehistorie.

e) Ifølge Borbjerg Kirkebog.

f) I Giessings »Jubel-Lærere« (1783, 2. Del, 2. Bd., S. 311) samt i F. E. Seidelins »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877, S. 106) anføres 2 Sønner: FREDERIK SEEMANN, * 1724. HANS MORTEN SEEMANN, * og † 1725. Sidstnævnte findes imidlertid ikke i Borbjerg Kirkebog (hverken blandt Døbte eller Begravede), ligesom Udtrykket »vor eneste Søn og Arving« i Testamentet bestemt synes at udelukke, at han nogen Sinde har eksisteret. — Ogsaa Wibergs Præstehistorie angiver, at der skal have været 2 Sønner.

g) Ifølge Holstebro Kirkebog. Ikke 14. April, som det angives i Wibergs Præstehistorie.

h) Ifølge det teologiske Fakultets Distinktionsprotokol.

l) Ginding Herreds gejstlige Skifteprotokol 1728—1808, S. 260 og 267 b.

HANS ANDRESEN GJESTEN ~ 1) MARIE ELISABETH JACOBSDATTER SCHARSCHOU, † mellem 1747 og 1750. Datter af Magister JACOB MADSEN SCHARSCHOU (1697 Sognepræst i Sevel. 1704 Magister. † 1732) og Hustru JOHANNE NIELSDATTER. Mindst 5 Børn^a).

Hans Gjesten fik kongelig Bevilling af 26. Juni 1750 til at sidde i uskiftet Bo med sine og sin afdøde Hustrus Børn og siden skifte med Samfrænder.

Den 18. Oktober 1751 — 3 Dage før Hans Gjesten atter indgik Ægteskab, med BERTE KIRSTINE SEIDELIN — fandt Samfrændeskiftet^b) Sted i Sevel Præstegaard efter hans første Hustru mellem ham og deres 5 Børn. Boet opgjordes til 1.100 Rd., Gælden til 300 Rd. De 800 Rd. deltes, saa Faderen arvede de 400, Børnene de andre 400. Faderen bestemte, at de 5 Børn skulde arve lige og lagde 100 Rd. til Børnenes Arvepart, saa hvert Barn arvede 100 Rd. efter sin Moder.

Paa Hans Gjestens Dødsdag den 19. September 1774 fandt Forseglingen af Boet, og den 18. Oktober Registreringen og Vurderingen Sted. Det var et ret stort Bo; saaledes efterlod Sognepræsten sig ikke mindre end 224 Bøger.

Inden Skiftet var afsluttet, døde hans Enke BERTE KIRSTINE SEIDELIN 2½ Maaned efter hans Død, og de 2 Skifter behandlede nu under eet.

Den 2. December 1774 fandt Forsegling og Registrering Sted efter hende, og den 2. Januar 1775 Registreringen og Vurderingen. Den 25. April 1775 holdtes der i Sevel Præstegaard Auktion over hele Boet. Skiftet trak længe ud; først den 14. December 1775 kunde det afsluttes. I Forhold til de utallige daglange Skiftesamlinger, det havde krævet, — Skiftet fylder i Skifteprotokollen 53 tætskrevne Foliosider — var det kun et yderst beskedent Beløb, der blev tilovers til Skifte mellem Arvingerne, nemlig 129 Dl. Boets samlede Indtægt opgjordes nemlig til 2.073 Dl., Udgifterne til 1.943 Dl.

Den ene Halvdel — 64 Dl. — arvedes af Hans Gjestens Arvinger, nemlig hans 3 Børn samt hans ældste Søn Sognepræst JACOB GJESTENS 2 Børn, HANS JACOB GJESTEN (12 Aar) og MARIE ELISABETH GJESTEN (8 Aar).

De andre 64 Dl. tilfaldt Berte Kirstine Seidelins Arvinger, nemlig hendes 2 Brødre Provst JØRGEN SEIDELIN og Overauditør SØREN SEIDELIN, begge i Stenderup, hver 21 Dl., Søsteren IDE BIRGITTE SEIDELIN 10 Dl., den afdøde Søster CATHERINE METTE SEIDELINS Sønner JØRGEN og HANS MØLLER i Jelling ved Vejle hver 3 Dl., disses Søstre ANNA CATHARINA MØLLER, gift med CHRISTEN JENSEN HJERM, Degn i Hjerm ved Struer, og MAREN MØLLER, gift med Sognepræst CHRISTEN HOLST i Oddense og Otting, hver 1 Dl., og deres afdøde Søster ANNA DORTHEA MØLLERS og dennes afdøde Mand Købmand i Kolding ULRICH FRICHS 3 Børn NIELS, MAGDALENE og KAREN FRICH henholdsvis 4, 2 og 2 Mk.

^a) HANS GJESTENS og MARIE ELISABETH SCHARSCHOUS 5 Børn:

1. JACOB SCHARSCHOU GJESTEN, * c. 1733. 1758 Sognepræst i Snejbjerg og Tjørring ved Herning. † 1769. ~ CHRISTIANE MARGRETHE SCHOU. (Hun ~ 2) 1770 NICOLAI PEDER DE LETH, 1769—99 Sognepræst i Snejbjerg og Tjørring. † 1807).
2. ELSE JOHANNE GJESTEN, * c. 1738, † 1806. ~ 1762 HANS GRØNLUND, 1761 Sognepræst i Gjørding, Vem og Bur Vest for Holstebro. † 1776.
3. JOHANNES GJESTEN, * c. 1741. Degn i Snejbjerg og Tjørring.
4. CATHERINE GJESTEN, * c. 1744, † mellem 1751 og 1774.
5. JENS HOSUM GJESTEN, * c. 1747. 24. Aug. 1774 personel Kapellan hos Faderen i Sevel.

^b) Ginding Herreds gejstlige Skifteprotokol 1728—1808, S. 212.

80. f. CATHRINE METTE SEIDELIN.

† 1747, begravet 6. Juni i Kollerup Kirke 1 Mil Vej Nordvest for Vejle.

~ mellem 1734 og 1736 Enkemand NIELS JØRGENSEN MØLLER^a), * 1702 (i Skægs Mølle, Odder Sogn), døbt 24. November i Odder. Søn af JØRGEN NIELSEN MØLLER (eller SKÆG (SCH(I)ÆG) (fra før 1701 til sin Død 1739 Fæster af Skægs Mølle ved Odder under Rathlousdal. † 23. August 1739 i Skægs Mølle, begravet 3. September. ~ 13. Juni 1700 i Odder) og Hustru KAREN NIELSDATTER (fra Fillerup Mølle i Odder Sogn. † 1738 i Skægs Mølle, begravet 16. December).

Ved Skiftet efter JØRGEN NIELSEN MØLLER og KAREN NIELSDATTER 4. August 1740 (Rathlousdal Skiftejurisdiktion) var Arvingerne Sønnen NIELS JØRGENSEN MØLLER samt en afdød Datter MAREN JØRGENSENDATTERS — i Ægteskab med Provst i Aalsø og Hoed CHRISTEN NIELSEN LYNGBYES afdøde Søn PALLE IVER CHRISTENSEN LYNGBYE avlede — 2 Sønner CHRISTEN og JØRGEN PALLESEN LYNGBYE i henholdsvis 16. og 15. Aar.

Cathrine Mette Seidelins og Niels Jørgensen Møllers Forældre har kendt hinanden nogle Aar, inden Børnene blev gift, thi 22. Marts 1731 udstedte Sognepræst HANS SEIDELIN i Ovsted en Obligation paa 200 Rd. til JØRGEN NIELSEN MØLLER i Skægs Mølle.

Medens Niels Jørgensen Møller gik i Læse- og Skrivskolen i Aarhus, boede han i 2 Aar hos MARGRETHE WÆRN († 1753 i Aarhus, Enke efter tidligere afdøde SØREN KNUDSEN). Derefter kom han i Tjeneste hos Amtmand GERSDORFF paa Isgaard i Tved Sogn paa Mols; hans Pas fra Konferensraad og Amtmand GERSDORFF paa Vosnæsgaard (2 Mil Nord for Aarhus) for hans Tjeneste sammesteds er dateret Isgaard den 6. Juli 1723. Han blev derefter Foged paa Hovedgaarden Tyrrestrup 1 Mil Nordøst for Horsens; for sin Fogedtjeneste her fik han udstedt Pas og Kvittering af Fru Majorinde MÜLLER, dateret Tyrrestrup 1. Juli 1732. Herefter blev han Forpagter paa Hovedgaarden Bisgaard i Onsbjerg Sogn paa Samsø. Her døde hans første Hustru 1734. Det vides ikke, hvornaar han forlod Bisgaard, eller hvor hans 2 ældste Børn i hans andet Ægteskab med CATHRINE METTE SEIDELIN er født 1736 og 1738 (muligvis paa Bisgaard; Onsbjerg Kirkebog er ikke bevaret fra denne Tid). I 1739 var han hos Faderen i Skægs Mølle; her blev hans ældste Søn født 10 Dage før sin Farfaders Død.

Ved Købekontrakt af 7. Oktober 1739 og Skøde, dateret Skovgaard 16. Juni 1740 (Skødet er næppe bevaret), købte Niels Jørgensen Møller af Kaptajn BALTZER G. LINDE Hovedgaarden Skovgaard i Kollerup Sogn 10 km Nordvest for Vejle. Paa Skovgaard, som Niels J. Møller ejede i 10 Aar, og hvor han boede de sidste 11 Aar, han levede, døde hans anden Hustru CATHRINE METTE SEIDELIN i 1747 fra Mand og 5 Børn i Alderen fra 4 til 10 Aar.

I et Brev af 19. Januar 1743 takker Niels J. Møller for et Besøg, som Svogeren JØRGEN SEIDELIN og Hustru fra Stenderup Præstegaard har aflagt paa Skovgaard: »Aller elskelige Hr. Svoger og Broder. Din og velædle Kiærestes Besøg paa den korte Tid senest min Kone og mig nød den Glæde af deres Nærværelse hos os, som og Vigilance [den Opmærksomhed] at forskaffe os Medicamenter til vores liden Søn [den 3-aarige JØRGEN], kan jeg og min Kone ej nok for takke, foruden at være i Debit til hvem Medicamenterne skal betales til. N. Møller.«

Ja, Hjemmet paa Skovgaard havde ofte Brug for Medikamenter; de mærkede ofte Trykket af Sygdomme (uden at det dog sikkert vides, hvem der var syge); saaledes skriver Svogeren JØRGEN SEIDELIN til Niels J. Møller 30. Marts 1746: »Hjertehulde Broder, det gjør mig hjertelig ondt at erfare af kiære Broders sidste Brev, at Svaghed, som for lang Tid siden er kommen inden Eders Døren, endnu vedvarer. Gud i Naade opholde Eder deri med godt Taal, saa længe det skal saa være, og give derpaa med første en

^a) NIELS JØRGENSEN MØLLER gøres i Giessings »Jubel-Lærere« (1783) og i F. E. Seidelins »Stamtavle over Familien Seidelin« (1877) fejlagtigt til Søn af Hustruens Kusine og dennes Mand PALLE MØLLER (S. 233). I »Stamtavle over Familien Seidelin« nævnes NIELS JØRGENSEN MØLLER som Nr. 705 S. 53, hvor hans Navn iøvrigt er »NICOLAJ MØLLER«.

NIELS JØRGENSEN MØLLERS Kusine — Farbroders Datter — ANNA SØRENSDATTER SCHÆG blev 1744 gift med hans Hustrus Kusine KIRSTINE NICHELSDATTER SEIDELINS (S. 236) Søn Sognepræst HANS JØRGEN BØGH i Trige og Ølsted.

god Forandring.« Aaret efter takker JØRGEN SEIDELIN sin Svoger for Sønnen CHRISTIAN, som da opholdt sig paa Skovgaard; han omtaler den tunge Skæbne, der er blevet ham til Del (med Hensyn til hans Børn), »men hvad hjælper herom at ræsonnere . . . Den gode Taal, hulde Broder bærer sin Svaghed og andre haarde fata med, er mig til Opbyggelse, at følge efter dem, der saa vandrer.« — Provstinde ANNE LUCIE STOCKEMARK (f. WEDERKINCH) i Ribe udlagde 2 Dukater for Cathrine Mette Seidelin — »Madame Møller paa Skovgaard« — »til Doctor og Apoteker her i Ribe«, hvilke 2 Dukater JØRGEN SEIDELIN i Stenderup tilbagebetalte Provstinden »ved Riber Landemodes Tid 1747.«

CHRISTEN THISSENIUS, der siden — i 1755 — blev Sognepræst i Kollerup, var en Tid Præceptor (Privatlærer) paa Skovgaard, hvor han saaledes ogsaa var, da Cathrine Mette Seidelin døde i 1747.

Ved Købekontrakt, dateret Skovgaard 8. September 1749, solgte Niels J. Møller for 5.000 Rd. grov Kurant og 100 Speciedukater Hovedgaarden Skovgaard til Køb- og Handelsmand i Vejle PEDER PODER (boende i Give), der solgte den igen 1753, efter i 1752 at have købt Hovedgaarden Hundsbæk 25 km Vest for Kolding.

Niels J. Møller blev dog — med Børn, Skolemester og Tjenestefolk, 2 Karle og 1 Pige, — boende paa Skovgaard lidt endnu, og her indhentede Døden ham. Om Sommeren (1750) havde han alle Værelserne paa Skovgaard til sin Raadighed undtagen et Kammer, som PEDER PODER betjente sig af, naar han kom til Skovgaard; men om Vinteren havde Møller kun 1 Dagligstue, 1 Sengekammer, 1 Spisekammer, 1 Ølkammer og 1 Køkken samt 1 Kammer ovenpaa til Skolestue.

† 15. Januar 1751 »Kl. 3 paa Eftermiddagen« paa Skovgaard, begravet 22. eller 23. s. M. i Kollerup Kirke.

Ved Registreringen af Dødsboet den 16. og 17. Januar var 3 af Børnene til Stede, den 14aarige »Jomfru ANNE DORTHE MØLLER« og de 2 Sønner. Nogle Dage efter hans Død ankom til Skovgaard hans Søstersøn CHRISTEN LYNGBYE, der boede hos sin Farbroder Provst NIELS CHRISTENSEN NYEKIRK i Vester Hæsinge paa Fyn. CHRISTEN LYNGBYE og »tvende gamle Jomfruer af Familien i Hveisel Præstehus« besørgede tillige med den afdødes gode Ven Sekretær JOHANSEN paa Nabogaarden Brandbjerg den afdødes Jordefærd; i et Brev af 14. Maj s. A. beretter Sekretær JOHANSEN til Niels J. Møllers Svigerinde BERTE KIRSTINE SEIDELIN om hendes Svogers Begravelse: »Den sal. Mands Lig hensattes d. 22.^a) Januar i Kollerup Kirke ved Siden af sin salig Kones, meget hæderlig, dog af en særdeles og ganske uventet Hændelse, uden Prædiken.« Samme Dag — den 22. Januar — leverede Guldsmed I. BROSBØLL i Vejle efter CHRISTEN LYNGBYES Forlangende »en liden Gravskriftplade af dreven Blik og Gravskriften paasat — for 2 Rd.«

Blandt de Fordringer, der siden anmeldtes i Dødsboet, var CHRISTEN LYNGBYES Udlæg i Dagene før og efter Begravelsen:

| | |
|---|-------------|
| 20. Januar. 13 Potter Brændevin | 5 Mk. |
| 21. Januar. Brød, Sukker og Hvedebrød | 4 Mk. |
| 22. Januar. Betalt Skrædderne for Børnens Klæder | 1 Rd. |
| 22. Januar. Betalt Sognepræst LAURIDS HAASLUND i Kollerup for Jordpaakastelse | 6 Rd. |
| 23. Januar. Betalt 2 Degne for deres hafte Umage med at siunge | 1 Rd. 2 Mk. |
| 23. Januar. Betalt HANS HØIER ved Sindbjerg Kirke for hafte Umage ved Begravelsen | 3 Mk. |
| Og Skrædder CHRISTEN HANSEN fordrede for Skrædderarbejde: | |
| For 1 sort Klædning til Jomfruen | 3 Mk. 8 Sk. |
| For 1 sort Kjole og Bukser til den ældste Søn | 2 Mk. 8 Sk. |
| og det samme til den yngste Søn | 2 Mk. 8 Sk. |

*) Ifølge Kollerup Kirkebog: 23. Januar.

Den 15. Februar foretoges Vurdering af Dødsboet, og den 8., 9. og 10. Marts holdtes Auktion, ved hvilken der ialt indkom 3.340 Rd.

(Auktionsforretningen blev skrevet af daværende Skoleholder i Jelling CHRISTIAN MØLLER, som da forrettede Skrivetjenesten ved Hygum Birk, og hos hvem Niels J. Møllers 2 Sønner JØRGEN og HANS MØLLER opholdt sig fra 11. Marts 1751 og henholdsvis til November s. A. og til omkring November næste Aar).

Skiftet efter Niels Jørgensen Møller og Hustru trak længe ud, først efter godt 6 Aars Forløb afsluttedes det. Aarsagen hertil var bl. a. en Retssag mellem Dødsboet og Fru Kaptajn LINDE paa Bryskesborg, i hvilken Sag der faldt Dom ved Landstinget 8. August 1753 og ved Højesteret 27. November 1755. — (Af Skiftet fremgaar, hvor de 5 Børn opholdt sig i disse 6 Aar; Dødsboet betalte Børnenes Underhold.)

Spørgsmaalet om, hvem der skulde være Formynder for de 5 Børn, var et stort Problem, som gav Anledning til utallige Drøftelser.

En Maaned efter Niels J. Møllers Død skrev Børnenes Morbroder Provst JØRGEN SEIDELIN til Skifteretten: »Børnenes nærmeste Formynder paa fædrene Side ved jeg ikke at indberette; kan alene melde paa mødrene Side min Fader i Taaning, som er gammel, svag og uvederhæftig, min Broder SØREN SEIDELIN, som jeg ej ved om er i Sjælland eller Fyn, og min Broder HOLGER SEIDELIN, som er Degn til Ovsted og Taaning Sogne og ventelig kan ej stille Kaution for at betroes noget af Børnegodset.« Og Provst SEIDELIN selv kunde daarligt være Formynder for Søsterens Børn, dels fordi han selv var Kreditor i Dødsboet, og dels paa Grund af sit svage Helbred, der ofte ikke tillod ham at være til Stede ved Skiftetforsamlingerne, ved hvilke han da repræsenteredes af Hans Paaby i Kolding.

Sekretær JOHANSEN paa Brandbjerg paatog sig da Formynderskabet for sin afdøde Vens Børn, hvilket Formynderskab krævede megen Tid og Arbejde af ham de næste 5 Aar.

Den 21. April 1756 henstillede Sekretær JOHANSEN til Skifteretten, at han »maatte entlediges fra dette Værgemaal«, og dette paalægges Børnenes 2 Morbrødre, »Provst SEIDELIN, som nu ikke længere er nogen Kreditor udi dette Stervbo, og Hr. Ober-Auditeur SEIDELIN, som nu er boende udi Vejle.«

Herimod protesterede HANS PAABY paa Provst SEIDELINS Vegne og »bad ydmygst, at Skifteforvalteren, da Hr. Provst SEIDELIN er en aldrende og svag Mand og som Provst i Brusk Herred staar til Ansvar for Skifter og Børnpenge for Gejstligheden i Brusk Herred, gunstigt vilde forskaane Hr. Provst SEIDELIN for Formynderskabet for disse Børn, helst de tvende af Døtrene under Skiftebehandlingen er blevne gifte, den ene med Kiøb- og Handelsmanden Sr. ULRICH FRICH i Kolding, som gerne kunde paatage sig Formynderskabet for nogle af hans Hustrus Søsken, helst siden han bor i Kolding, den anden Datter er gift med en skikkelig Mand CHRISTEN HIERM Sognedegn i Hierum, men formedelst han er saa langt fraværende, ventelig ej antages.« — Hvad Resultatet af Forhandlingerne blev, vides ikke. Muligvis har Sekretær JOHANSEN beholdt sit Hverv som Formynder det sidste Aar med, indtil Skiftet omsider afsluttedes i Maj 1757.

En af Boets Kreditorer var Provst SEIDELIN, der ialt af Svogerens Dødsbo fordrede 2.168 Rd., hvorimod han tilstod, at dette hos ham havde 842 Rd. til gode. Af de 2.168 Rd. vilde Sekretær Johansen imidlertid kun betale 568 Rd., da Provsten kun var i Stand til at fremlægge Kvitteringer for dette Beløb, hvilket Skifteretten ogsaa gik ind paa, uden at den dog vist nærede ringeste Tvivl om Rigtigheden af Provstens Angivelser. Om Aarsagen til, at Provsten ikke kunde bevise alle sine Tilgodehavender hos Svogeren, forklarede han selv: »Der har paa begge Sider været uafgjorte Pengeregninger imellem os som Svogre og gode Venner, der al vor Tid uden nogen Dispute og Fortrydelse levede fortrolig med hinanden, der alt til nærmere Afregning er bleven henstaaen, .. og ham blev aldrig nægtet nogen Summa, naar jeg kunde assistere ham, som ofte formedelst et vanskeligt Gods, han ejede, trængte til Penge.«

En anden Kreditor var MARGRETHE WÆRN i Aarhus († 1753), Enke efter SØREN KNUDSEN. Hos hende havde Niels J. Møller som nævnt boet i 2 Aar, medens han gik i Skole i Aarhus, og »han haver derefter alle

Tider søgt mit Hus og logeret derudi og ofte i 2 à 4, ja vel 8 Dage, med sig selv og Følge, Heste og Kusk og nydt Kost og Forflejning saavel for sig som for dem uden allerringeste Betaling eller Vederlag; den sal. Mand haver saaledes haft Tilhold og Logement i mit Hus over 30 Aar, men jeg vil ikke anføre mere end 20 Aar, og i den Tid været hos mig af og til i det mindste 3 Uger om Aaret, hvorfor jeg alene vil tilføre for ham med sit Følge, Kusk og Heste ugentlig 2 Rd. — i 20 Aar 120 Rd. Der kræves vel nærmere Beviser, men da han idelig endog fra hans Forældre af var en Ven af mig, saa haver jeg lige saa lidet holdt Regning og Bog med ham, som han har krævet Rente af mig.« Det sidste hentyder til, at MARGRETHE WÆRNS Mand SØREN KNUDSEN havde udstedt en Obligation af 9. Februar 1732 paa 200 Rd. til Niels J. Møllers Fader JØRGEN NIELSEN MØLLER i Skægs Mølle, efter hvis Død den tilfaldt Sønnen; hun kræves nu af Dødsboet for Renterne, som hun selv paaastaar, at Niels J. Møller skal have eftergivet hende.

Sekretær JOHANSEN protesterede kraftigt imod MARGRETHE WÆRNS Fordring paa 120 Rd., »med hvilket Krav hun aldrig har ladet sig ytre udi Hr. Møllers levende Live; jeg haaber, at Deres Excellence [Skifteforvalteren] finder, at det ikke gaar an paa saadan Maade at liqidere sin Debit, umyndige fader- og moderløse Børn til Skade; ligesom det og maa befrygtes, at dersom MARGRETHE WÆRN skulde naa sin Hensigt og erholde denne Præentions [Fordrings] Betaling i Stervboet, vilde Gæstgivere deraf tage Anledning at gjøre sig til Creditores udi mange Stervboer, siden det er bekienet, at der ikke tages Kvittering fra saadanne Folk for Logement og Fortæring, og at bevise, den kræve[n]de havde faaet Logement og Fortæring, var en let Sag.«

MARGRETHE WÆRN har næppe faaet det krævede Beløb, thi Skifterettens Afgørelse lød paa, at »Mad. WÆRN skal betales, hvad hun behørigen beviser, at N. Møller af hende haver oppebaaret, saa vidt samme ikke er afbetalt.«

Skovgaards nye Ejer PÆDER PØDER indgav en Fordring paa 251 Rd. i Dødsboet, men Sekretær Johansen nægtede at betale ham mere end 29 Rd. En af Posterne var »6 Rd. for den salig Mands Begravelsessted i Kollerup Kirke«, »men som Sr. PØDER ikke er Kirkeejer eller med Rette tilkommer saadanne Indkomster, kan derfor ham intet tilstaas.« En anden Post var 100 Rd., som PÆDER PØDER fordrede i Husleje fra 1. Maj 1750—Marts 1751; herimod fremførte JOHANSEN, at PÆDER PØDER havde lovet Niels J. Møller frit Logement paa Skovgaard den nævnte Tid, imod at PÆDER PØDER bl. a. frit maatte benytte Møllers Heste og Tjenestekar, samt at han maatte have fri Fortæring hos Møller baade for sig selv og for fremmede fra 1. Maj 1750 og indtil Marts 1751, da han indrettede sin egen Husholdning paa Skovgaard. — Ved Dom af 5. Juli 1751 og Fornylesdom af 19. Oktober 1752 blev PÆDER PØDER 233 Rd. skyldig til Niels J. Møllers Børn.

Efter 6 Aars utallige Skiftesamlinger og baade mundtlige og skriftlige Drøftelser i stort Antal blev Niels Jørgensen Møllers Skifte — det fylder ikke mindre end 253 Sider i Koldinghus Amts Skifteprotokol — omsider afsluttet den 9. Maj 1757. Dødsboets samlede Indtægt opgjordes da til 7.754 Rd.; Udgifterne — bortset fra de Udgifter, der var anvendt til de 5 Børns Underhold og Opdragelse i de forløbne 6 Aar, hvilke Udgifter siden blev trukket fra hvert enkelt Barns Arvepart — beløb sig til 1.573 Rd., saaledes at der til Skifte og Deling mellem Børnene blev 6.181 Rd., nemlig 1.766 Rd. til hver af de 2 Sønner og 883 Rd. til hver af de 3 Døtre. — Fra disse Beløb blev da fradraget det paa hvert enkelt Barns Underhold og Opdragelse i de forløbne 6 Aar anvendte Beløb, saaledes at de Arveparter, der udbetaltes til de 5 Børn, blev: til ANNA DORTHEA 762 Rd., til ANNA CATHARINA 883 Rd. (hun havde intet betalt for sit Ophold hos sin Moster BERTE KIRSTINE SEIDELIN), MAREN 781 Rd., JØRGEN 1.497 Rd. og HANS 1.567 Rd. Desuden fik Datteren ANNA DORTHEA en toleds Guldring og et Guldhjerte, og Datteren MAREN en Guldring og 2 Gulddørenringe samt nogle Klæder.

5 Børn: Sjette Slægtled.

NIELS JØRGENSEN MØLLER ~ 1) ANNE DORTHEA WINTHER, * 20. Oktober 1697 »om Natten Klokken 10« i Janderup ved Varde. Datter af Sognepræst HANS SØRENSEN WINTHER (Stud. 1682 Varde. 1688 Medhjælper hos sin Fader Sognepræst SØREN PEDERSEN WINTHER i Janderup og Billum ved Varde, 1695 Sognepræst sst. efter Faderen. † 12. August 1720) og Hustru MAREN (eller MARIE) NIELSDATTER HØBOE (* c. 1660—64. † 20. Juni 1750 i Nordby paa Samsø, begravet 23. s. M., »86 Aar gl.«).

† 25. Marts 1734 i Barselseng^a), utvivlsomt paa Bisgaard i Onsbjerg Sogn paa Samsø.

1 Barn († 1734, før 16. April).

^a) Ifølge Skifteprotokol for Samsø Gods 16. April 1734. Onsbjerg Kirkebog er først bevaret fra 1814.

Anne Dorthea Winthers Arvinger var — eftersom hendes Barn enten har været dødfødt eller er død i Løbet af de første Par Uger — foruden hendes Mand hendes Moder MAREN NIELSDATTER HEBOE, der boede hos sin Datter og Svigersøn i Nordby Præstegaard paa Samsø, og hendes nylig afdøde Broders Enke samt hendes 3 Søskende. Anne Dorthea Winthers 4 Søskende var:

1. SØREN HANSEN WINTHER, Sognepræst i Tanderup paa Fyn, † 1734. Hans efterladte, frugtsommelige Enke ANNE LUCIE WEDERKINCH blev siden gift med Svogeren Sognepræst P. A. STOCKEMARK ved Ribe Domkirke.
2. NIELS WINTHER, var ved Søsterens Død 1734 Præst i Moskva, blev siden Præst i Archangel.
3. HELENA SOPHIA WINTHER, * 1695, † 1773. ~ 1732 JESPER CLAUSEN, 1731 Sognepræst i Nordby, 1752 i Tranbjerg, begge paa Samsø. † 1781.
4. ELISABETH WINTHER, * c. 1696, † 1740. ~ før 1734 PEDER ANDERSEN STOCKEMARK, * 1695. 1725 Sognepræst i Balslev og Ejby paa Fyn, 1741 ved Ribe Domkirke. Provst. † 1766. (Han ~ 2) sin ovennævnte Svigerinde).

Den 16. April 1734 foretoges der paa Bisgaard Forsegling og Registrering af Anne Dorthea Winthers Dødsbo.

Af Guld- og Sølvgenstande registreredes bl. a.: Et Par smaa Guldørenringe, 1 liden Guldring med 5 smaa Diamanter, 2 Guldringe, 1 Guldhjerte med Krone over. 1 Skuepenge med den svenske Dronnings Billede i Sølv. 1 liden Sølvkande og 1 Sølvbæger, paa dem begge Bogstaverne INM KND 1733 (vel deres Vielsesaar og hans Forældres Initialer). 1 mindre Sølvbæger, hvorpaa CTS MSD 1694. 1 Saltkar af Sølv. 12 Sølvskeer af diverse Slags. 1 Sølvfingerbøl. 2 smaa Sølvskospænder med hendes egne Initialer: ADW.

Af Dyr registreredes: 47 ½ Par Stude, 8 Køer, 5 Kalve, 14 Faar med Lam, 1 gammel Bede og 5 unge do. 3 Væddere. 1 So med Svin. 8 Galte og Sosvin. 1 So og 1 liden Gris. 7 Grise, 3 Heste og 1 Plag.

Boets samlede Midler udgjorde 2.220 Rd., Gæld og Omkostninger 1.725 Rd., saaledes at der blev 495 Rd. tilovers, af hvilke Halvdelen, 247 Rd., skulde tilfalde Enkemanden Niels J. Møller, og den anden Halvdelen hans afdøde Hustrus 5 Slægtninge. »Sr. Niels J. Møller erklærede, at i Henseende til hans oprigtige Kiærlighed til den salige Kone og hendes Venner vilde han, for godt Venskab og Svogerskab fremdeles at holde, lægge fra sig af sit eget og tillægge Arvingerne saa meget, at de kunde faa ialt 400 Rd.«, nemlig hans Svigermoder, og hans nylig afdøde Svoger Sognepræst SØREN WINTHERS lige fødte Datter SEVERINE DORTHEA WINTHER hver 100 Rd., hans afdøde Hustrus Broder NIELS ligeledes 100 Rd. samt hendes 2 Søstre hver 50 Rd.

FORTEGNELSE OVER LEGATER

Side

| | |
|---|---------|
| Elers Kollegium, Fribolig for Studenter (1691); fortrinsberettigede er Sophia Davidsdatters og Provst Hans Hansen Seidelins Efterkommere | 73 |
| Konferensraad Hans Seidelins Legat (1717), til en Onsdags-Prædiken i St. Nikolai Kirke, nu til »De forenede Kirkeskoler« i København (»Sangskolen«) | 112 f. |
| Apoteker Seidelins Legat (1720'erne), til 3—4 Enker i Nykøbing F. | 127 |
| Frederik Seidelins Legat (1726), til 1 Elev i Nykøbing F.'s Skole | 128 |
| Seidelins Legat (1727), til en maanedlig Prædiken i Nykøbing F.'s Hospitals Kirke | 128 |
| Seidelins Legat, tilfalder Idestrup Sogns Fattigvæsen | 128 |
| Seidelins Enkes Legat (1735), til 2 Elever i Nykøbing F.'s Skole | 130 |
| Maren Seidelins Legat (1735), til 6 Enker i Nykøbing F. | 130 |
| Mette Seidelins Legat (1729), til 12 Børn i Randers danske Skole, 1869 brugt til Opførelse af en Friskole | 148 |
| Konferensraad Hans Seidelins 12 Senge i Vartov Hospital (1751) | 182 ff. |
| Konferensraad Hans Seidelins 4 Legatboliger i Gammel Kloster (siden 1934) | 184 |
| Claus Seidelins Legat (1779), til 1 Elev i Nykøbing F.'s Skole | 210 f. |
| Claus Seidelins Legat, til Nykøbing F.'s Hospital | 210 f. |
| Claus Seidelins Legat, til Det Wichfeldske Enkehus | 210 f. |
| Det Wichfeldske Enkehus i Nykøbing F., Fribolig for 4 Enker eller ugifte Kvinder; fortrinsberettigede er Elisabeth Catharina Wichmands og Apoteker Claus Seidelins Efterkommere | 211 |
| David Seidelins Legat (1776), til fattige i Gamtofte Sogn samt Skoleholderen i Aborre | 227 ff. |
| David Seidelins Legat (1785), til en Enkekasse for Gejstligheden i Baag Herred | 227 |
| David Seidelins Legat (1792), til 1 Elev i Nykøbing F.'s Skole | 227 |
| David Seidelins Legat (1791), til Vedligeholdelse af hans og hans Hustrus Begravelsessted i Gamtofte Kirke .. | 228 |
| Professor Jens Worms Legat (1774), til Vedligeholdelse af hans Familiegravsted i Ølsted Kirke | 238 |
| Christen Meilings og Sophie Thoustrups Legat (1743), til fattige i Aars Sogn | 254 |

NAVNEREGISTER TIL FØRSTE BIND

Personerne anføres som Hovedregel paa deres Slægtsnavn. Efter Navnet tilføjes almindeligvis i Parentes Fødsels- og Dødsaar, forbundne med —; er kun et enkelt Aarstal anført uden tilføjet * (= født) eller † (= død), svarer dette til det Tidspunkt, paa hvilket vedkommende — eventuelt senest — forekommer omtalt eller vides at have levet. De ikke helt faa Personer, der foruden Fornavnet benyttede en Beskæftigelse som Kendingsnavn (f. Eks. Christen Bager), i hvilke Tilfælde det ofte er umuligt at afgøre, om Kendingsnavnet blot angiver vedkommendes Erhverv, eller der er Tale om et virkeligt Slægtsnavn, er i Registret opført under begge Navne. Kendes kun den paagældendes Fornavn, er dette i Reglen anført i Registret.

Partikler som von, de la o. s. v. tages der ikke Hensyn til; saaledes vil f. Eks. Navnet von der Heide findes under H.

Med **halvfed Skrift** er i Registret markeret Biografierne for de 80 Slægtsmedlemmer, der danner Grundstammen i nærværende første Bind af Slægtsbogen, samt Biografierne for deres Ægtefæller. Endvidere er **halvfed Skrift** anvendt i Tilfælde, hvor en Person nævnes flere Steder, for at angive, hvor Hovedomtalen af den paagældende er at finde.

Endelig skal det blot bemærkes, at de Personer, der er anført uden Stillingsbetegnelse, og som er omtalt i Slutningen af det 16. eller Begyndelsen af det 17. Aarhundrede, næsten alle var bosiddende i Helsingør.

| | |
|---|---|
| Aarhus, Anders Simonsen (1694—1727), Sognepræst 200 | Andersen, Jørgen (1618), i Aalborg 29 |
| — Simon Pedersen (1644—1708), Sognepræst 200 | — Jørgen († 1661), Borgmester X, 42, 45, |
| Abel, Mathias († før 1701), Præst 56 | 50—64, 101, Tavle III 8 |
| Abel Cathrine (1667) 121 | — Knud (1664), Landsbysnedker 145 |
| Abrahamsdatter, Sara († 1664) 60 | — Peder (1649), Skibsfører 40 |
| Abrahamsen, Poul (16. Aarh.), Borgmester 86 f. | — Thomas († senest 1701) 141 f. |
| Adeler, Cort (1622—75), Generaladmiral 131 | Andresen, Andres (1700) 274 |
| Ahlefeld, Dorothea Sophie († 1752) 200 | Anna (1602) 31 |
| — Kai († 1704), Amsforvalter 200 | — (1604), Rufferske 12 |
| — Maria Anna († 1739) 200 | — (1649) 56 |
| v. Aken, Poul, se Hoch. | — Maria (1722) 192 |
| Albretsen, Dirich (17. Aarh.), Handelsmand Tavle | Anne (1570) 81 |
| II F 17 | — († 1586) 21 f. |
| Alhed (15. Aarh.) 82, Tavle I A 32/4 | — (1589) 30 |
| Alsteen, Anna Catharina († 1689) IX, 167 | — († 1612), ~ Jesper Skrædder 23 |
| Anders Bysvend (1592) 7 | — (1640), ~ Christian Speet 75 f. |
| Anders i Rosen (1664) 52 | — (1648), ~ Frederik Pedersen 77, Tavle I A 4/4 |
| Anders Muremester (1604) 12 | — (17. Aarh.) Tavle II E 14 |
| Anders Slagter den Sorte (1605) 37 | — (1722), Jordemoder i Kbh. 193 |
| Andersdatter Maas, Anna (1561—1620[10]), se Maas. | Annicke (17. Aarh.), ~ Hans Herman Heister 60 |
| Andersdatter, Bente († senest 1608) 27, 78, Tavle | Appelluno († senest 1654) 42 |
| II C 6 | Arenfeldt, Jørgen (1644—1717), Etatsraad 103 f. |
| — Edel (1696—1752), se Thoustrup. | Arnoldidatter, Anna (1634) 69 |
| — Elisabeth (1701—74), se Thoustrup. | — Barbra († 1619) 69 |
| — Ellen (Elline) († før 1634) 63 | — Cathrine (1634) 69 |
| — Ellen (1665) 58 | Arnoldusen, Arnoldus (1634) 69 |
| — Ide (c. 1695—1740), se Thoustrup. | Asfærg, Mette Pedersdatter († 1697) 149 |
| — Johanne († 1693) 97 | Assens, Claus Iversen (1624—88), se Iversen. |
| — Karen (1595) 27 | |
| — Kirsten (1667) 59 | Bach, Jens Jensen (1702) 149—154 |
| — Margrethe (1618) 29 | Bache, Lorentz Pedersen († 1682), Raadmand 60 |
| — Riise (c. 1697?—1767), se Thoustrup. | Bachmann, Hans (1674—1745), Hofjægermester 267 f. |
| — Sophie († 1760), se Thoustrup. | — Maria Margretha (1716—57) 266, 267 ff. |
| — Trine (1595) 27 | Baden, Anders Nielsen (1496), Borgmester i Kbh. |
| Andersen, Anders (1618) 29 | 83, Tavle I A 256/21 |
| — Bent (1598), Plovmand 61 | — Anne Jensdatter (15. Aarh.) 83, Tavle I A 64/6 |
| — Christen (1618) 29 | — Jens Andersen (1452), Borgmester 83, Tav- |
| — Christen (1701), Rytterbonde 141 f. | le I A 128/11 |
| — Jens (1615) 29 | Bådstuemanden (1620) 62 |
| — Jens (1618) 29 | Bager, Anders Simonsen (1618) 29 |

- Bager, Christen (1592)..... 6
 — Christen (1598)..... 28
 — Christen (1599), Oldemand..... 36
 — Eggebrecht (1607)..... 62
 — Erik Nielsen († 1629), Bager.... 17, 19, **36—39**,
 47, Tavle III 2
 — Frands († 1573)..... 38, 63 f.
 — Hans Christensen (1600), Bager..... 37
 — Hans Pedersen († senest 1600)..... 37, 39
 — Hindrich (1592?)..... 39
 — Moens (1600), Bager..... 37
 — Niels Olsen (1603)..... 37
 — Rasmus (1607)..... 29
 Bagger, Jørgen Poulsen (* 1653), Provst..... 258
 Bakke, Mathias Lorentsen (1709—67), Sognepræst i
 Kolding..... 261
 Baltzer Bartskeerer (1581)..... 20 f.
 Baltzersdatter, Margrethe († 1611), ~ Michel Seidel
 5, **20—29**
 Baltzersen, Jørgen († 1648), Borgmester.... 36, **39 f.**,
 Tavle III 2
 Bartholin, Rasmus (1625—98), Professor, Etatsraad
 Tavle II F 47; S. 90
 — Thomas (1670), Dr..... 111
 Bartholomæi, Christiana Amalia (1750, 57)..... 267
 — Christiane Anthonidatter (c. 1715—52).... 265, **267**
 Bartholomæus, Anthonius († 1747), Gæstgiver, For-
 pagter..... 267
 Bartskeerer, Baltzer (1581)..... 20 f.
 Basse, Niels († 1773), Kammerraad..... 266
 Bastholm, Niels Jensen (1678—1756), Forpagter.... 251
 Bauditz, Christian Ferdinand Wolf Heinrich (* 1888),
 Telegrafkontrolør..... 184
 — Ferdinand Christian Fürchtegott (1852—1903),
 Toldassistent..... 184
 — Jacobine Margrethe Cathrine (1817—1901), Gene-
 ralinde..... 184
 Bech, August Willads (1815—77), Hofjægermester.. 234
 — Jørgen (* 1905), Godsejer..... 234
 Becher, Andreas (1805), Skoleholder..... 270
 — Lorentz Pedersen († 1682), Raadmand..... 60
 Beck, Søffren (1618)..... 29
 Becker, Dorothea (1668—1739)..... 127, 206
 — Elisabeth (1679—1749)..... 204 f.
 — Gottfried (1600—52), Rektor..... 121
 — Gottfried (1681—1750), Hofapoteker.... 111, 114,
 121, 127, 202, 204, 206, 209
 — Jacob Gottfried (1638—1707), Apoteker... 123, 204
 — Johan Gottfried (1639—1711), Hofapoteker.. 121 ff.
 — Johan Gottfried (1701—16)..... 121
 — Sivert (1647)..... 50
 Behnen, Trud (1616)..... 19
 Beier, Jørgen (1664)..... 52
 Bente († 1603), ~ Frands Lauridsen..... 25, 88
 Benzon, Lorenz Jacob (1740—99), Sognepræst .. 196, 199
 — Peder (1695—1763), Provst..... 271 f.
 Berendsdatter, Anne (1819), Tjenestepige..... 270
 Berg (1812), Købmand i Kolding..... 270
 Bergmann, Frantz Pedersen († 1698), Købmand i Kri-
 stiania..... 60
 Bering, Bodil Jensdatter (c. 1668—1700)..... 149
 — Peder (1757)..... 253
 — Peter (1587)..... 24
 Beritte (15. Aarh.)..... 83, Tavle I A 128/12
 Beritte (1580)..... 38, 62 f.
 Bertelsen, Iver († 1583), Professor og Abbed..... 47
 — Troels (1766), Justitsraad..... 266
 Beverlin, Christian (1692), Overstadskæmner..... 117
 Beyer, Jørgen (1647), Toldskriver..... 49
 Bielke, Henrik (1615—83), Rigsadmiral..... 121
 Billedhugger, Gert (1607)..... 17
 Birch, Carl Christian Laurentius (1753—1808), Provst 231
 — Johanne Lovise Sybille (1784—1860), ~ Provst
 Thomas Trojel..... 217
 Bircherod, Mathias Frederiksen (1698—1750), Sogne-
 præst..... 162
 Birckholt, Elias (1608)..... 18
 Birgitte (c. 1495—1550).... 83, 88, Tavle I A 64/48
 og C 64/64
 Bjerg, Mette Pedersdatter (c. 1725—82), Husholderske 261
 Bless, Christian Ulrik (1728), Borgmester..... 204
 Blicher, Peder (1683—1746), Sognepræst..... 197 ff.
 Blichfeld, Frants (1623—81), Sognepræst..... 139
 Bloch, Jens (1694—1754), Provst..... 246
 Boesen, Niels (1618)..... 28
 — Svend († 1618)..... 17, **28**, 30
 Boller, Else Børgesdatter (c. 1654—1727)..... 143 ff.
 Bollers, Hans Olufsen († 1676), Fuldmægtig..... 138
 Bollesdatter, Ellen († 1697)..... 60
 — Else (1623—1712)..... 138
 — Kirsten (1680)..... 60
 Bollesen, Iver (1631—80), Toldskriver.... 50, 52 f.,
 55, **59 f.**
 — Marcus († 1686), Sognepræst..... 60
 — Niels († før 1680)..... 60
 Bonde, Christen Nielsen, se Bundtz.
 Bondesen, Peder († 1648), Handelsmand
 Tavle II F 5; S. 89
 Borch, Ancher Laugesen (1717—95), Sognepræst.... 268
 Borchgrevinck, Melchior (1600), Kapelmester..... 69
 Bornemann, Hedvig Susanne (1686—1758)..... 177
 Borrebye, Anne Marie (1738—1819)..... 266, **269 ff.**
 — Dorothea Catharina (1742—1823)..... 269
 — Mads († 1799), Krigsassessor..... 269 f.
 — Poul Mortensen (c. 1690—1748), Sognepræst... 269
 Braem (1740), Etatsraad..... 114
 — Anna Margrethe (17. Aarh.)..... Tavle II F 43
 — Anna Margrethe (1652—1703) Tavle II F 47; S. 117
 — Christian (c. 1650—1716), Stempelpapirsforvalter
 Tavle II F 46
 — Corfitz (1639—88), Borgmester..... 59 f.
 — Gothard (1649—1702), Overkrigskommissær,
 Etatsraad..... Tavle II F 45; S. 90
 — Gødert (1601—55), Købmand, Tolder... 36, 47,
 Tavle II E 26; S. 89
 — Johan (1648—1713), Biskop.... Tavle II F 44;
 S. 90, 134—137, 146, 150, 155
 Brandt, Peter (1644—1701), Gehejmerraad, Overrente-
 mester..... 117, 162, 178
 Bremer, Jens (1747)..... 265
 Brinck, se Brinck.
 Brinck, Charlotte Amalie (1761—89)..... 183
 — Diderich Johansen (1631—85[86]), Inspektør... 166
 — Drude Margrethe (1713—86)..... 182 f.
 — Hans Diderick (1720—78), se Brinck-Seidelin.
 — Helena Ambrosia (1715—88)..... 182 f.
 — Iver (1665—1728), se Brinck.
 — Iver (1722—79), Sognepræst..... 171, 182 f., 187

- Brinck, Sophia Elisabeth (1719—76).... IX, 182 f.,
215 f., **229 ff.**
- Brinck-Seidelin, Caspar Christopher (1781—1861),
Ritmester 184
— Frederik (1822—91), Assessor 73
— Hans (1750—1831), Konferensraad 183 f.
— Hans (1821—1902), Proprietær 184
— Hans Diderick (1720—78), Konferensraad 73,
104, 111, 170 f., 180—183, 185, 187
— Ludvig Christian (1787—1865), Konferensraad.. 184
— Mariane Magdalene Clausine (1817—84) 73
— Marie Elisabeth (1829—1910) 73
— Marie Elisabeth (1852—1926), ~ With(-Seidelin) 184
- Brink, Helene Cathrine (1693—1761) 174
— Iver (1665—1728), Provst IX, 55, 73, 113, 119,
163, 166—171, 174, 189—192, 229, 231, Tavle III 39
— Martha (1712) 231
- Brinken (1759), Oberstinde 270
- Broch, Jochim (1715), Brygger 108
- Brockenhuus, Johan Frederik (1682—1756), General 209
— Otte († 1645), Kancellisekretær 93
- Brockmann, Peter (1649) 56
- Broman, Niels († før 1719), Sognepræst 237
- Brosbøll, I. (1751), Guldsmed 277
- Brun, Anne († 1642) 47
- v. Brunswig, Peter Gravenhorst (1585), Smed 26
- Bruun (1747), Skoleholder i Kolding 261
— Gregers Jochumsen (1672—1742), Sognepræst... 238
— Mads Andersen (1753), Skoleholder 271 ff.
— Peder Friderichsen (1782), Skoleholder 262
— Urban (1685—1742), Krigsraad, senere Etats-
raad, Amtsforvalter 106
— Ursula Margrethe, ~ 1747 Sognepræst Mathias
Lorentsen Bakke i Kolding 261
- Bryckhausen, Rubbert (1607) 31
- Brygger, Anders Larsen (1680) 59
— Anders Larsen (17. Aarh.) 97
— Herman Olufsen (1606) 53
— Hermand (1600) 37
— Jep (1603) 61
— Jochim Broch (1715) 108
— Knud (1589) 30
— Peder Nielsen (17. Aarh.) 96
— Rasmus (1598) 28, 61
- Brygmand, Niels Hansen († 1696) 97
- Bryske, Sidsel († 1573), Adelsdame 80
- Brøchner, Hans (1660—1710), Provst 152
- Brøndum, Mads Jensen (1735) 253
- Buck, Margrethe (1618—69) 41
- Buhr, Jørgen (1662) 44 f.
- Bundtz, Christen Nielsen († 1679[77]), Sognepræst
Tavle II F 14; S. 89
- Burmeister, Nicolai (1677—1742), Raadmand, Justits-
raad 114
- Buwinckhusen, Conrad († 1611), Borgmester 16, 18
- Bülow, Jokim († 1615[16]), Lensmand 18
- Bysvend, Anders (1592) 7
— David (1592) 7
- v. Becklem, Hans (1598) 30
- Bødker, Peter (1584) 61
— Rasmus (1606) 16
- Bødtker, Hans (1674—1735), Provst 232
- Bøgh, Christopher Nielsen (1663—1736), Provst
216, **236 f.**, 238, Tavle III 53
- Bøgh, Corfis (* og † 1721) 239
— Hans Jørgen (1714—73), Sognepræst.. 237, 259, 276
— Nicolai Seidelin (1717—78), Provst 156 f.
— Nicolai Seidelin (1805—80), Provst 216
— Niels Christensen († 1702), Sognepræst 236
- Bøgvad, Anders Nielsen († 1687), Toldskriver 36,
47, Tavle II E 26
— Margrethe Sophie (1660—1721) Tavle II F
49; S. 117, 229
— Niels Andersen (1658—82), Student Tavle
II F 48
- Böhme, Johan Justus (1660—1709), Livmedicus **123, 189**
- Børgesdatter Boller, Else, se Boller.
- Børgesen, Ole (1702), Handelsmand 143
- Børsting, Christen (1727), i Sjelle 145
- Bøsseskytte, Oluf Nordmand (1606) 16
- Carl, Hertug (1606) 16
— Prins (1715) 108
- Carsten Skomager (1608) 7
- Castenschield, Carl Adolph (1740—1820), Kam-
merherre 111
- Catarina Regels (1704) 56
- Cater, Johan († før 1628) 68
- Catharina († 1606) 87, Tavle I C 8/6
- Charisia, Drude († 1649) 85, Tavle I C 2/2
- Charisius, Jonas (1571—1619), Statsmand 78,
86 f., Tavle I C 4/3
— Peder Jonassen (1649) 56
— Rasmus Clausen (1571), Provst 87, Tavle I
C 8/5
- Charlotte Amalie (1650—1714), Christian V's Dron-
ning 124, 201 f.
- Christen (1722), Snedker 193
— Bager (1592) 6
— Bager (1598) 28
— Bager (1599), Oldermænd 36
— Lædertover (1662) 44
- Christensdatter, Anna († 1668) . Tavle II E 23; S. 104
— Dorithe (c. 1617—1677).. 47, Tavle II E 26; S. 103
— Dorthe (1702) 144
— Karen († 1676) Tavle II E 25
— Maren († c. 1613) 28
— Mette (1604), Skøge 12
— Sophia (1605—84) Tavle II E 21; S. 89
- Christensen, Albert (1646) Tavle II E 27
— Anders (1604) 12
— Christian (1656) Tavle II E 30
— David (1607—58), Provst 72, **74 ff.**, Tavle I
A 2/1, Tavle II E 22; S. 89, 214
— Hans (1600), Bager 37
— Jens (1589), Skriver 4
— Johan (1659), islandsk Købmand .. Tavle II E 24
— Johannes (1711), Generalkommissariatskriver.. 119
— Laurids (1640), Provst 76
— Marcus (1601—61), Biskop 51
— Niels († 1657), Sognepræst 76
— Sveder († 1735), Oberst 119
— Thøger (c. 1688—1766), se Rougtved.
- Christina (1718), ~ Thomas Flindt 232
- Christophersen, Diedrich († 1656), Toldskriver
Tavle II E 23
— Holstein, Hans (* 1642) 97
- Claus? (omkr. 1500), Præst? i Karise? 87, Tavle I C 16/9

- Claus (1608), Fogedsvend 18
 — Svarver (1600) 37
 — Tyske (1603) 61 f.
 Clausdatter, Anne (1610) 31
 — Drude Margrethe († 1711) 73 f., Tavle I; S. 106f.,
 115, 117 ff.
 — Karen (c. 1675—1712) 73 f., Tavle I; S. 124 f.,
 127, 129, 178, 213, 231 f.
 — Margrethe (1592)..... 6
 — Marine († senest 1593) 63
 Clausen, Christina Margretha (c. 1686—1746)..... 267 f.
 — Christopher (1610), se Ruhofdt.
 — Gallas (1651) 49
 — Gallas (1663), Raadmand 103
 — Henrik (c. 1672—1727), Sognepræst 74, 117, 119, 189
 — Iver (c. 1669—96) 74, 117
 — Jacob († 1640), Borgmester.. Tavle II E 2; S. 89
 — Jens (1692), Borger i Kbh. 73, 117
 — Jesper (1702—81), Sognepræst 280
 — Laurids (16. Aarh.), Købmand 85, Tavle I B 4/3
 — Mattis (1610) 31
 — Poul Christian (1753—90), Sognepræst 74
 — Villum (c. 1671—95) 73 f., 117
 Clausing, Gallas (1648), Kræmner 55
 — Vejer, Hermand (1662) 41 f.
 Colding, Jacob (1759) 253
 — Niels (1679—1759), Provst 253
 Corfitzen, Peder (1649), Hører 56
 Cornelisen, Albret (1633), Overkøbmand.. Tavle II E 14
 — David († 1628), Handelsmand..... Tavle II E 13
 — Willum († 1602)..... Tavle II E 15
 Corneliusen, Rasmus († før 1737), Sognedegn 242,
 Tavle III 61
 Cort Vejer (1600) 37
 von Cracow, Carl († 1647), hollandsk Resident..... 40
- Dahl, Ole (1733), Skipper 240
 Dander, Gabriel (før 1620) 62
 Daniel Skomager (1664) 52
 Dankertsdatter, Ca(th)rine (16. Aarh.)... Tavle II C 2
 Danneskiold-Laurvig, Ulrica Eleonore (1690—1754),
 Grevinde 229
 Danneskiold-Samsøe, Ulrich Adolph (1723—51), Greve,
 Kommandør 266
 David Bysvend (1592)..... 7
 Davidsdatter (16. Aarh.), ~ Poul Fechtel? Tavle II B 3
 — Anna (1697)..... Tavle II F 21
 — Bente († 1602) Tavle II D 13
 — Cathrine (1646—99) Tavle II F 23; S. 90,
 117, 162, 189
 — Dorothea (1650'erne) Tavle II F 28; S. 90
 — Elline (1549) Tavle II B 1
 — Elline (1645) 59
 — Karine († 1627) Tavle II D 19
 — Lisabeth († 1590) Tavle II D 17
 — Lisabeth (* 1649) Tavle II F 25
 — Margrethe (1697)..... 77, Tavle II F 24
 — Sophia (1643—1716) 72—83, Tavle I,
 Tavle II F 20; S. 89, 117, 122, 162, 189, 199, 213 f.,
 229, 232, Tavle III 12
 Davidsen, Christen (c. 1570—1659), Toldskriver
 76 f., Tavle I A 4/1, Tavle II D 15; S. 89
 — Christen (* 1650) Tavle II F 26
 — Knopper, Frederik (1645—1714), Provst
 Tavle II F 22; S. 104, 117, 119
- Davidsen, Hans (1531), Raadmand 81, Tavle I A 16/1,
 Tavle II B 2; S. 88
 — Hans († 1609), Raadmand.....62, Tavle II D 14
 — Jacob (1592), i Malmø Tavle II D 16; S. 89
 — Jacob († 1617), Handelsmand..... 89
 — Peder (* og † 1651) Tavle II F 27
 — Richard († 1592) Tavle II D 18
 v. Delden, Herman (1598)..... 30
 Diedrichsdatter, Anna (1648—1724) Tavle II F 32; S. 189
 — Ellene (* og † 1646)..... Tavle II F 30
 — Margrethe (17. Aarh.) 120
 — Sophia (1691)..... Tavle II F 31
 Diedrichsen, Christen (1645—52) Tavle II F 29
 — Lambert (* 1650) Tavle II F 33
 Dilleben, Gottlieb Joachim (1717—89), Kaptajn.... 267
 — Hans Adolph (1769—1836), Sproglærer 266 f.
 Dirichsen, Haagen (1591), Skipper..... 5
 Dodt, Clarchie († 1741) 161
 Dorethe (1606), ~ Rasmus Bødker 16
 Dorithe († senest 1575), ~ Oluf Hellesen..... 38, 63
 Dorothea († 1610) Tavle II D 5
 Dorscheus, Peter Fabricius (1740—1804), Sognepræst 264
 Drejer, Anna Maria († 1713) 104
 — Hans († 1711), Kommerceraad 103 f., 119,
 Tavle III 20
 — Karen Elisabeth (1689—1727)..... 104
 — Margrethe Marie (1690—1754) 104
 Dreyer (1728), Kammersekretær 111
 — (1740), Kammerraad 114
 — Hans († 1711), se Drejer.
 Drude (c. 1510—65), Klædekræmmereske, se Peders-
 datter.
 Dynisdatter, Maren (1711) 234
 Dyr, Laurits Pedersen (1701) 142
- Ebbesen, Lambert (1620—77), Toldskriver 103
 Edinger, Barbara (1709[10]—40)..... 208
 — Nicolai (1675—1769), Provst 196 ff., 200, 208
 Eggebrecht Bager (1607) 62
 Eggers, Povl (1752), Etatsraad 180
 Ehrenreich, Elisabeth († 1645) 121
 Eilersen Schøllen, Peder († 1705), se Schøllen.
 Eisenberg (1711), Sekretær 119
 Eisenberg, Frederik († 1712), Byfoged Tavle II
 F 32; S. 90, 102, 119
 Elers Kollegium 73
 Elers, Eggert (1610—67), Købmand, Borgmester
 Tavle II E 21; S. 89, 103
 — Hans (c. 1634—1705), Borgmester 213
 — Jørgen (1647—92), Legatstifter, Etatsraad ... 73,
 Tavle II F 18; S. 89
 — Sophia (* og † 1649)..... Tavle II F 19
 Elias Knapmager (1636) 42
 Elling, Peder (1598), Guldsmed..... 30
 Else (1602), ~ Hans Mule 7
 Emmerich, Dan (* 1893), Boghandler 104
 Enevold (16. Aarh.), Præst i Sevel 85, Tavle I B 8/1
 Enevoldsen, Poul (c. 1556—1643), Sognepræst .. 84 f.,
 Tavle I B 4/1; S. 216
 Eriksdatter, Anna (1700) 141 f.
 — Gese (c. 1601—02) 39
 — Marine (c. 1602—03) 39
 — Pernille († c. 1600) 38
 Eriksen, Frands († senest 1644) 37 f., 45

| | | | |
|---|--|--|---|
| Eriksen, Hans († c. 1600) | 38 | Fries, Cathrine (* c. 1668) | 59 |
| — Niels († senest 1616) | 38 | — Frederik (* c. 1665)..... | 59 |
| — Niels (* c. 1618, † efter 1660), »Støckhopmand« paa Bornholm | 35, 37 f. | — Hermand (1680), Foged | 59 |
| — Oluf (1616) | 38 | — Maren (* c. 1667)..... | 59 |
| Ertmand Timmermand (Zimmermann) († 1620).... | 69 | — Sophia (* c. 1664) | 59 |
| Ertmandsdatter, Drukke(n) (Trude) († 1624) | 69 | Friis, Johan (1494—1570), Kansler | 111 |
| — Margrethe († 1638)..... | 54, 68 ff. | — Laurits Olufsen († 1725), Sognepræst | 242, Tavle III 64 |
| Ertmandsen, Simon (1648)..... | 69 | — Oluf (1719—74), Degn..... | 242 |
| Eskesen, Mads (1786) | 264 | Fritzger, Christian (1731), Entreprenør..... | 207 |
| Evert (1607) | 17 | Frobøes, Peder (1681) | 50 |
| Faber, Anna Sørensdatter (1723) | 157, 239 | From, Bodel Catharina (c. 1690—1760) | 210 ff., 231 |
| — Christian (1692—1759), Sognepræst | 263 | Frost (1768), Kontrollør | 104 |
| — Søren Pedersen († 1676), Sognepræst | 157 | Frøboes, Peder (1681) | 50 |
| Faxe, Jens († før 1595) | 27 | Fuiren, Anna (1663) | 103 |
| — Jørgen (17. Aarh.), Provst..... | Tavle II F 8 | — Henrik (c. 1544—1628), Handelsmand | 87, Tavle I C 8/1 |
| — Morten Rasmussen (1686), Hører Tavle II F 24; S. 90 | | — Henrik († 1631)..... | 85, Tavle I C 4/1 |
| Fechtel, Bente Poulsdatter (1691) | Tavle II E 35 | von Fuiren, Jacob (1671)..... | 56 |
| — Christen Poulsen (17. Aarh.)..... | Tavle II E 33 | Fuiren, Megtele Villumsdatter († 1677) | 72 ff., 85—88, Tavle I, S. 117, 129, 199, 213, 231 |
| — David Poulsen († c. 1637), Handelsmand Tavle II E 31 | | — Villum (1603—64), Vinhandler, Raadmand ... | 85, Tavle I C 2/1 |
| — Hans Poulsen (17. Aarh.) | Tavle II E 32 | Fynbo, Jacob Michelsen († 1620) | 37 |
| — Jacob Poulsen (17. Aarh.)..... | Tavle II E 34 | Fürstenwerder, Mikkel († 1639), Apoteker..... | 56 |
| — Poul (c. 1467?—c. 1590), Møntmester Tavle II B 3; S. 88 | | Førgemand, Hans (1603)..... | 11 |
| — Poul († 1644), Handelsmand | Tavle II D 19 | — Peder Pedersen (1664) | 52 |
| Feilberg, Henrik Jensen (c. 1690—1751), Farver... 258 | | v. Förden, Johan (1595) | 27 |
| — Kirstine Marie (1728—63) | 256, 258 | Gabel, Christian Carl (1679—1748), Gehejmerraad, Viceadmiral, Stiftamtmand..... | 229 |
| Felbereder, Henrik (1664)..... | 52 | — Margrethe | 143, 155 |
| Fincke, Caspar (1634) | 62 | Gadberg, Knud Jacobsen Schmidt, se Schmidt. | |
| — Elsebe (c. 1522—76) | 83, 88, Tavle I A 32/24 og C 32/32 | Gammel Kloster, Konferensraad Hans Seidelins 4 Legatboliger i | 184 |
| de Fine, Anna Arnoldidatter (1634) | 69 | Gamtofte, Iver Poulsen (* 1591), Forpagter | 73, 83 f., Tavle I B 2/1 |
| — Arnold Arnoldusen (1634)..... | 69 | Garben, Hans (1713), Silkekæmmer | 120 |
| — Arnold(us) († 1586), Kapelmester | 69 | Garmann, Anders († 1704), Sognepræst 40 f., 101, 161 | |
| — Arnoldus († 1634), Instrumentist | 69 | — Boel (1643—1733)..... | 41, 101 |
| — Arnold(us) Arnold(us)sen (1644), Sognepræst.... | 69 | — Herman (1612—74), Tolder | 41 |
| — Barbra Arnoldidatter († 1619) | 69 | Gaulcke, Christian (c. 1673—1737), Livmedicus | 202 |
| — Cathrine Arnoldidatter (1634) | 69 | Gerd (Gerlich) Reinholdt | 29 |
| — Karine (1587) | 69 | Gerdsdatter, Trine (Karen) (1616), se Reinholdts- datter. | |
| — Peder (1587) | 69 | Gerner, Henrik (1629—1700), Biskop | 43 |
| Fischer (1745), Justitsraad, Byfoged | 209 | Gert Billedhugger (1607)..... | 17 |
| — Johannes († 1718), Rektor, Landsdommer.. | 214, 231 | Giæsing, Hans (1753), Købmand | 273 |
| — Rasmus Corneliusen (1713), Student | 242 | Gjæsten, Cathrine (1751) | 275 |
| Fletscher, Rachel Sophia Marschalck (1730), Baronesse | 111 | — Else Johanne (c. 1738—1806)..... | 275 |
| Flindt, Claus (1716), Købmand..... | 232 | — Hans Andresen (1700—74), Sognepræst | 274, Tavle III 79 |
| — Claus (1679—1737), Borgmester | 207 | — Hans Jacob (* c. 1762) | 275 |
| — Thomas (1718)..... | 232 | — Jacob Scharschou (1733—69), Sognepræst | 275 |
| Flynderup, Michel Jensen (1605) | 61 | — Jens Hosum (1774), Kapellan | 274 f. |
| Folsach, Hans (1684—1758), Etatsraad, Land- og Krigskommissær | 263 | — Johannes (* c. 1741), Degn..... | 275 |
| Forbus, Claus Nielsen (c. 1683—1724), Sognepræst.. | 200 | — Marie Elisabeth (* c. 1766) | 275 |
| Forenede Kirkeskoler, København, De | 113 | Glarmester, Gudmand (1664)..... | 52 |
| Frands Bager († 1573) | 38, 63 f. | — Ole (1600)..... | 37 |
| Frandsdatter, Boeld († 1620) | 28 | — Oluf (1604) | 7 |
| — Gese († 1600) | 36, 38 | Glud, Karen Elisabeth (1727—64)..... | 104 |
| Frandsen, Hans (1593) | 64 | — Poul Nielsen (1678—1739), Provst..... | 104 |
| — Peder (17. Aarh.)..... | 68 | Godiche, Cathrine Jacobsdatter (1722) ... | 169, 190—195 |
| Frandsen, Willum (1607)..... | 17 | — Hans Christian (1722) | 192, 194 |
| Frederik III (1609—70), Danmarks Konge | 121 | — Kield († 1711) | 190 |
| Frederiksdatter, Gedske (1623—96) | 72, 75 f., Tavle I A 2/2, Tavle II E 22; S. 103, 117, 121 f., | | |
| Frich, Ulrich (1756), Købmand..... | 278 | | |
| Friderichsen, Hans (1722), Matros | 193 | | |

- Goische, Henrik Henriksen (1619—71), Provst 103
- Gosbruch, Jørgen Henriksen († 1712), Konsumtions-
skriver, Brygger 177
- Magdalene Cathrine (c. 1683—1713) 177
- Graa, Baltzer Pedersen (1645—46) 49
- Christentze Pedersdatter (1672) 49
- Christopher Pedersen (1651) 49
- Hans Pedersen (1672) 49
- Lisebet Pedersdatter (1651) 49
- Mærene Pedersdatter (* 1640) 49
- Margrethe Pedersdatter (1647—50) 49
- Michel Pedersen (c. 1625—58) 49
- Niels Pedersen (1651) 49
- Peder (1640), Hospitalsmester 45
- Peder Christophersen († 1649) 49, 56,
Tavle III 7
- Peder Pedersen (1672), i Norge 49
- Grabow (c. 1700), Ritmester 133
- Jørgen (1673—1728), Konferensraad, Amtmand 256
- Gram, Mogens (1697—1760), Sognepræst 231
- Gravenhorst, Peter (1585) 26
- Greve, Jacob Michelsen († 1656), Præst 19, 21,
36, 48, Tavle III 5
- Michel († 1616), se Seidel.
- Grove, Peter Albert (1856—1939), Kammerherre,
Kommandør 73
- Grovamed, Lauritz Rasmussen (1592) 24
- Grubbe, Anne Marie (17. Aarh.) 103
- Margrete (1668) 131
- Grønbech, Søren Ottesen (1667—1748), Provst 142, 242, 248
- Grønlund, Hans (1732—76), Sognepræst 275
- Grøtcher, Dorthe Kathrine Laurids-(Lars-)datter (*
1684) 161, Tavle III 31
- Laurentius (1734), Student 161
- Laurids (Lars) Michelsen (1650—90), Kapellan
40, 68, 101, Tavle III 15
- Lenert (Leonart) Lauridsen (Larsen) (1682—83) 161
- Lenert (Leonart) Lauridsen (Larsen) (1690—
1717), Lektieholder 161, Tavle III 32
- Leonart Lauritzen (1623—67), Toldforvalter
35, 40 f., 42 f., 67 f., 101 f., Tavle III 2
- Michel Lauritzen (Mikkel Larsen) († 1650), Slots-
skriver 67 f., Tavle III 11
- Gude(n), Cathrine Johansdatter (1728) 56
- Dorethe (1702) 56
- Elisabeth (1701) 56
- Hermand (1646—47) 56
- Johan(nes) († 1684), Apoteker 52, 55 f., 60
- Jørgen (* 1647) 56
- Jørgen (* c. 1655) 57
- Gudmand Glarmester (1664) 52
- Gudmandsen, Christopher († senest 1612) 28
- Jørgen († senest 1628) 28 f.
- Marcus († senest 1604) 28
- Niels († senest 1611) 28
- Poul (1615), Præst 28 f.
- Guldmed, Niels (1593) 38, 61, 63 f.
- Peder (1579) 24
- Peter (1577) 63
- Gyberg, Anna Elisabeth (1698—1739) 263
- Christian (1723—96), Sognepræst 256 ff.
- Christian Knudsen (c. 1664—1740), Krigsraad,
Regimentskriver 257 ff., 263, 265
- Christine Sophie († 1745) 257 f., 263
- Gyberg, Clara Eleonora (c. 1701—71) . 257—260, 262 f.
— Lene Margrete († 1736) 154, 257 f., 263
- Gyldenløve, Ulrik Christian (1678—1719), General-
admiral 166
- Gylding, Laurits Justesen († 1705), Sognepræst . . . 141 f.
- Gymoos, Jens (1712), Hus- og Ridefoged 231
- Gynter, Andreas (1690), Tolder, Justitsraad 95
- Gæssing, Hans (1753), Købmand 273
- Göddick, Jakob Månsson (1648—93), Sognepræst . . . 190
- Ha(a)gensen, Maren (1689) 120
- Hagensen, Johan (1711), Herredsskriver 140
- Ha(a)gensen, Maren (1689) 120
- Hagensen, Oluf (1604) 7
- Hagenwald, Silvester (1644), Apoteker 56
- Hagerup, Hans (1686—1711), Kapellan 174
- Hall, James (1609), Lods 62
- Hammer, Niels (1616), Foged 19
- Niels (1739), Borgmester 207
- Hans Færgemand (1603) 11
- Hans Plovmand (1594) 61
- Hansdatter, Anna (1641—75) Tavle II F 36
- Anne (1722) 248
- Anniken (1612) Tavle II E 17
- Christenze (1636) 42
- Dorethe (1612) Tavle II E 20
- Dorethe (1687) Tavle II F 41
- (Seidelin), Dorithe (c. 1629—62) 43—46,
67—70, Tavle III 11
- Giedske (1668—79) 131
- Helena (Lene) (1692) 166
- Janneken (1603) 37, 39
- Karen (1659) 41 f.
- Karen (1687) Tavle II F 42
- Karine († senest 1589) 78, Tavle I A 8/2, Tavle II C 6
- Kirsten (17. Aarh.) 102
- Kirstine (1598) 61
- Kirstine (1607) 61
- Kirstine (1602—72) Tavle II E 3; S. 89
- (Seidelin), Lisabeth (1663—85) 103 f., 213,
229, 231, Tavle III 20
- Lizabeth (* 1640) Tavle II F 35
- Magdalene (1606) 16 f.
- Margrethe (16. Aarh.) 81, Tavle I A 16/2, Tavle II B 2
- Margrethe (1657) 41 f.
- Maria (1646—87) Tavle II F 38
- Sophia (1601) Tavle II C 1
- Sophia (1687) Tavle II F 37
- Sophie (1667) 121
- Hansdotter, Johanne (17. Aarh.) Tavle II E 13
- Hansen, Christen (c. 1667—1747), i Rougtved, Aadal
Sogn 251
- Christen (1782), i Nr. Stenderup, Eltang Sogn . . 261
- Christian (* 1640) Tavle II F 34
- Christian (1647—48) Tavle II F 39
- Claus (1604), Baadsmand 13
- David († 1597), Tolder 27, 29, 77 ff., Tavle
I A 8/1, Tavle II C 6; S. 88
- David (1603) Tavle II D 12
- David (1612) Tavle II E 18
- Erik († c. 1658), Provst 55
- Gregers (1659), Student 43
- Hans (1606), Slagter 37
- Hans († senest 1612) Tavle II E 19

| | | | |
|--|------------------|--|------------------------|
| Hansen, Hans (1636) | 42 | Henningsdatter, Anna (17. Aarh.) | 130 |
| — Hans (1632—68), Provst, se Seidelin. | | Henrich Snedker (1600), Købmand | 37 |
| — Hans (1662), Raadmand | 44 | Henrik Felbereder (1664) | 52 |
| — Hans (1667), Provianskriver | 121 | Henriksdatter, Else († senest 1591) | 28 |
| — Hans († 1684), Borgmester | Tavle II F 7 | Henriksen, Michael (1692), Sognepræst | 117 |
| — Henrich († senest 1602) | 39 | Herfort, Johanne (1715) | 108 |
| — (Mule?), Iver (1655) | 47 | Hermansden, Diderich (* 1659) | 42 |
| — Jacob, se Lejel. | | — Hans (* 1657) | 42 |
| — Jakob (16. Aarh.) | Tavle II D 11 | — Jacob (* 1658) | 42 |
| — Jens (* og † 1648) | Tavle II F 40 | Hermansdatter, Mechtelt (Mette) († 1610) | 87, |
| — Jens (1662), Skomager | 90 | | Tavle I C 8/2 |
| — Jesper († 1679), Provst | 90 f., 136 | Hermansen Holstein, Willum (1662), se Holstein. | |
| — Johan (1640) | 45 | Hermind Brygger (1600) | 37 |
| — Johan (1650) | 101 | Herrendorf, Peter († senest 1604) | 37 |
| — Johan († 1676), Raadmand | Tavle II F 36 | Hersleb, Peder (1689—1757), Biskop | 107 |
| — Jørgen (c. 1633—c. 88), Provst, se Seidelin. | | Hess, David (1668), Kaptajn | 97 |
| — Jørgen (1647), Vogtmand | 61 | Himmelstrup (1711), Krigskommissær | 105 |
| — Jørgen († før 1724), Brændevinsbrænder | 127 | Hinckeldey, Hans Hendrich (1730) | 207 |
| — Mathias († 1628), Borgmester 81, Tavle II D 1; S. 89 | | Hindrich Bager (1592?) | 39 |
| — Michel (c. 1618—senest 1654), Bager | 42 | Hindrichsdatter, Margrethe († 1602) | 39 |
| — Michel (c. 1627 — mellem 1640 og 62) | 45, 67 | Hindstrup, Niels? Nielsen (1674), i Middelfart | 54 |
| — Niels († 1696), Brygmand | 97 | Hirtznach, Niels (c. 1671—1739), Sognepræst | 136 |
| — Niels (1702), Snedker | 144 | Hissings, Maren (1722) | 192 ff. |
| — Oluf (1697), Justitsraad | 189 | Hjelmerone, Christian (1722—89), Sognepræst | 269 |
| — Peder (1492), Borgmester, Tolder 83, Tavle I A 64/5 | | Hjerm, Christen Jensen (1719—87), Sogndegn | 278 |
| — Sander (1592) | Tavle II D 10 | Hjort, Anna Simonsdotter (c. 1650—1729) | 190, 195 |
| — Willum (1623) | Tavle II E 1 | Hoch, Poul († senest 1594), Skrædder | 36, 38, 63 f. |
| Harboe, Jens (1646—1709), Gehejmeraad, Over- | | von Hoff, Dirich (1589) | 23 |
| krigssekretær | 117, 177 f., 189 | de Hofman, Johanne Marie (1722—1809) | 104 |
| — Karen (1697) | 189 | — Søren (1688—1771), Justitsraad | 104 |
| — Mette (1652—1709) | Tavle II F 44 | Hofmand, Hans (1636) | 93 |
| Harlev, Anne Jensdatter (* 1671, † efter 1720) | 258 | Holck, Eiler (1627—96), Generalmajor, Guvernør, | |
| — Anne Marie (c. 1695—1741) | 258 | Amtmand | 104 |
| — Cathrine Elisabeth (1714—82), ~ Sognepræst | | Holgersdatter, Dorethe († 1650) .. 50 f., 53 f., 55 f., 62 | |
| Frederik Hansen Curtz | 154 | Holgersen, Jacob (Weidland) († 1669), Borgmester | |
| — Cathrine Elisabeth (1720—54) .. 147, 256, 258, 263 | | | 42, 54 f., 56, 62, 103 |
| — Charlotte Amalie (1713—36) | 257 | — Jørgen († 1641), Skibsløjtnant .. 52, 54, 59, 62, 68 ff. | |
| — Jens (1722—57), Farver | 256, 258 | — Oluf († senest 1647) | 54, 62 |
| — Jens Jensen (1667—1741[44]), Provst .. 257 f., 263 | | Holm, Jens (1595), Hospitalsforstander | 28 |
| — Jochum Nicolaus (* 1725, † efter 1771) | 257 f. | — Peder Simensen (1760) | 255 |
| — Knud Jørgen (* 1729, † efter 1771), Student 257 f. | | — Sara Margrethe (1755) | 130, 208 |
| — Laurids Jensen (Sørensen) (1679—1730), | | Holmer, Anders (1668—69) | 97 |
| Provst | 154, 257 f., 263 | — Anna (1677) | 96 |
| — Øllegaard (1715—85) | 256, 258 | — Christian (1640—68), Toldbodsvend | 96 f. |
| Hartmann, Polycarpus (c. 1668—1717), Sognepræst 201 | | — Corfitz (1676), Kaptajn | 96 f. |
| Hartvigsen, Christian (1744) | 187 | — David (1677) | 96 |
| Hasebarth, Wichmann Olufsen († 1719), Provst | 60 | — Detlev (1649) | 92 |
| Hasling, Peder (1754), Tømremester | 109 ff. | — Else (1667—69) | 96 |
| Haslund, Christina Petrea († 1722) | 248 | — Helmer (1667—før 89) | 97 |
| Hassel, Arnt (1702—64), Viceprovst | IX | — Ingeborg Cathrine (1677) | 96 |
| Hasselmann, Johan Wirich (Wirack) († 1677), Kø- | | — Jørgen (c. 1634—74), Toldvisitor | 96, 142 |
| mand | Tavle II F 38 | — Michel (1677) | 96 |
| Hauendorph (1764) | 209 | — Nichel (1693), Korporal | 97 |
| Heboe, Maren (Marie) Nielsdatter († 1750) | 279 f. | — Nicolaus (* 1641) | 96 |
| von der Heide, David († 1659) | 96, 142 | — Paula Maria (* 1889), i Malmø | IX |
| — Lisabeth Davidsdatter († c. 1686) | 96, 142 f. | — Rasmus (1705), Regimentsskriver | 144 |
| Heinemarck, Jonas (1647), Tolder | 51 | Holmsted, Friderich (1740), Justitsraad, senere Etats- | |
| Heister, Gjertrud (1682) | 59 f. | raad, Bogholder | 114 |
| — Hans Herman (17. Aarh.) | 60 | Holst, Elisabeth Jacobsdatter († 1730) | 177 |
| — Ide Margrethe († 1711) | 60 | — Friderich (1753), Sogndegn | 273 |
| Hellesen, Hendrich (1740) | 114 | — Hans (1712), Raadmand | 231 |
| — Oluf († c. 1579), Skrædder | 38, 61, 63 | — Henrik Pehrsson († 1696), Sognepræst | 190 |
| Helmer, Hans (1641), moskovitisk Gesandt | 92 f. | — Maria († 1705) | 177 |
| Henniksen, Jens (16. Aarh.) | Tavle II B 1 | — Peder (1589) | 5 |

- Holst, Rasmus (1647), Brygger..... 49
 Holstein, Christopher Hermansen († senest 1655)
 36, 47 f., 56, 67, Tavle III 4
 — Hans Christophersen (* 1642)..... 97
 — Herman Hansen († 1660), Tolder..... 36, 47 f.
 — Willum Hermansen (1662), i Kbh..... 47
 Horsch, A. (1702), (Cand. theol.?)..... 139
 Horsens, Margrethe Sørensdatter (1700)..... 244
 Hortulan, Jens (1745), Sogndegn..... 250
 Hov, Jens Nielsen († 1715), Provst..... 126, 130, 232
 — Maren Jensdatter (1683—1738) 126, 128,
 129 ff., 208, 211
 Huen, Peder (1615)..... 29
 Huibens, Willum (1607)..... 62
 Humble, Marcus Christensen (1601—61), Biskop... 51
 Hvide Sidse († før 1604)..... 31, 37
 Hybertzen, Hans (1649)..... 95
 — Willum (1602)..... 31
 Hyrde, Jon (1606)..... 16
 Høeg, Hans Adolf Pedersen (1726—99), Sognepræst 257
 — Jens Lassen Pedersen (1721—92), Sognepræst 248, 255
 Høegh, Elisabeth Sophie (1669—1739)..... 244
 Høgh, Christian Jensen (1701—62), Provst... 132 f., 138
 Høinemann (1722), Prokurator..... 192 f.
 Hølling, Adam Levin († 1733), Premierløjtnant ... 139,
 239 f., Tavle III 57
 — Cathrine Mette (* 1723)..... 149, 157
 — Poul (18. Aarh.), Proviantforvalter..... 239
 Høst, Frederik Holmsted (1730—1809), Apoteker.. 145
 Høvinghof, Peter Vilhelm (1718)..... 234 f.
 Høyelse, Peder († 1704), Rektor, Assessor.... 201, 214
 Høyer, Henrik (1678), Assessor..... 60
 — Johan (18. Aarh.)..... 266

 Ibsen, Knud (1596)..... 8
 Ingeborg († 1627)..... Tavle II D 8
 Iver (1606), Skomagersvend..... 16
 Iversdatter, Anne (1652)..... 47
 — Bodil (1702)..... 200
 — Cidsel (* 1620)..... 84
 Iversen (Assens), Claus (1624—88), Klædekræmmer,
 Raadmand 72 ff., 83 ff., Tavle I, Tavle II F 20;
 S. 117, 122, 129, 189, 199 f.
 — Claus († 1669), se Ravn.
 — Lauritz (* 1622)..... 84

 Jacobsdatter, Anne (1640)..... Tavle II F 10
 — Anne (1659)..... 38
 — Barbara († 1629)..... 53 f., 61 ff.
 — Birgithe († 1688)..... Tavle II F 7
 — Cathrine (1722)..... 193
 — Holst, Elisabeth († 1730)..... 177
 — (Weidland), Ellen (1647 — efter 1695)..... 55
 — Elline (Ellen) (1638—1705)..... Tavle II F 8
 — Helle (1640)..... Tavle II F 9
 — Ingeborg († 1649)..... Tavle II F 5
 — Kirstine († 1663)..... Tavle II F 6
 — Margrethe (1665)..... 104
 Jacobsdotter, Catharina (1729)..... 195
 Jacobsen, Claus († 1679), Handelsmand.. Tavle II F 1
 — Frederik († 1664)..... Tavle II F 4
 — Holger (Weidland) (1648—76), Raadmand.... 55 f.
 — Jacob (Morsing) († 1677), Byskriver..... 97
 — Johan († 1667), Handelsmand..... Tavle II F 2
 Jacobsen Weidland, Jørgen (1650—76), Vejer 56
 — Willum († 1662?)..... Tavle II F 3
 Jansen, Folckert (1603), Styrmand..... 61
 Jelstrup, Lars Johan (1720[21]—92), Sognepræst.. 269
 Jens Skrædder (1664)..... 52
 Jensdatter, Abel († 1652)..... 95
 — Anne (1604), Skøge..... 12
 — Bering, Bodil (c. 1668—1700)..... 149
 — Welling, Bodil (c. 1668—1700)..... 149
 — Dor(i)the († 1702), se Malmø.
 — Else († 1690)..... 90, 92, 95 f.
 — Kirstine (1593)..... Tavle II C 1
 — Kirstine (1595)..... 27
 — (Winther), Kirstine (1675—1730)..... 119
 — Stud, Margareta (1678—1711)..... 55
 Jensen, Abraham (1589), Rigens Skriver..... 4
 — Bertil (1668)..... 131
 — Broder (1603)..... 11
 — Christen (1608)..... 18
 — Christen (1702), Hattemager..... 144
 — Hans († 1655), Slotsfoged..... Tavle II E 25
 — Hans († 1704), Byfogedfuldmægtig 68, 102,
 162, Tavle III 17
 — Stud, Jacob (* 1680)..... 55
 — Jens († 1659), Handelsmand 68, Tavle III 11
 — Jens († 1697), Provst, se Storning.
 — Jens (1705), Handelsmand, Overformynder i Ber-
 gen..... 68, 102, 162, Tavle III 18
 — Knud (1584)..... 61
 — Mathias (c. 1709—76), Sognepræst..... 177, 208
 — Flynderup, Michel (1605)..... 61
 — Morten (1690), i Køge..... 269
 — Viborg, Niels († c. 1602)..... 30, 39
 — Niels (1607), Raadmand..... 14, 16, 62
 — Stud, Niels (* 1679)..... 55
 — Niels (1708)..... 213
 — Peder (1664)..... 52
 — Stud, Richard (* 1682)..... 55
 — Søren (1753), i Dørup..... 272
 Jep Brygger (1603)..... 61
 Jep Tømmermand (1599)..... 61
 Jeppesdatter Lillebrand, Karen (1705) .. 162, Tavle III 36
 Jepsen Lillebrand, Christen (1705)..... 162, Tavle III 35
 — Jep (1602)..... 23
 — Lillebrand, Jeppe († 1696), Kapellan 102,
 242, Tavle III 16
 — Lillebrand, Jeppe (1705)..... 162, Tavle III 38
 — Ole (1782), Selvejer..... 261
 — Peter (c. 1480—c. 1525) 82 f., 88, Tavle I A
 64/43 og C 64/59
 Jesper Skibbygger (før 1620)..... 62
 — Skrædder..... 21 ff.
 Jespersdatter, Drude (1722)..... 193 f.
 — Maren († før 1724)..... 127
 Jessen, Claus (1701), Herredsfoged..... 141 f., 144
 — Claus Seidelin (1759—1837), Apoteker..... 211 f.
 — Elisabeth Catharina (1762—1819)..... 211 f.
 — Georg (1763—1809), Læge..... 211 f.
 — Georg Simon (1725—88), Apoteker..... 57, 211 f.
 — Mathias Christian († 1748), Sognepræst..... 246
 — Søren (16. Aarh.), Købmand 81, 87, Tavle I
 A 16/9 og C 16/13
 — Vilhelmine Petrine Bergishagen (* 1880), Sekre-
 tær..... 129

| | | | |
|---|------------------------|---|----------------------|
| Johanne Skottens (1664)..... | 52 | Kieldsen, Bent (1722), Matros..... | 193 |
| Johansdatter, Anna (1662)..... | Tavle II E 2 | Kierulff, Knud (1730—78), Birkedommer | 209 |
| — Eline (1623) | Tavle II E 5 | Kingo, Thomas (1634—1703), Biskop | 69 |
| — Kruse, Elsebe (1657) | 42 | Kirketugtssag (1702) | 149—154 |
| — Ingeborg (1623) | Tavle II E 7 | Kirstine (1604), ~ Anders Svendsen..... | 12 |
| Johansen, Frederik (1623) | Tavle II E 4 | — (1647), ~ Sivert Becker | 50 |
| — Frederik Andreas († 1765), Sekretær, Ejer af | | Kisbye, Hans Rasmussen (1684—1758), Professor.. | 183 |
| Brandbjerg | 260 f., 277 ff. | — Helena Ambrosia (1789—1877) | 184 |
| — Hans (1623) | Tavle II E 6 | — Johannes Ambrosius (1744—1824), Kancelliraad | 183 f. |
| — Willum (1623) | Tavle II E 1; S. 89 | — Rasmus Severin (1754—1826), Professor..... | 184 |
| Johnsen, Niels (1786), i Ovsted Sogn..... | 264 | Kiærsgaard, Anders Hansen (1761) ... | 245 f., 255 f., 258 |
| Jon Hyrde (1606) | 16 | — Anne Lucie Hansdatter († 1747) | 246 |
| Jonassen, Simon (1649), Toldinspektør | 95 | — Hans Jørgensen (c. 1673—1737), Sognepræst | |
| Jonsen, Willum (1662), Skomager | 90 | 147, 245 f., 248, 251, Tavle III 69 | |
| Jores, Trine († 1628) | 68 | — Hans Pedersen (1729—79), sindssyg | 249 f. |
| Jort, Nicolai (1744) | 187 | — Jens Hansen (1738) | 245 f. |
| Jude, Lauritz Nielsen (1577) | 63 | — Jørgen Hansen (1741), Byfoged | 246 |
| Juel, Erik (1711), Brigadier | 214 | — Lyder Hansen (1741), Handelsmand, Sogndegn | 245 f. |
| — Niels (1629—97), Generaladmiraløjtnant | 131 | — Margrethe Hansdatter (1760) ... | 245 f., 255 f., 258 |
| Justesen, Laurits († 1705), Sognepræst, se Gylding. | | — Ole Jørgensen (1738) | 245 |
| Jyde, Mads (1598) | 61 | Kiærsgaard, Thøger (1739), Borgmester | 145, 257 |
| Jørgen (1608), Fogedsvend | 18 | Kjærulff, Anna Maria (1708—c. 63) | 200 |
| — Skolapper (1615) | 29 | Kjærup, Jacob (1682—1751), Biskop | 174 |
| — Snedker (1639) | 61 | Klaumann, Gregorius (1678—1752), Etatsraad | 265 |
| Jørgensdatter, Barbara (* 1642) | 60 | Klausen, Rolle († 1711), Skolemester | 190 |
| — Barbra (1643) | 54, 70 | Klehel, Margrethe (1605) | 61 |
| — Dorethe (1641—67) | 58 f., 103 | Kleinholdt (1764), i Nykøbing F. | 209 |
| — Seidelin, Dorethe († 1709), se Seidelin. | | Klim, Peder Nielsen (c. 1613—93), Sognepræst.... | 264 |
| — Karen (c. 1628—1701) | 56 | Klint, Anna Marie Larsdatter († 1701) ... | Tavle II |
| — Karine († før 1591) | 28 | F 22, S. 117 | |
| — Seidelin, Lisbeth († 1698), se Seidelin. | | Knapmager, Elias (1636) | 42 |
| — Maren († før 1740) | 276 | Knip, Hans (1639) | 94 |
| — Margrethe (c. 1627—1711) | 50, 52, 54, 56, 60 | Knoff, Barbara Jeronimusdatter († 1609) | 69 |
| — Marine († efter 1604) | 28 | Knopper, Frederik Davidsen (1645—1714), Provst | |
| Jørgensen, Anders (c. 1600) | 50 | Tavle II F 22; S. 104, 117, 119 | |
| — Erik (c. 1631 — efter 1660) | 35, 39 f. | — Johannes (c. 1550—91), Dr. jur. | 78, Tavle |
| — Hans († c. 1592) | 28 | I A 8/3; S. 89 | |
| — Hans († 1639), Handelsmand | 19, 45 f., 50, | — Sophie Hansdatter (c. 1587—1647) | 77, |
| Tavle III 4 | | Tavle I A 4/2, Tavle II D 15 | |
| — Hans (* c. 1644) | 60 | Knoppersdatter, Elsebe (1612) ... | Tavle II D 14; S. 89 |
| — Holger († 1669) | 57 | Knoppert, Albert († 1576), Jurist, Diplomat | 81, |
| — Jacob (1719), Regimentssekriver..... | 232 | Tavle I A 16/5 | |
| — Jørgen (c. 1632—86?), Provst .. | 52 f., 57, 60, 71, 103 | Knud Brygger (1589) | 30 |
| — Marcus (16. Aarh.) | 27 | Knudsen, Anders (1664—1750), Sognepræst, se Thou- | |
| — Michel († 1711), se Seideler. | | strup. | |
| — Peder (* 1647) | 60 | — Claus († 1625), Sognepræst | 63 |
| — Peder (c. 1686—1745), Forpagter' | 147, 245, | — Claus (1695), i Voldby, Kavslunde Sogn | 54 |
| 248 ff., 251, Tavle III 71 | | — Erik († før 1576), se Munk. | |
| — W(e)inholt (1602), i Deventer | 31 | — Søren († før 1753) | 276, 278 f. |
| — Willum (1655) | 47 | Kock, Hans (1604) | 12 |
| Kaalund, Johanne Christiansdatter († 1755) | 200 | — Ide Nikkelsdatter (* c. 1638) | 92, 96, 143 |
| Kampen, Andris (c. 1550) | 4 | — Nicolaus (* 1641) | 96 |
| Karen (c. 1600), ~ Anders Jørgensen | 50 | — Nikkel (17. Aarh.), Byfoged | 92 |
| — (1647), ~ Peder Lange..... | 55 | — Nikkel Helmer (Holmer) († 1645), Generaltold- | |
| Karine (1589) | 30 | visitør | 92—97 |
| — (Karen) (1624), ~ Jacob Lang..... | 62 f. | — Nikkel Helmer's Børn, se Holmer og Nikkels- | |
| Karmarch, Jens (1702), Borgmester..... | 144 | datter. | |
| Keyen (Kej), Anna Margrethe (1689—1754), ~ Terkil | | Kohlmann, Frederik (1670), Tolder..... | 41 |
| Nissen | 258 | Kolding, Mads Jensen (1665—1725), Raadmand | 214, 232 |
| Keyl (Kejl), Julius Henrik (1702), Amtsforvalter, | | Kolling, Peder Hansen (1602), Byfoged | 11 |
| Kommerceraad | 150 ff. | Krabbe, Viviche (1668), Fru | 131 |
| Kield Vognmand (1603) | 11 | Krag, Frederikke Louise (1696—1766), ~ Gehejme- | |
| Kieldsdatter, Anne Kirstine (1722) | 194 | raad, Amtmand, hvid Ridder Frederik Christian | |
| | | Rosenkrantz til Skovsbo | 229 |

- Krag, Niels (1653—1713), Gehejmeraad, Godsejer.. 229
 Kragmagger, Svend (1600)..... 37
 Krefthing, Oluf Severin (1728)..... 171
 Kruse, Annanias († før 1662)..... 44, 71
 — Elsebe (1657)..... 42
 — Johan (1657)..... 42
 Kræmmer, Daniel Neuhaus (1741)..... 74
 — Gallas Clausing (1648)..... 55
 — Willum († før 1602)..... 31
 Kyhn († 1699), Oberst..... 174
 — Anna (c. 1662—1727)..... 174, 176
 Kølischen, Theodora (Thora) Beate Casparsdatter
 († senest 1700)..... 154
 von Königsberg, Michel (1605)..... 61
 Kønig, Mourits Pedersen (1637—72), Professor, Bi-
 skop..... Tavle II F 16; S. 89
- Lachmann, Niels (1691—1763), Sognepræst..... 149
 Lambertsdatter, Sille (1602)..... 31
 Landberg (c. 1688)..... 264 f.
 — Kirstine (c. 1688—1713)..... 265
 Landorph, Hans (1689—1748), Etatsraad, Amtmand 232
 Lang(e), Jacob (Jochim) († senest 1611).... 7, 29,
 38, 54 f., 61 f., 64
 Lang, Jacob († 1619)..... 62 f.
 — Oluf Jacobsen (1611)..... 63
 Langballe, Ane Margrethe (1756—1827)..... 74
 — Nicolai (1720—90), Sognepræst.... 104, 155 f.,
 263 f., 271 f.
 — Niels (1687—1752), Krigsraad.... 74, 104, 148,
 237, 237 ff., 271, Tavle III 54
 Lange (Villumsdatter), Cathrine (1658—94) ... Tavle
 II F 45
 — Gedske (c. 1543—1603).... 82, 88, Tavle I A
 16/12 og C 16/16
 — Hans (c. 1510—71), Raadmand.... 82, 88, Tavle
 I A 32/23 og C 32/31
 — Jacob, se Lang.
 — Peder († 1646), Sognepræst..... 49
 — Rasmus (1645)..... 49
 — Rasmus († c. 1653), Kapellan..... 55
 — Thale († 1691)..... Tavle II F 46
 Larosch, O. P. (1728), Bartskeer..... 241
 Larsen, Anders (1680), Brygger..... 59
 — Anders (17. Aarh.), Brygger..... 97
 — Jørgen (1674), Raadmand..... 50
 Lassen (18. Aarh.), Barber..... 209
 — Jens (1758)..... 257
 — Laurits Christian Ludvig (1804—74), Sognepræst 254
 — Lyder (Lydich) Jensen (1657—1720), Provst
 102, 154, 246
 — Margrethe Lydersdatter (c. 1686—1718).... 245 ff.
 — Niels (1695), Præsident, paa Hindsgavl..... 54
 — Peder Thøgersen (1705), Assessor..... 247
 Lasson, Jens (1685—1722), Provst.... 148, 154, 245,
 Tavle III 28
 — Karen (1737)..... 148
 — Mathias (1742)..... 253
 — Palle Møller (1677—1757), se Møller.
 Lauridsdatter Grøtcher, Dorthe Kathrine (* 1684).. 161
 Lauridsdatter, Karen (17. Aarh.).... 73, 84,
 Tavle I B 2/2
 Laur(id)sen Møller, Detlev (1705), i Aalborg..... 143 f.
 Lauridsen, Frands (16. Aarh.), Borgmester..... 25, 88
 Lauridsen, Jørgen (1705)..... 144, 242
 — Knud (1701)..... 142
 — Grøtcher, Lenert (Leonart) (1690—1717), Lek-
 tiehører..... 161
 — Søren (1701)..... 141 f.
 Laurits Skriver († før 1595)..... 27
 Lauritsen, Jens († 1672), Provst, se Mariager.
 — Thestrup, Søren (18. Aarh.), Inspektør..... 143
 Lauritz (1604), Skipper..... 12
 Lauritzdatter, Kirsten († 1712)..... Tavle II F 12
 — Margrethe (1648)..... 56, 68
 — Margrethe († 1684), ~ Peder Frandsen ... 68, 101
 — Marine († 1606)..... 39
 — Mari(n)e († 1623)..... Tavle II C 3
 — Wendelle († 1636)..... 68 f.
 Lauritzen, Christoffer (1594)..... 63
 — Ertmand (1648)..... 68
 — Ertmand († 1658)..... 68
 — Johan (1648)..... 68
 — Leonart (1623—67), se Grøtcher.
 — Mads (1593), Raadmand..... 63
 — Michel († 1650), se Grøtcher.
 — Rasmus († ml. 1590 og 95), Sognepræst..... 27
 Laursdatter Møller, Anne Sophie (c. 1692—1770)
 149, 242, Tavle III 64
 Laursdatter (Lauritzdatter), Boild († 1608)..... 38, 63
 — Møller, Ide Lisbeth (c. 1689—1761).... 149,
 241 f., 273, Tavle III 61
 — Johanne (* c. 1685)..... 143 f.
 — Maren († 1697)..... 143
 Laursen, Adam (* og † 1698)..... 243
 — Christian (* 1695)..... 242
 — Christian (* og † 1696)..... 242
 — Frantz (1577), Raadmand..... 63
 — Hans (1698)..... 242
 — Jørgen (1705)..... 144, 242, Tavle III 62
 — Peder († 1698)..... 241
 — Søren (1718), i Taaning..... 155
 Laxmand, Povl († 1502), Rigshofmester..... 83
 Leegaard, Mogens Madsen (1665—1711), Kapellan 55, 174
 Lega, Bastian (1657), Sporemager..... 41 f.
 Leiel, Willum (c. 1593—1654), Guvernør, Købmand 89
 Lejel, Alexander († c. 1605)..... Tavle II D 7; S. 89
 — Alexander († 1607).... 10, 13 ff., 17, Tavle II D 2
 — Alexander Hansen († 1600), Rektor, Kapellan
 Tavle II D 4; S. 89
 — Dankert (c. 1579—1645), Læge Tavle II D 5; S. 89
 — David († senest 1589), Raadmand .. 23, Tavle II C 3
 — David († 1625)..... Tavle II D 9; S. 89
 — Dorthe (1580)..... Tavle II C 4
 — Frederik (1536—1601), Tolder, Borgmester ... 13,
 24 f., Tavle II C 1; S. 88
 — Frederik († 1605)..... Tavle II D 3; S. 89
 — Hans († 1587), Kannik..... Tavle II C 2
 — Hans (1642), Stud. med. ... Tavle II E 8; S. 89
 — Ingeborg Frederiksdatter (1658).... Tavle II D 1
 — Jacob Hansen (16. Aarh.)..... Tavle II D 6
 — Povl († 1633), Raadmand..... Tavle II D 8
 — Sander († 1560), Tolder.... 81, Tavle II B 1; S. 88
 — Willum, se Leiel.
 Lemvig, Peder (c. 1700), Etatsraad..... 174
 Lenertsdatter, Margrethe († senest 1626)..... 40, 68
 Lerche, Hans (1668), i Nyborg..... 97
 Leth, Christine Hansdatter (1683)..... 126, 130

- Leth, Hans Sørensen (1625—88), kgl. Konfessionarius,
Dr. theol. 126, 130
- de Leth, Nicolai Peder (1740—1807), Sognepræst.. 275
- Levetzow, Lucie Hedvig (1675—1757) 256
- Lihme, Christian (* og † 1726) 249
- Christine Sophie (* 1730) 257
- Christopher Rasmussen (1649—1730), Sogne-
præst 248
- Else Kirstine (1727—82) 255
- Johan Lambertsen (1649—78), Toldskriver
Tavle II F 47
- Karen Christophersdatter († 1722) 248
- Otto Christian Christophersen (1685—1754),
Provst 147, 248, 250 f., 258, Tavle III 70
- Lillebrand, Christen Jepsen (1705) ... 162, Tavle III 35
- Jeppe Jepsen (Japhet Japhetsen) († 1696), Ka-
pellan 102, 242, Tavle III 16
- Jeppe Jepsen (1705) 162, Tavle III 38
- Jørgen Seidelin Jepsen (1694—95) 162
- Karen Jeppesdatter (1705) 162, Tavle III 36
- Lind, Benjamin († 1734), Handelsmand 193, 232
- Catharina Margrete (c. 1679—1746) 200 f.
- Jacob († 1746), Købmand 208
- Jacob Hansen († 1709), Borgmester 213
- Lindberg, Bothilde († 1731) 126
- Linde (1755), Fru Kaptajn 278
- Baltzer G. (1740), Kaptajn 276
- Lindfeld, Caspar Pedersen († 1711), Sognepræst
143, 149—154, 162, Tavle III 28
- Lodberg, Christian Johan (1685—1761), Provst 256, 258
- Lorenzdatter, Mari(n)e († 1623) Tavle II C 3
- Lorup, Katrine Jensdatter (c. 1485—c. 1542) 82 f.,
88, Tavle I A 64/44 og C 64/60
- Louise (1667—1721), Frederik IV's Dronning ... 202
- Lous, Lorentz (1740), Navigationsmester 114
- Lucht, Karen Hansdatter (1680) 101
- Michel († før 1589), Skrædder 30
- Thale Sophie Johannesdatter († 1719) 101
- Lukassen, Lauritz (1592) 7
- Lund, Peder (1724—62), Sognepræst 253
- Sæffren (1616) 19
- Lundt, Else Hansdatter (17. Aarh.) X
- Hans Nichelsen (17. Aarh.), Borgmester X
- Luxdorph, Cathrine Hansdatter (1662—1757) . 132,
138 f., 239, 242
- Christen Bollesen (17. Aarh.) 138
- Lydersen, Jens Lassen (1685—1722), se Lassen.
- Lydichsen, Jens Lassen (1685—1722), se Lassen.
- Lynghby, Christen Nielsen († 1693), Provst 276
- Christen Pallesen (1740) 276 f.
- Jørgen Pallesen (1740) 276
- Palle Iver Christensen († før 1740) 276
- Lysholm, Christopher (1735) 171
- von Lüttichau, Wolff Caspar (1704—65), General-
major 254 f.
- Lüxdorph, se Luxdorph.
- Lædertover, Christen (1662) 44
- Lægaard, Maren Mogensdatter (c. 1697—1760) .. 240 f.
- Lælius, Christian Mortensen († 1699), Amtsforvalter,
Borgmester Tavle II F 12
- Frederik Mortensen (1627—1702), Landsdommer
Tavle II F 11; S. 89
- Lønborg, Hans Johansen (1653—1730), Sognepræst 243
- Løvenørn, Poul Vendelbo (1686—1740), Statsmand 204, 229
- Maaløe, Idicus Frederik Vilhelm Hannibal (1761—
1814), Sognepræst 217
- Maas, Anders Jepsen (1536—85), Provst 84 f.,
Tavle I B 8/3; S. 216
- Anna Andersdatter (1561—1620[10]) 85,
Tavle I B 4/2
- Jeppe (Jacob) (1500—58), Sognepræst 84 f.,
Tavle I B 16/5; S. 216
- Mads Jyde (1598) 61
- Madsdatter, Bodel (1782), Tjenestepige 261
- Gjertrud Marie (c. 1716—56) 269
- Karen (1705) 57, 102
- Maren (1643—1723) 104
- Madsen, Jacob (1647), Borgmester 51
- Morten (1596—1643), Biskop . Tavle II E 3; S. 89
- Niels (1605) 61
- Maer, Hartvig (1662) 44
- Mahr, Didrik (1616) 19
- Jørgen (1579), Borgmester 24
- le Maire (1671), hollandsk Resident 50
- Maler, Peder (1604) 12
- Malling, Espe(r)n († 1702 eller 1711), Provst 136
- Malmø, Dor(i)the Jensdatter († 1702) 68, 101,
Tavle III 16
- Mangor, Elovius († før 1715), Raadmand 108
- Marcusdatter, Karine († 1594) 26 f.
- Maren (1722), ~ Christian Stiern 192 ff.
- Engelberts (før 1615) 29
- Maren Fridericha (* 1722), se Seidelin.
- Margrethe (1640), ~ Thomas Siersen 35
- Margrethe Sværdfegers († 1573?) 27
- Mariager, Jens Lauritsen († 1672), Provst 101 f.
- Marine (1592), ~ Hans Nielsen 25
- Marine (Olsdatter?) († 1619) 42
- Marine Pouls (1606) 16
- Mathiesen, Poul († 1708), Justitsraad, Landsdommer 213
- Matzen, Hans (1727) 265
- v. Meckelborg, Abraham (1624), Raadmand 47
- Hans († 1624), Tolder 36, 47
- Meier, Frederik (18. Aarh.), Inspektør 176
- Reinhold (1634—1701), Etatsraad 117, 162
- Meiling, Ane Dorthea (1760) 255
- Christen Nielsen (1710—60), Gaardejer 147,
251, 252—255, 258, Tavle III 73
- Hans († før 1760) 255
- Johanne (1760) 255
- Kirstine (1760) 255
- Maren (1760) 255
- Margrethe (1760) 255
- Niels (1760) 255
- Peder (1760), Forpagter 255
- Thomas (1760) 255
- Melbo(ur), Cathrine Elisabeth (c. 1664—1738).... 258, 263
- Melum, David (1662), Raadmand 47
- Mette (1692), ~ Johan Müllich 117
- Meyer (1740), Inspektør 114
- Hans († 1602), Toldskriver 77
- Johan (1715), Præst 108
- Johan Friedrich (1648—1720), Toldinspektør .. 48
- Michelsdatter, Anne († senest 1660) 19, 25, 35—
41, 56, Tavle III 2
- Dorethe († 1629) 19, 50, Tavle III 8
- Else (1619) 19, 61, Tavle III 9
- Else (1634) 61

- Michelsdatter, Karine (Karen) († ml. 1616 og 1619)
 19, 48, Tavle III 6
 — Lisbeth († 1659) 19, 22, 42—48, 55 f., 67 f.,
 90, 95, 101, 131, Tavle III 4
 — Maren (1782) 261 f.
 — Maren (Marine) († 1654) 19, 41 f., Tavle III 3
 — Margrethe († 1672?) 19, 48, Tavle III 7
 — Marine (1602) 23
 Michelsen, Ambrosia (1670—1709) 168, 170 f.
 — Arendt (1655) 41 f.
 — Henrik († 1687) 171
 — Jacob († 1656), Præst, se Greve.
 — Fynbo, Jacob († 1620), Møllersvend 37
 — Laurids (Lars) (1650—90), se Grøtcher.
 — Lauritz (1598) 36
 — Lauritz († 1635), Toldskriver 40, 67 ff.
 Mickelsen, Jens (1718), i Taaning 155
 Moens Bager (1600), Bager 37
 Moens Skaaning (1595) 61
 Mogensdatter, Anne (17. Aarh.) 48
 Mogensen, Peder (1603) 37
 Moldrup, Niels (1738), Regimentskriver 257
 Monsen, Aage (1603) 11
 Mordhorst, Claus (1713), Vagtmester 265
 — Detlef (* 1711) 265
 Morten Skriver (1589) 5
 Mortensdatter, Abalone (1672) Tavle II F 14
 — Anna (Lælia) († c. 1670) Tavle II F 16
 — Anne (1722) 191 f., 194
 — Christina (1672) Tavle II F 13
 — Ellen (1672) Tavle II F 14
 — Helena (1672) Tavle II F 13
 — Ingeborg (1664) Tavle II F 15
 — Margrethe (17. Aarh.) 102
 Mortensen (Rosenvinge?), Mads († 1667), Tolder.. 57, 103
 — Søren (1753), i Dørup 272
 — Villum (1636), Tolder 51
 — Willum Rosenvinge (1587—1637), Toldskriver
 Tavle II D 2
 Moth, Mathias (1649—1719), Gehejmerraad, Over-
 sekretær i Danske Kancelli 189
 Mott, Johan (1603), Bøsemester 61
 Muhle, Hans (1737), Tømmerhandler 130
 Mule, Else (16. Aarh.) 47
 — Hans († før 1602) 7
 —?, Iver Hansen (1655) 47
 — Jens († før 1704) 161
 — Mette Hansdatter (1655) 47
 Munch, Erik (1616—73), Brygger, islandsk Købmand 120
 — Lena Margrete († 1725) 106, 115, 120 f.
 — Pors (1738—1807), Ejer af Odden 251
 Munk, Erik († før 1576) 38, 63
 Murermester, Anders (1604) 12
 Muus, Christian (1656—1717), Biskop 175
 Mühlenphordt (1745), Fru 209
 Müller, Anna Mikkelsdatter (1701—74) 238
 — Louise Charlotte (1793—1883), Viceadmiralinde 234
 — Mikkel Pedersen († 1709), Sognepræst 238
 Müllich, Johan († før 1692) 117
 Møller, Anna Catharina (1738—1804) 273, 279
 — Anna Dorthea (1736—61) 277, 279
 — Anne Sophie Laursdatter (c. 1692—1770) 149,
 242, Tavle III 64
 — Caspar Ernst (1702), Hus- og Ridefoged 213
 Møller, Christian (1751), Skoleholder 278
 — Detlev Laur(id)sen (1705), i Aalborg 143 f.
 — Hans (1604), kgl. Mundkok 37
 — Hans (1611) 63
 — Hans (1774) 278 f.
 — Ide Lisbeth Laursdatter (c. 1689—1761) 149,
 241 f., 273, Tavle III 61
 — Jørgen (1774) 276, 278 f.
 — Jørgen Nielsen († 1739), Møllefæster ... 276, 279 f.
 — Jørgen Seidelin (1717—79), Sognepræst 161
 — Lauritz Detlevsen († 1702), Regimentskriver
 96, 140—145, 155, Tavle III 26
 — Maren (1807) 279
 — Nicolai (* 1715?) 236
 — Niels Jørgensen (1702—51), Ejer af Skovgaard
 236, 259 ff., 276—280, Tavle III 80
 — Palle (1677—1757), Industridrivende ... 161,
 233—236, 239 f., 276, Tavle III 52
 — Rasmus (1611) 63
 Mønster, Hans (c. 1655—1727), Forpagter 145
 Nagel (c. 1721), Skrædder 203
 Nansen, Hans (1598—1667), Borgmester, Præsident 121
 Nestius, Michael (1693—1747), Sognepræst 197
 Nettelblad, Lisbeth († senest 1645) 56
 Neubert, Monica Anna Elisabeth (* 1858), Fru 210
 Neuhaus, Daniel (1741), Kræmmer 74
 Niels Guldsmed (1593) 38, 61, 63 f.
 Nielsdatter, Anna (1603) 39
 — Dorthe († 1705) 177
 — Johanne (1595) 39
 — Johanne (c. 1700) 275
 — Karen († 1738) 276, 280
 — Karine (Karen) († 1618) 24—29
 — Maren († før 1727) 145
 — Margrethe (c. 1651—1732) 253, 255
 — Sarre (1680) 60
 Nielsen, Anders (1606) 39
 — Bertel (1676), i Ingslev 57
 — Bolle (1680) 60
 — Claus († senest 1588), Byfoged 4
 — Erik († 1629), se Bager.
 — Frands (1664) Tavle II F 15
 — Frands (1680) 60
 — Gudmand († 1615), Borgmester ... 11, 13 f.,
 17 f., 24, 27 ff.
 — Hans (1589) 30
 — Hans (1592) 25
 — Hans (1599), Teglmester 31
 — Hans (1616) 19
 — Iver (1680) 60
 — Jacob (c. 1642—1718), Tøjhusskriver 177
 — Johan († 1702), Renteskriver 105
 — Marcus (1585) 27
 — Mathias († før 1722), Snedker 192
 — Niels (1687), Raadmand Tavle II F 37
 — Hindstrup, Niels? (1674), i Middelfart 54
 — Niels (1753), i Taaning 272
 — Peder (1606) 15 f.
 — Peder (1648) 55
 — Peder (17. Aarh.), Brygger 96
 — Peter (1608) 18
 — Svend (1722), Kvartermand 193

| | | | |
|--|----------------------------|---|------------------------------------|
| Niemand, Hans Rasmussen (1659), Brygger | 59 | Peder Maler (1604) | 12 |
| — Holger Hansen (1659—78), Tjener | 57, 60 | Peder Skrædder (1592) | 7 |
| — Jørgen (1662) | 44 | Peder Skrædder (1596) | 8 |
| — Jørgen (1669) | 60 | Peder Skrædder (1600) | 37 |
| — Kirstine Hansdatter (1667) | 59 f. | Pedersdatter, Anna (1586—1633) | 87, Tavle I C 4/4 |
| — Maren Hansdatter (1658—98) | 60 | — Anna (1618) | 29 |
| — Poul Hansen (c. 1638—88) | 59 | — Anne Blok (1745) | 250 |
| — Rasmus Hansen (1584—senest 1645), Brygger | 59 | — Annike († 1576) | 69 |
| Nihm, Rasmus (18. Aarh.) | 268 | — Barbara (17. Aarh.) | Tavle II F 24 |
| Nikkelsdatter, Else († 1664) | 96 | — Christentze (1672) | 49 |
| — Kock, Ide, se Kock. | | —? Drude (c. 1510—65), Klædekræmmerske | 82, 88, Tavle I A 32/22 og C 32/30 |
| — Karen (* 1645) | 96 | — Elline (1595) | 27 |
| — Mariken (* c. 1633) | 96 | — Giesa (1594—1613) | 81, 89 |
| — Regitze (* 1643) | 96 | — Ingeborrig (1596) | 8 |
| Nissen, Cathrine Birgitte († 1738) | 244 | — Karen († 1696) | 96, 142 f. |
| — Herman Lorens (1663—1707), Overkrigskommis- | | — Kirstine Marie (1745) | 250 |
| sær | 244 | — Lisebet (1651) | 49 |
| — Nicolaus (c. 1627—84), Landsdommer | 244 | — Maren (1719) | 237 |
| — Nicolaus (1662—1717), Krigskommissær | 244 | — Marene (* 1640) | 49 |
| — Terkil (1681—1742), Sognepræst | 258 | — Margrethe (1595) | 27 |
| Nordmand Bøsseskytte, Oluf (1606) | 16 | — Margrethe (1647—50) | 49 |
| Nyekirk, Niels Christensen (1680—1765), Provst | 277 | — Marine († c. 1578) | 20 f. |
| | | — Marine (1618) | 29 |
| Obel, Jørgen Pedersen (c. 1585—1638), Provst, se | | — Asfærg, Mette († 1697) | 149 |
| Pedersen. | | — Mette Sophie (* og † 1704) | 240 |
| Ole Glarmester (1600) | 37 | — Ulrica Augusta (1745) | 250 |
| Olesdatter, Elisabeth (1700) | 274 | Pedersen, Anders (1592), Snedker | 7 |
| — Pernille († 1565) | Tavle II C 1; S. 88 | Pedersen Ølstykke, Anders (1669) | 60 |
| Olsdatter, Anna († senest 1634), se Olufsdatter. | | Pedersen, Christian († 1554), Reformator | 76 |
| — Birgitte (17. Aarh.) | 157 | — Frantz (1589) | 5 |
| Olsen, Hans († 1630), Borgmester, se Olufsen. | | — Frederik (c. 1587—1637), Dr. med. | 77, Tavle I A 4/3 |
| — Helli (Helge) (1620) | 38, 63 | — Hans († senest 1600), Bager | 37, 39 |
| — Holger († 1629), se Olufsen. | | — Hans (1607) | 29 |
| — Mattis (1634) | 69 | — Hans (1608) | 78 |
| — Niels (1603), Bager | 37 | — Hans († 1653), Landsdommer | 166 |
| — Rasmus (1608), Spillemand | 7 | — Iver (1645) | 49 |
| — Søren (1604), i Hornbæk | 37 | — Jens (1592) | 6 |
| Oluf Glarmester (1604) | 7 | — Jens († før 1681) | Tavle II E 35 |
| Oluf Savskærer (1604) | 13 | — Jørgen (c. 1600), Drabsmand i Køge | 29 |
| Olufsdatter, Anna († senest 1634) | 38, 54, 62 ff. | — Jørgen (c. 1585—1638), Provst | 136 |
| — Kirstine (1579) | 38, 63 f. | — Lauritz (1676), paa Bubbegaard | 57 |
| — Maren († 1778) | 145, 257 | — Becher (Bache?), Lorentz († 1682), Raadmand | 60 |
| Olufsen, Hans († 1578), Borgmester | Tavle II C 4; S. 88 | — Mads (1662), Hospitalsfoged | 45 |
| — Hans († 1630), Borgmester | 19, 41 f., 61, Tavle III 3 | — Michel (1608), Skomager | 7 |
| — Bollers, Hans († 1676), Fuldmægtig | 138 | — Niels (1708), Hospitalsforstander | 213 |
| — Helli (Helge), se Olsen. | | — Niels (c. 1653—1726) | 252 f., 255 |
| — Herman (1606), Brygger | 53 | — Oluf († c. 1591), Raadmand | 4 f., 20, 22—27 |
| — Holger († 1629), Byfoged | 42, 53 f., 56, 62 f. | — Peder (1664), Færgemand | 52 |
| Opitius, Mads (1724—84), Gaardejer | 267 | — Søren (1786) | 264 |
| von der Osten, Otto Christoffer (1770—1822), Major | 271 | von Peperlow, Christian Albrecht (1702), Oberst | 213 |
| Ostenfeld, Maren (1741—90) | 183 | Perlestikker, Peter († i 1580'erne) | 30 |
| Othsing, Niels Christensen († 1657), Sognepræst | 76 | Persen, Anders (1602), Snedker | 23 |
| Øttesen, Tønnes (1634) | 62 | Persen, Hans (1495), Tolder | 82, Tavle I A 32/3 |
| Oxe, Johan († c. 1490), Rigsraad | 76 | Peter I den Store (1672—1725), russisk Czar | 202 |
| — Peder (1520—75), Rigshofmester | 77 | Peter Bødker (1584) | 61 |
| Paaske Tømmermand (1606) | 53 | Peter Guldsmed (1577) | 63 |
| Paludan, Jens (1629), Apoteker | 69 | Peter Perlestikker († i 1580'erne) | 30 |
| Paulsen, August Christian (1698—1739), Kancelli- | | Peter Skomager (1604) | 7 |
| raad | 267, 269 | Petersdatter, Dorithe (1589) | 30 |
| — Magdalene Juliane († 1755) | 266 | — Kirstina (17. Aarh.) | 85 |
| — Peter (1663—1712), Amtsforvalter | 267 | — Marine (1589) | 30 |
| Peder Guldsmed (1579) | 24 | Petersen, Clemmet (1662), i Slagelse | 44 |

- Petersen, Jakob Fincke (c. 1490—c. 1564), Raadmand 83, 88, Tavle I A 64/47 og C 64/63
- Pipper, Peiter (1702), Hospitalsforstander 152
- Plate, Hans Caspar (1712), Kammerjunker 106
- Plesner, Henning Christopher (1763—1809), Sognepræst 196
- v. Plessen, Eleonore Hedevig (1708—70) IX, 216
- Plovmand, Bent Andersen (1598) 61
- Hans (1594) 61
- Poder, Peder (1749), Køb- og Handelsmand 277, 279
- Pontoppidan, Erik (1698—1764), Biskop, Prokansler 104
- Popp, Henrik (17. Aarh.), Borgmester Tavle II F 2
- Portuan, Agnete (1711) 214
- Ide (1658—1715) 213
- Potter, Claus (c. 1495—c. 1541) 83
- Pouet (1701), Ritmester 141 f.
- Poulsdatter, Bente (1691) Tavle II E 35
- Else (1596) 8
- Margrethe (1594) 38
- Poulsen, Iver (* 1591), se Gamtofte.
- Lars (1708), Raadmand 213
- Peder (1594), Kæmner 8
- Poul (1600) 38
- Søren (c. 1664—1709), Ejer af Slumstrup 140, Tavle III 25
- Poulson, Jens (1635—87), Assessor 104
- Johanne Marie (1669—1747) 104, 180
- de Prato, Hans (1569) 80
- Preen, Jørgen (1600), Skomager 37
- Ramel, Henrich (1602) 31
- Ramus (1740), Justitsraad 114
- Anna Beata († 1762) 176
- Christian (1687[88]—1762), Biskop 113 f., 163, 171—177, 197 ff., 208 f., 215, 229, Tavle III 39
- Christian (1725—94), Sognepræst 177
- Cosmus (1717—82), Sognepræst 177
- Elsebeth (1791) 228
- Jacob (1716—85), Biskop 164, 176 f., 230
- Joachim Frederik (1685[86]—1769), Professor 176
- Johan Daniel (1683—1762), Bibliotekar 176
- Jonas (1718—65), Højesteretsassessor 177
- Magdalene Cathrine (1721—55) 177, 208
- Melchior (1646—93), Lektor i Teologi 173 f.
- Melchior (18. Aarh.), Magister 177
- Rantzau, Christian, Greve (1684—1771), Vicesattholder, Stiftamtmand IX, 215 ff.
- Rasch, Anna Margrethe Johansdatter (1694) 200
- Rasmus Bager (1607) 29
- Rasmus Brygger (1598) 28, 61
- Rasmus Bødker (1606) 16
- Rasmus Skriver (1664) 52, 55
- Rasmus Skrædder (1593) 7
- Rasmusdatter, Ingeborg (17. Aarh.) 96
- Rasmussen, Jens (1618) 28
- Lauritz (1592), Grovsmed 24
- Peder (1692), Renteskriver 117
- Rasmus (c. 1680—1753), Konferensraad 208 f., 211
- Rauen, Hans († 1702), Amtsforsvalter 200
- Ravn, Claus Iversen († 1669), Raadmand 73
- Jens (1616) 19
- Reedtz, Holger (1664—1707), Amtmand 152
- Peder (1614—74), Kansler 121
- Regelsen, Peter (1702), Handelsmand 56 f.
- Regelsen, Rasmus (1605—62), Raadmand 104
- Reinholdt, Gerd (Gerlich) 29
- Reinholdsdatter, Trine (Karen) (1616), ~ Michel Seidel 19, 29 ff.
- Reinold(sen), Gert (1591), Skrædder 30
- Reventlow, Charlotte Dorothea (1724—71), Gehejmeraadinde IX
- Ulrica Eleonore (1690—1754), Komtesse, ~ Grev Danneskiold-Laurvig 229
- Rhamsø, Peder (1592) 7
- Rhos, Hermand (1607) 31
- Rhose, Willum (1603) 37
- Richardus Skrædder (1608) 28
- Richardusdatter, Marine († senest 1601) 28
- Riis, Johanne Cathrine (1716) 232
- Ritter, Johan Ditlef (1720) 258
- la Roche, O. P. (1728), Bartskeer 241
- Roluffsen, Christen (17. Aarh.), Præst Tavle II F 21
- Claus (1605) 15
- Rosenfeldt, Iver (1668—1729), Postmester 202, 232
- Sophie Amalie (1674—1721) 213, 232
- Rosenkrantz, Iver (1674—1745), Gehejmeraad, Statsmand 179, 229
- Niels (1627—76), Generalløjtnant 170
- Rosenvinge?, Mads Mortensen († 1667), Tolder 57, 103
- Rosenørn, Mariane Magdalene Clausine (1817—84), Gehejmekonferensraadinde 73
- Rosing, Catharina (1711) 264 f.
- Rost, Hans Jensen (1680), i Varde 60
- Rostgaard, Hans (1625—84), Ridefoged, Amtsforsvalter 43, 70
- Rougved, Christen Thøgersen (1760) 254 f.
- Christopher Thøgersen (1734—73), Ejer af Od-den 249, 251, 254 f.
- Else Thøgersdatter (1740[41]—75) 251
- Thøger Christensen (c. 1688—1766), Forpagter 147, 251 f., 253 ff., Tavle III 72
- Ruhofdt, Christopher Clausen (1616) 19, 31
- Claus († 1610), Raadmand 7 f., 19, 30 f.
- Rukup, Claus, se Ruhofdt.
- Rumble, Christian (1662) 44
- Runge, Conrad (1719), Overførster 232
- Daniel (1702), Overførster 201, 213
- Rørs, Maren Hansdatter († 1727) 187
- Rønning, Niels Pedersen († 1691?), Kapellan 138
- Sadolin, Jørgen Christensen (1735—93), Sognepræst 237
- Sandersen, Jørgen († senest 1577) 28
- Sandvad, Jacob († 1755), Sognepræst 216
- Sangskolen, Fredericiagade 39, København 113
- Savskærer, Oluf (1604) 13
- Saxen, Anders († 1593), Raadmand 27, 78
- Jens (16. Aarh.) 27
- Jørgen (c. 1500), Raadmand 27
- Schallerød, Lauritz (1594) 7
- Schanderup (1688), i Skanderborg 92
- Søren Poulsen (c. 1664—1709), se Poulsen.
- Schandorf, Claus Sørensen (1681), Rektor 91 f.
- Schandorph, Peder Sørensen (1708—71), Købmand 149, 240 f., Tavle III 59
- Scharffenberg, Michael Georg († 1711), Hofapoteker 126
- Scharschou, Jacob Madsen († 1732), Sognepræst 274 f.
- Marie Elisabeth Jacobsdatter (1747) 275
- Scheel, Berthe (1644—1720) 170

- Scheel von Plessen, Charlotte Dorothea (1724—71),
 ~ Gehejmerraad Clåus Reventlow IX
- Schiønning, Jacob (1754), Murermeister 109 ff.
- Schlegel, Christian Gottlieb (1750—1810), Sognepræst 212
- Schmidt, Frederik (1753—1839), Sognepræst 217
- Hans Jørgen Seidelin (1719—45[46]), Cand.
 theol. 156, 263
- Jacob (1662), Sorenskriver 264
- (Gadberg), Knud Jacobsen (1662—1723), Sogne-
 præst 156, **263 ff.**, Tavle III 76
- Schou, Christiane Margrethe (1770) 275
- Schougaard, Hanne Frederikke Abrahamine (1844—
 1937) 122, 210
- Jacob (c. 1668—1730), Sognepræst 190—195
- Jochum († 1774), Justitsraad, Amtsforvalter,
 Borgmester 183
- Monica Anna Elisabeth (* 1858) 210
- Peter Christian Erhard (1813—83), Sognepræst
 122, 210
- Schritzmeier, Knud Leonard († 1726), Sognepræst.. 231
- Schröder (1745), Toldinspektør 209
- Schult, Johan (1618) 84
- Schweder (1740), Løjtnant 114
- (1740), Løjtnant 114
- Schveimar (18. Aarh.), Madame 211
- Schytte, Niels (1683—1724), Kapellan 201
- Schæg, Anna Sørensdatter († 1806) 259, 276
- (Skæg), Jørgen Nielsen Møller, se Møller.
- Søren († før 1752), i Odder 259 f.
- Schær, Mauritz (1788), Degn IX, 226
- Schølen, Sophie Eilersdatter 139
- Schøler, Sophie Eilersdatter 139
- Schøllen, Mette Sophie Pedersdatter (* og † 1704).. **240**
 — Peder Eilersen († 1705), Ejer af Slumstrup .. **139**,
 Tavle III 25
- Schøller, Caspar (1644—1719), Gehejmerraad, Højeste-
 retsjustitiarius 139
- Christen Casparsen (1678—98) 139
- Ide Lisbeth (Elisabeth) († 1732?) 139, 149,
239 f., Tavle III 57
- Seckmann, Diderich (1684—1743), Højesteretsjusti-
 tiarius 114(?), 177
- Elisabeth († 1727) Tavle II F 46
- Jørgen (1679), Tolder Tavle II F 31
- Seehuus, Morten (1740) 114
- Seemann, Frederik (1724—31) 274
- Hans Morten (* og † 1725) 274
- Søren Mikkelsen (1692—1748), Sognepræst .. 261,
 269, **274**, Tavle III 79
- Sehested, Christen Thomesen (1664—1736), Admiral 168
- Seidel, Michel († 1616), Byfoged **3—20**, 57, Tavle III 1
- Seideler, Michel Jørgensen († 1711), Godsejer 50,
 52 f., **57 f.**, 60
- Seidelin, Slægten VII, IX ff., 3, 42, 53, 71
- (1747), Mademoiselle 195
- Amalia (* 1711) 213
- Anders, Borger i Helsingør X
- Andreas (1777—1840), Bogtrykker 184
- Ane Cathrine (1738[37]—1813) 261 f.
- Anna Kirstine (1743—98) 267
- Berte Kirstine († 1774) 260, 272, **273 ff.**,
 277, 279, Tavle III 79
- Berthel (1736—1803), Sognepræst 211 f.
- Seidelin, Cathrine Mette († 1747) 157, 272 f., **276—**
280, Tavle III 80
- Charlotte Amalie (1736—87) 266 f.
- Christian (1740—99), Sognepræst 183 f.,
 223 ff., 230 f.
- Christian Gyberg (1729—76) 260 ff., 276
- Christian Herman Kalkar (* 1874), Sognepræst 255
- Christine Albertine (1750—53) 267
- Claus (1697—1700) **188 f.**
- Claus (1702—82), Apoteker .. 72, 121 f., 124—
 131, 183, 196, 199, **200—213**, 215, Tavle III 43
- Corfis († før 1721) **239**
- David (1784—1858), Apoteker 131, 217
- David Bonde (* 1860), Patron 122, 129, 215
- David Friderichsen (1711—91), Provst i Gam-
 tofte IX, 84, 128—131, 171, 183, 208 f.,
214—231, Tavle III 47
- David Hansen (1662—84), Student **103**,
 131, Tavle III 19
- Didrik Christian (1820—48), Stud. jur. 184
- Dorethe Jørgensdatter († 1709) **139**, 149, Tavle III 25
- Dorithe Hansdatter (c. 1629—62), se Hansdatter.
- Eleonora Hedevig (1756—1834) 231
- Else Johanne (1732—1809) 245, 249 ff., 255
- Else Jørgensdatter (1670—1737) **145 ff.**,
 149, 255, 257, Tavle III 27
- Ferdinand Emil (1822—1908), Sognepræst XI
- Frederik (1755—89), Kapellan 196
- Frideric (1750—1822), Ejer af Adressekontoret i
 Odense IX, 230
- Friderich (1667—1729), Apoteker 72 ff.,
 Tavle I; S. 106, 119, **121—131**, 162, 191 ff., 195,
 199, 201 f., 205 f., 208 f., 214, Tavle III 22
- Friderich (1718—21) **232**
- Friderich (1733—75), Dr. med. 212 f.
- Giedske Hansdatter (1668—79) **131**
- Gjertrud Marie (1762—1803) 271
- Hans, Borger i Helsingør X
- Hans (1665—1740), Konferensraad 72 ff.,
 Tavle I; S. **104—121**, 128, 177, 193, 206, 229,
 Tavle III 21
- Hans (1695—1752), Konferensraad 72, 104,
 107, 111, 113 ff., 119, **177—188**, 209, Tavle III 40
- Hans (1731—1801), Student 261 f.
- Hans (1738—1815), Apoteker 124, 209, 211 f.
- Hans (1745—46) 209
- Hans Bachmann (1756—72), Landkadet 266 f.
- Hans Christian Paulus (1813—72), Historiker,
 cand. philol. XI, 129
- Hans Friderichsen (1701—90), Sognepræst i Glos-
 lunde 128—131, 169, 183, **189—200**, 203,
 205, 214 f., Tavle III 42
- Hans Hansen, Borgmester IX f.
- Hans Hansen (1632—68), Holmens Provst . 42—
 46, 57, 68, **70—74**, Tavle II F 20; S. 102, 177,
 189, 214, Tavle III 12
- Hans Jørgensen (1672[74]—1751), Sognepræst i
 Ovsted 135, 143 f., 149, **154—157**, 241 f.,
 263 f., 271, 274, 276, 278, Tavle III 29
- Holger (c. 1711—53), Sognedegn **242**, 263,
271 ff., 278, Tavle III 61 og 78
- Ide Birgitte (c. 1704—86) ... 156, **263**, Tavle III 76
- Ide Margrethe (1744—85) 261 f.

- Seidelin, Ide Nichelsdatter (c. 1688—1739) 161, **233—236**, 239 f., Tavle III 52
- Ivar Emil (1829—94), Justitsraad 184
 - Iver (1747—1837), Sognepræst 231
 - Jacobine Margrethe Cathrine (1817—1901) 184
 - Jens (1716—21)..... 232
 - Jens (1719—50), Sognepræst 243, 251
 - Jørgen, Entreprenør paa Chr. IV's Tid X
 - Jørgen (1718), Studiosus 243
 - Jørgen Andersen († 1661) 50
 - Jørgen Andersen (1690—1729), Sognepræst i Vonsild 147, **243 f.**, 251, 255 f., Tavle III 68
 - Jørgen Hansen (c. 1633—c. 88), Provst i Skanderborg 42—46, 68, 70, **90—97**, 101, 132 ff., 143, Tavle III 13
 - Jørgen Hansen (1697—1782), Provst i Eltang 138, 157, 239, 257 f., **258—263**, 266, 272 ff., 276, 278, Tavle III 75
 - Karen (1731—70) 209, 212
 - Karen Sophia (1719—21) **232 f.**
 - Kirstine Nichelsdatter (1691—1733) 216, **236 f.**, Tavle III 53
 - Klaus Henrik (1761—1811), Bogtrykker 199 f.
 - Lisabeth Hansdatter (1663—85) **103 f.**, 213, 229, 231, Tavle III 20
 - Lisbeth Jørgensdatter († 1698) **140—145**, 149, Tavle III 26
 - Maren Fridericha (* 1722)..... 193 ff.
 - Maren Sophie (1735—64) 57, 211 f.
 - Marie Margrethe (1761—efter 1819) 270
 - Mathias (* 1769, † ml. 1807 og 19), Kaptajn ved Artilleriet 266
 - Mechtele Elisabeth (1704—06)..... **213**
 - Mechtele Elisabeth (1712—14)..... **231**
 - Mette Jørgensdatter († 1737) **148—154**, 162, 240 f., Tavle III 28
 - Michael († 1806), Borgmester 57
 - Michel († 1711), Godsejer X, 58
 - Nichel (Nicol, Nicolai) (1666—1737), Provst i Skanderborg 91, 103, **131—139**, 140, 143 f., 146, 149, 154 f., 162, 242, 259, Tavle III 24
 - Paula Maria (* 1889) IX
 - Pauline (1766—1844) 270 f.
 - Paulus (1813—72), se Hans Christian Paulus S.
 - Poul Borrebye (1772—1853), Major 266, 270
 - Poul Jørgensen (1740—1807)..... 261
 - Sophia (1693—1741) 113, 119, **162—177**, 189, 229, Tavle III 39
 - Sophia (1702—07)..... **213**
 - Sophia Amalia (1711—15) 213
 - Sophia Catharine (1708—15) **213 f.**
 - Sophia Jørgensdatter (17. Aarh.) 139
 - (Anne) Sophie (c. 1692—1770) 149, **242**, Tavle III 64
 - (Sophie Christiana)..... 162
 - Sophie Elisabeth (1772—1814), Lærerinde 217
 - Søren (1747—efter 1782)..... 261
 - Søren Hansen (1705—98), Justitsraad, Overauditor..... 262 f., **265—271**, 278, Tavle III 77
 - Wittæ Nichelsdatter (1695—1734) 74, 104, **237 ff.**, 263, 271, Tavle III 54
- *Seideliniana, af Frideric Seidelin, 1799..... IX
- Seigersen, Anders (1672), Guldsmed..... 49
- Seresen, Thomas (1605)..... 15
- Sevel (1744), Fru 188
- Sidelmann, Gjort Gregersen (c. 1693—1758), Provst 197—200
- Magdalene Christine (c. 1733—99) **200**
 - Siersen, Thomas (1640) 35
 - Simensen, Anders (1618), Bager 29
 - Sinnisdatter, Birgithe (c. 1550—1634).... Tavle II D 2
 - Skaaning, Moens (1595) 61
 - Skalle, Hans (1606), i Assens 83
 - Skandorf, Ulrich Christian (1702) **233**
 - Skibbygger, Jesper (før 1620) 62
 - Skolapper, Jørgen (1615) 29
 - Skomager, Carsten (1608)..... 7
 - Daniel (1664)..... 52
 - Jens Hansen (1662) 90
 - Jørgen Preen (1600)..... 37
 - Michel Pedersen (1608) 7
 - Peter (1604)..... 7
 - Willum Jonsen (1662)..... 90
 - Skottens, Johanne (1664)..... 52
 - Skriver, Laurits († før 1595)..... 27
 - Morten (1589) 5
 - Rasmus (1664)..... **52, 55**
 - Skrædder, Jens (1664)..... 52
 - Jens Stigsen (1607) 61
 - Jesper († 1602) **21 ff.**
 - Peder (1592) 7
 - Peder (1596) 8
 - Peder (1600) 37
 - Rasmus (1593)..... 7
 - Richardus (1608)..... 28
 - Svend (1662) 90
 - Truels († før 1600)..... 38
 - Slagter den Sorte, Anders (1605) 37
 - Slagter, Hans Hansen (1606) 37
 - Smed, Peder Sørensen (1614) 28
 - Peter (1596)..... 26
 - Willum (1600), Købmand..... 37
 - Smidt, Anne Marie Jensdatter († 1722)..... 248
 - Henrik Hansen (1722), Handelsmand.. 193, 200, 213
 - Smith, Truels (1672—1730), Højesteretsprokurator.. 168
 - Snedker, Anders Pedersen (1592) 7
 - Anders Persen (1602)..... 23
 - Henrich (1600), Købmand 37
 - Jørgen (1639)..... 61
 - Niels Hansen (1702)..... 144
 - Sneptrup, Jens Jensen (* c. 1592), Sognepræst..... 157
 - Snøchill, Michel († 1598), Byfoged..... 61
 - Sommerfeldt, Niels Krog Melchiorsen (c. 1679—1736), Sognepræst 248
 - Speet, Christian († før 1640)..... 75 f.
 - Spend, Anna Cathrine (1706) Tavle II F 11
 - Christen Nielsen († 1678), Provst... Tavle II F 11
 - Spentrup, Eskild Sørensen († 1709), Provst, se Eske Sørensen.
 - Spillemand, Rasmus Olsen (1608)..... 7
 - Spormand, Christian (1674), Borgmester Tavle II F 13; S. 89
 - Stauning, Christen (1773), Sognepræst 102
 - Steenlos, Samuel Johansen (1704—43), Sognepræst.. 114
 - Stefensdatter, Anna (1626) Tavle II D 9
 - Stemann, Valentin (1665), Sognepræst 104
 - Stenkoldsdatter, Johanne (17. Aarh.) Tavle II F 33
 - Stenvinkel, Oluf († 1659), Bygmester 43
 - Stiern, Christian (1722)..... 192 ff.

- Stigsen, Jens (1607), Skrædder 61
- Stockemark, Peder Andersen (1695—1766), Provst. 280
- Stolpe, Peder Andersen (1722) 192 ff.
- Storm, Peder Hansen (1668—1742), Sognepræst.... 244
— Søren Pedersen (1700—35), Sognepræst 244
- Storring, Jens Jensen († 1697), Provst..... 135, 155, 157
- Stoud, se Stud.
- Stracken, Jacob (1651) 49
- Stud, Jacob Jensen (* 1680) 55
— Jens Richardsen († 1693), Kapellan 55
— Margareta Jensdatter (1678—1711) 55
— Niels Jensen (* 1679) 55
— Richard Jensen (* 1682)..... 55
- Styrmand, Folekert Jansen (1603) 61
- Svane (c. 1740), Ejer af Svenstrup 265
- Svarer, Claus (1604), Ligner 12
- Svarver, Claus (1600) 37
- Svend Kragmagger (1600) 37
- Svend Skrædder (1662) 90
- Svendsdatter, Anna (1601)..... 28
— Anne (1604), Skøge 12
— Karine (1618) 28
— Margrethe (1663)..... 236
- Svendsen, Anders (1604) 12
— Jens (1641), Vognmand..... 61
— Niels (1618) 28
— Rasmus (1618) 28
— Rasmus († 1645), Provst Tavle II F 24; S. 90
- Svitzer, Erik Rasmussen (1662—1742), Sognepræst.. 131
- Syling, Ane Christine (1752) 181, 185
— Charlotta (1685—1744) 113, 115, 180, 187 f.
— Johan Albretsen († 1705), Klæde- og Silkehandler 187
— Lovise (1751)..... 181, 185
- Syv, Peder (1745), i Køge 249
- Søffrensen, Christen (1616) 19
- Sørens datter, Bodil (16. Aarh.) 81, 88, Tavle I A
16/10 og C 16/14
- Sørensen, Carsten (1635), Lagtingsskriver..... 40
— Eske (Eskild) († 1709), Provst 152
— Lauritz (* 1606), Sognepræst..... 258
— Lauritz († 1696), Toldskriver 50
— Laurs (1702), Skolemester i Skanderborg 144
— Michel (1699), Amtsskriver..... 274
— Niels († før 1585) 27
— Oluf (1674), i Rorslev Margaard..... 54
— Peder (c. 1540[42]—1602), Professor, kgl. Livlæge
78 ff., 87, Tavle I A 8/5 og C 8/7
— Peder (1614), Smed 28
— Peder (1708—71), se Schandorph.
- Taube (1659), Oberst 43
- Teichmann, Ditlev († 1743), Amtsforvalter, Kammer-
raad 232
- Thestrup, Søren Lauritsen (18. Aarh.), Inspektør.. 143
- Thiell (1607), Vagtmester 17, 30
- Thissenius, Christen (1724—73), Sognepræst 277
- Thistrup, Lars († 1756), Birkedommer 266
- Thomesen, David (1521), Borgmester 82, Tavle
I A 32/1, Tavle II A
- Thoustrup, Anders Knudsen (1664—1750), Sognepræst
133, 138, 145 ff., 242, 255, 257, Tavle III 27
— Anders Pedersen († 1758), Sognepræst. 249 f., 256 f.
- Thoustrup, Edel Andersdatter (1696—1752) 147,
247 f., 250 f., 255 f., 258, Tavle III 70
— Elisabeth Andersdatter (1701—74) 147, 245,
250 ff., 255 f., 258, Tavle III 72
— Hans Pedersen Kiærsgaard (1729—79), se Kiær-
sgaard.
— Ide Andersdatter (c. 1695—1740) 147,
244 ff., 251, Tavle III 69
— Jørgen Andersen Seidelin (1690—1729), se Seide-
lin.
— Knud Andersen (1701?—57), Sognepræst 145 ff.,
243, 245 f., 251, 255—258, Tavle III 74
— Riise Andersdatter (c. 1697?—1767) 147,
245, 248 ff., 251, 255 f., 258, Tavle III 71
— Sophie Andersdatter († 1760) 147, 243, 251,
252—255, 256, 258, Tavle III 73
- Thuesen, Torkild († 1667), kgl. Konfessionarius.... 72
- de Thurah, Diderik (1704—88), Kommandørkaptajn 114
- Thygesen, Niels (1602), Ridefoged 23
- Thøgersdatter, Edel (1664) 145
- Thøgersen, Christopher (1734—73), se Rougtved.
— Peder (1705), Assessor 247
- Tiedemann, Frederik († 1711), Amtsforvalter..... 213
- Tilsen, Jes Taisen († 1719), Borgmester 214, 232
- Timme, Hans (1586) 82
- Timmermand, Ertmand († 1620) 69
- Todesdatter, Maren († senest 1657)..... 59
- Tommerup, Knud (1664—1730), Sognepræst 174
- Torchlus, Cathrine (1702) 171
- Torm, Erik († 1667), Sognepræst..... 90
— Mette Eriksdatter (1655—1723) Tavle II F 22; S. 89
- Torndal, Søren Christensen († 1615), Provst 24,
Tavle II C 3; S. 88
- tor Smede, Anne (Anniche) (c. 1572—1604) 77,
82, Tavle II D 15; S. 89
— Dorothea (c. 1576—1601) . . 82, Tavle II D 14; S. 89
— Drude (1567—1610) 80 f., 87, Tavle I A 8/6
og C 8/8
— Gesa (1586) 82
— Katrine (c. 1542—98) 82
— Reinhold? (15. Aarh.) 83, 88, Tavle I A 64/41
og C 64/57
— Reinhold (c. 1532—84), Købmand, Raadmand
82, 88, Tavle I A 16/11 og C 16/15
— Thomas (c. 1500—53), Klædekræmmer, Raad-
mand 82, 88, Tavle I A 32/21 og C 32/20
- Trenker, Thomas (1595) 27
- Trine Jores († 1628) 68
- Trolle, Kirstine (1662) 264
- Truels Skrædder († før 1600) 38
- Truelsdatter, Pernille (eller Johanne) († 1594)..... 38
- Truelsen, Truels (1593) 63
- Truid († 1568)..... 78
- Truidtzen, Niels (1604), i Landskrona..... 28
- Trægaard, Hans (1636) 93
- Trøner, Catharine (Trine) Christophersdatter (1657) 57
— Hans Christophersen (17. Aarh.), Raadmand... 57
- Tuxen, Lorens (1618—82), Ridefoged, Vicepræsident
i Hofretten 43, 70
- de Tuxen, Louise Charlotte (1793—1883)..... 234
- Tyske, Claus (1603) 61 f.
- Tømmermand, Jep (1599)..... 61
— Paaske (1606) 53

- Waarsøe, Laurids Sørensen (1711—80), Provst.. 143, 237
 Vaddel, Alexander († 1678) 50
 Wadel, Sander († 1678) 50
 Vake, Harder (c. 1528—99), Købmand, Raadmand. 82
 Valdemar Christian, Greve (1622—56) 94 f.
 Valdemarsdatter, Cathrine (1719) 243
 Walter (1744), Kaptajn..... 187
 — Knud († 1676), Borgmester 50
 Vandal, Anne Margrethe (1654—1700) Tavle II F 18; S. 89
 — Hans (1579—1641), Biskop Tavle II F 18
 Varingberg, Hans (1589), Bødker..... 30
 Wartberg, Peter (1728), Vejmester 57, 119
 Vartov Hospital, Konferensraad Hans Seidelins 12
 Senge i 182 ff.
 Vasspyd, Erik (1608), til Vindinge 18
 Wedderborn, David (1589)..... 4
 — Richardus (1589)..... 4
 Wedell, Christian Gustav, Greve (1701—59), til Grevskabet Wedellsborg m. m., Gehejmerraad, Oberstløjtnant, Amtmand IX
 Wederkinch, Anne Lucie († 1773) 277, 280
 Weidland, Ellen Jacobsdatter (1695), se Jacobsdatter.
 — Jørgen Jacobsen (1650—76), Vejer 56
 Weinholt, Magnus (1744), Forpagter 187
 Vejer, Cort (1600) 37
 — Hermand Clausing (1662) 41 f.
 Welling, Bodil Jensdatter (c. 1668—1700) 149
 Wendel, Margrethe Palæmonsdatter (Pallesdatter) († senest 1695) 154, 247
 Venusinus, Jon Jacobsen († 1608), Provst, Professor
 Tavle II C 2; S. 88
 Werdelmann, Anna Cathrine († 1728)... Tavle II F 45
 v. Westen, Johan Christopher (1701—74), Apoteker,
 Godsejer 204 f., 209
 — Peter (1662—1727), Apoteker 204
 Westesen, Søren (1695), Kancelliforvalter..... 105, 178
 Viborg, Niels Jensen († c. 1602) 30, 39
 Wibye, Christen Jensen († 1686), Sognepræst .. 101 f.,
 Tavle III 16
 — Jens Christensen (1682—1752), Rektor 161,
 Tavle III 33
 — Peter Carisius Christensen (1705) .. 162, Tavle III 34
 Wicher, Johannes (1689—1752), Sognepræst 156
 Wichfeld, Henning (1767—1846), Kammerherre 211
 — Jørgen (1729—97), Etatsraad, Vicelandsdommer 211
 Wichfeldske Enkehus, Det 211
 Wichmand, Berthel (1677—1732), Købmand... 211, 232
 — Elisabeth Catharina (1713—1800) 207—213
 — Kirstine Marie (c. 1700) 207
 Wienecken, Gert (1649—1702), Sognepræst 167, 189
 Wilder, Johan (1647) 49
 Willich, Anne Christensdatter († c. 1730), Læremoder 190—194
 — Ib († 1711), Skolemester 190
 Willum Kræmmer († før 1602)..... 31
 Willum Smed (1600), Købmand 37
 Willumsdatter, Agnete († 1619) 86, Tavle I C 4/2
 Villumsdatter, Cathrine Lange (1658—94) Tavle II F 45
 Willumsdatter, Henrichen († 1648) 69
 Willumsen, Cornelius (1566—1617), Borgmester
 Tavle II D 13; S. 89
 Willumsen, Hans (1577)..... 61
 — Johan (Hans) († 1621) Borgmester, 13, 17 f.,
 62, Tavle II D 1; S. 88
 — Niels († senest 1595) 39
 Wilschiött, Jacob Clausen († 1667), Borgmester
 Tavle II F 6; S. 89
 Vinchel, Johan (1684) 60
 Wind (1701), Kammerjunker..... 189
 Winde, Niels (1723—66), Ejer af Odden 249, 255
 Vinding (1711), Kancelliraad 119
 Winding, Dorothea Andersdatter (1657—1708) 237
 Vinding, Ingeborg Dorthea (1686—1734) 229
 — Poul (1658—1712), Etatsraad, Professor
 Tavle II F 49; S. 90, 117, 119, 178, 229
 Winsløw, Jacob (1669—1760), Anatom 205
 Vinstrup, Anne Cathrine (17. Aarh.).... Tavle II F 18
 Winther, Andreas (1672—1749), Apoteker 127, 206
 — Anne Dorthea (1697—1734) 279 f.
 — Anne Dorthea (1819)..... 271
 — Daniel († 1713), Sognepræst 213
 — Elisabeth (c. 1696—1740)..... 280
 — Hans Jensen (1678—1704), Stud. theol. 189
 — Hans Sørensen († 1720), Sognepræst 279
 — Helena Sophia (1695—1773) 280
 — Jens Hansen (c. 1632—86), Provst 55,
 Tavle II F 23; S. 119, 189
 — Kirstine Jensdatter (1675—1730) 119
 — Niels (1734), Præst..... 280
 — Peter (1819)..... 271
 — Severine Dorthea (* 1734) 280
 — Søren Hansen (1699—1734), Sognepræst..... 280
 — Søren Pedersen (c. 1633—95), Sognepræst 279
 — Thomas (1686—1759), Sognepræst 197, 199
 Wirich (Wirack) Hasselmann, Johan († 1677), Købmand Tavle II F 38
 Wischefeldt, Mikkil Christian (c. 1680—1725), Kapellan..... 138
 With-Seidelin, Ludvig Christian Brinck-Seidelin (* 1881), Kaptajn, Direktør 72, 106 f., 109,
 163, 170, 178, 181, 183 f.
 — Marie Elisabeth (1852—1926), Kommandørinde. 184
 Vognmand, Jens Svendsen (1641) 61
 — Jørgen Hansen (1647) 61
 — Kield (1603) 11
 Wohlert, Hans Frederik (1703—79), Hofkirurg.... 176
 Voigt, Frantz Carl Gottfried (1702), Tolder 213
 Worm, Jens (1716—90), Professor 238
 Worsøe, Laurids Sørensen, se Waarsøe.
 Wulff, Arent (1664)..... 52
 — Frants (1709—79), Sognepræst 197 ff.
 Wulner, Hans (1589) 23
 Wurt, Elisabeth († 1655)..... 120
 Wærn, Margrethe († 1753)..... 276, 278 f.
 Zimmer, Anna (* 1740) 198
 — Anne Birgitte († 1728) 231
 — Christopher (1705—65), Sognepræst 197 ff.
 — Gregers (1666—1720), Sognepræst 189, 201, 213, 231
 Zimmermann, Ertmand († 1620) 69
 Ølstykke, Anders Pedersen (1669) 60

ORDFORKLARINGER

| | |
|------------------|---|
| Agedyne | Pude til at lægge paa Agebrættet og Agestolen, Vognsædet. |
| Bagstol | Stol med Ryg. |
| Bordkrans | Metalring paa Fødder til at anbringe varme Gryder og Fade paa. |
| Bænkedyner | Hynder paa Bænke. |
| Chaise | halvt overdækket Vogn. |
| Contributioner | Skatter. |
| Copulere | vie. |
| Drifte-Svin | Svin, der er bortkommet fra Ejermanden og strejfer (driver) omkring. |
| Fjældfras | Rovdyret Jærv. |
| Flaadholt | Flaad, af Træ, til at holde Fiskegarn flydende. |
| Flaskefor | Hylster til Flasker. |
| Fodkedel | Kedel med Fødder. |
| Foldestol | Stol med krydsede Ben. |
| For.ne | For(an)skrevne |
| Forsæde | Bænk foran Bordet. |
| Frøkenkat | Prinsessestyr; Skat, der udskrives ved en Prinsesses Bryllup. |
| Guldlæder | Læder, som paa den ene Side er prydet med Mønstre, Ornamenten i Guld- og Sølvfarver; anvendtes til Tapet, Stolebetræk o. l. |
| Halvtag | Tag, som kun har Fald til een Side. |
| Heltag | Tag med skraa Tagflade til begge Sider. |
| Husarme | fattige, især saadanne, der ikke gaar omkring og tigger. |
| Hvis | hvad. |
| Hynder | Rygpuder paa Bænken langs med Væggen. |
| Ibidem | sammesteds. |
| Item | ligeledes, desuden. |
| Kaffa | en Art Fløjl. |
| Kopskat | Skat pr. Person (Kopf = Hoved). |
| Kovsken | Skaal, mindre Kande, til Øl. |
| Krejer | mindre Fartøj med 3 Master. |
| Krigsstyr | Skat, der udskrives p. G. a. Krig. |
| 1 Lispund | 16 Pund (à ½ kg). |
| 1 Lod | 1/33 Pund = 4 Kvintin. |
| Lyseplade | Plade, hvori et Lys anbringes. |
| Makej | en Slags uldent Tøj. |
| Orfrid | Forlig. |
| 1 Ort | 1/4 Rd. = 24 Sk. |
| Overbødig | villig. |
| Pretention | Krav. |
| Retterbænk | Bænk eller Bord i Køkkenet til Anretning af Maden. |
| Sagefald | Retsbøder, der tilfaldt Kongen. |
| Saiens | fint Uldstof. |
| Salig, sl. | afdød. |
| Sejerværk | Stueur. |
| Sekret | Segl. |
| 1 Skaalpund | 1 Pund (= ½ kg). |
| 1 Skippund | 320 Pund (à ½ kg). |
| Skive | rundt Bord. |
| Skonroggen | Brød. |
| Slagbænk | Bænk, hvis Sæde kan lukkes op som et Laag, og hvis Side lader sig trække ud som en Skuffe, hvorved der dannes en Seng — uden Ben. |
| Sperlagen | Omhænget paa en Himmelseng. |
| Spiltov | Baas. |
| 1 Sten | 20 eller 160 Pund. |
| Stervbo | Dødsbo. |
| Stob | Bæger, Kande. |
| Successor | Efterfølger i Embede. |
| Tilstaaende Gæld | Tilgodehavende. |
| Tresur | Skab paa Bordfod med Smaarum og Skuffer. |
| Trips | et Atlask-Stof. |
| Vandkam | Beholder til at optage tilstrømmende Vand fra Pumpe el. l. |
| Vind | Hejseværk. |
| Vindovn | Ovn med Gennemtræk. |

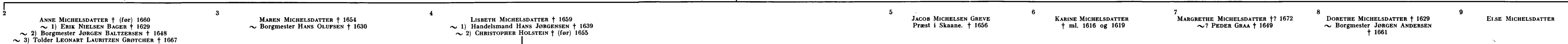
TAVLE III

OVERSIGTSTAVLE

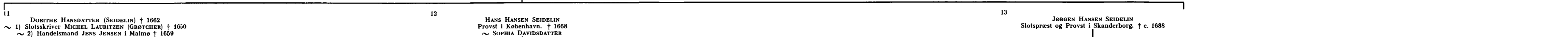
Første Slægtled

1
MICHEL SEIDEL
Byfoged og Raadmand i Helsingør. † 1616

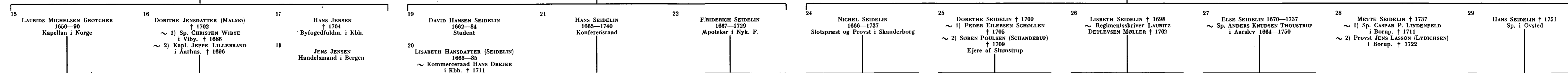
Andet Slægtled



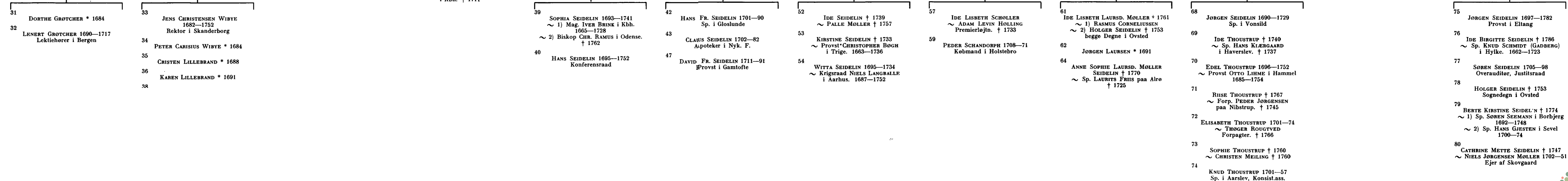
Tredie Slægtled

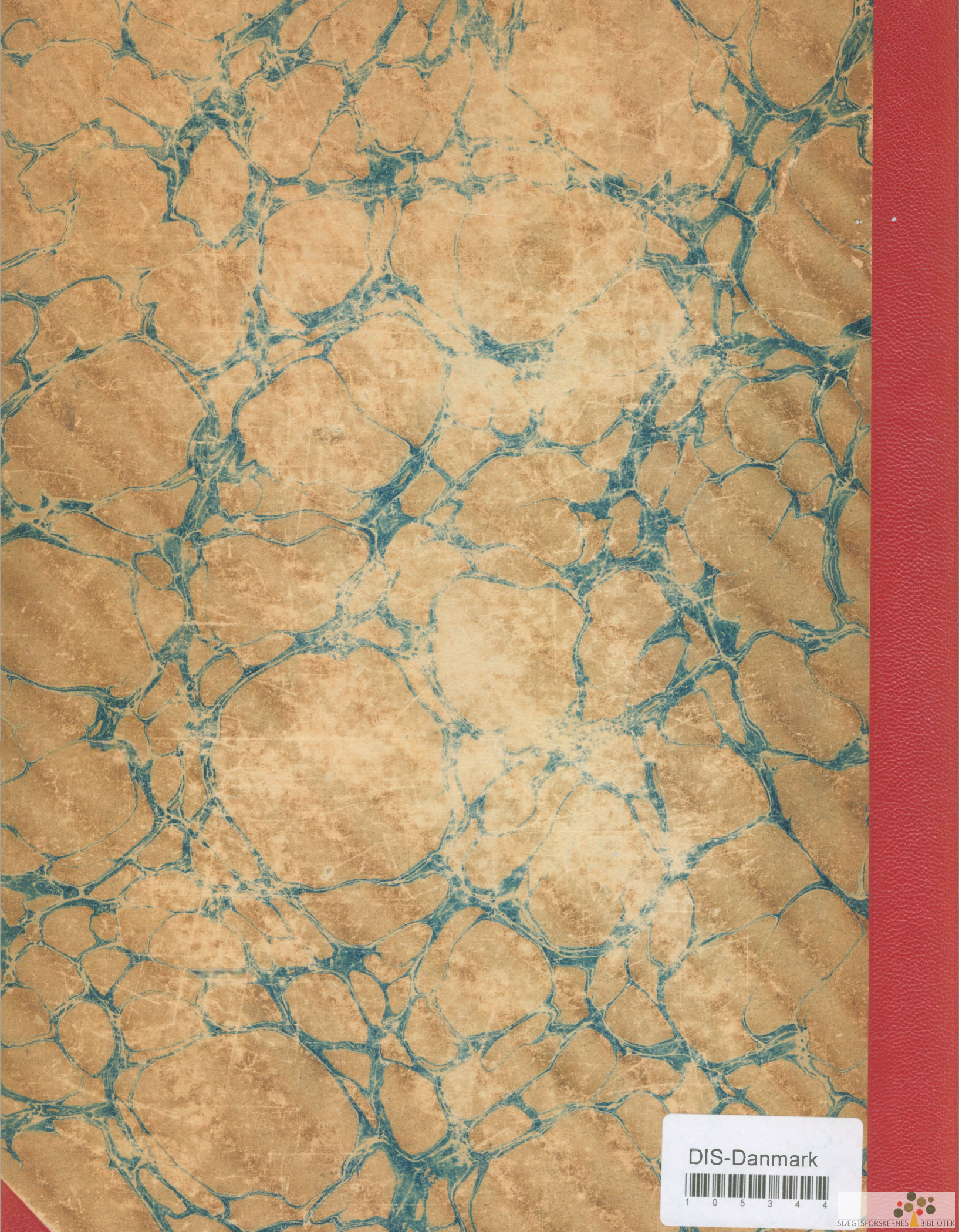


Fjerde Slægtled



Femte Slægtled





DIS-Danmark



1 0 5 3 4 4